

АСТОР

ТРОЯ

ПОСЛЕДНИЙ ДЕНЬ

ПОВЕЛЕНИЕ ... СРЕБЕРНИЯ ЛЪК

ДЕЎВИД ГЕМЕЛ

ПОВЕЛИТЕЛЯТ НА СРЕБЪРНИЯ ЛЪК

ТРОЯ

ДЕЙВИД ГЕМЕЛ

ПОВЕЛИТЕЛЯТ НА СРЕБЪРНИЯ ЛЪК

Превод: Симеон Цанев

Редактор: Милена Иванова

Коректор: Мария Христова

Дизайн на корицата: Бисер Тодоров

Предпечатна подготовка: Таня Петрова

Формат 60/90/16

Copyright© David Gemmell

© Lord of the Silver Bow

All rights reserved

Всички права запазени. Никая част от тази книга не може да бъде възпроизведена, съхранявана в информационна база данни, копирана или предавана, с каквито и да са технически средства - електронни, механични, фотокопирни, записващи или други, без предварително писмено разрешение на ИК “ИнфоДАР” ЕООД.

© 2007 Издателска къща “ИнфоДАР” ЕООД - София

ISBN 978-954-761-278-5

Посетете нашия сайт: www.ittfodar.com

ПОВЕЛИТЕЛЯТ НА СРЕБЪРНИЯ ЛЪК

ТРОЯ

ПРОЛОГ

Сънят е смърт.

Затова той стискаше плавея, докато бушуващото море го издигаше нависоко само за да го запрати към дъното на черните долини между разкъсваните от бурята вълни. Проблесна мълния, последвана от оглушителни гръмотевици. Заля го нова вълна, която завъртя плавея и

почти го отскубна от хватката му. Той се вкопчи още по-здраво и в кървящите му ръце се забиха остри трески. Подутите му очи смъдяха от солените пръски вода.

По-рано тази нощ, след като свирепите ветрове захвърлиха галерата върху скритите скали и разцепиха корпуса, четирима мъже успяха да се хванат за парче от разбитите палубни дъски. Малко по малко бурята изсмука силите на всеки от тях, а после изтръгна дървото от ръцете им. Вятърът заглуши отчаяните им предсмъртни писъци.

Сега само мъжът на име Гершом беше останал, благодарение на ръцете и раменете си, тренирани от месеците работа в медните мини на Кипър с кирката и чука и носенето на гръб на чували с руда. Но дори неговата удивителна сила чезнеше.

Морето отново го издигна и двуметровата греда се наклони рязко. Гершом увисна на нея, докато вълната се стоварваше отгоре му.

Той вече не чувстваше студа на водата. Тя му се струваше като топла баня и го зовеше при себе си: „Почини си! Ела с мен! Заспи! Заспи сред Великата зеленина.”

Сънят е смърт, каза си отново и стисна нащърбеното дърво с окървавени пръсти. Острата пронизваща болка надви изтощението му.

До него, с лицето надолу, плаваше тяло. Една вълна го пое и го обърна. Гершом разпозна мъртвеца. Беше спечелил три медника в Играта на кости по-предната нощ, когато изтеглиха галерата на малък плаж под редица извисяващи се скали. Тогава морякът беше щастлив. Три медника, макар и не кой знае каква сума, стигаха на човек да си купи добро наметало или млада курва за през нощта. Сега обаче не изглеждаше щастлив, зяпнал дъжда с мъртвите си очи и отворил широко уста.

Още една вълна заля Гершом. Той приведе глава към плавея и го стисна отново. Вълната отнесе мъртвеца и Гершом видя как тялото потъва под водата.

Нова мълния разкъса небето, но гръмотевицата не дойде веднага. Вятърът поутихна и морето се успокои. Гершом се придърпа напреки върху плавея и успя да вдигне крака си над строшената дъска. Внимателно се обърна по гръб и потрепери от студения нощен въздух. Тъй като вече не гребяха в унисон, галерата се обърна с платно към вятъра, придвижвана само от лявата редица.

Една голяма вълна се изля върху тях и измокри Гершом и останалите гребци отдясно. Тежко натовареният кораб започна да се преобръща, после се озова между две вълни и едната от тях се стовари отгоре му. Гершом чу звука от разцепващите се дъски, поддали под тежестта на водата. Морето се надигна и галерата потъна само за няколко мига, дърпана надолу от тежестта на медта.

Докато се държеше за разбитата дъска, изведнъж си даде сметка, че вероятно самият той е изкопал част от товара, обрекъл кораба му на гибел.

Строгото лице на дядо му се появи в съзнанието му.

- Сам си навличаш неприятности, момче.

Тази нощ това определено беше така.

Дядо му със сигурност щеше да е доволен да види Гершом през първите дни в мината. Меките му ръце се покриха с мехури и кървящи рани, за да заработят за цял месец пари, които у дома би похарчил за секунда. Нощем пък спеше в мръсна землянка, завит с едно-единствено изпокъсано одеяло, докато по умореното му тяло лазеха мравки. Нямахше слугини, които да се грижат за нуждите му, нито роби, които да му приготвят дрехите. Никой не свеждаше глава, когато минаваше край него, никой не го ласкаеше. В двореца и фермите на дядо му всички жени му казваха колко е прекрасен, колко е мускулест и силен. Каква радост е да са заедно с него. Гершом въздъхна. В Кипър единствените достъпни за работниците в мините жени казваха съвсем същото... стига само човек да имаше медници, за да им плати. Гершом избяга

от града и тръгна към крайбрежието, откъдето взе кораб за Кипър.

И щеше да остане там, ако преди няколко дни не бе видял група египтяни. Разпозна в двама от тях писари, работещи за търговец, който посещаваше двореца на дядо му. Единият го зяпна. Сега Гершом имаше гъста брада, а косата му бе дълга и зле поддържана. Въпреки това не бе сигурен, че това е достатъчно.

Той събра всички медници, спечелени в мината, и отиде на пристанището, където прекара цял ден седнал и загледан в корабите в залива.

Един кривокрак старец със суха кожа и сбръчкано лице приближи към него.

- Работа в морето ли си търсиш? - попита го той.

- Възможно е.

Мъжът забеляза сияния му акцент.

- Египтянин? - Гершом кимна. - Египтяните са добри моряци. А ти имаш рамене на чудесен гребец. - Старецът се наведе, вдигна камък и го метна към вълните. - Няколко кораба си търсят гребци.

- Какво ще кажеш за онзи там? - попита Гершом и посочи голяма и внушителна галера с две палуби, хвърлила котва в залива. Беше изработена от красив червей дъб и той преброи четиридесет гребла само от дясната ѝ страна. На светлината на залязващото слънце корпусът блестеше като позлатен. Гершом никога не бе виждал толкова прекрасен кораб.

- Само ако копнееш за смърт - отвърна старецът. - Твърде е голям.

- Твърде голям? И това лошо ли е? - попита го египтянинът.

- Великият бог Посейдон не търпи големи кораби. Пречупва ги на две.

Гершом се изсмя, решил, че се шегуват с него.

Старецът изглеждаше обиден.

- Очевидно не познаваш морето, младежо - каза той надут. - Всяка година арогантните корабостроители правят все по-големи галери. И всяка година тези галери потъват. Ако не боговете, тогава кой причинява такива катастрофи?

- Извинявам се - каза Гершом, защото не искаше да обижда човека. - Но този кораб не ми изглежда потъващ.

- Това е новият кораб на Златния - отвърна старецът. - Построен е от луд човек, който никой друг не би наел. Няма да събере пълен екипаж. Даже малоумните моряци наоколо отказват да се качат на борда му. Златния си докара моряци от външните острови, за да го управляват. - Той се изкикоти. - Дори някои от тях напуснаха, след като го видяха, а всички знаем, че те са идиоти. Не, този кораб ще потъне, когато Посейдон заплува под него.

- Кой е този Златен?

Старецът изглеждаше изненадан.

- Мислех, че дори египтяните са чували за Хеликаон.

- Да, това име съм го чувал. Той е морски войн, нали? Не беше ли Хеликаон онзи, който уби някакъв микенски пират?

Това задоволи мъжа.

- Да, той е велик войн.

- Защо го наричат Златния?

- Благословен е с нечестив късмет. Всяко негово начинание му носи богатства, но мисля, че ще му измислят ново име, след като това чудовище потъне. - Той се умълча за момент. - Но ние се отклонихме от курса. Нека се върнем на темата. Трябва ти кораб.

- Какво ще ме посъветваш, приятелю?

- Познавам търговец, който има галера с двадесет гребла, на име „Мирион”. Вдругиден ще отпътува за Троя. И на него не му достигат хора. За десет медника ще те заведе при него и

ще те препоръчам.

- Нямам толкова пари.

- За пътуването ще получиш двадесет, половината - при записване. Дай ми тази половина и ще им кажа, че си майстор гребец.

- Няма да им отнеме много да разберат, че си ги излъгал.

Старецът сви рамене.

- Дотогава обаче ти ще си в морето, а търговецът още ще е тук. Когато се върнеш, ще си станал майстор гребец и всички ще сме щастливи.

Гершом бе чувал за Троя, за златните и стени и високи кули. Говореше се, че героят Херкулес е воювал там преди сто години.

- Бил ли си в Троя? - попита той.

- Много пъти.

- Твърди се, че е красив град.

- Да, добро място да си отпуснеш погледа. Но е скъп. Курвите носят злато, а мъжът се смята за беден, ако няма сто коня. С медници не можеш дори чаша вода да си купиш. По пътя нагам и обратно обаче има много други спирки, момче. Например Милет. Ето това е място за моряци. Курви с големи цици, които ще ти продадат и душата си за едно медниче. Не че ще искаш да купуваш точно душите им. А и това е най-красивата земя, която някога ще видиш. Направо ще си изкараш приказно!

По-късно същия ден, след като старият моряк му бе уредил място в екипажа на "Мирион", Гершом се разходи по кея, за да погледа кораба. Не разбираше нищо от морски съдове, но дори и за нетренираното му око бе ясно, че галерата е потънала дълбоко във водата. Един едър плешив мъж с разделена по средата черна брада се приближи към него.

- Каюта ли си търсиш?

- Не. Утре отплавам с "Мирион".

- Тя е претоварена, а приближава буря - отбеляза мъжът. - Работил ли си досега на галера?

Гершом поклати глава.

- Чудесен кораб, стига капитанът да го поддържа във форма, без вредители и с добър екипаж. "Мирион" не разполага с нито едно от тези предимства. - Човекът се взря в него. - Трябва да тръгнеш с мен на борда на "Ксантос".

- Корабът на смъртта? Не мисля.

Лицето на плешивия помръкна.

- Е, добре, всеки сам прави избора си, египтянино. Дано не съжаляваш за своя.

В небето изгреця гръмотевица. Вятърът отново се надигна. Гершом внимателно се претърколи по корем и стисна две те страни на плавея.

Сънят е смърт...

ПЪРВА ЧАСТ

Великата зеленина

1

ПЕЩЕРАТА НА КРИЛЕТЕ

ДВАНАДЕСЕТИМАТА МЪЖЕ, ОБВИТО В ДЪЛГИТЕ СИ до глезена наметала от черна вълна, стояха мълчаливо пред входа на пещерата. Не говореха и не помръдваха. Вятърът бе неестествено студен за ранната есен, но те не духаха в шепи, за да сгреят измръзналите си

длани. Лунната светлина се отразяваше в бронзовите им нагръдници и шлемовете с бели гребни, в украсените им с релефни изображения налакътници и наколенници, както и в дръжките на късите мечове, които всеки от тях носеше на кръста си. Ала въпреки близостта на студения метал до телата им, те не трепереха.

Нощта стана още по-смразяваща и с приближаването на полунощ започна да вали град. Ледените топчета дрънчаха по броните им, но те все така не помръдваха.

После се появи още един войн - висок и изгърбен, с наметало, развито от свирепия вятър. И той носеше броня, но ризницата му беше инкрустирана със злато и сребро, както и шлема и наколенниците му.

- Той вътре ли е? - запита новодошлият с дълбок глас.

- Да, царю - отвърна един от мъжете, - висок и широкоплещест войн с дълбоко разположени сиви очи. - Ще ни призове, когато боговете проговорят.

- Значи ще чакаме - каза Агамемнон.

Пороят утихна и тъмните очи на царя огледаха неговите последователи. После се взря в Пещерата на крилете. Дълбоко в недрата и можеше да различи светлинка от огън, проблясваща по назъбените стени, и дори оттук долавяше миризмата на лютивите и опияняващи изпарения, която се носеше от пророческите пламъци. Докато гледаше, светлината намаля.

Той не бе свикнал да чака и усети как яростта му се надига, но я прикри. Дори и един цар трябваше да се смири в присъствието на боговете.

На всеки четири години от микенския владетел и дванадесет от най-верните му последователи се очакваше да чуят думите на боговете. Последния път, когато Агамемнон стоеше на тези скали, тъкмо бе наследил баща си и собственото му владичество предстоеше да започне. Тогава беше нервен, а сега - двойно повече. Бе станал неизмеримо по-богат. Жена му му роди три здрави деца, макар и трите да бяха момичета. Армиите на Микена печелеха всяка битка и не един велик герой бе паднал.

Ала Агамемнон си спомняше и пътуването, което баща му предприе преди осем години до Пещерата на крилете, както и пепелявото му лице, когато се завърна. Той не желае да говори за последното пророчество, но един от последователите му го разказа на жена му и мълвата се разпространи. Гадателката бе приключила с думите:

- Сбогом, Атрейски царю. Ти никога няма да влезеш в Пещерата на крилете отново.

Великият цар войн бе умрял седмица преди следващото Призоваване.

Една облечена в черно жена излезе от пещерата. Дори главата ѝ бе покрита с тъмен воал. Тя не проговори, а вдигна ръка и извика мъжете вътре. Агамемнон пое дълбоко дъх и поведе групата.

Входът бе тесен и нисък, затова те свалиха шлемовете си и последваха жената в редица по един, докато и последният не се озова край останките от Огъня на предсказанието. Във въздуха още имаше дим и докато дишаше, Агамемнон почувства, че сърцето му започва да бие по-бързо. Цветовете станаха по ярки, а дребните звуци като скърцането на кожата, стърженето на сандал по камък - почти заплашително силни. Ритуалът бе на стотици години и се основаваше на древното вярване, че само на прага на смъртта жрецът може истински да общува с боговете. Затова на всеки четири години един мъж биваше избран да умре за царя. Агамемнон се опита да диша по-леко и погледна към слабия старец, легнал на сламеника. Лицето му беше бледо на светлината на пламъците, а очите - широко отворени и взрени в нищото. Парализата, предизвикана от бучиниша, беше започнала. Само след минута човекът щеше да е мъртъв.

Агамемнон зачака.

- Огън в небето - каза жреецът. - И планина от вода, достигаща облаците. Пази се от Великия кон, царю Агамемнон.

Старецът се отпусна и жената в черно коленичи до него, за да му помогне да се надигне отново.

- Не ми говори чрез загадки - каза царят. - Кажи ми за царството. Какво ще стане с мощта на Микена?

Очите на жреца проблеснаха за миг и Агамемнон видя гнева в тях. После той премина и старецът се усмихна.

- В това твоята воля ще надделее, о, царю. Бих ти предложил гора от истина, но ти желаеш да чуеш само за едно листо. Много добре. Когато отново извървиш този каменен коридор, та ще си все така могъщ. Баща на син. - После той прошепна нещо на жената, която вдигна чаша вода към устните му.

- И какви опасности ще срещна? - запита Агамемнон.

Тялото на стария жрец се сгърчи и той извика. После се отпусна и погледна към царя.

- Един владетел винаги е в опасност, царю Агамемнон. Ако не е силен, ще бъде свален. Ако не е мъдър, ще го отхвърлят. Семето на ориста се посява всеки сезон и няма нужда нито от слънце, нито от дъжд, за да порасне. Ти изпрати един герой да се справи с малка опасност и така пося семето. Сега то расте и от земята никнат мечове.

- Говориш за Алектруон. Той беше мой приятел.

- Той не беше ничий приятел! Просто касапин, който не послуша предупрежденията. Вярваше в ума, жестокостта и силата си. Бедният сляп Алектруон. Сега добре разбира размера на грешката си. Аrogантността го повали, защото никой човек не е неуязвим. Онези, които боговете искат да унищожат, те първо надаряват с гордост.

- Какво друго видя? - запита Агамемнон. - Говори сега! Смъртта те чака.

- Аз не се боя от смъртта, царю на мечовете, царю на кръвта, царю на грабителството. Ти ще живееш вечно, Агамемноне, в сърцата и умовете на смъртните. Когато името на баща ти се превърне в прах и само ветровете на времето го нашепват, твоето ще се мълви ясно и често. Когато родът ти стане само спомен и всички царства са се стопили в нищото, името ти още ще ехти. Това видях.

- Това ми харесва повече - отвърна царят. - Какво друго? Бързо, защото времето ти изтича. Дай име на най-голямата опасност, която ме очаква.

- Искаш само име? Колко... странни са хората. Можеше да поискаш... отговори, Агамемноне.

Гласът на стареца започна да му изневерява. Бучинишът достигаше мозъка му.

- Дай ми име и аз ще знам отговора.

Нов проблясък на ярост в очите на мъжа задържа напредването на отровата. Когато отново заговори, гласът му бе по-силен:

- Алектруон също поиска име, когато бях обикновен гадател, а не благословен - както сега - с мъдростта на смъртта. Казах му Хеликаон Златния. И какво направи той... този глупак? Отплава да търси Хеликаон и сам докара злата съдба върху себе си. Сега и ти искаш име, царю Агамемнон. Но то е същото. Хеликаон.

Старият жрец затвори очи. Тишината се проточи.

- Златният ме застрашава?

Умирацията отново заговори:

- Виждам мъже, горящи като свещи и... кораби, обхванати от пламъци. Виждам обезглавен войн... изпаднал в ярост. Виждам... виждам много галери, като ято птици. Виждам война, Агамемноне, дълга и ужасна, и смъртта на мнозина герои.

После той извика немошно и се отпусна в ръцете на забулената жена.

- Мъртъв ли е? - попита царят.

Тя допря пръсти до китката на стареца, после кимна. Агамемнон изруга.

Към него се приближи едър воин с толкова руса коса, че на светлината на фенера изглеждаше бяла.

- Той каза нещо за велик кон, господарю. Платната на корабите на Хеликаон носят изображение на скачащ черен жребец.

Агамемнон не каза нищо. Хеликаон бе роднина на Приам, царя на Троя, а Агамемнон бе сключил съюз с този град, както и с повечето от другите царства по източния бряг. Въпреки че спазваше договорките си с тях, той също така даваше пари за пиратски набези на микенски галери, които да грабят градовете на съюзниците му и да взимат в плен търговски кораби и товари от мед, калай, олово, алабастр или злато. Всяка от тези галери му даваше една десета от заграбеното. Плячката му позволяваше да екипира армиите си, както и да прави подаръци на генералите и войниците си. Пред населението обаче Агамемнон отхвърляше действията на пиратите и ги заплашваше със смърт, така че не можеше открито да нарече Хеликаон враг на Микена. Троя беше богато и могъщо царство, а търговията с нея му носеше големи печалби от мед и калай, без които не можеха да се направят бронзовите брони и оръжия.

Войната с троянците бе неизбежна, ала той още нямаше готовност да превърне царя им в свой враг.

Изпаренията на пророческия огън сега не бяха толкова отровни и главата на Агамемнон започна да се прочиства. Думите на жреца го окуражаваха. Щеше да има син и името му щеше да ехти през вековете.

Ала старецът бе споменал и семената на ориста, а той не можеше да не обърне внимание на предупреждението.

Погледна русия мъж в очите.

- Нека се разчуе, Коланос, че купчина злато, двама по-тежка от човек, очаква онзи, който убие Хеликаон.

- Всеки пиратски кораб из Великата зеленина ще го подгони за такава награда - отвърна Коланос. - Ако ми позволиш, господарю, аз също ще взема трите си галери и ще го потърся. Ала няма да е лесно да го надвием. Той е хитър воин и е хладнокръвен в битка.

- Тогава трябва да го накараш да изгуби хладнокръвието си, Сломителю на духове - отвърна Агамемнон. - Открий онези, които Хеликаон обича, и ги убий. Той има семейство в Дарданос - млад брат, пред когото благоговее. Започни с него. Нека Хеликаон познае яростта и отчаянието. А после изтръгни живота от тялото му.

- Ще потегля още утре, господарю.

- Атакувай го в открито море, Коланос. Ако го откриеш на суша и имаш възможност, уреди да го проният, удушат или отровят. Не ме е грижа. Ала следата на смъртта му не бива да води към моя дом. В морето действай както намерят за добре. Ако го хванеш жив, отрежи му главата. Бавно. На брега нека смъртта му е бърза и тиха. Лична свада. Разбираш ли ме?

- Да, царю мой.

- Последно чух, че Хеликаон е в Кипър - каза Агамемнон - и надзирава построяването на голям кораб. Казаха ми, че галерата ще е готова за отплаване преди края на сезона. Достатъчно време, за да подпалиш огън в душата му.

Изад тях прозвуча задавен вик. Агамемнон се завъртя. Старият жрец бе отворил отново очи. Торсът му трепереше, а ръцете се гърчеха неконтролируемо.

- Епохата на героите отминава! - изкрещя той с внезапно ясен и силен глас. - Реките са в кръв, небето пламти! Виж как мъжете горят сред Великата зеленина! - Умиращите му очи се

впиха в лицето на Агамемнон. - Конят! Пази се от Великия кон!

От устата му бликна кръв, която напои бялата му роба. Лицето му се изкриви, очите му се разшириха панически. Разтърси го нов спазъм и от гърлото му се изтръгна последен стон.

2

БОГЪТ НА СВЕТИЛИЩЕТО

I

БОГОВЕТЕ БРОДЯТ СРЕД БУРЯТА. Малката Фия го знаеше, защото майка ѝ често ѝ разказваше истории за безсмъртните: как копията на Арес, бога на войната, могат да бъдат видени в мълнията и как чукът на Хефест причинява гръмотевицата. Когато морето се разлютеше, това означаваше, че Посейдон плува под вълните или се е качил на теглената си от делфини колесница и броди из Великата зеленина.

С тези мисли осемгодишното момиченце се опитваше да успокоят страховете си, докато се катереше с мъка по калния склон към светилището. Избледнялата ѝ износена туника не ѝ предпазваше от пищящите ветрове и сияния дъжд откъм брега на Кипър. Дори главата ѝ бе измръзнала, защото преди десет дни майка ѝ отрязва златните ѝ коси, за да ѝ отърве от въшките и бълхите. Въпреки това слабото тяло на Фия бе все така покрито с рани от ухапвания. Повечето просто ѝ сърбяха, но глезенът ѝ, където ѝ бе ухапал плъх, оставаше подут и ѝ болеше. Коричката постоянно се чупеше и от раната не спираше да тече кръв.

Ала това бяха малки проблеми и не тревожеха детето, докато се катереше към високото светилище. Когато майка ѝ се разболя вчера, Фия изтича при лечителя в центъра на града. Той ядосано ѝ каза да стои далеч от него. Не посещаваше прокълнатите от боговете с бедност, и едва ѝ изтърпя да му обясни как майка ѝ не може да стане от леглото, как цялото ѝ тяло гори и ѝ боли.

- Иди при някой жрец - каза и накрая.

Фия изтича през пристанището до Храма на Асклепий и се нареди на опашката с останалите чакащи за помощ и напътствия. Всеки от чакащите носеше някакъв дар. Мнозина държаха глинени гърнета със змии в тях, други водеха малки кучета, трети носеха храна и вино. Когато накрая я пропуснаха през високите врати, я посрещна млад мъж, който ѝ запитва какъв дар е донесла. Тя се опита да му каже за болестта на майка си, но той ѝ отпрати и извика следващия по ред - старец, който носеше дървена клетка, в която гукаха два бели гълъба. Фия не знаеше какво да стори и се върна у дома. Майка ѝ беше будна и говореше с някого, когото момиченцето не можеше да види. После започна да плаче. Фия също се разплака.

Бурята дойде с падането на здрача и детето си спомни, че боговете бродят по света в такова време. Затова реши сама да говоря с тях.

Светилището на Аполон, Повелителя на сребърния лък, се намиреше близо до яростното небе и Фия си помисли, че боговете могат да ѝ чуят по-добре, ако се качи до него.

Сега, докато нощта ставаше все по-студена, тя се разтрепери и се разтревожи да не би дивите кучета, бродещи сред хълмовете, да уловят миризмата на кръвта, капеща по глезена ѝ. Препъна се в мрака. Удари коляното си в един камък и извика. Когато беше малка и се наранеше, винаги тичаше при майка си, а тя ѝ прегръщаше и галеше, докато болката си отиде. Но това беше във времето, когато живееше в по-голяма къща с голяма градина, пълна с цветя, а всичките ѝ чичовци бяха богати и млади. Сега бяха стари и раздърпани. Не носеха хубави подаръци, а само по няколко медника. Вече не оставаха да се смеят с майка ѝ. Всъщност почти не говореха. Идваха само нощем. Отпращаха Фия навън и скоро си тръгнаха. А

напоследък не идваха никакви чичовци. Нямаше подаръци, нито медници и почти никаква храна.

Фия се качи по-нависоко. На върха на хълма видя назъбената скала, която ограждаше светилището. Скута на Аполон, така го наричаха. Майка ѝ разказваше, че златокосият бог на слънцето някога е почивал тук, преди да отлети обратно на небето със своята огнена колесница.

Детето бе почти на предела на силите си, докато се катереше с мъка по стръмния склон. Виеше ѝ се свят от изтощение и се препъваше по камъните. Мълния озари небето. Ярката светлина разкри фигура, застанала на самия край на високата скала с вдигнати ръце, и Фия извика. Краката ѝ поддадоха и тя се свлече на земята. В този миг облаците се разпръснаха и луната просветна между тях. Богът свали ръце и бавно се обърна, а дъждът блестеше по голия му торс.

Фия го зяпаше с широки от уплаха очи. Дали това бе Повелителят на сребърния лък? Със сигурност не, защото косата на този бог бе дълга и тъмна, а за Аполон казваха, че има къдрици от златна слънчева светлина. Лицето му бе красиво и сурово, а очите - бледи и твърди. Фия погледна към глезените му с надеждата да види там крилца, което би означавало, че това е Хермес, пратеникът на боговете. Той беше приятел на смъртните.

Ала крилца нямаше.

Богът я приближи и тя видя, че очите му са невероятно ярки и сини.

- Какво търсиш тук? - запита той.

- Ти богът на войната ли си? - Гласът ѝ трепереше.

Той се усмихна.

- Не, не съм.

Заля я вълна на облекчение. Могъщият Арес не би излекувал майка ѝ. Той мразеше смъртните.

- Майка ми е болна, а аз нямам дарове - каза тя. - Но ако я излекуваш, ще работя неуморно и ще ти нося много дарове. Цял живот.

Богът ѝ обърна гръб и тръгна обратно към края на скалата.

- Моля те не ме оставяй! - извика тя. - Майка ми е болна!

Той коленичи и измъкна иззад един камък тежко наметало, а после седна до нея и я уви с него. Вълната бе много мека.

- Дошла си до светилището, за да търсиш помощ за майка си ли? - попита той. - Посетил ли я е лекувател?

- Не поиска да дойде - каза тя на бога. - Затова отидох в храма, но нямах дар. Отпратиха ме.

- Ела. Заведи ме при майка си.

- Благодаря ти. - Фия се опита да стане. Краката ѝ поддадоха и тя падна непохватно, а кръвта оцапа скъпото наметало. - Съжалявам. Съжалявам.

- Не се притеснявай - отвърна той и я вдигна на ръце. После заслиза по дългия път към града.

Някъде по време на пътуването Фия заспа с глава, облепната на рамото на бога. Събуди се чак когато чу гласове. Той говореше с някого. Момиченцето отвори очи и видя огромна фигура, вървяща редом с бога. Другият мъж бе плешив, но имаше разклонена брада. Когато видя, че е будна, ѝ се усмихна.

Сега се приближаваха до къщите и богът я попита къде живее. Фия се почувства засрамена, защото това бяха хубави къщи с бели стени и червени покриви. А двете с майка ѝ

живееха в колиба в пустошта отвъд. Покривът течеше и в тънките дървени стени имаше дупки, през които плъховете успяваха да влязат. Подът беше пръстен и нямаха прозорци.

- Сега съм по-добре, наистина - каза тя и богът я свали на земята. После тя го поведе към дома си.

Когато влязоха, няколко плъха се разбягаха от майка ѝ. Богът коленичи на пода до нея и докосна челото ѝ с длан.

- Жива е - каза той. - Занеси я обратно в къщата, Вол - нареди на приятеля си. - Ще дойдем скоро.

Богът хвана Фия за ръката и заедно тръгнаха през града към дома на лечителя.

- Той е много сърдит човек - предупреди го Фия, когато богът удари дървената врата с юмрук.

Лечителят отвори рязко и се надвеси през прага.

- Какво, в името на Хадес...? - започна той. После видя тъмнокосия бог и Фия веднага забеляза как държанието му се промени. Мъжът сякаш се смали. - Извинявай, господарю - каза той и сведе глава. - Не знаех...

- Събери си билките и церовете и ела незабавно в дома на Фаедра - прекъсна го богът.

- Разбира се. Веднага.

После отново тръгнаха, но този път по дългия лъкатушеш път към хълма и домовете на богатите. Силите на Фия започнаха отново да ѝ изневеряват. Богът я вдигна на ръце.

- Ще ти намерим някаква храна - каза той.

Когато най-накрая стигнаха целта си, момиченцето зяпна удивено. Намираха се пред дворец с прекрасна градина, заобиколена с висока стена. От всяка страна на огромния вход имаше високи червени колони. Щом влязоха, видя, че подът е украсен с разноцветни камъни и стените бяха изрисувани в картини в ярки цветове.

- Това твойт дом ли е? - попита тя.

- Не. Но живея тук, когато съм в Кипър.

Богът я отнесе в стая с бели стени в задната част на къщата. Там имаше млада жена със златиста коса, облечена в зелена роба, поръбена със златни нишки. Беше невероятно красива. Богът я заговори и я представи на детето като Фаедра.

- Дай на Фия нещо за ядене - каза ѝ той. - Аз ще изчакам лечителя и ще видя как е майката.

Фаедра се усмихна на момиченцето и донесе малко пресен хляб и мед. След като се нахрани, Фия благодари на жената и известно време седяха в тишина. Детето не знаеше какво да каже.

Фаедра си наля чаша вино, към което добави вода.

- Ти богиня ли си? - попита накрая Фия.

- Някои мъже са ми казвали, че съм - отвърна жената с широка усмивка.

- Това твойт дом ли е?

- Да. Харесва ли ти?

- Много е голям.

- Така е.

Фия се наведе напред и протеина:

- Не зная обаче кой бог е той. Отидох до светилището и го видях. Да не би да е Повелителя на сребърния лък?

- Той е повелител на много неща - отвърна Фаедра. - Искаш ли още хляб?

- Да, благодаря.

Жената и каза да си вземе, а после донесе кана студено мляко и напълни една чаша. Фия я

изпи. Вкусът беше неописуем.

- И така - продължи жената. - Майка ти се е разболяла и ти си отишла до светилището, за да потърсиш помощ. Там е много високо и опасно. А има и глутници диви кучета.

Момиченцето не знаеше как да отговори, затова не каза нищо.

- Била си много смела - каза накрая Фаедра. - Майка ти има късмет. Какво стана с косата ти?

- Майка ми я отрязала. Имам бълхи. - Отново почувства срам.

- Тази нощ ще ти приготвя баня. И ще намерим някакви мазила за тези ухапвания и драскотини по ръцете ти.

Междувременно богът се върна. Беше сменил дрехите си и сега носеше бяла туника до коленете, поръбена със сребро. Дългата му черна коса бе прибрана назад и завързана на опашка.

- Майка ти е много слаба - каза той. - Но сега спи. Лечителят ще идва всеки ден, докато не се оправи. И двете можете да останете тук, докато желаете. Фаедра ще намери работа на майка ти. Това отговаря ли на молитвите ти, Фия?

- О, да - каза момиченцето. - Благодаря ти.

- Тя се чудеше дали не си Аполон - вметна Фаедра с усмивка.

Мъжът коленичи до Фия и тя погледна в ярките му сини очи.

- Името ми е Хеликаон - каза ѝ. - И не съм бог. Разочарована ли си?

- Не - отвърна момиченцето, макар че всъщност беше.

Хеликаон се изправи и се обърна към Фаедра.

- Идват търговци. Известно време ще съм зает с тях.

- Все още ли планираш да отплаваш за Троя утре?

- Трябва. Обещах на Хектор, че ще присъствам на сватбата му.

- Сега е сезонът на бурите, Хеликаон, а пътят по море е почти цял месец. Това обещание може да ти струва скъпо.

Той се наведе и я целуна, а после излезе от стаята.

Фаедра седна до Фия.

- Не се разочаровай, малка моя. Той наистина е бог. Просто не го знае.

II

По-късно, когато детето бе изкъпано и сложено да спи, Фаедра седеше под портика и гледаше мълниците. Хладният вятър носеше свежест над градината и изпълваше въздуха с уханието на жасмин от дърветата до западната стена. Сега усещаше умора и странна меланхолия. Това бе последната нощ на Хеликаон в Кипър. Сезонът почти бе свършил и той щеше да отплава с новия си кораб към отдалечената на стотици мили Троя, а после на север към Дардания за през зимата. Фаедра очакваше нощ на страсти и топлина, твърдостта на тялото му, вкуса на устните му върху нейните. Вместо това той се върна в къщата с изнемощялото от глад и нахапано от бълхи дете на беззъбата курва, която Вола бе донесъл по-рано.

В началото това я ядоса, но после остана само чувството на неудовлетвореност.

Защитена от дъжда, Фаедра затвори очи и си представи детето. Избръснатата му глава бе нахапана от буболечките, лицето му беше слабо и бледо, а очите - широки и изплашени. Малкото момиченце сега спеше в стаята до тази на майка си. Фаедра имаше желание да я прегърне, да я притисне до себе си и да я целуне по бузата. Искеше да махне болката и страха от тези големи сини очи. Но не го стори. Просто отметна одеялото, за да може слабото дете

да се качи на широкото легло и да отпусне глава на меката възглавница.

Спокойни сънища, Фия. Тук си в безопасност.

- Ти жена му ли си?

- Не. Той е един от моите дарители. Аз съм като майка ти - една от девиците на Афродита.

- Вече няма дарители - каза Фия сънено.

- Заспивай.

Разбира се, че нямаше дарители, помисли си Фаедра. Майката беше грозна и слаба, преждевременно остаряла.

„Както остаряваш и ти!“ - помисли си. Макар и младолика, Фаедра приближаваше тридесет и пет. Скоро и нейните дарители щяха да я изоставят. Ядоса се. Кой го е грижа какво ще направят? Сега съм богата.

Но меланхолията не си отиде.

През осемнадесетте години, откак бе станала последователка на Афродита, тя бе забременявала девет пъти. При всеки от тях посещаваше Храма на Асклепий и гълташе горчиви билки, за да прекрати бременността. Последният път беше преди пет години. Забави се с цял месец, разкъсвана между желанието да увеличи богатството си и нарастващата нужда да бъде майка.

- Следващия път - каза си тогава. - Следващия път ще износя детето.

Само че следващият път така и не дойде, и сега тя често сънуваше плачещи в тъмното деца, които я викаха. В съня си Фаедра тичаше слепешком, опитваше се да ги намери, и се будете, плувнала в студена пот. После идваха сълзите и хлипането и ехтеше из празния ѝ дом.

- Животът ми не е празен - каза си тя. - Имам дворец и слуги, и достатъчно богатство, за да го изживея без никакви мъже.

Но така ли бе наистина?

Настроението и бе променливо през целия ден и едва не се разплака, когато Хеликаон и каза, че отива до светилището на Аполон. Веднъж, преди година, тя се качи с него там и го гледа как стои на самия ръб на скалата с вдигнати ръце и затворени очи.

- Защо го направи? - попита го тогава. - Скалата може да подаде. Може да паднеш и да се размажеш по камъните.

- Вероятно точно затова - отвърна ѝ той.

Фаедра не разбра отговора. В него нямаше смисъл. Но пък толкова много други неща у Хеликаон си противоречаха с логиката. Постоянно се опитваше да разкрие тайните в този мъж. Когато бе с нея, Фаедра никога не бе усетила и намек за буйния му нрав, за който шептяха мъжете. Нямаше грубост, нито жестокост, нито гняв. Всъщност той рядко носеше оръжие в Кипър, макар че тя бе виждала трите бронзови меча и шлема с бял гребен, бронята и наколенниците, които Хеликаон влизаше в битка. Те стояха прибрани в един сандък в горната спалня, която той използваше, когато посещаваше острова.

Прибрани в сандък. Като емоциите му, помисли си тя. През петте години, откак го познаваше, Фаедра никога не бе успяла да се приближи до мъжа, скрит зад очите му. Чудеше се дали някой е успявал.

Пристъпи под дъжда и вдигна лице към черното небе. Потрепери, когато зелената и рокля се накваси. Сега вятърът, който галеше мократа и кожа, сякаш бе станал леден. Тя се засмя силно и отново се върна под покрива. Студът отблъсна умората ѝ.

Проблесна мълния и ѝ се стори, че вижда сенчеста фигура, която се движи сред храстите вдясно от нея. Извърна се, но не видя нищо. Игра на светлината? Леко изнервена, Фаедра влезе обратно в къщата и затвори вратата.

Последният от гостите на Хеликаон си бе отишъл, за това тя тръгна към покоите му. Стаята бе тъмна, нямаше запалени лампи. Фаедра влезе тихо и пристъпи към леглото. Оказа се празно. Отиде до балкона и погледна в градината. Не видя никого. Облаците се разкъсаха за кратко и луната огря Кипър.

Жената се обърна и зърна кален отпечатък на пода. Усети как страхът се надига в нея и се огледа из стаята. Някой бе минавал оттук. Беше се качил през прозореца. Тя се върна до балкона и отново погледна надолу.

Някаква сянка се раздвижи и Фаедра видя закачулен мъж с тъмни дрехи, който притича до стената. Изведнъж Хеликаон се появи иззад една статуя с кинжал в ръка. Натрапникът го видя и свърна встрани. Затича се и скочи високо, хващайки се за ръба на високата стена, за да се претърколи на улицата отвън. Облаците отново скриха луната и Фаедра не видя нищо повече.

Тя изтича в коридора и се спусна по стълбите. Стигна до входа, точно когато Хеликаон влизаше вътре. Фаедра затръшна вратата и спусна резето.

- Кой беше това? - попита тя. Мъжът хвърли бронзовия кинжал на близката масичка.

- Просто крадец - каза той. - Но избяга.

Подмина я и отиде в кухнята, където подсуши лицето и ръцете си с кърпа. Фаедра го последва.

- Каж ми истината.

Хеликаон съблече туниката си и продължи да се бърше. После прекоси стаята гол и напълни две чаши с разрежено вино. Подаде ѝ едната и отпи от другата.

- Този човек ме преследваше, когато се качих до светилището. Мярках го от време на време. Много е опитен, прикриваше се в сенките. Вола и моите хора не го видяха.

- Но ти успя?

Той въздъхна.

- Баща ми падна под ножа на убиец, Фаедра. Оттогава съм... да кажем по-внимателен към обкръжението си.

- Много врагове ли имаш, Хеликаон?

- Всички могъщи мъже имат врагове. Някои търговци ми дължат планини от злато. Ако умра, те ще са свободни от дълговете си. Убивал съм пирата, оставили след себе си братя и синове, копнеещи за мъст. Но нека не говорим повече за това тази нощ. Убиецът го няма, а ти изглеждаш прекрасно.

Ако тя бе негова жена, може би щеше да му каже, че вече не желае да прави любов. „Но аз не съм му жена - помисли си Фаедра. - Аз съм дете на Афродита, а той е моят дарител. Аз съм обикновена курва, точно като беззъбата старица в горната спалня.“ Тъгата се разля във вените ѝ, но тя се насили да се усмихне и пристъпи в прегръдките му. Целувката му бе топла, дъхът - сладък, а ръцете му, обвити около нея - силни.

- Аз твоя приятелка ли съм? - попита го Фаедра по-късно, докато лежаха заедно на широкото ѝ легло. Главата ѝ почиваше на рамото му, а бедрото ѝ бе обвито около неговото.

- Сега и завинаги, Фаедра.

- Дори като остаряя и погрознея?

Той погали косата и.

- Какво искаш да чуеш?

- Истината. Искам истината.

Той се надвеси над нея и я целуна по челото.

- Аз не давам приятелството си току-така и то не зависи от младост и красота. Ако и двамата доживеем да станем стари и грозни, аз все така ще бъда твой приятел.

Тя въздъхна.

- Страх ме е, Хеликаон. Старостта ме плаши, плаши ме и мисълта, че ще те убият или ще се измориш от мен. Страх ме е, че ще стана като майката на Фия. Навремето избрах този живот и той ми донесе богатство и сигурност. Сега се чудя дали изборът ми е бил правилен. Мислиш ли, че щях да съм щастлива, ако се бях омъжила за земеделец или рибар и му бях отгледала деца?

- Не мога да ти отговоря. Всеки ден правим избори, някой добри, други - лоши. И ако сме достатъчно силни, живеем с последствията. Ако трябва да съм искрен, не съм съвсем сигурен какво точно имат предвид хората, когато говорят за щастие. Има момента на радост и смях в уютата на приятелството, но трайно щастие? Ако такова нещо съществува, аз не съм го открил.

- Може би то идва само когато си влюбен - предположи тя.

- Ти била ли си някога?

- Не - излъга Фаедра.

- Нито пък аз - отвърна Хеликаон и простиичките думи се забиха в сърцето ѝ като кинжал.

- Колко тъжна двойка сме - каза и се насили да се усмихне, докато прокарваше ръка надолу по плоския му корем. Ах! - добави после с престошена изненада. - Ето, че сред нас има някой, който не изглежда тъжен. Всъщност май е неистово щастлив.

Хеликаон се засмя.

- Ти често му влияеш по този начин.

Той хвана китката и, и я вдигна над себе си. После я притегли надолу и я целуна пламенно.

3

ЗЛАТНИЯТ КОРАБ

I

БУРИТЕ ОТ ПОСЛЕДНИТЕ ДВА ДНИ СЕ СТОПЯВАХА на запад и небето бе чисто и синьо, а морето - спокойно, докато Спирос направляваше лодката и пътника ѝ към големия кораб. След цяла сутрин превозване на моряци към „Ксантос“, сега чувстваше умора. Обичаше да казва на хората, че на осем-десет години е все така силен, както и преди, но това не беше вярно. Ръцете и раменете го боляха, а сърцето му биеше учестено, докато се напрягаше над греблата.

Един мъж остарява тогава, когато вече не може да работи. Тази простачка философия поддържаше Спирос бодър и всяка сутрин, когато се събудеше, той приветстваше новия ден с усмивка. Излизаше навън и вадеше вода от кладенеца, гледаше отражението си в кофата и казваше:

- Радвам се да те видя, Спирос.

Той погледна към младия мъж, който седеше притихнал на кърмата. Косата му бе дълга и тъмна, придържана от кожена лента. Гърдите му бяха голи, носеше обикновена пола и сандали. Тялото му бе стройно и мускулесто, очите - яркосини като лятното небе. Спирос не го беше виждал преди и предположи, че е чужденец, може би от Крит или другите острови.

- Нов гребец ли си? - попита го той. Пътникът не отговори, но се усмихна. - Цяла седмица превозвам хора като теб. Местните не пътуват на Кораба на смъртта. Така наричаме „Ксантос“ - добави след малко. - Само идиоти и странници. Без да се обиждаш.

Гласът на пътника бе дълбок, а акцентът му доказа теорията на Спирос:

- Но пък е толкова красив - каза той дружелюбно. - А корабостроителят твърди, че е и здрав.

- Аха, наистина става за гледане - отвърна Спирос. - Ужасно е красив. - После се изкикоти. - Но аз не бих повярвал на думите на Лудия от Милет. Братовчед ми работа на кораба, знаеш ли? Каза, че Калкеус се мотаел наоколо и си говорел сам. Понякога дори се удрял по главата.

- Виждаш съм го да го прави - съгласи се мъжът.

Спирос се умълча, леко раздражен. Човекът бе млад и очевидно не знаеше, че морските богове не обичат големи кораби. Преди двадесет години старият лодкар видя как един точно такъв кораб отплува от залива. Галерата направи две пътувания без инцидент, а после изчезна в една буря. Само един човек оцеля, изхвърлен на брега в източната част на континента. Историята му се предаваше сред моряците години наред от уста на уста. Голямата мачта се строшила на две и корабът се разпаднал за няколко удара на сърцето. Спирос мислеше да разкаже тази случка на младия гребец, но се отказа. Какъв смисъл имаше? Мъжът трябваше да спечели двадесетте си медника и нямаше да се откаже точно сега.

Лодкарят продължи да гребе, а болката в долната част на гърба му се усили. Това бе двадесетото му пътуване до „Ксантос“ от пукването на зората насам.

Около галерата беше пълно с малки лодки, натоварени със стоки. Множество мъже викаха и се опитваха да се наместват на по-изгодна позиция. Лодките се блъскаха една в друга, предизвиквайки изблици на ругатни и заплахи. От кораба се спускаха въжета, които бавно изтегляха товара на борда. Хората на палубата бяха не по-малко изнервени от онези, чакащи да се отърват от стоките си. Цареше пълен хаос.

- Цяла сутрин е така - каза Спирос и спря да си почине. - Не мисля, че ще отплават днес. Това е един от проблемите с толкова големи кораби - пренасянето на товара на толкова висока палуба. Сигурен съм, че Лудият не се е сетил за него, а?

- Собственикът е виновен - отвърна пътникът. - Искал е най-голямата галера, построявана някога. Концентрирал се е върху достойнствата и на кораб и качеството на конструкцията. Не е мислил много за товаренето и разтоварването.

Спирос отново хвана греблата.

- Слушай, момко, явно не знаеш с кого плаваш. По-добре не говори по този начин близо до Златния. Хеликаон може и да е млад, но е убиец, да знаеш. Той отрязва главата на Алектруон и му извади очите. Мълви се, че ги изял. Не е човек, когото искаш да обидиш, ако добре ме разбираш.

- Изял му е очите? Таз и история не я бях чувал.

- О, за него се разказват много работи. - Спирос се взря във врявата около галерата. - Няма смисъл да се опитваме да стигнем до кърмата. По-добре да изчакаме, докато поне част от тая лодки се махнат.

Един едър плешив мъж с черна намаслена брада, извита в две плитки, се появи на палубата откъм пристанището и с бумтящ глас извика на няколко лодки да се отдръпнат, за да пуснат по-близките да натоварят стоките си.

- Плешивецът там е Зидантас - каза Спирос. - Наричат го Вола. Имах един племенник, навремето плава с него. Волът е хет. Обаче е добър човек. Племенникът ми си счупил ръката на борда на „Итака“ преди няколко години и не можел да работи през цялото пътуване. Въпреки това си получил двадесетте медника. Зидантас се погрижил. - Той обърна лице на юг. - Бризът започва да сменя посоката си. Сега идва от юг. Нетипично за това време на годината, но предполагам, че ще ви помогне при излизането. Ако изобщо това стане днес.

- Ще отплава - каза мъжът.

- Сигурно си прав, младежо. Златният е благословен с късмет. Никой от корабите му не е потъвал, знаеш ли? Пиратите го избягват. И би трябвало, нали? Не е здравословно да пресичаш пътя на човек, който ти яде очите.

Спирос бръкна под пейката и извади мях с вода. Отпи една дълга глътка и предложи на пътника си, който прие с благодарност.

На палубата проблесна бронз и се появиха двама войни, облечени в брони и с шлемове с бели гребени от конски косми.

- По-рано им предложих да ги откарам - промърмори лодкарят. - Но не харесаха лодката ми. Твърде малка им се видя, не се и съмнявам. Е, чумата да ги тръшне всички микенци, това казвам аз. Чух ги как си говореха, обаче. Те не са приятели на Златния, това е сигурно.

- Какво казаха?

- Говореше повече по-възрастният. Каза, че стомахът му се обръщал от това да пътува на един кораб с Хеликаон. Е, не мога да го виня. Онзи Алектруон, дето изгуби очите си, също беше микенец. Хеликаон е избил много микенци.

- Както сам каза, не е човек, който търпи обиди.

- Чудя се защо го прави.

- Кое? Да убива микенци?

- Не, защо плава с корабите си из цялата Велика зеленина. Твърдят, че има дворец в Троя и земи в Дардания, както и нейде на север. Не помня къде. Както и да е, той вече е богат и могъщ. Така че защо рискува да пътува в открито море и да се бие с пирата и всякакви други?

Младият мъж сви рамене.

- Нищо не е такова, каквото изглежда. Кой знае? Може би има мечта. Чух, че иска един ден да отплава отвъд Великата зеленина, към далечните морета.

- Това имам предвид - отвърна Спирос. - Краят на света е там, с неговия водопад, който се спуска вечно в мрака. Що за идиот би искал да отплава в черната бездна на света?

- Това е добър въпрос, лодкарю. Може би човек, който не е доволен с онова, което има. Човек, търсец нещо, което не може да открие във Великата зеленина.

- Именно! Няма нищо ценно, което един мъж да не може да открие в собственото си село, а какво остава сред огромното море. Това е проблемът на тези богати принцове и царе. Не разбират какво е истинско съкровище. Виждат го само в златото, медта и калая. Виждат го в стадата коне и добитъка. Събират съкровища за себе си, строят складове, които пазят яростно. А после умират. И за какво е всичко това?

- А ти знаеш ли какво е истинско съкровище? - попита младият мъж.

- Естествено. Повечето обикновени хора знаят. Последните няколко дни бях горе сред хълмовете. Една млада жена едва не умря. Бебето проби утробата. Обаче стигнах навреме. Бедното момиче. Лошо беше разкъсана. Ще се оправи, а момченцето е здраво и силно. Гледах как жената държеше бебето в ръце и се взираше в него. Беше толкова слаба, че можеше да умре всеки миг. Но в очите ѝ се виждаше, че знае какво държи. Нещо, което струва повече от злато. А бащата беше по-горд и щастлив от всеки цар - завоевател с планини от злато.

- Детето е било щастливо да има родители, които го обичат. Не всички бебета имат този късмет.

- А сърцата на онези, които нямат, са наранени. Не го виждаш, но те никога не заздравяват.

- Как се казваш, лодкарю?

- Спирос.

- Как така си едновременно лодкар и акушерка, Спирос? Това е странно съчетание на таланта.

Старецът се изкикоти.

- През осемдесетте си години съм докарал няколко деца на този свят. Свикнах да ги вадя здрави. Започна се преди пет-десет години. Жената на един млад овчар имаше трудно раждане и бебето излезе мъртво. Бях там и взех бедното малко нещо, за да го отнеса. Когато

го вдигнах, то внезапно изплю кръв и започна да плаче. Така се започна, разбираш ли, понесоха се слухове за уменията ми с бебетата. Жена ми... сладката ми жена... ми роди шест деца. Затова знаех немалко за трудностите при раждане. През годините ме молеха да присъствам и на още. Знаеш как е. Новините се разпространяват. Ако никое момиче на петдесет мили околоръст забременее, ще пратят за стария Спирос, когато му дойде времето. Странно е, знаеш ли. Колкото повече остарявам, толкова по-приятно ми е да извеждам новия живот на бял свят.

- Ти си добър човек - каза пътникът. - И съм доволен, че те срещнах. Сега вземи греблата и си пробий път. Време ми е да се качвам на борда.

Старецът се напрегна и Загреба между две дълги лодки. Моряците го видяха и спуснаха въже. После пътникът се изправи и извади от кесията си дебела монета, която подаде на Спирос.

Тя заблестя в дланта му.

- Чакай! - извика старецът. - Това е злато!

- Твоите истории ми харесаха - каза мъжът с усмивка. - Затова няма да ти изям очите.

II

От палубата горе се чу силен трясък, последван от ядосани викове. Докато Хеликаон прескачаше парапета, той видя, че двама мъже са изпуснали амфора, която се строшила. Гъстото неразредено вино се просмукваше в дъските на палубата, а силните му изпарения се носеха във въздуха. Гигантът Зидантас се бореше с двамата виновници, а останалите моряци ги бяха наобиколили и крещяха окуражително на участниците в боя.

В мига, в който видяха Хеликаон, всички притихнаха и екипажът мълчаливо се върна към задълженията си.

Той приближи Зидантас.

- Губим време, Вол - каза той, - а на брега още чакат товари.

Докато утринта се превръщаше в обед, Хеликаон остана на високата задна палуба, откъдето виждаше работещите моряци. Атмосферата бе все така напрегната и екипажът се боеше да плува на Кораба на смъртта. Присъствието на Хеликаон ги успокояваше и те започнаха да се отпускат. Работата потръгна по-гладко. Той знаеше за какво си мислят. Златният, благословен от боговете, щеше да плава с тях. Нямахше да ги достигне беда.

За тях тази вяра в него бе жизненоважна. Хеликаон чудесно знаеше, че най-голямата опасност щеше да дойде тогава, когато той повярваше в себе си. Мъжете говореха за късмета му и факта, че никога не беше губил кораб. Да, късметът винаги имаше значение, но още по-важно бе, че в края на всеки сезон галерите минаваха през сериозен оглед от дърводелци, изтегляха ги на брега и ги почистваха. После извършваха всички нужни поправки. Екипажите бяха избирани внимателно, а капитаните винаги бяха мъже с голям опит. Никоя от петдесетте му галери никога не беше пътувала претоварена, нито поемаше ненужни рискове в името на по-големи печалби.

Сега, когато бурята отминаваше, прекосяването на шестдесет мили морска шир до другия бряг щеше да е леко изпитание за новия кораб, което да позволи на екипажа да свикне с него, както и на моряците - един с друг. Коментарът на лодкаря за местните бе верен. Никак не му беше лесно да намери опитни мъже, които да пътуват с „Ксантос“, и все още не му достигаха двадесетина души. Зидантас бе претърсил обстойно пристанището в търсене на подходящи хора. Хеликаон се усмихна. Досега можеше да са запълнили квотата и двойно, ала Вола бе суров съдия.

- По-добре да не ни достигат моряци и останалите да са добри, отколкото да сме претоварени с глупаци - твърдеше той. - Видях един мъж. Египтянин. Вече се бе записал за „Мирион”. Ако пак го видя в Троя, ще опитам отново.

- Египтяните не са свикнали на работа в галери, Вол - отбеляза Хеликаон.

- Този е - отвърна Зидантас. - Силен е. Сърцето му е като дъб. Никога няма да отстъпи.

По палубата се понесе лек вятър. Хеликаон отиде до десния парапет и видя, че много от по-малките лодки вече се оттегляха към брега. Товареха се последните стоки. Близко до себе си видя най-младия член на екипажа си, момчето Ксандер, което седеше тихо и чакаше заповеди. Още едно дете на мъката, помисли си Хеликаон.

Точно преди зазоряване същата сутрин, докато се готвеше за тръгване, Фаедра дойде при него.

- Трябва да видиш това - каза тя и го заведе до спалнята, отделена за болната жена. Детето Фия имаше своя стая, но през нощта се бе промъкнало, за да бъде с майка си. Сега двете спяха дълбоко. Ръката на момиченцето бе преметната покровителствено през гърдите на жената.

- Благодаря ти, че ги прие - каза той, когато Фаедра тихо затвори вратата.

- Ти ми даде всичко това, Хеликаон. Как може ти да благодариш на мен?

- Трябва да вървя. Надявам се разбираш, че казах истината на онова дете. Те могат да останат, докато поискат.

- Разбира се. Фия имаше огромен късмет, че те е намерила. Лечителят каза, че майката вероятно е щяла да умре преди утрото.

- Ако имаш нужда от нещо, съм инструктирал Перикъл да те снабдява.

- Просто се пази. От всичките ми любовници, на теб държа най-много.

Той се засмя и я прегърна. Вдигна я от земята и я завъртя около себе си.

- Приятелството ти няма цена - каза той.

- Добре, че тялото ми има - отвърна Фаедра. - Иначе можеше да живея като майката на Фия в някоя колиба.

Усмивайки се при този спомен, той огледа кораба. Двамата микенци се намираха вляво на палубата. И двамата носеха брони и мечове, прибрани в ножниците на кръста им. По-възрастният, на име Аргуриос, имаше заострена брада и го гледаше с неприкрита омраза.

„Иска ти се да ме убиеш - помисли си Хеликаон. - Да отмъстиш за Алектруон. Но ще се изправиш срещу мен лице в лице. Без кинжали в тъмното, без отрова в чашата.” Младият мъж до Аргуриос заговори и другият воин се обърна към него. Хеликаон продължи да ги наблюдава. Възрастният микенец не беше едър, макар ръцете му да бяха много мускулести и да носеха множество белези от битки. Във всяко пристанище из Великата зеленина се разказваха истории за герои, разпространявани от моряци, които обичаха приказки за битки и смелост. Аргуриос участваше в много от тези истории. Той бе воювал нашир и дълж из северните земи, от Спарта на юг до Тесалия на север, а дори и при границите на траките. Всички говореха за смелостта му и никой не споменаваха изнасилване, мъчения и убийства в тъмното.

III

За дванадесетгодишния Ксандер пътуването на „Ксантос” беше най-голямото приключение в живота му. Откак се помнеше, мечтаеше да плава сред Великата зеленина. Горещо в хълмовете на Кипър, докато се грижеше за козите на дядо си или помагаше на майка си и сестрите си да подготвят боите за плинените чинии, с които търгуваха в града, той си

представяше, че е на кораб, а морето се носи под краката му. Често, докато се разхождаше сам по високите скали, спираше, за да погледа с копнеж корабите, потеглили на юг към Египет или на изток към Угарит... а може би дори Милет и легендарната Троя, с нейните кули от чисто злато.

Спомняше си как баща му Акамас и другите моряци изваждаха „Итака” от пристанището. Тогава той стоеше с дядо си на плажа и докато галерата се отдалечаваше, гледаше как мъжете заемат позиции. Баща му беше страхотен гребец. Силен и неуморен. Освен това, както дядо му казваше, той бе “добър, когато имаш нужда от някой до себе си по време на буря”.

Ксандер си спомни последното сбогуване с болезнена яснота. Баща му се изправи и му махна, а червената му коса блестеше като огън на светлината на утрото. Умря няколко дни по-късно в битка със свирепия микенски пират Алектруон. Ксандер знаеше, че е умрял смело, защитавайки приятелите и кораба си. Златният дойде до тяхната къща сред хълмовете и поседя с него, за да му разкаже за величието на баща му. Донесе дарове за майка му и дядо му и поговори тихо и с двамата. Така им оказваше огромна почит, защото Хеликаон бе син на цар. Освен това беше полубог.

Дядо му не харесваше тази история.

- Всички благородници твърдят, че произлизат от боговете - каза той. - Но те са хора като теб и мен, Ксандер. Хеликаон е по-добър от повечето - призна след малко. - Малко са богатшите, които биха дошли да посетят роднините на загиналите им слуги.

После се беше извърнал и Ксандер видя, че плаче. Той също заплака. След малко дядо му обви раменете му с ръка.

- В сълзите няма срам, момче. Баща ти заслужава сълзи. Добър човек беше. Винаги съм се гордеел с него. Както ще се гордея и с теб. Догодина Хеликаон обеща да те вземе в екипажа си и ще изучиш морския занаят. Ще станеш чудесен смел мъж като баща си и ние ще се гордеем с теб.

- Аз гребец ли ще бъда, дядо?

- Не и в началото, момче. Много си нисък. Но ще пораснеш и ще станеш силен.

Годината се влачеше бавно, но накрая огромният нов кораб беше готов и екипажът започна да се събира. Дядо му слезе с него на пристанището точно преди пукването на зората, давайки му колкото можеше повече съвети, които сякаш изтичаха през ушите на Ксандер.

- Потърси Зидантас - бе единият от онези, които запомни. - Добър човек. Баща ти говореше с уважение за него. Никога недей да бягаш от задачите, които Вола ти даде. Винаги прави най-доброто, което можеш.

- Разбира се, дядо.

Старецът погледна към огромния кораб с два реда гребла и колосална мачта. После поклати глава.

- Пожелавам ти късмет, Ксандер. И бъди смел. Ще откриеш, че смелостта и късметът често са близки приятели.

Лодката откара момчето на „Ксантос”, точно когато слънцето се появи от изток и окъпа кораба в бледозлатиста светлина. Гледката бе красива и сърцето на Ксандер подскочи от радост. Сега тази прекрасна галера бе неговата галера. Щеше да се научи да бъде велик мореплавател като баща си. Дядо му щеше да се гордее с него. Майка му - също.

Малката лодка се приближи до кораба под вдигнатите гребла. С момчето пътуваха още трима моряци и те хвърлиха чувалите с багажа си на палубата. Ксандер щеше да стори същото, но един едър гребец застана до него.

- Хайде нагоре, дребосък - каза той и го вдигна до най-ниския отвор на греблата. Пропълзля вътре и падна на тясната седалка.

Тук долу, под палубата, бе тъмно и тясно, но когато очите му се нагодиха към мрака, видя местата на гребните и гредите, в които опираха коленете си, за да дърпат. Ксандер остави чантата си, седна пред едно от греблата и изпъна крака. Дядо му се оказа прав. Беше твърде нисък, за да се облегне. “Догодина обаче - помисли си той, - ще съм достатъчно висок. После вдигна чантата си, отиде до отвора към горната палуба и се качи.

На борда вече имаше моряци, както и двама пътници, облечени в брони. По-възрастният бе мрачен на вид брадат мъж със студени твърди очи. Ксандер и преди беше виждал такива хора. Те бяха микенци - от същия народ като пиратите, убили баща му. Армиите им бродеха из западните земи и ограбваха села и градове, отмъквайки роби и злато. Микенските пирати често кръстосваха морето, за да нападат градовете по бреговата ивица. Дядо му ги мразеше.

- Те са кръвожаден народ и някой ден ще станат на прах - казваше той.

Големият капак над товарната палуба бе отворен и Ксандер видя, че моряците носят стоките надолу: големи глинени амфори, пълни с вино или подправки, пакети с керамични плочи, овързани със сурова кожа и защитени от дървесна кора. Имаше и оръжия - брадви и мечове - както и щитове и шлемове. Мъжете вдигаха още и още товари от лодките долу. Ксандер отиде до ръба, за да погледне в трюма. Беше дълбок. Един изкачващ се по стълбите мъж почти се блъсна в него.

- Внимавай, момче - каза, докато го подминаваше, и той се дръпна от пътя на работещите.

Пристъпи до парапета и се загледа към брега, където дядо му все още стоеше и наблюдаваше кораба. Старецът го видя и му махна. Ксандер отвърна на поздрава и внезапно почувства страх. Канеше се да тръгне на пътешествие и мащабите на приключението заплашваха да го смажат.

После някой постави тежка десница на рамото му. Ксандер подскочи и се завъртя. Зад гърба му стоеше едър плешив мъж с раздвоена черна брада.

- Аз съм Зидантас - представи се той. - Ти ли си синът на Акамас?

- Да, казвам се Ксандер.

Гигантът кимна.

- Баща ти говореше за теб с гордост. По време на това пътуване ще се научиш как да бъдеш полезен. Твърде малък си да гребеш и твърде млад - да се биеш. Затова ще помагаш на онези, които са способни на тези неща. Ще носиш вода на гребците и ще изпълняваш всяка задача, която ти се даде. Когато другите ми задължения го позволят, ще ти покажа как да връзваш възли, да свиваш платното и така нататък. През останалото време искам да не се пречкаш и да гледаш какво правят другите. Така се учим всички, Ксандер. Ще ни отнеме още малко време преди да успеем да отплаваме. Товаренето на кораба се оказа по-дълга задача, отколкото очаквахме, а и вятърът е срещу нас. Затова намери някое място встрани от пътя на моряците и чакай, докато вдигнат платното. После ела при мен на задната палуба.

Зидантас го остави и страхът от неизвестното се върна. Твърде млад, за да се бие, така му бе казал Вола. Ами ако ги нападнаха пирати? Ако умреше като баща си или се удавеше във Великата зеленина? Внезапно малката му стаичка в дома на дядо му му се стори прекрасно място. Отново погледна към брега и видя, че старецът се изкачва по високия хълм.

Измина време и мъжете се изнервиха все повече от трудностите при пренасянето на стоките на високата палуба. Една от лодките донесе дълга рибарска мрежа, която използваша, за да вдигнат по-чупливия товар. Разразиха се свади, а после двама моряци изпуснаха голяма амфора, пълна с вино. Глината се счупи и червената напитка се разля по дъските. Единият удари другия и го нарече идиот. Двамата се сбиха. Зидантас се намеси, хвана ги за туниките и ги раздели. Останалите викаха, за да насърчат биещите се, цареше напрегната атмосфера.

После, в един миг, всички замлъкнаха и на борда настана тишина.

Ксандер видя, че Златния се качва на борда на кораба си. Беше гол до кръста и носеше обикновена кожена пола. Нямаше нито меч, нито някакво друго оръжие, но самото му присъствие бе достатъчно, за да накара екипажа да се укроти и се върне на работа.

Момчето го гледаше, докато Хеликаон се приближи към Зидантас, който все още държеше двамата побойници, макар те вече да не се бореха.

- Губим време, Вол - каза той, - а на брега още чакат товари.

Зидантас блъсна мъжете настрани.

- Почистете тук - нареди им той.

Хеликаон погледна към Ксандер.

- Готов ли си да станеш моряк, сине на Акамас?

- Да, господарю.

- Страх ли те е?

- Малко - призна той.

- Един велик човек някога ми каза, че не може да има смелост без страх - отвърна Хеликаон. - Оказа се прав. Запомни това, когато стомахът ти е свит, а краката ти треперят.

4

ЛУДИЯ ОТ МИЛЕТ

I

КАЛКЕУС ВИНАГИ СЕ ДРАЗНЕСЕ, КОГАТО ЧУЕШЕ това определение. Мразеше прстичката му неправилност. Той просто не беше от Милет. Това, че го наричаха луд, не го тревожеше изобщо.

Намираще се от дясната страна на централната палуба на биремата и наблюдаваше моряците, борещи се с огромните каменни котви. Вече приближаваше пладне и за щастие товарът беше на борда. Пристигането на Хеликаон донесе подновено усещане за спешност на екипажа и „Ксантос“ се подготвяше за отплаване.

Един порив на вятъра улови широкополата сламена шапка и я изтръгна от главата му. Калкеус се опита да я хване, но бризът я вдигна високо и я завъртя над палубата. Тя се понесе с въртене над блестящата синя вода. После, когато вятърът замря, падна в морето и заплува по повърхността.

Корабостроителят я гледаше с копнеж. Някога гъстата му червена коса със ситни къдрици сега изгъняваше и посивяваше. На темето му имаше плешиво петно, което щеше да изгори под това свирепо слънце.

Един гребец от долната палуба видя шапката и наклони греблото си под нея, за да я вдигне. Почти бе успял, когато вятърът повя отново и я издуха надалеч. Още един моряк се опита да я докопа с гребло. Калкеус чу смях отдолу и „да хванем шапката“ бързо се превърна в игра, докато греблата се блъскаха едно в друго. Само след няколко минути сламената шапка, удряна от широките дървени пръти, изгуби формата си. Накрая успяха да я вдигнат, разпокъсана и напоена с вода я да я приберат на борда.

Един млад моряк отвори капака и се качи на горната палуба, за да отнесе капещата развалина на Калкеус.

- Спасихме шапката ти - каза той, опитвайки се да не се засмее.

Корабостроителят я пое и се въздържа да я разкъса на парчета. После доброто му настроение се върна и той я сложи на главата си. По лицето му потече вода. Младият моряк не можа да се сдържи повече и се разсмя. Широката периферия бавно се смъкна над ушите на

Калкеус.

- Мисля, че така е по-добре - каза той. Момчето се обърна и се затича към долната палуба. Горещината на обедното слънце си казваше думата и Калкеус откри, че се чувства много добре с хладната влажна слама на главата си.

На задната палуба видя Хеликаон, който говореше с трима старши моряци. Всички изглеждаха сурови и изнервени. "И защо не?" помисли Калкеус. Предстоеше им да отплават с кораб, проектиран и построен от Лудия от Милет.

Той обърна гръб на парапета, за да огледа огромната си галера. Неколцина членове на екипажа го гледаха със смесени изражения. Новият кораб понасяше много подигравки и Калкеус, като негов създател, бе обект на презрение и дори гняв. Сега обаче щяха да отплават с побърканото му творение и силно се надяваха лудостта му в действителност да се окаже гений. Иначе бяха обречени.

Двамата микенски пътници също го гледаха, но с професионално безразличие. За разлика от моряците, те вероятно не оценяваха факта, че животът им зависеше от уменията му. Калкеус внезапно се заучи дали ще се развълнуват, дори ако някой им разясни как стоят нещата. Микенците бяха безстрашна раса: грабители, убийци и опустошители. Смъртта не плашеше такива мъже. Той отвърна на погледите им.

И двамата бяха високи и стройни, студени и дистанцирани. По-възрастният, Аргуриос, имаше заострена черна брадичка и сурови, лишени от емоция очи. По-младият, Глаукос, очевидно му се възхищаваше. Той се обаждаше рядко и само за да отговори на някоя забележка на Аргуриос. Макар сега да пътуваха сред мирни градове и тихи острови, и двамата бяха облечени като за война, с втъкнати в коланите им къси мечове и кинжали, и подсилени с бронз кожени поли. По-възрастният носеше майсторски изработена кожена ризница с припокриващи се бронзови дискове на раменете и гърдите. Бронята на светлокосия Глаукос бе лошо оформена и с пукнатина от лявата страна. Калкеус прецени, че сигурно произлиза от бедно микенско семейство и се е прилепил до Аргуриос с надеждата да се издигне. За микенците това можеше да стане само чрез войната, плячкосването и мъката на по-кротки хора. Калкеус ги мразеше до един.

Ако корабът потънеше, тази броня щеше да ги завлече към смъртта им с достатъчна скорост.

Подразни се от собственото си поражение. "Корабът ми няма да потъне", каза си не за първи път. После започна да го повтаря наум отново и отново. Сърцето му започна да бие учестено и пръстите му затрепераха. Той се обърна към парапета, хвана се за него и постоя така, напълно неподвижен, докато паниката му отmine.

Десетте години на провали и подигравки бяха подкопали вярата в собствените му възможности повече, отколкото бе предполагал. Той бръкна в кесията на колана си и извади малко парченце сребрист метал. Прокара дебелите си отрудени пръсти по лъскавата повърхност. После въздъхна. Именно тук се коренеше цялото му нещастие и всички надежди. В тази малка плочка се криеше тайната, която, убеден бе той, щеше да промени не само неговия живот, но и съдбата на цели народи. Затова и се изпълваше с жлъч от факта, че не можеше да я открие.

Мрачните му мисли бяха прекъснати от дълбокия глас, който се извиси, за да въведе ред сред шестдесетимата гребци.

Огромният хет Зидантас, който служеше като дясна ръка на Златния, се наведе над парапета на задната палуба.

- Като дам знак! - извика той и светлината проблесна по избръснатата му глава. От долната палуба се чу отговорът на водещия гребец:

- Готови! Вдигни! Опъни. И дърпай!

Калкеус си пое дълбоко въздух. Греблата пронизаха синята вода и „Ксантос“ започна да се плъзга по морето.

Корабостроителят слушаше скърцането на дървото, търсеше източника на всяко мърморене на галерата, всеки недоловим приглушен стон. Бързо прецени отново количеството баласт върху тежестта на гредите и палубата, а после се наведе над парапета, за да види как корпусът бразди спокойното море.

Гребците започнаха да пеят и бързо установиха свършена хармония между ритмичните движения на телата си и мелодията на песента. Трябваше да наброяват осемдесет, но дори богатството и репутацията на Златния Хеликаон не можа да събере пълен екипаж на Кораба на смъртта. Калкеус бе чул какво шептят дърводелците от Кипър, докато оформяха гредите:

- Ще потъне веднага, щом Посейдон заплува.

Щом Посейдон заплува!

Защо им беше на хората да обясняват обикновените сили на природата с божествените дела? Калкеус знаеше защо по-дългите кораби потъват по време на буря и това нямаше нищо общо с яростта на Посейдон. Издигането и спускането на галерата в тежката вода предизвикваше допълнително и неравномерно натоварване върху средата на корпуса. Той демонстрира това на Хеликаон преди година, докато двамата стояха на един кей до малката корабостроителница в Кипър. Вдигна дълга пръчка с двете си ръце и бавно я изви нагоре и надолу, а после и настрани. Накрая тя се счупи. Колкото по-дълга беше, толкова по-бързо се чупеше. Когато това се случеше с корпуса на кораб насред бурно море, беше му обяснил, резултатите бяха бързи и ужасяващи. Галерата се разкъсваше за броени мигове.

Проблемът се усложняваше, продължи Калкеус, от начина, по който се строяха корабите. При нормални обстоятелства корпусът се оформяше първо с дъски и сглобки и чак тогава вътрешната рамка се добавяше към конструкцията. Той смяташе това за идиотско. Беше редно първо да се изгради скелетът, а чак след това към него да се добавят дъските. Това щеше да добави сила и здравина.

На тази първа среща Калкеус говори и за други свои нови идеи. Отделна палуба, на която да седят гребците, което освобождаваше горното ниво за товар или пътници. Шахматни места за греблата, разположени зигзагообразно нагоре и надолу по корпуса. Допълнителни стабилизатори, закрепени отпред и отзад, така че корабът да не се люлее, когато го изтеглят на плажа за през нощта. Той обясни всичко това и още много.

Хеликаон го изслуша внимателно и после попита:

- Колко голям кораб можеш да построиш?

- Двойно по-дълъг от всяка галера, която сега плава по Великата зеленина.

- С колко гребла?

- Между осемдесет и сто.

След това Златния мълча дълго време, загледан в далечината. Калкеус мислеше, че е отегчен и зачака да бъде отпратен. Вместо това Хеликаон започна да му задава по-конкретни въпроси. Какво дърво ще му е нужно? Колко висока и дебела трябва да е мачтата? Как Калкеус ще направи така, че толкова голям кораб да не потъва във водата и да запази скоростта и маневреността си? Той се изненада. Златният бе млад, едва прехвърлил двадесет години, и корабостроителят не очакваше подобно задълбочено познание. Говориха в продължение на няколко часа, после ядоха заедно и разговорът продължи през нощта. Калкеус начерта диаграми в меката глина, после ги изтри и ги поправи, показвайки дългите дъски и рамката.

- А как ще изтеглиш подобен кораб на брега за през нощта? - попита Хеликаон накрая. - И

дори да успееш, как ще го върнеш обратно във водата?

- Не е лесно да се изтегли изцяло - призна Калкеус. - но не е необходимо. В повечето случаи ще е достатъчно просто се издърпа носът или кърмата, а после каменните котви и въжетата да го държат на място за през нощта. Това ще позволи на екипажа да слезе и да запали огньовете.

- В повечето случаи? - вдигна вежди Хеликаон.

Именно тук идваше проблемът. Внезапните бури се появяваха с огромна скорост и повечето кораби се спасяваха на брега. Малките и леки галери можеха да бъдат издърпани в безопасност на пясъка. Кораб с размерите и теглото на планирания от Калкеус не можеше да бъде изтеглен изцяло на суша, ако се натовареше със стоки.

Калкеус обясни проблема:

- Не би искал полуизтеглен кораб с такива размери по време на буря. Бушуващата вода, от едната страна, и чакълът или пясъкът, от другата, ще го разкъсат.

- Как тогава ще избягаш от бурята, Калкеус?

- Няма да бягаш, Хеликаон. Или ще яздиш вълните, или ще намериш убежище, като пуснеш котва на завет зад някой остров или дори група скали. Корабът, който планирам, не се бои от бурите.

Хеликаон впи поглед в него за един дълъг момент. После пусна една от редките си усмивки.

- Кораб, който язди бурята. Харесва ми. Ще го построим, Калкеус.

Корабостроителят бе втрещен... а после внезапно и изплашен. Знаеше репутацията на Златния. Ако новата галера се окажеше провал, Хеликаон можеше да го убие. От друга страна обаче, ако беше успешен, Калкеус щеше отново да стане богат и щеше да продължи експериментите си.

Той погледна в очите на младия мъж.

- Говори се, че можеш да бъдеш жесток и смъртоносен. Казват, че режеш главите на онези, които те обидят.

Хеликаон се наведе напред.

- Твърдят също, че съм полубог, син на Афродита. И че ти си луд или глупак. Какво значение имат клюките? Дай ми най-доброто, на което си способен, Калкеус, и ще те наградя, независимо дали успееш, или не. Единственото, което искам от онези, които ми служат, е да вложат душата си в работата. Никой няма право да желае повече.

И така се започна.

Докато корабът излизаше от пристанището, вятърът набра скорост и Калкеус почувства вълнението на водната маса под него.

Когато излязоха в открито море, вдигнаха мачтата, завързаха напречната греда на мястото ѝ и пуснаха платното. Южният бриз набразди плата. Калкеус погледна нагоре. От предната му страна бе нарисован огромен черен кон, изправен предизвикателно на задните си крака. Екипажът нададе възглас, щом го видя.

Корабостроителят тръгна към носа с несигурна крачка.

Отляво група делфини скачаха и се гмуркаха, а телата им блестяха на слънчевата светлина. Калкеус вдигна очи към небето. Далеч на север се трупаха облаци.

А „Ксантос“ пореше вълните право към тях.

Аргуриос от Микена се хвана за парапета, за да се застопори на люлеещата се палуба, и погледна към набития червенококс Калкеус. Всички твърдяха, че човекът е луд. Микенецът се надяваше това да не е истина. Мечтата му бе да умре на бойното поле, поразявайки враговете си, за да си спечели място сред Елисейските полета. Да пирува в Златната зала, създадена от Хефест, и да седи редом до Херкулес, Орменион и могъщия Алектруон. Мечтите му не включваха потъване в морето в пълно бойно снаряжение. И все пак, ако трябваше да умре на тази проклетата лодка, бе редно да си отиде като истински микенски войн - с меч, шлем и броня. Затова сега ги носеше под обедното слънце. Наблюдаваше с интерес как моряците се движат с лекота по палубата. Забеляза и сандъците с лъкове и колчани стрели, подредени спретнато под парапета. Имаше и мечове, както и малки кръгли щитове. Ако някой нападнеше „Ксантос“, моряците щяха да се превърнат във войни за броени секунди.

Златният не оставите нищо на случайността.

На края на носа имаше някакво устройство, каквото Аргуриос никога не бе виждал преди на кораб. Дървена конструкция, закрепена за палубата на четири места. Изглеждаше странно и сякаш нямаше никакво предназначение. От центъра и стърчеше дъска, върху която бе поставена някаква кошница. В началото той я помисли за нещо, с което се вдига товара, но при по-внимателен оглед осъзна, че кошницата не може да се спусне под парапета. Устройството беше мистерия, която той подозираше, че ще се разкрие по време на едномесечното пътуване до Троя.

Аргуриос погледна към задната палуба, където Хеликаон стоеше зад руля. Трудно му бе да повярва, че някой може да победи Алектруон Мечоносеца. Той беше легенда сред микенците. Безстрашен и могъщ гигант. Аргуриос се гордееше с това, че се е сражавал редом с него.

Ала ужасът на онзи ден бе добре известен. Самият Аргуриос чу историята от единствения оцелял. Мъжът бе докаран в Микена на търговски кораб и заведен пред цар Агамемнон. Морякът беше в плачевно състояние. Чукачето на китката му още кървеше и от него се излъчваше лоша миризма. Слаб като скелет, устните му бяха посинели и едва стоеше на краката си. Очевидно умираше. Агамемнон поръча да му донесат стол. Историята на оцелелия бе ужасна и кратка.

Могъщият Алектруон бе мъртъв, екипажът му - заклан, а легендарният кораб „Хидра“ - пуснат по вълните с подпалена палуба и платна.

- Как умря той? - запита царят, впил студените си твърди очи в умиращия моряк.

Аргуриос си спомняше как мъжът внезапно се разтрепери, докато свирепите спомени се връщаха при него.

- Взехме кораба им на абордаж и победата ни бе в ръцете.

После Златния ни атакува. Беше като демон. Ужасяващ. Зловещ. Порази трима, а после се хвърли върху Алектруон. Битката свърши бързо. Той заби острието си в гърлото на капитана и отрязва главата му. Ние продължихме боя, но когато видяхме, че е безнадеждно, хвърлихме оръжия. После Златния изкрещя: „Убийте всички, освен един!“. Тогава видях очите му. Той беше луд. Обладан от духове. Бронята му бе покрита с кръв. Някой хвана ръцете ми, а после всичките ми другари паднаха под ножа.

Мъжът бе замълчал.

- И после? - попита Агамемнон.

- После ме извлякоха пред Хеликаон. Той свали шлема си и просто си стоеше с главата на Алектруон в ръце. Гледаше в мъртвите очи. „Ти не заслужаваш да видиш Елисейските поля“, каза накрая и заби меча си в очите му.

Войните, събрани в Лъвската зала, бяха надали викове на ярост и отчаяние при тези думи.

Дори сериозният и обикновено безстрастен Агамемнон бе ахнал.

- Пратил го е сляп в Подземния свят?

- Да, царю. Щом стори това, хвърли главата през борда, а после се обърна към мен.

Мъжът стисна очи, сякаш за да попречи на спомена да изплува.

- И какво каза?

- „Ти ще живееш, за да разкажеш какво си видял, но повече няма да убиеш никого.”

После, по негова заповед, двама моряци хванаха ръката ми и я опънаха над парапета. И Златния отсече дланта ми.

Мъжът бе умрял два дни след като разказа историята си.

Поражението на Алектруон разруши репутацията на неуязвимост, която дотогава имаха микенците. Смъртта му нанесе тежък удар по гордостта им. Погребалните игри в негова част бяха тихи и безрадостни. Аргуриос не получи удовлетворение в тях, въпреки че спечели украсена със скъпоценни камъни чаша в надпреварата по хвърляне на копия. Мнозина сред скърбящите бойци не можеха да повярват на станалото. Подвизите на Алектруон бяха легендарни. Той бе водил отряди от Самотраки на север чак до източния бряг и Палестина. Веднъж дори бе плякосал село, намиращо се на по-малко от ден езда от самата Троя.

Новините за поражението и смъртта му бяха посрещани с неверие. Мълвата се разпространи сред селата и градовете, а хората се събираха на площадите да я обсъдят. Аргуриос имаше усещането, че години наред цяла Микена ще помни точно какво са правели в мига на смъртта на Алектруон.

Той погледна с тиха омраза към Златния. После отправи мълчалива молитва към Арес, бога на войната.

Нека аз отмъстя за Алектруон! Нека моят меч пронизва сърцето на този проклет троянец!

III

Вятърът остана благосклонен и „Ксантос” се носеше по вълните. Зеленият остров Кипър бавно се изгуби от поглед. На задната палуба до Хеликаон стоеше едрият Зидантас. Със своите петдесет години той бе най-възрастният член на екипажа и беше плавал из тези води вече тридесет и пет лета. За цялото това време, през всички бури и ветрове, не бе пострадал никога досега. Почти всичките му приятели от детинство вече бяха мъртви. Някои се бяха удавили, потънали с разбитите си кораби. Други паднаха жертва на пирати. Двамина се предадоха на кашлящата болест, а един беше убит заради изгубена коза. Зидантас знаеше, че е имал късмет.

Днес се чудеше дали късметът му не го изоставя. „Ксантос” бе отплавал в средата на деня и макар дружелюбният южен вятър засега да им помагаше, той се безпокоеше.

Обикновено корабите от Кипър тръгваха със зората, прекосяваха най-тясната ивица открито море до каменистия бряг на Ликия, а после намираха защитен от ветровете залив, където да пренощуват. Всички моряци предпочитаха да изтеглят галерите си на плажа по залез-слънце и да спят на суха земя. Екипажът на „Ксантос” не правеше изключение. Той се състоеше от смели мъже, готови да поемат риск, когато обстоятелствата го изискваха, но всеки от тях бе изгубил приятели и роднини от капризната жестокост на морските богове. Бяха махали за сбогом на другари, вдигнали платна върху спокойни води под синьо небе, за да не ги видят никога повече в този живот. Свирепи бури, коварни брегове, пирати и камениста плитчини - всичко това взимаше своята дан от моряците, които живееха и работеха сред Великата зеленина.

Щом земята изчезна зад хоризонта, екипажът се умълча. Мнозина от гребците излязоха от

долната палуба, за да постоят на парапета и да погледат морето. Нямаше много разговори. Също като Калкеус и те се заслушвах в стенанията на гредите и се опитвах да доловят движението на кораба под краката си. Гледах с изплашени очи хоризонта, търсейки знак за яростта на небесата.

Зидантас не само разбираше, но и споделяше страховете им. Всички знаеха историите на моряците от другите кораби, които се подигравах на новата галера и отправяха злокобни предупреждения за опасността, чакаща всеки, качил се на борда ѝ. Корабът на смъртта, така я наричаха. Мнозина от по-старите членове на екипажа си спомняха и други големи кораби, построени само за да отплават към гибелта си. Зидантас знаеше какво си мислят: “Ксантос” изглежда добре сега, но какво ще стане, когато Посейдон заплува под него?”

Той погледна към смълчаните мъже и почувства внезапна гордост. Зидантас никога не плаваше със страхливци, той разпознаваше борбеността у хората и винаги внимателно проверяваше всеки екипаж, преди да се присъедини към него. Тези мъже сега се бояха от неизвестното, но ако наистина се разразеше буря или се появяха пирати, щяха да действат храбро и умело. Също както на борда на “Итака” в деня, когато ги нападна Алектруон.

Споменът за онази битка още го преследваше и той въздъхна.

Белите чайки се носеха над главите им, кръжаха и се спускаха към платното и черния кон. Вятърът се усили. Зидантас погледна към небето. Внезапните бури бяха нещо обичайно по време на есенните месеци и много малко търговски кораби рискуваха с дълги курсове, когато лятото приключеше.

- Ако вятърът се промени - каза той.

- Само преди два дни имаше буря - отвърна Хеликаон. - Малко вероятно е толкова скоро да последва нова.

- Малко вероятно... но не и невъзможно - измърмори Зидантас.

- Поеми руля, Вол - каза Хеликаон и се отмести. - Ще се почувстваш по-спокоен, когато корабът е под твой контрол.

- Ще се почувствам по-спокоен, ако съм си у дома и седя кротко под лъчите на слънцето - изръмжа Зидантас.

Хеликаон поклати глава.

- Кога пък имаш време да стоиш кротко у дома с тези шест дъщери около теб?

Хетът се отпусна и се усмихна. Няколко от зъбите му липсваха.

- Никога не е кротко - съгласи се той и погледна встрани опитвайки се да разчете движенията на морето. - Движи се по-гладко, отколкото очаквах. Мислех, че ще люлее повече. - Зидантас обви масивната си ръка около руля. - Щях обаче да съм по-щастлив, ако бяхме изчакали зората утре. Сега нямаме време за грешки. Само изкушаваме боговете.

- Ти си хет - отвърна Хеликаон. - Не вярваш в нашите богове.

- Никога не съм казвал това! - промърмори Зидантас, внезапно изнервен. - Може би има различни богове в различни земи. Нямам желание да обидя никой от тях. И ти не би трябвало да го правиш. Особено когато плаваш с нов кораб.

- Така е - отвърна Златния. - Но нашите богове не са толкова безмилостни, колкото твоите. Кажи ми, вярно ли е, че когато един хетски принц умре, изгарят двадесет от войниците му заедно с него, за да го пазят в Долния свят?

- Не, вече не. Това е стар обичай - каза Зидантас. - Макар че египтяните още погребват робите си със своите фараони, доколкото съм чувал.

Хеликаон поклати глава.

- Каква арогантна сбирщина сме всички. Защо един роб или войник трябва да служи на господаря си и след смъртта? Какъв може да е подтикът за това?

- Не зная - отвърна Зидантас. - Никога не съм имал роб и не съм хетски принц.

Хеликаон отиде до парапета на палубата и плъзна поглед по дължината на кораба.

- Прав си. Движи се добре. Трябва да попитам Калкеус за това. Но първо ще поговоря с пътниците ни.

После Хеликаон прескочи трите стъпала до главната палуба и я прекоси до мястото, където стояха микенците.

Дори от позицията си зад руля и без да може да чуе разговора, Зидантас веднага разбра, че по-възрастният от двамата мрази Хеликаон. Той стоеше вкочанен, дясната му ръка галеше дръжката на меча му, а лицето му беше замръзнало в безизразна гримаса. Златният сякаш изобщо не забелязваше злобата на микенеца. Зидантас го видя да говори спокойно и в добро настроение. Когато Хеликаон най-накрая си тръгна, за да потърси Калкеус на носа, брадатият микенец го изгледа с ярост.

Това разтревожи стария моряк. Той бе оспорил решението на Хеликаон, когато преди два дни се съгласи да откара двамата войни до Троя.

- Нека се качат на „Мирион” - беше му казал. - Наблюдавах как я претовариха с мед. Ще се търкаля като пияна крава. Или ще страдат от морска болест през целия път, или ще свършат на вечеря при Посейдон.

- Построих „Ксантос” за товар и пътници - бе отвърнал Хеликаон. - А Аргуриос е посланик, отправил се към Троя. Ще бъде неучтиво да му откажа.

- Неучтиво? Досега сме потопили три микенски галери. Те, те мразят.

- Пиратски галери - беше го поправил Хеликаон. - И микенците мразят почти всички. Такава им е природата.

Сините му очи се бяха разфокусирани, а изражението - вкочанило. Зидантас добре познаваше тази гримаса и тя винаги смразяваше кръвта във вените му. Връщаше спомени за кръв и смърт, които предпочиташе да държи заключени в дълбоките хранилища на подсъзнанието си.

„Ксантос” продължаваше да пори вълните. Хетът се наведе над руля. Чувстваше се добре на кораба и започна да се чуди дали пък Лудия от Милет не е бил прав. Страстно се надяваше да е така.

И тогава чу някой от екипажа да крещи:

- Човек във водата!

Зидантас огледа морето отдясно. Първо не видя нищо, освен обширна празнота. После мерна някаква греда, носеща се между вълните.

А в нея се беше вкопчил мъж.

5

ЧОВЕКЪТ ОТ МОРЕТО

I

ГЕРШОМ ВЕЧЕ НЯМАШЕ ПРЕДСТАВА КЪДЕ СЕ НАМИРА нито дали сънува, или е буден. Раменете и ръцете му бяха изгорели от слънцето и не можеше да усети смъртната хватка, с която се държеше за дървото. В ума му шептяха гласове, които го подканяха да се пусне и да познае мира. Той не им обръщаше внимание.

Пред очите му се носеха видения: птици с огнени криле; мъж, чийто жезъл се гърчеше в ръцете му, за да се превърне в усойница; триглав лъв с люспесто тяло. После видя стотици млади мъже, дялащи и оформящи огромен каменен блок. Един по един те се долепиха до него и бавно потънаха в скалата, като че ли беше вода. Накрая Гершом виждаше само длани с

търсеци пръсти, които се опитваха да се спасят от тази каменна гробница, която сами бяха създали. А гласовете не замлъкнаха дори за миг. Един звучеше като дядо му - суров и непрощаващ. Друг пък принадлежеше на майка му, която го молеше да се държи като благородник, а не като някой пиян простак. Той се опита да ѝ отговори, но устните му бяха напукани, а езикът му представляваше суха клечка в устата. После чу гласа на по-малкия си брат, който бе загинал предната есен:

- Ела при мен, братко. Тук е така самотно.

Тогава за малко не се пусна, но гредата се разлюля и той отвори пълните си с кръв очи. Видя черен кон, носещ се над морето. След малко усети, че нещо докосва тялото му и обърна глава. До него плуваше огромен плешив мъж с разклонена брада. Гершом го позна, но не можа да си спомни откъде.

- Жив е! - чу мъжът да вика. - Хвърлете ми въже. - После му заговори: - Вече можеш да пуснеш. Спасен си.

Гершом не го послуша. Никой от гласовете в главата му нямаше да го примами към смъртта.

Дъската се удари в корпуса на кораба. Египтянинът погледна нагоре към редиците от гребла над него. Гребците се бяха надвесили през отворите. Някой завърза въже около кръста му и той усети, че го вдигат от водата.

- Пусни гредата! - повтори брадатият му спасител.

Сега Гершом вече искаше да го послуша, но не можеше. Не чувстваше ръцете си. Плувецът внимателно откачи пръстите му. Въжето се затегна и скоро го изтеглиха на палубата, където се свлече в локва на пода. Когато изгорената кожа на раменете му се допря до дървото, той изкрещя и викът разкъса сухотата в гърлото му. Един млад мъж с черна коса и невероятно сини очи клекна до него.

- Донесете вода! - каза мъжът.

Помогнаха на Гершом да седне и поднесоха чаша до устата му. В началото изсушеното му гърло не можеше да преглътне. Всеки път, щом опиташе, се давеше.

- Бавно - посъветва го синеокият. - Задръж я в устата си. Остави я да се спусне сама.

Той го послуша и опита отново. Съвсем малко от хладката вода потече към гърлото му. Никога не бе опитвал нещо толкова сладко и прекрасно.

После изгуби съзнание.

Когато се събуди отново, лежеше под импровизиран навес, издигнат до носа. Един младеж с луничаво лице седеше до него. Момчето видя, че е отворил очи, стана и изтича назад по палубата. Минута по-късно спасителят му се приведе под навеса и седна до него.

- Отново се срещаме, Египтянино. Ти си голям късметлия. Ако се бяхме забавили, със сигурност щяхме да те подминем. Аз съм Зидантас.

- Аз... благодаря... ви... Благодаря... ти.

Гершом успя да се надигне достатъчно, за да седне, и посегна към каната с вода. Чак тогава видя, че ръцете му са превързани.

- Беше се нарязал доста зле - обясни Зидантас. - Но ще оздравееш. Ето, нека ти помогна.

Той вдигна покритата с кожа кана. Гершом отпи, този път малко по-дълбоко. От мястото, където седеше, успя да разгледа кораба по дължина и лесно го позна. Радостта му се стопи.

- Да - каза гигантът, разчитайки изражението му. - Намираш се на борда на „Ксантос“. Но аз познавам сърцата на корабите. Този е могъщ. Цар на морето... и го знае.

Гершом се усмихна, а после направи гримаса, защото долната му устна се разцепи.

- Почини си, друже - посъветва го Зидантас. - Силата ти ще се възвърне скоро и ще можеш да си платиш пътуването заедно с екипажа.

- Ти... не... ме познаваш - отвърна Египтянинът. - Аз... не съм... моряк.

- Може би не си. Но имаш смелост и сила. И, в името на Хадес, достатъчно добре се справи с плавея.

Гершом се излегна на палубата. Зидантас продължи да говори, но гласът му се превърна в ритмично мърморене и той скоро потъна в сън без сънища.

II

Хеликаон стоеше зад руля и се опитваше да не залита, докато големият кораб пореше вълните. Делфините се бяха върнали и скачаха около галерата. Той ги гледаше, а обикновено развъълнуваният му ум бе в покой. Само сред морето откриваше подобна радост и свобода.

На твърда земя винаги имаше толкова много Досадни неща, които да го разсейват. Хеликаон притежаваше флота от над петдесет кораба и винаги се появяваха проблеми за разрешаване. Трябваше да дава позволение за различни поправки да четете доклади от капитаните си, да се среща с писарите и ковчежниците си, да проверява съотношението между докараните стоки и получените в замяна. Земите му също се нуждаеха от надзор и макар да бе поставил опитни хора начело стадата си от коне и по границите на територията му, винаги се появяваха ситуации, които изискваха неговото решение. Сърцето му олекна, когато си помисли за младия Диомед. Полубрат му сега беше почти на дванадесет и след няколко години щеше да може да поема истинска отговорност. Русокосото момче го бе молило да го вземе на „Ксантос“, но майка им забрани.

- Аз съм царят - каза Диомед. - Хората трябва да ми се подчиняват.

- Ти ще бъдеш цар и хората ще ти се подчиняват - отвърна му тогава Хеликаон. - Но засега, малки братко, и двамата трябва да се подчиняваме на царицата.

- Не е честно - оплака се Диомед. - Ти си плавал с Одисей на борда на „Пенелопа“, когато си бил по-млад от мен.

- Бях с три години по-голям от теб. Но следващия път, когато видя Одисей, непременно ще го питам дали един ден можеш да плаваш с него.

- Наистина ли? О, това би било чудесно. Няма да имаш нищо против, нали, мамо?

Стройната златокоса царица Халисия изгледа Хеликаон с топъл майчински укор.

- Няма - каза след малко тя. - Ако Одисей те иска.

- О, ще ме иска - отвърна Диомед. - Защото съм смел като Хеликаон.

- По-смел - добави Хеликаон. - Когато бях на твоите години, се боях от всичко.

- Дори от паяци ли?

- Особено от паяци.

Момчето въздъхна.

- О, Хеликаон, иска ми се да дойда в Троя с теб и да се видя с прачичо Приам и Хектор. Вярно ли е, че ще се ожениш за красивата Креуса?

- Не, не е вярно. А и какво пък разбираш ти от красиви жени?

- Знам, че би трябвало да имат големи гърди и да целуват мъжете постоянно. А Креуса е красива, нали? Павсаний казва, че е.

- Да, радва окото. Косата ѝ е тъмна и дълга, а усмивката ѝ е чаровна.

- Тогава защо не се ожениш? Прачичо Приам иска, нали? А и мама казва, че това ще е полезно за Дардания. Ти твърдиш, че и двамата трябва да се подчиняваме на мама.

Хеликаон сви рамене и разпери ръце.

- Всичко това е вярно, малки братко. Но двамата с майка ти имаме уговорка. Аз ще ѝ служа вярно във всичко, но ще се оженим едва когато срещна жена, която обичам.

- А не може ли и двете? - попита момчето. - Павсаний има жена и две любовници. Каза, че ги обича всичките.

- Павсаний е разбойник - отвърна Хеликаон.

Царица Халисия се намеси, за да го спаси от разпита на Диомед:

- Хеликаон може да се ожени за онази, която обича, защото не е цар и не бива да се безпокои за нуждите на царството. Но ти, младежо, ще бъдеш цар, затова ако не слушаш, ще ти избира жена, която да е глупава, кривогледа, с едри зъби и... кривокрака.

Диомед се засмя - плътен и изпълнен с живот смях.

- Сам ще си избира жена - обяви той. - И тя ще е красива. И ще ме обожава.

“Да, така е” - помисли Хеликаон. Диомед щеше да стане привлекателен мъж, а по природа бе мил и грижовен.

Вятърът се усилваше и той се наведе над руля. Мислите му се върнаха към любимата дъщеря на Приам. Креуса беше - както бе казал и на Диомед - много красива. Но беше също така и алчна и ненаситна, с очи, които блестяха само когато в тях се отразяваше злато.

Но пък можеше ли да е различна, зачуди се той, отгледана в онзи лишен от обич дворец от баща, който не ценеше нищо, освен онова, което може да се измери с везните му.

Хеликаон не се съмняваше, че именно Приам е наредил на Креуса да го ласкае и ухажва. Земите на Дардания, право на север от Троя, не бяха богати, нито преди, нито сега. Не разполагаха с мини, които да им носят злато, мед, сребро или калай. Но Дардания бе плодородна и хранещите се от полята ѝ конски стада ставаха изненадващо силни и издръжливи. Пшеницата също изобилстваше. Нарастващото богатство на Хеликаон като търговски принц пък бе финансирало изграждането на пристанища, което позволяваше търговия с Египет и всички земи на запад и юг. Дардания ставаше все по-богата и съответно - все по-могъща. Естествено, че Приам щеше да търси съюз със северния си съсед. Без съмнение след няколко години щеше да се опита да ожени някоя от дъщерите си за Диомед. Хеликаон се усмихна. Може би странната малка Касандра или нежната Лаодика. Усмивката му угасна. Или дори Креуса. Мисълта за малкия му брат, оженен за подобно създание, го потискаше.

“Може би не съм справедлив към нея”, помисли си той.

Приам нямаше много време за повечето от петдесетте си деца, родени му от трите жени и тридесетте си наложници. Онези, които привличаха вниманието му, трябваше да докажат стойността си. Продаваше лекомислено дъщерите си на чуждоземни принцове в замяна на съюзи. Синовете му се трудеха или в съкровищниците му, или в жречеството съсловие и армията. Единствено към двама царят изпитваше нещо, подобно на привързаност: Креуса и Хектор. Дъщеря му разбираше тайните на забогатяването, а Хектор бе непобедим на бойното поле. Качества, които трябваше да се съхраняват.

Старецът изглежда дори се забавляваше от това, че много от децата му крояха планове да го убият. Шпионите му постоянно му докладваха какво вършат, а после, точно преди плановите им да се реализират, той ги задържаше. През последните три години Приам бе осъдил петима от синовете си на смърт.

Хеликаон отхвърли мислите за царя на Троя и вдигна очи към небето. То беше яркосиньо, без нито едно облаче, а южният бриз бе все така силен. В края на лятото преобладаващите ветрове обикновено идваха от северозапад и прекосяването на този маршрут беше трудна работа за гребците. Но не и днес. „Ксантос” се носеше през морето с издуто платно, издигайки се и спускайки се по вълните с грация и сила.

Хеликаон видя Калкеус, който крачеше нагоре-надолу по главната палуба и държеше сламената си шапка с една ръка.

От време на време клатенето на кораба го караше да се препъва и да се опитва да се хване

за парапета. Човек, отраснал на земята, който се чувстваше съвсем не на място сред морето. А това само правеше факта, че е проектирал и построил толкова красив кораб, още по-странен.

Горе, на носа, Зидантас излезе изпод самоделния навес, където бяха оставили корабокрушенеца, и тръгна към задната палуба.

- Ще оживее ли? - попита Хеликаон.

- Да. Здравеняк. Ще оцелее, но аз не се тревожа за него.

Хеликаон погледна гиганта в очите.

- Ти винаги се безпокоиш за нещо, Вол. Не можеш да бъдеш истински щастлив, освен ако нямаш проблем, над който да скърцаш със зъби.

- Вероятно си прав - призна Зидантас. - Но приближава буря.

Хеликаон извърна поглед на юг. Способността на Вола да разчита времето граничеше с мистичното. Южното небе бе все още чисто и в началото той помисли, че Зидантас може - най-накрая, след толкова години - да е сгрешил. После се концентрира върху линията на хоризонта зад тях. Вече не беше чиста и права, а това показваше наличието на високи вълни. Погледна към платното с черния кон. Вятърът бе все така свеж и благосклонен, но започваше да се движи на пориви.

- След колко време? - попита той.

Зидантас сви рамене.

- Ще я видим, преди да зърнем земя и ще ни застигне, преди да успеем да изтеглим кораба на брега.

Набитият Калкеус дойде с бърза крачка и приведена глава. Качи се по трите стъпала до задната палуба.

- Мислех си за онова, което каза - обърна се той към Хеликаон. - Мисля, че перките са най-доброто решение. Както знаеш...

- Перки? - попита Зидантас.

Корабостроителят го изгледа студено.

- Прекъсванията са дразнещи. Те смуцават потока на мислите ми. Бъди така любезен да изчакаш, докато свърша. - Той се наведе напред, за да наблегне на думите си, но шапката падна над очите му. Калкеус я свали от главата си ядно и се извъртя обратно към Хеликаон. - Както казвах... знаеш ли, че закрепих няколко талпи към корпуса, отпред и отзад, за да стои корабът изправен, когато го изтеглим на брега?

- Чудесна идея - отвърна Хеликаон.

- Такава е. Те обаче вършат съвсем различна и много добра работа, докато сме в морето. Издадените греди противодействат на тегленето в плитчините. Трябваше да го осъзная още докато ги проектирах. Тогавя щях да ги издължа. Те би трябвало и да улесняват човека на руля. Доколкото разбирам, трябва да насочваш кораба малко нагоре - или надолу, в зависимост от течението и вятъра - от посоката, в която искаш да се движи. Смятам, че ще плава по-добре и с по-малко отклонения. Много задоволително.

- Е, дано да добави и скорост - вметна Зидантас. - Зад гърба ни се приближава буря. Добре ще е да сме на брега, когато ни връхлети.

- О, не можете да го направите! - каза Калкеус.

- Не можем да слезем на брега?

- Естествено, че можете. Но бурята, за която говориш, ще разкъса „Ксантос”.

- Няма как да го разкъса, докато сме на твърда земя!

Хеликаон се намеси:

- Онова, което Калкеус се опитва да каже, Вол, е, че не можем да изтеглим „Ксантос” изцяло. Твърде е голям. Нямаме достатъчно мъже да го извадят от морето, а и да имаме,

после щеше да е невъзможно да го върнем във водата.

- Именно! - съгласи се корабостроителят.

- Е, сигурно можем да издърпаме поне част от него на пясъка - настоя Зидантас.

- Ако бурята е силна, корабът ще се разцепи - отвърна Хеликаон. - Наполовина на твърда земя и наполовина подмятан от водата. Натоварването ще разбие корпуса.

- Тогава какво ще правим? - попита хетът.

- Трябва да “яздите” бурята, или да намерите място, защитено от вятъра - каза Калкеус.

- Да я “яздим”? Ти болен ли си?

- Очевидно - отвърна корабостроителят. - Попитай, когото искаш. Но дори и така да е, имам по-интересни неща за вършене от това да си разменям обиди с някакъв имбецил.

С тези думи той слезе от палубата.

Гигантът пое въздух и го задържа за миг.

- Има моменти, когато си представям как вдигам сопата и... - Той въздъхна. - Можем да се насочим към Залива на лошия късмет, да спуснем котва встрани от него и да използваме греблата, за да се задържим на разстояние от сушата.

- Не, Вол! Дори и с пълен екипаж това би било невъзможно - каза Хеликаон. - Борбата с бурята ще ги измори за не повече от час. Ами ако продължи цяла нощ? Вятърът ще ни запрати на брега и ще ни разбие.

- Знам... но поне ще оцелеем. Нямаме друг избор.

Хеликаон поклати глава.

- Напротив, имаме. Както каза Калкеус - ще я “яздим”.

- Не, не, не! - извика Зидантас и се наведе към него, снишавайки глас. - „Ксантос” не е изпитван в лошо време. Той е добър кораб, наистина, но гърбът вече ме боли. Тази буря ще е лоша, Хеликаон. Като чук. - Той замълча за миг. - И екипажът няма да те последва. Вече са изплашени. Ако избягаме към брега, може и да разбием кораба, но те знаят, че ще оживеят. Дори ти не можеш да ги убедиш да завият към бурята.

Хеликаон погледна към приятеля си и видя страха по широкото му честно лице. Зидантас боготвореше шестте си дъщери и през изминалата година често говореше, че мисли да остави морето, за да ги гледа как растат. Хеликаон му беше дал дял от всички печалби и сега Вола можеше да се похвали с голямо богатство. Той вече нямаше нужда да рискува живота си сред Великата зеленина. Моментът беше труден. Зидантас бе твърде горд, за да разкрие истинските си мисли, но приятелят му можеше да ги прочете в очите му. Едрият хет бе също толкова ужасен, колкото и екипажът.

Хеликаон заговори отново, неспособен да го погледне в очите:

- Трябва да “яздя” бурята, Вол. - Гласът му беше мек. - Трябва да знам дали „Ксантос” има силна воля. Затова те моля да застанеш до мен. - Той отново насочи поглед към гиганта.

- Аз винаги ще съм там, където ме искаш, Златни - отвърна Зидантас, но раменете му се приведоха.

- Тогава нека дадем кратка почивка на екипажа. После ще направим няколко леки маневри. До момента, в който видят бурята, вече ще сме твърде далеч от сушата, за да сторят каквото и да било, освен да следват заповедите ми и да се понесат с нея.

- На борда имаме много нови хора - каза Зидантас. - Поемаш голям риск. Сблъсък на греблата, докато завиваме, или паника сред гребците, и потъваме.

- Ти избра този екипаж, Вол. И двамата знаем, че никога не наемаш страхливци. - Хеликаон се усмихна широко. - Това ще е нещо, за което ще можеш да разправяш на внуците си.

Че сме плували с Посейдон на най-великия кораб, построяван някога.

Пресиленият хумор не подейства на Зидантас.

- Горя от нетърпение - измърмори той унило.

Хеликаон насочи погледа си към своя кораб. С надеждата Лудия от Милет да е бил прав.

6

ПОСЕЙДОН ПЛУВА

I

КСАНДЕР БЕШЕ ЗАПОЧНАЛ ДА СЕ УНАСЯ под слънцето. Един моряк се стъпна в него и изруга. Момчето измърмори някакво смутено извинение и се изправи на крака. После осъзна, че някой вика името му. Извъртя се и почти падна, защото в този момент корабът се разлюля. Видя, че Зидантас го вика и се затича към задната палуба.

- Занеси вода на гребците - каза едрият мъж. - Долу сигурно е ужасно горещо. Кажи на Оникаус да им даде малка почивка и да ги пуска на горната палуба на групи от по двадесетима.

- Групи от по двадесетима - повтори Ксандер.

- Хайде, момче, върви.

- Да, Зидантас - той се спря. - А къде ще намеря вода?

- Има няколко пълни мяха, закачени на куки в центъра на всяка от двете палуби с греблата.

Ксандер отиде до капака, отвори го и слезе по вертикалните стъпала. Долу беше мрачно и горещо. Сега, когато корабът се движете с платното си, той видя, че гребците са вдигнали греблата и са закачили дръжките в кожените халки. Той намери меховете, откачи един и го отнесе до първия гребец отляво - широкоплещест млад мъж с гъста къдрава черна коса.

- Къде е Оникаус? - попита Ксандер, докато морякът вадеше дървената запушалка и отпиваше дълбока глътка.

- Тук съм.

- Зидантас казва да оставиш мъжете да си починат и да ги пускаш на палубата в двадесет групи.

- Групи от двадесетина - поправи го Оникаус.

- Да.

- Сигурен ли си за заповедите? Обикновено не почиваме толкова близо до брега.

- Сигурен съм.

Човекът му се ухили.

- Ти трябва да си Ксандер. Баща ти ми е говорил за теб. Казваше, че когато си бил на седем или осем, си нападнал глутница диви кучета.

- Беше едно куче - обясни момчето. - И беше тръгнало да напада козите ни.

Оникаус се засмя.

- Много си честен. Виждам баща ти в теб. - Той подаде мяха на Ксандер. После извика: - Ще видим малко слънце момчета. Всеки трети може да се качи горе - и се погрижете греблата да са здраво закрепени.

Мъжете започнаха да стават от пейките и да се насочват към стълбите. Оникаус остана на място.

- Занеси вода на останалите - каза той на Ксандер. Момчето си запроправя път сред претъпканата и люлееща се палуба, предлагайки меха на потните моряци. Повечето му благодаряха, някой се шегуваха с него. После стигна до слабават възрастен мъж, който дълбаеше пришките на ръката си с извит кинжал. Дланите му бяха разранени и кървяха.

- Изглежда болезнено - каза Ксандер. Гребецът не му обърна внимание, но взе водата и отпи.

Ониакус се приближи с кофа, която носеше вързана с въже. Наведе се над отвора за греблото и я спусна в морето, а после я изтегли обратно.

- Сложи ръцете си в това, Атал - каза морякът. - Солената вода ще изсуши раните и кожата ще зарасне бързо.

Възрастният мъж мълчаливо потопи длани в кофата и се облегна назад. Ониакус напои тънки ивици плат във водата.

- Сега ще ги превържа - каза той.

- Няма нужда - отвърна гребецът.

- Значи си по-корав от мен, Атал - отвърна Ониакус дружелюбно. - Ръцете ми се разраняват в началото на всеки нов сезон и дръжката на греблото е като подпалена.

- Неприятно е - съгласи се мъжът с по-мек тон.

- Можеш все пак да опиташ да ги превържеш. Ако не ти свърши работа, просто ще махнеш превръзките.

Гребецът кимна и протегна длани. Ониакус уви мокрия плат около разранената кожа, а после ги завърза на възел около китките.

- Това е Ксандер - каза той, докато работеше. - Баща му ми беше приятел. Умря в една битка преди година. Чудесен човек.

- Мъртвите винаги са чудесни хора - отвърна Атал студено. - Баща ми беше отрепка и пияница, който трошеше костите на майка ми. На погребението му мнозина плакаха заради загубата на величието му.

- Има истина в това - съгласи се Ониакус. - При все това на борда на „Итака“, както и сега на „Ксантос“, имаше само добри мъже. Волът не избира отрепки. Има магическо око, което вижда право в сърцата ни. Признавам, понякога това е вбесяващо. Точно по тази причина екипажът ни не е пълен. Волът отхвърли поне двадесетина вчера. - Морякът се извърна към Ксандер. - Време ти е да се върнеш към задълженията си.

Момчето закачи почти празния мях на куката му и се качи на горната палуба. Хеликаон го извика. После взе запечатана с восък амфора, счупи запушалката и напълни две медни чаши със златна течност.

- Занеси ги на микенските ни пътници - каза той.

Ксандер отнесе чашите внимателно надолу по стълбите и по люлеещата се палуба. Не беше лесно да пази равновесие, затова беше доволен, че не разля дори капка.

- Господарят Хеликаон ме прати да ви донеса това - каза той. Мъжът със студеното твърдо лице взе чашите от него, без дума за благодарност. Ксандер се дръпна, като избягваше да го гледа в очите.

Това бе най-страшният човек, който беше виждал. От другата страна на палубата видя как пътниците вдигнаха чашите в поздрав към Златния и отпиха. Намираха се близо до парапета и Ксандер се усети, че се надява корабът внезапно да подскочи и да ги изхвърли през борда. После забеляза, че по-възрастният войн го гледа. Усети страх, чудейки се дали този зъл човек може да проникне в ума му. Микенецът поднесе чашата напред и момчето осъзна, че от него се очаква да я вземе. Той бързо прекоси палубата и пое празните чаши, за да ги занесе на Зидантас.

- Какво да правя сега? - попита Ксандер.

- Върви да гледаш делфините, момче - отвърна Вола. - Когато има нужда от теб, ще те повикат.

Ксандер се върна на мястото, където бе оставил малката си чанта. Беше огладнял, затова

седна и се нахрани. По едно време киселият стар корабостроител мина край него и едва не го прегази.

През следващите два часа момчето не сучае. Хеликаон и Зидантас раздаваха заповеди и „Ксантос“ танцуваше по вълните. Гребците от лявата страна се привеждаха над греблата си точно когато тези отдясно вдигаха своите над водата. Корабът се въртеше, променяше посока и се стрелваше напред, когато греблата и от двете посоки отново се забиеха във вълните. Ксандер се забавляваше през цялото време, особено когато по-младият микенец падна на колене и повърна. По-възрастният с каменното лице изглеждаше леко позеленял, но се държеше с мрачна решителност за парапета, загледан в морето. Когато и последните маневри приключиха, Зидантас обяви почивка.

Сега вятърът се движеше на леки тласъци. Ксандер се загледа на юг. Небето там бе потъмняло. Мнозина от гребците в момента се намираха на горната палуба. Някои от тях се събраха заедно и момчето ги чу да си говорят.

- Посейдон плува. Ще извадим късмет, ако намерим земя преди бурята да ни застигне.

- Проклетият египтянин е виновен - каза някой друг. Ксандер погледна към него. Това беше широкоплещест мъж с оредяваща руса коса и рехава брада. - Посейдон го беше прибрал, а ние му го отнехме.

Това бе неприятна мисъл и момчето се притесни. Всички знаеха, че Посейдон е гневен бог, но не му беше минавало през ум, че един безсмъртен ще иска точно този странник да бъде погълнат от морето. Разговорът продължи, включиха се още хора. Ксандер усещаше страха им, докато обсъждаха как най-добре да укротят яростта на бога.

- Трябва да го хвърлим обратно - каза мъжът с рехавата брада. - Няма друг начин. Иначе всички ще измрем.

Неколцина изсумтяха в съгласие, но повечето не отговориха. Само един възрази против този план. Къдрокосият водач на гребците Оникаус:

- Малко е рано да говорим за убийства, Епей. Не мислиш ли?

- Той е белязан от Посейдон - отвърна Епей. - Не искам да убивам никого, но не можем да го спасим. Ако богът го иска, ще си го прибере. Нима държиш да ни завлече на дъното заедно с него?

Ксандер видя, че двамата микенци също слушат мъжете, но без да изразяват мнение. Вятърът се усили и корабът започна да се люлее по-силно, затова момчето се отдръпна от екипажа и с олюляване стигна до задната палуба. Човекът със сламената шапка беше там и говореше със Зидантас и Златния. Ксандер изчака в подножието на стълбите, без да знае как да постъпи. Не искаше да изхвърлят ранения египтянин през борда, но също така не желаете и да си навлича гнева на Посейдон. Опита се да измисли какво би сторил баща му. Дали щеше да хвърли мъжа обратно в морето? Не му се вярваше. Баща му беше герой. Самият Златен го каза. Героите не убиваха безпомощни хора.

Ксандер се качи на палубата и Хеликаон го видя.

- Не се страхувай от малко ветрец, момче - каза той.

- Не се боя от вятъра, господарю - отвърна Ксандер и му разказа чутото от гребците.

Преди Хеликаон да успее да отговори, под тях се събра група моряци. Момчето видя, че двама влачат корабокрушенецът през тълпата.

- Посейдон с разгневен! - извика едрият Епей. - Трябва да му върнем онова, което откраднахме от него, Златни.

Хеликаон мина край Ксандер и изгледа моряците отвисоко. Вдигна ръка и моментално настъпи пълна тишина, като се изключеше воя на вятъра. За момент Хеликаон просто стоеше неподвижен, без да говори. На края каза:

- Ти си глупак, Епей. Посейдон не беше разгневен. Но сега е яростен! - Той посочи размирника. - Ти ни навлече яростта му?

- Но аз не съм направил нищо, господарю! - възкликна Епей и гласът му внезапно се изпълни със страх.

- О, грешиш! - изрева Хеликаон. - Мислиш, че Посейдон е толкова слаб, че да не може да убие сам човек, останал в морето цели два дни? Мислиш, че не е можел да го завлече на дъното за един удар на сърцето, както е сторил с останалите от екипажа му? Не. Великият бог на морето не е искал да го убива. Искал е египтянинът да живее. Искал е „Ксантос“ да го спаси. А сега ти го обиди със заплахите да убиеш галеника му и сигурно си обрекъл всички ни. Защото ето, че сега Посейдон плува! - Докато говореше, небето стана по-тъмно и отекна гръм.

- Какво да правим, господарю? - извика друг мъж.

- Не можем да бягаме - каза им Хеликаон. - Посейдон мрази страхливците. Трябва да се обърнем и да се изправим пред великия бог като истински мъже, за да му покажем, че сме достойни за благословията му. Приберете платното! Всички гребци обратно на долната палуба и чакайте заповеди. Веднага! И бързо.

Моряците се разпръснаха, за да изпълнят заповедите му, оставяйки Гершом сам и объркан на палубата. Зидантас се наведе към Ксандер.

- Помогни му да стигне до центъра. Там галерата ще се клати по-малко. Завържете се за мачтата. Очаква ни дива езда

Момчето слезе на главната палуба, която сега се тресеше и извиваше под краката му. Падна, после пак стана и хвана

Гершом за ръката. Помогна му да се изправи и го поведе напред. Беше почти невъзможно да стоят изправени и паднаха няколко пъти, преди да достигнат мачтата. Ксандер усуква въжето, висящо от нея, около Гершом и го завърза здраво. После се огледа за друго, с което да привърже себе си. Нямаше нищо. В същия миг бурята се спусна върху им. Вятърът виеше, а дъждът забарабани по палубите. Момчето се вкопчи във въжето, с което го бе вързал Гершом. Едрият мъж протегна едната си бинтована ръка и го притегли към себе си. Ксандер чу как Зидантас надвиква воя на вятъра, раздавайки заповеди на гребците. Корабът се олюля, а после се разклати диво, когато една огромна вълна се разби в корпуса. Малко по малко „Ксантос“ се извъртя към бурята. Нова, още по-голяма вълна удари носа и се разля по палубата. Ксандер едва не изпусна въжето, когато водата го сграбчи и се опита да го завлече със себе си. Гершом извика и стисна туниката на момчето с ранената си ръка.

Над тях прозвуча крясък. Един от моряците, връзващи платното, се беше изплъзнал. Момчето го видя как пада. Тялото му се удари в парапета отдясно и го счупи, а после изчезна. Спусна се мрак. Следобедът се превърна във вечер, а после и в нощ. Ксандер стискаше въжето, докато бурята връхлиташе огромния кораб. Държеше се колкото можеше по-здраво, но скоро пръстите му се вцепениха и силата му започна да отслабва. Само могъщата хватка на Гершом го спаси от това да бъде пометен от вълните. Ярки мълнии разкъсваха тъмнината, следвани от толкова оглушителни гръмотевици, че Ксандер имаше чувството, че ще разкъсат кораба на парчета. Палубата се олюляваше. В един миг се надигаше и го отхвърляше назад, а в следващия се спускаше надолу и го пращаше напред. Измръзнал, мокър и ужасен, той се замоли на боговете да пощадят живота му.

Момчето се държеше, но умората го надвиваше. Сега „Ксантос“ се насочваше към вътрешността на бурята, изкачваше се по вълните и се спускаше в долините между тях. Водата заливаше носа. Внезапно корабът се килна встрани, когато изморените гребци отляво изгубиха ритъма си за момент. Върху им се спусна ревяща водна стена. Тя удари Ксандер,

вдигна го я го стовари върху палубата. Полузашеметен, той изпусна възето и усети как водата го изтръгва от хватката на Гершом. Огромният кораб се наклони рязко и той се подхлъзна по мократа палуба. Светкавица озари небето. Ксандер видя, че се носи точно към дупката в парапета. Задрапа с ръце, в търсене на нещо, за което да се хване.

Когато пролуката разтвори паст пред него, той мерна блестящ бронз. Микенският войн Аргуриос, видял бедата, се беше пуснал от парапета и се бе хвърлил по палубата. Сграбчи Ксандер за туниката и двамата се претърколиха към дупката. В последния миг Аргуриос хвана едно възето. Момчето усети как губи опора под краката си, а после се озова точно над бушуващото море. Погледна нагоре и видя, че микенецът също е паднал през борда и е увиснал на възето, а лицето му е изкривено в болезнена гримаса. Ксандер знаеше, че с цялата тази броня Аргуриос не може да спаси и двамата. Мъжът щеше да пусне всеки миг и това щеше да е краят му.

Ала той не го пусна. „Ксантос“ подскачаше и се люлееше. Аргуриос се люшкаше встрани, а туниката на момчето се разкъса.

После вятърът започна да утихва, дъждът намаля и лунната светлина проби облаците. Двама моряци напуснаха безопасните си места и рискуваха да преминат по люлеещата се палуба. Ксандер видя как Оникаус хваща Аргуриос и го издърпва в безопасност на борда. После Атал се пресегна, хвана ръката на момчето и го извлече на палубата.

Ксантос трепереше, свит до парапета. Ръцете му не спираха да се тресат. Златния се появи до него и го потупа по рамото. После пристъпи към Аргуриос, който се беше изправил и разтриваше пръстите си. Ксандер видя, че по дланта му капе кръв.

- Прояви голяма смелост - каза Хеликаон.

- Нямам нужда от похвалите ти - отвърна микенецът, обърна му гръб и се върна при спътника си.

Зидантас коленичи до Ксандер.

- Е, младежо, хареса ли ти първата ти буря?

- Не.

- Обаче ти хареса да оцелееш, нали?

- О, да. - Треперенето започна да затихва. - Мислех си, че ще умра.

- Извади голям късмет, Ксандер. Но все пак изгубихме един живот.

- Епей?

- Не. Млад ликиец на име Хиполатос. Добро момче.

- Не разбирам. Ако Посейдон е бил ядосан на Епей, защо ще убие Хиполатос?

- Животът е пълен с мистерии - отвърна Зидантас.

Докато морето се успокояваше, сред екипажа се разнесоха разпокъсани викове на триумф. Хеликаон вървеше сред хората и те се трупаха около него.

- Посейдон благослови „Ксантос“! - извика той. - Ние плувахме с него и той видя смелостта в сърцата ни. Всеки мъж на борда ще получи двойно заплащане.

Сега възгласите станаха дори по-силни и веселието се разпространи сред екипажа.

Ксандер обаче не беше весел.

Хеликаон дойде при него и коленичи до треперещото момче.

- Светът е пълен със страх, Ксандер. Но днес ти беше герой.

- Но аз не направих нищо, господарю.

- Видях те. Ти завърза за мачтата първо Гершом. Не себе си. Постави оцеляването му пред своето. Баща ти щеше да се гордее с теб. Както и аз. А видя и други двама герои. Египтянинът те задържа, въпреки че ръцете му бяха разкъсани и разкъравени. А Аргуриос рискува живота си, за да не умреш ти. В тези двама мъже има величие. А също и в теб.

Гершом седеше на носа на „Ксантос“ със свити колене. Разранените му рамене и ръце бяха покрити с парче плат. Бурята беше отминала, но въпреки че луната светеше на осеяното със звезди небе, той все още потреперваше от време на време. Тръпките го обхващаха внезапно и го разтърсваха целия. Очите му, полускрити под подутите клепачи, бяха впити в приближаващата се суша, сякаш да я принудят да дойде по-бързо. Никога не бе изпитвал такова нетърпение да усети стабилна земя под краката си. До него Зидантас се бе навел над парапета и напрегнато гледаше в чистата тъмна вода под носа. Вдясно пък един моряк само с набедрена превръзка потапяше дълъг прът в морето и обявяваше дълбочината. „Ксантос“ бавно се движеше напред.

- Колко време ще останем на брега? - попита Гершом с надеждата да са няколко дни.

- Само за тази нощ - отвърна Зидантас кратко. После, без да поглежда към задната част на кораба, направи два пъти знак с дясната си ръка към човека зад руля и Гершом усети как корабът леко променя посоката си. Бяха му казали, че в тези води има опасни плитчини и той мълчеше, защото не желаеше да рискува да наруши концентрацията на опитните моряци. Доколкото виждаше, повечето гребла бяха вдигнати високо и само шест се спускаха във водата, докато корабът се влачеше към безопасността на брега.

Отдясно се издигаше висок остров, чийто връх бе покрит с буйна растителност, а скалите му - побелели от морски птици и изпражненията им. Когато корабът се изравни с него, Гершом видя, че той скрива огромен залив. Гледката го накара да загаи дъх, а до него момчето Ксандер дори ахна.

Заливът наистина беше голям и почти кръгъл. Около него се издигаха високи назъбени скали. В средата им, точно срещу кораба, два високи върха от синкав камък стояха на стража и блестяха на лунната светлина. В основата им, сред зеленината, се спускаше блестящ сребрист водопад, който по-надолу се превръщаше в малка рекичка. Гершом различи групи от сгради, издигащи се по стръмния склон в плетеница от бели стени и червени покриви, а над тях бе построена крепост, която гледаше към морето. Устието на реката разделяше широката пясъчна ивица по средата. На пясъка вече имаше други кораби, а тук и там горяха лагерни огньовете.

Момчето погледна към него с отворена уста.

- Красиво е! - каза то, а очите му блестяха от удивление.

Гершом му се усмихна и усети как настроението му се оправя. Детето бе пътувало по Великата зеленина само един ден, бе оцеляло след свирепа буря и бе гледало сигурната смърт в очите... и все пак седеше тук, до него, не обезсърчено, а очакващо следващото приключение с широко отворени от нетърпение очи.

- Къде сме? Как се нарича това място? - попита Ксандер.

Зидантас най-сетне отмести поглед от водата и се изправи с ръце, скръстени зад гърба му.

- Измъкнахме се от плитчините - каза той на моряка. Мъжът кимна, а после слезе обратно на кораба с кола в ръка.

Волът се обърна към момчето.

- Местните го наричат Залива на сините сови - отвърна той. - Други - Залива на лошия късмет.

- Защо идвате тук, ако носи лош късмет? - попита Гершом. Имах достатъчно лош късмет и без да го търся.

Зидантас се усмихна безрадостно.

- За нас никога не е носил, египтянино. Само за други кораби.

Сега Гершом виждаше брега ясно. Повечето кораби бяха изтеглени близо един до друг от дясната страна на реката, но три черни галери се намираха отляво, далеч от останалите. Видя, че изражението на Зидантас помрачня, когато ги видя.

- Познаваш ли ги? - попита той.

- Да, познавам ги.

- Търговски съперници?

Зидантас се наведе по-близо, за да не ги чуе момчето, и прошепна:

- Те търгуват с кръв египтянино. Това са пирати.

Ксандер се бе изкачил на най-високата точка от извития нагоре нос.

- Вижте всички тези хора - извика той, сочейки към плажа.

Край брега имаше тълпа. Хората бяха издигнали няколко навеса и докато моряците от „Ксантос“ гледаха, се разгоряха все повече и повече огньове. Гершом почти усещаше миризмата на печено месо. Свитият му стомах го заболя за миг.

- Да - каза Зидантас. - Местенцето е доста препълнено. Това царство забогатява от таксите, които иска Дебелия цар. Но той пази залива за всички кораби и най-вече за моряци от всички земи. И добри, и лоши. Тук можеш да срещнеш всякакви хора. Идват да потъргуват и да се позабавляват с курвите. - Той смигна на Ксандер и момчето се изчерви. - Но повечето просто искат безопасен пристан за през нощта. Бурята тази нощ сигурно е изхвърлила на брега всякакви боклуци.

По заповед на Хеликаон плешивият гигант затича към кърмата. Секунди по-късно носът на кораба започна да се обръща, докато накрая не се насочи отново към открито море.

- Какво става? Защо няма да слезем? - попита нервно Ксандер, когато се върна при Гершом.

Египтянинът не можеше да му отговори.

- Обърнете греблата! - проехтя заповедта на Зидантас.

„Ксантос“ започна да се движи бавно към брега, в началото не съвсем сигурно. Зидантас и двама моряци вдигнаха насочващото гребло от водата и го прекараха през улей, изграден в парапета на задната палуба.

Тридесет гребла се спуснаха в тъмната като вино вода и моряците започнаха да пеят със страст, докато кърмата на „Ксантос“ се носеше към широката пясъчна ивица. Наблизо имаше само една галера с огромни алени очи, изрисувани на носа. Около нея се бяха проснали няколко мъже, но мнозина от тях се изправиха, когато „Ксантос“ приближи.

Край брега водата бе почти неподвижна и изострената кърма на кораба прерязваше нежните вълни като брадва. Гершом се хвана за парапета. Тридесетте гребла се спускала и се издигаха неуморно, а скоростта им и силата на песента на моряците се увеличаваше, докато бялата линия на брега се носеше срещу тях.

Египтянинът стисна дървото и затвори очи.

- Стоп!

Песента спря и последва момент на тишина, докато греблата стояха изправени във въздуха. После кърмата заора в плажа, отхвърляйки пясък и камъчета от двете си страни. Корабът задра по каменистата ивица и дъските заскърцаха. После спря. Последва кратка пауза, в която галерата леко се наклони на една страна, а после застина.

Надигнаха се щастливи възгласи не само от екипажа, но и от мъжете на брега. Ксандер и Гершом бяха паднали на палубата, но момчето скочи на крака и се присъедини към виковете.

После се обърна към египтянина с блеснали очи.

- Вълнуващо, нали?

Гершом реши да остане на място за момента. Колкото и да му се искаше да усети земята под краката си, се боеше, че те още не са готови да го отведат там.

- Да - отвърна той, останал без дъх. - „Вълнуващо” е точната дума.

На палубата се разрази вихрушка от движение. Мъжете бързаха да слязат, смееха се и се шегуваха един с друг, докато страховете от изминалия ден се изпаряваха като морска пяна. Гребците прибраха греблата си, бързо ги изсушиха и ги закрепиха здраво, преди да вземат притежанията си изпод седалките. Хеликаон слезе пръв и Гершом го видя как оглежда корпуса. Отвориха вратите на трюма и Зидантас и мърморещият корабостроител Калкеус бързо изчезнаха в недрата на кораба, несъмнено, за да проверят за поражения.

Моряците се спускаха от „Ксантос” по дългите въжета, пуснати на сухия пясък.

- Хайде, Гершом! - Ксандер бе взел малката си кожена чанта и подскочаше нетърпеливо от крак на крак. - Трябва да слезем на брега!

Гершом го разбираше. Момчето агонизираше при мисълта, че може да изпусне нещо интересно.

- Ти върви. Аз ще дойда след малко.

Ксандер се нареди на опашката моряци, чакащи да слязат. Когато редът му дойде, той прескочи парапета, хвана се въжето и се спусна пъргаво на плажа. После се затича без дори да хвърли поглед към мястото, където мъжете от „Ксантос” кладяха огън. Големият кораб притихна и Гершом остана сам на палубата. Той затвори очи, за да се наслади на момента.

Внезапно го стресна силен вик и той отново застана нащрек.

- Хей, Хеликаон! Винаги можеш да познаеш кога един мъж е от Троя, защото първо ти предлага задника си! Никога не съм виждал подобно нещо с кораб обаче.

Един човек с червендалесто лице и жълта туника крачеше по пясъка към „Ксантос”. Не беше висок, но пък бе широкоплещест и мускулист, а светлокестенявата му къдрава брада и дълга коса бяха разрошени. Туниката му бе изцапана и кожените му сандали изглеждаха стари и похабени, но въпреки това носеше красиво изработен колан, украсен със злато и скъпоценни камъни, от който висеше извит кинжал. Лицето на Хеликаон се озари, когато го видя.

- Грозен стар пират такъв! - извика той вместо поздрав и потупвайки корпуса на „Ксантос” с очевидно задоволство, прегази разстоянието до брега и прегърна новодошлия.

- Имаш късмет, че съм тук - каза мъжът. - Ще ти трябва целият ми екипаж, както и твоя, за да изриташ тая дебела крава от плажа, когато пукне зората.

Хеликаон се засмя, а после се обърна и погледна с гордост огромния кораб.

- С него “яздихме” бурята, приятелю. Безстрашни и горди. Той е всичко, за което съм мечтал!

- Спомням си. За да отплаваш отвъд Сцила и Харибда, през непознатите океани и до края на света. Гордея се с теб.

Хеликаон се умълча за миг.

- Нищо от това нямаше да се случи без твоя помощ, Одисей.

7

ИЗГУБЕНИЯТ ГЕРОЙ

ОДИСЕЙ ПОГЛЕДНА МЛАДИЯ МЪЖ И С УДИВЛЕНИЕ откри, че не му достигат думи. Внезапно го му смущение бе прикрито от неколцина моряци от собствения му екипаж, който дотичаха и се струпаха около Хеликаон. Те го тупаха по гърба или го прегръщаха, а после го затеглиха към други хора, които искаха да го поздравят.

Одисей погледна отново към огромния кораб и си спомни за малкото гарванокосо дете, което някога му бе казало:

- Ще построя най-големия кораб. И ще убивам морски чудовища, и ще отплавам до края на света, където живеят боговете.

- Но те живеят на връх Олимп.

- Някой от тях все пак не живее ли на края на света?

- Една ужасна жена с огнени очи. Един поглед към лицето ѝ и мъжете изгарят като свещи. За миг детето изглеждаше разтревожено. После лицето му доби решителен вид.

- Значи няма да я гледам в лицето.

Времето лети по-бързо от крилете на Пегас, мислеше си Одисей. Внезапно се почувства стар. В края на годината щеше да навърши четиридесет и пет. Пое си дълбоко дъх, изпаднал в меланхолия. После видя младо момче, което тичаше от „Ксантос“. Оглеждаше се наоколо, впечатлено от огньовете, навесите и тълпите.

- Къде си мислиш, че отиваш, млади момко? - попита строго Одисей.

Русолявият младеж го погледна.

- Това твоят плаж ли е? - попита той.

- Може и да е. Не знаеш ли кой съм?

- Не. Никога преди не съм плавал по море.

Одисей удържа изражението си сурово.

- Том не е извинение, момче. Не са ли ме описвали в чудни истории? Легендите за живота ми не се ли мълвят около вашите огньовете?

- Не зная - отвърна момчето искрено. - Още не си ми казал името си.

- Аз съм царят на Итака - царят - войн на Итака. Най-великият моряк в целия свят. Това достатъчно ли ти е?

- Това ли е Итака? - попита младежът.

Одисей поклати глава.

- Не, това не е Итака. Виждам, че образованието ти е много непълно. Хайде, върви. Забавлявай се с всичко, което може да ти предложи Заливът на сините сови.

Момчето се завъртя, но после отново се обърна към него.

- Аз съм Ксандер - каза то. - И аз съм моряк.

- А явно си и добър. А аз съм Одисей.

Ксандер застила и го зяпна.

- Наистина ли?

- Наистина.

- Значи съм чувал за теб. Дядо ми казва, те си най-великият лъжец на света и разказваш най-добрите истории. Разправял ми е онази, в която велика буря отнася кораба ти, после го оставя на върха на планина, а ти прерязваш платното наполовина и го връзваш за греблата, за да ги размахате като криле и корабът да отлети обратно в морето.

- За известно време обаче се изгубихме сред облаците - каза Одисей. - И трябваше да ме спуснат с въже, за да ни насоча обратно към водата.

Момчето се засмя.

- Аз плавам с господаря Хеликаон - каза то. - Преминах ме през ужасна буря и едва не паднах през борда.

- И аз някога плавах с Хеликаон - отвърна Одисей. - Тогава той беше на твоята възраст. Използвах магията си, за да го науча да лети.

- Той може да лети?

- Като орел. Може би ще ти разкажа по-късно. Но в момента трябва да се изпикая, а не обичам да ме гледат, така че се пръждосвай.

Момчето избяга. Одисей се заразхожда по плажа. Доброто му настроение се беше

върнало. Седна на една по-висока скала и се загледа към мястото, където хората на Хеликаон бяха обкръжени от екипажа на „Пенелопа“. Предположи, че говорят за старите времена.

Старите времена.

Бяха изминали двадесет години откак Одисей за пръв път видя Хеликаон. Двадесет години! Понякога имаше чувството, че са минали само няколко сезона. Тогава беше млад и в разцвета на силите си. Спомняше си ясно първия път, когато прекоси каменната пътека, водеща към върха на хълма и крепостта Дарданос. Каменното укрепление се бе превърнало в столица на Дардания под властта на цар Анхиз, бащата на Хеликаон. За него се говореше, че е забогатял по нечестен път и, което бе по-важно за търговеца Одисей, че има красива млада жена. Затова той се качи по стръмния и покрит с камъни хълм, следван от трима моряци и две магарета, натоварени с редки парфюми, бижута и злато, скъпи платове и дрънкулки, каквито жените с вкус обичат.

Пред портите на крепостта той започна да се шегува със стражите, докато преценяваше защитата. Вратите бяха дебели, но твърде широки - без съмнение глупава суета от страна на царя. Но стените бяха високи и добре направени, а варовиковите плочи бяха хитро напаснати без хоросан. Стражите изглеждаха добре хранени и зорки. Те го изгледаха с любопитство, както и можеше да се очаква. Той вече си бе създал име, дори и в това далечно северно царство.

Внезапно един възбуден детски глас зад гърба му извика:

- Хей, хей, това твойт кораб ли е?

Одисей се завъртя и видя момче на седем или осем години, с черна като нощта коса и яркосини очи. То сочеше към плажа, където бяха изтеглили „Пенелопа“. Корабът му се извисяваше над рибарските лодки наоколо.

- И какво, ако е, малко грозно джудже? - изръмжа той.

Момчето се стресна, но не се предаде.

- Аз не съм джудже. Момче съм. Казвам се Еней и съм син на цар Анхиз.

Одисей го изгледа.

- И очакваш да ти повярвам? Не приличаш на никое момче, което съм виждал. Всички момчета, които познавам, имат по четири ръце. Не се опитвай да ме заблудиш, младежо. Ще съжаляваш. - Той постави дланта си на дръжката на кинжала и направи една заплашителна крачка напред.

Момчето все още не бе сигурно, но после видя широките усмивки на лицата на стражите и се засмя.

- Баща ми каза, че Одисей от Итака ще бъде почетен гост тази вечер и че е чудесен разказвач на измислени истории. Ще ми разкажеш ли за момчетата с четири ръце? Колко глави имаха?

Одисей му се усмихна криво.

- Ще видим, момко. Ще видим.

В този момент иззад момчето се появи жена на средна възраст с измъчен вид.

- Еней, къде беше? Мислех, че никога няма да те намеря. Слизах чак до плажа да те търся. Ела. Ела тук. Майка ти иска да те види. Ти си лошо момче - добави тя после, сякаш едва сега й бе минало през ума.

Сграбчи го за ръката и го задърпа към царските покои. Еней се ухили през рамо на Одисей, а после се остави да бъде завлечен по каменните стъпала към страничен балкон, където чакаше стройна и красива чернокоса жена, облечена в синя роба. Тя коленичи да прегърне момчето, което отново погледна към Одисей и завъртя очи.

Одисей се срещна с царя в мегарона на Анхиз - най-голямата каменна зала, в която

посрещаше гостите си и водеше

делата си през деня. Той имаше бледа кожа и сива коса, а леденосините му очи гледаха хладно търговеца, сякаш не бе нищо повече от дворцов слуга.

Одисей беше свикнал на надскачили произхода си бандити като този. Харесваше му да мисли, че е гъвкав в подхода си и имаше на разположение богат арсенал от оръжия, като се почне от отвратителни ласкателства, през чаровно поведение, та до едва прикрити заплахи. Този цар обаче бе дистанциран и хладен и на търговеца му беше трудно да го разбере. Обсъдиха състоянието на търговията по местните брегове, докато пиеха добре разрежено вино, а Одисей разказа няколко истории, за да накара Анхиз да се засмее. Но дори и най-добрите - даже онази за девицата и скорпиона - едва успяха да накарат лицето на царя да помръдне, а очите му си останаха студени.

Одисей беше почти облекчен, когато Еней дотича в мегарона бос и облечен в проста ленена туника. Момчето успя да се спре точно пред царя.

- Изпуснах ли нещо, татко? Закъснях ли?

- Какво да си изпуснал? За какво говориш, Еней? - попита нетърпеливо Анхиз, а ледените му очи се насочиха към тъмнокосата жена, която последва момчето в залата.

- Историите, татко. За диви зверове, двуглави момчета и за приключения по море - каза той и се намръщи нетърпеливо. - Трябваше да приключа с уроците си - обясни на Одисей, който го гледаше развеселен.

- Изморен съм, момче, и за днес приключих с историите.

- Хайде, Хеликаон, не притеснявай баща си и госта му - каза майката и го хвана нежно за ръката. Тя бе жена с крехка красота и деликатна бледа кожа. "А очите й, мислеше си Одисей, сигурно виждаха друг хоризонт." Той бе виждал този поглед и преди и това го накара да погледне младата царица с повишен интерес.

- И преди съм ти казвал да го наричаш с името, което аз съм му дал - каза царят със суров тон. - Еней. Това е гордо име.

Царицата изглеждаше изплашена и смотолеви някакво извинение. Одисей видя, че изражението на момчето се променя, а после то се отдръпна от майка си и каза:

- Ще построя най-големия кораб на света, когато порасна. И ще стана велик герой. Боговете са го казали на мама.

На челото на жената се появи красива бръчка. Тя коленичи до сина си и отново го прегърна, както преди, на балкона. Погледна момчето в очите, сякаш търсеше нещо там. Одисей бе впечатлен от младежа. Той беше съвсем млад, но почувства тревогата на майка си и бе заговорил, за да разсее яда на баща си.

- Познавам сърцата на мъжете и героите, момче - каза търговецът. - И мисля, че майка ти е права.

- Хайде, вървете си - нареди царят и махна с пръсти към майката и детето, сякаш освобождаваше слуги.

През трите дни, които „Пенелопа” прекара в Дардания, детето следваше Одисей като жизнерадостна сянка. Компанията не му пречеше. Момчето беше схватливо, интелигентно, любопитно за света около него и дружелюбно към всички, въпреки това запазваше някаква степен на собствено мнение, която търговецът смяташе за нетипична за възрастта му. Еней обожаваше кораби и бе изтръгнал от Одисей обещание да се върне един ден в Дардания и да го вземе на пътешествие с „Пенелопа”. Търговецът нямаше намерение да държи на думата си, но това задоволи момчето и последния ден то стоя на плажа да маха на кораба за сбогом, докато не изчезна зад хоризонта.

Същото лято жената на Анхиз почина, падайки мистериозно от скала. Моряците

разказваха истории за трагедията. Според една от версиите царят, известен с коравосърдечността си, тласнал жената към смъртта ѝ. Други твърдяха, че тя се е самоубила след години страдание в ръцете на Анхиз. Неколцина разказваха и по-заплетени истории, например, че царицата е била обладана от Афродита. Одисей веднага отхвърли тази идея. Мисълта, че богинята на любовта би могла да хареса сух и глупав разбойник като Анхиз, беше смехотворна.

Не, той бе видял очите на царицата. Тя гълташе опиати. Много благороднички бяха част от тайнствени секти и участваха в мистични ритуали. Като малък, някъде на около дванадесет, Одисей бе рискувал да го екзекутират, само и само да шпионира едно такова събиране в Итака. Жените там бяха изпълнени с невероятна страст - танцуваха, пееха и хвърляха дрехите си по земята. В един момент на поляната бяха изнесли малка коза. Участничките в събирането скочиха върху нея с ножове и я нарязаха на парчета, а после се окъпаха в кръвта ѝ. Дванадесетгодишният Одисей бе шокиран и ужасен, и веднага беше избягал.

Мълвеше се, че жената на Анхиз е жрица на Дионисий и с такава позиция едва ли бе имала проблем да си набави наркотици. Очевидно те я бяха тласнали от скалата.

Одисей спираше в Дардания няколко пъти през следващите седем години, но това бяха само почивки за през нощта. Не се видя нито с царя, нито с момчето, а и нямаше желание, докато един ден на остров Лесбос не се заговори с някакъв критски търговец, който наскоро бе отплавал от дарданския бряг.

Той каза на Одисей, че царят се е оженил повторно.

- Скучен и неприятен човек - отбеляза замислено Одисей. - И все пак предполагам, че и студена риба като него трябва да си има жена.

- Да - каза критянинът. - И новата царица му е родила син и наследник.

- Син? - Одисей си спомни малкото чернокосо момче на плажа, което му махаше така, сякаш ръката му ще се откачи. - Той си има син. Еней. Не знаех, че е умрял.

- Не е, но със същия успех можеше и да бъде - отвърна другият търговец. - Вече е почти мъж, но още се бои от всичко, или поне така казват. По цял ден си стои в стаята. Царят няма време за него. И аз не бих имал - завърши той.

Одисей нямаше причина да се връща в Дардания, но от този ден нататък мисълта за момчето се загнезди в ума му. Така и не можа да я махне оттам и след един месец се озова на същата стръмна пътека, за да поиска аудиенция с Анхиз.

Този път на портите го приеха враждебно и го накараха да подритва с пети няколко часа пред вратата на царския мегарон. Когато царят благоволи да го приеме, вече бе подивял от ярост. Въпреки това притъпи с мъка гнева си и прие чашата вино, която Анхиз му предложи. После попита за Еней.

Лицето на царя помрачня. Очите му се извърнаха встрани.

- Сигурен съм, че си тук, за да ми продадеш нещо, а аз имам нужда от калай. '

След продължителни преговори стигнаха до съгласие. Одисей се върна на „Пенелопа” с намерението да си тръгне с пукването на зората, но с изненада получи среднощна молба от царя да го види отново.

Мегаронът бе леденостуден и почти напълно потънал в мрак. Единственият източник на светлина беше един малък огън и Анхиз бе почти невидим сред сенките на огромния си стол. Той направи знак на Одисей да седне и му предложи чаша вино. Напитката бе затоплена, но търговецът потрепери и се загърна по-плътно с вълнената си роба.

- Майка му се самоуби - каза царят внезапно. - Оттогава момчето не е същото. Глупавата жена му каза, че е богиня Афродита и ще се върне на Олимп. После скочи от скалата. Той я

видя и се опита да я последва, но аз го сграбчих. Отказа да ми повярва, че е била луда. За това го заведох до тялото и той видя съсипаната ѝ красота и строшените кости, стърчащи през плътта. Оттогава е... безполезен за мен. Плаши се от всичко. Не говори с никого и не ходи никъде. Не иска да язди кон, не се гмурка и не плува в залива. За това имам предложение за теб.

Одисей вдигна въпросително вежди.

- Сега е на петнадесет. Вземи го със себе си - каза Анхиз.

- Нямам нужда от нови попълнения. Особено от страхливци.

Очите на царя се присвиха, но той преглътна яда си.

- Ще се погрижа да бъдеш компенсиран.

- Ще платиш за прехраната му и за невероятното неудобство да дундуркам подобен плужек на кораба си?

- Да, да - отвърна нетърпеливо Анхиз. - Ще се погрижа да си струва.

- Великата зеленина е опасно място, царю. Синът ти може и да не оцелее след подобно преживяване.

Другият мъж се наведе към него и Одисей видя как очите му блестят на светлината на огъня.

- Взел съм това предвид. Сега имам друг син. Диомед. Той е всичко онова, което Еней никога няма да стане. Безстрашен е, и е умен, и е роден да бъде цар. И така, ако наред морето се случи някаква трагедия, ще те възнаградя пребогато, за да можеш да организираш достойно погребение. Разбираш ли ме?

Той взе малък пакет от масата до себе си и го хвърли на Одисей. Търговецът го отвори и извади прекрасен колан, направен от най-качествена кожа и златни пръстени, покрит с кехлибар и халцедон, както и извит кинжал, украсен със слонова кост. Огледа ги критично.

- Добър комплект - призна накрая с нежелание и извади кинжала.

- И се разбрахме? - притисна го царят.

- Искаш да взема сина ти и... да направя от него мъж - каза Одисей, наслаждавайки се на раздражението на Анхиз. - За да успея, разбира се, трябва да го подложам на множество рискове. Опасността в крайна сметка е семето, от което расте смелостта.

- Именно. Множество рискове - съгласи се царят.

- Утре ще говоря с момчето.

Одисей се върна на „Пенелопа“ с плячката си и мисли дълго за желанието на Анхиз. Човекът искаше синът му да бъде убит и търговецът го презираше заради това.

Някъде към полунощ той съблече туниката си и скочи от палубата в тъмното море. Доплува до окъпани в лунна светлина залив и студената вода му помогна да прочисти ума си. Злият цар бе завлякъл едно чувствително дете да види разбития труп на майка си. Нима бе чудно, че сърцето му е белязано?

Одисей се озова под висока издатина в скалата. Водата тук бе дълбока и почти нямаше камъни. Плуването му достави удоволствие, но когато се върна на „Пенелопа“, не беше стигнал по-близо до решението.

Рано на другата сутрин, облечен в стара износена туника, той се срещна с Еней в цветната градина до двореца, която гледаше към морето. Когато бе идвал тук за последно, тя изобилстваше от зеленина, отгледана с много грижи и внимание въпреки постоянните ветрове и соления въздух. Оттогава насам явно никой не бе правил опити да я поддържа и сега градината бе същата като останалата част от двореца на Анхиз, камениста и оголена.

Еней бе пораснал много за тези няколко години на петнадесет, все още бе под средния ръст, източен и синеок. Носеше бяла туника до коленете, а дългата му черна коса бе привързана отзад с кожена лента. Одисей забеляза, че стои на

разстояние от скалата и дори не поглежда надолу към далечния залив, където бе закотвена „Пенелопа“.

- Е, момче, имаме доста да наваксваме - започна търговецът. - Реализира ли вече амбициите си?

- Какви амбиции?

Младежът обърна леденосините си очи към него и кръвта на Одисей се смрази. Той потърси под огледалната им повърхност искрата на умното дете, което помнеше.

- Ами да построиш най-големия кораб на света. Не помниш ли?

- Тогава бях само момче. Децата имат странни идеи. - Еней му обърна гръб.

Гневът на Одисей, който така и не го бе изоставил, отново се надигна при студа в гласа на младежа.

- Казват ми, че се боиш - спомена той разговорливо. - От височини например. Е, това е разбираемо. В крайна сметка майка ти се хвърли от скала. Ти си я видял. Затова се страхуваш от височините. Разбирам те.

Ако бе очаквал отговор, остана разочарован.

- Но чувам, че си много внимателен и към храната си - продължи той. - Като девица. Изплашен да не глътнеш някоя кост и да не се задавиш, или да изядеш развалена мида и да умреш. Не яздиш конете си от страх, подозирам, да не паднеш от тях. Твърдят, че почти не напускаш стаята си. - Той се наведе към Еней. - Какъв живот живееш, момче? Какво вършиш по цял ден в стаята си? Бродираш ли? Като момиче? Ти да не си преоблечено момиче? Мечтаеш ли за деня, в който някой грозен мъжага ще те накове на чепа си?

И тогава го видя, за частица от секундата. Проблясък в очите, зараждане на гняв. Но момчето незабавно го потуши.

- Защо ме обиждаш? - попита Еней.

- За да те разгневя. Защо задуши яда?

- От него няма полза. Когато изгубим контрол... - Той се поколеба. После завърши неубедително: - Правим грешки.

- Хвърляме се от скали. Това ли имаш предвид?

Момчето почервеня.

- Да - каза накрая. - Но ще те помоля да не го споменаваш повече. Все още е болезнено.

Одисей въздъхна.

- Понякога болката е необходима, младежо. Знаеш ли, боговете са ми дали невероятна дарба да разчитам сърцата на хората. Трябва само да погледна някого, за да разбере дали е герой, или страхливец.

- И ме мислиш за страхливец - каза младежът и гневът отново се опита да го обземе. - Баща ми го повтаря всеки ден. Аз съм мамино синче, безполезно създание. Нямам нужда да го чувам и от чуждоземен моряк. Приключихме ли?

- Ти не си нито едно от тези неща. Чуй ме! Преди пет години „Пенелопа“ се удари в едни скали. Корпусът бе пробит и водата нахлу вътре. Корабът се носеше по Великата зеленина като свиня в блато. Скоростта му се стопи и почти потънахме. Но някак успяхме да стигнем до пристанище и там я поправиха. Тогава не реших, че галерата е лоша. Просто бурята я бе повредила. Съдя за нея по това как плава, когато корпусът ѝ е здрав. Ти си като нея. Сърцето ти е било разбито от смъртта на майка ти. А смелостта идва от сърцето.

Момчето не отговори, но Одисей видя, че го слуша внимателно.

Той отстъпи от ръба на скалата и седна на тревата.

- Без страх няма смелост, Еней. Мъж, който се хвърля безстрашно в битката, не е герой. Той е просто силен воин с голям меч. Не, истинската смелост означава да надвиеш страха. -

Търговецът вдигна ръка и накара момчето да стори същото. После притисна дланта си в неговата. - Натисни ръката ми - каза той. Еней го послуша. Одисей удържа натиска. - Ето така работят смелостта и страхът. Двете винаги ще те притискат. Никога не са в покой. - Одисей свали ръка и погледна към морето. - И човек не може да избере дали да спре да натиска. Защото ако отстъпи, страхът ще го догони и ще го притисне една крачка назад, а после още една. Мъжете, които се поддават на страха, са като царе, поверили дворците си на своите врагове, вместо да ги атакуват на открито и да ги разпръснат. Затова враговете стануват около дома му и царят не може да излезе. Малко по малко храната му свършва и той открива, че дворецът му всъщност не е много безопасно място. Сега ти си построил дворец в ума си. Но страхът се е промъкнал през пролуките в стените и няма къде да се скриеш. Дълбоко в себе си го знаеш, защото героят, който виждам в теб, не спира да ти го повтаря.

- Може би в мен няма герой. Може би съм онова, за което ме мисли баща ми?

- О, напротив, момче, има герой! Ти още чуваш гласа му. Винаги, когато баща ти те кара да яздиш кон или да направиш нещо смело, героят в теб копнее да му се подчини, надява се да получи усмивка или похвала от него. Не е ли така?

Момчето сведе глава.

- Да - призна след малко.

- Добре! Това е някакво начало. Сега ти остава само да потърсиш героя в себе си и да го прегърнеш. Мога да ти помогна. Защото знам името му.

- Името му ли?

- Да, името на героя в теб. Искаш ли да го научиш, за да можеш да го извикаш?

- Да - отвърна Еней и Одисей видя отчаянието в очите му.

- Името му е Хеликаон.

Лицето на момчето се изкриви и Одисей видя сълзи в очите му.

- Вече никой не ме нарича така - каза то. После ядно избърса сълзите. - Виж ме! Плача като дете!

- Проклятие, момко! Всеки плаче от време на време! Аз хлипах седмици наред, когато синът ми умря. Роних сълзи, докато останах без сили. Но ще изпуснем попътния вятър. Трябва да откриеш Хеликаон.

- И как да го сторя?

- Ами просто излез от двореца и разпръсни страховете си. Той ще те чака там отвън.

- Говори направо, защото дворци няма.

Одисей съчувстваше на младежа, но осъзна, че пораженията, нанесени от годините малтретиране от баща му, не могат да бъдат поправени с няколко цветисти думи. В действителност той смяташе, че ще са нужни години. А не разполагаше с години, които да прахосва за момче с осакатено сърце.

Нито пък можеше да го вземе на „Пенелопа“ и да го убие, независимо от богатствата, които му предлагаше Анхиз.

Затова се реши на една последна дързост.

- Ако ти кажа да се хвърлиш от тази скала в морето, на сто стъпки или повече височина, не би го направил, нали?

- Не - отвърна Еней, а очите му се разшириха от страх само при мисълта.

- Разбира се, че не. Пътят до долу е дълъг, а може да има и скрити скали, които да те разкъсат на парчета. Но пък точно там те чака Хеликаон, момче. Затова ще ти дам причина да се гмурнеш.

- Нищо не може да ме накара да го направя! - възкликна Еней.

- Може би не. Но аз ще скоча от тази скала в морето. Не мога да плувам, затова ако не

дойдеш за мен, ще се удавя.

- Не можеш да го направиш! - извика момчето и скочи на крака в момента, в който и Одисей се изправи.

- Естествено, че мога. Двамата с Хеликаон ще те чакаме.

После, без повече приказки, той се затича към края на скалата.

Дори сега, след толкова много години, го полазваха тръпки при спомена. Бе погледнал към тази скала предната нощ и тогава не изглеждаше толкова висока. Но когато я достигна и погледна надолу, му се стори, че морето е на огромно разстояние под него. „Пенелопа“ внезапно му заприлича на кораб играчка, населен от мравки.

Въпреки че никога нямаше да го признае на друг, Одисей излита ужас.

- Моля те, не го прави! - извика момчето.

- Трябва, момко - отвърна той. - Когато един мъж каже нещо, трябва да има смелостта да го изпълни.

Одисей пое дълбоко въздух и се хвърли в празния въздух. Размахваше ръце, за да остане изправен, и имаше чувството, че падането продължава векове. После проряза морската повърхност с грацията на прасе в локва.

Издигна се с усилие на повърхността. Цялото тяло го болеше, а дробовете му горяха, но въпреки това се престори, че се дави, пляскайки с ръце из водата. Погледна нагоре и видя, че младежът стои на ръба на скалата над него. Сега се чувствам като последен глупак. Нямаше начин едно изплашено момче да направи такъв скок и Одисей разбра, че само е влошил положението на Еней. И все пак му бе казал, че не може да плува и сега се чувстваше задължен да продължи шарадата още малко. Одисей издиша и потъна под повърхността, задържайки се колкото може по-дълго. После излезе, пое си малко въздух - все така пляскайки като удавник - и отново потъна. Когато пак изплува, погледна нагоре за последно.

И видя стройната фигура на Еней във въздуха високо на него с протегнати ръце, а тялото му бе окъпано в яркото синьо сияние на небето. Гмуркането беше красива гледка и Одисей почти забрави пак да се потопи. Докато Еней падаше и после плуваше към него, Одисей потъна отново, но този път една силна млада ръка го хвана за китката и го издърпа нагоре.

- Поеми си въздух - нареди младежът и го затегли към „Пенелопа“. Оттам им хвърлиха въжета и двамата се качиха на борда.

Докато стоеше на палубата вир-вода, кашляше и сумтеше, Одисей се огледа наоколо към развеселения си екипаж.

- Това е Хеликаон, момчета - извика той и посочи към младежа. - Той е принц от Дардания. Спаси ми живота!

Първият му помощник Биас - тъмнокож мъж с много белези и прошарена коса - потупа Хеликаон по гърба.

- Видях гмуркането. Беше невероятно. Браво, момко.

Одисей отиде до младежа и обви рамото му с едрата си ръка. После се приведе към него.

- Какво изпита, когато скочи?

- Ами... - Хеликаон се бореше да намери точните думи и. - Не зная.

- Тържествуване?

- Да, точно това е. Именно.

- Ти разпръсна враговете си, Хеликаон. Не мога да ти опиша колко се гордея с теб. Откри пътя към героя в теб и никога повече няма да го изгубиш. - Одисей се завъртя към екипажа си и извика: - Гребци, по местата и издигнете платното. Великата зеленина ни очаква.

- Не разбирам - каза Хеликаон.

- Ах, момко, не ти ли казах? Баща ти смята, че едно морско пътуване ще ти се отрази

добре. Така че сега си член на екипажа ми. Мисля, че ще ти хареса.

В своето уединение на плажа Одисей се усмихна при спомена. Видя как Хеликаон става на крака и се оглежда. Той му помахаше и Златния отиде при него.

- Планираш следващото си безумно приключение ли? - попита го Хеликаон.

Одисей се ухили.

- Не, спомнях си деня, в който видях един млад принц да лети като орел над морето.

8

ЗАЛИВЪТ НА СИВИТЕ СОВИ

I

КСАНДЕР СЕ ЧУВСТВАШЕ КАТО НЯКОЙ от легендарните герои, за които разказваше баща му вечер край огнището преди той и сестрите му да си легнат. Беше прекосил света до далечна земя на мистерии и магия, където блестяха различни звезди. И бе срещнал легендарния Одисей. Също като в прекрасен сън.

Из целия Залив на сините сови Ксандер виждаше ръчни колички, пълни с изсушени подпапки, които се струпваха на пясъка. Носеше се миризма на печено месо и сред огньовете звучеше музика на лира и флейта. Видя, че чернобрадият египтянин Гершом се отдръпва от екипажа на „Ксантос“ и сяда с гръб към една скала. Беше се заметнал със старо парче плат и трепереше. Ксандер дотича при него.

- Да ти донеса ли нещо?

Гершом се усмихна.

- Още вода ще ми дойде добре. Имам чувството, че съм глътнал цяла пустиня.

Ксандер веднага му донесе един пълен мях. Египтянинът отпи умерена глътка. После се излегна на пясъка и заспа.

Момчето поседя до него, докато нощта напредваше, и погледа ярките звезди. Всъщност не можеше да определи дали наистина са различни, или не, но предположи, че би трябвало да са.

Когато Гершом започна да хърка, Ксандер стана от пясъка, за да изследва околността.

По бреговата линия имаше десетки навеси и каруци, пълни със стока: бижута, дрехи, делви, чаши, защитни амулети и оръжия. На други места търговците разполагаха онова, което имат, на одеяла върху пясъка. Виждаха се гадатели и пророци, астролози и мистици, които разчитаха бъдещето и правеха предсказания. Накъдето и да погледнеше, Ксандер съзираше нещо вълнуващо. Вървеше сред тълпата широко ококорен от удивление.

Позяпа известно време невероятните бижута: обици, гривни и медни пръстени с разноцветни камъни. На следващата маса имаше амфори и чаши, но не бяха качествени. Не можеха да се мерят с онези, които правеше майка му. Той сподели това с продавача - дребен ядосан човечец, който го наруга. Ксандер се оттегли с танцова стъпка, докато човекът заплашваше да го окове във вериги. Не беше изплашен. Той бе герой, преживял бурята, и един търговец на грънци не можеше да го уплаши.

Спря се пред един навес, под който продаваха дрехи. Масата представляваше купчина от сандали, наметала и дълги до кръста туники от груб лен. Стоките бяха осветени от фенери, окачени в двата ъгъла. Ксандер се протегна и взе един малък сандал.

- За пет медника ще си тръгнат с теб - каза му кръглолика жена с липсващи предни зъби. - Но днес съм щедра към онези, които са оцелели от бурята. Затова си помислих, четири? Но пък виждам как ги гледаш, млади моряко, и сърцето ми се стопля. За теб ще ги превърна почти в подарък. Само някакви си три медника.

- Аз нямам пари - каза той.

- Нямаш пари - повтори тя и се наведе към него. - Но си красиво момче, а аз познавам един мъж, който ще ти ги купи, ако си добър с него. Искаш ли да се срещнете?

До Ксандер изникна нечия гигантска фигура.

- Не, не иска - каза Зидантас. После взе сандала от ръката на момчето и го огледа. - Това ще се разпадне по крака му при първия дъжд. Със същия успех може да носи и глинени сандали.

Жената изруга и хетът се засмя.

- Ела, Ксандер. Ако ти трябват сандали, от другата страна на плажа има навес с качествени стоки. Но нека първо да хапнем.

Получиха паница задушено и парче хляб. После Зидантас се дръпна встрани от празнуващите и седна на една скала. Двамата ядоха мълчаливо. Ксандер не бе осъзнавал колко е гладен. Когато приключиха със задушното и хляба, той изтича до друга маса, където получи два медни сладкиша, и отнесе единия на Зидантас. Гигантът се ухили.

- Харесват ми, но от тях ме болят зъбите. Изяж и двата.

Момчето нямаше нужда от още подканяне и ги погълна моментално, а после облиза меда от пръстите си.

- Невероятно място - каза той.

Зидантас избърса няколко трохи от брадата си.

- Да, заливът е хубав, а Дебелия цар храни моряците добре. Ксандер се огледа и видя на известно разстояние от тях Хеликаон, който говореше и се смееше с моряците от един друг кораб.

- Златния има много приятели - каза той.

- Одисей е добър за приятел - отвърна Зидантас.

Момчето видя войници със странни конични шлемове и кожени нагръдници, който се движеха сред тълпите. Носеха дебели сопи.

- Бой ли ще има? - попита той.

- Обикновено стават един-два, преди да пукне зората - каза Зидантас. - Неизбежни са, когато сложиш на едно място силни напитки, леки жени и неколкостотин моряци. Войниците обаче бързо ще ги спрат. Ще счупят няколко глави.

- А има ли жертви?

Гигантът сви рамене.

- Знам за няколко моряка, които умряха тук. Глинени черепи. Но най-вероятно просто ще ги болят главите и ще страдах.

Ксандер отново погледна групата около Хеликаон.

- Защо Одисей да е добър за приятел?

Зидантас се засмя.

- Умът ти пърха като пеперуда, момче. По-добре поспи, утре ни чака дълъг ден.

- Но аз не съм уморен, Зидантас, наистина не съм. И не искам да изпусна нищо.

Наблизо видя гадател, който изучаваше ръката на един моряк, и го чу да прави предсказание за бъдещото забогатяване на мъжа.

- Откъде знае това? - прошепна той.

- Не го знае.

- А защо тогава хората му дават медници?

Зидантас се засмя.

- Защото са идиоти. Защото са доверчиви. И защото са моряци.

- Но и ти си моряк - отбеляза Ксандер.

- Да, но аз съм стар моряк. И могат да се издигнат цели дворци с медниците, които аз съм давал на онези, които са ми обещавали да ми прочетат бъдещето.

- Мога ли да те попитам още нещо?

- Ти си като кораб с товар от въпроси. Имам дъщеря като теб. Малката Тея. Винаги иска да разбере нещо. Откъде идват облаците? Как дъждът се качва до тях? Плавам по морето, за да се спася от това, момче.

- Затова ли плаваш по морето? Наистина ли?

Зидантас се засмя.

- Не, шегувах се. Момичетата ми липсват, особено Тея. Винаги плаче, когато тръгвам на пътешествие. И ме чака на плажа с майка си, когато се връщам. Скача и маха, и тича по брега.

- Той се изкикоти. - Всички възрасти на децата са прекрасна гледка, но мисля, че пет е най-добрата. Та какъв беше въпросът ти?

- Морето е синьо - каза Ксандер. - Защо тогава го наричат Великата зеленина?

- Ето това е въпрос, който всеки моряк задава при първото си пътешествие. Аз самият питах много пъти и ми дадоха различни отговори. Когато Посейдон станал бог на морето, той сменил цвета му, защото предпочитал синьо. Други твърдят, че там, където морето е дълбоко и не плават кораби, блести като изумруд. Един египетски търговец някога ми каза. Великата зеленина преди било името на една огромна река в техните земи. Нил. Тя всяка година преливала и разкъсвала растенията. Затова позеленявала. Той ми каза, че когато хората за пръв път заплували по нея, я нарекли Великата зеленина, и постепенно името започнало да се отнася до всяка вода по земята. Отговорът е, че не знам. Но ми харесва как звучи, а това название има нещо величествено, не мислиш ли?

- Да - съгласи се Ксандер. - Прекрасно е.

Усмивката на Зидантас избледня и момчето забеляза, че той гледа към група от шестима мъже на известно разстояние от тях. Те стояха заедно и гледаха към мястото, където Хеликаон разговаряше с Одисей и екипажа му. Новодошлите се бяха струпали около висок и широкоплещест войн. Той приличаше малко на Аргуриос с неговата щръкнала брада и липсата на мустаци. Но косата и брадата на този изглеждаха почти бели на лунната светлина. Докато Ксандер ги гледаше, белокосият млад войн поклати глава и се оттегли с хората си. До момчето Зидантас се отпусна.

- Кои бяха тези? - попита Ксандер.

- Микенски търговци. Или поне така се наричат. Те са престъпници, младежо. Пирати.

Къдрокосият гребец Ониякус се присъедини към тях. Усмихна се на Ксандер и разроши косата му, а после приклепна до Зидантас.

- Коланос е тук - каза той.

- Зная. Видяхме го.

- Да пратя ли някого на борда да донесе оръжия?

- Не. Съмнявам се да рискува неприятности в залива на Дебелия цар.

- Златния трябва да спи на „Ксантос“ тази нощ - каза Ониякус. - Коланос може и да не търси открит сблъсък, а да разчита на кинжал в тъмното. Предупреди ли Хеликаон?

- Няма нужда - отвърна Зидантас. - Той вече ги е видял. И аз ще бдя за убийци. Но въпреки това, бъди нащрек. И предупреди неколцина от по-яките мъже. Дръжте го в тайна от останалите.

Гигантът се изправи, протегна се и тръгна нанякъде. Ониякус видя колко е нервен Ксандер и се ухили.

- Не бой се, младок. Зидантас знае какво върши.

- Тези мъже наши врагове ли са? - попита момчето изплашено.

- В действителност те са врагове на всеки. Живеят, за да плякосват, крадат и убиват. После се хвалят със смелостта и честта си. Но микенците са странен народ.

- Аргуриос е микенец... но ми спаси живота - отбеляза Ксандер.

- Както казах, момче, странен народ. Но той постъпи смело. Не може да се отрече, кураж не им липсва. Всичко друго - щедрост, съчувствие, милост. Но не и смелост.

- И все пак смелостта е важна, нали? Всички го казват.

- Разбира се - съгласи се Ониякус. - Но има различни видове от нея. Микенците живеят заради битката и славата на войната. Аз ги съжалявам. Войната е враг на цивилизацията. Не можем да се развиваме чрез война, Ксандер. Тя ни влачи надолу, изпълва сърцата ни с омраза и мисли за отмъщение. - Той въздъхна. - Търговията е ключът. Всеки народ има нещо, което да предложи на другите, и нещо, от което се нуждае. И като търгуваме, ние обменяме опит и умения. Изчакай да стигнем в Троя и ще видиш за какво говорим. Каменоделци от Египет са помогнали в изграждането на великите стени и кули, както и статуите на Скейската порта. Дърводелци от Фригия и Нисия са изградили храмовете на Хермес, бога на пътешествениците. Златарите от Троя са пътували до Египет и са научили други майстори как да създават невероятни бижута. С увеличаването на търговията се увеличава и обмяната на знания. Сега можем да строим по-високи стени, по-здрави сгради, да копаем по-дълбоки кладенци и да тъчем по-ярки платове. Напояваме полята и отглеждаме повече реколта, с която да храним гладните. И всичко това с помощта на търговията. А войната? За нея не може да се каже нищо, момче.

- Но тя създава герои - възрази Ксандер. - Херкулес и Орменион са били войни и са станали безсмъртни. Татко Зевс ги е превърнал в звезди на нощното небе.

Ониякус се намръщи.

- Херкулес преби жена си до смърт в пристъп на пиянска ярост, а Орменион пожертва най-младата си дъщеря на олтара, за да му дари Посейдон попутни ветрове при атаката на Крит.

- Съжалявам, Ониякус. Не исках да те ядосвам.

- Ти си просто млад, Ксандер и аз не ти се сърдя. Надявам се никога да не разбереш какво може да те накара да направиш войната. Дано сегашният мир трае през целия ти живот. Защото тогава ще видим наистина велики неща. По цялата Велика зеленина ще живеят щастливи хора, които ще отглеждат семействата си в безопасност и охолство. - После той въздъхна. - Но не и докато из морето плават убийци като Коланос. Не и докато управляват царе като Агамемнон. И определено не докато младите се възхищават на касапи като Херкулес и Орменион. - Морякът отново погледна към тълпата около Хеликаон. - Ще отида да поговоря с няколко от момчетата. Не казвай нищо на никого.

После той пак разроши косата на Ксандер и тръгна към екипажа на „Ксантос“.

Момчето въздъхна. Вече не искаше да бъде герой. На този плаж имаше зли хора - убийци, които използваша кинжали в тъмното. Той стана, последва Ониякус и седна сред екипажа. Хората си говореха и се смееха, а Ксандер ги гледаше. Това бяха големи и силни мъже и той се чувстваше уверен в тяхната компания. Просна се на пясъка с глава, облежната върху ръката и заспа почти моментално.

II

Ако не бе прекарала две години на остров Тера, огнекосата Андромаха можеше и да не разбира истински точно колко скучен може да бъде животът. Тя размишляваше над това, докато стоеше на балкона на жалкия царски дворец, гледащ към Залива на сините сови. Не

можеше да си спомни да е скучала като дете, докато си играеше в градините на прекрасния дом на баща си в Тива в полите на Плакос или тичаше сред пасищата в сенките на хълмовете. Тогава животът изглеждаше напълно лишен от грижи.

Пубертетът бе сложил край на тези простачки радости и тя се озова затворена в женските покои на двореца, зад високи стени под суровия поглед на възрастни матрони. В началото се бореше срещу потискащата атмосфера, но накрая се предаде на упоителната липса на събития и спокойното, почти безоблачно обкръжение. Трите ѝ по-млади сестри я последваха една след друга. Те бяха по-красиви от нея, Затова ги показваха на перспективни ухажори, за да станат крави за разплод на принцовете от съседни царства. Предмета, разменени за договори и съюзи. Самата Андромаха бе висока и неприветлива, а пронизващите ѝ зелени очи - заплашителни, според баща ѝ - потушаваха всякакъв огън у всеки евентуален съпруг, затова я пратиха да служи по друг начин. Преди две години, когато бе на осемнадесет, тя замина, за да стане жрица на остров Тера.

Това не беше акт на благочестивост. Храмът изискваше девици с царска кръв, които да извършват нужните ритуали, и владетелите получаваха златни дарове, когато изпратеха дъщерите си да служат там. Андромаха бе „продадена“ за два сребърни таланта. Не толкова, колкото получи баща и за двете си дъщери, задомени в хетската царска линия, и определено по-малко от сумата, обещана за най-младата ѝ сестра - златокосата Палесте - при сватбата ѝ за троянския герой Хектор.

И все пак баща и бе доволен, че обикновеното момиче със студените зелени очи е свършило някаква работа на царството. Андромаха добре помнеше нощта, в която ѝ съобщиха каква е съдбата ѝ. Той я извика в личните си покои и те поседяха заедно на позлатения диван. Царят бе ловувал през деня и сега вонеше на конска пот, а по ръцете му имаше засъхнала кръв. Дори изкъпан и облечен в коприни, Ектион не беше привлекателен мъж, но сега приличаше повече на козар, отколкото на цар. Дрехите му бяха изцапани от пътя, рядката му брада - неизбръсната, а очите - зачервени от умора.

- Ще пътуваш до Тера, за да станеш жрица на Минотавърта - каза ѝ той. - Зная, че тази задача е тежка, но ти си силно момиче. - Тя стоеше мълчалива, загледана в грозния си баща. Тишината разпали гнева му. - Сама си си виновна. Много мъже предпочитат не толкова красиви жени. Но ти дори не се опита да се харесаш на някой от ухажорите, които ти намерих. Нито усмивка, нито някоя окуражителна дума.

- Намери ми само скучни мъже - каза тя.

- От добри семейства.

- Е, татко, сигурна съм, че след като продаде сестрите ми, без друго ще забогатееш.

- Ето това имам предвид! - извика Ектион. - Всичко звучи грозно, когато излиза от устата ти. Сестрите ти ще са щастливи със своите деца и богатството на съпрузите си. Малката Палесте вече е сгодена за Хектор. Тя ще живее в златната Троя, омъжена за най-великия им герой. Той ще я почита и тя ще бъде щастлива.

- А това е, без съмнение, едничката ти грижа, татко - отвърна Андромаха с нежен глас. Той я изгледа сурово. - Какво ще правя на Тера? - попита тя.

- Какво ще правиш? Нямам представа какво правят жените там. Успокояват сърдития бог. Извършват жертвоприношения. Може и просто да пеят, откъде да зная! Там няма мъже.

Тя усети злобата в последното изречение.

- Е, най-сетне някакво щастие - отвърна му спокойно. - Вече съм нетърпелива да замина.

Това не беше истина, но ѝ се понрави ядът, който проблесна в очите на баща ѝ.

Сърцето ѝ бе натежало, когато търговският кораб пусна котва в кръглия залив на Тера. Започваше живот на скучно заточение.

Оказа се, че е в огромно заблуждение. Само за няколко дни спектърът на съществуването ѝ се разшири отвъд всичко, което си бе представяла. Научи се да стреля с лък, да язди полудиви попита, да танцува на пирове на Артемида, опиянена и изпълнена с радост. Накратко, да изразява същността си страх от оплаквания и забрани. Без ограниченията на управляваното от мъже общество, жените от Тера се опиваха от свободата си. Всеки ден откриваха нови забавления, като състезания или турнири по стрелба. Имаше лов на съкровища и съревнования по плуване, а вечер обсъждаха поезия или разказваха истории. На всеки няколко седмици правеха пир, отдавайки почит на някой от многото богове. Там се пиеше силно вино и жените танцуваха и пееха, и правеха любов.

Жриците от Тера поддържаха и Храма на Коня, изпълнявайки церемонии, в които принасяха жертви на страховития Минотавър, за да донесат мир в неговата неспокойна душа. Делото им бе важно. Преди две столетия той бе разкъсал веригите си и от земята бликнала гореща лава. Върхът на планината избухнал и Аполон, богът на слънцето, бил толкова изплашен, че светът потънал в мрак за три дни. Посейдон пък се разгневил на критяните, отговорни за потушаването на гнева на Минотавър, и запратил огромна вълна през Великата зеленина, която унищожила маслинените градини и лозята на Крит, покривайки земята със сол, за да не позволи нищо повече да порасте от нея. По онова време Крит бил велика сила, но критяните били сломени от божествената ярост.

Сега двеста жрици държаха Минотавър кротък, макар и все още той да подръпваше веригите си от време на време и да карате земята да трепери. Веднъж западната стена на дългата трапезария се разцепи и стенописът по нея се развали.

Въпреки тези редки кризи, Андромаха истински се наслаждаваше на двете години свобода. После, един летен ден дойде ужасна новина. Сестра и Палесте - невероятно сладко момиче с усмивка, която можеше да разтопи и най-студеното сърце - бе настинала и скоро я бе обхванала треска. Умряла само след няколко дни. Андромаха не можеше да повярва. От всичките ѝ сестри Палесте изглеждаше най-силна и жизнена. Тя бе обещана на троянския принц Хектор и наесен съюзът между Тива и Троя трябваше да се осъществи. Според писмото на баща и троянският цар Приам "благосклонно" се съгласил Андромаха да замести сестра си и да се омъжи за Хектор.

И така, на двадесет години, привикнала на живот без мъже, Андромаха бе принудена да напусне Тера и обичните си приятелки, за да отиде в Троя и да обвърже живота си с човек, когато никога не беше виждала.

Вече нямаше да язди без седло по хълмовете на острова нито да танцува и пее на тържествата на Дионисий. Нямаше да усеща тетивата на лъка до бузата си и да гледа как стрелата лети с безпогрешна точност, нито нощем да плува гола в морето около залива. Нямаше да се разтапя в страстната прегръдка на Калиопа или да вкусва виното от устните на любимата си.

Андромаха усети как яростта и се надига и я приветства, защото тя поне за кратко отблъскваше скуката. В Троя щеше да стане крава за разплод, която да си лежи в широкото легло с разперени крака, за да получи семето на някой сумтящ потен мъж. Щеше да се подуе като свиня, а после да крещи, докато бебето си проправя път навън. И защо? За да засити алчността на баща си.

Не, помисли си тя. Не просто алчност. В този свиреп и несигурен свят всяка нация се нуждае от съюзници. Египетските фараони непрекъснато водеха война с хетите, а микенците нападаха всяко място, където видеха слабост. Баща ѝ бе алчен, но без договори и съюзи земите му щяха да бъдат погълнати от някоя от големите сили. Малката Тива в полите на Плакос бе по-добре защитена под сянката на Троя и легендарната ѝ конница.

Тя се загледа надолу към плажа, в запалените огньове, и заслуша тихата музика, носеща се по нощния бриз. Там долу имаше свобода, която Андромаха никога повече нямаше да изпита. Обикновени хора, които живееха обикновен живот, смееха се, шегуваха се и обичаха.

Изведнъж я споходи неканена мисъл, примамлива и изкушаваща. Скоро щеше да дойде корабът, който да я отведе в Троя. Дотогава, ако внимаваше какво точно прави, все още бе свободна. Андромаха прекося малката стая, взе тъмнозеленото си вълнено наметало и го обви около раменете си. То допълваше поръбената и със злато маслинозелена рокля. Завърза червената си коса с кожена лента и излезе от стаята в тихия коридор отвън, след което се промъкна надолу по външното стълбище до градината. На портата имаше страж. Той ѝ се поклони, щом я видя, и ѝ отвори.

Над скалите вееше бриз, докато Андромаха се спусна до главната порта и стръмния път, водещ към плажа. Видяха я още двама стражи. Не я познаваха и затова не се поклониха, а просто и направиха път, когато мина край тях.

Колко е лесно само, помисли си тя. Но пък кой би предположил, че царската дъщеря, жрицата от Тера, би имала желание да напусне безопасността на двореца и да броди сред огрубелите и агресивни мъже от морето.

Мисълта ѝ подежда отрезвяващо. Там нямаше войници, които да я пазят, а тя не носеше оръжие. Но опасността не я накара да забави крачка. Само ускори пулса ѝ.

С приближаването към брега, музиката стана по-силна и тя видя пияни мъже и жени, които танцуваха заедно. Встрани от тях се съвкупяваха група хора. Тя погледна най-близката двойка. Задникът на мъжа се движете нагоре-надолу и тя виждаше дебелия му penis, който пронизваше момичето под него. Андромаха се загледа в нея. Очите им се срещнаха. Момичето и се ухили и вдигна вежди. После ѝ смигна, Андромаха се усмихна в отговор и продължи нататък.

Докато вървеше сред масите, видя, че повечето са покрити с евтини и зле направени стоки. Един мъж се приближи към нея, вдигна туниката си и размаха мъжеството си към нея.

- Колко искаш за една езда, момиче? - попита той. Андромаха изгледа мърдащия penis строго, а после премести зелените си очи върху собственика му.

- Последния път, когато видях нещо толкова малко, то изпълзя от ябълка - отвърна тя. Две жени наблизко се разсмяха.

- Хей, сега стана дори още по-мъничко! - извика една от тях.

Андромаха продължи да си проправя път сред тълпата. Малко встрани голяма група хора се бяха струпали около мъж, застанал върху празна маса. Той вдигна ръце и всички закрещяха.

- Искате ли да чуete истинска история? - извика той.

- Не, искаме една от твоите - отвърна някой от хората. Смехът на мъжа бе оглушителен.

- Тогава ще ви разкажа за ужасно чудовище с едно-единствено око, високо колкото десет мъже, със зъби като дълги мечове.

И тълпата утихна на мига.

III

Хеликаон винаги се радваше на изпълненията на Одисей. Човекът не просто разказваше измислици, но и ги изиграваше. Ето сега, например, четирима мъже държаха дървената маса и я люлееха напред-назад, за да покажат палубата на кораб. Одисей балансираше върху нея и разказваше историята за могъщата буря, която отнесла „Пенелопа“ на омагьосан остров. Някъде зад гърба му част от екипажа на галерата заблъска барабани, които да представляват мълниите, а други свирукаха пронизително през равни интервали. Хеликаон не беше чувал

тази история преди и се настани удобно, за да се наслади на изненадите. Внезапно Одисей скоочи от масата.

- И се озовахме на странен плаж - каза той. - А точно отвъд него се издигаха най-високите дървета, които бях виждал, изкривени и злокобни. Точно когато си мислехме, че сме в безопасност, се разнесе ужасяващ глас.

Зад гърба му шестима от моряците от „Пенелопа“ извикаха едновременно:

- Подушвам кръв!

През тълпата премина тръпка на паника, примесена с удоволствие. Моментът беше избран страхотно.

- Това беше огромно създание с едно-единствено око в центъра на челото си. Зъбите му бяха дълги и остри. Дотича откъм дърветата и хвана един от хората ми за кръста, а после го вдигна високо. После го разкъса на парчета с ужасните си зъби.

В този момент Хеликаон видя неколцина от екипажа на Коланос, които си проправяха път към него сред тълпата. Очите му затърсиха сред хората наоколо и откриха Зидантас, Оникаус и неколцина от мъжете от Ксантос, които също се приближаваха, докато следяха напрегнато микенците.

Сега Одисей почти викаше, докато описваше приключението с циклопа. По лицето и брадата му блестеше пот. Публиката бе обхваната от транс, изпълнението, както винаги, кипеше от енергия и приковаваше вниманието.

Хеликаон се огледа. Никой от войниците на Дебелия цар не се виждаше наоколо. Микенците бяха привидно невъоръжени, но единият носеше кожен жакет, под който можеше да се скрие кинжал. Най-вероятно нямаше да направят нищо. Дебелият цар беше безпощаден към онези, които нарушаваха законите му. По-голямата част от богатството му идете от корабите, изтеглени на плажа, а главната причина да избират именно неговия бряг бе в ответната гаранция за безопасност за екипажа и товара им.

Въпреки това трябваше да е предпазлив. Хеликаон се оттегли към задните редове на публиката, а после сви наляво, за да заобиколи тълпата и да се срещне със Зидантас.

И тогава видя жената.

Тя стоеше зад останалите, облечена в дълга зелена рокля и наметало в същия цвят. На светлината на огньовете и луната бе трудно да се различи цветът на косата и, но се виждаше, че е дълга, с гъсти къдрици, пристегнатата встрани от лицето ѝ. И какво лице! Изглеждаше като богиня. Не кокетно хубава, а зашеметяващо красива. Устата на Хеликаон пресъхна. Не можеше да спре да я гледа. Тя го видя и той почувства силата на очите и. Погледът бе хладен, но заедно с това и странно предизвикателен. Той преглътна с усилие и тръгна към нея. В този миг изражението ѝ се промени и очите ѝ скочиха към нещо зад рамото му.

Хеликаон се завъртя. Мъжът с кожения елек стоеше зад него с нож в ръка. Убиецът се хвърли напред, но той се отдръпна от пътя на протегнатото острие и сграбчи китката на нападателя, издърпвайки го встрани от тълпата. После заби глава в носа му. Зашеметен и с разкървавен нос, убиецът отстъпи. Хеликаон го последва и отново го удари с глава. Коленете на микенеца поддадоха и той падна в пясъка, а кинжалът се изплъзна от пръстите му. Хеликаон го вдигна, заби острието в гърлото на мъжа, а после го извади. Във въздуха плисна кръв.

Историята на Одисей все още държеше вниманието на публиката и никой в тълпата не бе видял кратката битка. В началото кръвта бликаше, а после, докато човекът умираше, започна спазматично да бълбука. Хеликаон се изправи и се огледа за още нападатели, но видя само Зидантас, който се приближаваше откъм тълпата.

- Съжалявам - каза той унило. - Трябваше да съм до теб. Но го изиграха хитро.

Наблюдавахме грешните хора.

Хеликаон стоеше смълчан и гледаше мъртвеца. Мъжът беше млад, с къдрава тъмна коса. Някъде го чакаше жена или любима, и родители, които са го отгледали. Беше играл игри с другите деца и бе мечтал за ярко бъдеще. Сега лежеше на пясъка, изгубил живота си. Хеликаон се почувства опустошен.

- Добре ли си? - попита Зидантас.

Той се обърна към мястото, където бе стояла жената, ала нея я нямаше. Потрепери. После го удари познатата болка в главата, която се появяваше винаги след битка - пулсираща тежест в тила, която се разпростираше до темето. Осъзна, че Вола го гледа с тревога в очите.

- Добре съм.

Зидантас не изглеждаше убеден. Ониякус си проби път през тълпата и дойде при тях.

- Микенците се върнаха на галерите си - каза той. После видя мъртвеца и прокле. - Съжалявам, господарю, трябваше да съм тук. Те ни излъгаха, като...

- Вече обясних - прекъсна го Зидантас. - Е, нищо лошо не се е случило. Един микенец по-малко на света. Откъдето и да го погледнеш, плодотворна нощ.

Одисей завърши историята си и избухнаха гръмки възгласи. Ониякус изруга.

- Изпуснах финала - оплака се морякът.

- И той го изпусна - каза Хеликаон и посочи трупа. - Нека се оттеглим.

Хвърли кинжала до тялото и тръгна към лагерния огън на „Ксантос“. Зад тях някой изкрещя и тълпата се скупчи около трупа. Хеликаон взе кана с вода и отпи дълбока глътка. После поля вода върху ръцете си, за да отмие кръвта. На светлината на огъня видя, че и по туниката му има петна.

Одисей дойде при тях. Носеше парче плат, с което бършеше потта си и се свлече до Хеликаон.

- Остарях твърде много за тези атлетични изпълнения - каза той. - Трябва да си поговоря сериозно с мръсниците, които държах масата. Проклет да съм, ако не се опитвах да ме изсипят на пясъка.

Наистина изглеждаше уморен. Хеликаон обгърна рамото на по-възрастния мъж с ръка.

- Над целия свят ще падне мрачно униние, ако спреш да разказваш историите си.

- Да, публиката беше добра тази нощ. Преди разказвах историята с два циклопа. Странно, че с един става по-добре. Явно... явно така е по-ужасяващо и в същото време жалко. - Той се наведе по-близо до Хеликаон. - Предполагам, че мъртвецът е от екипажа на Коланос?

- Да.

- Никога не съм го харесвал. Веднъж бях с него на един пир. Нито веднъж не се изпърдя, а аз не вярвам на хора, които не пърдят по пирове. - Хеликаон се засмя с глас. - Но не го подценявай, младежо - продължи Одисей. - Той е ужасно жесток човек. В Микена го наричат Сломителя на сърца.

- Ще внимавам, приятелю. Кажи ми, докато разказваше не видя ли случайно жена със зелено наметало? Изглежда като богиня.

- Всъщност видях я. Беше отдясно. Защо? Да не те е ограбила?

- Мисля, че да. Изгубих си акъла.

Одисей се наведе напред, пое каната с вода и отпи. После я остави и се оригна шумно.

- Мъжете винаги трябва да внимават при избора на жени. Или да следваме примера на египтяните и да си взимаме по двадесетина и повече. Така една-две по-лоши няма да се набиват на очи.

- Мисля, че Пенелопа ще е заинтересована да чуе това ти мнение.

Одисей се изкикоти.

- Да, ще бъде. И ще ме удари по главата. Но пък аз извадих късмет, момко. По цялата зелена земя няма втора като моята Пенелопа. Не мога да си представя да споделям живота си с друга. Може би и ти ще намериш нещо такова в Креуса?

Хеликаон го изгледа.

- Не и ти! Дали ще се намери човек, който да не е чул за предложението на Приам?

- Чух, че си я отказал. И че царят на Троя не е много щастлив от това.

- Неговото щастие никак не ме засяга. А що се отнася до Креуса... спомням си, че се опитваше да намериш нещо хубаво, което да кажеш за нея. И какво намери накрая? А, да, „Има добър глас за говорене.“

- Ами така си е - каза Одисей с широка усмивка. - А и е чудесна за гледане. Зашеметяваща всъщност. И не е слаба. Все пак разбирам какво имаш предвид. Не бих рискувал буря, за да се прибера у дома, ако ме чака такава жена. Но знаеш ли какво, според мен трябва да се ожениш за нея, а после да си построиш още няколко двореца около Великата зеленина и да си сложиш по една дружелюбна жена във всеки от тях. Казват, че египтянките са най-добрите. Построй си огромен дворец. Работната ръка в Египет е евтина. Чувам, че можеш да си купиш стотици роби.

Хеликаон поклати глава.

- Не искам повече дворци, Одисей. - Главоболието се влоши и той разтри очи.

- Жалко, че Фаедра не е царска щерка - продължи Одисей. - Ето това е жена, която може да зарадва сърцето на всеки мъж.

- Тя има много достойнства.

- Но ти не я обичаш?

Хеликаон сви рамене.

- Не зная какво точно означава това, приятелю. Как да разбера?

Одисей обви кърпата около раменете си и изпъна гръб, за да се разкърши.

- Помниш ли как се упражняваше с дървени мечове? Всички движения, парирането, контраатаките, правилното разположение на краката и усилието винаги да си в равновесие?

- Разбира се. Ти беше суров учител.

- И си спомняш първия път, когато се озова в истинска битка, в която се проливаше кръв, а във въздуха се носеше страхът от смъртта?

- Да.

- Движенията са същите, но разликата е по-голяма от Великата зеленина. И с любовта е така, Хеликаон. Можеш да прекараш много време с една курва, да се смееш и да изпиташ истинско удоволствие. Но когато те удари любовта... ех, разликата е огромна. Ще чувстваш по-голяма радост от докосването на ръката ѝ и от усмивката ѝ, отколкото от сто страстни нощи, с която и да е друга. Небето ще е по-синьо, слънцето - по-ярко. Ах, тази нощ Пенелопа ми липсва...

- Сезонът почти свърши и ще се прибереш у дома за през зимата.

- Да, нямам търпение.

Одисей пак вдигна каната и отпи голяма глътка.

- Диомед помоли да ти напомня за него - каза Хеликаон. - Надява се да му позволиш да плава с теб, когато порасне.

Приятелят му се изкикоти.

- Той е чудесен смел малчуган. Колко е голям?

- Скоро ще навърши дванадесет... и не е толкова малък. Един ден ще стане чудесен цар, ако боговете позволят. Боях се, че може да е като баща ми, студен и безчувствен. За щастие е наследил духа на майка си.

- В онзи ден ме изненада, Хеликаон - каза Одисей. - Но това бе приятна изненада и ти прави чест.

Преди другият да отговори, неколцина войници с конични шлемове и бронзови нагръдници се приближиха до огъня. Първият се поклони ниско.

- Господарю Хеликаон, царят моли да го посетиш.

Хеликаон се изправи.

- Кажи му, че за мен е чест да съм поканен. Ще дойда веднага след като отида на кораба, за да си облека дрехи, достойни за царски дворец.

Войниците отново се поклониха и се оттеглиха. Одисей също се надигна на крака.

- Вземи Аргуриос и спътника му със себе си - каза той. - Сигурен съм, че биха искали да срещнат царя.

- Не съм в настроение за микенска компания, Одисей.

- Тогава го направи заради стария си учител.

Хеликаон въздъхна.

- За теб ще сляза и в Хадес. Добре. Ще прекарам вечерта, умирайки от скука в компанията им. Но искам да направиш нещо за мен, може ли?

- Разбира се, момко.

- Виж дали ще откриеш богинята. Бих искал да се срещна с нея.

- Вероятно е ликийска курва, която ще ти лепне някоя болест.

- Нищо, пак я намери. Сигурно ще се върна преди съмване.

- Добре. С удоволствие ще си говоря с нея, докато се чука с моряците ми.

9

ПРЕДСКАЗАНИЕТО НА АНДРОМАХА

I

ОДИСЕЙ ГЛЕДАШЕ ВЪРВЯЩИЯ КЪМ „КСАНТОС” Хеликаон. Гигантът Зидантас отиде с него, нащрек за още микенски убийци. Господарят му хвана едно въже и се изкатери по кораба.

Тази вечер няма да има повече насилие, помисли си Одисей.

Мисълта, че някой може да убие Хеликаон, го караше да трепери. Той бе обикнал момчето по време на двете години, прекарани на борда на „Пенелопа”. Първите няколко седмици бяха трудни. Одисей Нямаше проблеми с убийството за печалба. Някога се бе занимавал и с пиратство и грабежи. Но мисълта да убие младия принц го отвращаваше. Вместо това наблюдаваше момчето с все по-бащински чувства, радвайки се на новооткритата свобода на младежа и изпитвайки гордост, докато той преодоляваше страховете си с постоянство. Надвиваше ги ден след ден, един по един. Катереше се по мачтата при силни ветрове, за да помогне да вдигнат платното с посивяло от ужас лице. Стоеше с меч в ръка, докато пиратският кораб се приближаваше и нападателите скачаха през парапета, надавайки бойни викове. После се хвърляше в мелето, когато всичките му инстинкти крещяха да избяга долу и да се скрие. Но най-вече гребането му спечели сърцата на екипажа. Косата на дланите на Хеликаон беше мека и винаги, когато поемаше греблата, ръцете му кървяха. Никога не се оплакваше, просто превързваше раните и продължаваше да гребе. Одисей успя да се убеди, че бащата на момчето ще отхвърли мислите за убийство, щом види прекрасния млад мъж, в който се превръщаше синът му.

Докато един ден на борда на „Пенелопа” не се качи убиецът Карпофорус.

Сега го чакаха още убийци. Одисей погледна към високата скала. Дали трябваше да му

отправи по-ясно предупреждение? Може би трябваше да каже на Хеликаон за кървавата награда, която Агамемнон даваше за главата му?

Отговорът беше „не”. Одисей нямаше врагове, а това бе рядкост в тези свирепи времена. Никога не заемаше открито страна, а оставаше неутрален, и това го правеше добре дошъл във всяко пристанище. Това невинаги беше лесно. Когато Алектруон му каза, че иска да убие Златния, Одисей бе силно изкушен да изпрати предупреждение, но не го направи. За щастие всичко приключи добре. Алектруон бе мъртъв, което не представляваше голяма загуба за света, а Одисей си спечели чудесно синьо наметало на погребалните игри, като надви Мерион в стрелбата с лък. Но сега смъртта на Хеликаон струваше двойно теглото на едър мъж в злато. Мнозина царе биха го продали и за по-малко.

Не след дълго видя, че Хеликаон слиза от големия си кораб. Носеше тъмносиня туника до коленете и къс меч на кръста. Зидантас държеше огромна сопа. Одисей се усмихна. Значи е разбрал, помисли си с облекчение. Хеликаон и Зидантас тръгнаха към мястото, където Аргуриос и Глаукос седяха до огъня на „Ксантос”. Двамата микенци станаха, за да се присъединят към Златния. Носеха броните и оръжието си.

Един млад мъж с дълга златна коса мина пред погледа на Одисей. Държеше за ръката красива жена, която му се усмихваше. Изведнъж обхвана кръста на момичето и го притегли към себе си. Тя се засмя и наклони глава назад, приемайки целувката. Одисей се усмихна.

Като дете мечтаеше да стане красив и елегантен като това момче, да има онази външност, на която мъжете завивдаха и по която жените припадаха. Вместо това стана едър и набит, и твърде космат. Сега дори раменете му бяха обрасли.

Не, боговете, в своята безкрайна мъдрост, бяха решили, че Одисей трябва да е грозен. Смяташе, че в този план е вложено много мислене, защото бяха постигнали ефекта с неподправена гениалност. Ръцете му бяха Твърде дълги, дланите - Твърде широки. Краката му бяха криви като на ездач на тесалийско пони. Дори зъбите му не бяха симетрични. А Пенелопа през смях бе посочила, че едното от ушите му е по-голямо от другото. Но след като бяха създали подобна смесица, поне един от боговете се бе смилил над него. Защото имаше дарбата на разказвач. Можеше да разкаже приказка със зашеметяващи подробности и сложност и умеете да разбира дубликата не по зле, а може би и по-добре, отколкото усещаше промяната на търговските ветрове. Където и да спуснеш котва, тълпите се струпваха около него в очакване на момента, в който ще благоволи да започне разказа си. Понякога им казваше, че е уморен, или твърдеше, че вече без друго знаят всичките му истории. Тогава те започваха да се молят и да викат. Накрая той въздъхваше и представлението започваше.

В историите му се криеше магия. Одисей разбираше това, макар и да не можеше да разбере защо и как работят заклинанията. Това бяха измислици, който водеха до истини. Неговият заместник Биас се дуеше като паун, след като капитанът му разказа как е хвърлил копието, счупило крилото на демона, който преследвал кораба им. След това Биас прекарваше много от свободното си време в упражнения с хвърляне на копие. Стана толкова добър, че си спечели робиня на погребалните игри за смъртта на Алектруон.

Последното лято, когато „Пенелопа” бе нападната от пирати, всички от екипажа се бориха като истински герои, за да са достойни за историите, които Одисей разказваше за тях. След победата се събраха около него, хвалейки се със смелостта си и нетърпеливи да включи това приключение в следващото си представление.

Но магията на онова, което Одисей наричаше „златната лъжа”, сработи най-добре с Хеликаон. Той се присъедини към екипажа на „Пенелопа” като изплашен младеж. Мъжете обаче се отнесоха към него като към младия герой, скочил от скалата, за да спаси водача им. Обикнаха го и очакваха велики дела от него. Той, от своя страна, извърши тези дела и се оказа

достоеен за очакванията им. Великата измислица стана велика истина. Лъжата за смелостта се превърна в героична реалност. Хеликаон, корабният изгърсак, се превърна в Хеликаон авантюриста. Изплашеното момче стана безстрашен мъж.

Одисей се излегна на пясъка, загледан в звездите. Даровете, които получаваше като разказвач, започваха да превишават печалбата му от търговия из Великата зеленина. Миналата година, в дома на Агамемнон, в Лъвската зала, той разказа велика и епична история за мистериозен остров, управляван от царица вещица, която превърнала мъжете му в прасета. Историята продължи цялата вечер и никои не напусна залата. Накрая Агамемнон му подари две златни чаши с изумруди и рубини. Същата нощ царят прониза смъртоносно един пиян микенски благородник, който бе подложил разказа му на съмнение.

“Колко любопитно, мислеше си Одисей. Човек, разказал огромни лъжи, е надарен със злато и скъпоценни камъни, а друг, който предлага истината, получава кинжал в окото.”

След представление винаги му беше трудно да заспи, Въпреки силната умора, която се настаняваше върху него като мечка. Завъртя се на една страна, а после стана. Накрая тръгна към морето. Приклезна и оформи лице от мокрия пясък. Както винаги, се опита да улови красотата на жена си Пенелопа. Както винаги, се провали. Използваше плоската страна на кинжала си, за да оформи чертите, дългия прав нос и пълните устни, после с върха на острието създаде впечатление за коса. Внезапно един дълъг черен червей проби скулптурата. Одисей отскочи назад. Гадинката пропълзя по лицето в пясъка и отново се закопа надълбоко.

Търговецът се засмя сам на себе си, че толкова се е стреснал от най-обикновен червей.

После в ума му започна да се оформя история. Жена със змии, вместо коса, живееща на таен остров, скрит от мъгла. „Пенелопа” спряла там, за да търси прясна вода. Един човек от екипажа изчезнал и останалите тръгнаха да го търсят. Но намерили само кости... Не! Това съм го правил Твърде често, помисли си той. Ще открият... Превърнал се е в статуя. Погледна в лицето на змиекосата жена и плътта му се вкаменила. Одисей се усмихна.

Погледна към стръмната планинска пътека.

- Късмет, момче! - прошепна той.

II

Когато боят започна, Андромаха бързо извърна лице от насилието и се промуши край изоставените маси. Щом се скри от тълпата, тя погледна назад и видя, че единият мъж е мъртъв, а другият се е надвесил над него с окървавен нож в ръката. Беше шокирана, макар и не толкова, колкото щеше да е, ако не бе виждала хора да умират и преди. Баща ѝ имаше навик да убива лично престъпниците. Войниците му ги влачеха в двора на крепостта и той ги принуждаваше да коленичат пред него. После изпробваше различните оръжия от арсенала си. Бравата му беше любима. Хвалеше се, че може да отреже човешка глава с един удар. Никога обаче не успя да го направи, докато караше Андромаха да гледа. Обикновено имаше нужда от два удара. Като дете, тя се чудеше защо жертвите никога не се борят, когато ги изкарват пред него. Някои се молеха, други плачеха, но не си спомняше някой да се е опитал да избяга.

Тази нощ поне бе станала свидетел на битка. Убиец се бе опитал да извърши убийство и се бе провалил. Андромаха потрепери. В началото мъжът с дългата тъмна коса изглеждаше повече като поет или певец, отколкото като войн. Още виждаше очите му. Яркосини и красиви. Но и той се оказа същият дивак като всеки микенски пират. Не се опита да усмири нападателя си, а просто изтръгна живота от него. Но тези очи...

„Мисли за нещо друго, глупаво момиче!” - сгълча се тя. Заразхожда се безцелно сред навесите. Едно изнемошяло псе изръмжа към нея. Андромаха щракна с пръсти и то отскочи на

няколко крачки, а после я загледа с омраза. Жената сви вдясно и тръгна надолу сред скалите, за да седне на границата между морето и земята. Свали сандалите си и потопа крака във водата, а после се загледа към тъмните вълни. Почувства се самотна и закопня да се качи на някой кораб и да каже на капитана: „Отведи ме на Тера. Отведи ме у дома”.

Ако я чакаше женитба с кой да е друг, а не с Хектор, в храма щяха да я приемат с отворени обятия. Щяха да оценят смелостта и, и да се шегуват за глупостта на мъжете. Хектор обаче бе син на Хекуба, царицата на Троя - най-големият благодетел на Храма на Коня. Сестринството нямаше да стори нещо, което да обиди подобна велика сила. Не, те щяха да посрещнат Андромаха с топлота, а после да я качат на следващия кораб към източния бряг, а вероятно и да поставят охрана около нея.

Тогава си помисли за Калиопа, но не каквато беше на изпълненото им със сълзи сбогуване, а на Пиршеството на Деметра предната есен. Беше танцувала под звездите, а голото ѝ тяло блестеше на светлината на огъня. Висока, силна и безстрашна. Тя нямаше да им позволи да пратят Андромаха да се омъжи без любов.

Още една причина да не може да се върне у дома. От всички жени на Тера, Калиопа бе най-щастлива там. Омразата, която изпитваше към мъжете, означаваше, че островът е единственото място на този свят, където може да живее в мир. Където смехът ѝ да ехти и душата ѝ да е свободна. Връщането на Андромаха и последвалият смут можеха да доведат до прогонването на Калиопа от Тера.

Над морето повя хладен вятър и тя придърпа наметалото плътно около себе си. Мина известно време. Знаеше, че трябва да се връща в двореца на Кигон, но не желаше да изостави свободата, която ѝ предлагаше плажът.

- Мястото ти не е тук - чу мъжки глас зад гърба си.

Обърна се, подготвила сърдит отговор. После видя, че това е разказвачът. На лунната светлина грозотата му изглеждаше като от друг свят. Можеше да си представи как от главата му излизат рогата на Дионисий.

- И къде ми е мястото? - попита го.

- Как къде, в някоя от историите ми, разбира се. Приятелят ми беше прав. Наистина приличаш на богиня. Но не си, нали?

Той седна на един камък до нея. Сега луната бе пълна и Андромаха видя, че лицето му, макар и грозно, носеше някакво момчешко очарование.

- Аз съм Одисей - представи се мъжът. - А ти не отговори на въпроса ми.

- Да, богиня съм - отвърна тя. - Ще те оставя да познаеш коя.

- Артемида Ловджийката.

- Значи не Афродита? Какво разочарование.

- Не съм много наясно как изглеждат боговете в действителност - призна той. - Но мисля, че богинята на любовта би имала по-големи цици. И очите ѝ ще са топли и подканващи. Не, мисля, че Артемида ти отива повече. Кажи ми, че можеш да стреляш с лък.

Андромаха се засмя.

- Наистина мога.

- Знаех си! Някоя от тези смешни египетски глезотии или истински фригийски лък от рог, дърво и кожа?

Тя се усмихна.

- На Тера имахме и двата вида и да, предпочитам фригийския.

- Аз имам лък, който никой друг не може да обтегне - каза ѝ Одисей. - Много ми е смешно да гледам как силни мъже почервяват от усилие. Могъщо оръжие. Веднъж пуснах стрела към луната. На нея имаше въже и така я използвах, за да изтегли кораба ми от плажа.

- Доста здраво въже ще да е било - отбеляза Андромаха.

Той се засмя.

- Харесваш ми, момиче. Откъде идваш в действителност и какво правиш тук сред курвите и моряците?

- Откъде знаеш, че не съм курва?

- И да беше, пак не би стояла тук, защото на този плаж няма мъж, който да може да си позволи цената ти. Е, с изключение на Хеликаон, може би. Та какво си?

- И къде ми е мястото? - попита го.

- Как къде, в някоя от историите ми, разбира се. Приятелят ми беше прав. Наистина приличаш на богиня. Но не си, нали?

Той седна на един камък до нея. Сега луната бе пълна и Андромаха видя, че лицето му, макар и грозно, носеше някакво момчешко очарование.

- Аз съм Одисей - представи се мъжът. - А ти не отговори на въпроса ми.

- Да, богиня съм - отвърна тя. - Ще те оставя да познаят коя.

- Артемида Ловджийката.

- Значи не Афродита? Какво разочарование.

- Не съм много наясно как изглеждат боговете в действителност - призна той. - Но мисля, че богинята на любовта би имала по-големи цици. И очите ѝ ще са топли и подканващи. Не, мисля, че Артемида ти отива повече. Каж ми, че можеш да стреляш с лък.

Андромаха се засмя.

- Наистина мога.

- Знаех си! Някоя от тези смешни египетски глезотии или истински фригийски лък от рог, дърво и кожа?

Тя се усмихна.

- На Тера имахме и двата вида и да, предпочитам фригийския.

- Аз имам лък, който никой друг не може да обтегне - каза ѝ Одисей. - Много ми е смешно да гледам как силни мъже почервеняват от усилие. Могъщо оръжие. Веднъж пуснах стрела към луната. На нея имаше въже и така я използвах, за да изтегли кораба ми от плажа.

- Доста здраво въже ще да е било - отбеляза Андромаха.

Той се засмя.

- Харесваш ми, момиче. Откъде идваш в действителност и какво правиш тук сред курвите и моряците?

- Откъде знаеш, че не съм курва?

- И да беше, пак не би стояла тук, защото на този плаж няма мъж, който да може да си позволи цената ти. Е, с изключение на Хеликаон, може би. Та какво си?

- Как точно определяш коя жена е курва? - контрира го тя.

- О, игра. Обичам да играя игри. Много добре... какво е курвата? Жена, която има дарбата да смекчи нрава на всеки корав мъж. Жрица на Афродита, наслажда за моряците, които копнеят по жените и домовете си.

- Това не е игра - отвърна рязко Андромаха. - Курвата е жена, която предлага тялото си на мъж, когото не обича, за пари, дрънкулки и подаръци. Не съм ли права?

- Предпочитам моята версия, но пък аз съм романтичен. И все пак да, и двете определения са точни - съгласи се той.

- Значи съм курва, защото тялото ми е предложено на мъж, когото не обичам, в замяна на богатства и сигурност.

- Ах! - извика Одисей. - Трябваше да попиташ каква е разликата между царската щерка и курвата. Тогава щях да ти отговоря „цената“. Е, кой е късметлията?

Андромаха погледна грозното лице и обмисли дали да не го прати даси върви. Но в компанията му имаше нещо успокояващо и тя се чувстваше добре край него.

- Хектор от Троя - каза тя накрая и видя, че очите му се разшириха.

- Можеше да е много по-зле. Хектор е добър човек.

- С което искаш да кажеш, че се налива, докато падне на пода, оригва се на масата и не спира да води войни, за да печели слава. Дано боговете ни избавят от такива добри хора. Ти женен ли си, Одисей?

- Да, женен съм. И съм най-щастливият човек във Великата зеленина, защото жена ми е Пенелопа. И тя ме обича. - Той се изкикоти. - Винаги щом го кажа, се изпълвам с почуда. Напълно неразбираемо ми е какво намира в мен.

- Значи наистина си щастливец, както казваш. Но пък предполагай, че моряците се женят само по любов. Това ги прави много по-богати от царете.

- Ами да, предполагай, че е така. Налага ми се обаче да отбележа, че аз съм цар.

- Който стреля по луната? - попита Андромаха с усмивка.

- Знам, че не приличам на цар, но съм такъв. Владее остров Итака и Пенелопа е моята царица. И преди да попиташ, не - не се оженихме по любов. Баща ми уреди съюза. Срецнахме се в деня на женитбата.

- И предполагам, че сте се влюбили в мига, в който очите ви са се срещнали?

- Не. Мисля, че ме намрази веднага щом ме видя. Не е трудно да разбереш защо. Първите няколко месеца бяха... как да го кажа, неспокойни. После се разболях и ме втресе. Едва не умрях. Тя се грижеше за мен. Каза, че съм говорел в треската. Така и не сподели какво съм наприказвал, но по някакъв начин след това нещата бяха различни. Започнахме да се смеем заедно, след това да се разхождаме сред скалите. И един ден... - Той сви рамене. - Един ден просто осъзнахме, че се обичаме.

Андромаха изгледа грозника и го видя в нова светлина. Зад неговите измислици имаше някаква трогателна искреност и обаяние, което преодоляваше защитите ѝ почти без да го усети.

- Видя ли нападението над Хеликаон? - попита той внезапно.

За миг тя не разбра какво има предвид, после си спомни убиеца.

- Да, видях го. Хеликаон е мъжът с дългата черна коса?

- Той е близък приятел с Хектор. Може да ти разкаже за него много повече от мен.

- Защо искаха да го убият?

Одисей сви рамене.

- Нощта е твърде приятна, за да я прекараме в скучни истории за търговци, пирати и стари вражди. Питай ме нещо Друго.

- Хеликаон ли е приятелят ти, който е казал, че приличам на богиня?

- Да. Никога не съм го виждал толкова омаян. Разбира се, като те срещнах, го разбирам.

Тя се наведе към него.

- Нека не играем повече игри, Одисей. Зная каква съм. Висока и обикновена, крава за разплод на един троянски принц. Нямам нужда от лъжливи ласкателства.

- А аз не ти предлагам това. Така е, не си хубавка. Но пък доколкото мнението ми има стойност, съм съгласен с Хеликаон. Наистина си красива.

- Той ли го каза?

- Нарече те богиня. Аз просто придавам малко цвят на стенописа.

Андромаха забеляза, че той постоянно поглежда пътеката към двореца.

- Отегчавам ли те, царю на Итака?

Одисей се изкикоти смутено.

- Не, ни най-малко. Просто... чакам Хеликаон да се върне.

- Мислиш, че отново ще се опитат да го убият?

- О, почти със сигурност. - Тя го видя да си поема дълбоко дъх, а после да се отпуска.

Следвайки погледа му, забеляза група мъже, които носеха тяло надолу по пътеката. - Забелязвам обаче, че не са успели - добави щастливо.

- Той син ли ти е... или любовник? - попита тя.

- Синът ми умря - отвърна Одисей. - И не, Хеликаон не ми е любовник. Вкусовете ми никога не са криввали в тази посока. Което на младини ме дразнеше. Имах чувството, че изпускам нещо важно, на което всичките ми приятели се наслаждаваха. Не, мисля за него почти като за син. Или може като за би по-млада версия на човека, който ми се иска да бях. Ако в това има някакъв смисъл.

- Искало ти се е да си красив?

- Определено! Като млад бог!

- А Пенелопа щеше ли да те обича повече тогава?

Той въздъхна.

- Ти си сурова жена. Ще ми кажеш ли името си?

- Андромаха от Тива.

- А! Познавам баща ти Ектион. Не бих казал, че го харесвам много.

Тя се разсмя.

- Никой не го харесва. В живота му няма нищо ценно... освен онова, което може да се изтъргува за сребро.

- Ще срещнеш много хора като него. Новият ти баща, цар Приам, е такъв. Не ти ли се струва странно, че от подобни мъже излизат такива чудесни деца? Хектор е щедър и храбър. Младият Парис е нежен и умен. Дори странната малка Касандра не носи и капка злоба. А твоят баща е отгледал теб, Андромаха. И в теб виждам велика душа.

- Може би бъркаш интелигентността с одухотвореност, Одисей.

- Не, момиче, аз не правя грешки в преценката си за хората. Имам две дарби, които винаги са ми служили. Мога да създавам велики измислици и да чета сърцата на мъже и жени. Ти си като моята Пенелопа. Както сама каза, интелигентна. Освен това си топла, открита и почтена. И имаш смелост и чувство за дълг. Баща ми веднъж каза, че един мъж е щастлив, ако открие жена, с която може да "язди" бурята. Ти си такава жена и Хектор е голям щастливец.

- Неговото щастие не ме засяга - отвърна тя. - Ами моето?

- Нека разберем - каза той и стана от камъка.

- И как ще стане това?

- Ще намерим Аклид. Най-добрият гадател в Ликия. Е... когато не е пиян или упоен. Той е от пустинната страна отвъд Палестина. Много гадатели идват от пустинята. Ще прочете бъдещето ти.

- Да, и ще ми каже, че ще имам девет деца, ще съм богата и щастлива и ще живея дълго.

- Нима се боиш от един гадател, Андромаха от Тива? - подразни я той.

- Не се боя от нищо, Одисей от Итака.

- Тогава ела с мен.

Той протегна ръка и тя му позволи да ѝ помогне да се изправи. Заедно навлязоха сред редиците навеси край брега, покрай съвкупяващите се двойки и пияните моряци, и огньовете, около които мъжете пееха песни за страст. Накрая стигнаха до малка палатка под скалите, пред която имаше дълга опашка. Одисей предложи да почакаят малко и може би да си намерят нещо за ядене. Андромаха не искаше да се връща толкова скоро в двореца, Затова се съгласи. Минаха покрай редица навеси с храна и той натрупа огромно количество месо и хляб на един

дървен поднос. Андромаха си избра малък сладкиш с напоени с мед плодове и заедно седнаха на една ниска стена близо до водата.

После си поговориха. Тя му разказа за Тера и Храма на Коня, макар и да не спомена нито Калиопа, нито някоя от другите си приятелки там. Вместо това му обясни за ритуалите, които държаха Спящия бог усмирен. Одисей бе също толкова добър слушател, колкото и разказвач, и я окуражаваше с въпроси, които показваха интереса му.

- Веднъж видях Тера - каза той. - Много преди да решат, че само жени могат да укротят Минотавъра. Странно място. Това боботене под земята и съскането на лютивата пара от дупките в скалата. Бях много щастлив, когато се върнах на „Пенелопа“. Кажи ми, ти вярваш ли в Минотавъра?

- Странен въпрос от човек, видял толкова много чудовища и демони.

- Точно това имам предвид, момиче. Никога не съм виждал дори едно от тия неща. Но в пътешествията си съм виждал множество горещи извори и басейни с лава. Нито един от тях си нямаше минотавър. Ти виждала ли си го с очите си?

- Никой не го вижда - отвърна Андромаха. - Но го чуваме как ръмжи и стене под земята, как се надига и се опитва да избяга. По-старите жрици се кълнат, че преди години островът е бил по-малък и че усилията на звяра го издигат над морето.

- Значи наистина вярваш в него?

- Всъщност не зная. Но нещо прави целия този шум и кара земята да трепери.

- А как го успокоявате?

- Пеем песни, които да донесат мир в раненото му сърце, даваме му вино. Молим се на великите богове да го укротят. Казват, че в древни времена критяните принасяли девизи в жертва, принуждавайки ги да влязат в по-дълбоките пукнатини в скалата и да слязат в леговището му. Но това не му се правило, защото по онова време Минотавърът почти се освободил.

- Прадядо ми ми е разказвал за това - каза Одисей. - Слънцето избягало за няколко дни. От небето валяли скали и сажди и покрили много от източните острови. Има една стара моряшка легенда, в която се разказва как морето се надигнало към небето сред грохота на армия от мълнии. Би ми харесало да го видя. Страхотна история би се получила. Знаеш ли, че новата ти майка прекара три години на Тера и част от зестрата и беше огромно дарение, с което да построят Храма на Коня?

- Да. Там говорят с голямо благоговение за Хекуба.

- Силна жена. И интелигентна като теб. Красива като зимна утрин и ужасяваща като ураган. Мисля, че ще ти допадне.

- Звучи все едно си малко възхитен от нея, царю на Итака - каза Андромаха с усмивка.

Той се наведе напред и ѝ се усмихна съзаклятнически.

- Винаги ме е плашела. Не зная защо. Мисля, че дори Приам се бои от нея.

Небето започна да избледнява. Нощта бе почти приключила и Андромаха не можеше да повярва, че е прекарала толкова часове в компанията на непознат мъж. Тя се прозина и потърка уморените си очи.

- Мисля, че чакането те измори - каза грозният цар и се надигна на крака, за да отиде до понамалялата опашка. Приближавайки се към мъжете, той извика: - Чуйте, момчета, с мен има една красива жена, която се нуждае от предсказание. Ще възрази ли някой, ако се промъкнем сега?

Андромаха усети как всички се обръщат да я огледат. После Одисей пхна ръка в кесията на колана си и извади няколко медника, които пусна в протегнатите им длани.

След малко от палатката излезе един мъж. Не изглеждаше щастлив. Одисей подкани

Андромаха и пристъпи напред, за да отмести покривалото на входа. След това влезе и тя го последва. Вътре имаше просто одеяло, а върху него седеше мъж на средна възраст. Две лампи осветяваха тясното пространство, а въздухът бе непоносимо горещ и караше очите ѝ да смъдят. Андромаха седна и погледна гадателя. Дясното му око беше бледо и млечно като опал, а лявото - толкова тъмно, че сякаш нямаше зеница. Лицето му бе странно издължено и слабо, все едно някой бе сплескал главата му.

- Кого си довел този път, Одисей? - попита той с нисък и плътен глас.

- Млада жена, която иска да разбере бъдещето си.

Аквид въздъхна дълбоко.

- Уморен съм. Зората приближава и нямам време да броя бебета и да разправам глупости на девиси.

- Тогава го направи заради стария си приятел - каза Одисей и отново бръкна в кесията си, но този път извади ярко сребро.

- Аз нямам приятели - измърмори Аквид. Здравото му око се насочи към Андромаха. - Е, дай ми ръката си и нека видим какво има за гледане - каза накрая.

Тя се наведе и постави дългите си пръсти в мазната му длан. Ръката му бе гореща и Андромаха потрепери, когато пръстите му се склучиха около нейните. Мъжът затвори очи и застина, а дишането му стана плитко. После подскочи и от гърлото му се разнесе нисък стон. Лицето му се сгърчи и той дръпна ръката си като опарен, отваряйки в същото време очи.

- Е? - попита Одисей, когато тишината се проточи.

- Понякога е по-добре да не знаеш бъдещето - прошепна Аквид.

- Хайде стига! Не приличаш на себе си - каза царят на Итака, а в гласа му се долавяше гняв.

- Добре. Ще имаш едно дете. Момче. - Гадателят въздъхна. - Сам няма да кажа нищо повече. Но ще отговоря на въпросите ти.

- Ще позная ли любовта? - попита Андромаха и усети, че гласът ѝ издава досадата.

- Ще имаш три любви. Една като Великата зеленина могъща и буреносна. Една като дъба - силна и истинска. И една като Луната - вечна и ярка.

- Харесва ми как звучи „буреносна” - каза тя със сарказъм. - Кого трябва да търся за нея?

- Мъжа с един сандал.

- А дъба?

Той се усмихна леко.

- Той ще се въздигне от калта, а тялото му ще е опръскано от нечистотиите на прасета.

- Ще чакам с огромно нетърпение. Ами Луната?

- Той ще дойде при теб сред кръв и болка.

- Каква глупост - отсече Андромаха. - Прибери си среброто, Одисей.

- Казвам единствено истината, жрице от Тера - каза Аквид. - Тази нощ бях спокоен, но твоето посещение слага край на спокойствието ми завинаги. През теб видях разрухата на светове, смъртта на герои и океан, който докосва огненочервеното небе. А сега ме остави на мира!

Андромаха излезе в нощта. Набитият Одисей я последва.

- Обикновено е по-забавен.

Малко по-нататък видяха един от стражите на Дебелия цар, който патрулираше с дървена сопа на рамо. Коничният му бронзов шлем блестеше на лунната светлина. Внезапно се препъна, защото каишът на един от сандалите му се скъса. Той го изрита ядно от крака си и продължи патрула си.

- Колко жалко - каза Андромаха с равен тон. - Ето го там, буреносната любов в живота

ми, а така и не се срещнахме. - Тя въздъхна театрално. - Дали да не го извикам, как мислиш? - После се обърна към Одисей. - Благодаря ти за компанията, царю на Итака. Ти си чудесен приятел за нощ под звездите. Но сега трябва да се върна в двореца.

- С удоволствие ще те изпратя там - каза той.

- Не, няма да е с удоволствие. Спести си лъжите за дубликата, Одисей. Нека двамата с теб сключим договор: Истината! Винаги.

- Това ще е трудно. Тя обикновено е толкова скучна. - После той се ухили и разпери ръце.

- Но няма как да откажа на една богиня, така че съм съгласен.

- Искаш ли да ме изпратиш до двореца?

- Не, момиче, уморен съм като куче и копнея само да се увия с някое одеяло до огъня.

- Така е по добре. Както е редно между приятели. Така че лека нощ, Разказвачо.

И с тези думи тя погледна към далечната крепост и с натежало сърце тръгна по стръмната пътека.

10

МЪЖЪТ С ЕДИН САНДАЛ

I

ДОКАТО ВЪРВЕШЕ БАВНО КЪМ КРЕПОСТНИЯ ГРАД, Хеликаон не можеше да спре да мисли за високата жена, която бе видял, докато Одисей разказваше. Начинът, по който стоеше, съчетаваше елегантност и увереност в съвършена хармония. Очите ѝ посрещнаха неговите с предизвикателство и непокорство. Дори изражението ѝ, когато видя нападателя му, не изразяваше страх. Очите ѝ се присвиха, лицето ѝ стана сурово. Сърцето на Хеликаон заби по-бързо, докато си представяше чертите ѝ. До него Зидантас вървеше мълчаливо, а огромната му покрита с пирони сопа почиваше на рамото му. Аргуриос и Глаукос ги следваха на известно разстояние.

Въпреки множеството запалени лампи по каменната стена, през нощта пътят беше опасен. Падането отляво бе дълго, а пътеката - камениста и неравна. Хеликаон погледна към залива под тях, а сърцето му се изпълни с гордост при вида на изящните извивки на „Ксантос“. Оттук виждаше и далечната мъничка фигура на Одисей. Учителят му бе отишъл до водата и ровеше из пясъка с кинжала си. Хеликаон знаеше какво прави. Беше го виждал често през двете години, прекарани на „Пенелопа“. Одисей оформяше лицето на жена си.

Зад гърба му Глаукос се спъна и измърмори някакво проклетие.

Микенските войни се изненадаха, когато ги покани да се срещнат с царя. Учтивостта му явно бе неочаквана и Аргуриос едва не му благодари. Хеликаон се усмихна при спомена. „Езикът на микенеца сигурно щеше да почернее, помисли си той ако бе промълвил някаква учтив ост.“

Аргуриос се изравни с него и лунната светлина се отрази в сложните релефи върху бронзовите дискове на бронята му.

- Царят приятел ли ти е? - попита той.

- Всички хора със здрав разум са ми приятели, Аргуриос.

Изражението му се вкамени.

- Не ме предизвиквай. Не е умно.

- И защо бих те предизвикал? - отвърна студено Хеликаон. - Всички хора със здрав разум са ми приятели, защото не си търся врагове. Аз съм търговец, а не пират.

Аргуриос го изгледа внимателно.

- Ти си човек, който си е спечелил омразата на цяла Микена. Сигурно разбираш, че когато

обявят смъртта ти, в царството ми ще се възцари щастие.

- Не се и съмнявам - отвърна Хеликаон и се спря, за да се извърне към война. - В Микена се радват винаги, когато някой страда или изгуби земите си. Вие сте народ, който се храни от смъртта и чуждото нещастие.

Аргуриос сграбчи дръжката на меча си. За миг Хеликаон очакваше войнът да го предизвика. После микенецът заговори, а гласът му трепереше от едва сдържана ярост:

- Законът на пътя ми забранява да отговоря на тази обида. Повтори я на плажа и ще те убия.

С тези думи той го изпревари и Глаукос се затича, за да го догони. Зидантас се приближи до Хеликаон и въздъхна.

- Каква весела компания си ни избрал - каза той.

- Не аз ги избрах, Вол. Одисей ми предложи да ги взема.

- Защо?

- Вероятно защото някъде напред по пътя ще има микенски убийци, търсеци смъртта ми.

- О, в това има много смисъл - измърмори Зидантас. - Чакат ни убийци и затова Одисей ни предлага да им доведем подкрепления. Нека се върнем на плажа да вземем още мъже.

- Знаеш ли, Вол, в някои отношения ти си същият като микенците. Изобщо не се интересуваш от други култури. Не, няма да слезем обратно. Ще продължим... и ще видим какво ще стане.

- Това място не е подходящо за битка - отбеляза Зидантас. - Една погрешна стъпка и човек ще падне от ръба. А пътят надолу е дълъг.

Хеликаон не отговори. Вместо това ускори крачка, за да не изостава от микенците. Малко по-нагоре пътеката сви наляво. В камъка бяха издялани стъпала. По-нататък пътят се разширяваше. Там имаше няколко пещери, където можеха да се скрият въоръжени мъже.

- Скоро ли? - прошепна Зидантас.

- На върха на стълбите, поне така мисля. Не ги нападай, Вол. Изчакай да видиш какво ще стане.

Те се изкачиха по стъпалата, като се придържаха близо до двамата войни. Малко по-нагоре Аргуриос стигна до върха и внезапно спря. Хеликаон го настигна. Пред тях стояха шестима мъже, всички облечени в кожени нагръдници и с къси мечове в ръце. Не ги нападаха, изглеждаха объркани и несигурни. Един от тях погледна Аргуриос.

- Отстъпи, братко, работата ни не е с теб.

- С удоволствие бих го сторил, идиот такъв! - извика микенецът. - Но знаеш Закона на пътя. Ако човек върви в компанията на други пътници, е длъжен да се изправи срещу всяка опасност с тях.

- Това е микенски закон за микенски пътници - възрази мъжът.

- Аз съм в компанията на Хеликаон - отсече Аргуриос. - мразя го не по-малко от вас, но ако го нападнете, ще съм длъжен да се бия рамо до рамо с него. Познавате ме и знаете уменията ми. Всички ще измрете.

- Нямаме избор - каза войнът. - Въпрос на чест.

Мечът на Аргуриос изсвистя.

- Тогава умри като човек с чест.

- Чакайте! - намеси се Хеликаон и пристъпи напред. - Не ми се ще да проливаме кръв тук, но ако искате битка, нека решим всичко в двубой. - Той посочи война, стоящ пред Аргуриос. - Ти и аз, микенецо. Или който и да е от другарите ти, когото избереш.

- Аз ще се бия с теб, изчадие! - извика мъжът.

Хеликаон извади меча си.

Войнът вдигна оръжие и нападна. Хеликаон го посрещна и блокира удара, а после заби рамо в гърдите му и го отблъсна. Микенецът отново атакува, опитвайки се да намушка противника си. Хеликаон го спря и контрира с лекота. Нападателят му нямаше опит с меч и се опитваше да компенсира с агресивност, затова той изчака подходящия момент, блокира едно дивашко замахване и сграбчи китката, с която мъжът държеше меч си. После изви крак зад коляното на врага си и го събори. Войнът се стовари тежко по гръб. Мечът на Хеликаон докосна гърлото на поваления.

- Приключихме ли? - попита той.

- Да - отвърна микенецът с омраза в очите. Хеликаон се отдръпна от него и се обърна към другите.

- Чухте го - каза той и прибра меч си в ножницата. - Приключихме.

Движение от ляво го накара да се обърне рязко. Мъжът, когото бе пощадил, се беше изправил тихо на крака и тичаше към него с вдигнат меч. Хеликаон нямаше време да извади собственото си оръжие. В този момент Аргуриос скочи между тях и преряза с меч си гърлото на нападателя. Човекът падна назад с клокочещ вик, а от врата му избликна кръв. Докато тялото на умирация воин се гърчеше в прахта, Хеликаон се обърна към петимата останал и мъже.

- Върнете се на кораба си - нареди им той. - Тук ви чака само смърт и нямате шанс за победа.

Те останаха неподвижни и той видя, че се готвят да го нападнат. После се разнесе гласът на Аргуриос:

- Приберете мечовете! Сърцето ми няма да понесе мъката да убия друг микенец. И отнесете това предателско създание с вас - добави, сочейки трупа. Хеликаон видя, че другите се отпускат. Те прибраха мечовете и тръгнаха напред. Вдигнаха мъртвеца и заслизаха надолу по стълбите.

Аргуриос пристъпи към Хеликаон със студена ярост в очите.

- Знаеше ли, че те ще са тук? Затова ли ме покани, троянецо?

- Първо, Аргуриос, аз съм дарданец. Като посланик от тази страна на Великата зеленина може би си струва да разбереш, че не всички, които живеят по тези острови, са троянци. Има още меоници, ликийци, карийци и траки. Както и много други. Второ, смяташ ли, че щях да тръгна по тази пътека с двама микенски войни, ако знаех, че има още шестима, които чакат да ме убият.

Аргуриос въздъхна.

- Не, не смятам - призна той. После погледна Хеликаон в очите. - Тази нощ на два пъти извади късмет. Подобно щастие не може да трае вечно.

II

Кигон, Дебелия цар, седеше на стола си с висока облегалка в цялото си противоречие, а слабото му като на скелет тяло бе облечено в проста неукрашена туника. Той ровичкаше храната си, докато оглеждаше гостите с неспокойните си очи. Двамата египетски посланици почти не бяха докоснали ястията си и разговаряха оживено, но съвсем тихо. Търговецът от Меония поглъщаше достатъчно и за тримата, блъскайки храната в огромната си уста, сякаш не бе ял от седмици. Мазнината от месото лъщеше по многобройните му брадички. Принцът от Дардания, Хеликаон, седеше тихо до брадатия Зидантас и двамата микенски войни, които се хранеха с две парчета телешко, без да обръщат внимание на по-изтънчените деликатеси наоколо: потопени в мед плодове, подлютени овчи очи и изсушени бъбреци, мариновани във

вино.

Хеликаон също ядеше пестеливо и изглеждаше потънал в някакви свои мисли.

Царят огледа Внимателно и останалите си гости, повече, то - търговци от далечни земи, който носеха дарове от коприна, стъкло или по-важно - злато и сребро.

Кигон се почеса по белязаното от шарката лице и се облегна на стола си, молейки наум времето да се движи по-бързо. Един слуга се приближи до него и напълни чашата му с чиста вода. Царят погледна мъжа и кимна с благодарност. Никога Кигон би продал душата си за шанса да бъде дворцов слуга и да е сигурен, че ще получи поне едно хранене за деня и ще спи под покрив, защитен от вятъра и дъжда.

Безконечният банкет най-сетне приключи. Слугите отнесоха чиниите и напълниха наново чашите с вино, а Кигон плесна с ръце, за да даде знак развлеченията да започнат. Танцьорки от Крит пристъпиха по покрития с мозайка под на мегарона и се задвижиха в ритъм с музиката на няколко лири. Телата им бяха стройни и елегантни, а гърдите им - голи и едри. Кожата им блестеше от масло. Танцът стана по-див, а жените се въртяха и скачаха. Гостите заудряха по масата в такт с музиката. Кигон затвори очи и умът му се понесе назад през годините. Баща му го бе уверявал, че упоритият труд и отдадената служба ще донесат щастие на всеки селянин. Каго повечето младежи, и той му вярваше и работеше упорито на полето от ранна утрин до късна доба всеки ден. Видя как майка му остарява пред очите му, двамата му братя умряха, а трите му по-големи сестри бяха продадени да слугуват. Накрая стана свидетел как баща му бива убит от египтяните по време на третото им нашествие. Тогава откри и истинската тайна на успеха.

Тя не се криеше в дращето по земята със заострени пръчки, а в меч, стиснат от силна ръка.

Музиката утихна и жените се оттеглиха грациозно. Замениха ги акробати, после жонгльори, и накрая един изпълнител от Угарит, който разказа история за магически зверове и герои. Приказката бе скучна и на Кигон му се прииска да беше поканил Одисей на пиршеството.

Двамата египтяни се надигнаха още докато разказвачът говореше и напуснаха мегарона. Гласът на изпълнителя утихна, докато мъжете минаваха край него, и Кигон видя, че тази липса на маниери го е смутила. Царят вдигна глава и го подкани да продължи, но собствените му мисли също бяха насочени към излизащите гости.

Египтяните бяха странна двойка. Дойдоха с дарове - гривна от слонова кост, украсена със злато, и кинжал със скъпоценни камъни. Но Въпреки че говореха за търговия и снабдяване с подправки, те не бяха търговци. Кигон изчака да чуе истинската причина за посещението им и едва потисна усмивката си, когато по-възрастният най-накрая каза:

- Има още една дребна работа, царю Кигон, която господарят ми нареди да ти предам. - После заговори за престъпник, който избегнал справедливото си наказание в Египет, след като убил двама почетни стражи. Последва описание на мъжа - висок, широкоплещест и с тъмна брада. - Той няма други умения, освен да се бие, и може да се опита да се присъедини към армията ти. Моят господар осъзнава, че това сигурно ще ти причини известни неудобства, затова ми нареди да ти кажа, че за залавянето му е предложена награда. Пет златни слитъка.

- Едър мъж, казвате?

- Да.

- Ще наредя на капитаните си да бдят за него. Има ли си име?

- Да, но не би го използвал. Намерихме капитана на един кораб, който отплавал към Кипър, и той описа подобен човек. Тогава той се нарекъл Гершом.

- Значи може би трябва да го търсите в Кипър.

- Така е, както и във всяка друга земя.

Разказвачът приключи историята си и получи учтиви, макар и не особено ентузиазирани аплодисменти. Той се поклони на гостите и излезе от мегарона със зачервено лице.

Кигон стана от стола си и благодари на всички, че са го почели с компанията си. После направи знак на Хеликаон и микенците да го последват и тръгна през коридорите на двореца към личните си покои. Там излезе на висок балкон, който гледаше към тъмното море. Нощният вятър бе хладен и освежаващ.

- Изглеждаш изморен, приятелю - каза Хеликаон. Кигон се обърна да го посрещне.

- Войните ме уморяват по-малко от пировете - каза той. После погледна към двамата микенци зад Златния. Първият бе строен, със свирепи очи и очевидно кален в множество битки. Вторият беше по-млад и в погледа му се четеше слабост. Хеликаон му ги представи и царят ги покани да влязат. Стаята бе широка, с няколко дивана и два открити балкона, позволяващи на бриза да разпръсква дима от лампите по стените.

- Чувал съм за теб, Аргуриос - каза той, когато гостите се приближиха. - Удържал си мост по време на войната с мирмидонците. Казват, че през онзи ден си убил седемнадесет мъже.

Забеляза с удоволствие изненадата на лицето на другия.

- Не знаех, че тази история е стигнала толкова далеч - отвърна Аргуриос. - Но убих само девет. Останалите бяха просто ранени и изтеглени от сражението.

- Историите за герои често са преувеличени - каза Кигон. - Чувам, че си близък спътник на цар Агамемнон.

- Имам честта да съм негов последовател.

- Ти си вторият последовател, който слиза на плажа ми тази нощ. И господарят Коланос е тук. Приятели ли сте?

- Повечето приятелства се коват в битка. Никога не съм се бил рамо до рамо с него.

- Казват ми, че сега го смятат за пръв сред последователите на Агамемнон и царят му имал голямо доверие.

- Царят има доверие на всичките си последователи - отвърна Аргуриос. - Те печелят тази чест с вяност към него и с делата си в полза на родината.

Кигон кимна.

- Разбирам.

„Но ти не го харесваш, помисли той. От ревност ли, или има друга причина?“ Царят седна на един диван и покани и гостите си да се настанят. Аргуриос и Хеликаон се разположиха с гръб към стената, а Глаукос - към вратата.

- Двама от екипажа на Коланос са умрели тази нощ - един плажа и още един на пътя към моя дворец - каза царят.

Аргуриос не каза нищо. Кигон погледна Хеликаон.

- Направих забележка на капитана на стражата. Не е отделил достатъчно мъже за патрулите на брега. А сега, Хеликаон, приятелю, искам да те помоля за една услуга. Невястата на Хектор чака тук вече почти десет дни. Много бих искал да я видя качена на кораб за Троя.

Хеликаон изглеждаше изненадан.

- Мислех, че тя вече е там.

- Е, тук е. И съчувствам на Хектор. Времето, което прекара при мен, е като цял сезон. В името на боговете, езикът ѝ може да пререже и камък. Изненадан съм, че Приам е избрал подобна вещица за най-големия си син. Трябва да си пиан или упоен, преди да качиш такава кранта на борда си. Така че ще ме спасиш ли от нея?

- Разбира се, приятелю. Макар да бях чувал, че момичето е чаровно и срамежливо.

- Палесте може и да е била. Но тя умря. Сега Хектор ще вземе сестра й Андромаха. А думите „чаровна“ и „срамежлива“ просто не се връзват с нея. - Кигон се изкикоти. - Била е жрица на Тера. Чувал съм истории за онези жени. Те не обичат мъжете, това поне е сигурно.

- Всички сме чували истории за онези жени - намеси се рязко младият Глаукос. - Ако са верни, би трябвало да ги запечатат живи в тежки сандъци и да ги хвърлят в морето.

Кигон прикри изненадата си при този изблик на микенеца.

- Интересна мисъл - отбеляза той след малко. - Кажи ми, същото ли трябва да се прилага и спрямо мъжете, които търсят удоволствието с други мъже?

- Не говорех за мъже - отвърна Глаукос. - За една добра жена е дълг да получава сексуално удоволствие само от мъжа си и от никой друг.

Кигон сви рамене и не каза нищо. Глаукос беше идиот. Царят насочи отново вниманието си към Хеликаон.

- Чудесен меч си имаш.

Златния извади оръжието, огледа го и му го подаде. Върху подсилената дръжка нямаше украса, но острието бе красиво изработено и със съвършен баланс. Кигон стана, отстъпи замахна два пъти във въздуха.

- Прекрасно. Един от най-добрите, които съм държал.

После огледа ръба на бронзовото острие под светлината на една лампа. Окоето му на войн забеляза блясъка. Бронзовите мечове бяха прословути с предателската си природа. Ако станеха твърде меки, се изкривяваха по време на битка. Ако пък ги направиш прекалено твърди, се чупеха при удар. Но този меч изглеждаше различен.

- Изработен е от майстор - каза царят. - Никога преди не съм виждал такъв.

Хеликаон бе твърде умен, за да не разбере какво се очаква от него.

- Радвам се, че ти харесва, приятелю, защото го донесох като подарък за теб - каза той. После извади ножницата от колана си и я подаде на Кигон.

Царят се засмя.

- Ти добре познаваш сърцето на стария войн. Ето! - извика той на Аргуриос. - Боец като теб ще оцени оръжието.

Той хвърли меча във въздуха. Микенецът го хвана с лекота и Кигон забеляза блясъка на задоволство в очите на мъжа, докато преценяваше баланса на острието.

- Съвършен е. - Гласът на Аргуриос издаваше възхищението му.

- Кой знае - промърмори царят, докато прибираше оръжието. - Може да ми се наложи да го използвам скоро. Но сега искам да си почина.

Гостите се поклониха и тръгнаха към вратата.

- А! - извика царят. - Само за момент, Хеликаон.

Аргуриос и Глаукос излязоха. Хеликаон изчака на прага.

Кигон му направи знак да затвори вратата и да се върне.

- Седни и нека си поговорим.

- Мислех, че си изморен, приятелю.

- Компанията на микенците винаги ме изморява. - Той вдигна гарафа с вода и напълни чашата си. - Като цяло са неприятен народ. Сърца на лъвове и умове на змии. Затова и исках да говоря с теб насаме. Въпреки че Аргуриос ми изглежда по-добър от повечето си сънародници. - Кигон погледна Внимателно госта си. Лицето на Хеликаон беше преbledняло, а около очите му се виждаха напрегнати бръчки. - Зле ли ти е, приятелю?

- Не. Само малко главоболие. И вече отминава.

Кигон наля втора чаша с вода и я предложи на госта си.

- Обикновено имам на разположение двойно повече войници, когато на брега пристигнат

кораби. Преди четири дни обаче хетите ми поискаха петстотин бойци и войските ми са разпръснати.

- Петстотин? Да не се боят от египетска инвазия?

- Тя вече е започнала. Армията на Египет се движи през Палестина. Насочили са се на север. Хектор и троянска конница от хиляда души са се присъединили към хетите, за да ги спрат. Дебелият меонийски търговец е видял преминаването им преди три дни. Очакват ни интересни времена. Мисля, че светът ще се промени. Твърде много царе. Твърде много въоръжени мъже с твърде малко работа. Хетската империя е в предсмъртни гърчове. Ще я замени нещо ново.

- Не и Египет - отвърна Хеликаон. - Те са чудесно подготвени за пустинен бой, но войските им са прекалено леко бронирани за битка в северния климат. А и Хектор няма да бъде надвит. Троянският кон е непобедим в битка.

- Ами микенците?

Това изненада госта му.

- Микенската империя е на запад. Няма нито корабите, нито хората, за да нахлуят на изток.

- Агамемнон е човек с нови амбиции. Това обаче не е най-належащият ми проблем в момента. Тревожа се за морето. Търговският сезон почти приключи, но аз се чудя дали египтяните няма да се опитат да спуснат войски на моя бряг. Това би било чудесно отвлечане на вниманието. За да спра тази заплаха, мога да използвам... да видим... десет галери, поне до пролетта.

Кигон се усмихна вътрешно, виждайки промяната в изражението на Златния. Очите на дарданеца се присвиха, а умът му претегляше цената. Не искаше да изгуби приятелството на могъщ цар, но и не желае да се окаже враг на могъщия Египет. Като търговец, се нуждаеше от достъп до египетските пристанища, за да продава маслата си, медните си съдове и микенските делви. Оттам пък товареше стоки като злато, сол, алабастр и папируси. Кигон се облегна. Знаеше какво мисли Хеликаон. Подобно нападение, с всичките му неудобства, бе много малко вероятно, а даването на галерите и екипажите под наем на Кигон, щеше да му осигури доход през бедните зимни месеци, когато търговията по Великата зеленина беше съвсем слаба.

- Десет няма да ти стигнат, за да спреш едно нашествие - каза внезапно Хеликаон.

- Наел съм и други. Затова и Коланос е тук. Трите му галери сега са част от флотата ми. Има и други капитани, който плават насам за през зимата.

- Ще ти продам десет кораба - продължи Хеликаон. - Те ще са твои, за да правиш с тях каквото поискаш. Ще си ги купя обратно през пролетта на същата цена, стига да не са повредени. Ти сам трябва да си осигуриш платна. Черният кон на Дардания не бива да бъде виждан в никоя война.

- А екипажите?

- Също като микенците, можеш да използваш наемници. Съкровищницата ти ще се погрижи за тях. Сто медника на човек.

- Ами ако не се стигне до битка? Петдесет на човек.

- Десет кораба, с десет екипажа, по сто медника на човек. Хайде стига, приятелю, добре знаеш, че това е честно. Просто не можеш да се сдържиш да не се пазариш.

- Честно? Защо просто не ми свалят ризата от гърба и не ми откраднеш ботушите?

- Тези ботуши ти ги подарих миналата пролет.

Кигон се засмя.

- Така си е. И са направо чудесни. Добре, Хеликаон, съгласен съм на седемдесет на

човека. Но само защото си ми симпатичен.

- Колко плащаш на микенците?

- Шестдесет.

Известно време Хеликаон не каза нищо, а лицето му стана като маска, лишено от всякаква емоция. Кигон се прокле мислено. Бе отговорил, без да помисли. Сумата беше вярна, но си оставаше твърде ниска и това бе събудило подозренията на Златния. После Хеликаон привидно се отпусна и сви рамене.

- Приятелите не бива да се карат за подобни неща - каза той. - Нека са седемдесет медника. Ще пратя галерите от Троя.

- Прекрасно! А сега наистина искам да си легна - каза царят. - Дано пътуванията ти са благословени с попутни ветрове и чисто небе.

Докато говореше, Кигон си даде сметка, че всъщност е искрен. Винаги бе харесвал Хеликаон.

Жалко, че тази нощ приятелят му трябваше да умре.

XI

МЕЧОВЕ ПОД ЛУННАТА СВЕТЛИНА

I

ХЕЛИКАОН НАПУСНА ПОКОИТЕ НА КИГОН и се върна през мегарона, където слугите отнасяха останките от храната. Огледа се за Зидантас, а после извика един слуга.

- Виждал ли си спътника ми? Едрия мъж с разклонената брада.

- Не, господарю.

Той разпита още няколко души. Накрая един прегърбен старец с воднисти очи успя да му отговори:

- Видях го да говори с капитан Галеос. После си тръгна.

- Къде мога да намеря капитан Галеос?

Хеликаон последва указанията на човека, излезе от мегарона и се озова на една външна тераса. Нощният въздух бе хладен и обещаваше дъжд, а от морето се носеше хладен вятър. Той се спря до парапета и се загледа към плажа. Там още горяха огньовете, но повечето от моряците, които щяха да работят здраво още с пукването на зората, вече спяха. Много от масите бяха покрити с платнища, а собствениците им седяха до тях, увити в наметала, и бдяха за крадци. Докато стоеше там и вдишваше сладкия въздух, Хеликаон обмисли събитията от изминалата нощ.

Изненада се, че микенците се бяха опитали да го убият на брега на Дебелия цар. Кигон не прощаваше такива неща. На нарушителите тук се прерязваха гърлата. Втората атака, толкова близо до двореца, граничеше с глупостта. Или поне така си бе помислил в началото.

Сега знаеше, че греши. Кигон бе наел микенците да патрулират водите около залива, при това за твърде малко пари. В мига, в който се изпусна за цената, Хеликаон разбра, че е бил предаден. Войни като Коланос не продаваха услугите си, без да получат цена в кръв, защото с нападения печелеха повече. Бяха приели шестдесет медника, защото в добавка им се предлагаше нещо по-голямо и ценно.

Собствения му живот.

Сега всичко си идваше на мястото. Загубата на петстотин за хетската армия не можеше толкова драстично да стопи силите на Кигон, за да намали войниците, патрулиращи по плажа.

И дори ако бе така, около Одисей не можеше да няма патрули, докато разказваше историята си. А в действителност нямаше никой.

Освен това по пътеката имаше твърде малко факли, а и там мистериозно липсваха войници.

Кигон нямаше нужда от допълнителни галери. Той просто бе забавил Хеликаон, така че Аргуриос и Глаукос да се върнат без него. Сега нямаше нужда да търси капитана на стражата, защото знаеше какво е станало. Бяха казали на Зидантас, че той ще остане в двореца за през нощта. Вола вече се бе върнал на плажа.

Но върховият момент на предателството дойде в мига, в който царят отне на Хеликаон единственото му оръжие. Усети как го напушва гняв - не към Кигон, а към самия него. Как можеше да е толкова глупав? Всички следи бяха пред очите му, а той ги бе пропуснал до една. Остана неподвижен за малко, докато ядът отмине, а после започна да мисли по-ясно. Коланос вероятно бе изпратил още хора, които да го пресрещнат по пътя, така че трябваше или да остане, където е, до пукването на зората, или да открие друг път надолу. В началото оставането в двореца му се стори по-доброто решение. Кигон не би рискувал да разгневи Троя, като участва активно в смъртта на един от съюзниците ѝ. Но докато мислеше, Хеликаон осъзна, че могат да го убият и в двореца, а после да хвърлят тялото му на пътеката. Царят може би вече дори бе раздал заповеди на доверените си хора.

Ако слезете на брега, щеше да е в безопасност, заобиколен от собствените си хора. Но как да стигне дотам?

II

Микенският войн Коланос никога не се бе славил с търпение. Нощта бе към края си, а хората му още ги нямаше. Затова той си сложи шлема, препаса меча си и тръгна бързо по плажа, следвайки редицата скали към пътеката. Луната се появи иззад рехавите облаци. Видя, че туниката му е оцапана с кръв. Капките приличаха на украса по бледата тъкан. Ръцете му също бяха окървавени. Той се спря и Загреба шепя пясък, за да ги изчисти.

Повечето моряци по плажа спяха, като се изключат неколцина край догарящите лагерни огньове, които хвърляха зарове. Вдясно се намираще екипажът на „Ксантос“. Коланос видя Аргуриос сред тях, загледан към морето.

Яростта му се надигна. Никога не бе харесвал този човек. Идеите му за чест бяха нелепи. Враговете трябваше да бъдат убивани с всякакви средства. Коланос никога нямаше да разгадае причините на Аргуриос да защити Хеликаон. Когато Агамемнон чуеше за това, щеше да побеснее. А Коланос щеше да се погрижи да чуе. Сега Аргуриос можеше и да се пъчи с позицията на последовател, но щяха да му отнемат тази чест. А ако имаше късмет, в зависимост от настроението на Агамемнон, можеше да бъде обявен и извън закона, да му вземат земите и да обявят награда за главата му.

Усети раздразнение. Независимо от глупавото му желание да спазва отмрели ритуали, Аргуриос си оставаше микенски герой.

Коланос тръгна по пътеката. Близо до върха, когато почти беше стигнал до дворцовите порти, откри петимата мъже, пратени да убият Хеликаон. Бяха полускрити в сенките на една дълбока пещера. Той ги доближи. Едрата фигура на асириецата Хабусас се очерта под луната.

- Няма и следа от него, господарю - каза той.

- Някой минавал ли е оттук?

- Неколцина стражи. Няколко курви.

Коланос се скри в сенките. Хабусас го последва и сниши глас:

- Може би е останал за през нощта.

- Ако го стори, Кигон ще го убие и ще хвърли тялото му на плажа. Да се надяваме, че ще дойде. Искам да видя лицето на копелето, когато му извадя очите с ножа си.

- Някой идва! - прошепна един от мъжете. Коланос се вгледа в мрака. Един войник с коничен шлем и сопа на рамо слизаше откъм двореца.

- Иди да го питаш за Хеликаон - нареди Коланос.

Хабусас извика мъжа и излезе от сенките. Размениха няколко думи и микенецът се върна.

- Казва, че троянецът се е върнал в покоите на царя. Само това знаел.

Коланос се загледа в небето. Оставаше им не повече от час тъмнина.

- Ще почакаме още малко - каза той.

Времето се влачеше. Раздразнението му се увеличаваше. Дали Кигон не бе променил решението си? Дали не се бе отказал от убийството на Хеликаон?

После Хабусас го потупа леко по ръката и посочи пътеката. От дворцовите порти бе излязъл мъж, облечен в тъмна туника, и сега слизаше към плажа.

- Хванете го и дръжте ръцете му - нареди Коланос и изваян ножа си.

Когато човекът се приближи, Хабусас пристъпи напред и препречи пътя. Останалите също наобиколиха изненадания новодошъл и го принудиха да застане пред командира им.

Тъмната коса бе късо подстригана, а лицето под нея - тежко и месесто. Коланос бързо прибра оръжието.

- Откъде взе тази туника? - попита той грубо, разпознавайки златната бродерия около врата и ръкавите. Вместо да отвърне, мъжът се опита да избяга. Хабусас и двама други го задържаха и отново го обърнаха към Коланос.

- Зададох ти въпрос. Отговори ми!

- От троянския принц, господарю!

- Защо ти я е дал?

- Разменихме си дрехите. Аз съм войник на царя. Той искал да изиграе шега на приятелите си, затова ми взе униформата и сопата. Каза, че на сутринта мога да сляза на плажа, за да ми ги върне.

В гърлото на Коланос се надигна горчилка. Той отстъпи и погледна към Хабусас.

- Прагете го на плажа. По прекия път.

Микенците затеглиха бореция се войник към ръба на скалата. В отчаянието си той се опитваше да ги издере. Хабусас го удари два пъти и го зашемети. Коланос се затича и заби кинжала си в гърдите на мъжа, а после го извади с един замах. Смъртно ранен, войникът падна на колене. Микенците бързо го заритаха към ръба. След малко тялото полетя към скалите долу.

Сега небето започваше да изсветлява.

- Стига толкова ножове в мрака - каза Коланос. - Ще го хванем в морето.

III

Хеликаон стигна до края на пътеката и тръгна по каменистия пясък. Сега беше много уморен, но и въодушевен от това, че е успял да заблуди микенците. Самият Коланос го чакаше в тъмното, заедно с петима от хората си. Това, че очакваха да им е нужна подобна численост, беше огромен комплимент.

Коничният шлем се килна на главата му, защото не бе затегнал каишите, а подсиленият с бронз кожен нагръдник бе прекалено голям и протриваше кожата на раменете му. Чувстваше се тромав, докато вървеше към огъня на „Ксантос“. После каишът на десния му сандал се

скъса и той се спъна. Изрита непотребната подметка и продължи.

Повечето от хората му спяха, когато се приближи към огъня. Той свали шлема и разпусна косата си, а после разкопча и нагръдника. Ониякус го видя.

- Когато тръгна, беше по-добре облечен - отбеляза той.

- Утре ни чака дълъг ден, би трябвало да спиш - отвърна Хеликаон, а после тръгна към „Ксантос“. Качи се на задната палуба. Там спяха двама мъже, а трети бдеше над кораба. Хеликаон отвори капака на пода и слезе в мрака долу. Намери сандъка си по-скоро по усет, отколкото с очите си, и вдигна капака. Бръкна вътре и откри с опипване резервната си туника, след което се върна на палубата и свали грубите войнишки дрехи. Когато се преоблече, погледна отново към двореца.

Беше изненадан, че Кигон го е предал. Не че бяха кой знае какви приятели, но търговията помежду им бе доходоносна и за да реши Дебелия цар да участва в убийството му, трябваше да са му предложили огромна сума. Никой пират не можеше да си позволи да подкупи цар - дори Коланос. Не, богатствата сигурно бяха обещани от Агамемнон. Хеликаон не можеше да разбере това. Бе изминала повече от година, откак уби Алектруон, а оттогава не бе сторил нищо да обиди микенския цар. Причината за враждебността на Агамемнон обаче не бе първата му грижа. Истинският въпрос беше на колко още царе по търговския маршрут е обещано съкровище, за да го убият. Колко още пиратски главатари? Или убийци?

Собственият му баща Анхиз бе убит от такъв човек. И обезобразен. Убиецът бе прерязал гърлото на царя, а след това му беше отрязал и ухото. Така и никой не разбра как е проникнал в двореца. Стражите докладваха, че не са видели никого, макар и един от тях да твърдеше, че му се е мярнала сянка по източната стена. Предположил, че е игра на светлината.

Дори сега, девет години по-късно, Хеликаон все още плащаше на агентите си из градовете и селата на Великата зеленина, който търсеха убиеца и човека, който го беше наел.

Някакво движение привлече вниманието му. Микенците изтегляха галерите си обратно във водата и Хеликаон видя високия Коланос на плажа. Войнът погледна нагоре и очите им се срещнаха.

- Наслаждавай се на деня, Златни! - извика микенецът. - Той ще се помни дълго!

Хеликаон не му обърна внимание, а продължи да гледа екипажите, които се катереха на борда на корабите си. Трите черни галери бяха дълги и тънки, и всяка имаше петдесетима гребци, разположени на горната палуба. На носовете им имаше закрепени обвита с бронз тарани.

Коланос се качи последен и се прехвърли със скок на борда на кораба си. На извития нос на галерата му бяха изрисувани огромни червени очи, които и придаваха демоничен вид.

Гребците се приведоха над греблата, а останалите моряци свалиха мачтите и корабите започнаха да напускат залива. Хеликаон знаеше, че ще причакат „Ксантос“ отвън. Галерите бяха по-добре пригодени за битка със свалени мачти. Нещо повече - те искаха той да знае това, иначе щяха да започнат свалянето чак когато излязат далеч от взора му.

Това бе предизвикателство, при това такова, което не можеше да игнорира.

Коланос имаше всички основания да вярва, че денят ще е негов. Микенските галери бяха по-малки и бързи от „Ксантос“ и разполагаха с почти три пъти повече бойци.

Но те не познаваха гения на Калкеус, Лудия от Милет.

Слънцето започна да се издига над източните скали, окъпвайки небето в цвят на корал и злато.

Хеликаон слезе на централната палуба и се изкачи на носа, за да огледа плажа и лицата на хората си.

Къде, в името на Хадес, беше Вола?

I

САМО ЧАС ПО-РАНО АНДРОМАХА СЕ КАТЕРЕШЕ по дългата пътека и мислеше за гадателя, предсказал бъдещето ѝ. Одисей бе прав, човекът не се оказа никак забавен. Но как знаеше, че е жрица от Тера? „Може би, помисли си тя, трябваше да извикам онзи войник с единия сандал.” Усмихна се. За да открие какво? Че е син на земеделец от дълбоката провинция, или е женен и има седем ревливи деца? Андромаха се развесели. Разговорът с Одисей беше повече от приятен. Срещата с някой, който е умен и хитър, но също така топъл и забавен, беше като вода за пресъхнало гърло. Умът на Дебелия цар беше като кинжал, но в него нямаше човечност... или поне не такава, каквато Андромаха можеше да усети.

Докато се катереше, осъзна, че мисли за синеокия мъж, когото бяха нападнали. Той точно щеше да я заговори, когато се намеси убиецът. Андромаха се чудеше какво е щял да ѝ каже. Дали някое учтиво приветствие, или просто груба покана за секс на плажа? Сега никога нямаше да разбере.

Когато изкатери каменните стълби, видя кръв по скалата. А прахта точно по ръба на пътеката, водещ към морските дълбини, бе отъпкана. Андромаха не се спря, а продължи към портите на крепостта.

Когато влезе, изкачи стълбището до отредените ѝ покои. Вътре я чакаше слабата тъмнокоса слугиня Полизия. Момичето изглеждаше нервно на светлината на факлите и облекчението и, когато видя Андромаха, бе повече от очевидно. Тя изтича до нея.

- О, къде беше? Умрях от притеснение. Мислех, че са те отвлекли!

- Реших да се разходя до плажа - отвърна жената.

- Не е трябвало. Тази нощ са извършили убийство.

Андромаха кимна.

- Зная. Нима винаги, когато на едно място се съберат мъже, няма убийство, бой или изнасилване?

Полизия се намръщи.

- Не разбирам. След като знаеш това, защо си отишла?

Андромаха отиде до масата и напълни една глинена чаша с разрежено вино.

- А защо не? Не мога да променя мъжкия свят, а не желая да се крия в пещера.

- Щях да си имам огромни проблеми, ако беше изчезнала. Царят щеше да нареди да ме нашибат... или убият.

Андромаха остави виното и се приближи към момичето. Един тъмен кичур бе паднал върху челото на слугинята. Тя го отметна и целуна Полизия по устните.

- Но аз не съм изчезнала - каза меко. - Тук съм и всичко е наред. - Момичето се изчерви. - Можеш да си легнеш - нареди Андромаха. - Сега мисля да поспя.

- Искаш ли да остана с теб?

- Не и тази нощ. Върви си.

Когато Полизия излезе, Андромаха отиде на балкона и се загледа към плажа. Небето вече изсветляваше. Тя видя, че микенците избутват галерите си в морето и се качват на борда.

След това се съблече, праметна дрехите си през облегалката на един стол и се качи в леглото. Сънят дойде бързо и тя сънува Калиопа. Двете плуваха в залива през нощта. Беше хубав сън. После Калиопа започна да я нарича принцеса, което беше странно, защото на Тера имаше само принцеси.

- Принцесо!

Андромаха отвори очи и видя Полизия до леглото. През отворения балкон виждаше, че небето е чисто и ясно, а слънцето свети ярко. Тя се опита да седне, докато се разсънваше.

- Донеси ми вода - каза тя. Слугинята изпълни заповедта Андромаха пи дълго.

- Случило се е нещо ужасно - каза Полизия. - Царят е бесен и на плажа има войници.

- По-бавно - прекъсна я Андромаха. - Какво е станало?

- Още убийства. Един от дворцовите стражи е бил намушкан и хвърлен от скалата, а някакъв моряк е бил ужасно осакастен. Казват, че му отрязали главата.

- Това място наистина е ужасно примитивно - прошепна Андромаха. После стана от леглото и пристъпи гола на балкона, дишайки дълбоко. Въздухът беше хладен и свеж.

- По-добре се прибери. Някой може да те види.

Тя се обърна. Споменът за Калиопа още пламтеше в нея и тялото ѝ бе горещо и неспокойно.

- И какво толкова ще видят? - попита.

Слугинята се изчерви отново.

- Ти си много красива - прошепна тя.

Андромаха се засмя.

- Вчера бях най-обикновена, а сега всички ми казват, че съм красива.

Тя вдигна коленичилата Полизия на крака и отново я целуна. Този път устните на момичето се разтвориха и целувката бе дълбока.

После някой заудря по вратата.

- Облечена ли си? - разнесе се мъжки глас. Андромаха позна Кигон.

- Само момент - извика тя, докато слугинята и помагаше да си сложи дългата зелена рокля, а после Полизия изтича до вратата, отвори я и отстъпи със сведена глава.

Кигон влезе. Лицето му беше бледо и напрежението го обгръщаше като наметало.

- Днес тръгваш за Троя - каза той. - Събери си нещата и ще те заведа на плажа.

- Сигурно ще е вълнуваща разходка. Чувам, че на твоите плажове на всеки няколко минута убиват човек.

Лицето му се вкамени.

- Снощи беше различно - отвърна той. - Тук не сме диваци.

- Но казват, че някой бил обезглавен.

- Пригответи се възможно най-бързо - каза царят и излезе от стаята. Андромаха се обърна към Полизия.

- Мисля, че животът на Тера би ти харесал - каза и тя.

- Искане ми се да не трябва да заминаваш - отвърна момичето с тъга.

- Може да се видим отново. Надявам се. Сега ми помогни да си събера нещата, Полизия.

Царят е нетърпелив.

II

Докато вървеше рамо до рамо с Андромаха, Кигон не бе в настроение за разговори. Следваха ги двадесет войника, двама, от които носеха сандъците с дрехите на принцесата. Докато вървеше, царят не пускаше дръжката на бронзовия меч, подарен му от Хеликаон. Надяваше се да не му се наложи да го използва.

Как, в името на Зевс, бе разбрал Златния, че го чакат убийци?

Дебелия цар съжаляваше, че изобщо е изслушал Коланос и е позволил на мислите за златото на Агамемнон да го изкушат. То струваше повече от две години търговия с корабите

на Хеликаон, а смъртта на дарданеца нямаше да навреди много на печалбите му. Някой друг щеше да наследи галерите му и те пак щяха да използват Залива на сините сови. Изглеждаше толкова лесно. Трябваше само да държи войниците си настрана и да позволи на Коланос да убие Хеликаон на плажа. Ако това се провалеше, щеше да покани Златния в двореца. Убийците на пътеката щяха да се разправят с него. Но не. Това оставяше само един шанс - пътят обратно към плажа.

Кигон дори бе успял да лиши Хеликаон от меча му, но той пак бе избегнал убийството. Царят потрепери и се зачуди дали самите богове не пазят Златния.

Най-големият въпрос, който изпълваше ума му, докато слизаше към брега, обаче, беше дали той е разбрал.

А ги имаше и другите убийства. Смъртта на дворцовия беше безсмислена. Не беше нужен велик интелект, за да осъзнае, че Коланос или някой от хората му се е ядосал от изпуснатия шанс да убият Хеликаон и е излял гнева си върху бедния нещастник, сменил дрехите си с него.

Обезглавеният труп беше съвсем друга работа. Тялото бе покрито с порязвания и изгаряния, а преди да го обезглавят, го бяха и изкормили. Китките му бяха завързани, а кожата около въжето - насинена и издрана, доказателство за гърчовете на бедния човек, докато агонията го е разкъсвала.

Това беше варварство, каквото дори Кигон трудно можеше да приеме. Да убиеш - това да. Но да измъчваш и осакатяваш? Никой цивилизован човек не би се въвлякъл в подобна жестокост. Как ли щеше да подейства това на Хеликаон? Обърна се към войниците си. Те бяха предупредени да бдят и за най-дребния знак на враждебност.

Плажът все още бе претъпкан с хора, но нямаше много движение и настроението бе мрачно. Очевидно мълвата се беше разпространила. Кигон се опита да запази спокойствие, докато приближаваше „Ксантос“. Хеликаон стоеше наблизко и разговаряше с царя на Итака, Одисей. Зад него Кигон чуваше звуците на чукове и триони, които се разнасяха от огромния кораб. Погледна нагоре, но палубите бяха твърде нависоко, за да види какво предизвиква шума. Хеликаон и Одисей спряха да говорят, когато той се приближи.

Царят погледна в очите на дарданеца и вътрешно потрепери. Погледът бе студен и му се стори, че когато се вгледаха един в друг, температурата падна.

- Съжалявам за смъртта на твоя човек - каза Кигон. Хеликаон не отговори и тишината се проточи. Дебелия цар видя, че Златния се е взрял в невястата на Хектор. - Нека ти представя Андромаха, дъщерята на царя на Тива в полите на Плакос.

- Ти ще се омъжваш за Хектор? - попита Хеликаон.

- Това е нареждането на баща ми - отвърна тя.

Той отново замълча и Кигон продължи:

- Снощи ти се съгласи да я отведеш до Троя.

Хеликаон не погледна към царя. Вместо това очите му останаха насочени към лицето на Андромаха.

- Трябва да пътуваш с Одисей - каза той. - Три бойни кораба ни чакат извън залива. Ще се опитат да довършат онова, което започнаха през нощта.

Кигон отново заговори:

- Коланос е... дивак. Той вече не е част от флотата ми.

Но Златния отново не отговори. Вместо това се обърна и се загледа в морето. Последвалата минута бе толкова странна, че стомахът на царя се обърна. Принцът коленичи до един напоен с кръв чувал, оставен на пясъка. Отвори го и извади отрязана глава. Главата беше обезобразена, а очите - извадени. Съсирена кръв покриваше останките от врата и сега

полепна по ръцете на Хеликаон.

- Сигурно си спомняш моя приятел Зидантас - каза той сговорчиво със спокоен тон.

После притисна главата до гърдите си. Движението накара една прерязана вена да се отвори. Кръвта покапа бавно по синята туника на дарданеца, но той сякаш не забеляза това. В последвалата тишина Кигон можеше да чуе туптенето на собственото си сърце.

После Хеликаон проговори отново:

- Зидантас дойде на това място с доверие, търсейки почивка за през нощта. Избра го, защото е добре известно, че цар Кигон го пази. Войниците му патрулират. Те са навсякъде и предотвратяват сбиванията. Но не и снощи. Снощи този добър човек бе примамен извън двореца ти. После са го измъчвали. А след това са го убили.

Гърлото на Кигон пресъхна. Той облиза устни.

- Обясних ти защо нямах войници. И споделям болката ти от загубата на верен човек от екипажа. Но помисли за Андромаха, приятелю. Тази грозна гледка сигурно я разстройва.

Хеликаон изглеждаше изненадан.

- Разстроена ли си, богиньо? - попита той. - Гледката на моя приятел Зидантас разстройва ли те?

- Не - отвърна Андромаха спокойно. - Не го познавах. Но сигурно е бил добър човек, щом загубата му те наранява така.

Кигон видя, че мекотата на думите ѝ пробива защитите на Хеликаон. Едно мускулче по бузата на принца потрепери, докато се бореше да си върне контрола. Той вдигна главата към лицето си и я целуна по челото, а после я прибра в окървавения чувал.

- Да, той беше добър човек - каза Златния. - Баща на шест дъщери. Беше ми верен и беше смел, и заслужаваше нещо по-добро от това да умре по този начин, убит от микенски диваци.

- Да, бил е убит от диваци - каза нечий глас. - Но недей да виниш всички микенци за това чудовищно дело.

Кигон се завъртя и видя война Аргуриос, който се приближаваше през тълпата.

- Ти не си добре дошъл тук - каза Хеликаон. - Виждам, че приятелят ти Глаукос е напуснал с Коланос и убийците му. Може би трябваше да се присъединиш към тях. Така бихме се срещнали в морето и щеше да имаш възможност да получиш отмъщението си.

- Истина е, че искам да отмъстя за смъртта на Алектруон - каза Аргуриос. - Но ще го направя лице в лице с теб, и меч срещу меч. Аз не нападам в гръб, Хеликаон. И не измъчвам хора.

- А! - възкликна принцът. - Значи си добър човек и герой. Може би тогава ще дойдеш с нас, за да заловим Коланос и го накажем. Съвсем наблизо е.

Кигон видя, как лицето на Аргуриос се изопна.

- Той заслужава да умре, но аз не мога да вдигна меч срещу друг последовател. Смятам обаче да съобщя на царя за това зверство. Само ще ти напомня, че Коланос не е първият, който реже глави и вади очи.

Хеликаон кимна.

- Има истина в думите ти, но тя е микенска истина и като такава - изкривена до неузнаваемост. Алектруон беше кръвожаден варварин, убит с един чист удар лице в лице, след като бе нападнал неутрален кораб непредизвикан. Зидантас от своя страна беше моряк, надвит от мнозина и измъчван. Ръцете му са били вързани. Кръвта по лицето му показва, че очите са били извадени, докато е бил още жив. - Хеликаон замълча за миг, но после продължи: - Снощи ти доказа честта си и спаси живота ми. Това ме прави твой длъжник. Затова ти си в безопасност сред нас, Аргуриос. Но, както казах и преди, това не те прави добре дошъл.

Кигон погледна към микенеца, който седеше като замръзнал, с ръка на меча си. После

войнът се извъртя на пета и си тръгна.

Хеликаон се обърна към царя.

- Това пристанище вече не е безопасно за моряците. Капитаните на моите кораби ще бъдат инструктирани да избягват залива ти.

С тези думи той вдигна напоения с кръв чувал и тръгна към „Ксантос”.

На Кигон му призля. Загубата на приходи от петдесетте кораба на Хеликаон щеше да нанесе колосален удар на съкровищницата му. Само след година вече Нямаше да може да плаща на наемниците си, а това щеше да означава бандитите от провинцията отново да започнат да нападат керваните, минаващи през териториите му. Още загуба на приходи.

Мъжете от „Ксантос” и „Пенелопа” започнаха да бутат огромния кораб към морето. Когато той се измъкна от плажа, екипажът се качи на борда и гребците заеха местата си. Мистериозните звуци от палубата продължаваха да се носят. Когато „Ксантос” се отдръпна и се завъртя, Кигон видя, че към палубите са били добавени няколко странни дървени конструкции. На този етап обаче царят вече не се интересуваше какво строят. Чувстваше се пронизан в сърцето. Сякаш собствената му кръв течеше по пясъка.

После заговори Одисей, а гласът му беше студен:

- Корабите от Итака също няма да спират повече тук, Кигон. А когато мълната се разпространи, предполагам, че и други ще стигнат до същото заключение.

Дебелия цар не отговори и Одисей си тръгна. По плажа се забелязваше странна липса на движение. Никой не изкарваше корабите си в морето. Всички знаеха какво ще се случи отвъд залива.

И искаха да изчакат, докато битката свърши.

III

Андромаха не продума, докато вървеше редом до Одисей. Случилото се между мъжете бе интересно за наблюдение и тя усети подводни течения, които обаче не разбираше. Кигон бе нервен, докато приближаваше Хеликаон. Но защо? Въпреки че не харесваше Дебелия цар, не можеше да го нарече плах, и определено не се стряскаше лесно. По пътя към плажа бе напрегнат и дори предупреди хората си да бдят за враждебност.

Но каква причина имаше да очаква враждебност? Не войниците му бяха нападнали Хеликаон. Днес Одисей също изглеждаше различно. По-тъжен и по-стар. Тя го погледна, докато вървяха към останките от огъня на „Пенелопа”. Стори и се угрижен, лицето му беше бледо и сломено.

Когато приближиха, видяха група мъже около огъня, както и едно момче с кестенява коса, пепеляво лице и широко ококорени очи. Одисей коленичи до него.

- „Пенелопа” е добър кораб, Ксандер. Легендарен. Ще можеш да разказваш на внуците си, че си плавал с него.

Момчето вдигна очи.

- Защо причиниха това на Зидантас?

- Чуй ме, момко. Можеш да прекараш цял живот в опити да разбереш мислите на злите хора. Техните радости не са наши. Те обичат да причиняват болка и страдание, да нараняват и убиват. Това им дава сили, защото без него са празни и безсмислени. Зидантас ще живее в Елисейските полета под вечното слънце, защото боговете обичат добрите хора.

- Искам просто да си отида у дома - каза момчето тъжно.

- И аз - отвърна Одисей. - Но засега иди и си вземи нещо за ядене, а после ми донеси малко сладкиш от ей онзи навес.

Двама войници дойдоха и оставиха сандъците на Андромаха на пясъка. Тя им благодари и те си тръгнаха. После Одисей се обърна и се загледа в отплаващия „Ксантос“.

Капитанът на Итака тръгна по пясъка. Андромаха се присъедини към него и постояха заедно в мълчание, докато гледаха как новото слънце се отразява в синьото море.

- Какво не е наред, Одисей? - попита тя накрая. - Заради битката ли е? Боиш се за приятеля си?

Той внезапно потрепери.

- Изпълнен съм със страх, но не за безопасността му. Хеликаон е боец, но у него има скрити враги, които никога не бива да се отварят.

- Не те разбирам.

Той въздъхна.

- Понякога, когато облечеш страха си в думи и боговете слушат, те го превръщат в реалност. Затова нека почакаме и ще видим дали страховете ми са безпочвени.

Андромаха остана до него, докато „Ксантос“ навлизаше в по дълбоки води. След малко Ксандер се върна със сладкиша. Одисей му благодари. Когато момчето си отиде, царят на Итака се умълча отново.

- Но защо наистина са сторили това с приятеля му? - попита Андромаха.

- За да го ядосат, да му отнемат здравия разум. За да влезе в битка, обладан от ярост. - Той изруга тихо. - Но основната причина е, че Коланос обича да причинява болка. Той е изчадие.

- Изглежда обаче успя. Хеликаон ми се стори... сломен от загубата.

- Не, не е успял. Познавам го. Когато вдигне платна, умът му ще бъде чист. - Той се насили да се усмихне. - Отново те нарече богиня.

- Зная. Изненадана съм, че не съм чувала името му преди.

- О, вероятно си го чувала. Само приятелите му го наричат Хеликаон. Истинското му име е Еней и той е принц на Дардания.

- Значи си прав, Одисей. Чувала съм името. Мъжът, който пожела да стане цар.

- Доста по-сложно е. Не е толкова до това какво е искал, а до желанието му да почете волята на баща си. Не, че копелето заслужаваше такъв син. Анхиз бе жесток човек. Трябваше да се роди с люспеста кожа, като на гущер. Бе лишил Хеликаон от титли и обяви другия си син Диомед за свой наследник.

- Защо?

- Дълга история. Ще ти я разкажа по време на пътуването ни към Троя. Анхиз обаче беше убит в нощта, в която влязохме в пристанището му. Хеликаон беше част от екипажа на „Пенелопа“ вече от две години и точно бяхме изтеглили кораба под крепостта на баща му. Убиецът удари същата нощ. При такава ситуация, с мъртъв цар и наследник, който е още бебе, ситуацията отиваше към гражданска война. Една нация не може да има двама царе. И знаеш ли какво би станало в повечето царства?

- Детето и майка му щяха да бъдат убити - отвърна Андромаха. - Или лоялни на царицата хора щяха да се опитат да сторят същото с Хеликаон.

- Именно. Неколцина от последователите на майката на Диомед дойдоха на плажа с намерението да го убият. Други лоялни мъже се събраха да ги спрат. Екипажът на „Пенелопа“ наизвади оръжия. Щяха да се бият заради Хеликаон, защото го обичаха. И още го обичат. Щеше да има битка. - Одисей се изкикоти. - И знаеш ли какво, в името на топките на Арес, направи той? На седемнадесет! Нареди на всички да приберат оръжията, приближи хората, дошли да го убият, и им каза да го отведат при царицата. Тя беше в покоите си, заобиколена от верни стражи. Вероятно е била ужасена, защото Халисия, макар и мило момиче, не е силна

жена. Хеликаон и каза, че детето е в безопасност и че тя няма да бъде наранена. После даде клетва да следва желанията на баща си и да бъде верен на Халисия и Диомед. Стоеше там, невъоръжен и изцяло в нейната власт, но пак беше победил. Авторитетът му ги беше надвил до един. Това, и искреността, която се излъчваше от него. През следващите няколко месеца той извърши много промени в царството, избирайки нови съветници, които да служат на царицата. Без битки, без гражданска война и без убийства. Необичайно, не мислиш ли?

- Така е. Защо го е направил?

- Трябва да го попиташ. Може дори да ти отговори. - Одисей пристъпи към водата и седна на една скала. - За известно време няма да отплават кораби. Затова ще закусуваме тук.

Той започна да яде сладкиша, донесен му от Ксандер.

- Разкажи ми за Хеликаон - каза Андромаха и се разположи наблизо. - Той има ли деца?

Одисей се засмя.

- Искаш да кажеш дали е женен? Не. Чака любовта. Дано я намери.

- А защо да не я намери? Той е млад, богат и смел.

- Да, смел е, но любовта изисква различен вид смелост, Андромаха.

Тя се усмихна.

- Не виждам смисъла в това.

Одисей сви рамене.

- Има нещо, което един войн се моли никога да не бъде принуден да прави, но е длъжен, ако иска да познае любовта.

- Това е поредната гатанка, а аз не съм добра в гатанките.

- Малцина са добри. Войните се страхуват да се предадат. Те са горди и непокорни. Ще се бият до смърт за онова, в което вярват. Ще се борят за победа. Но любовта не е въпрос на завладяване. Истината е, че един мъж открива истинската любов чак когато се предаде. Когато отвори сърцето си за своя истинския спътник и каже: „Ето го! Това, което наистина съм! То е твое, за да се грижиш за него или да го унищожиш”.

Андромаха се вгледа в лицето на грозния цар и се изпълни с топлота към него.

- Ах, Одисей, сега виждам защо Пенелопа те обича.

Той почервеня.

- Говоря твърде много - измърмори под нос.

- Мислиш, че Хеликаон се бои от любовта?

- Той е чудесен човек. Но някога беше дете на трагедията и тъгата. Това е оставило следи у него.

Известно време постояха в мълчание. После Андромаха каза:

- Казваш, че с Хектор са приятели.

- Повече от това. По-близки са от братя. Хеликаон живя цяла година в Троя, докато строеше флотилията си. Живееше при Хектор. Дори веднъж яздил рамо до рамо с Троянския кон в битка, или поне така съм чувал. Двамата са страхотна гледка. Най-добрите конници на света. Обичаш ли коне?

- Обожавам ездата.

- Значи ще се влюбиш в живота с Хектор. Никой не познава така конете и не отглежда по-добри животни от него. Те са му страст.

- Това е доста тревожна мисъл - отвърна тя сухо.

Одисей се засмя.

- И за да отговоря на коментара ти от снощи - Хектор не пие вино, не се напива и се оригва само от възпитание. Що се отнася до втурването във войни, никога не съм срещал мъж, който да обича битките по-малко, а да ги води по-добре. Ако го оставят на мира,

Хектор ще си стои в имението при конете и никога няма да излезе в битка.

- Ти го харесваш.

- Да, Андромаха. В един свят, пълен с насилие, той е като ярко утро след буря. И ще направи всичко, което може, за да бъдеш щастлива.

- Моето щастие не може да ми бъде дарено от други. Или ще бъда, или няма да бъда щастлива. Никой мъж не може да ми даде или отнеме това.

- Житейската ти философия е трудна, Андромаха. Права си обаче - никой от нас не е отговорен за чуждото щастие. По ирония на съдбата обаче можем да сме отговорни за чуждото нещастие.

Той погледна към залива, за да види как „Ксантос“ излиза в открито море.

- Мисля, че горчиво ще съжаляват за онова, което сториха на Зидантас - каза той и въздъхна. - Може би всички ще съжаляваме горчиво...

13

КОРАБЪТ НА ПЛАМЪЦИТЕ

I

НА ПАЛУБАТА НА „КСАНТОС“ ЕКИПАЖЪТ РАБОТЕШЕ трескаво. Под зоркото око на Ониякус от товарната палуба бяха изкарани още четири от новите оръжия на Калкеус и сега ги заковаваха на палубата. Онези, които не работеха върху това, си слагаха кожени нагръдници и шлемове и събираха оръжията си. Хеликаон тъкмо закопчаваше бронзовата си броня. С крайчеца на окото си видя приближаването на едра чернобрада фигура. Сърцето му подскочи, когато за миг помисли, че това е Зидантас. Последва обаче студеното осъзнаване, че Вола е мъртъв, и стомахът му се сви. Египтянинът Гершом дойде при него.

- Трябваше да останеш на брега - каза Хеликаон по-грубо, отколкото възнамеряваше. - Тук са нужни само бойци.

Тъмните очи на мъжа проблеснаха гневно.

- Аз не съм моряк, Хеликаон, но ще откриеш, че умея да се бия.

- Покажи ми ръцете си! - Гершом ги протегна. И двете бяха бинтовани, а през плата се процеждаше кръв. - Не можеш да хванеш меч.

- Не - призна Гершом. - Но ако ми позволиш, ще взема сопата на Зидантас. Познавах го само един ден, но той скочи в морето заради мен и аз съм му длъжник. А Ониякус ми казва, че той винаги е стоял до теб по време на битка.

Хеликаон кимна.

- Да, така беше. - После въздъхна. - Ще бъде както искаш, Гершом - Стой близо до мен.

После извика Ониякус. Чернокосият гребец дотича на задната палуба.

- Знаеш ли какво да очакваш извън залива? - попита Хеликаон.

- Тризъбеца на Посейдон, мисля.

- И аз смятам така. Коланос ще е на командния кораб, така че ще се намира на първия зъб, съответно най-далечния от нас. Когато го видим, искам да натиснете греблата. Ще се приближим до него с максимална скорост.

Ониякус изглеждаше разтревожен.

- Това ще позволи на двете други галери да ни пресекат пътя странично. Ако са достатъчно бързи, могат да пробият корпуса.

Хеликаон не му обърна внимание.

- Искам хора с въжета и куки отпред и отзад, заедно с десетима от най-добрите ни бойци, готови за абордаж.

Ониакус кимна.

- Мислиш, че Осакатеният лебед ще сработи срещу трима нападатели?

- Не. Огнехвъргачките ще трябва да свалят поне единия. Концентрирайте се върху командния кораб. Той трябва да бъде отблъснат, иначе ще ни ударят от двете страни. Мисля, че „Ксантос” може да издържи, но всяка от тези галери разполага с повече от петдесет боеспособни мъже. Ако и трите ни вземат на абордаж, ще ни превъзходат с повече от две към едно.

- Аз ще стоя на носа с оръжие. И няма да пропусна, Златни.

Ониакус бе най-опитен сред мъжете, тренирани тайно в Кипър с новите оръжия. Избрани бяха само най-опитните и хладнокръвните. Хеликаон знаеше, че е жизненоважно по-невнимателните моряци да не възпламенят нефтара. Лютивата и воняща течност бе леснозапалима и почти невъзможна за изгасяване. Гореше дори по-ярко, когато я полееха с вода. Ксантос носеше осемдесет глинени топки, запечатани с восък и запълнени с безценен нефтар. Всяка от тях имаше размер на човешка глава и струваше колкото пет добри коня, осем вола или двадесет необучени роби. Само един инцидент стигаше, за да превърне „Ксантос” в кораб от пламъци.

- Искам да се погрижиш мъжете да са наясно точно какво сме намислили - предупреди го Хеликаон. - До последния момент няма да знаем на коя галера ще приложим Лебеда. Не искам греблата да се строят, докато завиваме, или някой да изпусне топка с нефтар.

- Да, господарю - отвърна Ониакус.

Хеликаон се върна до руля, където бе подпрял сопата на Зидантас. Той я вдигна и я подаде на Гершом.

- Намери си броня и шлем. А после се върни тук.

Египтянинът слезе от палубата и Хеликаон се обърна към човека на руля - мъж с рехава брада на име Епей.

- Къде ти е щитът?

- Забравих го, господарю.

- Веднага си го вземи! - нареди Хеликаон и постави ръка върху руля. - В теб ще се цели всеки микенски стрелец.

- Няма да ме ударят - отвърна Епей с широка усмивка. - Един гадател снощи ми каза, че ще живея до осемдесет години и ще имам десет сина и тридесет внука.

- Дано се окаже прав. А сега си вземи щита.

Когато морякът изтича по стълбите, Хеликаон се взря над залива и към морето отвъд. Небето беше синьо и ясно, морето - спокойно, а ветровете - леки. Микенските галери още не се виждаха. Той предположи, че една ще се крие точно зад скалите на юг, а другите две - зад външния остров, от запад и север. Щяха да нападнат „Ксантос” като тризъбец, знаейки, че колкото и маневрен да е корабът, не може да защити корпуса си срещу атака от три страни. Целта им щеше да бъде една, а може би и две от галерите да се забият в средата, за да пробият корпуса. Хванеха ли го по този начин и започнеше ли да се пълни с вода, останалите галери можеха да се приближат и войните да нахлуят на борда. Коланос знаеше, че корабите му ще са по-бързи от „Ксантос”, но нямаше как да разбере за огнехвъргачките и нефтара, който можеха да изстрелват.

Епей се върна с висок извит щит, привързан към лявата му ръка. Беше покрит с черна и бяла телешка кожа, имаше бронзов ръб и щеше да спре повечето стрели. Зад моряка дойде и Гершом - Той имаше големи мускули и Въпреки че не бе едър колкото Зидантас, изглеждаше достатъчно силен да върти тежката сопа. Мислите за Вола тежаха на сърцето на Хеликаон, докато корабът прекосяваше залива.

Аргуриос беше прав. Ако не бе осакатил трупа на Алектруон, вероятно приятелят му сега щеше да е жив. Вината го разкъсваше. През целия си живот бе познавал само трима истински приятели - Одисей, Хектор и Зидантас. Сега един от тях вече го нямаше.

Гласът на Гершом проряза мрака на мислите му.

- Какво е Осакатеният лебед?

- Маневра за извъртане на кораба. Представи си лебед със счупено крило, който се опитва да отлети от езерото. Върти се в кръг. Ако екипажът е добре обучен, една галера може да стори същото. И ако сработи, искам да ме следваш, защото ще взема един от корабите им на абордаж и боят ще бъде свиреп.

- Ще бъда до теб, Златни.

Хеликаон погледна назад към плажа. Виждаше дребната фигурка на Одисей, стояща на брега, и красивата Андромаха до него. Лицето ѝ се появи в ума му. Одисей често разказваше истории за мъже, които се влюбвали на мига, както той в Пенелопа. Хеликаон не вярваше в подобни чудеса. Според него любовта трябваше да расте в благодатната почва на разбирателство и другарство, взаимно доверие и появата на деца. Сега обаче не бе толкова сигурен.

Миналата нощ само видът ѝ бе достатъчен, за да го порази като мълния. Днес, Въпреки че страдаше за загубата на приятеля си, той я погледна и почувства копнеж, какъвто никога досега не бе изпитвал. Осени го внезапна и смущаваща мисъл.

Погледна към Гершом.

- Докато бяхме на плажа, стоеше ли достатъчно близо, за да чуеш разговора ми с Дебелия цар?

- Да.

- Спомняш ли си как нарекох жената с него?

- Нарече я богиня.

Хеликаон изруга.

- Тя имаше твърдо лице - добави Гершом.

- Не твърдо. Силно. Тя е жена със страст, но и състрадание. Интелигентна, смела и предана.

- Значи я познаваш? Мислех, че не сте се виждали.

- Душата ми я познава.

„Ксантос” мина бавно край острова в устието на залива. Напред, на около миля на запад, Хеликаон видя микенския команден кораб на Коланос. Червените очи, изрисувани на корпуса, сякаш го гледаха злобно.

- Виждаш ли го, Ониякус? - извика той.

- Да, господарю - извика Ониякус в отговор. Хеликаон огледа „Ксантос”. Четирима мъже стояха до всеки от петте огнехвъргачи. Наблизо клечаха стрелци. Близо до парапетите имаше малки медни съдини с пламтящи въглени и лъконосците привързваха напоени с масло парцали около стрелите си.

- Пригответе нефтара! - нареди Хеликаон. Всяка от петте групи се втурна да изпълнява заповедта. Двама мъже издърпваха оръжията назад и закачаха въжета за издадените спусъци. После Внимателно поставяха големите глинени кълба в кошниците за изстрелване.

„Ксантос” излезе в открито море. От юг, иззад брега, се появи друга галера, чиито гребла пореха водата, докато съдът се носеше към тях. Хеликаон погледна надясно. Третият кораб се появи от север, а слънцето се отразяваше по бронзовия таран на носа му.

- Пригответе греблата! - извика той и отново насочи вниманието си към командния кораб на микенците. Той се носеше към тях с висока скорост. - И напред!

„Ксантос“ подскочи, когато шестдесетте гребла се забиха в неподвижната синя вода. Корабът набра скорост и полетя право към Коланос и галерата с кървавите очи. Вражеският съд от юг приближаваше, но „Ксантос“ го изпревари.

В небето полетяха огнени стрели. Няколко от тях паднаха до палубата, но моряците ги покриха с влажни парцали и изгасиха пламъците. Галерата от север също се движете бързо към дясната им страна. Щеше да удари право в сърцето на кораба като копие, а бронзовият таран щеше да разцепи корпуса на две. Хеликаон мрачно наблюдаваше приближаващия враг.

Сега всичко зависеше от уменията на групите около нефтара.

В този миг принцът на Дардания бе изпълнен от абсолютно спокойствие. Сякаш времето се беше забавило. До него, въоръжен със сопата с пироните на Зидантас, стоеше едрият Гершом. И по неговото лице не се четеше страх.

Ониакус извика команда и един огнехвъргач отдясно освободи снаряда си. Топката нефтар полетя във въздуха и се разби на палубата на микенския кораб. Последва я втори снаряд. Той също улучи целта, разпръсна се на парчета и разплиска течността си върху гребците от лявата страна. Стрелците от „Ксантос“ потопиха стрели в огъня и ги пуснаха да летят през небето към палубата на микенците.

Лумнаха пламъци, които се разпространиха по дървото с невъзможна скорост. Огънят беше навсякъде. Един от гребците, който бе покрит с нефтар, удряше горящата си туника, но после и ръцете му се възпламениха. Двама моряци хвърлиха кофи с вода върху пожара. Резултатът бе унищожителен. Огънят се надигна нависоко като понесен от вятъра. Мъжете панически се разбягаха от греблата и галерата започна да се върти.

Докато „Ксантос“ се носеше напред, стрелците запратиха стрелите си към ужасения екипаж на вражеския кораб. Микенците, дрехите на мнозина, от които горяха, заскачаха във водата. Дори там огньовете не спираха да бушуват. Още две глинени топки поразиха центъра на вражеската палуба. Нефтарът се разля в трюма и изоставеният кораб започна да се люлее във водата, докато огънят прояждаше корпуса му.

Другите четири огнехвъргача също отприщиха снарядите си, но този път към командния кораб на Коланос. Три от топките паднаха в морето, но една порази лявата страна, разпръсквайки съдържанието си върху гребците. Още огнени стрели полетяха в небето. Една от тях падна на палубата и Хеликаон видя как моряците се опитват да изгасят пламъците с одеяла и наметала. Те обаче също се подпалиха.

После командният кораб промени посоката си, за да избяга от сражението.

Хеликаон точно щеше да нареди на гребците да се впуснат в преследване, когато край него прелетя стрела и се заби в парапета. Той погледна назад и видя последната от галерите, която се приближаваше изотзад. Яростта забушува в гърдите му. Нямаха време да преследват бягащия Коланос.

- Осакатеният лебед вдясно! - извика с цяло гърло. Гребците от лявата страна забиха гребла във водата, а после ги вдигнаха, докато онези от дясно гребяха с цялата си сила. „Ксантос“ подскочи, а после бързо се завъртя. Преследващата ги галера не спираше атаката си с надеждата да използва тарана, когато корабът разкрие корпуса си. Но микенският капитан не можа да прецени скоростта на завъртането и когато двата кораба се сблъскаха, ударът беше почти челен. Гребците от дясната страна на „Ксантос“ прибраха греблата. Микенците не бяха толкова бързи и много от техните се счупиха, когато корпусите застъргаха един в друг. Неколцина мъже на носа на „Ксантос“ хвърлиха въжета с куки надолу и закачиха парапетите на по-малката галера. Моряците на кърмата сториха същото. После задърпаха въжетата и приближиха корабите още повече.

Хеликаон намести бронзовия си шлем и изтича на централната палуба, където най-

здравите мъже от екипажа чакаха с мечове в ръка. Той се качи на парапета и извика:

- За Зидантас!

После скочи на микенската палуба. Моряците от вражеския кораб, въоръжени с мечове, брадви и сопи, посрещнаха нападателите. Хеликаон прокара острието си през лицето на първия, удари с рамо друг мъж и го запрати през борда, а после скочи напред, за да забие меч си в гърдите на трети. Четвърти нападател се прицели с лък в главата му, но една огромна сопа го събори. Гершом се втурна в битката, размахвайки оръжието на Зидантас. Той с лекота премазваше бронзовите брони и пращаше хора през борда. Още от войните на „Ксантос“ скочиха на палубата на микенския кораб и се разрази брутална и кървава битка. Хеликаон уби още един моряк. Беше напълно освирепял. Трима войни го нападаха едновременно. Той блокира меч на първия... и се подхлъзна на изцапаната с кръв палуба. Докато падаше, се хвърли напред и се озова пред краката на друг нападател, събаряйки мъжа. После се извъртя, все така по гръб, блокира нов удар с меч и замахна към краката му.

Един дребен моряк от „Ксантос“, вдигнал два извити кинжала, се втурна на помощ и прокара едното от оръжията си през гърлото на нападателя на Хеликаон, който в същото време се изправяше на крака. Гершом стоеше отдясно, а слабият моряк - отляво. Микенски войни се втурнаха към тях.

Хеликаон се затича, за да пресрещне новата заплаха. Гершом и морякът скочиха с него и заедно започнаха да жънат микенските редици.

Дарданският принц видя младия Глаукос с меч в ръка и го обзе неудържима ярост. Той повали врага пред себе си и се затича към микенеца. В същото време от палубата на „Ксантос“ започнаха да ваят стрели.

Когато Хеликаон достигна Глаукос, чу някой да крещи:

- Предаваме се! Хвърлете оръжия, момчета! Милост, предаваме се!

Навсякъде около него се чу дрънчене на оръжия.

Глаукос изгледа Хеликаон за миг. После, когато видя, че боят около него е приключил, той също пусна меч си. Хеликаон погледна младия мъж и видя омразата в очите му.

- Ти плава със Зидантас. Знаеше какво са му сторили. И все пак се присъедини към тях. Трябва да те изкормя като прасе, но няма да го направя. Ще те отведа при Аргуриос. Глаукос не каза нищо. Хеликаон му обърна гръб. Дребният моряк, който му бе помогнал, чистеше кинжалите си. Той се приближи към него. Мъжът не беше млад, имаше поне четиридесет години.

- Благодаря ти. Как се казваш?

Очите на мъжа бяха тъмни, изражението му - спокойно.

- Атал.

- Ти се би храбро, Атал, и аз съм ти задължен.

Хеликаон се обърна и извика на екипажа:

- Донесете въжета! Искам всички пленници вързани за парапета. И помогнете на онези, които са още във водата.

Моряците заслизаха от „Ксантос“ и микенците бяха подредени по палубата с китки, завързани за парапета. После Хеликаон нареди да спуснат тялото на Зидантас на вражеската галера. Покрито с напоено с кръв одеяло, то бе положено в центъра на палубата. Хеликаон извади обезобразената глава от чувала и я постави над врата. После извади златна монета от кесията на кръста си и я постави в устата на Зидантас - дар за лодкаря на Хадес, който ще го отнесе през тъмната вода.

Когато коленичи над тялото, настана тишина. След известно време стана и огледа затворниците.

- Това е Зидантас - каза той. - Някой от вас са го познавали за кратко. Някой от вас може дори да са били сред хората, които са го пленили и отвлели в лагера ви. Той беше добър човек и баща на шест дъщери. Плаваше по Великата зеленина отпреди мнозина от вас да се родят. Беше хет и ние ще го пратим на боговете му по хетски обичай. Всички вие ще присъствате на церемонията и ще имате време да обмислите своето участие в убийството му.

II

Аргуриос седеше сам на плажа и размишляваше. Действията на Коланос бяха поредното петно върху честта на Микена. Измъчването и убийството на Зидантас бе садистично и безсмислено. И все пак не само Коланос щеше да пострада от случилото се на брега на Дебелия цар. Когато Агамемнон научеше, че Аргуриос е спасил Златния, щеше да побеснее. На самия Аргуриос му се искаше да не беше приема поканата на Хеликаон. Ако бе останал на плажа, убийството можеше и да успее, а един добър човек, какъвто беше Зидантас, сега щеше да се готви да отплава у дома, при жена си и дъщерите си.

И как беше Възможно младият Глаукос да вземе страната на тези диваци и убийци? Това беше мистерия за Аргуриос и го натъжи.

Тогава видя, че момчето Ксандер се приближала нервно към него. Носеше дървена паница в едната си ръка и комат хляб, покрит със сирене, в другата.

- Помислих, че може да си гладен - каза то.

Аргуриос изгледа луничавото момче Внимателно, а после кимна.

- Наистина съм гладен.

Той пое купата и започна да яде. Задушеното беше разрежено с вода, но подправките бяха приятно горещи върху езика му. Хлябът също беше пресен. Погледна и видя, че момчето още стои наоколо.

- Има ли нещо друго? - попита той.

- Исках да ти благодаря, че ме спаси.

Аргуриос никога не се бе чувствал удобно сред младите, дори когато самият той беше дете. Сега не знаеше какво да каже. Погледна момчето. Беше преbledняло и явно изплашено.

- Не се страхувай от мен - каза му Аргуриос. - Никога не наранявам деца.

- Иска ми се да не бях идвал - каза Ксандер внезапно. - Ще ми се да си бях останал у дома.

- И на мен ми се е искало - отвърна Аргуриос. - Детството е изпълнено със сигурност, но когато детето стане мъж, вижда света такъв, какъвто е. И аз тъжа за Зидантас. Не всички микенци са като хората, които го убиха.

- Знам - каза Ксандер и седна на пясъка в краката на Аргуриос. - Ти ме спаси. И едва не умря. Бях ужасен. А ти?

- Смъртта вече не ме плаши, момче. Тя идва за всички. Щастливците умират като герои и имената им се помнят дълго. Хората без късмет умират бавно, косата им побелява, а крайниците им отслабват.

Аргуриос изяде супата и хляба. После остави празната купа на скалата до себе си и стана. Взе си шлема и отиде до мястото, където се бяха събрали мъжете от „Пенелопа” и наблюдаваха залива, чудейки се кой кораб ще се върне като победител.

Одисей стоеше встрани от хората си и говореше с Андромаха. Тя бе впечатляваща жена. Аргуриос се чувстваше дори по-неудобно около жени, отколкото край деца, но трябваше да говори с Одисей. Докато вървеше, осъзна, че младият Ксандер е до него. Момчето погледна нагоре и му се усмихна радушно. Аргуриос се изкуши да му се намръщи и да го отпрати, но откритостта на усмивката го обезоръжи.

Приблѝжи се към Одисей, който го видя и му посочи да седне. После му представи Андромаха. Аргуриос се помъчи да измисли какво да каже.

- Съжалявам, че се е наложило да видиш такава грозна сцена - каза накрая, спомняйки си как Хеликаон извади главата от чувала.

- И преди съм виждала отрязани глави - отвърна тя хладно.

Аргуриос не можа да измисли как да продължи разговора, а и не искаше. Вместо това се обърна към Одисей:

- Мисията ми е в Троя. Мога ли да плавам на „Пенелопа“?

- Не зная дали имам място - отвърна студено Одисей.

- Той ми спаси живота - каза внезапно Ксандер.

- Нима? Ето една история, която бих изслушал с удоволствие.

Аргуриос се бе завъртял на пета и вече си тръгваше.

- Почакай, почакай! - извика Одисей. - Нека чуем какво има да ни каже младежът. Хайде, момче. Разкажи ни тази история за смели дела.

Аргуриос се спря. Не желаше да остава в компанията на този враждебен човек, но се нуждаеше от превоз до Троя. Обезпокоен, той остана, докато Ксандер разказваше оживено историята за бурята и счупения парапет, и как се подхлъзнал към бурното море. Одисей го изслуша Внимателно, после погледна Аргуриос в очите. Изражението му сега бе по-приятелско.

- Ти си изненадващ човек, Аргуриос. На борда на „Пенелопа“ винаги има място за изненадващи хора. Но ще бъде претърпкано.

- Това не ме притеснява.

Някой извика и всички на плажа скочиха на крака. Видяха как „Ксантос“ влиза в залива, проправяйки си път през плитчините. Зад нея се влачеше бойна галера. Втрещен от този развой на събитията, Аргуриос отиде до ръба на водата и се загледа в приближаващите кораби. Екипажът на галерата бе подреден покрай парапета. Когато приближиха, той осъзна, че всичките петдесетина мъже са завързани. Видя и Глаукос на носа.

Ксантос започна да завива, насочвайки се към по-дълбоките води в залива.

- Какво прави той? - попита Аргуриос.

Одисей не отвърна, но микенецът видя, че изражението му е тъжно, а очите му са пропита с болка. Войнът се разтревожи и отново се загледа в корабите. Когато „Ксантос“ навлезе в дълбоката вода, моряците отвързаха въжетата и галерата малко по малко спря. По-големият кораб се отдръпна.

Тогава Аргуриос видя нещо тъмно, което излетя от „Ксантос“ и се разби на палубата на микенския съд. Още няколко такива предмета прелетяха през небето. Завързаните мъже започнаха да крещат и да се борят с въжетата. После на палубата им се забиха няколко огнени стрели.

Внезапно галерата избухна в ярки пламъци. Последваха писъци и Аргуриос видя как Глаукос се подпали. Огънят покри туниката и бронята му, а после и косата. Писъците станаха нетърпими, докато мъжете горяха като свещи по цялата палуба. Над морето се издигна стълб от черен дим. Аргуриос не можеше да повярва на очите си. Поне петдесет безпомощни мъже умираха агонизирайки. Един от тях успя да се освободи и скочи в морето. Но за всеобщо удивление, когато изплува, пламъците все така продължаваха да го поглъщат.

На брега всички мълчаха и вцепенени наблюдаваха как магическият огън изгаря галерата и екипажа и.

- Попита ме от какво се боя - каза Одисей. Аргуриос видя, че говори на Андромаха. - Сега вече виждаш.

- Това е чудовищно - промълви Аргуриос, докато крясъците на агонизиращите продължаваха да се носят от умиращия кораб.

- Да, така е - съгласи се Одисей с тъга в гласа.

Черният дим се вихреше около обречената галера, а „Ксантос” бавно започна отново да излиза в морето.

14

ПЕСЕН ЗА СБОГУВАНЕ

ДОКАТО ДЪЛГИЯТ СЛЕДОБЕД ПРЕМИНАВАШЕ във вечерта, „Ксантос” продължи да се движи покрай бреговата линия на юг, търсейки галерата на Коланос. Гершом стоеше на носа, а превързаните ръце все още го боляха от сместа от оцет и зехтин, с която Ониякус ги бе намазал. До него морякът гледаше към южния хоризонт и търсеше следа от кораба, който преследваха. Тихият Атал седеше до него. На два пъти бяха мярнали галерата в далечината, но сега над водата се спускаше мъгла и видимостта ставаше все по-лоша с всеки изминал миг.

- Изгубихме го - каза Ониякус и на Гершом му се стори, че долавя облекчение в гласа му.

Той погледна към кърмата, където Хеликаон стоеше зад руля. До него Нямаше никой и гребците работеха в мълчание. Нямаше песни, нито смях или бърбене, докато „Ксантос” търсеше пляката си. В началото Гершом мислеше, че мрачното настроение е причинено от смъртта на Зидантас, но докато денят напредваше, осъзна, че има нещо повече. Екипажът бе напрегнат и неспокоен. Египтянинът се опитваше да открие причината за това. Дали не се бояха от нова битка? Изглеждаше малко вероятно, защото ги бе видял по време на боя и не му се струваха страхливци. Освен това бяха понесли съвсем малко загуби. Морякът Епей беше прострелян в гърба, но Въпреки това бе успял да задържи кораба в правилната посока, Докато съумеят да вземат вражеската галера на бордаж. После бе паднал мъртъв. Умряха още трима, но двама от тях бяха нови моряци и очевидно не бяха прекарвали достатъчно време на борда, за да си създадат здрав и връзки с останалите. Липсата на радост от победата удивляваше могъщия египтянин. Накрая той се обърна към Ониякус.

- Вие, морските народи, празнувате триумфа по много странен начин. Когато ние спечелим битка, има песни и смях. Мъжете се хвалят с героичните си дела. Радват се, че са живи. А сега се чувствам така, сякаш съм на кораб с мъртъвци. Ониякус го изгледа неразбиращо.

- Гледката на онези горящи моряци не те ли докосна, египтянино?

Гершом бе удивен. Как можеше някой да тъжи за смъртта на врагове?

- Те ни нападаха - отвърна той. - Ние победихме.

- Ние ги избихме. Жестоко. Те бяха мъже на морето. Имали са семейства и хора, които са обичали.

Гершом се разгневи. Що за глупост?

- Ами тогава да си бяха останали у дома, при обичните си семейства - отвърна той. - А не да ходят да измъчват до смърт един честен човек. Когато лъвът те нападне, ти не се вълнуваш дали няма да храни малки лъвчета. Просто го убиваш.

- Няма да споря за това - съгласи се Атал.

Ониякус ги изгледа ядно и двамата.

- Човекът, който уби Вола, е Коланос. Той трябваше да изгори жив. Трябваше да потопим галерата и да пуснем екипажа.

Гершом се изсмя.

- Да ги пуснем? За да могат да ни нападнат отново? Ако те бяха заловили „Ксантос”, щяха ли да ни пуснат?

- Не, нямаше - отвърна къркосият моряк. - Щяха да ни избият. Но именно това различава злите от почтените хора. Когато се държим като тях, се превръщаме в тях. И тогава каква е причината да съществуваме? Възприемайки техния морал, ние губим правото си да ги съдим.

- А, значи си говорим за философия - каза Гершом. - Много добре. Някога, много отдавна, в Египет имало въстание. Фараонът заловил подстрекателите. Съветниците му казали да ги убие до един. Вместо това той се вслушал в молбите на мъжете, които се опълчвали срещу него и поискал да говори с тях. Всички били освободени. Фараонът дори намалил данъците в разбунтувалите се области. Той също бил философ. След няколко години отново се появили бунтовници, които обаче победили и убили фараона по време на битка. Избили и жените, и децата му. Господството му продължило по-малко от пет години. Един от водачите на бунта станал фараон на негово място. И тогава имало бунтове, но той ги смазвал, избивайки всички, които му се опълчели. И не само тях, но и семействата им. Царувал четиридесет и шест години.

- И какво искаш да докажеш, египтянино? Че дивачеството е пътят напред? Че най-безскрупулните мъже винаги успяват, а състрадателните са обречени?

- Разбира се. Историята го доказва. Но това, което исках да кажа, е, че опасността е в крайностите. Човек, който винаги е жесток, става зъл, а такъв, който винаги е състрадателен, ще се превърне в жертва. Истината е в баланса или хармонията, ако предпочиташ. Сила и състрадание, безскрупулност, съюзена с милостта.

- Днес видяхме нещо повече от безскрупулност - каза Ониякус. - Никога не съм си мислел, че Хеликаон може да бъде толкова отмъстителен.

- Това не беше просто отмъщение - вметна Атал.

- Нима?

- Можехме да ги изгорим в морето, а после бързо да отплаваме да търсим Коланос. Вместо това изтеглихме галерата обратно в залива, така че всички да видят този ужас. Всеки моряк на брега ще разнесе историята. Само след няколко седмици няма да има пристанище във Великата зеленина, което да не я е научило. Това, мисля, беше целта.

- Целият свят да разбере, че Хеликаон и хората му са диваци? Атал сви рамене.

- Ако ти беше микенски моряк, щеше ли да тръгнеш срещу него сега?

- Не - призна Ониякус. - Нямаше. Но не мисля и че мнозина ще поискат да работят за него. Когато стигнем до Троя, очаквам част от екипажа да напусне кораба.

- Ти ще го направиш ли? - попита Гершом.

Морякът въздъхна.

- Не. Аз съм дарданец и Хеликаон е мой господар. Ще му остана верен.

Времето бе топло и от юг подухваше лек бриз. Край кораба отново плуваха делфини и Гершом ги погледа известно време. Мъглата стана още по-гъста и те чуха Хеликаон да вика на гребците да забавят ход. Ониякус остави Атал на носа и прекося палубата. Гершом го последва, минавайки край моряци, които все още се грижеха за огнехвъргачките. Двамата изкачиха стъпалата към задната палуба. Лицето на Хеликаон представляваше безжизнена маска.

- Трябва да намерим плаж, Златни - каза Ониякус. - Скоро ще се здрачи.

През следващия час „Ксантос” се движете бавно край скалите и накрая влезе в дълбок залив с форма на полумесец. Плажът беше изоставен и Хеликаон каза на групите около огнехвъргачките да извадят топките нефтар. Когато свършиха това, изтеглиха кораба на брега

с кърмата навътре.

Хеликаон нареди на двадесетина души от екипажа да останат на борда в случай, че микенската галера открие същия залив, макар и Гершом да усети, че той не очаква това да стане.

Щом слязоха на брега, запалиха няколко огъня и групички моряци навлязоха по-навътре, за да намерят подпалки и прясна вода. Гершом остана на борда. Ръцете все още го боляха твърде много, за да стиска възетата за слизане. Дори и така обаче усещаше как силите му започват да се възвръщат. Хеликаон също остана на „Ксантос“. С напредването на вечерта запалиха и огньовете за готвене, но настроението остана мрачно.

Когато мъглата се прочисти и звездите изгряха на нощното небе, един или двама моряци заспаха. Повечето обаче останаха будни и Гершом, който бе задрямал за известно време на задната палуба, видя, че са се струпали на голяма група и говорят тихо.

Хеликаон му донесе малко храна - парче сирене и осолено месо. Носеше и вода.

- Как са ръцете ти? - попита той.

- Аз оздравявам бързо - отвърна Гершом и прие храната с благодарност.

Сиренето беше вкусно, а подправките на месото лютяха на езика му. Хеликаон се подпря на парапета и се загледа към плажа и събралите се мъже. Гершом го наблюдава известно време, припомняйки си как По-рано беше скочил на вражеската палуба. За екипажа най-ярък щеше да остане споменът за горящите мъже. За Гершом това бе гледката на младия принц, облечен в броня и прорязващ си път през микенските редици. Бойният му стил беше свиреп и ефективен, а атаките - невъзможни за блокиране. От него се излъчваше неувязвимост. Това, повече от всичко друго, бе накарало микенците да се предадат.

- Боя се, че екипажът ти е нещастен - каза Гершом, нарушавайки тишината.

- Те са добри хора, смели и почтени. Зидантас имаше точно око. Наемаше само сърцати мъже. Тази нощ те ще мислят за него. Както и аз.

- Ще мислят и за друго, струва ми се.

Хеликаон кимна.

- Да, дори повече. Днес ти се би добре, Гершом. Зидантас щеше да се гордее от начина, по който използва оръжието му. Ако искаш да останеш на служба при мен, си добре дошъл.

- Мислех да напусна кораба в Троя.

- Мнозина ще го сторят - отвърна Хеликаон. - Ти обаче по-добре обмисли внимателно дали подобно решение е удачно.

- И защо да не е?

Златния обръна гръб на плажа и Гершом усети силата на погледа му.

- Какво престъпление си извършил в Египет?

- Защо ми задаваш такъв въпрос? - опита се да избегне отговора Гершом.

- Може би ще го сторя... когато те опозная по-добре.

- И какво ще правим сега?

- Изгубихме Коланос и сезонът е почти приключил. Напролет ще подновя преследването. Дори да ми отнеме цял живот, един ден ще го намеря. Или ще ми го доставят.

- Няма сила под звездите, по-могъща от омразата - каза Гершом.

- Омразата е безсмислена, но хората никога не могат да се освободят от нея - отвърна горчиво Хеликаон. - Но дори знаейки това, няма да намеря покой, докато Коланос не умре. Такова зло не може да остане ненаказано.

- Ще прагиш убийци?

- Не, ще го намеря сам.

Хеликаон замълча.

- За какво мислиш? - попита Гершом.

Златния пое дъх и после издиша бавно.

- За баща ми при последната ни среща. Той умря от ножа на убиец. Бяха му отрязали ухото. Не зная защо.

- Не откри ли кой го е наел?

- Не. Хората ми все още търсят. Обявил съм награда за информацията, но нищо не изплува. И все пак някой ден ще разбере. И тогава, също като Коланос, човекът, поръчал смъртта на баща ми, ще умре. Дал съм клетва.

Точно тогава един мъж на брега започна да говори на висок глас. Гершом отиде до парапета и погледна надолу. Беше Ониякус.

- Чуй думите ни, О Хадес, повелителю на най-дълбокия мрак! - извика той. - Защото някой от приятелите ни сега бродят из твоите земи в търсене на Елисейските поля!

Екипажът започна да пее.

Хеликаон прескочи парапета и се спусна на плажа. Мъжете, останали на кораба, се събраха около Гершом и също започнаха да пеят. Гласовете им бяха изпълнени с тъга и из въздуха се носеше песен за смърт и сбогуване. Когато тя приключи египтянинът видя как Хеликаон отиде до центъра на кръга от хора. Започна да говори за Зидантас, за смелостта му и любовта към семейството и екипажа, за верността и силата на духа му. След него думата отново взе Ониякус. Той също каза добри думи за Зидантас, както и за Епей и другите умрели, но историите му бяха по-малки и по-лични: за щедростта и чувството на Зидантас, за любовта на Епей към залаганията. И други разказаха спомените си, а накрая целият екипаж запя:

- Чуй думите ни, О Хадес...

Гершом изведнъж си даде сметка, че някъде по този бряг има още един екипаж, който може би припява същите тези думи и говори за смъртта на другари, умрели при атаката над "Ксантос".

Той си проправи път сред тълпата мъже около парапета и отиде до средата на кораба, а после седна на палубата. Легна и се загледа в звездите.

„Дали боговете ни слушат? - зачуди се той. - Дали изобщо ги интересуват малките животи на онези, които ги почитат? Дали Златният Озирис плаче за нашите загуби? Изида тъгува ли с нас? Или това гръцко божество Хадес? Или Йехова, мрачният бог на пустинните роби? Или огнедишаният Молах на асирийците?“

Гершом се съмняваше.

ВТОРА ЧАСТ

Златният град

15

ГРАДЪТ НА МЕЧТИТЕ

I

МЪКАТА НА ХЕЛИКАОН НЕ НАМАЛЯВАШЕ, когато тръгнаха на север край брега. Вместо това чувстваше как се усилва в него и драци по сърцето му. Имаше мигове, когато едва дишаше от тежестта ѝ. И докато „Ксантос“ отново пореше вълните в близост до Залива на сините сови, спомените се върнаха с удвоена острота и загубата на Зидантас започна да му причинява физическа болка.

Силата на чувствата му го шокираше. Вола беше добър приятел и верен спътник, но Хеликаон не бе осъзнавал в каква огромна степен е започнал да разчита на стабилността и предаността му. През целия си живот принцът се беше страхувал от интимност, от това да допусне хората близо до себе си и да сподели с тях мислите, мечтите и страховете си. Зидантас никога не разпитваше, никога не го притискаше, за да разбере как се чувства. Зидантас му носеше сигурност.

Някога Одисей му бе казал, че никой не може да се скрие от страховете си, а трябва да излезе от скривалището си и да ги посрещне лице в лице. Не можеше да остане като цар, затворен в крепостта си. Хеликаон го разбираше. И това разбиране го беше превърнало в Златния, принца на морето.

Но той си даваше сметка, че само част от него е отплавала. Крепостта все още се издигаше в ума му и душата му оставите затворена в нея.

Какво беше казал старият гребец Спирос за децата, преживели трагедия? Че сърцата им остават белязани. Хеликаон разбираше и това. Когато бе малък, сърцето му беше отворено. После майка му, облечена в златно синя рокля и с разкошна диадема на челото, се хвърли от скалата. Малкото момче вярваше, че тя ще отлети на Олимп и с тих ужас видя как тялото ѝ се разби в камъните долу. После баща му го завлече до брега, за да види унищожената ѝ красота и разкъсаното ѝ лице с едно извадено око. Думите на царя оставаха като белег в сърцето му: „Ето я, глупавата кучка. Не е богиня. Просто труп, който да нахрани чайките.”

За известно време раненото сърце на детето остана открито и то търсеше утеха от Анхиз. Но когато говореше за чувствата си, му казваха да мълчи и му се караха за слабостта му. В началото му се присмиваха, после спряха да му обръщат внимание. Слугините, които се отнасяха към него с нежност и обич, бяха обвинени, че подхранват слабостта му, и ги смениха със студени и жестоки вещици, които нямаха търпение да се занимават с едно тъгуващо дете. Накрая той се научи да крие чувствата си.

Години по-късно, под наставленията на Одисей, Хеликаон се научи да бъде мъж, да се смее и шегува с мъжете от екипажа, да работи с тях и да споделя живота им. Но винаги като чужденец. Слушаше как те говорят с чувство за онези, които обичат, за мечтите и страховете си. В действителност дори се възхищаваше на онези, които го можеха, но така и не откри начин да отвори портите на крепостта си и да участва в подобни разговори. След известно време това вече сякаш нямаше значение. Беше овладял изкуството да слуша и умениято да говори.

Одисей, също като Зидантас, никога не го притискаше да изразява чувствата си. Фаедра понякога се опитваше и той разпознаваше болката в очите ѝ, когато избегнете въпроса, когато затвореше портите пред нея.

Досега обаче не бе осъзнавал, че Вола не се е намирал извън крепостта на сърцето му. Той незабелязано се беше промъкнал в най-вътрешните ѝ стаи. Убийството му бе разтърсило стените, за да остави Хеликаон уязвим, точно както преди години, когато майка му, в наркотичното си отчаяние, бе прекратила живота си, скачайки от скалата.

А болката му се усилваше и от факта, че умът му не спираше да му играе номера, отказвайки да приеме, че Вола е мъртъв. През деня той се оглеждаше по няколко пъти, за да го открие. Нощем сънуваше, че го вижда и вярваше, че сънят е истина, а истината - сън. После се събуждаше успокоен само за да бъде пометен от ужаса като от огромна черна вълна.

Слънцето залязваше и трябваше да намерят сигурен плаж. Хеликаон нареди на екипажа да не спира да гребе, защото искаше да остави между себе си и ужасните спомени от Залива на сините сови колкото се може повече разстояние.

Корабът забави скорост, защото наоколо имаше скрити скали, а Ониякус разположи хора

на носа, които да проверяват дълбочината и да дават наставления на гребците. Хеликаон извика един моряк да го смени на руля и отиде до парапета, където се загледа над потъмняващото море.

- Ще те убия, Коланос - прошепна той, но думите не го успокоиха.

Бе избил петдесетима микенски моряци, но това отмъщение също не бе успокоило болката му. Дали смъртта на главатаря им можеше да компенсира загубата на Вола? Не можеше, и той го знаеше. И хиляда мъже като Коланос нямаше да заменят дори един Зидантас. Даже да изколеше цялата микенска нация, нищо нямаше да върне приятеля му.

Тежестта в гърдите му отново се усили, а в стомаха си усети физическа болка. Пое си бавно въздух, опитвайки се да отблъсне отчаянието.

Сети се за младия Диомед и майка му Халисия. За миг лъч светлина озари страдащата му душа. „Да, помисли си Хеликаон. Мога да намеря покой в Дардания. Ще науча Диомед да язди златните коне.” Преди четири години беше придобил един жребец и шест кобили от Тракия и сега те се размножаваха. Имаха стройни тела и силни крака и бяха най-красивите коне, които Хеликаон бе виждал някога. Козината им беше златна, гривите и опашките - облачно бели. Темпераментът им също беше прекрасен: внимателни, сигурни и безстрашни. Когато ги пришпореше, тичаха като вятъра. Диомед ги обожаваше и бе прекарал много щастливи дни с тях.

Хеликаон си спомни нещо и се усмихна. В онзи първи сезон преди четири лета, осемгодишният Диомед седеше на оградата. Един от златните коне се приближи към него. Преди някой да успее да го спре, момчето успя да се покатери на гърба му. Кобилата се изплаши и се опита да го отхвърли от себе си. Диомед полетя във въздуха. Щеше да се нарани, ако Вола не се бе оказал наблизко. Едрият мъж се затича и хвана момчето, а после двамата се затъркаляха засмени на земята.

Усмивката му се стопи и го заболя толкова силно, че изстена.

Морякът Атал беше наблизко. Обърна се, но не каза нищо.

После Ониякус се провикна откъм носа на кораба и Хеликаон отиде при него. Отдясно се виждаше тесен залив. На брега нямаше други кораби.

- Закарай ни там - нареди му той.

По-късно, вече на плажа, Хеликаон се отдръпна от огньовете и се качи по пътеката в рядката горичка на върха на скалите. Там седна и остави мислите да се вихрят в ума му.

Чу движение зад гърба си и скочи на крака. Видя, че Атал се приближава иззад дърветата. От раменете му висяха два мяха, пълни с вода. Морякът се спря.

- Намерих поток - каза той. - Искаш ли вода?

- Да, благодаря ти. - Хеликаон взе един от меховете и отпи. Атал го чакаше мълчаливо. - Ти не говориш много, а? - отбеляза принцът.

Мъжът сви рамене.

- Нямам много за казване.

- Рядка черта за моряк.

- Храната е готова - каза Атал. - По-добре ела и яж.

- След малко.

В този момент в тишината на горите Хеликаон почувства порив да говори с този потаен човек, да сподели мислите и чувствата си. Както винаги обаче не го стори. Просто остана смълчан, докато Атал се отдалечаваше с водата.

Остана на върха на скалата още известно време, а после се върна при лагерния огън. Взе си одеяло и легна, отпусайки глава върху ръката си. Около него се носеха приглушени разговори.

Докато лежеше, отново си представи лицето на Андромаха - такава, каквото го бе видял на светлината на огъня. И тя пътуваше за Троя. Мисълта, че ще я види, го разведри леко. После заспа.

II

Ксандер се срамуваше. За трети път тази сутрин му ставаше лошо и повръщаше през парапета. Главата го болеше, а краката не го държаха. „Пенелопа” бе наполовина по-малък кораб от “Ксантос” и сега беше много претъпкан, така че нямаше къде да скрие срама си. Пейките на гребците се намираха на главната палуба и започнеха ли да гребат, оставаше само тесен коридор между тях, по който да се стигне от носа до кърмата. За разлика от блестящия нов “Ксантос”, дъбовите дъски на палубата изглеждаха захабени, а някои от греблата бяха изкривени от слънцето и солената морска вода.

Настроението беше мрачно. Момчето се намираше в предния край на кораба, където, заедно с останалите пътници, му бяха наредили да стои докато стигнат Троя. През първия ден Ксандер бе въодушевен от мисълта, че ще плава с легендарния Одисей, но това чувство бързо замря, защото нямаше какво да прави. Наблюдаваше как земята бавно се пързала край тях и слушаше разговора на хората наоколо. Андромаха бе мила с него и изслуша разказа му за дома и семейството на Кипър. Аргуриос не му говореше. Всъщност не говореше с никого. Стоеше на носа като статуя, загледан във вълните. Старият корабостроител Калкеус също бе мрачен и притихнал.

Дори нощите не носеха спокойствие. Одисей не разказваше истории, а екипажът на „Пенелопа” не обръщаше внимание на пътниците - мъжете само играеха на зарове и си говореха помежду си. Останалите трябваше да се забавляват както могат. Андромаха често се разхождаше по плажовете с Одисей, а Аргуриос оставаше сам. Калкеус също странеше от останалите и не говореше.

Една нощ, докато се криеха от проливния дъжд под високите дървета на брега, Ксандер се озова до корабостроителя. Както обикновено, човекът изглеждаше тъжен.

- Добре ли си? - попита го момчето.

- Мокър съм - сопна му се Калкеус. Тишината се проточи. После по-възрастният мъж въздъхна. - Не исках да звуча толкова ядосан - каза той. - Още съжалявам за резултата от действията си. Никога преди не съм носил нечия смърт на съвестта си.

- Убил си някого?

- Да. Всички онези моряци на галерата.

- Но ти не ги уби, Калкеус. Нали беше с мен на плажа.

- Колко хубаво би било, ако това простичко твърдение беше вярно. Но скоро ще откриеш, млади Ксандер, че не всичко в живота е толкова просто. Аз измайсторих огнехвъргачките и аз предложих на Хеликаон да се сдобие с нефтар. Виждаш ли? Мислех си, че ще ни пазят от пирата и убийци. Но какъвто съм глупак, никога не ми беше минавало през ума, че могат да се използват и за убийство. А трябваше. Истината е, че всяко изобретения кара хората да си мислят „Мога ли да го използвам, за да убивам, да осакатявам и да всявам ужас?” Знаеш ли, че в началото бронзът е бил използван за плугове, с които по-лесно да се обработва земята? Но подозирам, че не е било нужно много време, за да започнат да правят мечове, копия и върхове на стрели от него. Ядосах се, когато кипърците нарекоха „Ксантос” Кораба на смъртта. Но виж колко подходящо се оказва името.

Той замълча. Ксандер не искаше да говори за горящи мъже и смърт, Затова и повече не продума, докато дъждът валеше.

На двадесетия ден от пътуването момчето вече имаше чувството, че ще умре от скука. После дойде болестта. Една сутрин се събуди с лошо главоболие. Устата му беше пресъхнала, кожата му пламтеше. Опита се да хапне малко изсушено месо, но бързо му се наложи да избяга от групата и да повърне на пясъка.

Денят бе лишен от вятър и около кораба имаше гъста мъгла, която притъпяваше звука от греблата и скърцането на дървото и кожата. Времето се влачеше и „Пенелопа“ сякаш бе замръзнала завинаги.

Старият корабостроител Калкеус седеше до него и гледаше ръцете си, докато въртеше сламената си шапка, мачкаше, разплиташе периферията и, и от време на време си мърмореше на език, който Ксандер не разбираше. Андромаха гледаше встрани от него, по посока на пътуването им.

В ума на момчето се появи нежелана картината на горящия кораб, крясъците и ревът на пламъците...

Той я пропъди и решително се опита да си представи родния дом, майка си и дядо си. Въпреки че слънцето бе скрито от мъглата, Ксандер предполагаше, че вече е следобед, затова си представи дядо си, седнал пред вратата на малката си бяла къща, да се храни в сянката на растения с лилави цветове. Мисълта за храна накара стомаха му да се свие.

Той бръкна в чантата си и извади две кръгли камъчета. Едното беше синьо и покрито с кафяви петънца като птиче яйце, а другото - бяло и толкова прозрачно, че почти виждаше през него.

- Ще ги ядеш ли, момче?

Ксандер се обърна и видя, че Калкеус го гледа.

- Да ги ям ли? Не.

- Видях те да ровиш в торбата си и си помислих, че и гледай. Като видях камъчетата, реших, че може да ги изядеш. Като кокошка.

- Кокошка? - повтори момчето безпомощно. - Кокошките ядат камъчета?

- Всъщност да. Помагат им да смелят зърната, които поглъщат. Като воденични камъни в коремите им. - Старецът оголи няколкото си останали зъба и Ксандер осъзна, че човекът опитва да се държи дружелюбно.

Момчето му се усмихна в отговор.

- Благодаря. Не го знаех. Взех камъчетата на плажа, пред да напусна Кипър. Дядо ми ми каза, че са кръгли и блестящи, защото са се търкаляли в морето стотици години.

- Дядо ти е прав. Очевидно е умен човек. Защо избра тези двата? Бяха ли различни от останалите около тях?

- Да. Другите бяха просто сиви и кафяви.

- Аха, значи тези камъчета са пътешественици като теб и мен. Отдавна са напуснали моретата, където са били родени и са пропътували света. Сега се намират сред различни камъни и домът е само смътен спомен.

Ксандер не намери отговор за този изненадващ коментар Затова смени темата:

- Ще останеш ли да живееш в Троя?

- Да. Ще си купя ковачница и ще се върна към истинския си занаят.

- Мислех, че строиш кораби.

- Да, аз съм човек с различни дарби - отвърна Калкеус. - Но сърцето ми копнее да работи с метал. Знаеш ли как правим бронз?

- Не - отвърна Ксандер. А честно казано не го и интересуваше. Бронзът си беше бронз. Нямахше значение дали се намира по земята или расте по дърветата. Калкеус се изкикоти.

- Младите са твърде честни - каза той с усмивка. - Всичко си личи по лицата им. -

Корабостроителят бръкна в джоба си и извади малък син камък. После извади бронзов нож от канията на колана си. Острието блестеше на слънчевата светлина. - От това - каза мъжът и посочи камъка - идва това. - И протегна ножа.

- Бронзът е камък?

- Не, но камъкът съдържа мед. Първо махаме медта, после добавяме друг метал - калай. В строго определено количество. Накрая получаваме бронз за коване. Понякога, в зависимост от качеството на медта, получаваме слаб бронз, чуплив и безполезен. Друг път е твърде мек. - Калкеус се наведе към Ксандер. - Но аз знам тайната, която прави бронза най-добрия на света. Искаш ли да я чуеш?

Ксандер се заинтересува.

- Да.

- Птичи лайна.

- Не, наистина искам!

Калкеус се засмя.

- Не, момче, това е тайната. По някаква причина ако прибавиш курешки в процеса на правенето му, бронзът става твърд, но и достатъчно гъвкав, за да не се чупи. Така натрупах първото си състояние. С птичи лайна.

Странният разговор внезапно бе прекратен, защото наблюдателят на мачтата извика и посочи на юг. Момчето скочи на крака и нетърпеливо се загледа в указаната посока. Не виждаше нищо, освен безкрайната синьо-сива мъгла.

После чу друг вик - Одисей го викаше при себе си в задната част на кораба. Настроението му се подобри и той се затича към търговеца сякаш имаше криле.

- Скоро ще стигнем брега на Троя, момче - каза Одисей. Той отпиваше юнашки от един мях и течността се стичаше по гърдите му. - Искам да стоиш близо до Биас. Щом гребците приберат греблата, ще разглобим мачтата, защото ще останем в града няколко дни. Биас ще ти покаже как сваляме платната и ги прибираме на сигурно място. После искам да се погрижиш никой от пътниците да не забрави нищо на борда на „Пенелопа”.

Ксандер беше малко изненадан от строгия тон на търговеца.

- Добре.

За пръв път от много дни насам усещаше възбуда. Никога не бе влизал в такъв град. Всъщност не беше виждал по-голямо място от родното си село допреди да слязат на Залива на лошия късмет. Къде щеше да отиде, щом слезе в Троя? Къде щеше да спи? Зачуди се дали може да остане на „Пенелопа”. Със сигурност някой трябваше да пази кораба, помисли си.

- Какво да правя, щом стигнем града? Казват, че е много голям, а аз не знам къде да отида.

Одисей се намръщи.

- Къде да отидеш ли, момче? Сега си свободен. Ще правиш каквото правят моряците. Троя е не по-малко богата на курви и таверни, колкото на всичко останало. А сега се хващай на работа.

Разочарованият Ксандер се обърна с нежелание.

- Чакай, хлапе - каза Одисей. Момчето се обърна и видя, че грозният цар му се усмихва. - Шегувам се. Ще останеш с нас, докато си тръгнем. Ако дотогава Хеликаон не е дошъл ще те изпратя до дома ти. Що се отнася до града... ами можеш да дойдеш с мен, ако искаш. Имам много работа и трябва да се видя с много хора. Може би дори ще се срещнеш с царя.

- Много бих искал да дойда с теб - отвърна нетърпеливо Ксандер.

- Добре. Стой с Одисей, за да закусваш със селяни и да вечеряш с царе. - Той се усмихна. -

Виж, ето го - каза след малко. - Градът на мечтите.

Ксандер погледна нагоре и се изплаши. Далеч вляво и високо в небето над мъглата можеше да види нещо, което му приличаше на червени и златни пламъци. Имаше високи кули и покриви, блестящи като разтопен бронз.

- Гори ли? - попита той изплашено, представяйки си отново възпламенения кораб.

Одисей се засмя.

- Не си ли чувал за Златния град, момче? Какво мислиш, че имат предвид? Купите на Троя са покрити с бронз, а покривът на двореца - със злато. То блести на слънчевата светлина като гримирана проститутка, примамвайки и глупавите, и мъдрите.

Докато корабът се приближаваше, мъглата започна да се разсейва и Ксандер за пръв път видя огромните златни стени, по-високи отколкото някога бе сънувал, които се простираха в далечината. Намираха се на върха на високо плато и той трябваше да извие врат, за да види блестящите кули. Преброи три по стената, гледаща към морето, но те бяха като джуджета спрямо една друга, която се издигаше на юг. Парапетът ѝ блестеше като мед и Ксандер бе готов да повярва, че целият град е направен от метал, излъскан като полирана броня.

- Сигурно тук живеят много велики войни - каза той.

- Да - съгласи се Одисей. - Това е страната на коне и домът на техните укротители. Троянският кон - конницата на града - е легендарна, а водачът и е най-големият син на царя, Хектор. Той е велик войн.

- Познаваш ли го? - Ксандер се зачуди дали ще срещне този човек.

- Познавам всички, момче... - Одисей се поколеба и Ксандер видя, че Андромаха се е приближила по палубата и сега стои тихо до него. - Хектор е чудесен ездач и управлява майсторски колесницата. Няма да видиш по-добър.

- Толкова е красиво! - каза внезапно момчето.

Одисей отпи от мяха и избърса уста, а после изтръска капките от туниката си.

- Знаеш ли какво е илюзия, момче?

- Не, май не - отвърна несигурно Ксандер.

- Ами илюзията е история, измислица, ако желаеш. Тя е ярка и блестяща история, която прикрива тъмнината. Троя е град на илюзиите. Нищо в него не е такова, каквото изглежда.

Ксандер вече виждаше брега около високото плато. Беше покрит с тучна зелена трева и той забелязваше малки точки по ниските хълмове - коне и овце. Между платото и морето, точно пред градските стени, се издигаше голямо село. Ксандер различи няколко отделни сгради с различни цветове и дори хората по улиците. От огромната южна кула на Троя тръгваше път, който достигаше плажа. Там бяха издърпани стотици кораби и кипеше трескава активност, докато ги товареха или разтоварваха. „Пенелопа” смени посоката си и се насочи към мястото му, минавайки близо до потеглящата галера - широк и нисък товарен съд с лилави очи по корпуса и кърпено платно.

- Хо, „Пенелопа”! - изрева едър тъмнокос мъж, облечен в черно, който стоеше на палубата на другия кораб.

- Хо, „Фестус”! Днес потегляте късно! - извика Одисей в отговор.

- Критските кораби плават тогава, когато мъжете от Итака спят завити през глава в леглата си! Приятни сънища Одисей!

- Попътен вятър, Мерион!

Докато Ксандер стъпи на пясъка на Троя, слънцето вече се спускаше по небето. Той се бореше с няколко тежки чанти. Носеше не само своята малка торба, но и украсената с бродерия ленена чанта, поверена му от Андромаха, както и два големи кожени чувала, претъпкани до пръсване и с опънати върви, които Одисей му бе заръчал да носи. Момчето

погледна към града, който се издигаше над него, и се зачуди как ли изобщо ще пренесе всичко това дотам. Краката му бяха несигурни, главата го болеше и световъртежът се появяваше и отшумяваше на талази. Той пусна чантите на пясъка и падна след тях.

Плажът кипеше от активност и шум. Разтоварваха се многобройни стоки и се натрупваха на каруци и магарета. Ксандер видя топове ярки платове, купчини грънци, увити в слама, големи и малки амфори, а също и добитък в дървени клетки. Одисей се намираше по-нагоре по брега и спореше с един слаб мъж със сива препаска. И двамата крещяха и жестикулираха и Ксандер се зачуди дали ще има още смърт. Но Андромаха стоеше тихо до двамата и не изглеждаше притеснена. Сега бе облечена в дълга бяла роба, носеше бял шал около раменете си, а главата и лицето и бяха покрити от тънък воал.

Накрая Одисей потупа другия по гърба и се обърна към Ксандер, за да го повика при тях. Момчето се пребори с кожените чанти, които се удряха в краката му, и стана. Търговецът посочи една разнебитена каруца с две магарета наблизо.

- Това колесница ли е: - попита Ксандер.

- Нещо такова.

Каручката беше с две колела и имаше четири седалки - две от всяка страна на оформената ѝ като буква U конструкция. Слабият мъж застана отпред и пое юздите.

- Качвай се, момче. Бързо - нареди Одисей.

Ксандер го послуша, изтегли чантите след себе си и ги струпа в краката си. Царят на Итака помогна на Андромаха да се качи и тя седна до момчето. Той никога не се бе озовавал толкова близо до нея преди и сега усещаше миризмата на косата и. Отдръпна се неспокойно, опитвайки се да не я докосва. Тя се обърна и Ксандер видя, че му се усмихва под воала. Малките тежести на булото, оформени като сребърни морски кончета подрънкваха, докато движеше глава, и той усещаше невероятната мекота на плата по рамото си.

- Чия е тази колесница? - попита той. - На Одисей ли принадлежи? Той купи ли я?

- Не - отвърна тя. - Каруцата е за пътници. Ще ни пренесе до града.

Главата на Ксандер се завъртя от цялата странност на всичко наоколо. Гаденето изглежда отминаваше, но сега му беше ужасно горещо и му се искаше да усети морския бриз по лицето си. Потта капеше в очите му и той я избърса с ръкава на туниката си.

Магаретата ги откараха по виещата се улица, която прекосяваше селото под града, за да стигне до основата на стените. Момчето изви врат, за да види ярко боядисаните къщи, някои покрити с цветя, а други - украсени с дърворезби. Имаше домове на грънчари, чиито стоки бяха изложени на дървени маси отвън; ковачи, практикуващи занаята си на открито, защитени от горещината на пещите си с кожени престилки; работилници за платове с боядисани тъкани, сушачи се на рафтовете отвън. Подушваше горещ метал, печен хляб и цветя, наситените миризми на животински изпражнения и парфюм, както и още много други аромати, които не можеше да назове. Наоколо звучаха смях и оплаквания, рев на магарета, скърцане на колела, високи гласове на жени и викове на търговци.

Ксандер вече виждаше стените отблизо. Те се издигаха от каменистата земя под такъв ъгъл, че изглеждаха възможни за изкачване, но после внезапно се устремяваха право нагоре към небето.

Огромната порта, към която бавно приближаваха, се намираше в сянката на най-голямата кула, която беше почти два пъти по-висока от стените. Когато Ксандер се опита да види върха, се почувства така, сякаш тежестта ѝ ще се изсипе отгоре му, и бързо извърна поглед. Пред кулата имаше поредица от каменни пиедестали, на които стояха шест страховита статуи на свирепи войни, които имаха шлемове с гребени и с копия в ръцете. Момчето забеляза, че слабият мъж еспрял да крещи на магаретата си и сега свежда мълчаливо глава, докато

каруцата минаваше край статуите.

- Това е Скейската порта - първата велика порта на Троя - каза Одисей. - Главният вход към града откъм морето.

- Огромна е - отвърна Ксандер. - Разбирам защо я наричат „велика“.

- Сега Троя има много порта и кули. Градът расте постоянно. Но четирите велики порти пазят Горния град, където живеят богатите и могъщите.

Когато каруцата достигна портата, те потънаха във внезапна тъмнина. Обгърна ги тишина, порталът излъчваше студенина, лишен от слънчевата ласка на деня. Сега момчето чуваше само трakanето на копитата и собственото си дишане.

После отново се озоваха под слънцето и той скри очи, заслепен от светлината и блясъка на злато и бронз. Пътят все така се простираше пред тях, но отвъд градските порти бе павиран с каменни плочи - със същия златист камък, оформящ стените. Беше толкова широк, че Ксандер се съмняваше да е в състояние да хвърли камъче през него. Извиваше се все нагоре и нагоре между огромните сгради, най-малките, сред който бяха по-големи дори от цитаделата на Кигон в Залива на сините сови. Върху някои от стените имаше гравирани легендарни създания и Ксандер се чувстваше като мравка под тях. Широките прозорци и краищата на покривите бяха украсени с блестящи метали и полирано дърво. Високи врати зееха широко отворени и зад тях момчето мяркаше зелени дворове и мраморни фонтани.

Огледа се наоколо с отворена уста. Погледна към Андромаха, която бе свалила воала си и също гледаше учудено.

- Такива ли са всички градове? - попита той накрая.

- Не, момче - отвърна развеселено Одисей. - Само Троя.

Улицата бе претъпкана с мъже и жени, който вървяха пеша, пътуваха в колесници или яздеха. Дрехите им бяха скъпи и разноцветни, а по всеки врат и ръка блястяха бижута.

- Всички са облечени като царе и царици - прошепна Ксандер на Андромаха.

Тя не му отговори, но се обърна към Одисей:

- Всички тези сгради ли са на Приам?

- Цяла Троя принадлежи на Приам - отвърна той. - Тази въшлива каруца му принадлежи, както и пътят, по който се движим, онази купчина ябълки също. Всичко е на Приам. Тези сгради са дворците на троянските благородници.

- Кой е домът на Хектор? - попита Андромаха и се заоглежда.

Одисей посочи нагоре по пътя.

- Там горе. Отвъд хълма е и гледа към северните равнини. Но ние отиваме в двореца на Приам. След това домът на Хектор ще ти изглежда като селска колиба.

Каруцата продължи напред и скоро дворецът се появи пред тях. В очите на Ксандер стените му бяха високи колкото и на самия град, а от мястото си дори виждаше блясъка на Златния покрив под западното слънце. Когато минаха през подсилените с бронз порти на двореца, видяха, че входът му представлява редица червени колони. Там каруцата спря и те слязоха. Наоколо имаше високи войници с бронзови нагръдници. На главите си носеха шлемове със сребърни наушници и бели гребени, който се вееха под напора на вятъра. Всеки държеше в едната ръка дръжката на меча, а в другата - копие. Освен това всички гледаха сурово над главата на момчето, тихи и неподвижни като статуите на Скейската порта.

- Това са орлите на Приам, момче - каза Одисей, сочейки войниците. - Най-добрите войни, които някога ще видиш. Погледни, Ксандер - продължи той. - Това не е ли окуражаваща гледка?

Ксандер се обърна назад към пътя, по който бяха дошли, и погледът му обхвана блестящите покриви на дворците, златните стени, а после долния град и залива. Небето бе с

цвят на роза и мед и на светлината на умиращото слънце морето под тях беше като разтопено злато. В далечината Ксандер видя блестящ остров с цвят на златист корал.

- Кое е онова място? - попита той. В ума му то не можеше да не е магическо.

- Не е едно, а са две - обясни Одисей. - Първият остров, който виждаш, е Имброс, но огромният връх над него е на Самотраки.

Ксандер беше омагьосан. Небето потъмня и пред очите му заплуваха кървавочервени ивици и златисто-черни облаци.

- Ами там? - попита той и посочи на север, към тъмните хълмове над аленото море.

- Това е Хелеспонт, момче, а земите отвъд принадлежат на траките.

Андромаха постави ръка на рамото му и нежно го обърна на юг. Там, в далечината, отвъд блестящата река и широката равнина, Ксандер видя могъща планина.

- Това е свещеният връх Ида - прошепна Андромаха. - Там се издига наблюдателницата на Зевс. А отвъд него е малката Тива, където съм родена.

Вече беше толкова горещо, че Ксандер едва дишаше. Той погледна към Андромаха, но лицето ѝ се замъгли пред очите му. После земята се измести под краката му и той падна. Силно засрамен, се опита да стане, но ръцете му няхаха сила и отново падна с лице върху студения камък. Нечии внимателни ръце го обърнаха по гръб.

- Има треска - чу гласа на Андромаха. - Трябва да го внесем вътре.

После благословеният мрак отнесе жегата надалеч и той потъна в него.

16

ПОРТИТЕ ОТ РОГ И СЛОНОВА КОСТ

I

МЪГЛАТА СТАВАШЕ ВСЕ ПО-ГЪСТА И КСАНДЕР не можеше да види нито сгради, нито дървета, а само носещи се във въздуха нишки белота, който плаваха край очите му и скриваха света от взора му. Не можеше да си спомни защо броди из мъглата, но съвсем наблизко чуваше гласове. Опита се да тръгне към звука, но не успяваше да открие посоката му.

- Губи съзнание - прозвучи мъжки глас.

После се намеси Одисей:

- Ксандер! Чуваш ли ме?

- Да! - извика момчето. - Да! Къде си?

Последва тишина.

Сега той се изплаши и в паниката си започна да тича с протегнати напред ръце, за да не се удари в някоя стена или дърво.

- Имаш ли монета за очите му? - попита някой. Ксандер се огледа, но мъглата беше гъста и не виждаше никой.

- Не говори все още за смърт - разнесе се отново гласът на Одисей. - Момчето е силно. Още се бори.

Ксандер продължи да върви.

- Одисей! - извика той. - Къде си? Страх ме е.

После чу още гласове и мъглата се разсея. Беше нощ и той седеше на широк плаж, а „Ксантос“ бе изтеглен на брега. Виждаше Хеликаон и екипажа, седнали около голям огън. Мъжете припяваха:

- Чуй думите ни, о, Хадес, повелителю на най-дълбокия мрак!

Ксандер бе чувал тези думи и преди. Това бе песен за погребение. Той тръгна към мъжете, защото отчаяно копнееше да не остава сам.

Видя Ониякус от външната страна на кръга и чу как Хеликаон описва величието на Зидантас. После си спомни ужасната гледка на главата, извадена от чувала. Достигни кръга и извика на Ониякус:

- Не зная как се озовах тук!

Мъжът не му обърна внимание. Той седеше и момчето коленичи пред него, но очите на Ониякус сякаш не го забелязваха.

- Ониякус! Моля те, говори ми!

Протегна ръка и се опита да хване моряка. Но за негова изненада не усети нищо под пръстите си, а и Ониякус не го забеляза. Затова Ксандер постоя смълчан, докато Хеликаон говореше. После Ониякус стана и започна да разказва истории за Зидантас и Епей. Момчето се огледа наоколо.

Встрани от кръга стояха четирима мъже, които тихо наблюдаваха говорещите.

Един от тях бе Зидантас. Ксандер изгича при него.

- Моля те, говори си с мен! - извика той.

- Успокой се, момче. Естествено, че ще си говоря с теб.

Той се спусна на едно коляно и го прегърна.

- Ониякус не иска да ми продума. Нещо нередно ли съм сторил?

- Не, сине на Акамас. Той не те вижда.

- Защо? Ти ме виждаш.

- Да, виждам те.

- Мислех, че си мъртъв, Зидантас. Всички мислехме, че си мъртъв.

- Какво правиш тук, момче? Да не са те наранили при битка?

- Не. Влязох в Троя с Одисей. Само това помня. Беше ми лошо. Но сега ми е по-добре.

- Сърцето му отслабва - каза някой.

- Чу ли това? - попита Ксандер.

- Да. Трябва да се върнеш в Троя. При това бързо.

- Не мога ли да остана с теб? Не искам да съм сам.

- Ние сме тръгнали по тъмен път. Той не е за теб. Още не. Чуй ме. Искам да затвориш очи и да си мислиш за Троя, за мястото, където беше преди. Разбираш ли ме? Намираш се в някъде легло, или лежиш на брега. С теб има хора.

- Все чувам гласа на Одисей - каза Ксандер.

- Тогава затвори очи и мисли за него. Мисли за Одисей, Ксандер. Сега! Бързо! Мисли за живота! Мисли за синьо небе и свеж морски вятър.

Ксандер затвори очи. Все още усещаше ръцете на Зидантас около себе си и го изпълни прекрасна топлина. После Вола отново заговори:

- Ако видиш моята малка Тея, кажи и, че е донесла огромна радост в сърцето ми. Кажи й го, момче.

- Ще и кажа, Зидантас. Обещавам.

- Чуваш ли ме, момче? - прозвуча отново гласът на Одисей. - Слушай гласа ми и се върни при нас.

Ксандер изстена и усети тежест върху гърдите си. Крайниците му бяха като от олово, устата му бе пресъхнала. Той отвори очи и видя грозното лице на Одисей, надвесено над него.

- Ха! - извика царят на Итака. - Не ви ли казах? Момчето е силно. - Той погледна към Ксандер и разроши косата му. - За момент ни изплаши много.

Одисей му помогна да седне, а после поднесе чаша вода до устните му. Ксандер отпи с благодарност. Огледа се наоколо и видя слънчевата светлина, която влизаше през прозорец, за

да окъпе леглото, на което лежеше. Зад Одисей стоеше висок слаб мъж с бяла, спускаща се до глезените му туника. Косата му беше тъмна и оредяваща по слепоочията, и изглеждаше много изморен. Той се приближи до Ксандер и положи хладна длан на челото му.

- Треската утихва. Трябват му храна и почивка. Ще изпратя някой от слугите да донесе храна.

- След колко време ще може да пътува? - попита Одисей.

- Най-малко след седмица. Треската може да се върне, а и сега е много слаб.

Когато лечителят излезе, Ксандер огледа малката стая.

- Къде съм? - попита.

- Това е Домът на змиите - място за лечение - обясни Одисей. - Тук си от пет дни.

Помниш ли нещо?

- Не. Спомням си само, че видях Зидантас. Той ми каза да се върна в Троя. Изглеждаше съвсем истинско, но беше само сън.

- Видя ли някакви порти? - попита Одисей.

- Порти ли?

- Моята Пенелопа твърди, че има два вида сънища. Някои идват през Порта от слонова кост и тяхното значение е измамно. Други идват през Порта от рог и се носят на крилете на съдбата.

- Не видях порти - отвърна Ксандер.

- Значи може би е било само сън. Ще трябва да те оставя тук, Ксандер. Сезонът почти приключи, а трябва да се върна при своята „Пенелопа“ преди зимата.

- Не! - извика Ксандер изплашено. - Не искам да оставам отново сам! Моля те не си отивай!

- Няма да си сам, момче. „Ксантос“ е в залива и Хеликаон е тук. Ще му съобщя за теб. Засега обаче трябва да си починеш и да изпълняваш заръките на лечителя. Нужно е да си върнеш силата.

Докато той говореше, Ксандер осъзна колко е слаб.

- Какво ми е?

Одисей сви рамене.

- Имаше треска Лечителят каза, че може да си ял нещо развалено или да си дишал нечист въздух. Сега обаче си по-добре. И отново ще станеш силен. Мога да чета в сърцата на мъжете, нали знаеш. Познавам разликата между герои и страхливци. Ти си герой. Вярваш ли ми?

- Не се чувствам като герой - призна Ксандер.

Одисей почука костта под дясното си око.

- Това око е магическо, Ксандер. То никога не греши. Сега те питам отново, вярваш ли ми?

- Да. Да, разбира се.

- Тогава ми кажи какъв си.

- Аз съм герой.

- Много добре. Когато почувстваш съмнение - а това е неизбежно - си спомни тези думи.

Повтаряй си ги. И ако богове те позволят, напролет ще се видим пак.

II

Аргуриос от Микена не беше човек, склонен към размишления. Живееше, за да служи на своя цар и на народа си. Не поставяше под съмнение решенията на владетеля, нито се чудеше за това кое е правилно и кое - не във войната и завоеванията. За Аргуриос животът беше суров

и простицьк. Могъщите управляваха, слабите ставаха слуги или роби. Същото беше и с народите.

Но заедно с тази проста философия той бе усвоил и морала на цар Атрей, бащата на Агамемнон. Власт със съвест, сила без жестокост, обич към родината без омраза към враговете.

Затова Аргуриос никога не беше измъчвал враг, изнасилвал жена или убил дете. Не бе изгарял домове, нито се беше гаврил с победените.

Събитията, довели до ужаса в Залива на лошия късмет, не спираха да го тормозят. Убийството на Зидантас беше брутално и садистично. Искаше му се да вярва, че Коланос е обикновен дивак; чудовище, което се отличава от добрите микенски мъже.

Но така ли бе наистина?

По време на пътуването с Одисей размишляваше над този въпрос, но все още нямаше отговор. Сега, докато изкачваше високия хълм към Скейската порта, той не се дивеше на красотата на града, нито забелязваше блестящото злато на дворцовите покриви. Вместо това мислеше за другите генерали, добили благоразположението на цар Агамемнон - жестоки и безскрупулни мъже, чиито зверства слагаха бяха петно върху честта на микенците. През последните месеци бе чул истории, които смразяваха кръвта му.

Например за цяло унищожено село, в което завоевателите завързали мъжете за дърветата, разтворили ребрата им, а вътрешностите им задържали с клечки. Жените били изнасилени и избити. Микенецът начело на нападението бил Коланос.

Аргуриос отнесе тази вест на Агамемнон. Царят го изслуша внимателно.

- Ако всичко е така, както казваш, виновните ще бъдат наказани сурово.

Но това така и не се случи. След това рядко канеха Аргуриос в компанията на царя. Всъщност при последното посещение на Агамемнон в Пещерата на крилете, той не бе сред дванадесетимата избрани, за разлика от Коланос.

Микенецът отхвърли тези мисли и влезе в долния град на Троя, в търсене на улицата на посланиците. Скоро се изгуби, но не му се искаше да пита за посоките. Спря се при един кладенец и седна в сянката на една стена с гравирани върху нея Артемида Ловджийката. Гравюрата беше майсторска. Образът бе уловен в движение, с опънат лък и в преследване на плячка.

- Искам да отидеш в Троя - беше му казал цар Агамемнон при последната им среща.

- На твое разположение съм, царю. Какво ще правя там?

- Изучи защитата им. Можеш да споделиш откритията си с посланика Ерекос. Той ще ми праща докладите ти.

- При цялото ми уважение, царю, но той и сега може да опише укрепленията. Какъв смисъл има да ходя там?

- Какъвто аз виждам - отвърна Агамемнон. - И ти знаеш не по-зле от мен, че укрепленията не са най-важната част от защитата на един град. Не стените, а мъжете печелят или губят войните. Огледай войниците. Проучи дисциплината и слабостите им. Троя е най-богатият град във Великата зеленина. Има огромна хазна и още по-огромно влияние. Никое начинание по това море не може да успее, ако троянците са срещу него. Затова Троя трябва да падне пред Микена.

- Ще нападнем Троя?

- Не забавно. А може и изобщо да не стане нужно. Сега имаме приятели в царското семейство. Един от тези приятели може скоро да се окаже цар. Тогава няма да има нужда от война с града. Но винаги е мъдро да имаш повече от един план. Баща ми ме е научил на това. Ще пътуваш с Глаукос. Той е роднина на посланика Ерекос. Освен това може да чете и пише -

умение, което, ако правилно си спомням, ти не си усвоил.

- Не, господарю.

- Може да ти е полезен.

- На момчето му липсва смелост. Не бих разчитал на него в сериозна битка.

- Ти няма да водиш сериозни битки, Аргуриос.

- Мога ли да попитам за резултата от разследването на онова клане?

Агамемнон само махна с ръка.

- Преувеличени истории. Няколко човека били убити, за да се наблегне на това колко е безсмислено да се противопоставят на Микена. По-късно днес тръгва кораб. Капитанът ще те очаква.

Споменът за този последен разговор висеше над него като покров. Агамемнон беше повече от хладен. От царя се излъчваше някаква подмолна враждебност.

Аргуриос стана от мястото си и продължи да върви през града, докато не се изгуби съвсем из лабиринта от улици. Накрая се видя принуден да търси помощ от един уличен търговец.

Следвайки указанията, се озова пред голяма къща без име върху нея, която се намираше в долния град, свита под западната стена. На портата стоеше въоръжен мъж. Той не носеше броня - Аргуриос скоро щеше да открие, че бронята и шлемът са привилегия, с която в града разполагат само войниците на Троя - но държанието му подсказваше, че е микенски войн. Висок, мрачен и сивоок. Войникът погледна посетителя, но не каза нищо.

- Аз съм Аргуриос, последовател на Агамемнон. Искам аудиенция с Ерекос.

- Той е в Милет - каза му стражът. - Очакваме го през следващите няколко дни. Отиде да се срещне с царя.

- Агамемнон е в Милет? - Новината го изненада. Това беше голям пристанищен град между Ликия и Троя. „Пенелопа“ бе минала край него. Аргуриос се вбеси, че е бил толкова близо до царя си, без да знае. Можеше да му разкаже за събитията в Залива на лошия късмет.

Стражът го упъти към една къща, където посетителите на града можеха да намерят легло и храна. Аргуриос взе оскъдните си притежания и се настани в малка стая с още по-малък прозорец, обърнат към далечните хълмове. Леглото скърцаше, а стените бяха плесенявали, но това не го интересуваше. Щеше да използва стаичката само за сън.

През следващите шест дни ходеше всяка сутрин до къщата на посланика, за да разбере дали е там. Когато му казваха, че Ерекос още не се е върнал, прекарваше деня в разходки из града, за да изучава защитата му, както бе наредил Агамемнон.

Скоро откри, че Троя не е един град. Нарастващото му богатство означаваше постоянен растеж и разпростиране над хълмовете и равнината. В най-високата му точка се намираше дворецът на царя. Това беше първоначалната цитадела, която съдържаше много древни сгради, използвани сега за съкровищници или помещения за съветниците на царя. Имаше две порти, едната, от които водеше към покоите на жените, а другата - към двора пред огромните двойни врати на царския мегарон.

В широк кръг около двореца се простираше Горният град, в който бяха домовете на богатите: търговци, принцове и благородници. Тук имаше големи дворци и къщи, в чиито прекрасни градини се издигаха статуи и цъфтящи дървета. В тази част от Троя бяха разположени и няколко обширни местности, където занаятчии и творци представяха стоките си на богатите: бижутери, тъкачи, оръжейници, грънчари и ковачи на бронз. Имаше места за хранене и за събирания, училище и театър. Горният град беше добре защитен от огромните стени и хитро разположените по тях кули.

Извън тях се простираше все по-бързо растящ Долният град. Почти невъзможно бе да

бъде защитен. Нямаше стени, а само няколко последователно разположени окопа, някой, от които все още се оформяха. Всяка по-голяма армия можеше да прекоси улиците безпроблемно, но и без да открие кой знае каква плячка. Тук нямаше много дворци. Повечето сгради бяха домове на бедните обитатели: слуги и по-неуспели занаятчии, хора, занимаващи се с бои или риболов. На места бе невъзможно да се диша - от вонята на вар и урина, използвани за боядисване на платове, или от ферментирали рибешки черва, от които се правеха супа и бульон.

Но тук никой нямаше да спечели или загуби битката за града.

Аргуриос разбираше, че поражението на Троя може да дойде само когато някой успее да събори Великите порти или да изкачи могъщите стени.

Източната порта щеше да е кошмар за нападателите. Стените се обръщаха навътре, което означаваше, че враговете на града трябваше да са струпани на едно място и обстрелвани от стрелци и копиеносци. Дори по-големи камъни, хвърлени от тази височина, можеха да смажат брониран воин. А самите порти бяха дебели и подсилени с бронз. Нямаше да се възпламенят лесно.

Тази защита обаче не притесняваше толкова Аргуриос. Както и самият Агамемнон добре знаеше, той умеете да преценява войниците и техните достойнства и слабости. Войните се печелеха и губеха от четири жизненоважни елемента: морал, дисциплина, организация и смелост. Ако, който и да било от тях липсваше, поражението бе сигурно. Затова Аргуриос изучаваше войниците по стените - тяхната бдителност и поведението им. Дали бяха невнимателни и мързеливи? Офицерите им решителни и дисциплинирани ли бяха? Чувстваха ли увереност в силата си или просто проявяваха арогантност? На тези въпроси търсеше отговори Агамемнон. Затова Аргуриос седеше в таверни и домове за хранене, слушаше разговорите на войниците, наблюдаваше ги, докато маршируват или патрулират по стените. Разговаряше с търговци в магазините им и със старци, седнали около кладенците, за да си спомнят дните в армията.

Скоро откри, че троянските войски бяха много дисциплинирани и добре обучени. Разбра, че Приам редовно изпраща да помагат на хетите в техните войни и дори наема конници, пешаци и колесници от съседните царства, за да могат неговите мъже да трупат опит в истинска битка. Самата Троя не бе преживявала война вече две поколения, но войниците ѝ бяха опитни и калени в битка. Трудно му беше да прецени точния брой боеспособни мъже, на които можеше да разчита градът, но Аргуриос вярваше, че са не по-малко от десет хиляди, включително и хилядата войни на Троянския кон, воюващи с Хектор срещу египтяните.

След първия оглед му се струваше, че Троя е непревземаема, но той знаеше, че няма невъзможна за завоюване крепост. Как тогава да пречупи защитата на града? От колко мъже щеше да се нуждае?

За да може една армия да унищожи обсаден в града си враг, обикновено бяха нужни петима срещу един. Троянците имаха десет хиляди, значи минималната необходима сила бе поне пет-десет хиляди войни. Това изключваше възможността за микенска инвазия, тъй като Агамемнон не можеше да свика повече от петнадесет хиляди мъже, дори ако събереше всеки воин в Микена. И дори ако успееше някак да открие петдесет хиляди, щеше да се появи вторият проблем. Как да изхраниш подобна армия? Щеше да им се наложи да нападат околните територии, а това щеше да настрои населението срещу тях и да предизвика бунтове и агресия. Проблемът бе сериозен, но Аргуриос реши, че няма да се върне при своя цар, без да му предложи работещ план.

А после, на седмия ден, разбра, че посланикът Ерекос се е върнал от Милет.

III

Крясъците ехтяха в главата му и Аргуриос имаше чувството, че черепът му пулсира. Погледна нагоре към високия по крив на кръглата гробница, опитвайки се да не обръща внимание на силната миризма на кръв и страх или на цвиленето на гърчещите се умиращи коне. Жертвата на породисти жребци в името на Зевс беше необходим ритуал за погребението на велик цар, и той се ободри от мисълта, че Атрей ще язди такива прекрасни коне по пътя към Елисейските полета.

Качиха двата най-сетне умрели коня на местата им от двете страни на гроба на царя в центъра на гробницата. Атрей лежеше в своята броня от злато и сребро, с любимия си меч отдясно и три украсени със скъпоценни камъни кинжала и лък отляво. Над главата му бе поставена златна чаша с гравирани на нея Лъвът на Микена, и делви с вино и масло за пътуването. Три от любимите хрътки на царя лежаха мъртви в краката му.

Тъмната мъглива гробница бе пълна с последователите на Атрей, тъжащото му семейство, съветниците и опечалените Агамемнон беше облечен в проста вълнена роба, а по бузите му се стичаха сълзи. Брат му Менелай не плачете, но изглеждаше поразен от мъка, а лицето му беше пепеляво и сякаш изпразнено от живот.

От музикантите и певците, струпали се в мрака, се разнасяше какофония от звуци. После лютнята и лирата започнаха да затихват.

Аргуриос пристъпи напред, за да погледне за последен път своя цар. Намръщи се. Брадатото лице, застинало във вечен покой в гроба, не беше това на Атрей. Брадата не беше същата, а чертите му изглеждаха твърде широки. Нима тук лежеше самозванец?

В сърцето му се надигнаха объркване и страх и той се приближи с нежелание, за да види, че лицето в гроба беше неговото собствено.

Огледа се, за да разбере дали някой друг е забелязал. Но наоколо нямаше никой. Опечалените и музикантите, синовете и съветниците, всички бяха изчезнали, а голямата кръгла гробница беше тъмна и студена, с натезжал от влага и гнилоч въздух.

Беше сам. Никой не тъжеше за Аргуриос. Никой не бе отбелязал смъртта му и той щеше да потъне в земята незабелязан. Никой нямаше да помни името му.

Главата му се цепеше от болка. Стомахът му също се сгърчи. Едва сега го забеляза, но вече знаеше, че агонията е била там през цялото време. Той извика...

Лежеше под каменна арка, студеният нощен въздух го обгръщаше. Луната бе високо и под светлината ѝ Аргуриос видя, че туниката му е оцапана с кръв. Наоколо лежаха три тела и той видя окървавен меч до вратата. Опита се да стане, но отново падна, защото в гърба и гърдите му избухна болка. Той стисна зъби и успя да застане на колене. Виеше му се свят и затова се облегна на каменната арка.

Скоро болката понамаля и той се огледа наоколо. На лунната светлина виждаше малка уличка с неугледни къщи, която гледаше към сребърното море. После си спомни. Намираше се в Троя.

Отново почувства изпепеляваща болка. Главата му запулсира и той повърна на земята. Видя кръв в повръщаното. Пак се опита да стане, но краката му нямаха сила. Огледа телата на мъжете, които бе убил. Единият лежеше с лице към него. Разпозна стража, който стоеше на пост на седмия ден от посещението му в дома на Ерекос.

Мъжът му бе казал, че посланикът се е върнал и го поведе към двора.

- Почакай тук - каза после.

В градината нямаше нито сянка, нито зеленина. Аргуриос я обиколи няколко пъти, а после седна сковано на една каменна пейка, гледаща към залязващото слънце.

От една вътрешна врата излязоха трима мъже. Водачът им беше висок, строен и червенокос. Голобрадото му лице бе сивкаво, а очите - зачервени, сякаш е настинал. Носеше дълго тъмно наметало над туниката и панталоните си и изглеждаше невъоръжен. Двамата други - тъмнокос и рус - имаха мечове. Аргуриос забеляза израженията им и се обезпокои. Гледаха го, без да мигат. Той стана от пейката.

- Върнах се снощи - каза червенокосият, без да го поздравява. Тази проява на лошо възпитание раздразни микенеца, но той овладя яда си. - Бях с царя, когато господарят Коланос разказа за малодушното клане, извършено от убиеца Хеликаон. Той също така те обяви за предател, платен от Златния.

- А! - отвърна студено Аргуриос. - Значи не само страхливец, но и лъжец.

Очите на посланика се стесниха и той почервения.

- Господарят Коланос твърдеше, че си убил одного от екипажа му и си спасил живота на Хеликаон.

- Това е вярно.

- Може би ще благоволиш да ми обясниш.

Аргуриос огледа въоръжените стражи зад Ерекос.

- Аз съм Аргуриос, последовател на Агамемнон и благородник от Микена. Отговарям само пред моя цар и няма да се обяснявам на някакъв ново издигнал се селянин, пратен в далечна земя.

Мъжете с посланика посегнаха към мечовете си, но Ерекос им махна. После се усмихна.

- Чух подробности за събитията в Ликия. Мнозина добри микенци са умрели, включително племенникът ми Глаукос. Ти не си сторил нищо да ги спасиш и дори си помогнал на убиеца Хеликаон. Вече не си добре дошъл тук, Аргуриос. Законите на гостоприемството диктуват в дома ми да не се лее кръв. Но знай, че Агамемнон изговори думите на прогонването. Вече не си микенец. Нямах права над земите си и си обявен за враг на Лъвската зала.

Аргуриос излезе от къщата с изправен гръб и замаяна глава. Той не беше дипломат и не бе пожелал сам пътешествието до Троя. Но беше горд да служи на царя си, за да събере информация за политическата и военна мощ на Приам, а и за да отнесе съобщение за свой брат микенец далеч от родината. Той бръкна в кожената си чанта и извади запечатаните писма, които носеше за Ерекос. Ядът го изкушаваше да ги хвърли, но се поколеба и ги прибра отново. Бяха му дадени от главния секретар на Агамемнон, точно когато напускаше двореца. Мъжът го догони на улицата.

- Чувам, че ще отплаваш за Троя. Тези съобщения трябваше да са пратени преди три дни, но глупавият слуга забравил да ги даде на капитана. Ще ги отнесеш ли, господарю Аргуриос?

Всяко от тях носеше печата на Агамемнон и той ги пазеше като очите си. Не можеше да хвърли царските думи в калта на улицата.

Прогонване!

Дори не можеше да си представи подобна присъда, но го болеше още повече от това, че Агамемнон, комуто бе служил с абсолютна вяност, можеше да постъпи по такъв начин. Мислеше си, че царят със сигурност не би могъл да си представи, че той, Аргуриос може да се продаде на Хеликаон или на когото и да било враг на народа си. Нима делата му не струваха нищо? През двадесетте години, откак бе възмъжал, никога не бе търсил богатства, нито се бе поддавал на изкушения, които можеха да попречат на дълга му. Не лъжеше, не беше участвал в дворцовите интриги, в които мъжете заговорничеха един срещу друг, за да се издигнат в очите на Агамемнон. Дори остана неженен, за да може животът му да е изцяло посветен на царя и народа.

А сега го обявявах за предател, отнемах му земите и родината.

Докато се отдалечаваше от дома на Ерекос, той реши да вземе кораб до Микена и да говори направо с царя. Агамемнон не можеше да не осъзнае, че е бил подведен. Настроението му се подобри. Веднъж върнеше ли се в Микена, щеше да разобличи Коланос като лъжец и злодей, какъвто беше, и всичко щеше да се нареди.

Намираще се близо до стаята си, когато осъзна, че го следят.

И разбра, че връщането в родината няма да е толкова лесно. Бяха пуснали убийци след него. Като на враг на народа, животът му струваше само толкова, колкото пари предложеха за него Агамемнон или Коланос.

Обзе го студена ярост и той се завъртя, за да посрещне убийците. Не носеше нито меч, нито кинжал в дома на посланика, затова когато петимата го приближиха, ги посрещна невъоръжен.

Водачът беше с тъмно наметало и спусната качулка. Той пристъпи напред и заговори:

- Предателю, ти знаеш какви черни дела са ти донесли този съд.

Аргуриос не изгуби спокойствие и погледна мъжа в очите.

- На мое име няма черни дела. Аз съм Аргуриос, жертва на лъжите на страхливец. Възнамерявам да отплавам за дома, за да се срещна със своя цар.

Мъжът се изсмя грубо.

- Животът ти приключва тук, отцепнико. С никого няма да се срещаш.

В ръцете му проблесна нож и той скочи напред. Аргуриос направи крачка, за да го посрещне, сграбчи китката, държаща ножа и заби юмрук в лицето на нападателя. Докато мъжът падаше, той стисна китката му с две ръце, извъртя го, а после изви ръката му свиреп, за да я извади от рамото. Убиецът изкрещя и изпусна ножа. Другите четирима се хвърлиха към микенеца. Аргуриос вдигна крак и изрита осакатения мъж към другарите му, а после замахна с кинжала.

- Аз съм Аргуриос! - изкрещя той. - Всеки, който тръгне срещу мен, ще умре.

Те се поколебаха, но всички имаха мечове. Раненият водач се изправи на крака и изкрещя:

- Убийте го!

Отново го нападнаха, но Аргуриос ги посрещна, без да отстъпва. Един меч се заби в хълбока му, втори поряза лявото му рамо. Той не обърна внимание на болката, а прониза единия убиец в сърцето, ритна втория в дясното коляно, принуждавайки го да падне, а после се вкопчи в схватка с третия. Четвъртият замахна към него и мечът отскочи от ребрата му. Микенецът усети, че силата му отслабва. Удари единия си нападател в лицето и заби глава, строшавайки носа на другия.

Полузаслепен, убиецът се запрепъва. Аргуриос се извъртя настрани и изрита коляното на нападателя си. Чу се отвратително пукане, когато ставата се счупи, последвано от пронизителен писък. Третият мъж отново беше на крака. Аргуриос се спусна към земята, взе един паднал меч, а после се претърколи точно навреме, за да парира удар отгоре. Скочи на крака и заби рамо в нападателя си, отхвърляйки го назад. Преди човекът да се е окопитил, микенецът заби меча си в гърдите му. Успя да го извади точно навреме, за да блокира свиреп удар, който щеше да го изкорми. Оръжието му отхвърча нагоре и прониза мъжа през брадата, забивайки се в мозъка му. После изтръгна острието и го остави да падне.

Мъжът със счупеното коляно още стенеше силно. Аргуриос погледна наляво, където се намираще водачът им, вдигнал кинжал в лявата си ръка, защото дясната висеше безполезна.

- Другарят ти не може да върви - каза му той. - Ще му е нужна помощта ти, за да го отведеш в лечебница.

- Ще дойде и друг ден - каза мъжът.

- Може би, но не и за теб, кученце. За да падне старият вълк, ще са нужни истински хрътки. А сега се махайте.

Докато водачът помагаше на стенещия мъж да се изправи, Аргуриос остана изправен и привидно силен. Двамата бавно се оттеглиха в мрака.

Успя да остане на краката си още няколко мига.

Не знаеше колко време е минало оттогава. Болката в стомаха му бе спряла и му беше студено, въпреки че още усещаше топлината на кръвта под ръката си. Опита се да се надигне с една ръка и болката пак го погълна. После чу стъпки, значи бяха дошли да довършат започнатото. Яростта му даде сили и той се изправи, решен да умре на крака.

Няколко войника с високи гребени на шлемовете се появиха иззад един ъгъл. Аргуриос залитна и се облегна на рамката на вратата.

- Какво е станало тук? - попита първият войник и се приближи. Светът се завъртя и микенецът падна. Мъжът хвърли копието си и го хвана, снижавайки го до земята.

Един друг войник се провикна:

- Един от мъртъвците е Филометор от Микена. Казваха, че е превъзходен боец.

От къщата излезе старец, който заговори с първия:

- Видях всичко от балкона. Нападнаха го петима. Нямаше оръжие, но пак ги победи до един.

- Е, трябва да го отнесем в храма - каза войникът. - Всеки, когото микенците искат мъртъв, заслужава да живее.

17

ЗЛАТНИЯ ЦАР

I

ПОСЛЕДНИЯ ПЪТ, КОГАТО ХЕЛИКАОН СЪПТИ на плажа под Троя, Зидантас беше до него. Пътуваха към Кипър, за да отведат "Ксантос" на първото му плаване. Сега му се струваше, че оттогава са минали векове.

Корабът беше разтоварен, а товарът - отнесен до складовете. Сезонът приключваше и на брега имаше малко търговци. "Ксантос" щеше да потегли на север към Дардания много по-лек отпреди. Екипажът получи платата си и двадесет и осем гребци обявиха намерението си да напуснат кораба. Ониякус претърсваше таверните, за да открие нови хора, които да управляват кораба по пътя към дома.

Хеликаон обхвана залива с поглед и видя Одисей и екипажа му, който подготвяше "Пенелопа" за потегляне. Старият кораб се плъзна грациозно във водата и мъжете се изкатериха бързо на борда. Одисей сега раздаваше заповеди. За миг на Хеликаон му се прииска годините да се стопят и той също да се озове на борда на „Пенелопа“, на път през Великата зеленина, за да презимува в Итака. Тогава животът изглеждаше толкова прост - тревогите му бяха малки, а проблемите - лесни за разрешаване: скъсаното платно, което можеше да се зашие, разранените длани, които можеха да се превържат.

По-рано тази сутрин поседя малко на плажа с приятеля си. Това бе първата им среща след битката извън Залива на сините сови. Одисей му разказа за проблемите на Ксандер, а после помълчаха известно време.

- Не каза нищо за Зидантас - отбеляза накрая царят на Итака.

- Той е мъртъв. Какво друго има за казване?

Одисей го погледна Внимателно.

- Спомняш ли си как ти говорих за изгубения герой и нуждата да го намериш?

- Разбира се. Тогава бях слабо и изплашено момче. Но него отдавна го няма.

- Изплашено да, но не и слабо. Интелигентно и съзерцателно. А също така нежно и чувствително. Понякога е нужно да търсиш и него.

Хеликаон се засмя насилено. Звукът беше неприятен.

- То не може да оцелее в моя свят.

Одисей поклати глава.

- Твоят свят е пълен със свирепи хора, които са много героични с меч и щит, готови да си проправят път с клане към всяка плячка, която пожелаят. Нима не виждаш, че именно момчето в теб те спира да станеш като тях? Не го губи от поглед, Хеликаон.

- То щеше ли да унищожи галерите на Коланос? Щеше ли да надвие Алектруон и да преживее предателството в Залива на сините сови?

- Не, нямаше - сопна се Одисей. - Нито щеше да изгори живи петдесет или повече невъоръжени и завързани мъже. Какво точно искаш - да победиш Коланос или да станеш Коланос?

Хеликаон се вбеси от този изблик на приятеля си.

- Как можеш да кажеш това? Не знаеш какво се случва в сърцето ми!

- А кой знае? - не му остана дължен Одисей. - Ти си го прибрал зад непробиваема броня. И винаги си го държал там.

- Нямам нужда да слушам това - каза Хеликаон и се изправи.

Царят на Итака стана с него.

- Колко приятели имаш, Хеликаон? Обичам те като собствен син и виждам, че грешиш. Аз виждам какво става в сърцето ти. Виждам как страдаш и зная какво означаваше Вола за теб. Ти тъжиш и чувстваш, че нещо те разкъсва отвътре. Сънищата ти са измъчени, когато си буден, страдаш. Винаги го търсиш, очакваш да се появи при всяко обръщане. Искаш да се събудиш някоя сутрин и той да е наблизо, огромен като живота. И част от теб умира всеки път, когато отвориш очи и откриеш, че го няма.

Хеликаон се сви, докато ядът му се оттичаше като вода в пясъка.

- Как можеш да знаеш всичко това?

- Гледах как синът ми умира.

Одисей седна отново и се загледа в морето. Хеликаон остана прав за момент, после го последва.

- Съжалявам, Одисей. Бях забравил.

- Не си го познавал - грозният цар въздъхна. - Сега искаш ли да говориш за Вола?

- Не мога.

Одисей изглеждаше разочарован, но кимна.

- Разбирам. Един ден, приятелю, се надявам да се научиш как да отваряш сърцето си. Иначе винаги ще бъдеш сам. Но нека не говорим повече за това. Да се върнем на Коланос. Вероятно сега ще се покрие. Или ще се върне в Микена, или ще потърси убежище на пиратския остров, югозападно от Самотраки. Водите там са опасни и малко кораби рискуват да плават през тях по време на зимните бури. А дори да го сторят, там има укрепление и неколкостотин пирата, които го пазят.

- Познавам острова - каза Хеликаон. - „Пенелопа” спря там при първото ми пътуване. Пиратите се струпяха около теб и ти им разказа история, която ги накара да се смеят, да плачат и да викат възторжено. Затрупяха те с подаръци. Още си мисля за това понякога. Сто жестоки варвари, които плачеха заради история за любов, чест и смелост.

- Да, добра нощ беше - отвърна Одисей. - Ако Коланос е там сега, ще бъде в безопасност през зимата. Но на пролет отново ще отплава.

- И аз ще го откроя, Одисей.

- Очаквах го. Но по-важното е да се пазиш сега. Из Великата зеленина има много опитни убийци. Затова съм ти приготвил малък подарък.

Одисей бръкна в чантата си и извади туника от тъмнокафява кожа, която подаде на Хеликаон. Беше по-тежка от очакването и той усети нещо твърдо под меката кожа.

- Намерих я преди няколко години на Крит - обясни Одисей, докато приятелят му претегляше плата. Туниката бе дълга до коленете и покрита с коприна. - Ушита е хитро - добави царят. - Между коприната и кожата има тънки припокриващи се дискове от слонова кост. Ще спре всеки кинжал, макар да се съмнявам, че може да попречи на силен замах с меч, удар от брадва или добре насочена стрела от костен лък.

- Това е прекрасен дар, приятелю. Благодаря ти.

- Ха! Твърде ми е малка, така или иначе. Когато си на брега, я носи винаги и се опитвай да не бродиш сам из града.

- Ще внимавам - обеща Хеликаон. - Скоро отплаваме за Дардания. Прибере ли се у дома, ще съм заобиколен от верни войници.

- Както беше баща ти - изгъкна Одисей. - Не приемай никое място за безопасно. Също така не смятай, че верността е направена от камък.

- Зная.

- Естествено - измърмори царят с извинителен поглед. - Чу ли за Аргуриос?

- Не.

- Говори се, че е бил прогонен и обявен за престъпник. Казват, че си го купил.

Хеликаон поклати невярващо глава.

- Не можеш да купиш мъж като Аргуриос. Кой е способен да помисли такова нещо?

- Онези, които могат да бъдат купени - отвърна Одисей. - Съмнявам се да оцелее и месец. Колко време мислиш да останеш в Троя?

- Още няколко дни. Трябва да посетя Приам, а още също и няколко търговеца. Защо питаш?

- Нещо се мъти - каза по-възрастният мъж, докосвайки носа си. - В града цари безпокойство. Подозирам, че се готви нов дворецов преврат.

Хеликаон се засмя.

- В двореца винаги се готви преврат. Подозирам, че Приам се радва. Това дава на демоничния му ум нещо, с което да се занимава.

- Прав си - призна Одисей. - Той обича рисковете. Навремето познавах човек, който обичаше да се обзалага за всичко. Седеше под дърво и се хващаше на бас кой гълъб ще отлети пръв или кой делфин ще доплува до носа на кораба. Залозите му ставаха все по-големи и по-големи. Един ден заложи земите, конете, добитъка и кораба си на едно хвърляне на зарове. И ги изгуби.

- Мислиш, че Приам е същият глупак?

Одисей сви рамене.

- Човек, който обича рисковете, иска да се изпита. И всеки път, когато спечели, има нужда да увеличи риска. Приам има много признати синове и само няколко властови позиции, с които да ги дари. Не всеки от синовете му може да го наследи.

- Но той разполага с Хектор - изгъкна Хеликаон. - А Хектор никога не би предал баща си.

- Хектор има ключова роля във всичко това - отвърна Одисей. - Той е и обичан, и мразен. Всеки, който се надигне срещу Приам, трябва да се изправи срещу гнева на Хектор. Дори само това възпира гражданската война. Приам се е отчуждил от поне половината си военачалници и само боговете знаят от колцина от съветниците си. Отнема им титлите заради каприз и

издига други на тяхното място. Забавлява се, като унижава всички около себе си. Синовете му твърде често са гълчани публично. Глупав човек. Ако Хектор падне в битка, това царство ще бъде разкъсано като старо платно по време на буря.

Хеликаон се засмя.

- Хектор няма да падне в никоя битка. Той е неуязвим. Ако корабът му потъне, той ще излезе от морето, яздейки някой от делфините на Посейдон.

Одисей също се засмя.

- Да, наистина излъчва божественост - усмивката му се стопи. - Но той не е бог, Хеликаон, а просто човек, макар и велик. А всички хора умират. Не искам да съм в Троя, ако това се случи.

- Няма да се случи. Боговете винаги са обичали Хектор.

- Дано татко Зевс чуе тези думи и ги превърне в истина - Одисей се изправи. - Трябва да се подготвяме за отплаване. Пази се, момчето ми. Според Акса за него се говореше, че има петдесетима сина, макар и царицата да бе родила само Мирима. Знаеше се, че в младостта си е обичал много жените, затова мнозина от тези синове, независимо признати от него, или не, бяха устроили домовете си в Троя, близо до славата на баща си. Макар и да управляваше вече от четиридесет години, царят още обичал хубавите млади момичета, каза й друга слугиня с кикотене. Това отврати Андромаха. Поредният старец, който не може да приеме, че дните му за съвкупяване са отминали. Но пък богатите бяха и властни, а властта беше афродизиак. А за Приам се твърдеше, че е най-богатият мъж на света.

Тя беше удивена от съкровищата, който видя в царския мегарон, апартаментите на царицата, а също и от златните накити, който Лаодика смяташе за обикновено ежедневно украшение. Принцесата винаги бе обсипана със злато - на китките и врата си носеше гривни и огърлици, а в царевично русата й коса бе вплетена златна нишка. Роклите й пък тежаха от други украшения. Но нищо от това не можеше да я направи по-красива, мислеше си Андромаха. Бижутата само отвличаха вниманието от малките й лешникови очи, дългия и нос и леко увисналата й брадичка. Онова, с което Лаодика компенсираше всичко това, беше зашеметяващо красивата и усмивка и мил характер, който я правеше много чаровна.

- Бедната Андромаха - каза й веднъж Лаодика, преплела ръка с нейната. - Нямаш бижута, никакво злато и само няколко мъниста и малко сребро. Ще накарам баща ми да ти даде злато, кехлибар и халцедон - огърлици и обици, които да са в тон с очите ти и златни верижки, с които да украсиш изящните си глезени... и големите си стъпала - Тя се засмя весело.

- Казват, големите стъпала са много красиви - отвърна й мрачно Андромаха. - Колкото по-големи, толкова по-добре.

Сега се усмихваше вътрешно, докато гледаше същите тези стъпала, затворени в грозните сандали с дебели подметки, които Акса й бе изнамерила. После погледна нагоре.

Двамата се прегърнаха.

- Попътни ветрове и спокойни води, Одисей.

- Това ще е приятно разнообразие. Кажете ми, ще видиш ли Андромаха?

- Може би.

- Прекрасна жена. Харесвам я невероятно много. - Одисей се засмя. - Какво не бих дал да присъствам на първата й среща с Приам.

Хеликаон се замисли за троянския цар. Могъщ и тираничен, той искаше да се наложи на всеки, който се изправи пред него. После си спомни предизвикателния поглед на Андромаха.

- Да - съгласи се. - И аз бих искал да видя това.

II

- Господарке, събуди се! О, моля те събуди се!

Андромаха бавно се върна към света на будните. Сънуваше ужасна буря и море, което се издигаше като планина в небето. Откак бе видяла гадателя Аклид, я спохождаха такива сънища: видения за мъже с по един сандал или чудовищни бури. Веднъж дори сънуваше, че се е омъжила за свинар, чието лице бавно се превърна в зурла на шопар - с бели бивни, подаващи се под брадагите бузи.

Леглото ѝ представляваше плетеница от бял лен и усещаше потта по цялото си тяло. Сънищата бяха пълни със страх и я оставяха с усещането за приближаваща заплаха. Тя се надигна и погледна прислужницата си - младата и в напреднала бременност Акса.

Обикновено усмихната и спокойна, сега слугинята кършеше ръце от тревога, а пълното ѝ лице представляваше маска на напрежението.

- Хвала на боговете, господарке. Мислех си, че никога няма да те събудя. Викат те - каза тя, снижавайки глас, а после погледна през рамо към покоите на Андромаха, все едно очакваше да са пълни с шпиони. "Което можеше и да е така", замисли се жената. Целият дворец беше море от подозрителни очи. Слугите се появяваха и бродеха като привидения навсякъде, където хората се събираха на едно място, а разговорите се водеха шепнешком.

Андромаха разклати глава, за да прогони лошите мисли, и свали дългите си крака от леглото. През високия квадратен прозорец виждаше бледата зора, прокрадваща се на хоризонта на нощното небе.

- Кой ме вика по това време?

- Царят, господарке - Акса незабавно започна да дърпа нощницата на Андромаха през главата ѝ. - Трябва да се измиеш и да се облечеш, и бързо да отидеш при него. Той не обича закъсненията.

Андромаха усети паниката в гласа на жената и осъзна, че Акса ще носи отговорност, ако Приам е принуден да чака. Прислужницата натика мокра гъба в лицето ѝ, но тя я хвана.

- Аз ще свърша това. Намери жълтата ми рокля и сандалите, които Лаодика ми подари вчера.

Докато се миеше, Андромаха се зачуди защо ли я бяха накарали да чака цяла седмица преди Приам да реши да се срещне с нея. Може би трябваше да смята това за голяма чест. Възможно беше други млади булки да са чакали месеци преди да го видят. Тя попита Лаодика, но най-голямата дъщеря на Приам просто бе свила рамене. Андромаха не знаеше толкова много неща за Троя. Вече знаеше обаче, че дворецът на Приам не е щастливо място. Беше зашеметяващо красив и пълен със съкровища, много от които от масивно злато. Монумент на показността, който рязко контрастираше с потайното поведение на хората в него. Лаодика бе изпратена да я въведе в дворецовите обичаи: местата, където жените могат да посещават, и стаите и коридорите, затворени за тях. Ала Андромаха научи много повече от това. Разговорите с Лаодика винаги бяха изпълнени с предупреждения. Какво да не прави. Какво да не говори. На кого да се усмихва и с кого да е учтива. Кого да избягва.

Принцесата изброи много имена, но повечето от тях прехвърчаха край ушите на Андромаха със скоростта на ловджийски ястреби. Някои се задържаха, но само след като срещна хората, на които принадлежаха: царския съветник Полит с воднистите му очи, дебелия Антифон - Господаря на конете. Андромаха щеше да е искрено изненадана, ако вечно задъханият и потен старец изобщо можеше да се качи на кон. Срещна и Деифоб, принцът на пристанището. Най-често наричан Диос, той изглеждаше почти като Хеликаон, но без

вътрешната сила. Всъщност тя смяташе, че очите му гледат изплашено.

Осъзна, че Акса я гледа тревожно.

- Красивите сандали, господарке... - заекна тя.

- Донесе ли ги, Акса?

- Да, господарке, но... те не са подходящи.

- Не спори с мен. Боиш се от гнева на царя. Разбирам те. Но би трябвало да се боиш и от моя.

Гласът ѝ остана приятен, но се вгледа сурово в лицето на Акса и младата жена сведе очи.

- Съжалявам, господарке, но не разбираш. Не можеш да носиш сандали. Ще се срещнеш с царя в голямата кула. Стъпалата са хлъзгави и той нареди да носиш подходящи обувки.

По-късно, докато вървеше по каменните улици под увеличаващата се светлина на зората, съпроводена от Акса и двама царски орли с брони от бронз и сребро, Андрوماха се зачуди каква игра играе Приам. Искаше и се да има възможност да говори с Лаодика за странния избор на място на срещата.

По време на седмицата, прекарана в Троя, беше чула много слухове и клюки за Приам - повечето пълни с възхищение и всички - безсмислени. Според Акса за него се говореше, че има петдесетима сина, макар и царицата да бе родила само Мирима. Знаеше се, че в младостта си е обичал много жените, затова мнозина от тези синове, независимо признати от него, или не, бяха устроили домовете си в Троя, близо до славата на баща си. Макар и да управляваше вече от четиридесет години, царят още обичал хубавите млади момичета, каза ѝ друга слугиня с кикотене. Това отврати Андрوماха. Поредният старец, който не може да приеме, че дните му за съвкупяване са отминали. Но пък богатите бяха и властни, а властта беше афродизиак. А за Приам се твърдеше, че е най-богатият мъж на света.

Тя беше удивена от съкровищата, който видя в царския мегарон, апартаментите на царицата, а също и от златните накити, който Лаодика смяташе за обикновено ежедневно украшение. Принцесата винаги бе обсипана със злато - на китките и врата си носеше гривни и огърлици, а в царевично русата ѝ коса бе вплетена златна нишка. Роклите ѝ пък тежаха от други украшения. Но нищо от това не можеше да я направи по-красива, мислеше си Андрوماха. Бижутата само отвличаха вниманието от малките ѝ лешникови очи, дългия и нос и леко увисналата ѝ брадичка. Онова, с което Лаодика компенсираше всичко това, беше зашеметяващо красивата и усмивка и мил характер, който я правеше много чаровна.

- Бедната Андрوماха - каза ѝ веднъж Лаодика, преплела ръка с нейната. - Нямаш бижута, никакво злато и само няколко мъниста и малко сребро. Ще накарам баща ми да ти даде злато, кехлибар и халцедон - огърлици и обици, които да са в тон с очите ти и златни верижки, с които да украсиш изящните си глезени... и големите си стъпала - Тя се засмя весело.

- Казват, големите стъпала са много красиви - отвърна ѝ мрачно Андрوماха. - Колкото по-големи, толкова по-добре.

Сега се усмихваше вътрешно, докато гледаше същите тези стъпала, затворени в грозните сандали с дебели подметки, които Акса ѝ бе изнамерила. После погледна нагоре. Голямата кула на Илион се издигаше горда на южната стена на Троя, почти два пъти по-висока от укрепленията и със сигурност бе най-високата сграда, която някога бе виждала. Докато вървеше надолу по хълма към нея, виждаше вечно бдителните стражи, разположени по покрива ѝ. Изглеждаха като дребни насекоми и издигащото се слънце блестеше по шлемовете и върховете на копията им.

Когато попита Акса за повикването ѝ в голямата кула прислужницата ѝ се стори странно неразговорлива.

- Сигурно е голяма чест - каза тя със съмнение. - Цар Приам понякога ходи там да

надзирава града си и да оглежда морето и равнините за нашественици. Той бди над народа си.

- А често ли кани посетители в голямата кула на Илион?

Акса се изчерви и отказа да срещне очите ѝ.

- Не зная. Не познавам обичаите на царя. Но това е най-високата точка в града. Трябва да е голяма чест - повтори тя.

Андромаха видя смущението, изписано на лицето на прислужницата и я прегърна.

- Не се страхувам от височини - опита се да я успокоя. - Не бой се.

Влязоха в голямата квадратна кула точно в основата ѝ при Скейската порта. Каменната стена беше много дебела и вътре бе студено и влажно. Андромаха видя тясно стълбище, издигащо се спираловидно в мрака. Погледна нагоре и видя, че кулата е просто влажен квадратен пилон, пълен с въздух и осветен на равни интервали от дупки, пробита в дебелиите стени. Стълбите обрамчваха вътрешната им страна и се издигаха на стръмни изкачвания, следвани от тераси, водещи до следващото издигане, и така до нищожно светло петно високо горе. Нямаше парапет. По стените до пода бяха наредени факли и един от войниците с нея запали една от тях, за да я отнесе нагоре по стълбите.

- Искаш ли да дойда с теб, господарке?

Андромаха видя, че очите на Акса са разширени от уплаха на светлината на факлите, а ръцете ѝ несъзнателно са притиснати в подутия ѝ корем.

- Не. Стой тук. Чакай ме - отвърна тя.

- Ще вземеш ли водата?

Акса започна да развързва мяха, който носеше на кръста си. Андромаха помисли за момент, после ѝ каза:

- Не, задръж я. Може да ми се допие после.

Осъзна, че двамата войници се готвят да я последват. Вдигна ръка.

- Дай ми факлата.

Факлоносецът погледна несигурно към другаря си, но ѝ я подаде.

- Стойте тук - каза им тя учтиво и преди да успеят да помръднат, се закатери пъргаво по стълбите, стъпвайки леко по лъскавия камък.

Катереше се все по-високо, а краката ѝ, силни от часовете ходене и тичане из Тера, я придвижваха неуморно по каменните стъпала. Всяко от тях бе високо почти до коляното ѝ и на нея ѝ хареса напрежението. Бедрата и прасците ѝ копнееха за подобно упражнение. Никога не бе страдала от страх от височини, но не бе изкушена и да гледа надолу, за да види докъде е стигнала. Вместо това гледаше нагоре, към малкия квадрат светлина.

Вече имаше чувството, че е успяла да оцени стария цар. Той бе поискал да дойде в кулата, за да всее страх у нея, може би да я унижи, с надеждата да я види как пада разплакана на пода и се налага да бъде носена като дете. Удивена беше, че цар с такава сила и богатство има нужда да доказва властта си над една млада жена. „Мога да се справя с такъв тормоз!”, реши тя.

Стъпалата станаха по-тесни с приближаването ѝ към върха и изглеждаха много по-изхабени. Освен това бяха по-хлъзгави и тя започна по-ясно да осъзнава наличието на тъмната бездна вдясно. Реши да стъпва по-внимателно. Чудеше се защо стълбите са по-изхабени на върха. После разбра и се засмя. Спря се, за да вдигне факлата. На около тридесетина стъпала под нея от другата страна на кулата имаше тъмна ниша, а в нея - тясна врата. Не я беше видяла, докато се изкачваше. Това трябваше да е изходът към терасата на южната стена. Старецът бе излязъл през нея и щеше да я остави да изкачи цялата кула. „Приам - помисли си тя. - Дори не съм те виждала, а вече не те харесвам.”

Когато излезе на върха, почувства облекчение. Яркото ниско слънце подразни очите и, а

вятърът разроши косата и, затова за миг беше объркана. После се огледа бавно, за да успокои дишането си.

Дървеният покрив беше с размера на царския мегарон, но почти празен, ако се изключеха четиримата стражи, разположени в четирите му ъгла. Те бяха неподвижни и гледаха навън. До парапета на югозападната стена стоеше висок широкоплещест мъж, чиято сребристозлатна коса се вееше под напора на вятъра.

Беше много едър и с тъмна кожа. Носеше синя туника и въпреки хлада на зората, мускулестите му ръце бяха голи. Стоеше с обърнат към нея профил и Андромаха видя извит нос и силна челюст. Явно не я беше видял и тя остана неподвижна и несигурна какво да стори.

- Е, цял ден ли ще стоиш там, момиче? - попита той, без да се обръща.

Андромаха се приближи към него и сведе глава.

- Аз съм Андромаха от Тива...

Царят се обърна рязко. Изненада я колко младолик и жизнен изглежда. Височината и широките му рамене сякаш я притискаха - физическото му присъствие беше колосално.

- Не са ли те научили как да се обръщаш към своя цар, момиче? На колене!

Той се извиси над нея и тя бе почти принудена да падне само от излъчването му.

Но вместо това изпъна гръб.

- В Тива в полите на Плакос не падаме на колене пред никого, дори пред боговете.

Приам се наведе толкова близо, че виждаше жълтеникавобялото на очите му и подушваше миризмата на сутрешно вино в дъха му. Той каза тихо:

- Сега не си в малката Тива. Няма да повтарям.

В този миг откъм стълбището се чу дрънчене и един царски орел се изкачи на покрива. На шлема му се виждаше черно-белият герб на капитан. Той бързо дотича до царя си.

- Господарю. - Погледна към Андромаха и се поколеба. Приам му направи нетърпеливо знак да продължи. - Господарю, хванахме го! Явно някой го е предупредил и почти се беше добрал до египетския кораб. Сега го разпитват.

- Чудесно! По-късно ще се присъединя към разпитващите. - Царят все още гледаше надолу към залива. - Онова чудовище новият кораб на Хеликаон ли е?

- Да, господарю. „Ксантос”. Пристигна късно през нощта. Това предизвика интерес у Андромаха. Тя Внимателно следеше Приам, но не можа да разгадае по изражението му дали смята новината за добра, или лоша. След малко той освободи капитана и отново се обърна към нея.

- Нека ти покажа града - каза той и с лекота скочи на високия парапет, а после се, обърна и протегна ръка към Андромаха.

Тя не се поколеба и протегна китката си. Той я хвана и я изтегли до себе си. Вятърът я блъсна и под нея се разкри невероятната височина на кулата.

- Значи няма да коленичиш пред мен? - попита царят.

- Няма да коленича пред никого - отвърна тя, подготвяйки се за бутането, което щеше да я запрати към смъртта ѝ, и готова да го дръпне със себе си.

- Ти ме заинтересува, момиче. У теб няма страх.

- Очевидно у теб също, царю Приам.

Той изглеждаше изненадан.

- Страхът е за слабите. Огледай се наоколо. Това е Троя. Моята Троя. Най-богатият и могъщ град на света. Построен от изплашени хора, но хора с въображение и смелост. Става по-богат с всеки изминал ден, а с това нараства и влиянието му.

Внезапно, за изненада на Андромаха, царят се протегна и опипа лявата ѝ гърда. Тя не

трепна.

- Ще свършиш работа - каза Приам и отдръпна ръка, а после ѝ махна, че може да си върви. - Ще ми родиш силни деца.

В сърцето ѝ се прокрадна леденият червей на страха.

- Имаш предвид на твоя син Хектор, царю - поправи го тя с по-твърд глас, отколкото трябваше.

Той пристъпи напред по-бързо, отколкото беше очаквала и отново се надвеси над нея.

- Аз съм твоят цар - прошепна в ухото ѝ и тя усети горещия му влажен дъх. - А Хектор не е тук. Може да не се върне до пролетта.

Перспективата да бъде затворена в двореца на Приам през дългите седмици на зимата изпълни Андромаха със смут.

- Можеш да си вървиш - каза царят и ѝ обърна гръб, загледан в залива.

Андромаха скочи леко от парапета и тръгна към стълбите. Тогава Приам отново я повика и тя се извърна.

- Още си девствена, така ли?

- Аз съм онази, която съм, царю Приам - отвърна тя, неспособна да сдържи яда в гласа си.

- Тогава не забравяй коя и какво си - посъветва я той. - Ти си собственост на Приам, докато той не реши, че можеш да станеш нечия друга собственост.

18

ДОМЪТ НА ЗМИИТЕ

I

ДОМЪТ НА ЗМИИТЕ СЕ ОКАЗА ПО-ГОЛЯМ, отколкото Ксандер си мислеше. Имаше четири огромни сгради, разположени в квадрат с открита градина помежду им, в която бе издигнат олтар на бог Асклепий.

Навсякъде имаше хора - жени в дълга червени рокли, мъже, облечени в бели туники, жреци с широки роби в синьо и златно. Имаше и тълпи от молители, които се редяха на опашка пред трите маси, разположени около олтара. Всеки носеше дарение - някой имаха клетки с бели гълъби, друга предлагаха парфюми или предмети от мед и сребро. Ксандер видя, че всеки молител получава малък папирус, който докосваше до устните си, преди да го пусне в голям меден съд на масата до жреца.

Момчето, което се разхождаше из градината, изобщо не разбираше защо правят това и накрая реши да се върне в стаята си.

Само дето нямаше представа къде е тя. Четирите сгради изглеждаха напълно еднакви. Влезе в една от тях, последва дългия коридор и се озова в голяма кръгла зала. В ниши в стените бяха разположени статуи на боговете. В основата на всяка от тях бе поставена дълбока сребърна чаша и малък мангал, пълен с нагорещени въглени. Той разпозна статуята на Деметра, богинята на плодородието, защото носеше кош с царица на главата си и бебето Персефона пред гърдите си. Други му бяха непознати. Въздухът бе изпълнен с миризмата на тамян и той видя двама жреци, които обикаляха статуите. Първият наливаше вино в сребърните чаши, а вторият хвърляше малки папируси в огъня на мангалите.

Чак тогава Ксандер разбра. Листчетата на молителите бяха предавани на боговете. Чудеше се как ли Деметра ще разбере какво точно е искал богомолецът от нея по прахта.

Той излезе от храма и видя Макаон - лечителят, който се грижеше за него. Ксандер го повика и мъжът извърна глава. Беше висок и прегърбен, с къса тъмна коса, оредяваща по слепоочията. Очите му изглеждаха изморени.

- Виждам, че днес си по-добре, Ксандер - каза той.

- Да.

- Не се претоварвай. Все още оздравяваш.

- Няма. Можеш ли да ми кажеш къде е стаята ми?

Макаон се усмихна.

- Домът е като лабиринт. Нужно е време човек да се научи да се ориентира из него.

Разчиташ ли символи?

- Съжалявам, не.

- Ти си в Огън седем. Всяка сграда е белязана с различен символ, а всяка стая - с номер.

- Той посочи най-близката врата. - Първият символ на вратата показва елемента, на който е кръстена съответната част. - Ксандер се загледа в образа на дървото. - На какво ти прилича това?

- На лък - отвърна той.

- Предполагай, че може и да е така - съгласи се Макаон. - Всъщност полукръгът е чаша.

Така че тази сграда е Вода. Знакът под него е номерът на стаята. На север е Земя, символът там е пълен кръг, защото всичко идва от земята и се връща в нея. Огън е точно от другата страна на градината и на всяка врата ще видиш друг полукръг, обърнат надолу върху права линия. Това представлява изгриващото слънце. Въздух е сградата отляво. На нейните стени има друг полукръг, издигнат нагоре като платно, опънато на вятъра.

- Благодаря ти. А как боговете разбират кой е целунал папируса?

Макаон се усмихна.

- Боговете виждат всичко, Ксандер. Те знаят какво има в сърцата и умовете ни.

- За какво изобщо са им тогава папирусите?

- Важен е ритуалът на почитта. Доказателство за уважение и възхищение. Ще поговорим за това утре, като те посетя. А сега трябва да се захващам с работата си. - Макаон стана. - Ако искаш, се разходи наоколо. Но се опитай да не пречиш на хората.

Ксандер прекося празната в момента градина и намери стаята си. Чувстваше се ужасно изморен и слаб. Успя да стигне до леглото си с треперещи крака и легна. В очите му стаята се движеше като палубата на кораб. Докато лежеше, чу как врата се отваря и в полезрението му се появи фигура.

Хеликаон.

Ксандер се опита да стане.

- Стой си така, момче - каза Златния и седна на ръба на леглото.

- Благодаря, господарю.

- „Ксантос” скоро ще отплава за Дардания. Макаон смята, че трябва да останеш тук през зимата. Казва, че ще ти е нужно време да възстановиш силите си.

Ксандер не отговори. Беше едновременно успокоен и разочарован. Приятно му беше да е част от екипажа, но се боеше от нова битка, освен това още виждаше горящите мъже нощем в кошмарите си.

Хеликаон сякаш прочете мислите му.

- Наистина съжалявам, че първото ти пътуване беше изпълнено с толкова трагедии. Одисей ми каза, че си видял Зидантас, докато си страдал от треската.

- Да, господарю. Всички бяха на плажа и той седеше встрани заедно с още неколцина. Един от тях беше Епей.

- Епей умря в битката - каза Хеликаон. - Зидантас каза ли ти нещо?

- Да. Заръча ми да мисля за живота и да се върна в Троя. Искях да отида с него, но той ми обясни, че го чака тъмен път. Помоли ме да предам на дъщеря му Тея, че е донесла огромна

радост в живота му.

Хеликаон поседя смълчан няколко секунди.

- Мисля, че това не е било сън, Ксандер - каза той накрая. - Вероятно е било истинско видение. Ще оставя злато на храма, за да платя за престоя ти. Напролет още ще имаш място сред моя екипаж, но искам да свършиш нещо за мен в замяна.

- Всичко, господарю.

- Аргуриос е тук. Бил е ранен и ми казаха, че умира. Искам да го посетиш и да се грижиш за него. Наех и други хора да бдят над него и да попречат на убийците да довършат започнатото. Ще го направиш ли за мен?

- Да, господарю, но Аргуриос не ме харесва.

- Много ще съм изненадан, ако той харесва, когото и да е.

- Какво да сторя?

- Той отказва да яде и пие. За това му носи храна и вода.

- Защо не иска да яде?

- Зли хора са му отнели всичко, което има. Мисля, че част от него не иска да живее.

- Не мога да го накарам да яде, господарю.

- Кажи му, че си говорил с мен и аз съм се изсмял на трагедията му. Кажи му, че според мен един микенски войн по-малко на света е повод за тържество.

- Но той ще те намрази, нали?

Хеликаон въздъхна.

- Да, мисля, че ще те намрази. Когато си починеш, иди и го намери. Той е във Въздух, а стаята му е близо до входа.

II

Убиецът Карпофорус последва Хеликаон нагоре по хълма към двореца. Вече почти двадесет години не бе убивал никого в Троя. Оттогава градът се бе променил невероятно много, разширявайки се в почти всички посоки. Последното му убийство тук бе последвано от бягство през едно пасище в малка горичка. Сега на мястото на поляната имаше десетки малки къщи, обградени от тесни улици, а горичката бе изсечена, за да стори път на казарми. Полямата къща на търговеца, когото бе убил, също я нямаше. "Жалко - помисли си той, - защото тя бе добре построена и с приятни за окото извивки."

Малко по-нататък Хеликаон се спря пред маса с изложени на нея платове и се заприказва със собственика. Карпофорус изостана, без да сваля очи от него. Слънцето грееше ярко в златното небе и на пазара имаше много хора.

"Любопитно - помисли си той - че Хеликаон изглежда толкова спокоен тук." Знаеше, че в града има микенци и по всяко време може да го нападне някой убиец. Карпофорус огледа тълпата подозрително, търсейки някой възможен враг или поне знаци за напрежение по лицата на минавачите. Беше решен никой друг да не вземе наградата му.

После Хеликаон продължи.

Убиецът го последва по друг хълм към Златния дворец на Приам.

В същия миг забеляза как между две сгради се появява млад мъж. Беше тъмнокос и слаб и носеше зелена туника и сандали. На колана му имаше кинжал. Карпофорус го бе видял и в тълпата на пазара. Убиецът ускори крачка, за да съкрати разстоянието помежду им. Когато Хеликаон сви зад един ъгъл, новодошлият бавно извади кинжала си и понечи да го последва.

Карпофорус извади собственото си оръжие и се затича.

Когато зави зад ъгъла, видя младия мъж, паднал с разкочени крака на улицата. Хеликаон

се беше надвесил над него.

- Съжалявам - каза той. - Забавих се.

- Глупости, Атал. Аз съм виновен, че ти наредих да изостанеш. - Хеликаон му се ухили. - Да се надяваме, че този глупак е най-доброто, с което разполагат.

- Дано - съгласи се Карпофорус.

Младият мъж бе още жив и в съзнание, Въпреки че кинжалът му сега беше в ръката на Хеликаон. Той изгледа Златния с чиста омраза. Принцът хвърли оръжието на улицата и продължи. Карпофорус го последва.

Стигнаха смълчани до двореца и Хеликаон приближи стражите на портата, а после ги пуснаха да влязат под сянката на стените, за да се озоват в широкия павиран двор.

- Сигурно ще се забавя известно време в двореца - каза му Хеликаон. - Така че си намери някаква храна. Ще се срещнем тук по здрач.

Той тръгна към червените колони на дворцовия вход и Карпофорус си намери място на сянка. Седна на каменна пейка до някакво увивно растение с приятна миризма и лилави цветчета. Мястото беше уютно и той се отпусна. С голямо облекчение бе видял как „Пенелопа“ отплава същата сутрин. Откак напуснаха Залива на лошия късмет, Карпофорус бе принуден да преценява всяка своя крачка. Одисей познаваше лицето му и без съмнение се бе сетил, че преследва Хеликаон.

Когато бе пътник на борда на „Пенелопа“ преди около девет години, той се изненада, когато царят на Итака се приближи към него, след като бяха изтеглили кораба на плажа. Типично за него, убиецът си бе намерил място за сън встрани от мъжете, и сега седеше и наблюдаваше звездите, когато Одисей дойде. Грозният цар седна на камъка наблизко.

- Познавам те - каза той.

Карпофорус се шокира. Най-големият му талант беше анонимността му. Имаше лице, което никой не запомняше, и едно завързване на косата зад гърба му или пускане на лека брада водеше до драстични промени във външността му. А преди това пътуване до Дардания не бе срещал Одисей.

- Как така? - избегна отговора той.

Царят се засмя.

- Един мой приятел те нае. Един ден те видях да излизаш от дома му. Казват, че си най-добрият убиец на света, Карпофорус. И че никога не се проваляш.

- Бъркаш ме с някого.

- Никога не правя такива грешки - отвърна спокойно Одисей. - И бих желал да те наема.

- Казват, че ти си човек без врагове. Кого би могъл да искаш мъртъв?

Одисей сви рамене.

- Няма значение. Просто искам да се хваля, че съм наемал великия Карпофорус.

- Не те интересува кой ще умре?

- Изобщо.

- Тоест предлагаш ми просто да убия някого и да ти искам пари?

- Хмм - замисли се грозният цар. - Да, това би било твърде случайно. - Той помълча за известно време. - Добре, какво ще кажеш за това: наемам те да убиеш следващия, който поиска да те наеме.

- Аз вече знам кой иска да ме наеме и той е могъщ и добре защитен. Цената на услугите ми зависи от риска, който поемам.

- Кажи я.

- Не искаш да знаеш кой ме е наел?

- Не.

Сега Карпофорус замълча. Огледа Внимателно плажа и мъжете, седнали около огъня. Погледът му се спря на тъмнокосия млад принц, който пътуваше с Одисей. И в това беше трудността. По време на пътуването той видя, че царят харесва младежа. Дали Одисей не бе разбрал, че Карпофорус е изпратен да го убие? Ако беше така и той откажеше предложението му, щеше да умре на този плаж. Погледна отново към Одисей и срещна погледа му. Човекът беше умен. Искаше да спаси младия принц, убивайки баща му, но все пак, ако Карпофорус бъдеше заловен, никой нямаше да обвини царя на Итака. В крайна сметка той го наемаше заради каприз, да убие някой напълно непознат.

- Как ще разбереш, че съм изпълнил поръчката? - попита убиецът, продължавайки представлението.

- Отрежи ухото на човека и ми го прати. Ще го приема за доказателство.

- Ще ти струва сребро колкото теглото на овца.

- Съгласен съм... но пък ние имаме много малки овце в Итака. Още нещо. Човекът, за когото говорим, може вече да е обявил целта на убийството. Или пък може да го обяви, преди да си изпълнил обещанието си.

- Напълно е възможно.

Очите на Одисей станаха студени. В този миг Карпофорус видя за миг мъжа, за когото говореха легендите - младият разрушител, който бе тероризирал селища по цялата Велика зеленина. В дните на младостта си царят на Итака си бе създал сериозна репутация като боец и убиец. Карпофорус остана спокоен. В момента животът му трептеше като свещ под напора на буря. Една погрешна дума и щеше да изгасне.

- Мисля, че не би било мъдро да приемаш предложение от човек, когото ще убиеш. Не си ли съгласен? - каза бавно Одисей.

- Разбира се.

- Прекрасно.

После уточниха начина на заплащане. Зад тях мъжете от „Пенелопа” се смееха. Карпофорус погледна към тъмнокосия принц и видя, че той се бори с първия помощник на Одисей, Биас.

- Чудесен младеж - каза царят на Итака. - Напомня ми на един млад моряк, който плаваше с „Пенелопа” преди години. Убиха го. Отне ми пет сезона да намеря убиеца, но накрая набучих главата му на копие. Моята Пенелопа винаги ми казва, че съм много коравосърдечен и трябва да се науча да забравям злините. Искане ми се да можех. - Той сви рамене. - Но всички сме такива, каквито сме, Карпофорус. - После постави месестата си длан на рамото му. - Радвам се, че можахме да си поговорим.

Убиецът беше силно подразнен, че царят го е изиграл с такава лекота, а сега обещанието за златото на Агамемнон му даваше шанс да изпълни някогашното желание на покойния цар Анхиз.

Хеликаон най-после щеше да падне под ножа на Карпофорус.

В началото планираше да го убие на Кипър и го проследи в мрака до върха на висока скала. Разрази се буря и Хеликаон отиде до ръба, където застана с вдигнати ръце, сякаш се готвеше да се хвърли долу в морето. Карпофорус се прокрадна тихо между огромните плочи на олтара. Нямаше нужда от кинжал. Едно бутване щеше да стигне, за да запрати човека към вечността.

Тогаваше се появи детето. Убиецът се стопи в сенките и заслуша, докато ужасеното малко момиче разказваше за майка си. Хеликаон бе коленичил до нея и това го правеше лесна жертва за нож в гърба, но Карпофорус не можеше да отнеме живот пред очите на дете.

Спомни си нощта в Кипър. Тогаваше научи много, не само за Хеликаон, но и за себе си. Беше

станал самонадеян и урокът бе почти смъртоносен. Златния беше разбрал, че го следят и бе разположил хора извън стените. А после почти го хвана в капан в градината. Потръпна от удоволствие при спомена за вълнението.

Внезапно проблесналата през облаците луна бе огряла Хеликаон, когато се затича към него. Карпофорус успя да достигне стената и мрака зад нея. После видя Зидантас. Едрият мъж не го забеляза сред сенките. Появиха се и други. Карпофорус бе принуден да използва цялото си майсторство, за да им се изплъзне.

Докато седеше на пейката и си спомняше това, малко по малко задряма. Над него се надвеси сянка, която го събуди моментално и той вдигна кинжала си. Възрастният слуга почти изпусна подноса с храна и вода. Карпофорус прибра оръжието.

- Господарят ти ме помоли да ти донеса нещо за освежаване - каза слугата студено и остави подноса на пейката.

На него имаше кана с вода и чаша, а до тях - филия хляб и парчета подсолена риба. Слугата го изостави, без да каже и дума и Карпофорус се нахрани. Все повече и повече харесваше Хеликаон. Той беше благородник, който се грижеше за добруването на онези, които му служеха. Сигурно беше погледнал през някой от горните прозорци и го бе видял, че чака. Подобен човек щеше да бъде приветстван от Бащата на всичко, когато Карпофорус пратеше духа му при него. Всъщност, мислеше той, убийството на Хеликаон бе в известна степен дар за мъжа.

Наслаждавайки се на тази мисъл, той се облегна и отново задряма, спомняйки си за първия човек, когото уби. Беше инцидент. Карпофорус работеше в каменоломната. Острието на длетото му се строши и изхвърча. Заби се в гърлото на мъжа, работещ до него и уцели артерия. Човекът умря в гърчове сред праха на мината. Тогава той се ужаси, но един жрец скоро го успокои. Думите му още спохождаха убиеца в трудни моменти:

- Хадес, владетелят на мъртвите, знае мига на раждането ни и деня на нашата смърт. Писано е, че всеки има само толкова време, колкото той му даде. И когато това време свърши, тялото му се връща при земята.

- Значи всеки умира само като му дойде времето?

- Именно.

- Тогава Владетелят на мъртвите ме е използвал да отнема живота на онзи работник?

- Да, моето момче, точно така. Затова не бива да се чувстваш виновен.

Вината бе последното, което чувстваше. Младият Карпофорус бе въодушевен. Той бе докоснат от боговете и в онзи миг се беше превърнал в слуга на Хадес. Това бе най-великият миг в живота му и промени съдбата му завинаги.

Отново се замисли за Хеликаон. Не можеше да го убие днес, защото Ониякус го бе нарочил за телохранител на Златния. За да стои близо до него, той се бе присъединил към екипажа в Кипър и като всеки друг положи клетва за вярност. Подобни неща не можеха да се отхвърлят с лека ръка, затова и той се би яростно рамо до рамо с Хеликаон в битката при Залива на сините сови.

Но не можеше да отлага още дълго. Празненството на Деметра бе утре вечер. По-късно днес щеше да напусне кораба, за да може да убие Златния на следващия ден.

Удовлетворен от решението си, той се изтегна на пейката и потъна в сън без сънища.

III

Хеликаон влезе в царския мегарон - обширна зала, в която много хора чакаха да изложат молбите си пред царя. Имаше търговци и дори обикновени селяни. Беше претъпкано и шумно,

за това той прекося помещението без бавене. Един царски орел в ярка броня и с бял гребен на шлема отвори страничната врата към дворецовите градини и той се озова под светлината на слънцето. Тук имаше каменни пътеки, виещи се около ярки цветя, както и няколко мраморни пейки, разположени в сянката на гъсто преплетените пълзящи растения, обвили дървените рамки около тях.

И тук чакаха хора, но те бяха от царския род. Хеликаон видя двама от синовете на Приам - съветника Политес и дебелия Антифон. Политес седеше на сянка, поставил купчина папируси в скута си. И двамата мъже носеха дълга до глезените бели роби със златни колани, които бележеха ранга им на министри на царя. Хеликаон не ги бе виждал от една година. Политес изглеждаше блед, почти като болен. Светлата му коса оредяваше и очите му бяха зачервени. Антифон пък бе станал още по-дебел, отколкото го помнеше Златния, а лицето му бе зачервено и подуто, с тежки торбички под очите. Трудно беше да си представи човек, че и двамата все още бяха в началото на двадесетте си години.

Антифон го видя пръв и се усмихна широко.

- Хей, Еней! - извика той. - Добре дошъл!

Той стана с изненадваща за толкова дебел човек бързина и прегърна Хеликаон, а после го целуна по бузите. Силата му беше легендарна и дарданецът усети как ребрата му пукат. После Антифон го пусна. Политес не стана, но се усмихна смутено.

- Всички в Троя говорят за приключенията ти - продължи дебелият принц. - Морски битки и горящи пиратски кораби. Животът ти определено не е скучен, приятелю.

- Радвам се да съм отново тук.

Хеликаон забеляза употребата на думата „пиратски“, но не каза нищо. Троя все още бе в съюз с Микена и никой нямаше да рискува да обиди Агамемнон. Той си поговори с тях известно време и научи, че Приам си „почивал“, което означаваше, че чука някоя слугиня или жената на някой от синовете си. Политес изглеждаше нервен и напрегнат. „Може би е твоята жена“, помисли си Хеликаон.

- Някакви новини от града? - попита ги той. Забеляза как израженията им се променят, все едно върху лицата им са паднали маски.

- О, все същото - каза Антифон. - Видя ли невястата на Хектор?

- Срегнахме се.

- Твърде жена. Очи като зелен кремък. И жрица от Тера представяш ли си! Слаба като вейка. Няма за какво да се хванеш!

Хеликаон не искаше да обсъжда Андромаха с тях. Продължи, без да обръща внимание на коментара:

- Някакви новини за Хектор?

- Само слухове - каза Политес и избърса очите си с белия ръкав. - Един търговец каза, че е имало голяма битка. Но никой не знае кой е спечелил.

- Хектор, естествено - настоя Антифон. - Хектор винаги печели. Може и да е скучен в разговор и неспособен да различи чаша добро вино от кравешка пикня, но никога не губи битка. Не ти ли се струва странно?

- В какъв смисъл?

- Вечния дипломат, а Политес! - намръщи се Антифон. - Знаеш много добре какво имам предвид. И двамата израснахме с Хектор. Той никога не е обичал да се бие, дори и в детски борби. Винаги разумен, добронамерен и ухилен като дебил. Как, в името на Хадес, се оказа такъв непобедим войн?

Хеликаон се насили да се усмихне.

- Хайде стига, Антифон! Спомням си времето, когато ти беше най-бързият бегач в Троя.

Не можем ли да ти зададем подобен въпрос? Как такъв красив атлет стана толкова дебел?

Антифон също се усмихна, но очите му бяха мрачни.

- Имаш право, Еней. Хектор е такъв, какъвто е. Обичният наследник. Предполагам, че само печели от това. Но в управлението на един град има повече, отколкото би предположил, който и да е войн. Когато реколтата е бедна или се разрази епидемия няма да има значение, дали царят може да управлява колесница посред битка, или да отреже главата на врага с един удар.

- Затова и Хектор е извадил такъв късмет с братя като вас.

Един слуга се спря пред Хеликаон.

- Царят е готов да те види, господарю Еней - каза той. Златния му благодари и го последва обратно в двореца през странична врата, водеща към широко стълбище. Оттам стигнаха до покоите на царицата на върха на сградата.

- Царицата тук ли е? - попита той.

- Не, господарю, все още е в летния дворец. Но Цар Приам има навика да... си почива в покоите ѝ през деня.

Двама царски орли стояха пред вратата на върха на стълбите. Хеликаон разпозна единия от тях - много едър войн на име Кеон. Войникът кимна за поздрав и му се усмихна, докато отваряше вратата към покоите, но не продума.

Хеликаон влезе в стаята и Кеон затвори вратата зад гърба му. Лекият ветрец, който влизаше през широкия прозорец, развяваше тънките завеси и носеше миризмата на тежък парфюм. През една отворена врата се виждаше неоправено легло. После оттам излезе млада жена със сведени очи и изчервено лице. Тя мина край Хеликаон, отвори външната врата и излезе.

След нея се появи и Приам със златна чаша в едната ръка и златна гарафа в другата. Той отиде до един широк диван и седна, изпи виното в чашата и си наля още.

- Е, ела и седни - каза той, сочейки към стола от другата страна на ниска масичка. - Освен ако нямаш намерение да тичаш из града ми, за да гориш микенски пирати.

Хеликаон седна и погледна царя. В златото на косата му сякаш се забелязваше повече сребро от преди, но той изглеждаше все така могъщ.

- Чу ли, че Агамемнон е бил в Милет? - попита Приам.

- Не. Това е далеч от дома му.

- Последните две години пътува много. Тракия, Фригия, Кария, Ликия. Предлага дарове на царете, обявява приятелства и гради съюзи.

- За какво са му съюзи от тази страна на Великата зеленина?

- За какво ли наистина? - Царят замълча. После се облегна на дивана. - Видя ли момичето?

- Да.

- Красива... но скучна. Едно време всички жени сякаш бяха създания на огъня и страстта. Можеше да прекараш прекрасен ден в чукане. Сега всички са „Да, велики царю, каквото желаеш, велики царю. Искаш ли да лая като кученце, велики царю?“ Как мислиш, защо е така?

- Вече знаеш отговора - каза Хеликаон.

- Нищо, зарадвай ме.

- Няма. Не съм дошъл да споря с теб. Защо винаги искаш да се скараме, когато се срещнем?

- Не е до желания - отвърна Приам. - Просто не се харесваме. Да ти кажа ли какво си мислеше, когато ти зададох въпроса?

- Ако ти доставя радост.

- Някога момичетата правеха любов с Приам, красивия млад мъж. Сега искат да служат на Приам, похотливия стар цар. Прав ли съм?

- Естествено. Не се ли смяташ винаги за прав?

Смехът на Приам проехтя из стаята.

- Знаеш защо не ме харесваш, момче. Аз съм всичко, което на теб не ти стига наглостта да бъдеш. Аз станах цар. Ти не пожела и остави този товар на малкия Диомед.

- Мигове като този ми напомнят защо прекарвам толкова малко време в Троя - каза Хеликаон и стана.

- О, седни! - настоя Приам. - Трябва да поговорим, така че ще спрем да се заяждаме за известно време. Искаш ли вино?

- Не.

- Да се върнем тогава на Агамемнон - продължи царят, а Хеликаон отново седна. - Срещал ли си го?

- Не.

- Нито пък аз, макар и да познавах баща му Атрей. Той беше боец... но пък и нямаше друг избор. Западните народи постоянно враждуваха един с друг по онова време. Но Агамемнон? ... Той е загадка. Повечето от верните на баща му хора бяха или заменени, или избити. Сега около него има само диваци като Коланос. Знаеше ли, че Агамемнон е възобновил обичая за човешко жертвоприношение преди битка?

- Не, не бях чувал. Но не ме изненадва. Микенците са кръвожаден народ.

- Така е, Еней. Но по времето на Атрей и неговия баща спазваха героичен морален кодекс, наложен още от Херкулес. Слава и служба на боговете. Под властта на Агамемнон всичко се променя. Сега генералите му са брутални мъже, които насърчават зверствата сред войниците си. Шпионите ми разказват истории за ужаса в земите, които плячкосват. Жени и бебета биват изклани, мъжете са измъчвани и осакатявани.

- И какво прави Агамемнон толкова мистериозен? - попита Хеликаон. - Просто поредният дивак от раса на диваци.

- Той не е толкова лесен за анализиране, Еней. Генералите му са кръвожадни, но той не участва в техните извращения. По време на празненства не се налива с вино, не се смее и не пее. Седи тихо и наблюдава, докато останалите правят всичко това. Посланиците ми разказват, че има остър ум и говори добре за съюзите с Троя и нуждата от мирна търговия. Но същевременно дава пари и оръжие на пиратските флотилии, които плячкосват бреговете ни. Сега търси съюз с източните царе. Посланиците му носят златни дарове на Меония, Карих, Ликия и дори в далечната Фригия. Царете имат нужда от съюзи със съседите си, за да избегнат ненужни вражди. Съюзът с Троя е разбираем. Ние сме най-великият търговски град на Великата зеленина. Но Ликия и Фригия? Какъв смисъл има от тези подаръци? Какво се надява да получи?

Хеликаон сви рамене.

- При микенците всичко опира винаги до война и плячка.

- И аз това имам предвид - отвърна Приам. - И именно тук е мистерията. Шпионите ми твърдят, че Агамемнон разполага с достатъчно информация за враговете си, но една война на изток ще бъде глупава и обречена. Хетите може и да не са силата, която бяха някога, но армиите им ще смажат микенците. Египтяните също могат да се включат. Освен това, ако Агамемнон нападне съюзниците ни, Троянският кон ще тръгне срещу него, а на този свят няма сила, способна да се сравни с моя Хектор.

- Всичко това е вярно. Но все пак си разтревожен - изтъкна Хеликаон.

- Овчарят винаги се безпокои, когато вълците са наоколо - цитира поговорката Приам. -

Тревожи ме и това, че Агамемнон е наредил построяването на огромна флотилия. Въпросът е как я използва. И къде ще я отведе?

Приам стана от мястото си и влезе в спалнята, а после се върна с кожено платно, на което бе изрисувана карта на Великата зеленина. Той я разгърна на масата.

- По времето на дядо ми микенците нападнали Кипър и на острова все още има голямо микенско селище. Ако нахлуят с цялата си сила, могат да завладеят медните мини. Но Кипър е в съюз и с Египет, и с хетите, а и двата народа имат десетократно по-големи армии от тази на Агамемнон. Флотилиите им ще блокират острова. Войниците им ще слязат на брега и микенците ще бъдат надвити. - Царят посочи брега на Ликия. - Да предположим, че нападнат Дебелия цар. Вече имат колонии на Родос и Кос, както и в Милет. Могат да се снабдяват с провизии от там. Но Кигон е стар войник и добър боец. И което е по-важно, има съюз с мен. Ще изпратя Троянския кон на помощ и микенците няма да имат как да повикат подкрепления. Същото може да се каже за Милет и Меония. Накъдето и да погледнеш, Агамемнон няма шанс за победа. И знаеш ли какво значи това, Еней?

- Че или Агамемнон не е толкова умен, колкото твърдят посланиците ти... или пропускаш нещо.

- Именно! А аз не се съмнявам в интелигентността му. Напролет ще кажеш ли на капитаните си да събират информация, докато плават на запад?

- Разбира се.

- Добре. Междувременно шпионите и посланиците ми ще продължават да докладват. В някакъв момент плановете на Агамемнон ще се изяснят. Кога ще отпътуваш за дома?

- След ден или два. След като посетя царицата.

Върху лицето на Приам се изписа болка.

- Тя умира - каза царят и потрепери. - Трудно е за вярване. Мислех, че ще ни надживее до един.

- Тъжна вест - отвърна Хеликаон. - Чух, че е зле. Нищо ли не може да се направи?

Приам поклати глава.

- Взима опиата, за да спре болката, но жреците ми казват, че няма да преживее зимата. Знаеш ли, че още няма и петдесет? В името на боговете, някога беше най-красивата жена на света. Изпълваше душата ми с огън и позлатяваше дните ми. Липсва ми, Еней. Винаги е била най-добрият ми съветник.

- Говориш така, сякаш вече е мъртва.

- Не съм я виждал от седмици. Откак жреците ми казаха. Не мога да я погледна. Твърде болезнено е. Ще я откриеш в новия летен дворец от другата страна на Скамандър. Там са и Касандра, и младият Парис.

Хеликаон отново се изправи.

- Изглеждаш изморен. Ще те оставя да почиваш.

- Почивката ще ми дойде добре - призна Приам. - Напоследък не спя много. Има обаче още нещо, което трябва да знаеш - добави той. - Агамемнон е наел Карпофорус да те убие.

- Чувал съм името.

- Разбира се. Всички сме го чували. Онова, което сигурно не си чувал обаче е, че именно той уби баща ти.

Сякаш въздухът в стаята внезапно замръзна. Хеликаон остана неподвижен, усещайки как сърцето му бие учестено в гърдите.

- Откъде знаеш това? - успя да каже накрая.

- Вчера моите войници заловиха един човек. Отведоха го за разпит, където, естествено, той умря. По време на разпита научихме много. Мъжът, когото хванахме, уговаря и урежда

задачите, поети от убиеца. Един от синовете ми се опита да наеме Карпофорус да ме убие. Той обаче вече е бил нает от агентите на Агамемнон да премахне теб.

- Кой от синовете ти те иска мъртъв?

- Вероятно всичките, ако трябва да съм честен. С изключение на Хектор те са доста жалка сбирщина. Всъщност не вярвам да е знаел кой от принцовете е трябвало да срещне. Пратеникът му е занесъл златото в Милет и го е поканил в Троя. Трябвало е неизвестният принц да го посрещне тук. За съжаление го хванахме твърде рано. Имаме обаче пратеника и той се оказва много смел човек. Изобщо не съм сигурен, че ще го пречупим.

- Знаем ли как изглежда Карпофорус? - попита Хеликаон.

- Около четиридесетгодишен е, среден на ръст и слаб. Понякога е брадат, друг път не. Това едва ли ти е от голяма помощ - отвърна Приам.

- Не. Научи ли кой го е наел да убие баща ми?

- Не. Очевидно не е станало чрез посредник. Някой е отишъл право при Карпофорус. Трябва да си предпазлив, Еней. И внимавай на кого се доверяваш.

- Около мен има само лоялни хора.

- Лоялността е стока - изсмя се Приам. - А на Агамемнон не му липсва злато.

Хеликаон се ядоса.

- Проклятието ти е, че вярваш, че всичко си има цена - каза му той.

Приам се усмихна.

- А твоята слабост е във вярата ти, че няма.

19

КРИЛЕ НАД ОЛИМП

I

ЗА ЦАРИЦА ХЕКУБА ДНИТЕ СТАВАХА все по странни. Статуите, които ограждаха градинската пътека, често ѝ се усмихваха, а вчера в небето видя крилатия кон Пегас, летящ на запад. Трудно ѝ беше да осмисли тези картини. Опиатите бяха силни и статуите не се усмихваха. Пегас и отне повече време. Накрая реши, че вероятно е видяла ято чайки. От друга страна ѝ беше по-приятно да си мисли, че смъртта ѝ е дала по-добро зрение и може би, в крайна сметка, наистина е видяла белия кон, летящ обратно към Олимп.

Гърбът я болеше, но нямаше сили да извърти обърнатата възглавница в по-удобна позиция. От морето се разнесе лек бриз и Хекуба въздъхна. Винаги бе обичала морето, особено в Залива на Херкулес. От градината, разположена на високата скала, можеше да погледне към Великата зеленина и само с едно обръщане на глава да обхване с поглед блестящия Скамандър и златните стени на Троя на четири мили разстояние.

Летният дворец Царска радост беше любимото и място и тя смяташе за редно да умре тук. Приам го бе построил за нея, когато и двамата бяха млади, когато животът изглеждаше безкраен, а любовта - вечна. В стомаха ѝ се надигна болка, но беше слуха и пулсираща, а не остра и яростна, както само допреди няколко седмици.

На около двадесетина крачки от нея младият принц Парис седеше на сянка и разглеждаше някакви египетски папируси. Хекуба се усмихна, докато наблюдаваше сериозното му изражение и пълната му концентрация. Той още не бе навършил двадесет и пет, но вече губеше косата си, също като брат си Политес. Слаб и ученолюбив, Парис никога не бе харесвал типично мъжките забавления, които баща му обичаше толкова много. Не яздеше, освен, за да отиде от едно място на друго. Нямаше опит с меча или лъка. Ентусиазираше се само от ученето. Обичаше да рисува растения и цветя, а като момче бе прекарал много

щастливи следобеди в разглеждане на вътрешността на стебла на растения и изучаване на листа. Приам скоро се отегчи от момчето. Но пък Приам рано или късно се отегчаваше от всеки.

Царицата усети тъга.

В този миг Парис погледна към нея. На лицето му се появи тревога. Остави свитъка и стана.

- Нека преместя тази възглавница, майко - каза той и ѝ помогна да се надигне, а после оправи постелята под нея. Хекуба легна отново с щастлива усмивка.

- Благодаря ти, сине.

- Ще ти донеса вода.

Тя го гледаше, докато се отдалечава. Движенията му не бяха плавни като тези на Хектор и раменете му вече бяха прегърбени от твърде много часове, прекарани над свитъците. Имаше време, когато и тя бе разочарована от Парис, но сега беше благодарна за добротата му и състраданието, което изпитваше към нея.

“Отгледах добри синове!”, - каза си.

После болката започна да се усилва и царицата извади стъкленица от кесията на колана си. Бързо счупи восъчния печат и я надигна с трепереща ръка към устните си. Вкусът бе горчив, но само след миг болката започна да отслабва и тя задряма.

Сънува малката Касандра, преживявайки отново деня, когато тригодишната ѝ дъщеря пострада от мозъчния огън. Жреците до един казаха, че детето ще умре, но това не стана. Повечето на нейната възраст не преживяваха болестта, но Касандра беше силна и се вкопчи в живота по време на десетте дни, докато треската разгърсваше малкото ѝ телце.

Когато болестта отмина, радостта на Хекуба не бе дълготрайна. Щастливата засмяна Касандра бе заменена от тихо и странно дете, което твърдеше, че чува гласове и понякога говореше неразбираеми думи. Сега, на единадесет, тя беше потайна и неразговорлива, избягваше хора и странеше от ласки, дори от майчини ласки.

Една ръка нежно докосна рамото ѝ. Хекуба отвори очи. Слънцето грееше ярко и лицето над нея бе само сянка.

- Ах, Приам, все пак дойде да ме видиш - каза тя и се оживи. - Знаех, че ще дойдеш.

- Не, майко. Аз съм, Парис. Донесох водата ти.

- Водата ми. Да. Разбира се. - Тя отпи, а после се излегна отново в плетения стол. - Къде е сестра ти?

- Плува в залива с делфините. Не е редно да го прави. Те са големи създания и може да я наранят.

- Делфините няма да ѝ посегнат, Парис. И тя обича да плува. Мисля, че само във водата е щастлива.

Хекуба погледна обратно към река Скамандър. Един кентавър бе застанал на задните си крака сред равнината. Царицата примигна и се опита да се концентрира. Кентаврите носеха късмет. Наполовина хора и наполовина коне, те винаги бяха свързани с дарове. Може би идва, за да ме излекува, помисли си тя.

- Виждам ездач, майко - каза Парис.

- Ездач? Да. Познаваш ли го?

- Не. Има дълга тъмна коса. Може да е Диос.

Тя поклати глава.

- И той, като баща си, няма време за стари умиращи жени. - Хекуба заслони очи с ръка. - Язди добре - каза, макар и все още да виждаше кентавъра.

Когато конникът се приближи, Парис го позна.

- Това е Еней, майко. Не знаех, че е в Троя.

- Това е защото прекарваш цялото си време над свитъците и пергаментите. Иди го посрещни. И не забравяй, че той не обича името Еней. Предпочита да го наричат Хеликаон.

- Да, ще запомня. А ти трябва да не забравяш, че имаш и други гости, чакащи аудиенция. Лаодика е тук с бъдещата невеста на Хектор. Чакат те цяла сутрин.

- Казах ти, че не съм в настроение да говоря с млади момичета - отвърна царицата.

Парис се засмя.

- Мисля, че ще харесаш Андромаха, майко. Тя е точно такава жена, каквато ти би избрала за Хектор.

- В какъв смисъл?

- Не, не! Трябва сама да я видиш. И ще е много грубо да приемеш Хеликаон, а да отхвърлиш собствената си дъщеря и годеницата на наследника.

- Аз умирам и не възнамерявам да си губя съня заради някакви глупави правила на учтивостта.

Лицето на младежа посърна и тя видя как се бори да удържи сълзите.

- О, Парис - каза бързо и протегна ръка да погали бузата му. - Не бъди толкова мекушав.

- Не искам да мисля за... нали знаеш... как няма да си с мен.

- Ти си мило момче. Ще видя гостите си. Накарай слугите да донесат столове за тях и нещо за освежаване.

Той вдигна дланта ѝ до устните си и я целуна.

- Когато си изморена и искаш да си тръгнат, само ми дай знак. Кажи... поръчай медена смокиня или нещо такова.

Хекуба се разсмя.

- Нямам нужда от знаци, Парис. Когато се изморя, ще им кажа да си вървят. А сега иди и предай на Касандра да дойде при нас.

- Но майко, знаеш, че тя никога не прави нещо, което съм поискал от нея. Носи ѝ наслада да ми отказва. Мисля, че ме мрази.

- Да, може да бъде много своенравна - съгласи се Хекуба. - Добре. Помоли Хеликаон да я доведе. Той умее да се погажда с нея.

II

Скалната пътека беше стръмна и коварна, покрита със сипеи, които непрекъснато се движеха под сандалите му. Хеликаон се отпусна внимателно на плажа, а после се загледа към вълните, докато не видя тъмната глава на Касандра, подаваща се до лъскавите сиви тела на два делфина. Слънцето се издигаше високо в яркосиньото небе. Момичето го видя и му помахна. Той отвърна на поздрава, а после отиде до една скала и седна.

Срещата с Приам го бе разтревожила. Царят беше арогантен и Хеликаон никога не го бе харесвал. Но беше и опитен. Вярваше, че Микена се готви да нахлуе някъде на изток с цялата си сила, а аргументите му бяха убедителни. Народ, който живееше заради войната, винаги търсеше нови местности за завладяване и плячкосване. А изтокът бе примамваща награда. Хетите водеха няколко войни едновременно. Битките с ашурийците, еламитите и каситите бяха изсмукали силите им, а сега и египетското нашествие във Финикия допълнително намаляваше ресурсите им.

Откъм морето повя освежаващ ветрец и Хеликаон пое дълбоко дъх, вкусвайки солта във въздуха. Касандра още плуваше, но той не я извика. В щастливите дни, които бе прекарал с Хектор, тя често оставаше да спи при тях и той се бе научил, че принцесата не е дете, което

обича заповедите.

Затова сега просто я чакаше в тишината под слънцето. След малко видя, че Касандра плува обратно към брега. Тя излезе от водата, вдигна туниката си от скалата, на която я бе проспала, и се облече. После дотича по пясъка до мястото, където стоеше Хеликаон. Касандра беше слаба и дребна, с деликатно лице и тънки кости и един ден щеше да се превърне в много красива жена. Дългата и тъмна коса бе гъста и буйна, а очите - приятна смес от сиво и синьо.

- Делфините са разтревожени - каза тя. - Морето се променя.

- Променя ли се?

- Става по-топло. Това не им харесва.

Той почти бе забравил колко особено е детето и как невинаги може да разграничи измислицата от реалността. Понякога нощем тя бродеше из градините и сякаш си говореше със стари приятели, въпреки че с нея нямаше никой.

- Радвам се да те видя отново, Касандра.

- Защо?

Очите ѝ бяха широко отворени и въпросът бе зададен напълно невинно.

- Защото си ми приятелка, а аз винаги се радвам да видя приятели.

Тя седна на камъка до него и сви колене пред себе си. Подпря се с лакти на тях и се загледа в морето.

- Големият е Кавала - каза му, сочейки към делфините. - Онова там е жена му Вора. Заедно са вече от пет миграции. Не знам колко време е това. Мислиш ли, че е много?

- Нямам представа - отвърна той. - Майка ти има гости. Чудеше се дали няма да искаш да ги видиш.

- Не обичам гости - каза момичето и разгърси дългата си черна коса. Захвърчаха капки вода.

- И аз съм гост - отбеляза Хеликаон.

Касандра кимна, както винаги със сериозно изражение.

- Да, предполагам, че си. Значи греша, Хеликаон, защото теб те харесвам. Кой са другите?

- Лаодика и годеницата на Хектор, Андромаха.

- Тя стреля с лък - каза Касандра. - И е много опитна.

- Андромаха?

- Да.

- Не знаех това.

- Майка ми ще умре скоро. - Думите бяха изговорени без чувство, студени и отчуждени.

Той насили гласа си да остане спокоен. При всеки друг подобно изказване щеше да го вбеси, но Касандра не можеше да бъде съдена според общоприетите правила.

- Това не те ли натъжава?

- Защо трябва да ме натъжава?

- Не я ли обичаш?

- Естествено, че я обичам. Тя е най-добрият ми приятел. Мама, ти и Хектор. Обичам и трима ви.

- Но когато умре, няма да можеш да я видиш повече, нито да я прегърнеш.

- Естествено, че ще мога, глупчо! Нали някога и аз ще умра. Хеликаон се умълча. Морето бе спокойно и красиво, а тук, в тишината на Залива на Херкулес, имаше чувството, че целият свят е мирен и спокоен.

- Преди сънувах, че ще се ожениш за мен - каза Касандра. - Когато бях малка. Преди да започна да разбирам. Мислех, че ще е чудесно да живея с теб в дворец.

Той се засмя.

- Доколкото си спомням, тогава искаше да се омъжиш и за Хектор.

- Да - отвърна тя. - И това щеше да е много хубаво. Египетските братя и сестри се женят, ако не знаеш.

- Но се отказа от мен - каза той с усмивка. - Защото си ме чула да хъркам, нали?

- Ти не хъркаш, Хеликаон. Спиш по гръб с разперени ръце. Преди стоях и те гледах. И слушах сънищата ти. Винаги бяха плашещи.

- Как слушаш сънища?

- Не зная. Просто го правя. Обичам този залив. Много е спокоен.

- А тогава ще ми кажеш и защо реши да не се омъжваш за мен?

- Никога няма да се о мъжа. Съдбата ми е друга.

- След няколко години ще си промениш решението. Когато пораснеш. Сега си само на единадесет. Обзалагам се, че докато станеш на моята възраст, светът ще ти се струва много различен.

- На всички ще се струва различен - отвърна Касандра. - Но аз ще съм мъртва преди това и ще бъда с майка си.

Хеликаон потрепери.

- Не казвай това! Децата не бива да говорят за смъртта толкова спокойно.

Сивите ѝ очи се вгледаха в неговите и той видя тъгата в тях.

- Ще стоя върху камък, високо в небето, и трима царе ще са там с мен. И ще ви виждам далече долу. Камъкът ще ме отведе до звездите. Ще бъде велико пътешествие.

Хеликаон се изправи.

- Трябва да вървя при майка ти. Тя ще се радва, ако дойдеш с мен.

- Тогава ще я зарадвам - каза Касандра.

Обърна се и погледна залива.

- Ще дойдат точно тук - прошепна. - Точно както Херкулес. Само че този път корабите им ще изпълнят залива. Докъдето поглед стига, до края на хоризонта. И на този плаж ще има кръв и смърт.

III

За Лаодика следобедът бе изпълнен с неотслабваща мъка. А беше започнал така добре. Смееше се и се шегуваше с Андромаха в покоите ѝ, гледаци към северните равнини. Новата ѝ приятелка опитваше различни шапки и дрехи, дадени на Лаодика от чуждоземни посланици. Повечето от тях бяха абсурдни и показваха колко глупави и примитивни са хората от други народи: дървена шапка от Фригия със закрепен за нея воал, който беше толкова тежък, че всяка жена, която го носеше, щеше да е наполовина сляпа; висока конична шапка от Вавилон, направена от ковани сребърни пръстени, която се крепеше в опасно равновесие на главата, задържана само от един каиш под брадичката. Двете с Андромаха лудуваха из покоите, заливайки се от смях. По едно време Андромаха си сложи тежка рокля от Крит, избродирана със златни нишки. Беше оформена така, че гърдите ѝ да са открити, а един костен корсет задържаше кръста ѝ, подчертавайки извивките на тялото.

- Това е най-неудобната дреха, която съм носила през живота си - обяви тя и изви рамене назад, а гърдите ѝ щръкнаха гордо. Тогава доброто настроение на Лаодика започна да изчезва. Застанала пред нея в глупавата рокля, огнекосата Андромаха приличаше на богиня, а тя се чувстваше неизразимо обикновена.

Отново се ободри, докато пътуваха към летния дворец на майка ѝ, но не много. Хекуба

никога не я беше харесвала. Детството на Лаодика бе изпълнено от постоянно мърене. Никога не можеше да запомни имената на всички държави из Великата зеленина и дори когато си ги спомнеше, откриваше, че е объркала градовете. Толкова много от тях звучаха еднакво - Меония, Мизия, Микена, Киос и Кос. Накрая всички се оказваха преплетени в ума и. По време на уроците на майка ѝ се паникьосваше и портите на ума ѝ се затваряха, за да не допуснат нищо - дори онова, което знаеше. Креуса и Парис винаги бяха готови с отговорите, също както и Хектор преди тях, или поне така разправяха. Тя не се съмняваше, че странната малка Касандра също кара майка им да се гордее.

Може би сега, когато беше болна, щеше да е по-малко строга. Поне на това се надяваше Лаодика, докато двуколката прекосяваше моста на Скамандър.

- Каква е майка ти? - попита Андромаха.

- Много мила.

- Не, имам предвид как изглежда.

- О, ами висока е и косата ѝ е тъмна. Татко казва, че е била най-красивата жена на света. Все още е много привлекателна. Очите ѝ са сиво-зелени.

- На Тера я възхваляват - каза Андромаха. - Част от зестрата ѝ е изградила Храма на Коня.

- Да. Говорила ни е за него. Много бил голям.

Андромаха се засмя.

- Много голям? Той е колосален, Лаодика. Можеш да го видиш от морето, дори на мили разстояние от Тера. Главата е толкова голяма, че в нея се побира огромна зала, а вътре се срещат петдесет жрици, за да се молят и да принасят жертвоприношения на Посейдон. Очите са широки прозорци. Ако се наведеш, можеш да си представиш, че си птица, толкова високо в небето се издига.

- Звучи... прекрасно - каза Лаодика без настроение.

- Зле ли ти е? - попита Андромаха и се наведе към нея, за да положи ръка на рамото ѝ.

- Не, добре съм. Наистина - отвърна принцесата. Погледна в зелените очи на Андромаха и видя тревогата там. - Просто...

- Проклятието на Хера?

- Да - каза тя, доволна, че това не е пълна лъжа. - Не намираш ли за странно, че точно богиня е прокълнала жените с тези мигове на кървене? По-редно щеше да е, ако беше някой капризен бог.

Андромаха се засмя.

- Ако вярваме на всички истории, боговете мъже със сигурност биха предпочел и жените да са достъпни по всяко време. Може би Хера просто ни е дала малко миг за отдых.

Лаодика видя как раменете на човека, държащ юздите, се превиват, сякаш се опитва да се отдалечи максимално от разговора. Внезапно настроението ѝ се оправи и тя се изкикоти.

- О, Андромаха, наистина имаш невероятен поглед върху нещата.

Тя се настани обратно в седалката си и се загледа напред към стените на Царска радост, а страховете ѝ се стопиха.

Лаодика не бе виждала майка си от няколко месеца и когато Парис ги отведе в градината, не можа да я познае. В плетения стол лежеше крехка и кокалеста белокоса старица. Лицето ѝ беше като маска от пожълтял пергамент, толкова силно опънат около черепа, че сякаш всеки момент щеше да се разкъса. Принцесата остана неподвижна, без да знае как да реагира. В началото си помисли, че и тази жена посещава майка ѝ, но после древното създание проговори:

- Глупаво момиче! Няма ли да дойдеш да целунеш майка си? Или предпочиташ да си стоиш там?

На Лаодика ѝ се зави свят. Устата ѝ пресъхна, а умът ѝ се разбърка точно както по време на онези ужасни уроци.

- Това е Андромаха - успя да каже тя.

Погледът на умиращата царица се отмести от нея. Заля я прилив на облекчение. После Андромаха пристъпи напред и целуна Хекуба по бузата.

- Съжалявам, че те откривам в такова лошо здраве - каза тя.

- Моят син твърди, че ще те харесам - каза студено царицата. - Винаги съм мразела тази похвала. Моментално ме кара да чувствам, че съдбата ми е да не понасям хората. Така че ти ми кажи защо трябва да те харесвам.

Андромаха поклати глава.

- Не, царице Хекуба. Струва ми се, че в Троя всички играят игри. Аз не го правя. Харесвай ме, ако решиш, намрази ме, ако трябва. Слънцето няма да блести по-малко, независимо от избора ти.

- Добър отговор - отвърна царицата. После ярките ѝ очи пронизаха Андромаха. - Чувам, че си стояла на високия парапет с Приам и си отказала да коленичиш.

- Ти коленичи ли пред царя?

- Нито за него, нито за който и да било мъж! - отсеке царицата.

Андромаха се засмя.

- Ами ето го значи отговорът, царице. Вече имаме нещо общо. Не знаем как да коленичим.

Усмивката на старицата избледня.

- Да, имаме нещо общо. Съпругът ми вече опита ли се да си легне с теб?

- Не. Нито пък ще успее.

- О, ще се опита, скъпа моя. И не само защото си висока и привлекателна, а защото много приличаш на мен. Или поне на онова, което бях някога. И аз съм била жрица на Тера. И аз имах сила. Тичах сред хълмовете, огъвах лъка и танцувах на тържествата. И аз имах прекрасна любима, с пълни устни и тежки гърди. Как прие раздялата ви Калиопа?

Лаодика бе шокирана от тази новина и погледна към Андромаха. Очакваше приятелката ѝ да е засрамена и угнетена. Вместо това другата жена се усмихна широко.

- Ама че град - каза тя. - Навсякъде има шпиони и шепот никоя тайна не е в безопасност. Не подозирах, че царският двор знае толкова много за случващото се на Тера.

- Царският двор не знае нищо - отвърна царицата. - Да знам. И така, плака ли Калиопа? Помоли ли те да избягате заедно?

- Ти така ли се раздели с своята любима?

- Да. Сърцето ми се разкъса от раздялата. А тя се самоуби.

- Сигурно те е обичала много.

- Сигурна съм в това. Но се самоуби двадесет години по късно, след като в гърлото ѝ порасна тумор, който изсмука плътта от костите ѝ и ѝ отне речта и дъха. Хвърли се от Окото на Коня, а животът ѝ изтече по скалите. Сега аз имам тумор в стомаха. Мислиш ли, че боговете са наказали и двете заради страстта ни?

- А ти мислиш ли го?

Хекуба сви рамене.

- Понякога се чудя.

- А аз, не - каза Андромаха. - Свирепи мъже бродят по света с меч и огън. Горят, избиват и изнасилват. А боговете им се възхищават. Ако това е истина, не виждам защо биха наказали две жени заради любовта им една към друга. А ако греша и боговете наистина ни мразят заради удоволствието ни, значи не заслужават да ги почитам.

Внезапно Хекуба се разсмя.

- О, ти наистина толкова много приличаш на мен! И си много по-подходяща за Хектор от блудкавата си сестра. Но говорехме за Приам. Той няма да те изнасили. Ще се опита да те съблазни или да намери друг начин да те принуди да се съ согласиш. Коварен е. Мисля обаче, че ще изчака, докато умра. Така че имаш още известно време свобода.

- Как някой може да обича подобен мъж? - попита Андромаха.

Хекуба въздъхна.

- Той е властен и понякога жесток. Но в него има и величие. - Тя се усмихна. - Когато го опознаеш повече, ще го видиш. - Очите ѝ се насочиха обратно към Лаодика. - Е, момиче, няма ли да целунеш майка си?

- Да - отвърна сковано принцесата, пристъпи напред и коленичи. Затвори очи и бързо докосна устни до бузата на майка си, а после отстъпи бързо. Царицата миришеше на карамфил - наситен аромат, от който ѝ призля.

Слугите донесоха столове и хладни напитки и те седнаха заедно. Парис се оттегли да чете някакъв свитък. Лаодика не знаеше какво да каже. Сега си даваше сметка, че майка ѝ умира и сърцето ѝ болеше. Отново се чувстваше като дете - нещастна, сама и лишена от обич. Дори на прага на смъртта, майка ѝ нямаше мила дума за нея. Стомахът ѝ се сви и разговорът между Андромаха и Хекуба се превърна в бръмчене на пчели. Майка ѝ извика още слуги, за да вдигнат красиво изрисувани паравани около тях, които да ги пазят от слънцето. Но Въпреки че сянката бе добре дошла, тя по никакъв начин не облекчи напрежението на Лаодика.

После дойде Хеликаон и настроението ѝ отново се оправи. Стана от стола си и помахна на младия принц, докато той се приближаваше по тревистия хълм. Касандра вървеше до него. Като видя Лаодика, дарданецът се усмихна.

- По-красива си от всякога, братовчедке - каза ѝ той и я прегърна. Искаше ѝ се никога да не го пуска, затова го задържа по-дълго и го целуна по бузата.

- В името на боговете, Лаодика, трябва ли винаги да се правиш на курва? - попита майка ѝ.

Грубостта на тона ѝ я стресна. Беше извършила най-ужасното нарушение на протокола. Един гост трябваше първо да поздрави царицата. Хеликаон се наведе и я целуна по челото. После ѝ намигна и устните му оформиха едно: „Не се притеснявай!“ Той коленичи до стола на царицата.

- Доведох Касандра, както поиска.

- Никой не ме е довел - обяви момиченцето. - Дойдох, за да те направя щастлива, майко.

- Ти винаги ме правиш щастлива, миличка - отвърна Хекуба. - А сега поседни с нас, Хеликаон. Казаха ми, че си се бил с пирати, че и си ги запалил.

- Денят е твърде хубав, за да го разваляме с истории за дивачество и кръвопролития - отговори Хеликаон. - А и господарката Андромаха вече знае за битката и изхода от нея. Тя беше на плажа.

- Завиждам ти. Ще ми се да бях видяла как горят онези микенци. Всички до един са безсърдечни псета. Никога не съм срещала микенец, който да харесам... или на когото да се доверя.

- Кажи на майка ми за маскировката - намеси се Лаодика. - Една от слугините ми го е чула от моряците.

- Маскировка? - повтори Хекуба и се намръщи.

- За да избяга от убийците на скалата - обясни принцесата. - Много е хитро. Кажи ѝ, Хеликаон.

- Нищо особено. Знаех, че ме чакат, Затова подкупих един от стражите на Кигон и заех

бронята му. Нищо драматично, боя се. Просто минах край микенците. - Той внезапно се изсмя. - Един от тях дори ме повика да ме пита дали съм виждал Хеликаон.

- Бил си облечен като страж? - попита Андромаха. - А случайно да изгуби единия си сандал на плажа?

- Да. Скъса ми се каиш. Странно е, че попита.

- Не, просто те видях.

Лаодика погледна към приятелката си. Лицето ѝ беше много бледо и за пръв път, откак я познаваше, Андромаха изглеждаше напрегната и притеснена.

- Сандалът беше евтин - обясни Хеликаон.

- Каж ми за кораба - настоя Хекуба. - Винаги съм обичала истории за кораби.

Лаодика мълчаливо заслуша, докато Хеликаон говореше за „Ксантос” и Лудия от Милет, който го бе построил. Говореше за способността на галерата да плава и в лошо време и как танцува по вълните като царица на морето. Описа им бурята и как корабът я беше преодолял. На принцесата ѝ беше трудно да повярва. Мечтаеше си да отплава далеч от Троя и да живее на зелен остров, където никой никога няма да я нарича глупаво момиче или да я кара да рецитира имената на земи, които никога нямаше да посети.

Привечер Хекуба се оплака, че е уморена и извика двама слуги да я отнесат обратно в къщата. Хеликаон си тръгна скоро след това. Намерението му беше да отплава за Дардания още на същия ден, но сега трябваше да изчака зората. Той целуна Лаодика и отново я прегърна.

- Тя не иска да бъде жестока - каза и тихо.

„О да, иска”, помисли си Лаодика, но каза:

- Сигурна съм, че си прав, Хеликаон.

Той коленичи до Касандра.

- А от теб ще получа ли прегръдка, моя малка приятелко?

- Не.

- Много добре. - Той започна да се изправя.

- Промених си решението - каза тя горделиво. - Ще ти позволя да ме прегърнеш, защото това ще те направи щастлив.

- Колко благородно от твоя страна.

Касандра обви тъничките си ръчички около врата му и го прегърна силно. Той я целуна по бузата.

- Приятелите трябва винаги да се прегръщат - добави той след малко. После се изправи и се обърна към Андромаха.

- Радвам се, че отново те видях - каза ѝ. Лаодика очакваше да прегърне и невястата на Хектор, но той не го направи. Двамата само се гледаха. Обикновено суровото лице на Андромаха сега се бе смекчило и по бузите и имаше руменина.

- Ще дойдеш ли за сватбата?

- Едва ли. Но ви желая много щастие. Винаги съм знаел, че Хектор е късметлия, но вече съм сигурен, че боговете са го благословили.

- Но мен дали са благословили? - попита тя меко.

- Надявам се... с цялото си сърце.

- Нея ще я прегърнеш ли? - попита Касандра. - Би трябвало.

Хеликаон изглеждаше несигурен, но Андромаха пристъпи напред.

- Мисля, че трябва да бъдем приятели - каза тя.

- Винаги ще бъдем. Кълна ти се.

Той я придърпа към себе си.

Внезапен хлад прониза стомаха на Лаодика, докато ги гледаше. Тя видя как очите на Хеликаон се затварят и го чу да въздиша. Обзе я тъга. Вече няколко години се надяваше, че баща ѝ може да организира съюз между нея и него. Знаеше, че той не я обича, но вярваше, че ако подобна връзка се осъществи, е в състояние да го направи щастлив. Когато чу, че е отказал да се ожени за красивата Креуса, се възрадва неимоверно. Беше казал на Приам, че ще се ожени само по любов. Лаодика се надяваше, че един ден може да се влюби в нея. Тази надежда ѝ даваше сила в самотните нощи. И сега угасна. Нея Хеликаон никога не бе държал по подобен начин.

И в този миг тя си даде сметка, че никога няма и да го направи.

“Никога няма да познаеш любовта!”, прошепна тъмният страх в сърцето ѝ.

Андромаха се отдръпна от прегръдката. Беше изчервена и сякаш краката не я държаха. Бързо се отдели от Хеликаон, а после коленичи до дребната Касандра.

- Можем ли да бъдем приятелки и с теб?

- Още не - отвърна детето. - Сега отново ще поплувам. Делфините ме чакат.

20

ХРАМЪТ НА ХЕРМЕС

I

КАРПОФОРУС СТОЕШЕ НА ПОКРИВА И ГЛЕДАШЕ с тревога към високия дворец от другата страна на Скамандър. Тази вечер по залез-слънце щеше да започне пирът на Деметра, богинята на зърното. Всички щяха да благодарят за лятната реколта. Щеше да има силни напитки, отбрани вина, подноси с храна и огромни огньове. Хората щяха да танцуват и да пеят, и да забравят грижите си поне за един ден. След девет месеца, с писъци и плач на света щяха да се появят стотици бебета. Карпофорус мразеше пировете.

Но този беше специален.

Когато за пръв път долови повика за служба на смъртта, отиде на остров Самотраки, за да търси мъдростта на гадателя, който живееше там. Мъжът бе известен из цялата Велика зеленина. Живееше в пещера, отхвърлил богатството в търсене на духовно съвършенство. По хълмовете около дома му винаги имаше десетки хора, който идваха с дарове и въпроси. Гадателят седеше мълчаливо под слънцето и от време на време викаше някого при себе си. После говореше тихо и молителят слушаше, преди да се върне обратно в тълпата. Хората го питаха какво е научил, но никога не получаваха отговор.

Карпофорус чака деветнадесет дни. На сутринта на двадесетия, докато гледаше стареца, видя, че очите на гадателя са насочени към него. После го призоваха. Не можеше да повярва и се огледа да види дали зад него няма някой друг. Накрая стана и се качи по хълма.

Гадателят не бе толкова стар, колкото изглеждаше отдалеч. Въпреки бялата брада, по лицето му нямаше бръчки.

Карпофорус седна с кръстосани крака пред него.

- Каква мъдрост търсиш? - дойде въпросът.

- Бях призован да служа на Великия отец - каза му убиецът. - Но ми трябва напътствия.

- И как получи този призив?

Карпофорус му разказа за смъртта на другия работник и за осъзнаването си, че трябва да служи на великия бог, пращайки душите към дългото им пътуване.

- И ти мислиш, че Хадес има нужда да убиваш хора?

- Да! - отвърна гордо младият мъж.

Гадателят го изгледа с безизразно лице, а големите му сини очи впримчиха тъмния поглед

на Карпофорус.

- Колцина си убил досега?

- Девет.

- Почакай, докато говоря с духовете - каза старецът и затвори очи.

Мина много време и Карпофорус започна да си мисли, че мъжът е заспал. После сините очи отново се отвориха.

- Всички избират да следват една или друга пътека, Карпофорус. Ако ти кажа, че си сгрешил и че Властелинът на смъртта не те е призовал, ще ми повярваш ли? Отговори ми честно.

- Не. Великият бог ме е направил свой слуга.

Мъжът кимна.

- Каж ми, вярваш ли, че той би искал да убиваш деца?

- Не.

- А жени?

- Не зная. Той желае ли смъртта на жени?

- Не. Никога няма да убиеш дете или жена. Нито ще посягаш на някого между Пира на Деметра и Пира на Персефона. Когато земята спи между сезоните, ти също ще почиваш. И за всяко успешно изпълнено начинание ще даваш половината си пари на бедните и нуждаещите се. - Той посочи към кинжала на кръста на Карпофорус. - Дай ми го. - Убиецът извади оръжието и го подаде на гадателя. Кинжалът бе чудесно изранен, с дръжка, обвита със сребърна нишка и с лъвска глава накрая. - Ще използваш само това острие за своите задачи. Никога отрова, нито меч или въже. Не ръцете си, ни копие, ни лък. И когато този кинжал се строши или бъде изгубен, ще приключи и твоята служба на Великия бог. Ако нарушиш някоя от тези повели, животът ти ще свърши до седем дни.

- Ще бъде както казваш, благословени.

През годините Карпофорус бе следвал всички тези нареждания, без да се оплаква. В три града имаше домове, които се грижеха за бедните и бездомните с парите му. Нито една жена не бе паднала под кинжала му, и нито едно дете, а за оръжието си той се грижеше с обич и го използваше само в мисиите си, за да не се повреди острието. Носеше други два ножа за обща употреба и именно тях бе използвал по време на битката при Залива на сините сови.

Тази нощ започваше Пирът на Деметра и днес Лъвският кинжал щеше да прекрати живота на Хеликаон на тази земя.

Тази сутрин той видя господаря си да прекосява моста на Скамандър на гърба на кон, взет от конюшните на царя. Вероятно щеше да се върне по здрач и да слезе през града до плажа. Щеше да мине край площада и Храма на Хермес. А там винаги имаше тълпи.

“Не би трябвало да е трудно да го убия там, помисли Карпофорус. Просто ще се приближа с кинжал, скрит под ръкава ми. Хеликаон ще ме приветства с усмивка. Ще извадя оръжието и ще му прережа гърлото бързо и сигурно. След това ще се слея с тълпите и ще изчезна. Хеликаон ще може да открие Елисейските полета и да се радва на вечността в компанията на богове и герои.”

Карпофорус въздъхна.

Едва ли ще е трудно да го убия там.

Смъртта на Хеликаон се бе оказала по-трудна от последните му задачи. Златния беше предпазлив и интелигентен. Обмисляше и планираше. Но по-лошото бе, че Карпофорус осъзнаваше, че не иска да изпълни договора. Странни мисли се въртяха в главата му напоследък, имаше съмнения и тревоги. Това не се бе случвало преди. Той обичаше работата си и изпитваше огромна гордост, че Хадес го е избрал. Но присъединяването към екипажа на

„Ксантос” го беше разтревожило.

През целия си живот Карпофорус беше живял сам, собствената му компания му стигаше. И нещо повече, определено не обичаше да се намира в тълпата. Мислеше си, че пътуването на борда на „Ксантос” ще е напрегнато и неприятно. Вместо това откри някакъв нов мир. Ониякус дори го прегърна на плажа предния ден, след като му каза, че напуска екипажа. Усещането беше особено. По-късно се опита да си спомни последния път, когато някой го бе прегръщал, и не можа. Предполагаше, че майка му трябва да го е правила в някакъв момент, но колкото и да се мъчеше, не можеше да се сети и за едно докосване от нейна страна.

- Ще ни липсваш, Атал - каза му Ониякус. - Зная, че Златния има много високо мнение за теб. Много ще се разочарова, като научи, че вече не си с нас.

Подобна раздяла бе непозната територия за убиеца. С удивление откри, че след малко ще се разплаче. Но тъй като не знаеше какво да отвърне, той просто прибра надницата си в кесията и си тръгна.

Прекара нощта в дрямка под една арка в близост до дворецовия вход и се събуди с идването на зората, за да намери Хеликаон.

Под покрива чу смеха на играещи си деца. Отпусна се и погледна надолу. Пет момчета играеха с топка, направена от старо въже. После видя още едно дете, застанало встрани от другите. Слабо и кокалесто, с тъжно лице.

“Недей просто да стоиш там, помисли Карпофорус. Иди и се присъедини към тях. Не се отделяй. Спечели си приятели.” Но момчето просто седеше и гледаше. Убиецът се натъжи. Мина му през ум да слезе и да поговори с детето, но не можеше. “Какво бих могъл да му кажа, запита се. И защо да ме слуша?” После едно от другите момчета - слаб младеж с дълга кестенява коса - остави групата и седна до по-малкото дете. Обви ръка около рамото му. Малчуганът се усмихна. По-високото момче го изправи на крака и го поведе към останалите.

Карпофорус усети прилив на благодарност. С удоволствие ги гледаше как си играят, докато не стана време да се прибират по домовете си. Малкото момче се смееше.

- Кой знае какъв можеш да станеш сега? - прошепна убиецът.

И тогава тъгата се върна.

Когато светлината започна да се оттича от небето, той видя конник, яздец по моста на Скамандър. Беше твърде тъмно, за да различи чертите му, но веднага позна стила на езда на Хеликаон - една ръка, хванала юздите, а другата, поставена на бедрото.

Карпофорус не откъсна очи от него, докато той върна коня и поговори малко с коняря, а после влезе в двореца. Малко по-късно, вече облечен в тъмна кожена туника и с два бронзови меча, препасани на кръста му, той излезе на улицата и тръгна към плажа.

Убиецът пхна кинжала в ръкава си, слезе от покрива и тръгна след него.

II

Докато вървеше към пристанището, Хеликаон мислеше за Андромаха. Още можеше да почувства топлината на тялото ѝ, притиснато към неговото в прегръдка, и си спомняше как миризмата на косата ѝ го изпълваше с копнеж. Искаше му се да бе отплавал от Троя по-рано и да не бе посещавал умиращата Хекуба.

Погледна към небето и снижаващите се облаци на запад, чудейки се дали е разгневил Афродита, богинята на любовта. Може би и беше принесъл по-малко жертви, отколкото на останалите богове. Не му беше трудно да долови иронията в ставащото. Бе отказал да се ожени, освен по любов, и сега срещаше жената на мечтите и сърцето си, която щеше да се омъжи за друг. И по-лошо - за най-добрия му приятел.

Сега не е време да мислиш за това, предупреди се той, като сенките се удължаваха по улиците на Троя.

Минаваше през тълпите от ярко облечени троянци, препълващи пазарите в търсене на най-добрите сделки от търговците, който нямаха търпение да приберат стоките си за през нощта. Една курва му се усмихна и хвана тежките си гърди облизвайки боядисани устни. Той поклати глава и интересът и усмивката ѝ се стопиха.

Когато изостави хората зад гърба си, започна да се движи по-предпазливо към плажа. Микенските шпиони щяха да знаят, че това е последният му ден в Троя. Със сигурност бяха наясно, че ще отпътува с идването на зората. Ако планираха ново нападение, трябваше да го направят сега, преди да се е върнал в „Ксантос“.

Духаше свеж западен бриз и паднаха няколко капки дъжд. Хеликаон огледа сградите напред. Приближаваше тясна уличка, която водеше към широкия площад около Храма на Хермес - бога на пътешествениците. Там щеше да има много народ - моряци, носещи дарове за попътен вятър, както и други хора, готвещи се за пътуване, който щяха да молят за благословил.

Идеално място за засада на самотен човек, който вече вижда кораба си.

Обзе го напрежение, докато влизаше в уличката пред храма. Пред себе си видя мъж с дълго наметало и спусната качулка. Човекът рязко се извъртя и се затича към площада.

Обзе го студен гняв. Ето го съгледвачът, значи. Появата му пред храма щеше да покаже на останалите, че Хеликаон приближава. Колко ли щяха да го чакат? Сърцето му заби побързо. Този път щяха да действат точно. Осем или десет убиеца. Не повече. Ако групата бе по-голяма, щяха да си пречат взаимно. В краен случай десет, прецени той. Поне двама, които да го изненадат изотзад и да пресекат пътя му към улицата, по която вървеше сега. Останалите щяха да го заобиколят и да го нападнат едновременно.

Хеликаон се спря и прошепна тиха молитва към бога на войната:

- Зная, че тези микенци те почитат над всички други богове, могъщи Арес, но мъжете на този площад са страхливци. Затова те моля днес да благослови мечовете ми.

После продължи.

На входа към площада погледна наляво и надясно. Двама закачулени мъже се появиха зад него, за да пресекат пътя му за отстъпление.

Видя и Атал, който се приближаваше през тълпата.

В този миг четирима мъже отхвърлиха наметалата си, извадиха мечове и се втурнаха към него. Носеха кожени нагръдници и кръгли кожени шлемове. Хеликаон извади мечовете си и скочи да ги посрещне. Тълпата около тях се разпръсна. Още микенци се затичаха след първите. Хеликаон отби свиреп удар и заби меча си в гърлото на нападателя. Нечие острие го удари по рамото. Болката беше силна, но скритите дискове в кожената туника защитиха ребрата му. Хеликаон замахна с меча си към шлема на микенеца. Острието проряза плътта на лицето му и разби челюстта. Дарданецът не спираше да се движи, да атакува и да парира. Въпреки че се бе съсредоточил върху нападателите си, той видя, че Ониякус и Внимателно подбраните бойци от екипажа изскачат от скривалищата си и атакуват микенците. Дрънченето на мечове изпълни площада. Тълпата се бе отдръпнала и центърът бе освободен за участниците в битката. Хеликаон извъртя острието в дясната си ръка и хванал късия меч като кинжал, блокира удар с лявата си ръка, а после го заби в рамото на нападателя си. Острието потъна дълбоко и микенецът нададе отвратителен писък.

Хеликаон се обърна и видя как Атал забива кинжала си в окото на друг нападател. По туниката на дребния мъж имаше кръв.

Сега микенците се опитваха да избягат. Той видя как един висок воин поразява моряк от

екипажа му и тича към тясната улица.

Гершом обаче спря отстъплението му, размазвайки бухалката на Зидантас в лицето на мъжа. Микенецът отхвърча на земята с разбит череп.

Други двама нападатели хвърлиха оръжия, но бяха безмилостно посечени.

Хеликаон видя Атал, който се влачеше към него, а от кинжала му капеше кръв. Мъжът се препъна. Принцът хвърли мечовете си и го посрещна. Раненият падна в ръцете му и той го положи на каменната настилка. Ръката на Атал се надигна и кинжалът задра туниката на другия.

- Всичко е наред - каза Хеликаон и взе оръжието от ръката му. - Боят приключи. Дай да видя раната ти.

Точно над десния му хълбок имаше дълбока резка и от нея течете кръв. После Хеликаон видя втора рана в гърдите му, която също кървеше обидно. Ониякус коленичи до него.

- Осем мъртви микенци, но и ние изгубихме петима, а още трима имат сериозни рани.

- На „Ксантос” чака ли ни лечител?

- Да, Златни, точно както нареди.

- Тогава да занесем ранените на борда.

- Дай ми... кинжала - прошепна Атал.

Хеликаон положи длан на рамото на мъжа.

- Трябва да почиваш, Атал. Не се претоварвай. Кинжалът ти е в безопасност. Ще се грижа за него, докато се оправяш.

- Изглежда все пак ще останеш с нас, Атал, приятелю - каза Ониякус. - Не бой се. Ще се оправим с тези драскотини за нула време.

Хеликаон се изправи и огледа площада. Сега наоколо се събираха хора, който зяпаха телата. Отряд троянски войници дотича и се разпръсна наоколо с извадени мечове. Хеликаон отиде да ги посрещне. Офицерът им му беше непознат.

- Какво е станало тук? - попита рязко войникът.

- Микенски убийци. Нападнаха ме.

- И защо им е да го правят?

- Аз съм Еней от Дардания, известен като Хеликаон.

Държанието на офицера веднага се промени.

- Моите извинения, господарю. Не те познах. Нов съм в града. - Той огледа труповете и ранените моряци. - Някой от убийците успя ли да избяга?

- Аз поне не видях.

- Ще трябва да докладвам на командира на стражата.

- Разбира се - каза Хеликаон и описа атаката. Когато завърши, офицерът му благодари и започна да се обръща. - Почакай - извика Хеликаон. - Не ме попита защо микенците биха искали да ме убият.

Войникът се усмихна горчиво.

- О, достатъчно дълго съм в града, за да зная защо - отвърна той. - Ти разливаш кръвта им сред Великата зеленина.

Хеликаон се върна при хората си. Слуги с носилки отнесоха тримата тежко ранени моряци към Дома на змиите, а другите слязоха с помощ на плажа, където ги чакаше лечителят Макаон. Свалиха и петте трупа, а после ги положиха на пясъка до „Ксантос”. Хеликаон коленичи до всяко от телата и постави сребърни монети на устата им.

- Защо правиш това? - попита Гершом.

Дарданецът се изправи.

- Дар за Харон, Лодкаря. Всички духове трябва да пресекат Черната река, за да стигнат до

полетата на Елисея. Той ги прекарва през нея.

- И ти вярваш в това?

Хеликаон сви рамене.

- Не зная. Но даровете са и почит към мъртвите и символ на смелостта им.

Един висок среброкос мъж, на чието наметало бе избродиран конят на Дома на Приам, се приближи и се поклони.

- Господарю Еней, идвам по поръчка на царя и нося лоши новини.

- Да не би Приам да е зле?

- Не, господарю. Новините са от Дардания.

- Тогава говори, човече.

Пратеникът се поколеба, а после пое дълбоко дъх. Не посмя да срещне погледа на Хеликаон.

- До нас достигна вест, че микенски пирати са нахлули в цитаделата на Дарданос под прикритието на нощта. Той отново замълча за миг, после продължи. - Не е било нападение за плячка, а мисия за убийство.

Хеликаон застина.

- Мен ли са търсели?

- Не, господарю. Преследвали са малкия цар.

Сърцето му се смрази от страх.

- Кажете ми, че не са го открили.

- Съжалявам, господарю. Убили са Диомед, а после са изнасилили и пронизали майка му. Тя е още жива, но се опасявам, че не за дълго.

Неколцина мъже се бяха събрали наоколо. Никой не проговори. Хеликаон се опита да си възвърне самоконтрола. Затвори очи. Но всичко, което виждаше, беше яркото усмихнато лице на Диомед и слънцето, блестящо в златната му коса. Тишината се проточи.

- Пиратите са били отблъснати, господарю, но повечето са успели да достигнат плажа и чакащите ги кораби.

- Как е умряло момчето?

- Напоили са дрехите му с масло, подпалили са го и са го хвърлили от скалата. Дрехите на царицата също са били напоени с масло, но генерал Павсаний и мъжете му са успели да стигнат до нея. Микенците не са имали време да я подпалят и затова, предполагам, са я пронизали. Никой не знае кой е водел нападението, освен че е бил млад воин с бяла коса.

Хеликаон се отдръпна встрани от пратеника и смълчания си екипаж и се загледа в морето. Ониякус дойде при него.

- Какви са заповедите ти, царю? - попита той тихо.

- Отплаваме тази нощ. Отиваме си у дома, в Дарданос.

ТРЕТА ЧАСТ

Зимните бури

21

МЪЖЪТ НА ПОРТАТА

АСИРИЕЦЪТ Хабусас седеше на върха на скалата и гледаше към морето. На североизток високият планински остров Самотраки бе окъпан от слънцето, но тук, на малкия Питрос, тежки облаци хвърляха тъмни сенки по скалите и земята под тях. Морето долу бе развълнувано и свирепите ветрове блъскаха вълните. Хабусас вдигна чашата с вино към

устните си и отпи. Беше евтино и кисело, но това не го правеше по-малко утоляващо жаждата. Зад гърба си чуваше смеха на децата си - трите момчета се гонеха с дълги пръчки в ръце. Мечове наужким - за войни наужким. "Един ден, мислеше си той гордо, ще плават с мен и мечовете ще са истински."

Сезонът беше добър и набезите - успешни. Коланос им спечели много победи и Хабусас се върна на зимния остров с огромен чувал плячка. Имаше златни гривни, сребърни брошки и лапис лазули, пръстени с халцедон и смарагди. Да, чудесен сезон... ако се изключеше ужасът в Залива на сините сови. Мнозина добри мъже умряха в онзи ден, изпепелени до кости.

И все пак те си отмъстиха с атаката на Дарданос. Хабусас си спомни удоволствието от това да гледа как младия цар, обгърнат в пламъци, пада с писъци от скалата. Още по-приятно му стана при спомена за царицата. Сексът винаги го радваше, но удоволствието бе неимоверно по-голямо, когато не беше доброволен и жената молеше да я пощадят.

А как само се молеше тогава!

Хабусас присви очи. В далечината на изток се виждаха четири галери, чиито гребла пореха целеустремено вълните. "И по-добре", помисли си той, защото падаше мрак, а никой не би искал да остане в морето през нощта. Чудеше се защо изобщо са излезли в това опасно време. Сезонът сигурно бе протекъл лошо за тях и капитаните им бяха отчаяни за плячка.

Хабусас се надяваше да са извадили късмет, защото част от богатствата им щяха да дойдат при него. Той притежаваше всички курви на Питрос. Изпълни го огромно удовлетворение. Имаше трима прекрасни сина, жена, която го обичаше, и все по-голямо богатство. В действителност тези чужди богове го бяха благословили. Така и трябваше, мислеше той. Преди всяко пътуване им принасяше жертви - бикове за Зевс, Хера, Посейдон и Арес, агнета за Деметра, Атина, Артемида и Афродита, кози за Хефест, Хермес и Хадес. Дори и по-низшите божества получаваха дарове, защото не искаше Мойрите да го погледнат с лошо око. Хабусас беше много набожен и те го възнаграждаваха.

Най-младият му син Клетис тичаше по ръба на скалата. Той му извика да внимава, а после подкани Балиос да го хване заръка.

- Защо винаги трябва да се грижа за него? - възпротиви се момчето. Той бе на тринадесет, почти мъж, и започваше да къса връзките с детството. - Защо не Паликъл? Той никога не върши нищо.

- Напротив! - отвърна Паликъл. - Помогнах на мама да събере козите, докато ти се криеше в сеното с Ферсия.

- Стига спорове - отсече Хабусас. - Ще правиш каквото съм ти казал, Балиос.

Тринадесетгодишното момче изтича и сграбчи малкия Клетис, който изплака нещастно. Балиос понечи да го удари.

- Да не си го докоснал! - извика Хабусас.

- Но той е толкова дразнещ!

- Той е дете. От тях се очаква да са дразнещи. Аз удрял ли съм те някога?

- Не, татко.

- Тогава следвай примера ми.

Балиос отпраши, влачейки след себе си Клетис.

- И така - прошепна Хабусас на десетгодишния Паликъл Брат ти преследва хубавата Ферсия.

- Няма да му се наложи да я преследва дълго - измърмори момчето. - Тя е по-лоша и от майка си.

Хабусас се засмя.

- Да се надяваме. Майка ѝ е една от най-добрите ми курви.

Паликъл спря да върви и погледна към морето.

- Още кораби, татко.

Асириецът видя, че четирите галери сега са много по-близо до брега, но зад тях идваха още седем.

Събираха се буреносни облаци и морето ставаше все по-сърдито.

От мястото си малко по-напред Балиос извика:

- Още пет, татко! - сочеше на север.

Страхът се заби в него като копие от лед. В този миг той осъзна, че Хеликаон идва, за да дири мъст. Шестнадесет кораба! В най-добрия случай осемстотин вражески бойци. Той остана неподвижен, почти неспособен да приеме онова, което виждаха очите му. Само луд би потеглил с флотата си през Великата зеленина в сезона на бурите. И как се надяваше да избегне гнева на микенците? Хабусас не беше глупак. Той се постави на мястото на Хеликаон и обмисли ситуацията. Единствената надежда на дарданеца да избегне войната беше като не остави никой жив, за да го набеди за нападението.

Той ще трябва да ни избие всички! Хората му ще прекосят острова и ще ни изколят до един.

Хабусас се затича към града и укрепленията, а момчетата тичаха след него.

Когато стигна първите къщи, изкрещя на мъжете наблизко:

- Съберете оръжията си! Нападат ни!

После продължи да тича към собствения си дом, като през целия път не спираше да вика на всеки, когото видеше. От белите сгради излизаха войници и припряно закопчаваха нагръдници или слагаха колани с мечове на кръста си.

Когато стигна къщата си, жена му Вория, чула призивите, го чакаше на прага.

- Донеси ми шлема и бравата - извика той. - После отведи момчетата в хълмовете и дълбоките пещери. Бързо!

Паниката в гласа му я попари и тя изчезна в къщата. Той я последва и извади нагръдника си от сандъка. Вдигна го над главата си и започна да се закопчава. Малкият Клетис стоеше на прага и плачеше, а зад гърба му Балиос и Паликъл изглеждаха също толкова изплашени.

Жена му се върна и му подаде шлема. Хабусас бързо си го сложи и завърза каишите.

- Вървете с майка си, момчета! - каза той и вдигна двуострата брадва.

- Аз ще се бия до теб, татко - предложи Балиос.

- Не и днес. Остани с майка си и братята си. Вървете в хълмовете.

Искаше да ги прегърне и да им каже, че ги обича, но нямаше време. Избута момчетата и се затича към укреплението. На Питрос имаше над двеста боеспособни мъже и дървената стена бе оборудвана с лъкове и копия. Можеха да удържат цяла армия! Но после надеждите му се изпариха. Дори укреплението не можеше да спре осемстотин добре въоръжени войници.

Той погледна надолу към плажа и видя събиращите се бойци - последни слънчеви лъчи се отразяваха в щитовете, шлемове и нагръдници. Строяваха се в дисциплинирани редици. Хабусас се обърна към хълма над града и видя жените и децата, тичащи нагоре към относителната безопасност на пещерите.

- Нека копелетата дойдат! - извика той на струпалите се пирати. - Ще ги нахраним със собствените им вътрешности.

Знаеше, че това е лъжа и видя по лицата на останалите, че и те го знаят. Опреше ли до битка в морето, никой не можеше да се мери с тях. По време на набези леко бронираните пирати можеха да се движат бързо, да удрят лошо и да бягат с пляката. Срещу дисциплинирана армия на земя обаче нямаша никакъв шанс. Хабусас щеше да умре. Той пое

дълбоко дъх. Поне синовете му щяха да оцелеят, защото пещерите бяха дълбоки, а Балиос знаеше скришни места под земята, в които никой брониран войник не би посмял да влезе.

- Вижте! - извика един от мъжете, сочейки нагоре към бе гащите жени и деца.

Зад хълма малко над тях се бяха появили войници, които се спуснаха бавно в редица с изравнени копия. Жените и децата се втурнаха обратно към града, в опит да избягат от нападателите.

Отчаянието заля Хабусас. От другата страна на острова явно бяха пристигнали още кораби. Клането щеше да е неизбежно.

- Към укреплението! - извика той на събралите се войни.

Затичаха се по тясната улица и излязоха на открито пред дървената стена. Сега съвсем близо зад тях вражеските войници маршируваха с преплетени щитове и вдигнати копия. Щяха да имат съвсем малко време да вкарат всички мъже и никакво - за жените.

Хабусас достигна укреплението и видя, че всички са се струпали пред входа и блъскат по затворените порти.

- Какво става тук, в името на Хадес? - извика той на хората по парапетите. - Отворете портите! Бързо, бързо!

- И защо ни е да го правим? - попита нечий студен глас. Хабусас зяпна нагоре... в лицето на Хеликаон. Дарданецът не носеше броня и беше облечен като прост моряк - със стара захабена туника. Мъжете с него изглеждаха по същия начин, макар да държаха лъкове с поставени в тетивите стрели.

В гърлото му се надигна злоба. Като се изключеха пировете и събранията, укреплението винаги беше празно. Хеликаон просто бе пристигнал по-рано през деня и бе влязъл в изоставената сграда.

- Това е микенска територия! - каза Хабусас, макар да знаеше, че думите са напразни.

Приближаващите по плажа войници оформиха бойна линия с високо вдигнати щитове и протегнати копия. Жените и децата започнаха да пристигат откъм хълмовете и се струпаха около съпрузите и любимите си. Балиос отиде до баща си и вдигна стар кинжал с изронено острие. Хабусас погледна сина си, сърцето му се късаше. Как можеха боговете да са толкова жестоки?

- Хвърлете оръжията си! - нареди Хеликаон.

Асириецът се вбеси.

- За да можеш да ни изгориш ли, копеле такова? Не, не мисля! Хайде, момчета! Да ги избием всички!

Хабусас се хвърли към приближаващата редица, а хората му затичаха след него с крясъци и предизвикателни бойни викове. Откъм укреплението полетяха стрели и войниците се втурнаха да ги посрещнат. Битката беше кратка и брутална. Леко бронираните микенци нямаха шанс срещу облечените в пълно бойно снаряжение мъже на Хеликаон. Хабусас успя да убие двама дарданци, преди да го пронизат в бедрото. Един щит го удари по главата и той падна.

Когато дойде на себе си, откри, че ръцете му са вързани зад гърба и лежи подпрян на стената на укреплението. Раната в крака му гореше като огън и дрехите му бяха пропита с кръв. Около него, под ярката светлина на луната, лежаха другарите, редом, с които се бе бил в продължение на толкова много години. Никой не беше останал жив. Той се опита да се изправи на колене и оттам на крака, а после се запрепъва в търсене на синовете си. Извика ужасено, когато видя тялото на Балиос. Момчето бе пронизано в гърлото и лежеше по гръб.

- О, синко! - промълви той и очите му се изпълниха със сълзи.

Право пред себе си видя Хеликаон, който говореше с един стар войник. Спомни си го от

нападението над Дарданос. Това беше генерал... Павсаний, да, така се казваше. Старецът го видя и направи знак на Хеликаон. После Подпалвачът се обърна към него с отрова в погледа.

- Помня те от Залива на сините сови. Ти стоеше редом с Коланос на скалата. Беше там и по време на битката. Хабусас.

- Ти уби сина ми. Та той беше само момче!

Хеликаон помълча за миг и Хабусас видя омразата в очите му. - Но когато заговори, гласът му бе студен и почти лишен от емоция.. което само го правеше невъобразимо ужасяващ:

- Нямах време да го напоя с масло и да го хвърля горят някоя скала. Но може би имаш и други синове. Ще трябва да разбере.

Думите разкъсаха Хабусас като огнени камшици.

- Не ги наранявай, Хеликаон! Умолявам те!

- Тя умоляваше ли? - попита дарданецът с неестествено спокоен глас. - Молеше ли царицата за живота на нейния син?

- Моля те! Ще сторя всичко! Синовете ми са моят живот! - Хабусас падна на колене. - Моят живот за техния, Хеликаон. Те не са ти сторили нищо.

- Животът ти вече ми принадлежи. - Златния извади меча си и го допря до гърлото му. - Но ми кажи къде да намеря Коланос и може и да съм милостив към децата ти.

- Тръгна си оттук преди три дни. Очакваме го напролет с петдесет кораба. Не зная къде е сега. Кълна се. Бих ти казал, ако знаех. Питай ме каквото друго пожелаеш. Каквото и да е!

- Много добре. Коланос ли подпали брат ми и го хвърли от скалата?

- Не. Той само даде заповедта.

- Кой го направи?

Хабусас се надигна на крака.

- Ще ти кажа, ако обещаеш да не убиваш семейството ми.

- Само ако повярвам на думите ти.

Асириецът се изпъна до пълната си височина.

- Аз подпалих момчето. Да, и аз изнасих царицата. Письците и на двамата ми доставила удоволствие и ми се иска да можех да живея достатъчно дълго, за да се изпикая върху прахта ти.

Хеликаон остана неподвижен и Хабусас видя едно мускулче по челюстта му да трепери. Надяваше се, че ще бъде достатъчно разярен, за да го убие с един удар в гърлото. Но нямаше късмет. Хеликаон отстъпи и прибра меча си.

- Сега ще ме изгориш ли, копеле?

- Не. Ти няма да гориш.

Дарданецът се обърна и извика двама войници. Те изблъскаха Хабусас обратно към портите на укреплението. Срязаха въжето, с което бе вързан. Той веднага вдигна ръце и събори единия войник. Другият го удари по главата с дръжката на копието си. Отслабнал от загубата на кръв, Хабусас залитна. Втори удар го запрати в безсъзнание на земята.

Събуди го изпепеляваща болка, която започваше от китките и стъпалата му, за да продължи в ръцете и краката. Той отвори очи и извика. Беше разпънат и закован за дървените порти. От прободните рани капеше кръв и той усещаше как медните шипове стържат по костите му. Опита се да изпъне крака, за да отслаби напрежението от осакатените си ръце. Заля го агонизираща болка и той изкрещя. Стъпалата му бяха изкривени неестествено и осъзна, че и те са заковани за портите.

Видя, че пред него стои Хеликаон. Всички други войници бяха изчезнали.

- Виждаш ли корабите? - попита дарданецът.

- Виж... виждам ги...

- Утре призори всички жени и деца на този остров ще бъдат там, за да станат роби. Но няма да търся семейството ти, нито ще им отмъщавам. Те ще живеят.

И с тези думи той си тръгна. Надигна се вятър и нежно разлюля дървената порта. Хабусас изстена, когато гвоздеите разкъсаха плътта му. Въртенето на вратата му позволи да види, че някой е преместил телата на хората му. Бяха извлечени до къщите наблизо и заковани за врати и огради. Някой бяха окачени и направо по стените, а други висяха от въжета, повесени от горните прозорци.

После видя тялото на сина си, положено на земята със скръстени на корема ръце. Главата му беше килната на една страна. На ярката лунна светлина Хабусас видя блясъка на блестящ метал по устните на момчето. Някой бе поставил сребърна монета там, за да плати на Лодкаря.

Дори през мъглата на болката Хабусас беше благодарен за това.

Изкривените му крака започнаха да се схващат и това доведе до спазми и нови вълни от агония. Тежестта на тялото изпълваше китките му с огън. Хабусас изкрещя. Опита се да забрави болката. Колко ли време ще ми отнеме да умра, зачуди се той.

По някое време тази нощ? Утре? Или ще изминат дни? Дали лешоядите щяха да се хранят с него, докато още се гърчи? Щеше ли да е принуден да гледа как дивите кучета пируват с плътта на сина му?

После забеляза движение отдясно. Хеликаон се връщаше по открития бряг с меч в ръка.

- Аз не съм Коланос! - каза той.

Мечът изсвистя и прониза сърцето на Хабусас.

И болката се стопи.

22

фригийският лък

I

ЕСЕННИТЕ МЕСЕЦИ СЕ ВЛАЧЕХА ВБЕСЯВАЩО БАВНО. Мрачните вечно сиви облаци, редуващи се със свирепи бури, успяха да притъпят дори огнения дух на Андромаха. Тя се опитваше да запълва времето си с приятни занимания, но за жените в двореца имаше малко възможности за забавление. Не им се позволяваше да яздят коне или да посещават вечерните събития в града. Нямахше тържества или събирания за песни и танци. С всеки изминал ден Тера ѝ липсваше все повече и повече и тя мечтаеше за дивата свобода там.

За известно време скуката ѝ се разсея от пристигането на нова временна нощна слугиня - тракийско момиче на име Алезия. Тя проявяваше желание и бе изпълнителна, но близостта на тялото ѝ в широкото легло само напомняше на Андромаха колко и липсва Калиопа. Когато Алезия се върна към обичайните си задължения, принцесата не почувства липсата ѝ, нито се опита да съблазни заместничката ѝ.

Точно преди края на годината Андромаха се сдоби с фригийски лък от Долния пазар. Оръжието беше чудесно изработено и доста трудно за опъване, така че дори тя успя да го овладее бавно. Беше хитро направен от няколко слоя гъвкава кост и дърво и с него ѝ продадоха защитна гривна от полирана черна кожа.

Андромаха се упражняваше с него сред полята северно от града, където мнозина троянски стрелци тренираха уменията си. Днес бе рядко слънчев ден и тя, облечена в бялата си туника до коленете и с леки сандали, се забавляваше вече цяла сутрин. В началото троянските мъже бяха учтиви, но се държаха покровителствено. Когато видяха уменията ѝ с

лъка, се струпаха около нея, за да обсъждат качествата на оръжието.

На следващия ден Приам я извика в покоите си. Царят бе ядосан и я укори за появата и сред мъже от низшата прослойка.

- Никоя троянска жена от благородно потекло не би ходила полугола сред селяните.

- Аз още не съм троянка - изтъкна Андромаха, опитвайки се безуспешно да прикрие яда си.

- А може и никога да не станеш! Бих могъл да те изпратя у дома ти опозорена и да настоявам за връщане на зестрата ти.

- И каква трагедия само би било това! - отвърна тя.

Очакваше изблик на ярост. Вместо това царят внезапно се разсмя.

- В името на боговете, жено, напомнят ми на Хекуба - цялата дух и огън. Да, много приличаш на нея. - Погледът му се премести върху гърдите ѝ и надолу по тялото. Изведнъж тънката синя рокля, която носеше, ѝ се стори почти прозрачна. Той пое дълбоко дъх и въздъхна бавно. - Не можеш да нарушаваш обичаите на Троя - продължи след малко, леко изчервен, но с по-спокоен тон. - Жените от двореца носят рокли до земята, когато излизат пред хора. Не стрелят с лъкове. Ти обаче можеш да използваш твоя. Мъжете са били впечатлени, което не е никак лошо. Семействата на управляващите родове винаги трябва да впечатляват.

- Не беше трудно - каза тя. - Лъковете, с които ги снабдяваш, са слаби. Липсва им обхват и сила.

- Преди са ни служили добре.

- Бих се изненадала, ако стрела от троянски лък може да пониже дори кожен нагръдник.

А в наши дни все повече и повече войни носят тежко снаряжение.

Царят помълча за момент.

- Добре, Андромаха. Днес следобед ще дойдеш с мен дворцовите градини и ще видим колко добре се справя троянският лък.

Когато се върна в покоите си, гледащи към северните хълмове, откри, че Лаодика я чака там. Напоследък не бе толкова приятелски настроена. Всъщност държанието ѝ се промени след срещата с Хекуба. Андромаха го отдаваше на шока от това да види майка си толкова слаба и болна. Но днес принцесата изглеждаше дори по-тъжна от обичайното. Обикновено бе покрита с бижута, но сега носеше само проста неукрасена рокля в бледозелени тонове. Русата ѝ коса, която носеше преплетена със златни и сребърни нишки, се спускаше свободно по раменете. Всъщност, помисли Андромаха, липсата на екстравагантни скъпоценности правеше Лаодика по-привлекателна. Иначе блестящите украшения само подчертаваха нейната обикновеност. Двете се целунаха по бузите за поздрав и Андромаха ѝ разказа за предизвикателството на Приам.

- Имай предвид, че той иска да те унизи - каза Лаодика тихо.

- Какво имаш предвид?

Младата жена сви рамене.

- Обича да го прави. Да кара хората да изглеждат глупаво. Майка ми е същата. Затова и си подхождаха толкова добре.

Андромаха седна до нея и я прегърна.

- Какво не е наред, Лаодика?

- Добре съм. - Принцесата се усмихна насила. - Чувала ли си вести от Хеликаон?

Андромаха се изненада от въпроса.

- Защо бих получавала вести от него?

- О, не зная. Чудех се дали не е пратил някое съобщение, за което да не съм чула. Никой

нищо не ми казва.

- Не. Доколкото зная, от Дардания не са пристигали новини.

Лаодика изглеждаше малко по-щастлива.

- Казват, че е убил двадесетина микенци на площада на храма. Като млад бог. Така чух. Имал е два меча и е избил всички нападатели.

Андромаха също бе чула тези очевидни измислици за постиженията на Хеликаон и докато гледеше отплаващия със зората „Ксантос”, беше изпитала някаква загуба. Погледна към Лаодика и разбра, че младата жена е влюбена в Златния. Това я натъжи. Видя как Хеликаон я поздрави в двореца на Хекуба и в действията му нямаше и следа от привличане към принцесата. Да, беше ѝ направил комплимент, но в думите му нямаше и намек за страст. Тогава осъзна защо Лаодика си мисли, че може да са поддържали връзка. Той не бе скрил копнежа си по нея.

- И какво имаше предвид с това, че баща ти ще иска да ме посрами? - попита Андромаха в опит да смени темата.

- Той непрекъснато си играе с хората. Не зная защо. Не го прави с Креуса и Хектор, но всички други страдат, повече или по-малко.

Андромаха се засмя.

- С лъка не може да ме унижи, Лаодика. Гарантирам ти го.

- Ще устрои състезание - каза принцесата. - Ще видиш. Ще използва Диос или може би Агатон. Те са превъзходни стрелци. А татко ще напълни градините с хора, които да гледат как те побеждава някой от синовете му. Ще видиш - повтори тя.

- Ще трябва да са много, много добри - увери я Андромаха. - А и мен тълпите не ме плашат.

- Искане ми се да бях като теб - въздъхна Лаодика. - Ако бях... - Тя се поколеба, а после се усмихна. - Но както и да е. Не съм, така че няма значение.

Андромаха пое ръцете на другата жена в своите.

- Чуй ме. Каквото и да виждаш в мен, знай, че го носиш в себе си. Ти си прекрасна жена и аз се гордея, че си моя приятелка.

- Аз съм прекрасна жена - повтори Лаодика. - Но съм на двадесет и три и без съпруг. Всичките ми красиви сестри, освен Креуса, се омъжиха.

- О, Лаодика! Нямаш представа колко много си приличаме всъщност. Бях най-безличната в семейството си. Никой не ме искаше. Затова баща ми ме прати на Тера. Чак когато малката ми сестра умря, Приам ме прие за жена на Хектор. А ти не си безлична. Очите ти са красиви, а усмивката - омагьосваща. Лаодика се изчерви. После погледна Андромаха в очите.

- Помня деня, когато Палесте дойде в Троя. Хареса ми, но беше много срамежлива. На баща ми му допадна, но майка ми изобщо не я одобри. Каза, че е недостойна да се омъжи за Хектор. Спомням си как мама обяви, че е била избрана грешната сестра. Дори тогава знаеше за теб.

- Не знаех. Бедната Палесте. Беше много мило момиче.

- Харесваш ли Хеликаон? - попита Лаодика.

Андромаха не искаше да говори за това и се боеше, че истината би развалила приятелството ѝ с принцесата. Но не можеше да излъже.

- Да, харесвам го.

- А той е влюбен в теб. Видях го.

- Мъжете винаги възвеличават онова, което не могат да имат. Аз ще се омъжвам за Хектор, така че нека не позволяваме мислите за мъже да застават помежду ни. Ти си ми приятелка, Лаодика. Обичам те като сестра. И така, ще дойдеш ли с мен в градините? Би ми

помогнало, ако имам приятел наблизо.

- Разбира се, че ще дойда. После трябва да ида в Храма на Асклепий. Мама има нужда от опиатите си.

- Ще те изпратя. Имам един малък приятел, който помага там. Казва се Ксандер.

Когато двете жени се появиха в най-голямата от дворцовите градини, беше късен следобед. Лаодика бе познала и вътре се бяха събрали поне сто човека. Андромаха бе срещала много от тях и преди, но дори сега не можеше да си спомни имената на мнозина. Приам седеше на богато украсен стол, поставен на каменен пиедестал. До него стоеше дъщеря му Креуса - чернокоса красавица със стройна и царствена фигура. Очите ѝ, когато погледна Андромаха, бяха студени и излъчваха неприкрито презрение. Изнеженият изгърбен съветник Политес също беше до царя, както и дебелият Антифон и слабият Диос. Андромаха отново бе поразена от приликата му с Хеликаон. До тях имаше и още един мъж, който бе висок, широкоплещест и златокос. Тя не го бе виждала преди.

- Това е полубрат ми Агатон - прошепна Лаодика ти, че ще има състезание.

В другия край на градините, на около шестдесетина крачки, Андромаха видя малка каруца с широки колела. В центъра ѝ, на един висок кол, бе закачена кожена броня. От двете страни на каруцата бяха завързани дълги въжета.

- Стреляла ли си някога по движеща се цел? - попита Лаодика.

- Не.

- Е, днес ще стреляш. Слугите дърпат въжетата и влачат каруцата напред-назад.

Приам се надигна от стола си и разговорът сред тълпата заглъхна. Агатон и слабият Диос взеха лъкове и отидоха до Андромаха. Лаодика се отдръпна на няколко крачки.

- Днес ще наблюдаваме състезание - обяви Приам с дълбокия си глас. - Андромаха от Тива в полите на Плакос вярва, че троянските лъкове са слаби оръжия и затова ще ни забавлява с върховните си умения. Моите генерали Агатон и Деифоб ще защитават честта на троянските стрелци. И разбира се, победителят ще получи прекрасна награда.

Той вдигна ръка и Креуса пристъпи напред, за да му подаде прекрасно изработен боен шлем, гравирани със сребро и с изрисувани на челото бог Аполон, обтегнал лъка си.

Приам го вдигна високо и следобедното слънце се отрази в лъснатия метал.

- Нека Повелителят на Сребърния лък донесе победа на най-достояния! - извика царят.

Андромаха се вбесяваше все повече и повече. Това бе войнска награда, мъжка награда, и предлагането ѝ бе дори повече от прикритата обида към жената стрелец.

- Ще ни удостоиш ли с честта да стреляш първа, Андромаха? - попита Приам.

- Не би било редно, цар Приам - отвърна мило тя. - Сигурна съм, че е редно жената да следва мъжа в този мъжки свят.

- Тогава първи ще е Агатон - каза царят и седна обратно на стола си.

Широкоплещестият принц пристъпи напред и сложи стрела на лъка си. По негова заповед слугите в другия край на градината взеха въжетата и бавно затеглиха каруцата наляво. После мъжете отдясно също затеглиха.

Агатон пусна стрелата и тя уцели кожения нагръдник. Надигнаха се окуражителни възгласи. После дойде ред на Диос. Той също улучи целта. И двете стрели паднаха след удара, което показваше, че не са пробили кожата.

Андромаха взе стрела с черни пера и уви пръсти около тетивата на лъка. Докато гледаше двамата мъже, тя бе преценила времето, което отнемаше за достигане на целта, както и скорост на каруцата. Дори и така обаче ѝ се искаше да бе имала възможност да се упражни няколко пъти. Успокои се и издърпа тетивата. Каруцата се движеше пред погледа ѝ. Андромаха се прицели и стреля. Стрелата с черните пера се заби дълбоко в бронята и остана там.

Всеки от стрелците пусна по още шест стрели. Никой не пропусна и накрая бронята приличаше на таралеж. Тълпата вече не внимаваше толкова и скоро последва кратка почивка, докато слугите махаха разкъсаната цел и прибираха стрелите.

Андромаха погледна двамата принцове. Изглеждаха напрегнати и разтревожени. Видя, че Приам говори с някакъв войник, който после се сля с тълпата. Царят стана.

- Тези мижитурки са заговорници - обяви той. - Арестувани са вчера. Упорити предатели, които отказаха да издадат съзаклятниците си.

Андромаха видя затворниците. Бяха в плачевно състояние с подути очи и изцапани с кръв. Тя разбра какво следва и се отдръпна от принцовете. Приам я видя.

- Не ти ли се нрави, момиче? Е, да, това е мъжка работа. - Той отново се обърна към тълпата. - Тези предатели заслужават смърт, но аз съм милостив човек. Въжетата им ще бъдат прерязани. - Царят взе копието на застаналия до него царски орел и го хвърли в тревата на шестдесетина крачки от затворниците. - Ако някой от тях успее да достигне копието, ще бъде прогонен. Пуснете първия! И нека Деифоб да защитава честта ми.

Един войник извади кинжал от колана си и пристъпи към първия затворник - дребен мъж на средна възраст. Той преряза въжето около китките на човека. Мъжът остана неподвижен, загледан с омраза в царя в другия край на градините. После пое дълбоко дъх и се затича несигурно през тревата. Диос вдигна лъка си и тичащият ускори ход. Стрелата го уцели в гърлото и излезе от задната страна на врата му. Той се препъна, а после се килна наляво. Започна да се дави и лицето му стана лилаво. Андромаха извърна поглед, но не можеше да затвори ушите си за гротескните звуци, които умиращият издаваше, докато се бореше за последния си дъх. Накрая дойде и тишината.

- Сега втория! - изрева Приам.

Този затворник беше много едър човек с дълга брада. Той също изгледа царя с омраза. Когато го пуснаха, не се затича, тръгна спокойно през градината. Принц Агатон се прицели. Внезапно мъжът се стрелна вдясно, а после скочи към копието. Агатон пусна стрелата. Тя уцели мъжа в гърдите, но не проби нагръдника. Затворникът не спря да тича. Диос също стреля.

Неговата стрела също намери целта, но мъжът достигна и го вдигна. После се завъртя към Приам и го нападна. Това изненада всички. Един царски орел скочи да препречи пътя му, но затворникът го изблъска с рамо и го събори на земята.

Точно когато достигна царя, една стрела с черни пера се заби в гърба му и прониза сърцето му. Мъжът остана прав за, а после падна настрани. Копието издрънча на каменната настилка.

Андромаха снижи фригийския лък и погледна мъжа, когото бе убила. Агатон се приближи до нея.

- Прекрасен изстрел! Ти спаси царя.

Приам прескочи тялото.

- И сега всички можете да видите защо тази жена бе избрана за съпруга на моя Хектор! - изрева той. - Искам да чуя възгласите ви за Андромаха!

Тълпата послушно започна да вика. Царят направи знак на войниците в далечния край на градините и последният затворник бе отведен.

На следващия месец Андромаха научи, че Приам е поръчал хиляда фригийски лъка за стрелците си.

Следобедът почти бе превалял, когато успя да се измъкне от градината. Авторитетът ѝ, който внезапно се бе повишил след случилото се току-що, я принуди да търпи всички благопожелателни и подмазвачи. Когато накрая ѝ се наложи да се преструва на изморена, откри Лаодика, която я чакаше в покоите ѝ. Приятелката ѝ изгича да я посрещне и я прегърна силно.

- Беше невероятна, Андромаха! Гордея се с теб. Името ти е в устите на всички.

Андромаха я целуна по бузата и се измъкна от прегръдката.

- Кой беше онзи, когото убих?

- Капитан от орлите. Всички го мислеха за герой. Какво ли кара хората да стават предатели, как мислиш?

- Не зная. Но беше смел. Можеше просто да вземе копието и да бъде прогонен. Вместо това избра сигурната смърт щото дори да бе убил Приам, стражите щяха да го надвият и повалят. Нека не говорим повече за това. Имам нужда точно от разходка до храма.

Слънцето все още светеше, макар и в далечината да се виждаха облаци. Двете жени тръгнаха хванати за ръка.

- Мисля, че Агатон бе много впечатлен - каза Лаодика. Не можеше да свали очи от теб.

Андромаха се засмя.

- И той е впечатляващ мъж. Защо не съм го виждала преди?

- Прекарва много от времето си на изток от града. Води тракийските наемници и е почти толкова добър военачалник колкото и Хектор. Двамата са много близки.

- Приличат ли си?

Лаодика се засмя.

- Питаш ме дали Хектор е красив?

- Да.

- Като млад бог е. Косата му е златна, очите - сини, а усмивката му може да спечели всяко сърце.

- И той е най-големият от синовете на Приам?

Принцесата отново се засмя.

- И да, и не. Най-голям е от децата на мама, така че е законен наследник. Но татко е имал двадесет и четири деца, преди да се ожени за нея. А и любовниците му са му родили още. Най-големият беше Троил. Сега щеше да е почти на четиридесет.

- Умрял е?

- Татко го прогони миналата година. Умря в Милет. Някои мислят, че е бил отровен. Подозирам, че са прави.

- Не виждам смисъл в това - каза Андромаха. - Ако Приам го е искал мъртъв, защо не го е убил в Троя?

Лаодика се спря и се обърна към нея.

- Трябва да разбереш, че преди мама да се разболе, градът имаше двама владетели. Тя мразеше Троил. Мисля, че мрази всички синове на царя, които не са от нея. Когато той направи заговор да отхвърли баща ни, царицата смяташе, че трябва да бъде убит на мига. Баща ми отказа. - Тя сви рамене. - И той все пак си умря.

- Хекуба е наредила да го отровят?

- Не зная, Андромаха. Може би е умрял от нещо съвсем друго. Но ще се изненадаш колко много хора са измрели млади скоро след спор с майка ми.

- Значи се радвам, че ме хареса. И колко е голям Хектор?

- Почти на тридесет.

- Никога ли не се е женил?

Лаодика извърна лице.

- О, може би войните и битките са виновни. Питай го, когато си дойде. Ще има много празненства и веселие за победите му.

Андромаха разбра, че крият нещо от нея, но реши да не настоява. Вместо това каза:

- Сигурно наистина е велик войн, ако победите му са очаквани още преди да проведе битките.

- О, Хектор никога не губи - каза Лаодика. - Троянският кон е непобедим.

На Андромаха ѝ се струваше, че подобна сигурност е наивна. Една отклонила се стрела, запратено копие или случаен удар можеха да прекратят живота на всеки боец. Въпреки това не каза нищо и двете продължиха да вървят през пазарите, където се спряха да огледат изложените стоки. Накрая достигнаха лечебниците.

Седнаха в задната градина, където Лаодика прати слугини да намери лечителя Макаон. Друг възрастен слуга им донесе чаши с прясно изстискан сок от различни плодове. Андромаха никога не бе опитвала нещо толкова прекрасно и сладко. Сместа имаше цвят на залез.

- Какво има вътре? - попита тя.

- Дървесни плодове от Египет и Палестина. Имат различни форми и цветове. Някои са златни, други жълти, трети - зелени. Някои са вкусни и поотделно, а други имат толкова остър вкус, че предизвикват сълзи. Но жреците ги смесват с мед. Много е освежаващо.

- В Троя яма толкова много нови неща. Никога не съм виждала толкова разнообразие. Роклите на жените, украсата по стените... - Тя се засмя. - Дори напитките са разноцветни.

- Татко казва, че именно търговията кара цивилизациите да растат. Народите се учат едни от други и подобряват взаимно уменията си. Имаме египетски тъкачи. Те започнаха да експериментират с боите от Фригия и Вавилон. Така откриха нови и невероятни цветове. Но не са само дрехите. Хектор донесе коне от Тесалия. Огромни зверове. Шестнадесет педи дълги. Кръстоса ги с нашите кобили и се получиха великолепно бойни жребци. Всички опитни и амбициозни хора идват в Троя. Татко казва, че един ден тя ще стане центърът на велика цивилизация.

Андромаха слушаше безмълвно, докато Лаодика описваше мечтите на Приам. Очевидно тя боготвореше баща си, въпреки че също толкова очевидно той нямаше много време за нея.

Гласът на принцесата заглъхна.

- Мисля, че те отегчавам. Извинявай.

- Нищо подобно. Много е интересно.

- Наистина ли? Или го казваш просто така?

- И защо ми е да го правя? - Андромаха праметна ръка през рамото на Лаодика и я целуна по бузата.

Жрецът лечител Макаон дойде в градината. На Андромаха ѝ се стори ужасно изморен. Лицето му бе пребледняло и по челото му проблясваха капки пот. Въпреки че беше млад, вече губеше косата си, а раменете му бяха изгърбени.

- Добре дошла, принцесо! - каза той. - Винаги е удоволствие да те видя. Както и теб, Андромаха от Тива.

- Как е Ксандер? - попита тя. Младият лечител се усмихна.

- Той е чудесен младеж и е много чувствителен. Дадох му да работи с умиращите. Много е талантлив в това да ги успокоява. Радвам се, че остана с нас. - Макаон се обърна към Лаодика и ѝ подаде малък пакет, увит в плат. - Трябва да ѝ стигнат за около седмица. Имай предвид обаче, че скоро дори тези силни опиати няма да удържат болката.

- Мама казва, че се чувства малко по-добре - отвърна принцесата. - Може би тялото ѝ се

лекува.

Той поклати глава.

- Вече е късно за това. Само силата на ума ѝ и смелостта на духа ѝ я задържа в земите на живите. В пакета има малка стъкленница. Затворена е със зелен восък. Когато болката стане нетърпима - а това ще се случи, - счупете печата и смесете съдържанието с вино. После накарай майка си да го изпие.

- И това ще спре болката?

Той се намръщи.

- Да, Лаодика. Ще спре болката. Завинаги.

- Защо тогава не ѝ го дам сега? Нея наистина много я боли.

- Съжалявам, не се изразявам ясно. Стъкленницата трябва да помогне на майка ти накрая.

Отпие ли веднъж от нея, ще заспи дълбок сън и ще премине в света отвъд без болка.

- Нима казваш, че това е отрова?

- Точно това казвам. През последните си дни майка ти ще живее в ужасна агония. Болката ще е унищожителна и дори тя няма да може да я преодолее. Разбираш ли ме? Тогава ще ѝ останат само часове живот. Мисля, че е по-добре да ѝ се спести такова страдание. Изборът обаче е твой.

- Не мога да отровя мама! - каза Лаодика ужасена.

- Разбира се, че не можеш - намеси се Андромаха. - Можеш обаче да ѝ кажеш същото, което ни каза скъпият Макаон. И да ѝ дадеш стъкленницата, за да направи избора сама.

- Благодаря ти, господарке! - каза лечителят. - Да, това разбира се е правилното решение.

Той я погледна и сякаш искаше да заговори, но се поколеба.

- Има ли още нещо? - попита го тя.

- Разбирам, че си пътувала с микенския войн Аргуриос.

- Да. Суров мъж и не особено приятен.

- Ах! Тогава няма да те безпокоя с проблема си. Мислех си, че може би сте... приятели.

- Как е възможно един лекар да има проблем с пътуващ войн? - попита Андромаха.

- Нима не си чула? Нападнали са го други микенци. Раните му бяха ужасни. Все още има голяма вероятност да умре от тях. Но не мога да го накарам да почива. Настоява да спечели хляба си и правото да спи тук. Обясних му, че всички разходи са поети от господаря Хеликаон, но това явно само го разяри. Реже дърва, носи вода. Всякакви видове тежки задачи, които даваме на слугите си. Вече на няколко пъти разкъсва шевовете си с тези нежелани занимания, а и с други подобни. Опитах се да му обясня, че тялото му е жестоко увредено. Не може да диша добре и му се вие свят от всяко натоварване. Но въпреки всичко не желае да ме послуша. Боя се, че ще падне мъртъв в тогава господарят Хеликаон няма да е доволен от мен.

- Двете с Лаодика ще поговорим с него - каза Андромаха. - Къде е той?

- Видях го преди малко зад Дома на земята. Опитва се да поправи стара стена. Няма нужда от това. Тя вече не се използва. Но той носи големи камъни и се преуморява.

Макаон ги упъти и двете жени тръгнаха натам. Лаодика не беше доволна.

- Не обичам микенците. И не ме интересува дали ще умре.

- Той помогна на Хеликаон в Залива на сините сови - отвърна Андромаха. - Порази един микенски убиец. Може би затова са го нападнали.

- Сигурна съм, че е имал лоши причини да го направи - каза Лаодика. - При микенците винаги е така.

АРГУРИОС ЕДВА ДИШАШЕ. Сякаш боговете бяха поставили порта на гърдите му и тя не пропускаше въздуха в дробовете му. Пред очите му танцуваха бели светлини и беше толкова замаян, че едва се държеше на крака. Успя да извърви няколко несигурни крачки с пламтящи от тежестта на камъка ръце. Дори краката му трепереха и го боляха, особено около прасците. Той обаче продължи с мрачна решителност и постави камъка в дупката в древната стена. Зави му се свят и се принуди да седне на земята. Загледа се в треперещите си ръце.

Нищо в живота му не го бе подготвило за ужаса, скрит в подобна слабост. Беше виждал другари да падат в битка и други, повалени от унищожителни болести. Но винаги бе оставал силен. Можеше да тича километри в пълно бойно снаряжение и после да води битка. Издръжливостта му беше легендарна. А сега едва успяваше да премести няколко мизерни камъка до разрушена стена.

Потта покапа в очите му, но беше твърде изморен да я избърше.

Погледът му премина през старата градина и се спря на двамата мъже, седнали на сянка, които носеха мечове и кинжали. През няколкото седмици откак бе тук, се опита да ги заговори, но те се отдръпваха, а той нямаше сили да ги преследва. В началото ги мислеше за нови убийци, готови да го ударят, за да получат наградата си от Ерекос. Момчето Ксандер обаче му каза да не се тревожи.

- Кои са те?

Ксандер изглежда се почувства неудобно.

- Не бива да казвам.

- Но вече го направи. Така че ми кажи и останалото.

- Тук са, за да те защитават.

Тогава Аргуриос разбра, че мъжете са наети от Хеликаон. От това откритие му призля.

- Но ти ми каза., че той се радва, че умирам! - възкликна микенецът.

Момчето изглеждаше покрусено.

- Той ми нареди да ти го кажа. Мислеше си, че това ще те накара да се бориш за живота.

Аргуриос изруга. Светът бе полудял. Приятели и сънародници го искаха мъртъв. Враговете му пък наемаха хора да го пазят жив. Някъде на Олимп боговете сигурно умираха от смях заради тази гротескна шега.

В течение на седмиците, докато състоянието му не се подобряваше, той откри, че му се иска това да бяха микенски убийци. Така поне щеше да приключи живота си в битка.

Над лицето му падна сянка и той погледна нагоре. Пред него стояха две жени, а слънцето светеше зад тях.

- Какво... искате? - попита той сприхаво, смятайки, че са жрици, дошли да го гълчат.

- Един учтив поздрав щеше да е по-приятен - отвърна Андромаха. Аргуриос с усилие се надигна на крака.

- Слънцето беше... в очите ми - каза той, едва поемайки си дъх. - Не те... познах.

В очите ѝ видя колко е шокирана от състоянието му. Беше изгубил доста от теглото си, а очите му бяха хлътнали и с торбички. Краката и ръцете му бяха изтънели.

- Нека седнем - каза Андромаха. - Това е приятелката ми, царската дъщеря Лаодика.

Аргуриос премигна, за да изчисти потта и погледна другата жена. Тя бе висока, с дълга руса коса, а в очите и видя презрение. Той се обърна към Андромаха и попита:

- Защо... защо сте тук?

- Микенците винаги са груби - каза Лаодика. - Отглеждат, без да ги учат на обноски. Да си вървим, Андромаха. Твърде горещо е да стоим тук.

- Да, ти влез вътре - каза ѝ другата жена. - Аз ще остана за малко с този войн.

Лаодика кимна.

- Ще те чакам под онази беседка.

После, без да каже нищо на Аргуриос, тя се отдалечи.

- По-добре... иди с нея - каза той. - Нямаме... за какво... да говорим.

- Седни, преди да си паднал! - нареди му Андрوماха и се разположи на каменната стена.

Той докуцука до нея, изненадан от това, че и се подчинява. Засрами се. Дори и в това дребно отношение вече не беше мъж. - Зная какво ти трябва - каза тя.

- Какво ми трябва?

- За да станеш отново силен. Когато бях по-млада, баща ми участваше в битка. Един кон падна и го затисна. След това и той, като теб, едва дишаше. Държеше се като старец. Това продължи месеци. После един ден чухме за пътуващ лечител. Той изцеряваше хората в околните селца по пътя си към Египет. Беше асириец. Доведохме го при баща ми.

- И той... го излекува?

- Не. Показа му как да се излекува сам.

Аргуриос избърса потта от очите си и погледна към младата жена. Погледът му бе замъглен, а дишането - накъсано. Но в сърцето му се пробуди надежда.

- Кажи ми.

- Ще ти покажа, Аргуриос. Утре сутрин, каквото и да е времето, ще пратя койк да те вземе. Ще те отведат до скалите над плажа. Вземи и Ксандер, защото искам отново да го видя. А сега те оставям да си свършиш работата.

Тя стана.

- Чакай! - извика той и с усилие се изправи на крака. - Отведи ме... при... царската дъщеря.

Тя вървеше бавно до него. Аргуриос се препъна на два пъти и усети ръката и, преплетена с неговата. Искаше да я отблъсне, но силата и го държеше изправен. Пътят не бе, но когато стигнаха до беседката, той беше капнал. Лаодика седеше на една пейка и микенецът с мъка си пое дъх, за да каже:

- Не всички... от моя народ... са невъзпитани. Изв... извинявам се за... за грубостта си... Винаги... съм се чувствал не... неудобно... в компанията на жени. Особено... красиви жени.

Очакваше груб отговор, но вместо това изражението ѝ смекчи. Тя стана от пейката и отиде при него.

- Приемам извинението ти - каза принцесата. - И аз също се извинявам за поведението си преди малко. Ти си лошо ранен и трябваше да си дам сметка, че страдаш.

Аргуриос не можа да измисли какво да каже и моментът стана неудобен и за двамата, докато тишината се проточваше. Накрая Андрوماха заговори:

- Поканих го да дойде с нас утре. Това ще му помогне да оздравее.

Лаодика се засмя.

- Да не би да будуваш нощем, мислейки какво да направиш, за да подразниш баща ми?

II

На Ксандер му харесваше да работи в Дома на змиите. Чувстваше се полезен и нужен. Хората винаги изглеждаха доволни да го видят и в течение на седмиците научи много за билките и лекарствата, леченията и познаването на болестите. Използването на топли влажни кърпи успокояваше треска, настърганата и стрита на прах кора на някой дървета можеше да премахне болка. Възпалени рани се лекуваха с вино и мед. Нетърпелив да научи още, той

следваше Макаон навсякъде и го гледаше как намества счупени кости или лекува кисти и циреи.

Но Въпреки ентузиазма си да се занимава с всякакви медицински неща, беше доволен, че днес е на открито, в широката колесница с Аргуриос. Небето бе схлупено и обещавахе дъжд, но слънцето проблясваше през пролуки в облаците, а въздухът бе свеж и миришеше на море.

Погледна, към Аргуриос. Микенецът изглеждаше зле. Лицето му бе напрегнато и толкова отслабнало, че го караше да изглежда като немощен старец. Тази сутрин Ксандер му бе помогнал да се избърсне, минавайки по бузите му с бръснача, а после подряза брадичката му. Среса дългата му коса и забеляза умножилите се сиви косми по слепоочията. Младежът обаче се стараеше да си спомни коравия като желязо войн, който го бе спасил на „Ксантос“.

Въпреки че от атаката бяха изминали седмици, възстановяването на Аргуриос беше болезнено бавно. Макаон каза на Ксандер, че една от раните е пронизала белия му дроб и е минала опасно близо до сърцето. Имало много вътрешно кървене.

- Но накрая ще се оправи, нали? - попита момчето.

- Може и никога да не си възвърне предишната сила. Дълбоките рани често се влошават и може да се образува тумор.

Ксандер се огледа. Колесницата прекосяваше широкия дървен мост на Скамандър. Зачуди се дали са се насочили към белия дворец, който виждаше на върха на скалите на югозапад. Казваха, че царицата живее в Царска радост, заедно с някои от дъщерите си.

Колесницата мина върху камък и подскочи. Аргуриос изстена.

- Добре ли си? - попита го момчето.

Микенецът кимна. Говореше рядко, но всяка вечер, когато Ксандер го посещаваше, слушаше мълчаливо, докато той му разказваше за работата си сред будните или за откритията и за билките, които е научил. В началото Ксандер си мислеше, че го отегчава.

- Бръщолевя ли много, Аргуриос? - попита го една вечер. - Дядо казва, че не ми спира устата. Да те оставя ли?

Войнът го дари с една от редките си усмивки.

- Приказвай си, момче. Когато ме... отегчиш... ще ти кажа.

Колесницата напусна пътя и зави по една по-тъмна пътека, водеща към скалите. Там имаше двама орли, седнали под клоните на изкривено дърво. Слънцето се отразяваше в клоните им от бронз и сребро. Когато новодошлите се появиха те станаха.

- Това са гости на господарката Андромаха - каза гърбавият колар с гъстата бяла брада.

Единият от войниците - висок млад мъж с широки рамене не и бял гребен на шлема си, пристъпи към колесницата.

- Ти сигурно си Ксандер - каза той.

- Да.

Младият войник подмина момчето и изгледа внимателно Аргуриос. После се намръщи.

- В името на боговете, човече, изглеждаш съсипан. Ще ти трябва ли помощ да слезеш до плажа?

- Не.

Микенецът се надигна на крака, а после слезе на земята.

- Не исках да те обиждам - каза войникът. - Аз самият бях ранен преди две години и трябваше другарите ми да ме носят.

Аргуриос го изгледа.

- Къде беше... тази битка?

- В Тракия. Удариха ме с копие в гърдите. Смазаха ми нагръдника и ми счупиха няколко ребра.

- Тракийците са... корави бойци.

- Наистина. Не се огъват. Сега имаме цял техен отряд при нас. - Мъжът се изкикоти. - По-добре да са с мен, отколкото срещу мен.

Аргуриос се отдалечи. Ксандер го последва. Скалната пътека бе стръмна, но доста широка. Въпреки това, ако се спънеше, микенецът щеше да падне от ръба към скалите долу. Младият войник застана до него.

- За мен ще е чест, ако ми позволиш да сляза с теб до плажа, Аргуриос.

Микенецът се изпъна, когато чу името си.

- Ти... ме познаваш?

- Всички войници те познават, човече. Още като момче ми разказваха историята за Моста на Парта. Казват, че си го удържал цяла сутрин.

- Не беше... толкова дълго - отвърна Аргуриос. - Но... в името на боговете... изглеждаше точно толкова. - Той се опомни и погледна към войника. - Нека да... вървим тогава.

Ксандер последва двамата мъже по бавния път надолу. Виждаше, че на пясъка вече има хора и неколцина дори плуват. Зачуди се какво ли търсеха. Може би ловяха раци, помисли си. Но пък отгук му се струваше, че плуват за удоволствие. Нито се гмуркаха надълбоко, нито се връщаха към брега. Още неколцина нагазиха в морето и прозвуча смях.

Под скалите имаше опънати пет жълти навеса, а наблизко бяха разположени маси, покрити с храна и напитки. Платът на навесите бе много ярък, почти толкова златен, колкото и слънцето. Ксандер си спомни как майка му боядисваше тъкани в жълто, използвайки лукови обелки и цветен прашец от минзухар. Но платът никога не постигаше цвета на тези навеси. А и бързо избледняваше.

Малко по-напред Аргуриос се спъна. Троянският войник го хвана за ръката и му помогна да не падне. Ксандер очакваше микенецът да се отдръпне, но той не го стори. Когато достигнаха плажа, троянецът му благодари за честта на компанията му. Аргуриос остана мрачно сериозен.

- Как ти е... името... войнико?

- Полидорус.

- Ще го... запомня.

Ксандер се огледа. Видя Андромаха, която тъкмо се отдръпваше от група жени, за да дойде при тях. Носеше дълга до бедрата бледозелена туника, а червената и коса се спускаше свободно по раменете. На него му се струваше много красива. Тя му се усмихна и той се изчерви.

- Добре дошъл на царския плаж, Ксандер.

- Какво търсят всички тези хора? - попита момчето, сочейки плувците.

- Нищо. Плуват за удоволствие. Ти можеш ли?

- Дядо ми ме научи. Каза, че един моряк трябва да може.

- Е, днес ще плувам. - Тя се обърна към Аргуриос. - Както и ти, боецо.

- И защо ми е... да плувам? - попита той. - Няма смисъл.

- Което е по-добре, мисля, отколкото да поправят ограда там, където няма двор - отбеляза Андромаха - Ела и поседни за малко, а аз ще ти разкажа за асирийския лечител.

Тя ги отведе под един от навесите. Дишането на Аргуриос бе накъсано и той изглеждаше благодарен за възможността да седне.

- Баща ми не можеше да си поема дълбоко въздух - каза Андромаха. - Лечителят му каза да плува всеки ден. Също така го научи да диша различно.

- По колко... начина може... да се... диша?

- Ще ти обясня. Но първо ще поплувам малко с Ксандер. Внимателно и спокойно. Не се

претоварвай.

- Това е... глупаво. Не биваше... да идвам.

- Но го направи, боецо! - отговори му тя. - И ако искаш отново да бъдеш силен, ще правиш каквото ти казвам.

Ксандер очакваше Аргуриос да се вбеси. Но той не го направи. Вместо това се вгледа в зелените ѝ очи.

- Нуждая се... от силата си - каза накрая.

После се надигна предпазливо на крака и започна да се бори с туниката. Ксандер му помогна, а също така развързан сандалите му. Голото тяло на Аргуриос беше бледо и изпосталяло и момчето видя много белези по раменете, ръцете, гърдите и краката му. Все още зачервените рани от скорошната битка бяха зловещи. От хълбока му капеше кръв и гной, а коричките на другите три не изглеждаха никак добре. Но когато той се обърна и тръгна към морето, Ксандер видя, че по гърба му няма никакви белези.

- Върви с него! - каза Андрوماха. - Може да му потрябва помощта ти.

Момчето се съблече, свали си сандалите и настигна Аргуриос точно когато влизаше във водата.

Заплуваха заедно, без да продумат. Микенецът се бореше да си поеме дъх. След малко Андрوماха доплува до тях. Тя все още носеше зелената си туника, но сега дрехата беше залепнала тялото ѝ и според Ксандер със същия успех можеше и да е гола. Той се опитваше да не гледа гърдите ѝ и твърдите им зърна - Андрوماха се приближи до Аргуриос.

- Изтегни се във водата! - каза му - и аз ще те държа. - Той веднага се подчини. - Сега искам да затвориш очи и да се отпуснеш. После дишай много бавно. Вдишвай, докато преброиш до четири и после задръж дъха си до шест. След това го изпусни много бавно, докато стигнеш до десет. Четири, шест и десет.

Ксандер ги гледа известно време, но после огладня и доплува до плажа, излезе от водата, облече се и отиде до масите с храната. Там имаше смокини, ечемичен хляб и осолена октопод, парчета месо, сирена и различни видове хляб. Имаше още кани с вода и други, пълни с вино. Един висок слуга с присвити рамене го зяпаше.

- Позволено ли ни е да ядем? - попита Ксандер.

- Какво ще желаеш, малки приятелю?

Момчето посочи хляба и помоли за малко сирене и смокини. Мъжът отчупи голям черен комат, а после отрязва парче сирене и го сложи на дървен поднос, заедно с шепа смокини.

- Може да ти потрябва нещо, с което да ги прокараш - каза слугата и се усмихна, а после взе глинена чаша и я напълни с някаква златиста течност. - Опитай.

Ксандер отпи. Напитката беше гъста и приятно сладка. Той благодари на човека и се върна под навеса, където седна да яде. Андрوماха още плуваше с Аргуриос. Сега по плажа се разхождаха и други хора. От водата излезе тъмнокоп мъж. На Ксандер за миг му се стори, че това е Хеликаон, но после видя, че не е. След малко една руса млада жена с червена рокля дойде до момчето и седна.

- Ти сигурно си Ксандер. Андрوماха ми е разказвала за теб.

- Да, аз съм. А ти коя си?

- Казвам се Лаодика. Вие с микенеца приятели ли сте?

- Не мисля, че той има приятели.

- Но го харесваш.

- Да. Той ми спаси живота.

- Бих искала да ми разкажеш - помоли жената Ксандер и описа случилото се по време на бурята. Тя го изслуша внимателно, а после се обърна към водата, за да види Андрوماха и

война.

- Защо, мислиш, е рискувал живота си да те спаси? - попита накрая.

- Не зная. Одисей казва, че героите просто постъпват така. А Аргуриос е герой. Всеки го знае.

- Аз не го знаех - призна тя. - Но пък Троя е пълна с герои. Никой не може да бъде съден, че не ги познава всичките

Андромаха и Аргуриос излязоха от водата. Ксандер стана събра дрехите на микенеца и дотича до морето.

- Как се чувстваш? - попита го той.

- Изморен - отвърна войнът и взе туниката си. Навлече си я през главата и се обърна към Андромаха: - Благодаря ти.

- Изглежда вече дишаш малко по-лесно - отбеляза тя.

- Мисля, че да.

Към тях се приближиха няколко мъже. Ксандер видя и онзи, който приличаше на Хеликаон. Изглеждаше разгневен.

Той се спря пред Андромаха.

- Как смееш да срамиш дома на Приам? - попита я рязко.

III

За Ксандер моментът бе плашещ. Той се огледа и видя гнева по лицата на мъжете. Андромаха също изглеждаше изненадана и дори несигурна. После изражението ѝ стана строго.

- Не те разбирам, Диос - каза тя.

- Аз съм принц Деифоб. Само равните ми или онези, които смятам за приятели, могат да ме наричат Диос. Ти не си от тях. А този плаж е запазен за царското семейство. Ти си тук като гост и нямаш право да водиш на него непознати. Но дори това невъзпитание бледнее пред курвенската ти показност, която бяхме принудени да гледаме. Всички знаем какви

гнусни извращения практикуват жриците на Тера, но да ги показваш тук е обида, която няма да търпя.

- Аз поканих Аргуриос - намеси се Лаодика, проправяйки и път сред тълпата. Ксандер усети нервността в гласа ѝ и видя, че е свела поглед.

- Не съм изненадан, сестро. Никога не си била най-острата стрела в колчана.

Лаодика сякаш се смали под удара на презрението му. Тогава Аргуриос пристъпи напред и когато заговори, Ксандер видя шока по лицата на всички наоколо.

- Приключи ли, пале? - попита той. Тонът му бе груб и студен, и Диос отстъпи стреснато. Лицето му почервения. Аргуриос направи втора крачка. - Принц, така ли? Изглежда... изглежда Троя е червива от принцове. Сигурно си... изтърсакът на котилото.

Ксандер зяпна. Въпреки че беше млад, осъзнаваше, че ситуацията внезапно се е влошила много. Диос остана неподвижен за момент, твърде шокиран, за да продума. После присви очи.

- Обидих ли те, пале? - изръмжа Аргуриос. - Тогава донеси мечове и ще ти изтръгна... проклетото троянско сърце!

- Това стигна твърде далече! - разнесе се глас нейде от тълпата. Един висок и широкоплещест млад мъж със златиста коса си проправи път към центъра. - Никой няма да носи мечове! - Той се вгледа в Аргуриос. - Познавам те, микенецо. Ти си войн, но сърцето ти копнее за онова, което силата ти не може да достигне. - Обърна се към Андромаха. - Не

познавам обичаите на земята ти, бъдеща моя сестро. Тук, в Троя, благородничките не плуват заедно с мъжете. Смятаме го за... неморално. Ако обаче никой не ти го е обяснил, нямаме право и да те виним. - После мъжът се извъртя към ядосания Диос. - Братко, не се съмнявам, че баща ни ще чуе за това и ще прецени сам какво да предприеме. Нека обаче засега се откажем от битка.

- Тази отрепка ме обиди! - извика Диос.

- Да, така е - съгласи се златокосият помирително. - Както обаче виждаш, той се възстановява от жестоки рани и не е в състояние да се бие. Затова задръж за известно време обидата си. Ако все така искаш да отмъстиш за нея, когато Аргуриос оздравее, сигурен съм, че ще бъдеш добре дошъл.

- Така и ще стане! - натърти Диос. После изгледа микенеца с омраза. - Ще се срещнем отново.

Аргуриос само кимна. Принцът си тръгна, следван от група млади мъже. Тълпата се разпръсна.

- Как е... името ти? - обърна се войнът към златокосия новодошъл.

- Агатон. А сега нека отидем на сянка и да поговорим за нещо по-малко агресивно. Диос лесно се пали, но не е лош по природа. Не бих искал да го видя убит... дори и от велик герой.

На Ксандер му се струваше, че Агатон е най-благородният човек, когото някога е виждал. Приличаше на бог. Очите му бяха дълбоки и сини и той се извисяваше над Аргуриос като планина.

Андромаха положи длан върху рамото на принца.

- Добре изиграно, Агатон!

Те отидоха обратно под навеса и Ксандер ги последва незабелязан. Лаодика целуна Агатон по двете бузи.

- Толкова приличаш на Хектор - каза тя.

- Не си права, сестро, повярвай ми.

Аргуриос се излегна на една черга, опъната на пясъка, и поне привидно се унесе в дрямка. Лаодика седна до Агатон, а Ксандер - до Андромаха. Все още никой не говореше с него.

- Днес пристигнаха новини от Хектор - каза принцът. - Имало е голяма битка на място, наречено Кадеш. Докладите са мъгляви, но изглежда египтяните почти са спечелили. Само атаката на Троянския кон ги е удържала.

- Виждаш ли! Казах ти - възкликна Лаодика и погледна към Андромаха. - Хектор винаги побеждава.

- Приключила ли е битката? - попита Андромаха.

- Не. Не е имало ясен победител. Знаем, че и двете страни са изгубили много хора, но още нямаме подробности.

- Чумата да ги тръшне подробностите - измърмори Лаодика. - Хектор ще победи и ще се върне у дома, за да го посрещнем с шествие.

- Дано си права, сестро. Според един доклад обаче Троянският кон е бил отрязан и преди падането на мрака не е успял да се върне при хетската армия. Трябва да се молим на боговете на войната Хектор да не е сред загиналите.

- Не говори така! - укори го Лаодика. - Не искам да чувам подобни приказки.

Ксандер видя как принцът погледна към Андромаха за момент.

- Ще повървиш ли с мен по брега? Много искам да обсъдя някой неща с теб.

- Стига да не се смята за неморално - отвърна тя и се изправи грациозно на крака.

Ксандер ги гледаше, докато се отдалечаваха. Лаодика изглеждаше натъжена.

- Да ти донеса ли нещо за пиене? - попита я той.

- Не. Не съм жадна. - Тя погледна към Аргуриос. - Много е слаб и цветът на кожата му не е добър. Може би трябва да му вземеш някакъв плод от нектар. Мама казва, че е полезно за кръвта. Той е много безразсъден, нали? - добави Лаодика. - Пое ужасен риск, като ядоса Диос. Брат ми е добър с меч и е много бърз.

- Той е... пале - каза Аргуриос и се надигна до седнало положение. - И си права. Твърде слаб съм.

- Не исках да те обидя - каза Лаодика смутено. - Мислех, че спиш.

- Не си ме обидила. А и напоследък... не мога да спя... легнал. Изглежда изправен дишам по-лесно. - Аргуриос погледна Ксандер. - Онова за нектара звучи добре.

Момчето изгича към масите и донесе чаша гъст златист сок, която подаде на война. Той отпи една дълга глътка.

- Ти си много добър младеж - каза микенецът, докато оставяше празната чаша на пясъка. - Караш ме да се... чудя... защо никога не съм... имал лични... роби... досега.

- Аз не съм ти роб - отвърна Ксандер.

Аргуриос се замисли за миг.

- Прозвуча зле... нямах това... предвид. Разбира се, че... не си. Ти си ми приятел. А това... значи много... за мен.

- Защо никога не си имал личен прислужник? - попита Лаодика. - Не си ли известен герой в собствената си страна.

- Никога... не съм искал. Винаги... съм бил... войник. Веднъж имах щитоносец. Чудесен млад човек. Умря в Тесалия.

- Ами в дома ти?

Той поклати глава.

- Баща ми нямаше богатство. През годините... придобих земи и за тях... се грижат роби. Но ги оставям да се оправят сами. - Изражението му помръкна. - Но те вече не са мои земи. Аз съм прогонен. Извън закона. - Той погледна към морето. - Мисля, че... ще поплувам отново.

После микенецът се надигна с мъка на крака, отиде до водата и съблече избледнялата си от слънцето туника.

- Странен човек - отбеляза Лаодика.

- Каза, че съм му приятел - каза Ксандер щастливо.

- Това е голяма чест. Мъж като него не дава приятелство то си с лекота.

24

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ ЗА ВОЙНА

I

АНДРОМАХА СЕ НАСЛАЖДАВАШЕ НА РАЗХОДКАТА си с Агатон. По някакъв начин той ѝ напомняше за Одисей. Усмихна се при тази мисъл. Царят на Итака беше грозен стар чаровник и щеше да бъде поласкан от сравнението с троянския принц. Но не красотата на Агатон, а свободното му държание предизвикваха желание за сближаване. Тя слушаше, докато той ѝ разказваше колко обича града, и почувства истинска топлина у него. Спряха се до една скала. Облаците над тях се сгъстяваха и небето се смрачаваше. Накрая Агатон замлъкна и се вгледа в морето.

- Сега ще заговорим ли за онова, което ти е на сърцето? - попита го тя.

Той се усмихна криво.

- Да. Ти си остра като меч.

- Просто съм интелигентна. Защо толкова много хора намират това за заплашително?

- Не мога да ти отговоря... макар да признавам, че е така - Той замълча, а после я погледна в очите. - Искях да поговорим за Хектор. Новините са по-лоши, отколкото признах пред Лаодика. Тя е мило момиче, но се възхищава на брат ни и не исках да я плаша. Според докладите Хектор е повел необмислено нападение, за да обърне египтяните. Успял е, но последно са го видели да си пробива път в центъра на вражеските редици. Хетите са били принудени да се отдръпнат. Самият Хектор не се е върнал в лагера им, макар и някой ездаци да са успели. Казали, че той и още петдесетина мъже са отрязан една долина и са обкръжени от хиляди войници.

- Мислиш, че е мъртъв?

- Надявам се да не е. Моля се да не е! Хектор е най-големият ми приятел, а ми е и полубрат. Но има и нещо повече. Той сърцето на Троя. Ако той падне, ще настане хаос. Можеш ли да си го представиш? Всички принцове ще се борят за надмощие. Гражданската война ще ни разкъса.

- Не виждам защо - каза Андромаха. - Приам е силен цар

- О да, той е силен - съгласи се Агатон. - Но го мразят. Малцина са синовете, които не е обидил или унижил публично. Осен това и сред тях има несъгласие. Дълбоки разделения и дори омраза. Единствено Хектор ни пази от разпад. Първо, защото всички го обичаме. - Агатон се усмихна широко. - И второ, защото би убил всеки, който се изправи срещу баща ни.

- Всичко това е много интересно за един чужденец, но по какъв начин засяга годеницата на Хектор? - попита Андромаха. - Ако той е мъртъв, аз ще се върна в Тера при моите приятелки.

- Надявам се да обмислиш и друг път - каза той.

- И защо ми е?

- Аз също нямам жена, Андромаха. И във всичките си двадесет и осем лета не съм виждал жена, която стреля като теб. Така че, освен ако няма някой друг, който да държи сърцето ти, бих те помолил да обмислиш предложението ми да станеш моя съпруга.

Андромаха се усмихна.

- Колко странен град е това, Агатон. Не е морално една жена да плува с мъж, но е допустимо за един мъж да ухажва годеницата на брат си. Наистина ще ми отнеме време да усвоя всички тукашни порядки.

Той въздъхна.

- Това беше добро париране. Но помисли над думите ми. Ако получим вест, че Хектор е умрял, ще помоля баща си за ръката ти.

Преди тя да успее да му отговори, по брега дотича един млад войник.

- Царят те вика, господарю - каза той на Агатон.

- Трябва да вървя. Помисли над онова, което казах.

- О, ще помисля! - увери го тя и остана да го гледа как се отдалечава. Движете се елегантно, но докато го гледаше, в паметта ѝ се появи друг млад принц с тъмна коса и блестящи очи, криещи стаени страсти.

...освен ако няма някой друг, който да държи сърцето ти...

Тя отново си спомни нощта в Залива на сините сови и младия мъж от Златния кораб, който се бе отдръпнал от тълпата. И следващата сутрин, когато стоеше с разбито сърце с отрязаната глава на приятеля си в ръцете. И нещо повече, спомни си ръцете му, които я прегръщаха в двореца на Хекуба.

- О! - прошепна тя и се загледа към широкия син залив. - Ако Хектор е мъртъв, нека златният кораб дойде да ме вземе.

За Хеликаон първите няколко седмици след нападението на Питрос бяха изтощителни и напрегнати. Другарството, на което се радваше сред войниците и администраторите на Дардания, бе заменено от предпазлива студенина, която вонеше на страх.

Той вече не беше Принцът на морето, търговец и човек от народа. Беше се превърнал в Хеликаон Подпалвача, отмъстителят, безмилостният убиец. Слугите отклоняваха очи, когато минаваше край тях. Дори мъже, които познаваше от години - като Оникаус и стария генерал Павсаний - премисляха думите си от предпазливост да не го обидят. Атмосферата в цитаделата бе тревожна и напрегната. Извън крепостта зимните бури бушуваха и озаряваха небето с мънии, а по земите трещяха гръмотевици.

Навсякъде цареше хаос. Убийството на младия цар бе изплашило всички, особено в провинцията.

Народът на Дардания произлизаше от много и различни култури: пътешественици от Тракия, заселили се по северните брегове, фригийци, мизийци и лидийци, населяващи малки селца в някога празната централна област на изток от столицата. Египетски, аморийски и асирийски търговци бяха изградили търговски центрове на юг, за да се свързват с Троя. Дори и в най-благоприятните условия, когато реколтите бяха добри, а търговията процъфтяваше, хората често си изпускаха нервите и между различните етнически групи възникваха опасни инциденти.

След смъртта на Диомед напрежението бе обхванало всички. Яростна тълпа бе нападнала малко поселище на микенски изгнаници и бе убило петима мъже. В един фригийски град пък бе избухнал бунт заради кражбата на овца. Две жени от мизийско село твърдяха, че са били изнасилени от пътуващи хетски търговци. Малка група ги проследи и в сражението умряха още седем човека.

Дарданските войски бяха разпръснати из хълмовете и долините, както и по голите брегове в опит да възстановят реда. В този хаос се бяха появили и престъпни банди, както и буйстващи групи наемници без работа, които нападаха изолирани села и търговски кервани.

Проблемът бе усложнен от законите, наложени от бащата на Хеликаон, Анхиз. Земята в Дардания принадлежеше на царя и онези, които строяха домове, стопанства и села на нея, бяха просто наематели. Данъците бяха огромни - половината реколта, добитък и печалба от търговията. За да работи тази система, Хеликаон знаеше, че хората се нуждаят от две убеждения. Първо, че царят и войниците му ще ги пазят от бандита, и второ - че ако не се подчиняват на заповедите и законите, ще бъдат бързо и безмилостно наказани.

Нападението над крепостта бе разрушило доверието на народа. Ако войниците не можеха да предпазят дори Диомед царица Халисия, как щяха да осигурят безопасността на населението? А страхът, който Анхиз бе създал у хората, беше избледнял от умереното управление на царицата и нейния генерал Павсаний.

Хеликаон организира събрание с водачите на градовете и ги покани в крепостта. Всички бяха разтревожени, докато се събираха в голямата тронна зала, заобиколени от студените статуи на великите царе на Дардания.

Преди събранието Павсаний го посъветва да бъде милостив.

- Те са добри хора, царю - обърна се той към Хеликаон. - Изплашени са, това е всичко.

Хеликаон харесваше стария военачалник. Мъжът беше безстрашен в битка и бе служил вярно на царица Халисия.

- Това е вярно, Павсаний - каза той, докато стояха на широкия балкон на царските покои и гледаха към морето. - Отговори ми обаче на един въпрос. Когато ти предстои битка,

отделяш ли време да помислиш за врага си? Дали войниците имат деца у дома? Дали са добри мъже? Дали каузата им е също толкова достойна, колкото твоята?

- Не, разбира се. Но тези хора не са наши врагове.

- А кое ни е враг?

Генералът изглеждаше объркан. Той се почеса по червената брада.

- Аз... не разбирам какво искаш да кажеш, царю.

- Заплашва ни анархия и онова, което ще се случи днес, или ще започне да обединява народа... или ще разкъса царството от множество малки въстания, а после и масов бунт. Разбери, Павсаний, всички царства оценяват с помощта на Щита и Меча. Народът трябва да вярва, че царският щит ще го предпазва. Трябва и да са сигурни, че ако не се подчиняват, царският меч ще ги порази. Вратата в щита беше разколебана от нападението на крепостта. Страхът от меч също е изгубен. Какво е врагът? Имаме армия от хиляда и петстотин души.

Ако народът вече не ни вярва и не се бои от нас, ще ни отхвърли. Някой бандитски главатар ще събере армия. Някоя чужда сила ще доплава в залива ни. Врагът, Павсаний, се събира в тронната зала.

Старият генерал въздъхна.

- Какво искаш да направя, господарю?

По-късно, след като старият войник излезе от стаята, Хеликаон прати съобщение на царицата, в което молеше да го приеме.

Халисия бе оцеляла след нападението, но все още беше толкова слаба, че не напускаше покоите си. Според слугините си, седяла мълчалива по цял ден, загледана към морето. После жените и помагали да си легне, но тя стояла будна, взряна в сенките по тавана. Хеликаон я посещаваше на три пъти. Тя не продумваше, докато той говореше, а погледът ѝ бе зареян някъде надалеч. Дори не беше сигурен дали осъзнава, че е при нея и дали го чува.

Слугата се върна.

- Прислужницата и ви очаква, господарю - каза той.

Хеликаон го освободи и тръгна по открития коридор към покоите на царицата. Пред вратите имаше двама стражи. Те отстъпиха и той влезе.

Прислужницата - млада и закръглена жена със светлоруса коса - дойде от задната стая да го посрещне.

- Днес изглежда малко по-добре - каза тя. - По бузите и има цвят.

- Говорила ли е?

- Не, господарю.

Той се огледа наоколо и си спомни първия път, когато бе влязъл в тези стаи като млад. Точно се бе върнал у дома след две години на борда на „Пенелопа“. Точно онази нощ - когато се наслаждаваше на пиршеството, устроено му от екипажа за сбогуване - баща му бе убит. Тогава всичко се промени. Царицата, която се боеше за живота си и този на детето си, прати войници да го убият. Павсаний и други верни мъже се опитаха да го защитят. Накрая Хеликаон пое огромен риск. Водачът на онези, изпратени да го убият, беше могъщ войн на име Гарус. Принцът пристъпи към него.

- Двамата с теб ще отидем сами при царицата - каза му той.

- Не, господарю, те ще те убият! - възпротиви се Павсаний.

- Днес няма да има убийства - увери го Хеликаон, въпреки че не беше толкова сигурен, колкото звучеше.

Той направи знак на Гарус да върви пред него и го последва по скалната пътека към крепостта. Видя ръката на войника върху меча му. После едрият мъж се спря и се обърна

бавно. Беше огромен, с широки рамене и дебел врат. Очите му бяха пронизващо сини, а лицето - широко и честно.

- Царицата е добра и почитена жена, а малкият Диомед нося радост на всички ни - каза той. - Възнамеряваш ли да ги убиеш?

- Не - каза Хеликаон.

- Имам ли думата ти?

- Да.

- Добре тогава, господарю. Последвай ме.

Те продължиха до отворения балкон към покоите на царицата. Там имаше двама стражи с дълги копия и щитове. Гарус им направи знак да се отдръпнат, а после почука по рамката на вратата.

- Аз съм, Гарус - каза той. - Мога ли да вляза?

- Влез! - разнесе се женски глас.

Войникът отвори вратата, влезе вътре, а после направи път на Хеликаон. Неколцината войници вътре скочиха на крака.

- Успокойте се! - каза им принцът. - С мен няма войни. Той погледна към младата царица и видя в бледите ѝ очи преплетени страх и гордост. До нея имаше малко златокосо момче. То го погледна с наклонена на една страна глава.

- Аз съм твоят брат, Хеликаон - каза той на детето. - А ти си Диомед.

- Аз съм Дио - поправи го момченцето. - Тате не става, Затова няма да закусваме. Нали, мамо?

- Скоро ще закусваме - каза му той и погледна царицата. Когато Анхиз се бе оженил за слабото светлокосо момиче от Зелея, Хеликаон не беше поканен на сватбата. В годината, след като отплава на "Пенелопа", беше говорил с нея едва няколко пъти, и то само за да разменят любезности.

- Не се познаваме, Халисия - каза той. - Баща ми беше суров и студен човек. Трябваше да ни позволи да говори повече. Може би тогава щяхме да се разбираме по-добре. Тогава щеше да знаеш, че никога не бих устроил смъртта на царя, нито бих убил жена му и сина му. Нямах причина да се боиш от мен.

- Иска ми се да можех да ти повярвам - прошепна тя.

- Можеш да му вярваш, царице моя - каза Гарус. Хеликаон се изненада, но изражението му остана непроменено.

- Аз сега трябва да помислиш за закуската на сина си. После ще обсъдим подробностите по погребението.

Сега потрепери при този спомен, а после влезе в задната част на покоите. Халисия седеше изгърбена на стола си, наметната с одеяло. Бе отслабнала много и очите ѝ бяха зачервени. Хеликаон придърпа един стол и седна до нея. Слугинята грешеше. Изобщо не изглеждаше по-добре. Той взе ръката ѝ в своята. Кожата ѝ беше студена. Тя сякаш изобщо не осъзнаваше, че я докосва.

Слънцето разкъса облаците и окъпа морето в злато. Хеликаон погледна надолу и видя паница задушено и малко хляб на масата до Халисия.

- Трябва да се храниш - каза ѝ той нежно. - Трябва да си върнеш силата.

Наведе се и взе паницата, а после загреба с лъжицата и я вдигна към устата ѝ.

- Само малко - прикани я. Тя не помръдна.

Хеликаон остави купата на масата и поседя в тишина, гледайки слънчевата светлина, която танцуваше по вълните.

- Иска ми се да го бях взел с мен, когато отплавах - каза той. - Момчето те обичаше.

Щеше да се натъжи много, ако можеше да те види сега. - Отново погледна царицата, докато говореше, но в изражението и нямаше промяна. - Не зная къде броди духът ти. Не зная как да те достигна и да те върна у дома.

Той замълча, но не пусна ръката и. В тишината почувства как собствената му мъка се надига като прииждаща река, която напират да пробие стена.

Засрамен от тази слабост, той се опита да се съсредоточи върху проблемите, с които се беше сблъскал. Започна да трепери. Видя младия Диомед, засмян под слънцето, и Зидантас, който се кикоти заедно с него след падането от Златния кон. Видя как Вола вдига момчето и го хвърля високо във въздуха, а после го хваща и се завърта. И стената се пръсна.

Той покри лице с ръце и заплака за мъртвите. За Зидантас, който го бе обичал като син. За Диомед, златното дете, което така и не стана мъж. За сина на асириецата Хабусас, паднал до баща си. И за жената, облечена в синьо и златно, която се бе хвърлила от тези скали преди толкова много години.

Почувства допира на нечия ръка по рамото си и после някой се сведе към него и обгърна главата му. Той се наведе в скута ѝ и тя го целуна по бузата.

После проговори:

- Отнеха ми момченцето. Убиха моя Дио.

- Зная, Халисия. Зная. Съжалявам.

Тя беше толкова крехка, а плътта ѝ бе така студена. Въпреки слънцето. Хеликаон я прегърна, притисна я до себе си и те останаха така, докато слънцето потъваше във Великата зеленина.

III

Андромаха не помнеше никога да е била толкова ядосана. Яростта ѝ се трупаше още от пристигането в тази помийна яма, с армията и от лъжци, подслушвачи, шпиони и подлизурковци. Креуса бе най-лошата от всички, реши тя, с твърдите си метални очи и злия си език, и медената усмивка, която пазеше само за баща си.

Преди една седмица тя покани Андромаха в собствените си покои. Креуса се държеше приятелски и посрещна бъдещата си сестра с прегръдка и целувка по бузата. Стаите бяха точно онова, което Андромаха очакваше от любимата дъщеря на царя - красиво обзаведени със злато, вази, богато украсени мебели, тежки завеси и с два широки балкона. По пода имаше дебели килими, а стените бяха изрисувани с ярки сцени. Креуса носеше бледосиня рокля. Около врата ѝ бе усукана дълга и тънко сплетена сребърна нишка, която се спускаше под гърдите и до тесния ѝ кръст. Лицето ѝ беше зачервено и Андромаха осъзна, че е пила. Принцесата и напълни чаша добави малко вода и ѝ я подаде. Тя отпи. Виното беше силно, под вкуса му разпозна горчивия нюанс на корен от меас. На Тера той се използваше по време на пирове, за да засили чувствителността и да премахне задръжките. Андромаха никога не го бе харесвала, макар Калиопа да го използваше постоянно. Креуса седна близо до нея на широкия диван и докато говореше, се пресегна и хвана ръката и.

- Трябва да бъдем приятелки - каза тя с ярка усмивка. Очите ѝ блестяха, а зениците им бяха разширени. - Имаме толкова много общи... интереси.

- Така ли?

- О, няма нужда от предпазливост, Андромаха - прошепна Креуса и се приближи. - В двореца на царя има малко тайни, които да не зная. Как беше слабата Алезия? Достави ли ти удоволствие? Самата аз ти я избрах.

- И защо ти беше да го правиш? - попита Андромаха, спомняйки си младата тракийска

служиня и колко лесно беше съблазняването ѝ.

- Искан да зная дали нашите... интереси... са наистина общи. Креуса се наведе към нея, а ръката ѝ се плъзна по рамото на Андромаха. Тя обаче хвана китката ѝ и я отдели, а после се изправи. Принцесата също стана. По лицето ѝ се четеше учудване.

- Какво не е наред? - попита тя.

- Всичко е наред, Креуса.

- Ти отхвърляш приятелството ми? - В металните очи проблесна ярост.

- Не приятелството ти - отвърна Андромаха, опитвайки се да не я дразни.

- Тогава бъди с мен! - каза Креуса и се приближи към нея. Андромаха осъзна, че няма дипломатичен начин да прекрати тази среща.

- Ние няма да бъдем любовници. Ти си много красива, но аз не те желая.

- Ти не желаеш мен? Арогантна кучка! Махай се от очите ми!

Андромаха се върна угнетена в покоите си. Не искаше да си създава враг в лицето на принцесата, но знаеше, че ще последват неприятности.

Нищо обаче не можеше да я подготви за измеренията на злобата на Креуса.

Онази, която пострада от отмъщението на Креуса, бе Акса. Дребната служиня страдаше мълчаливо откак бяха получили новините за изчезването на хората на Хектор. Нейният мъж Местарес, беше щитоносец на Троянския кон и за него също не се знаеше нищо. И сякаш несигурността и страхът за съпруга ѝ не стигаха, Акса роди сина си преди десет дни. Тя го остави при своя роднина в Долния град и денем се връщаше при Андромаха, търсейки упование в задълженията си в двореца.

Вчерашният ден бе започнал като повечето останали дни. С помощта на другата служиня Акса носеше кофа след кофа гореща вода за банята на Андромаха, за да я поръси после с парфюм и розови листенца. Когато обаче Андромаха влезе полугола в помещението, откри служинята си свита на пода.

Тя коленичи до нея.

- Акса! Какво ти е?

- Съжалявам, господарке. - Служинята се надигна с усилие. - Малко съм слаба, след като родих сина си. Той е голямо момче. Но вече ми мина. Веднага се хващам на работа.

- Нищо подобно. - Андромаха погледна в лицето ѝ и видя колко сиво и преуморено е то. - Седни за малко и ми разкажи за бебето си. Има ли си име?

- Не, господарке. Съпругът ми трябва да го реши. Когато се върне.

Тогава лицето и се сгърчи от мъка и тя изстена тихо болка, мъка и умора.

- Ела. - Андромаха започна да развързва вълнения колан около кръста на служинята. - Трябва да си починеш. Стани. - Тя я прегърна през рамото ѝ и помогна да се изправи. После развърза вървите на престилката ѝ и тя падна на пода.

- А сега се измъкни от туниката. Ще се изкъпеш и ще се почувстваш по-добре.

- О не, господарке! - извика Акса изплашено. - Не бива. Ще си имам неприятности. Моля те, не ме карай!

- Глупости - засмя се Андромаха. - Ако просто си срамежлива, влез във ваната с дрехи.

Акса я изгледа умоляващо, но по лицето и разбра, че няма да се откаже и влезе с нежелание в топлата вода. Седна вдървено, а на лицето и бе изписано нещастие.

- Отпусни се и се излегни - каза Андромаха, поставила ръце на раменете ѝ. - Ето, не е ли добре?

Акса се усмихна несигурно и каза:

- Много е странно, господарке. Не е естествено да съм цялата мокра.

Тя доби малко увереност и плесна няколко пъти във водата, за да гледа как се носят

розовите листенца.

Андромаха се засмя и погали слугинята си по гъстата кестенява коса.

- Ще трябва да измием и нея, нали знаеш.

Точно тогава се чу звукът от отместване на завеса по корниз и двете се огледаха. На прага стоеше Креуса. Тя не каза нищо, а само се усмихна чаровно и излезе от стаята.

Акса непохватно излезе от ваната, а от туниката ѝ по пода капеше вода.

- Видя ме. Сега ще си имам проблеми - изхлипа тя.

- Глупости - повтори Андромаха. - Няма да допусна някой да ти навреди.

Думите ѝ се оказаха напразни. Когато се събуди на следващия ден, откри до леглото си друга слугиня - кръглолико момиче, което, след много разпитване, и каза, че Акса е била набита с камшик и изхвърлена от двореца на същата сутрин по заповед на царя.

Андромаха незабавно отиде в мегарона, където Приам седеше сред съветниците си. Едва сдържайки гнева си, тя извика:

- Какво си направил със слугинята ми?

Царят махна с ръка на съветниците да се дръпнат и се облегна в трона си. Те се отдалечиха на няколко крачки, но не достатъчно, за да не чуват разговора. Приам я изгледа за момент. Стори и се, че вижда удовлетворение на лицето му, въпреки че говореше кротко.

- Твоята слугиня, Андромаха? Всеки слуга в този дворец е мой. Тези сивобради идиоти с ярките си дрехи и скъпи бижута са мои. Ти си моя.

- Казаха ми... - Андромаха с мъка се принуди да мисли трезво. - Казаха ми, че е била набита и изхвърлена от двореца. Искам да зная защо. Беше добра слугиня и не заслужаваше подобно нещо.

Приам се наведе към нея и тя усети вино в дъха му.

- Една добра слугиня не се плащика гола с дъщерята на цар - изсъска той. - Не лудува в банята с розови листенца по гърдите си.

Сред съветниците се чу развеселен шепот.

- Подвели са те относно лудуването - отвърна Андромаха. - Акса беше изтощена и я болеше. Наредих ѝ да си почине и да се изкъпе.

Лицето на Приам потъмня.

- И реши и ти да се изкъпеш с нея? Стореното - сторено. В бъдеще бъди по-внимателна как се държиш.

- Или това, или да съм сигурна, че не ме следят хора с кофи с лайна, вместо умове - извика Андромаха, а гневът ѝ излезе от контрол. - Онзи, който трябва да бъде бит и изхвърлен, е злата кучка, която...

- Достатъчно! - изрева Приам и скочи на крака. - Ако искаш да молиш за слугинята си, падни на колене!

Андромаха застина. Гордостта ѝ я подтикваше да обърне гръб на този груб и арогантен мъж и да излезе от стаята с изпънат гръб и несломен дух. Но бедната Акса бе бита и на именно заради нея. Самата слугиня я беше предупредила, но гордата Андромаха не я послуша. Да, можеше да запази гордостта си и да излезе от стаята, но какво щеше да запази после тази гордост?

- Бих искала да помоля... - започна.

Тя затвори очи и с пресъхнала уста падна на колене пред царя.

- Тишина! Имам важна работа. Остани там, докато ти кажа да говориш.

Сега унижението бе пълно. Приам събра съветниците си започна да обсъжда с тях проблемите на града. Мина време и коленете започнаха да я болят от позата ѝ на студения каменен под. Но тя не помръдна, нито отвори очи.

Скоро спря дори да слуша разговора им. В един момент усети топлината на слънцето по гърба си и осъзна, че следобедът преваля.

Когато Приам я заговори отново и тя отвори очи, Андромаха видя, че съветниците и писарите са си тръгнали.

- Е? Отправи молбата си.

Тя го погледна. Сега изглеждаше по-изморен и блясъкът в очите му го нямаше.

- За теб вината и невинността нямат ли значение, царю Приам? - попита го с мек глас. - Не си ли ти първият съдник на Троя? Справедливостта не се ли излива от трона ти? Ако бях лудувала, както го наричаш, с моята слугиня, нямаше да го крия. Аз съм това, което съм. И не лъжа. Акса е жена на щитоносеца на Хектор. Само преди няколко дни му роди син. Срещал ли си с твоя дълъг опит жена, която да иска да лудува, след като е родила, при положение, че тялото и е изранено и изтощено, а гърдите ѝ са подути с мляко?

Изречението на Приам се смени. Той се облегна на трона си и потърка с ръце сиво златната си брада.

- Не знаех, че това е жената на Местарес. Стани! Коленичи достатъчно дълго.

Тя се изненада от тази внезапна промяна и се изправи, но не продума.

- Станало е недоразумение - каза царят. - Ще ѝ пратя подарък. Искаш ли я обратно?

- Да, искам я.

Той я изгледа сериозно.

- Не пожела да коленичиш пред мен, когато животът ти можеше и да зависи от това. Но се принизяваш заради някаква слугиня.

- Моята глупост ѝ причини страдание. Аз ѝ наредих да влезе във ваната. Смятах, че това ще я облекчи.

Той кимна.

- Както и мислеше, че ще е добре да плуваш гола с микенски войн на моя плаж? Или да стреляш с войниците ми? Ти си странна жена, Андромаха. - Той потърка очите си, а после се пресегна за чашата с вино и я изпи на един дъх. - Изглежда предизвикваш голяма страст сред всички, които те познават - продължи след малко. - Деифоб иска да те изхвърля от Троя. Креуса настояваше да те набием и унижим. Агатон иска да се ожени за теб. Дори скучната малка Лаодика разцъфтя в твоята компания. Отговори ми на един въпрос, Андромаха от Тива: ако ти бях казал, че единственият начин да спасиш Акса е да дойдеш в леглото ми, щеше ли да го сториш?

- Да, щях - отвърна тя без колебание. - Защо не го направи?

Той поклати глава.

- Добър въпрос, Андромаха, но ще те оставя да си отговориш на него сама.

- Как бих могла? Не познавам мислите ти.

Той стана от трона си и ѝ направи знак да го последва, а после прекося мегарона и се качи по стълбите към покоите на царицата. Андромаха бе нервна, но не от страх, че може да ѝ посегне. По време на разговора им не беше погледнал нито веднъж гърдите или краката ѝ, а обичайният глад в очите му го нямаше. Царят стигна върха на стълбите и се обърна надясно, а после прекося коридора до един балкон, високо над царските градини. Тя застана до него.

Под тях се суетяха хора, които говореха тихо. Андромаха видя Агатон и дебелия Антифон, който разговаряха помежду си, а малко по-нататък стояха Лаодика и Креуса. Главата на Лаодика бе сведена, а другата принцеса жестикулираше. Около тях имаше съветници с бели роби и троянски благородници, някои от които водеха дъщерите и жените си.

- Всички, които виждаш там, искат нещо от царя - каза Приам меко. - Но всеки дар към един ще изглежда като обида за друг. Сред тях има и верни на царя хора. Има и предатели.

Някои са верни сега, но ще станат предатели. Други биха станали предатели, но един дар от мен ще задържи верността им. Как може един цар да разбере на кого да вярва и кого да убие кого да награди и кого да накаже?

Андромаха бе напрегната и отговори несигурно:

- Не зная.

- Тогава разбери, Андромаха - каза ѝ той. - Защото, ако боговете го пожелаят, един ден ти ще станеш царица на Троя. И в този ден ще погледнеш оттук и ще видиш, че всички хора долу са дошли при теб и мъжа ти. Ще трябва да познаваш мислите и мечтите им, амбициите им. Защото, когато застанат пред теб, верните и неверните ще изглеждат еднакво. Всички ще се смеят, когато се пошегуваш, и ще плачат, когато си тъжна. Ще ти се кълнат в безсмъртна обич. Така че думите им са безсмислени. Освен ако не познаваш мислите зад тези думи.

- И ти познаваш мислите им, така ли, царю Приам?

- Познавам достатъчно от мислите и амбициите им, за да остана жив. - Той се изкикоти. - Един ден обаче някой от тях ще ме изненада. Ще забие кинжал в сърцето ми или сипе отрова в чашата ми, или ще направи преврат, за да ме отхвърли.

- Защо се усмихваш при тази мисъл?

- А защо не? Който и да ме наследи като цар, ще бъде силен и хитър, което го прави подходящ за ролята.

Сега Андромаха се усмихна.

- Или може да е тъп и с късмет.

Приам кимна.

- Ако се окаже така, няма да оцелее дълго. Друг от хитрите ми синове ще го свали. Но нека се върнем на въпроса ти. Защо не поисках тялото ти в отплата? Помисли за това и ще договорим отново. - Той се загледа към тълпата долу. - А сега трябва да позволя на хората - и верните, и предателите - да изложат молбите си пред своя цар.

Андромаха се върна в покоите си и се уви със зеленото наметало. Напусна двореца и се насочи към Долния град и по-бедните квартали, където настаняваха жените на войниците. Попита няколко старици, събрани около кладенец, за посоката и скоро откри жилището на Акса и още три съпруги. Беше малко и претъпкано, а по пода имаше боклук. Акса седеше в дъното на стаята, на сянка, с бебето в ръце. Видя Андромаха и се опита да стане.

- О, седни, моля те! - каза тя и коленичи до нея. - Съжалявам, Акса. Вината беше моя.

- Местарес ще се ядоса много, когато се прибере у дома - каза слугинята. - Аз го посрамах.

- Никого не си посрамила. Видях се с царя. Той знае, че това е било грешка. Ще ти прати дар. И аз искам да се върнеш. О, Акса! Моля те, кажи, че ще се върнеш!

- Естествено, че ще се върна - отвърна другата жена безизразно. - Как иначе ще изхранвам себе си и сина си? Ще дойда утре.

- Можеш ли да ми простиш?

Бебето в ръцете на Акса започна да скимти тихичко. Слугинята разтвори туниката си, разкривайки една тежка гърда, и вдигна детето към нея. То се притисна в нея без особен успех, но после започна да суче по-уверено. Акса въздъхна и погледна Андромаха.

- Какво значение има дали ти прощавам, или не? - попита тя. - Наричат ни слуги, но ние сме роби. Живеем или умираме по нечия прищявка. Набиха ме, защото са ме видели в банята. Теб набиха ли те, защото те видяха с мен?

- Не, но те моля да ми повярваш, че бих предпочела да бяха набили мен вместо теб. Можем ли да бъдем приятелки, Акса?

- Аз съм твоя слугиня. Ще бъда такава, каквато ме искаш.

Андромаха се умълча, докато жената не нахрани бебето и не го подпря на рамото си, тупайки го нежно по гръбчето.

- Много ли те нараниха? - попита накрая.

- Да, нараниха ме - отвърна Акса със сълзи в очите. - Но не с ударите от въжето. Аз съм жената на Местарес, щитоносеца. Той се сражава за царя и Троя вече в десет войни. Сега може да е умрял и аз живея всеки ден в страх от новините. И какво правят те, за да успокоят страданието ми? Пребиват ме и ме изхвърлят от двореца. Никога няма да им го простя.

- Не - каза Андромаха и стана. - Нито пък аз. Ще се видим утре, Акса.

Дребната жена я погледна от пода и изражението ѝ се смекчи.

- Но ти отиде при царя заради мен - каза тя. - На теб ще простя. Обаче без повече бани.

Андромаха се усмихна.

- Без повече бани - съгласи се тя.

Когато се върна в двореца, мина през градините. Там все още имаше около двадесетина души, които се наслаждаваха на сянката и миризмата на цветята. Креуса разговаряше с Агатон в една беседка, разположена в далечния край на стената. Носеше бяла рокля, поръбена със злато, и бе отметнала глава в пародия на безгрижен смях. Вятърът развяваше светлата ѝ коса.

Когато Андромаха се приближи към тях, Агатон я видя и се усмихна сковано. Притеснен е, помисли си тя. Креуса, за сметка на това, изглеждаше ужасно доволна от себе си.

- Как си, красива господарке? - обърна се към Андромаха принцът.

- Добре съм, принце. Тази сутрин се видях с царя. Сигурно си чул за недоразумението със слугинята ми?

- Да - каза той. - Беше ми тъжно да науча това.

- И на мен. За щастие царят я върна на работа и дори ѝ праща дар за извинение. - Тя се извъртя към Креуса. - Мисля, че той разбра как бедната Акса просто е станала жертва на злоба. На някакво жалко, извратено създание, тласкано от омраза и завист.

Креуса стрелка ръка и удари силен плесник на Андромаха. Тя пристъпи напред и стовари юмрук в челюстта ѝ. Принцесата се завъртя и падна тежко на земята. Опита се да стане, но не можа и се свлече. Агатон коленичи до полузамамяната млада жена и ѝ помогна да се надигне. Устната ѝ беше сцепена и от нея течеше кръв, а бялата ѝ рокля бе оцапана с кал.

Андромаха си пое дълбоко дъх и им обърна гръб. Разговорите сред тълпата бяха спрели и тя почувства, че докато върви към двореца, всички очи са вперени в нея.

25

БЕЗМЪЛВНАТА ГЛАВА

I

ЕВНУХЪТ КТОСИС НОСЕШЕ НАЙ-НОВОТО СИ ТВОРЕНИЕ на събранието, а никой не забеляза. Това си беше почти наглост. Дългата до глезените туника беше блестящо черна и поръбена със сребърна нишка. Изглеждаше великолепно и той си мислеше, че всички ще му завиждат. Никой досега не бе успявал да направи черна боя, която да се задържи за плата. Винаги се появяваха два проблема. Първо, ако се намокреше, боята падаше и цапаше кожата за дни напред. Второ, всички открити до момента смеси бяха толкова силни, че миришеха ужасно, докато дрехата не се измиеше няколко пъти, когато пък избледняваха до безжизнено и грозно сиво.

Ктосис бе прекарал години в усъвършенстване на процеса, за да премахне тези проблеми. Дъбова кора от старите дървета в земите на Мрачното море му осигури източник на по-добра боя, но му коства много голяма част от парите, които имаше. Теченията бяха толкова коварни

и силни, че беше почти невъзможно да прекараш кораб от Хелеспонт в Мрачното море, така че търговията там трябваше да се провежда по земя.

И ето го, на едно място с шестдесет от най-влиятелните мъже в Дардания, а никой дори не спомена дрехата. Той се зачуди дали, понеже е египтянин, не е пропуснал да забележи някаква ненавист към черния цвят у тези хора от Северно море. “Е, помисли си, напролет ще пратя плата до Мемфис и Луксор.

„О, не се заблуждавай, глупако, сгълча се той. Те изобщо не са толкова различни. Тук, в Дардания, не режат топките на десетгодишно момче само за да може да се разхожда сред жените в двореца и да им разнося чаши с вино, да им носи дрехите и шапките.” Болката бе всепомитаща, но нищо не можеше да се сравни с осъзнаването, че баща му го е продал да върши това.

Ктосис въздъхна. Дори след петнадесет години още го болеше от това предателство.

Малко прах от статуята бе оцапал ръкава на туниката му. Той го избърса несъзнателно и чукачето на малкия му пръст се закачи в един разшит конец. Потрепери при спомена за онзи ден, преди три години, когато му бяха отрязали пръста. Ктосис тичаше да прибере някаква дрънкулка, която една принцеса бе забравила в царските градини. Когато зави зад един ъгъл, се сблъска с принц Рамзес и се удари в младия мъж. Принцът реагира с типична за него ярост и го блъсна към един изрисуван стълб. Евнухът очакваше да бъде набит, но Рамзес извади меч си от ножницата и замахна. Ктосис вдигна ръка. Острието отрязва единия му пръст и се заби в другия. Той застина, зяпнал отсеченото си кутре. После осъзна, че това не е краят. Рамзес пристъпи напред, притисна върха на меч си в гърдите му и се напрегна, за да го забие.

Смъртта бе на един дъх разстояние, когато нечия могъща ръка дръпна наметалото на принца и го отмести назад.

- Върви си, евнух! - каза принц Ахмос.

Ктосис нямаше нужда от повече увещаване и се затича обратно към женските покои, където една слугиня се погрижи за него и извика царския лечител.

Докато стоеше там, а от съсипаната му ръка капеше кръв, най-сетне шокът от насилието го достигна. Започна да трепери, а после заплака. Когато каза на жените какво е станало, те внезапно се смълчаха и започнаха да гледат нервно към вратите.

Той знаеше, че Рамзес ще прати хора за него, за да довършат започнатото. Ктосис бе ударил принц. Нямаше значение, че е станало случайно. Наказанието щеше да е същото.

Той стоя неподвижно, докато нубийският лечител разбъркваше смолата за чукачето. Другият ранен пръст беше счупен и щеше да му трябва шина. После жените внезапно се разпръснаха. Ктосис усети сълзи по бузите си. Смъртта отново бе надвиснала над него.

Но в стаята влезе не ужасяващият Рамзес, а могъщият принц Ахмос. Едрият мъж заговори тихо на нубиеца, а после се обърна към Ктосис, който не вдигаше очи от пода. Никой роб нямаше право да гледа принц в очите.

- Освободен си от задълженията си! - каза Ахмос с дълбокия си глас.

Ктосис вдигна очи, без да иска.

- Освободен ли, господарю?

Принцът не беше красив. Лицето му бе несъразмерно, носът му беше твърде дълъг, а брадата - прекалено широка. А и в нея имаше вдлъбнатина, която приличаше на белег. Ала очите му бяха тъмни и величествени.

- По-добре напусни тази нощ - каза меко Ахмос. - Бих те посъветвал да отидеш някъде далеч. - Той постави малка кесия в здравата ръка на евнуха. - Тук има злато и няколко дрънкулки - пръстени и други подобни. Казаха ми, че имат някаква стойност.

После принцът си тръгна.

Кесията съдържаше четиринадесет малки златни слитъка и няколко пръстена със скъпоценни камъни. Имаше и изумруд с размера на гълъбово яйце. С това богатство Ктосис стигна до Дардания.

Крясъците в голямата тронна зала се подновиха и го върнаха в настоящето. Той се огледа. Тук имаше много националности. Видя хети, обути в странните си вълнени панталони, високи и червенокоси фригийци, самотракийци, микенци и лидийци. Всички носеха дрехи, типични за народите си. Трима вавилонци стояха заедно в отсрещния край на мегарона. Брадите им бяха накъдрени с горещи желяза. Колко глупаво в този влажен есенен климат! Имаше и троянци - търговци на коне и майстори на колесници, изгубили благоволенieto на Приам и устроили си дом в Дардания. И те стояха встрани гледаха с презрение шумната тълпа.

- Проклет син на грозно прасе! - извика някой.

Странна обида, помисли Ктосис. Дали ако беше "син красиво прасе", щеше да е комплимент? Двамата мъже се хвърлиха един към друг. Размениха си удари и паднаха на пода все така вкопчени един в друг.

Евнухът започна да се чуди дали да не си тръгне. Никой нямаше да забележи липсата на един търговец сред толкова много ядосани мъже. Но не го стори. Искаше да види новия цар. Беше чувал много за търговеца Хеликаон и малко за боеца Хеликаон. Но всичко, което знаеше за природата му, се коренеше в историята за това как се отказал от правото си върху трона и го отстъпил на детето Диомед - неговия полубрат. Подобно действие не говореше нито за амбиции, нито за безскрупулност.

А в момента бе нужна именно безскрупулност. Хеликаон трябваше да влезе в този мегарон с броня и пламтящ меч, за да усмири тълпата.

Хората разделиха двамата биещи се и ги изтеглиха на разстояние един от друг, въпреки че те продължиха да крещат.

После големите врати се отвориха и в тронната зала влязоха войници. Носеха бронзови нагръдници и шлемове, а в ръце - дълги копия и големи щитове. Те оформиха две редици и застинаха с гръб към стените. Тълпата утихна и се загледа към вратите. През тях премина слаб млад мъж. Дългата му тъмна коса бе вързана на опашка с проста кожена лента. Туниката му беше бледозелена с леко синкав оттенък. "Вероятно боровинки, помисли Ктосис, и недостатъчно сол в сместа."

Младият мъж се качи на пиедестала в далечния край на залата и се спря пред дългата маса на него. После се обърна и огледа тълпата. Хората все още си говореха и избухна нов спор. Мъжът вдигна ръка. Войниците веднага започнаха да блъскат копия в бронзовите си щитове. Внезапният шум стресна всички и последва тишина.

- Благодаря ви, че дойдохте! Аз съм Хеликаон, царят - каза младежът.

- Дано си струва губенето на време - извика някой изотзад.

- Нека изясним нещо от самото начало - каза Хеликаон без следа от гняв в гласа. - Когато говоря, няма да има прекъсване. Следващият, чийто глас се чуе заедно с моя, ще съжалява. Ще позволя на всеки от вас да изкаже мислите си и съответно никой няма да прекъсва вас. Само така ще постигнем единство.

- А кой каза, че искаме единство? - извика същият човек.

Хеликаон вдигна ръка. Двама войници излязоха от редиците, сграбчиха обадилия се - червенокос фригиец - и го извлякоха от тронната зала.

- Всички вие сте тук, защото имате някакъв проблем - продължи царят. - Вражди, омрази и несъгласия. Целта ни е да ги прекратим. И за да постигнем това, трябва да ги обсъдим и да ги разрешим. Почти всеки от вас идва от далечни земи. Но когато умрете, телата ви ще легнат в земята на Дардания и ще станат част от нея. Духовете ви ще се пресегнат и ще докоснат

децата ви и така те също ще станат част от земята. Те ще бъдат дарданци. Не фригийци, меоници, троянци или лидийци, а дарданци.

Хеликаон замълча и сред тълпата мина войник, хванал малък чувал. Той стигна до пиедестала и зачака. Царят му направи знак да се качи. Мъжът отвори чувала и извади от него отрязана глава. Ктосис примигна, щом я видя. После войникът я остави на масата, откъдето мъртвите очи се възряха в тълпата. От отрязания врат течеше кръв и капеше по пода. Това бе главата на червенокосия мъж, който само преди мигове бяха изхвърлили от тронната зала.

- Ето какво мисля да направим - продължи царят с все така спокоен и приятен глас. - Всеки от вас ще излезе и ще каже какво мисли. Не го правя в някакъв ред на предпочитание и не бива да се чувствате обидени, ако бъдете повикани по-късно. Има ли въпроси?

Всички стояха вцепенени и шокирани, зяпнали главата на масата.

- Добре - каза Хеликаон. - Тогава нека да започнем. Аз ще говоря пръв. Всеки човек тук живее или умира според моето желание. Всички вие живеете на моята земя и сте подчинени на моите закони. Подчинявайте им се и ще преуспявате. Ще бъдете защитени от войниците ми и богатството ви ще нараства. Ще можете да идвате при мен или военачалниците ми и да потърсите помощ, когато ви е нужна. Ако не се подчинявате на законите ми, ще съжалявате горчиво. А какви са тези закони? Прости. Ще ми отдавате дължимото от своите печалби, стада или реколта. Няма да вдигате оръжие срещу мен или онези под моя закрила. Коего значи всички, които се подчиняват на законите ми. Няма да има кръвни вражди. Проблемите ще се изнасят пред мен или онези, които съм посочил. Там ще се търси правосъдие и решението ще е крайно. Ако някой извърши убийство, ще загуби живота си, а семейството му ще бъде продадено в робство. Земите, стоките и животните му ще се върнат при мен.

Ктосис слушаше, докато младият мъж продължаваше да говори. Никой не издаде звук. Хеликаон не спомена мъртвеца, нито дори погледна към отрязаната глава. Контрастът между премислените му думи и зловещата гледка бе смразяващ. Когато накрая приключи, той прати да повикат писар. В стаята влезе прегърбен мъж на средна възраст, който нервно отиде при царя. Носеше плетена кошница, пълна с меки глинени плочки. Един войник му донесе стол и той седна тихо в края на масата, колкото можеше по-далеч от отрязаната глава.

- Този човек ще запише вашите оплаквания и аз ще ги прегледам по-късно, за да взема решение - каза царят и посочи към един висок брадат фригиец. - Сега ще започнем обсъждането. Първо си кажи името, а после нека чуем проблема ти.

Мъжът прочисти гърло.

- Господарю, ако говоря, и ти не харесаш чутото, и моята глава ли ще украси масата ти, като тази на бедния ми брат?

- Можеш да говориш свободно. Няма да има наказания. Започни с името си.

- Аз съм Фолус от Фригия и развъждам коне, който продавам в Троя. Ние живеем в малко селище на ден езда от крепостта и имаме права над водата там, дадени ни от царица Халисия. Преди няколко месеца един търговец на добитък докара стадата си в земите ни. Когато брат ми се възпротиви, го набиха с тояги. Животните на търговеца размътиха водата и разровиха бреговете. Как да отглеждам коне без вода?

Ктосис слушаше мълчаливо, докато хората говореха един след друг за проблемите, страховете си и причините за кавгите със съседите си. Царят ги слуша няколко часа, а после обяви почивка и им каза, че ще се срещнат отново утре. После ги покани да се присъединят към него на пиршество в централния двор по-късно и слезе от пиедестала.

Когато мина край Ктосис, се спря.

- Това е чудесна туника, приятелю. Никога не съм виждал подобна. - Той се приближи и я подуши. - Няма миризма от боята. Била ли е прана вече?

- Да, господарю. Три пъти.

- Невероятно. Къде се сдобих с нея?

- Платът е мой, както и боята, господарю.

- Още по-добре. Ще намеря време да поговорим. Катраненочерен плат ще спечели много злато във всяка страна из Великата зеленина.

Той се усмихна на Ктосис и излезе.

Войниците го последваха и вратите се затвориха. За известно време никой не каза нищо. После фригийският коневъд пристъпи към пиедестала, падна на колене и положи ръка върху отрязаната глава.

- Така и не се научи да слушаш, малки братко - каза той. - Но винаги си бил добро момче. Много ще ми липсваш.

Той взе чувала от земята, но несигурно се спря. Ктосис се приближи към него.

- Не мисля, че царят ще възрази да прибереш главата на брат си - каза той.

- Така ли смяташ?

- Сигурен съм.

Мъжът въздъхна.

- Плати тежка цена за няколко необмислени думи.

- Така е.

Ктосис излезе от залата и се озова на двора. Много от дачите вече се бяха събрали там и говореха тихо. Евнухът си проправи път сред групата и се насочи към открита местност, която гледаше към скалната пътека, водеща към портите на крепостта.

През тях влизаше неспирен поток хора, които носеха кошници с храна за пиршеството.

Той ги наблюдаваше незаинтересовано. После изведнъж зяпна. Изпод сянката на портите се появи едър мъж, който носеше овца на раменете си.

Евнухът бързо тръгна към него, очаквайки да е сбъркал. Но когато се приближи, сърцето му заби учестено. Сега мъжът имаше плътна брада, но нямаше как да сбърка тези невероятни очи. Това бе принц Ахмос.

Що за чудо? Вторият по ред наследник на великия фараон работеше като слуга в крепостта на Дардания.

Великанът го видя и се усмихна.

- Изглежда си се справил с живота си, евнух.

Ктосис сведе глава и се поклони.

- О, няма нужда от това! - каза Ахмос. - Както виждаш аз вече не съм внук на фараона. И за моята глава има обявена награда, както и за твоята.

- Съжалявам, господарю. Ти беше толкова благосклонен към мен.

- Няма нужда и от съжаления. Доволен съм. Тук ли служиш?

- Не, господарю. Търговец съм. Правя и продавам платове. За мен ще е чест да ти направя туника.

- Можеш да спреш да ме наричаш господар... Ктосис, нали?

- Да, господарю. О... Извинявам се.

Ахмос се засмя.

- Сега ме знаят като Гершом.

- Колко странно. Отдавна не съм чувал тази дума. Народът ми я използва, за да описва чужденци.

- Затова и я избрах. Значи си от пустинните хора?

- Да... Или по-скоро някога бях. Преди баща ми да ме продаде на двореца.

- Странна раса - каза Гершом. - Както и да е, не мога да стоя тук да си говорим за

отминали времена. Има още много работа по пиршеството ви. - Той потупа Ктосис по рамото. - Рамзес побесня, когато откри, че съм те освободил. Струваше ми двеста сребърни таланта и най-добрия ми боен кон.

- Винаги ще съм ти признателен, господарю. Ако някога имаш нужда от нещо...

- Не давай такива обещания, приятелю. Онези, за които се разбере, че са ми помогнали, ги чака свирепо наказание.

- Няма значение. Ако някога имаш нужда от нещо, трябва само да кажеш. Всичко, което имам, е на твое разположение.

II

Хеликаон напусна събранието и прекоси двореца. Старият генерал Павсаний се опита да го пресрещне, но той поклати глава и го отпрати с махване на ръка. Изкачи се по захабените стълби към стената на укреплението и вдигна глава към небето, поемайки си дълбоко дъх, за да овладее нервите си. Стомахът му започна да се успокоява.

Забеляза, че един страж го гледа, Затова се върна обратно вътре и тръгна към царските покои и стаите от детството си. По пода имаше прах, а входът на балкона бе покрит с паяжини. Той ги разкъса и влезе. Старият люлеещ се стол още бе там, Въпреки че дървото бе избледняло и напукано от слънцето. Хеликаон коленичи и проследи с пръсти гравирания по облегалката кон.

Като дете бе седял именно на този трон - цар на измислен свят, в който всички бяха доволни и нямаше войни. В онези дни никога не бе мечтал за битки и слава. Отдръпна се от стола, облегна се на студения камък и отпусна глава на ниския парапет на балкона. Затвори очи и отново видя отрязаната глава на масата. Тя се сля с главата на Зидантас.

Почти чуваше думите на Вола. Мислиш ли, че онова момче залата трябваше да умре само за да покажеш, че си сериозен? Нямаше ли как да ги спечелиш с убеждението в думите си и силата на ума си? Защо при теб всичко винаги опира до смърт?

Хеликаон зяпна стола, представяйки си малкото момче, което седеше там.

- Понякога подобни неща са нужни - каза му той. - Някога видях как Одисей разряза гърдите на един моряк, за да извади стрела, която се бе забила там. Понякога злото може да бъде единствено отрязано.

Не се самозаблуждавай, каза гласът на Вола. Не оправдавай злото у теб и не търси начин да го изкараш добро. Да, сега всички ще те последват. Да, царството ти е спасено от хаоса. Да, ти си цар. Баща ти би се гордял с теб.

Хеликаон се разгневи. "Не, това не е Вола, каза си той. Това е твоята собствена слабост. Мъжът беше предупреден и избра да не обърне внимание на думите ти. Смъртта му постигна повече в един кървав момент, отколкото цял порой от думи би могъл. И това е истината!"

Истината е курва с много дрехи, разнесе се гласът на Одисей в ума му. Струва ми се, че би предложила на човек добри причини и оправдания за всяко дело, независимо колко е отвратително.

В далечината протътна гръмотевица и над терасата задуха студен вятър.

Хеликаон се надигна на крака и погледна за последен път дома от детството си, а после излезе от стаята и се спусна до по-ниските покои, където се грижеха за ранените хора от екипажа му. Спря да поговори с всеки от тях, след което излезе да търси Атал.

Откри го в една странична градина. Гърдите и раменете му бяха бинтовани. Той седеше сам в сянката на късно разцъфтяло дърво и дялаше парче дърво. Хеликаон се приближи към него.

- Лечителят казва, че си извадил късмет, приятелю. Ножът е пропуснал сърцето ти на ко съм.

Атал кимна.

- И ти извади късмет онзи ден - каза той.

- Винаги е от полза да имаш добри приятели наблизо. Изненадах се да те видя там. Ониякус каза, че си решил да напуснеш екипажа.

- И аз се изненадах - призна Атал. Хеликаон седна до него. Дребният мъж продължи да дялка.

- Ако искаш да тръгнеш за Троя, когато се справиш, ще се погрижа да ти дадат добър кон и кесия злато. Но си добре дошъл да останеш в Дарданос и да се радваш на гостоприемството ми за през зимата.

Атал остави ножа и се изгърби.

- Нищо не ми дължиш.

- Задължен съм на всеки, който е избрал да се бие рамо до рамо с мен, особено когато вече не е член на екипажа ми.

- Аз просто се озовах наред мелето, това е всичко. Имах си мои причини да съм там. - Атал замълча за момент. После погледна към Хеликаон. - Нали осъзнаваш, че нищо не е приключило?

- Да. Убиецът Карпофорус е получил поръчка да ме погуби. Казват, че е най-добрият във Великата зеленина. Именно той е човекът, убил баща ми. Тук, в тази крепост.

- Ониякус ми каза, че никой не знае кой е убил Анхиз.

Хеликаон седна срещу него.

- И аз самият научих наскоро. - Той се загледа към градината. - Това е мирно място. Като дете си играех тук.

Атал не отговори, а продължи да дялка.

- Почини си и си възстанови силата. И ако имаш нужда от нещо, само кажи и ще ти го набавим.

Хеликаон стана, готов да си тръгне.

- Аз не съм добър човек - каза внезапно Атал с почервеняло лице. Всички се отнасят с мен като с добър човек. Това не ми харесва!

Този изблик изненада царя. Морякът винаги изглеждаше спокоен и имаше пълен контрол над себе си. Хеликаон отново седна и го погледна. Сега мъжът срещу него изглеждаше напрегнат, очите му бяха ядосани.

- Никой от нас не е добър - каза той меко. - Днес накарах да убият човек само за да покажа, че съм сериозен. Той може и да е бил добър. Всички сме зли, Атал. Всички носим теглото на делата си. И мисля, че един ден ще отговаряме за тях. Всичко, което знам за теб обаче, е, че ти се окажа верен моряк и смел другар. Зная и че те е наел Зидантас. Вола умееше да преценява бойците. Тук миналото ти няма никакво значение. Само делата на настоящето и бъдещето.

- Минало, настояще и бъдеще, всичко това е едно и също - каза Атал и отново клямна. - Те са онова, което са. Ние сме това, което сме. Нищо не се променя.

- Не зная дали е така. Животът ми вече се е променял на три пъти. Веднъж, когато бях малко дете и майка ми умря. Втори път, когато Одисей дойде да ме вземе на борда на "Пенелопа". И после, когато баща ми беше убит. Това все още ме терзае. Напуснах това място като изплашено момче. Баща ми каза, че ме презира. Върнах се като мъж с надеждата да го накарам да се гордее с мен. - Хеликаон замълча, изненадан, че споделя тези мисли с относително непознат човек. Видя, че Атал го гледа. - Обикновено не говоря по този начин -

каза той, внезапно смутен.

- Мъж, който казва на детето си, че го презира, не струва дори колкото пикня на плъх - каза Агал с треперещ глас. - Защо тогава те интересува дали е щял да се гордее с теб, или не? - Той прибра кинжала си, хвърли парчето дърво и стана. - Изморен съм. Ще ида да си почина.

Хеликаон остана неподвижен, докато дребният моряк се прибираше в крепостта.

Не струва дори колкото пикня на плъх.

Тази проста истина се вряза в годините като скрита болка. Теглото на съжалението внезапно се вдигна. Анхиз не му беше истински баща и никога не бе изпитвал загриженост към него. Той бе студен и манипулативен човек, прекарал години и в изтезаване на едно изгубено и самотно дете. Агал беше напълно прав.

И тъмната сянка на Анхиз се стопи от ума му като мъгла под слънцето.

26

СКОКЪТ НА АФРОДИТА

I

ТАЗИ ЕСЕН И ЗИМА В ДАРДАНИЯ БЯХА НАЙ-УЖАСНИТЕ откак хората се помнеха. Свирепи бури брулеха бреговата линия. Реките преливаха от бреговете си и събаряха мостове. Няколко разположени по-ниско села бяха пометени от наводненията. Хаосът се допълваше от бандитските групи и наемниците без работа, които тормозеха населението.

Хеликаон обикаляше из страната начело на войските си, за да ги излови. Преди средата на зимата проведе три битки. Две от тях не постигнаха желания ефект, защото наемниците избягаха в планините. Третата завърши с разгромяването на една банда от около седемстотин мъже. Царят нареди водачите им да бъдат екзекутирани, а стотината оцелели - продадени в робство.

Пратениците от Троя носеха само лоши новини. Хектор още беше в неизвестност, Въпреки че кратката война между Хетската империя и Египет бе приключила. За последен път бяха видели троянския принц да се изправя срещу невъзможен за надвиване враг и без средства за отстъпление. Хеликаон не вярваше, че Хектор е мъртъв. От него просто бликаше живот. Ако отгоре му паднеше планина, той щеше да си прокопае път навън. Ако морето го залееше, щеше да изскочи него като делфин.

Хектор беше неуязвим.

Но Въпреки това седмиците се изнизваха една след другата и съмненията започнаха да го гризат отвътре.

Ами ако немислимото се бе случило?

Мнозина от синовете на Приам и повечето му последователи го мразеха. Ако той бъдеше свален, щеше да избухне гражданска война. Всички стари договори щяха да се стопят. Конфликтът щеше да обхване всички земи по източния бряг, докато враждуващите синове на царя коваха нови съюзи. Търговията щеше да пострада, потокът от богатства - да секне. Търговци, земеделци и продавачи на добитък - всички щяха да почувстват удара. А ако за стоките им Нямаше пазар, щяха да освободят работниците си. Все повече и повече хора нямаше да имат средствата да си купуват храна. Това пък щеше да доведе до бунтове и още повече престъпност. Агамемнон и микенците щяха да са във възторг. Плановите им щяха да са толкова по-лесни за осъществяване, ако армиите на Изтока водеха кръвопролитни войни една с друга.

Когато първите студени ветрове на зимата повяха от север, Хеликаон се върна в крепостта Дарданос. Царица Халисия се бе възстановила от телесните си рани, но рядко се

появяваше пред хора. Новият цар се опита да я върне в центъра на управлението на страната, но тя отказа.

- Всички знаят какво ми причиниха - каза тя. - Виждам го в очите им.

- Народът те обича, Халисия. И би трябвало. Ти си грижовна царица. Делата на злите хора не могат да променят това.

- Всичко е променено. Слънцето вече не ме огрява.

Тогавя той я остави, защото стените на съжалението ѝ бяха непробиваеми за думите му. Следобед дойде Павсаний, за да му съобщи, че от Троя е дошъл микенски посланик.

- Да го отпратя ли? - Стариат генерал изглеждаше нервен.

- Защо бих искал такова нещо?

- Може да е научил за атаката над Питрос.

- Сигурен съм, че е така.

- Нима не те е страх от война с микенците?

- Доведи ми го, Павсаний, и остани с нас, но не казвай нищо.

Посланикът беше слаб червенокос мъж, който се представи като Ерекос. Той влезе в мегарона, но не се поклони.

- Поздравявам те, цар Хеликаон. Надявам се, че те намирам в добро здраве.

- Така е, Ерекос. Мога ли да ти помогна по някакъв чин?

- Получихме притеснителни новини от остров Питрос царю. Един кораб спрял там наскоро и открил стотици трупове, всички къщи били празни и оплячкосани, а повечето от жените и децата ги нямало.

- Приеми го като дар от мен за цар Агамемнон.

- Дар? Но остров Питрос е микенска земя.

- Така е и такъв си остава - каза Хеликаон. - Но се беше превърнал и в пиратско убежище, а от заливите му бандитските галери нападаха търговски съдове или крайбрежни поселища. Сигурно си чул, че и моята собствена крепост бе нападната, а брат ми - убит. - Хеликаон спря за момент и погледна мъжа. Ерекос отклони очи.

- Да, до нас достигнаха новини за това... зверство. Отвратително. Но не ти дава право да водиш свои войски на микенска земя без първо да получиш разрешение от цар Агамемнон.

- Не си прав, Ерекос. Баща ми Анхиз е имал договор с цар Атрей. В него всеки народ обещава да помага на другия срещу пирата и подобни нашествия. Каква по-голяма подкрепа можех да предложа на сина на Атрей от тази да прогоня пиратите от един микенски остров и да направя Великата зеленина по-безопасна за търговските кораби на царството му?

Ерекос не продума, лицето му беше бледо.

- Искаш да предам на моя цар, че си нахлул в нашите земи като подарък към него?

- А какво друго би могло да бъде? - попита Хеликаон. - Двеста мъртви пирата и остров, върнат на микенската власт. - А можеш и да увериш Агамемнон, че напролет флотата ми ще продължи да лови пирата и да ги избива, където и да се намират.

- Няма повече да нападаш микенски острови, царю Хеликаон.

- Микенски острови? - попита Хеликаон, преструвайки се на изненадан. - В името на боговете, нима пиратите са завладели и други ваши земи? Това е тъжна вест.

- Не е имало завладени територии - отвърна Ерекос, а гласът му стана писклив. Той си пое дълбоко дъх, за да се успокои. - Онова, което казвам, царю Хеликаон, е, че микенците ще се разправят с всеки пират, който поиска да се скрие из нашите земи.

- А, разбирам - отвърна Хеликаон и кимна. - Въпрос на войнска гордост. Разбирам го и не искам да причинявам неудобство на цар Агамемнон. И без това му се случва толкова често напоследък. Сигурно го изпълва с жлъч.

- Жлъч? Не разбирам.

- Двама от последователите му станаха пирати. Първо Алектруон, за когото чувам, че е бил любимец на царя. А после и Коланос. А, и почти забравих Аргуриос, за когото разбирам, че бил обявен за предател и престъпник. Сега пък научавам, че пиратите са нахлули на микенски остров... - Хеликаон поклати глава и на лицето му се изписа престорена съпричастност. - Сигурно се чуди какви още катастрофи го очакват. Но можеш да го увериш в моята дружба. Ще останеш ли да вечеряш с нас, Ерекос?

- Не, царю Хеликаон... но, да благодаря за гостоприемството. Трябва да се върна в Троя. Има неща, които трябва да свърша.

Когато посланикът излезе, Павсаний се приближи с широка усмивка на лице.

- Това ми достави огромна наслада, царю. Едва се удържах да не се разсмея с глас.

- Агамемнон няма да се смее, когато го чуе.

- Мислиш ли, че ще ни обяви война?

- Съмнявам се. Как може да воюва с приятел, който му е помогнал?

- Но това бяха неговите пирати!

- Така е. Ние го знаем и той го знае, но другите царе из Великата зеленина не подозират. Ако обяви война на Дардания заради нападение над пирати, ще признае, че е отговорен за техните набези.

- Дано си прав, царю.

II

В нощта на зимното слънцестоене от Троя пристигна друг пратеник. Насик беше млад фригийски писар на работа при един от търговските партньори на Хеликаон. Той носеше свитъци и послания, нужни за предстоящия сезон, както и обобщени сметки от предишната търговска година. Но имаше и още нещо - Насик беше добър разказвач и ужасно обичаше клюките. Хеликаон винаги се радваше на зимните му посещения.

- Какви новини ми носиш, приятелю? - попита той, когато седнаха да се хранят в царските покои.

Слабият фригиец взе малък деликатес от един сребърен поднос - смляно агнешко, обвито в лозово листо. Подуши го, а после отхапа.

- О, богове, има толкова много за разказване. Какво искаш да чуеш първо?

- Каж ми за Хектор.

- Нито дума. Мнозина от войните на Троянския кон са се върнали в града. Други са около Кадеш с хетските войници, за да го търсят. Но едва ли ще има добри новини. За последно са го видели с около петдесетина от хората му, обкръжени и превъзхождани числено, а е падала нощ.

- Какво е настроението в града?

- Разбунено. Двама от синовете на Приам - Исос и Памон избягаха от града. Доколкото чувам, са щели да ги арестуват.

- Познавам ги. Няма достатъчно акъл да организират преврат, нито да следват или да разпалят въстание.

- Съгласен съм. Сигурно са служили на някой друг - Дебелият Антифон загуби титлите си и бе прогонен от двореца. Видели го да разговаря скришом с микенския посланик Ерекос.

- Срегнах го - каза Хеликаон. - Студен и неприятен човек. Изненадам съм обаче, че Антифон се е оказал предател. Той се интересува повече от храна, отколкото от власт. Политес е по-вероятен кандидат. Не е войн, но има остър ум.

- А за Приам се мълви, че обича да язди жена му. Според слуховете двамата му сина имат странен произход - техният баща им е и дядо.

Хеликаон се изкикоти и поклати глава.

- Ти наистина си ужасен клюкар, Насик. Срам ме е, че се забавлявам толкова. - Усмивката му избледня. - Но Политес наистина е опасен, а също и Агатон.

- Да, но той винаги е бил верен на Хектор - изгъкна Насик.

- Най-вече заради Хектор. Те са големи приятели. Но Приам не харесва Агатон и никога не го е харесвал. Сравнява го с другия си син. Спомням си как публично обяви, че Агатон и Хектор са като две еднакви статуи, но едната златна, а другата - медна. - Хеликаон изруга. - Царят е проклет човек и винаги намира най-правилната обида, която да пореже най-лошо.

- Има ли някой на висока длъжност, когото Приам да не е обидил? - попита Насик.

- Вероятно не. Нека поговорим за друго. Как е Андрوماха?

- О, за нея има невероятни истории! - Насик се поколеба. - Приятел ли си с господарката?

- Какво значение има това за историите?

- Не съм сигурен. Цяла Троя говори за нея... по много причини. Някои добри, други - не.

- Искам да чуя лошите! - каза рязко Хеликаон. Вятърът задуха откъм отворения балкон и пламъкът в лампата угасна. Той стана, затвори вратите и я запали наново. Насик поседя смълчан още няколко мига. После се усмихна кисело.

- Значи има голямо значение.

Хеликаон се отпусна.

- Започвай с разказа.

- Добре. Чул ли си за това, че тя спаси живота на царя?

Хеликаон се шокира, а после се разсмя.

- Има ли някаква чудна и остроумна реплика, с която завърши тази одисейска басня?

- Не, истина е! - настоя Насик. Хеликаон изслуша разказа за турнира по стрелба и как Андрوماха простреляла убиеца. - Предателят бе достигнал царя и щеше да го поразии, когато стрелата ѝ прониза сърцето му. Приам я похвали пред всички, и каза, че тя наистина е достойна съпруга за Хектор.

- В името на боговете! - прошепна Хеликаон. - Това наистина е жена съкровище.

- Принц Агатон явно е съгласен с теб. Казват, че е помолил Андрوماха да се омъжи за него, ако Хектор не се върне.

- Тя... приела ли е?

- Не зная - отвърна Насик. - Разбира се би била глупачка да откаже. Той е млад, богат и... в зависимост от обстоятелствата... може един ден да стане цар.

- Какво друго знаеш за нея?

Пратеникът се засмя.

- Плувала е с гол мъж пред принцовете.

- Това клюка ли е, или истина? - попита Хеликаон, удържайки с мъка гнева си.

- Истина, господарю. Един мой приятел бил на царския плаж в този момент. Царската дъщеря Лаодика поканила ранен микенски войн на плажа. Очевидно е бил кожа и кости. Едва дишал. Андрوماха плувала с него.

- Аргуриос.

- Да, така се казва. Твърди се, че е известен.

- Продължавай!

- Когато излезли от водата, принц Деифоб я укорил, а после микенецът го предизвикал. Сигурно е било забавно. Ходещ скелет, който иска меч. Но принцът се изплашил. Агатон го спасил и успокоил останалите. За кого още искаш да чуеш?

- Това ли имаше предвид под “лоши истории”?

Насик се облегна.

- Озовахме се на опасна територия, Златни. Вече ми показа ясно, че Андромаха е твоя приятелка, а сега искаш да чуеш лоши думи за нея. Какво очакваш да ти кажа?

Хеликаон се поколеба, но накрая каза:

- Всичко.

- Когато дойдох тук, слугите си говореха за един мъж, който те обидил при едно скорошно събрание. Казват, че главата била изложена на показ. Аз моята си я харесвам.

- Главата ти е в безопасност. Твърде добър клюкар си, за да те убивам. Зимните ми вечери биха били скучни без теб.

- Добре. Но не забравяй, че ти ме помоли. Креуса твърди, че я открила да лудува гола със слугинята си. Това било докладвано на царя и той заповядал да нашибат момичето и да го прогонят от двореца. Андромаха се разгневила и нападнала Креуса пред хората. Принцесата я зашлевила и тя я ударила с юмрук в лицето. Чудесен удар, както се твърди. Отдолу, според един свидетел. Креуса паднала в безсъзнание и трябвало да я отнесат в леглото ѝ. Всички очаквали Андромаха да бъде опозорена и пратена обратно при баща ѝ. Приам обаче решил да не обръща внимание на инцидента. Може би защото му е спасила живота. Сега дворецът гъмжи от слухове за царя и Андромаха.

- Чух достатъчно - каза сковано Хеликаон. - Как е царица Хекуба?

- Все така вкопчена в живота. Дори приема гости. Най-младата дъщеря на спартанския цар живее в двореца. За пред хората е дошла да си потърси подходящ съпруг. Вярва се обаче, че баща ѝ я е пратил надалеч, за да е в безопасност. Микенските армии се струпват на границите на Спарта. Възможно е напролет да има война. А малката армия на града не може да устои на силите на Агамемнон.

Някой почука на външната врата и в стаята влезе старият генерал Павсаний.

- Извинявам се, че те притеснявам, господарю - каза той. - Трябва да поговорим... насаме.

Насик стана.

- Дворцовите дела винаги са по-важни - каза той и се усмихна на генерала.

После излезе.

- Какво има? - попита Хеликаон.

- Царицата е напуснала покоите си. Прислужница и каза, че са я видели да върви към Скока на Афродита. - Лицето му пребледня. - Съжалявам, царю. Не трябваше да го казвам.

- Ще я намеря - отвърна Хеликаон.

III

Докато вървеше по стръмната камениста пътека в бледата светлина на зората, Халисия едва различаваше мъглата, която се издигаше от ронещия се ръб под голите ѝ крака, от тъмното було в ума си. Хората говореха за разбити сърца, но грешаха. По някакъв начин разбиването предполагаше нещо завършено. Приключило. Окончателно. Истинското усещане беше за постоянно чупене. Незарастваща възпалена рана, която пронизваше като бронзови нокти меката тъкан на сърцето. Умът ставаше жесток враг, който на момента отблъскваше реалността. Понякога забравяше, че Дио е убит. Гледаше към озареното от слънцето небе и се усмихваше, чудейки се - само за миг - къде ли се е дянал. После истината се забиваше в съзнанието ѝ и бронзовите нокти отново разкъсваха раненото ѝ сърце.

Утринният бриз бе хладен и обещаваще дъжд. Отдавна не беше вървяла по този път.

Наричаха го Скока на Афродита, макар името да се нашепваше зад гърба на стария цар. Първата му жена се бе хвърлила от тази скала към камъните на стотици стъпки разстояние. Халисия бе чувала историята много пъти.

Тя отиде до ръба на скалата и се загледа надолу. Морето бе покрито с плътна мъгла и се зачуди какво ли щеше да е просто да се отпусне и да скочи. Да прекрати агонията на живота си.

Спомени от миналото се надигнаха у нея. Спомни си ярките дни от детството си в Зелая, когато заедно с братята яздеха с конните стада през лятото и ги водеха от пасищата на тъмната река Есипос до градовете по брега. Дни наред краката ѝ рядко докосваха земята и тя пътуваше увита в топло одеяло на гърба на внимателната си кобила, вслушана в нощните звуци на равнините.

Дио вече бе станал безстрашен ездач и тя планираше да го заведе на някое нощно пътешествие, за да лагеруват под студените звезди...

Небето изсветляваше, но мъглата в ума ѝ се сгъсти. Тя се препъна и падна на колене, а силата ѝ се оттече от нея като вода от чаша. Стори и се, че чува звук от тичащи крака зад гърба си, но не можеше да помръдне, камо ли да се огледа. Изгормозеното ѝ съзнание отново се върна в миналото към успокояващите мисли за първото ѝ пристигане в Дарданос. Наистина, тогава не бе щастлива. Беше само на седемнадесет, мъчно ѝ бе за дома и се боеше от сивия старец, за когото трябваше да се омъжи. Но после винаги си спомняше за онова време сдобри чувства, защото много бързо забременя с Дио. Анхиз не беше лош съпруг, нито му липсваше грижовност, а щом Еней бе изхвърлен от мислите му, тя се превърна в майката на сина, у когото влагаше всичките си надежди. "Той даде на Дио дървен кон, спомни си царицата с усмивка, който сам бе издялал от светло дърво." Играчката бе грубовата, защото ръцете му не бяха умели, но Анхиз му сложи златна нишка за грива и опашка, и син лапис лазули за очи.

Тя си спомни сините очи на Гарус - личния ѝ телохранител. Имаше красиви руси мигли, който почиваха нежно на бузите му, докато спеше. Тя обичаше да го буди, за да ги гледа как се разтварят, разкривайки пълните му с любов и почуда очи.

Той падна в последната отчаяна битка с копие, забито в гърдите му и меч в корема, все така опитвайки се да защити нея и сина ѝ. Тя се радваше, че той умря преди всички да я изнасилват. Умря и преди да хвърлят Дио от високите стени.

Чу пронизителен звук. Осъзна, че това е собственият ѝ глас, но не можеше да го спре.

- Халисия! - Друг глас в мъглата. - Халисия!

Спомни си детството си и баща ѝ, който я държеше на ръце и ѝ се усмихваше. Той миришеше на коне и на кожата им, които винаги носеше. Тя се пресягаше и дърпаше мазните къдрици на брадата му. Царят се смееше и я притискаше силно към гърдите си.

Почувства ръцете му около себе си и сега, внимателни и нежни.

- Халисия. Аз съм Еней. Върни се при мен!

Еней. Наричаха го Хеликаон. В ума ѝ имаше много енеевци и хеликаоновци. Там беше изплашеният и смутен младеж, когото почти не бе забелязвала, погълната от обичта към бебето си. Един ден той изчезна на чуждоземен кораб и Анхиз каза, че няма да се върне. Но той се върна в миг на голям ужас. След смъртта на царя тя бе сигурна, че Еней ще поръча да я убият или ще я убие сам, а с нея и сина ѝ. Но той не го стори. Отплава отново само след няколко дни, оставяйки Дио цар, а нея - в безопасност под опеката на Гарус и стария Павсаний. Това бяха най-щастливите ѝ години...

- Халисия, погледни ме. Виж ме!

Тя вдигна глава и откри, че не я държи баща ѝ. Неговите очи бяха кафяви, а тези пред нея

- сини. Спомняше си тези сини очи...

- Халисия! - Усети силните ръце да я разтърсват. - Аз съм Еней. Кажи "Еней"!

- Еней. - Тя се намръщи и се огледа, виждайки сякаш за пръв път опасния ръб на скалата и сивото море далеч под краката ѝ. - Какво правиш тук?

- Прислужницата ти те видяла да вървиш насам. Боеше се за живота ти.

- За живота ми? Аз нямам живот. - Той отново я придърпа в ръцете си и тя облегна буза на рамото му. - Синът ми беше моят живот, Еней - каза спокойно. - Без него аз съм мъртва.

- Сега той броди из зелените поля на Елисей - отвърна той. - И с него е твоят телохранител... Гарус?... Който да го държи за ръка.

- Вярваш ли в това? - попита Халисия, търсейки истината в лицето му.

- Да.

- Вярваш ли в силата на сънищата?

- Сънища?

- Докато лежах... мислейки, че умирам... сънувах много, Еней. И всички сънища, освен един бяха ужасяващи. Видях кръв и огън, и пламтящ град. Видях море, пълно с кораби, носещи свирели мъже. Видях война, Еней. Видях падането на царе и смъртта на герои. О... толкова много смърт. - Тя го погледна. - Вярваш ли в силата на сънищата?

Той я поведе настрана от края на скалата и двамата седнаха на една поляна.

- Одисей казва, че има два вида сънища. Някои са родени от силно вино и обилна храна, а други са пратени от боговете. Разбира се, че ще сънуваш кръв и война. Била си нападната от зли хора. Умът ти е бил пълен с видения за жестокост.

Думите му се понесоха около нея и тя се вкопчи в надеждата, че са истина. Поседяха смълчани известно време. После Халисия въздъхна.

- Гарус ме обичаше. Щях да те питам дали би възразил срещу това да се оженим. Онази нощ ми отнеха и двата извора на обич, Еней. Моя Дио и силния Гарус.

- Не знаех. И не, Нямаше да възразя. Той беше добър човек. Но ти още си млада и красива, Халисия. Ако боговете позволят, отново ще намериш любов.

- Любов? Да се надяваме, че не, Еней. Да, това бе единствената ярка и красива част от съня. Но ако то се случи, нима и останалите ми видения за смърт и война няма да се окажат истина?

- Не мога да отговоря на подобни страхове - каза той. - Зная единствено, че ти си царицата на Дардания и народът те обича. Няма да се опитат да те свалят, а докато съм жив, никой никога няма да те застраши отново.

- Обичат ме сега - каза тя с тъга в гласа. - Ще ме обичат ли все още, когато чудовището се роди?

- Какво чудовище?

- Звярът в корема ми - прошепна тя. - То е зло, Еней. Микенско е.

Еней взе дланта ѝ в своята.

- Не знаех, че си бременна. Съжалявам, Халисия. - Той въздъхна. - Но това не е чудовище. То е просто дете, което ще те обича също като Дио.

- Ще бъде момче с тъмна коса и сиви очи. И това видях в съня си.

- Значи ще бъде принц на Дардания. Хората не се раждат зли, Халисия. Не вярвам в това. Независимо как са заченати.

Тя се отпусна в ръцете му.

- Ти си добър човек, Еней.

- Приятелите ми ме наричат Хеликаон. Надявам се, че ти си ми приятел.

- Да, такава съм - каза тя. - И винаги ще бъда.

Той се усмихна.

- Добре. След няколко дни отпътувам за Троя. Искам двамата с Павсаний да продължите да се срещате с водачите и да разрешавате споровете. Те ти вярват, Халисия. И сега, когато са видели моята суровост, ще са още по-открити за мъдростта си. Готова ли си да бъдеш отново царица?

- Ще сторя каквото поискаш. Заради приятелството.

Тогава видението пак се появи, ярко и бляскаво. Хеликаон, застанал пред нея с бяла туника, поръбена със злато, а в ръцете си държи огърлица със скъпоценни камъни.

Тя затвори очи и се замоли на боговете с всички сили, но никога да не ѝ донесе този златен дар.

IV

Младият хетски конник препускаше в галоп през равнината, приведен ниско над врата на коня си, а имперското му наметало на зелени и жълти ивици се носеше зад гърба му.

Той погледна отново към умиращото слънце и видя, че се спуска зад хоризонта. Не можеше да язди след мръкване тази непозната земя, Затова се наведе още по-ниско и пришпори коня да тича по-бързо. Беше решен да достигне преди залез.

Яздеше вече от осем дни и бе изтощил пет коня. В началото ги сменяше всеки ден в имперските гарнизони. Но в този некартографиран западен предел на империята нямаше разположени войски и последният жребец трябваше да издържи до пристигането му в града. Откак напусна Салапа - последния цивилизован град в Хетската империя - бе следвал наизустения маршрут: "Дръж изгряващото слънце зад гърба си, а залязващото - между ушите на коня и след четири дни ще видиш огромна планина на име Ида. Мини край северния ѝ склон и ще достигнеш Троя и морето".

Пратеникът Хузияс никога не бе виждал морето. Всичките си деветнадесет години беше прекарал в и около столицата Хатусас, дълбоко в сърцето на хетските земи. Това бе първото му важно поръчение като имперски вестносец и той бе решен да го изпълни бързо и ефективно. Но нямаше търпение да види и морето, когато работата за императора бе приключена. Ръката му постоянно докосваше гърдите, за да опипа нервно хартията, скрита под кожената му туника.

Сега яздеше из зелена равнина. Виждаше пред себе си плато, а слънцето се спускаше право към него. Последната светлина се отразяваше от нещо по върховете на платото. Троя е покрита със злато, бяха му казали, но той им се беше присмял.

- За глупак ли ме взимате? - попита. - Ако покривите ѝ са златни, защо бандитите не идват да ги откраднат?

- Ще в идиш - отговориха му.

Почти бе паднал мрак, когато достигна града. Не виждаше нищо, освен огромните сенчести стени, извисяващи се над него. Внезапно самоувереността му се стопи и той се почувства като малко момче. Слезе от изморения си кон и го поведе по южната стена, както му бяха казали, докато не достигна високи дървени порти. Едната бе леко отворена и там го чакаха шестима ездаци - мълчаливи мъже, носещи шлемове с високи гребени, възседнали големи коне.

Той прочисти гърлото си от прахта на пътуването и им извика чуждоземните думи, на които го бяха научили:

- Идвам от Хатусас. Нося послание за цар Приам!

Поканиха го да влезе и той бавно се приближи до портата. Двама конници го

посрещнаха, други двама застанаха от двете му страни, а последните изостанаха зад гърба му. Всички бяха въоръжени и бронирани и не продумаха през целия път из тъмните улици. Хузияс се оглеждаше наоколо си с любопитство, но светлината на факлата не му позволяваше да види много. Малко по малко се изкачиха до цитаделата.

Минаха през дворцовите порти и се спряха пред огромна сграда, оградена с червени колони и озарена от стотици факли. Ездачите слязоха от конете си и изчакаха, докато от двореца не излезе мъж, облечен в дълга бяла роба. Лицето му бе сиво, а очите - зачервени и воднисти. Той се загледа в Хузияс.

- Ти ли си имперският пратеник? - попита рязко.

Хетът с облекчение чу, че мъжът говори родния му език.

- Да - каза той с гордост. - Пътувах ден и нощ, за да донеса важно послание на троянския цар.

- Дай ми го!

Човекът протегна ръка нетърпеливо. Хетът извади безценния свитък. Беше увит около пръчка и запечатан с имперския печат, а после поставен в дървена тръба и запечатан отново от двата края. Хузияс церемониално подаде кутията на мъжа с воднистите очи, който почти я грабна от ръцете му и едва погледна печатите, преди да ги счупи и да развие хартията. След малко се намръщи и Хузияс видя на лицето му разочарование.

- Знаеш ли какво гласи? - обърна се троянецът към младежа.

- Да! - отвърна той важно. - Казва, че императорът идва.

27

ПАДНАЛИЯТ ПРИНЦ

I

В ДНИТЕ СЛЕД ПЪРВАТА Й СРЕЩА С АРГУРИОС, Лаодика откри, че все по-често мисли за микенския войн. Това беше много странно. Той не изглеждаше добре като Хеликаон или Агатон. Чертите му бяха твърди и резки. Определено не беше чаровен, а не изглеждаше и безпределно интелигентен. И все пак бе започнал да завладява мислите й по особено притесняващ начин.

Докато бяха заедно на плажа, тя усети почти майчински копнеж, желание да му помогне да възвърне физическата си сила, да го гледа как отново се превръща в мъжа, който е бил. Или поне така бе започнало всичко. Сега мислите и бяха по-вманиачени и тя осъзна, че й липсва.

Ксандер и каза за войника, който бе вървял с Аргуриос до брега, и за това как се бе отнасял с огромно уважение към него. Лаодика познаваше Полидорус и го повика при нея един следобед, когато русият мъж не беше на пост и се разхождаше из дворцовите градини.

- Чудесен ден - започна тя. - За това време на годината, де.

- Така е - отвърна той. - Нуждаеш ли се от нещо?

- Не, никак даже. Искрах... да ти благодаря за учтивостта към ранения микенец. Момчето Ксандер ми разказа.

Полидорус изглеждаше объркан и тя усети как смущението се надига и в нея.

- Извинявай. Очевидно те бавя. В Долния град ли слизаш?

- Да, ще се срещам с родителите на бъдещата си жена. Но първо трябва да им намеря дар.

- Познавам един търговец на Улицата на Тетида. Занимава се със сребро и прави най-красивите малки статуи на Деметра и малката Персефона, които съм виждала. Казват, че носят късмет.

- Чувал съм за него, но се боя, че не мога да си позволя подобно нещо.

Сега Лаодика вече се чувстваше глупаво. Разбира се, че не можеше. Той беше войник, а не благородник с богати имения или конни стада и кораби. Полидорус зачака и моментът стана неудобен и за двамата. Накрая тя си пое дълбоко въздух.

- Какво знаеш за микенеца?

- Той е велик войн - отвърна Полидорус и се отпусна. - Чух за него още като дете. Участвал е в много битки, а под властта на стария цар на два пъти е бил шампион на Микена. Чувала ли си за моста на Парта?

- Не.

- Микенците отстъпвали. Голяма рядкост! Били прекосили моста, но врагът им ги преследвал. Аргуриос останал там и приканил противниците си да го убият. Те го нападали поединично, но той побеждавал всеки шампион, когото пратели.

- Защо просто не са го атакували вкупом? Един мъж не е можел да ги спре всички, нали?

- Предполагам, че не. Може би са оценявали смелостта му. А може би са искали да се пробват срещу най-добрия. Не зная.

- Благодаря ти, Полидорус - каза тя. - А сега трябва да вървиш за подарък. - Той сведе глава и се обърна. Изведнъж и дойде идея и тя се поддаде на импулса. Пресегна се и го хвана за ръката. Младият войник бе шокиран. - Иди при търговеца - добави Лаодика с усмивка. - И му кажи, че аз съм те пратила. Избери някоя красива статуя и го инструктирай да дойде при мен за заплащането.

- Благодаря ти. Аз... не зная какво да кажа.

- Тогава не казвай нищо, Полидорус.

Този следобед тя слезе до Дома на змиите, привидно, за да вземе още лекарства за Хекуба. Вместо това обаче обиколи територията на лечебницата, докато не откри Аргуриос. Сечеше дърва. Тя поседя в сенките на дърветата, за да го наблюдава. Беше наддал малко и движенията му бяха гладки и изящни, а брадвата се надигаше и спускаше, за да разреже дървото чисто.

Остана така известно време, опитвайки се да измисли какво би могла да му каже. Искаше ѝ се да бе сложила по-красива рокля и може би златната огърлица с големия сапфир. Всички казваха, че е много хубава. После суровата реалност я зашлеви и надеждите ѝ се стопиха. "Ти си безлична, каза си тя. И златото, и бижутата не могат да скрият това. Освен това всеки миг ще се превърнеш в глупачка."

Тя се завъртя с идеята да се върне в двореца, но не бе направила повече от няколко крачки, когато лечителят Макаон зави иззад един ъгъл и я видя. Поклони се дълбоко.

- Не знаех, че си тук, Лаодика. Да не би състоянието на майка ти да се е влошило?

- Не. Аз просто... се разхождах - отвърна тя и почервеня.

Погледна зад гърба си, към мястото, където Аргуриос още работеше.

- Невероятно възстановяване - каза лечителят. - Дишането му е почти нормално, а и силата му се възвръща с чудесна скорост. Защо ли всичките ми пациента нямаха същата решителност. Как върви, Аргуриос? - провикна се той.

Микенецът заби брадвата в парче дърво и се обърна към Двамата. После прекоси поляната и отиде при тях. Лаодика се опита да говори нормално, но усети, че паниката ще я залее.

- Поздравявам те - каза Аргуриос.

- И аз теб, боецо - отвърна тя. - Виждам, че вече си почти Добре.

- Да, отново усещам сила в себе си.

Тишината се проточи.

- Е - каза Макаон с разбираща усмивка, - аз имам и други пациенти.

Той се поклони отново и си тръгна.

Лаодика стоеше смълчана, без да знае какво да каже. Погледна Аргуриос. Бузите му бяха избръснати, а стърчащата му брадичка - подрязана. Голите му гърди лъщяха от пот.

- Чудесен ден - успя да каже тя. - За това време на годината, де.

Синьото небе бе прорязано от облаци, но в момента слънцето грееше ярко.

- Радвам се, че дойде! - каза той внезапно. - Постоянно мисля за теб - добави после с неудобство и напрежение в погледа.

В този миг нервността на Лаодика се стопи, заменена от усещане за спокойствие. В последвалата тишина тя видя напрежението на Аргуриос.

- Никога не съм можел да говоря другояче, освен направо - каза той.

- Може би ще се съгласиш да се поразходим под слънцето. Макар че ти препоръчвам първо да си сложиш ризата.

Те се разходиха сред градините, а после и в Долния град. Аргуриос не говореше много, но мълчанието бе успокояващо. Накрая седнаха на каменна пейка до кладенец. Лаодика се обърна и видя, че ги следват двама мъже, които сега се бяха облегли на една стена на известно разстояние.

- Познаваш ли ги? - попита принцесата, сочейки към тях.

Изречението му помрачня.

- Наети са от Хеликаон да ме пазят. Нощем идват други, които стоят под дърветата.

- Много мило от негова страна.

- Мило ли?!

- Защо това те ядосва?

- Хеликаон е мой враг. Не искам да му бъда задължен. - Той погледна двамата телохранители. - Освен това всеки полуобучен микенски войник ще ги попилее за секунди.

- Гордееш се с народа си.

- Ние сме силни. И не се боим от нищо. Да, горд съм. Група жени, които носеха празни кофи, се приближиха до кладенеца. Лаодика и Аргуриос се отдръпнаха и тръгнаха към Скейската порта. Минаха през нея и се изкачиха до терасата на Великата стена, за да се разходят край парапета.

- Защо те прогониха? - попита принцесата.

Той сви рамене.

- Лъжи. Разказани и приети за истина. Не виждам смисъл в това. В царския двор има мъже с медени езици. Те пълнят ушите на царя с ласкателства. С баща му можеш да говориш. Атрей беше войн. Можеше да седнеш с него до огъня като с всеки друг войник.

Отново се спусна тишина. Лаодика не се разтревожи, защото компанията ѝ харесваше, но Аргуриос ставаше все по-неспокоен.

- Никога не съм знаел как да говоря с жените - каза той с неудобство. - Не ми е известно какво ги вълнува. Сега ми се иска да знаех.

Тя се разсмя.

- Живот - каза му. - Раждане и растеж. Цветя, които цъфтят и вехнат, сезони, които носят слънце или дъжд. Дрехи, които отразяват красотата около нас, синевата на небето, зеленината на тревата, златото на слънцето. Но най-вече ни вълнуват хората. Животът и мечтите им. Имаш ли семейство в Микена?

- Не. Родителите ми умряха преди години.

- А жена у дома?

- Не.

Лаодика остави тишината да продължи. Загледа се към залива. Сега имаше малко кораби и само няколко риболовни лодки.

- Беше много груб с Диос - каза тя.

- Не ми хареса начинът, по който говореше с теб - каза и той и принцесата видя в очите му ново пробудил се гняв.

Слънцето се запуска по небето и Лаодика се завъртя към микенеца.

- Трябва да се прибирам.

- Ще ме посетиш ли отново?

Нервността му беше очевидна и я изпълни със сигурност, която рядко изпитваше в компанията на мъже.

- Може да дойда утре.

Той се усмихна.

- Надявам се да го сториш.

През следващите десет дни тя идваше всеки ден и те разхождаха заедно по великите стени. Говореха малко, но на нея тези мигове ѝ харесваха повече от всичко друго, което можеше да си спомни. Особено когато се подхлъзна по едно стъпало и ръката му се обви около нея, преди да е паднала. Лаодика се облегна на него, с глава, положена на рамото му. Беше прекрасно и ѝ се искаше да продължи завинаги.

Но на единадесетия ден пристигна императорът и светът ѝ се срина.

II

Андромаха не помнеше някога да е виждала толкова висок мъж, колкото хетския владетел. Хатусилис бе дори по-висок от Приам, а и на същата възраст, но се изгърбваше, докато ходеше, и Андромаха бе сигурна, че го болят петите, защото ги влачеше леко, сякаш го бе страх да ги вдигне от земята.

Беше кльоцав, а косата му бе намазана обилно с масло и пригладена назад, наполовина покрита с малка шапка. Той огледа огромния позлатен мегарон на Приам. Със своите простити, неукрасени кожени дрехи за езда изглеждаше странно, не на място тук. Беше дошъл в града на кон, но Андромаха знаеше, че хетската армия е на стан в равнината на Симоея, докато императорът почива, и че е пътувал през по-голямата част от пътя от столицата си в голяма и удобна колесница.

Хатусилис носеше два извити меча - един на кръста и един в ръката си, изваден от ножницата - и тя се зачуди какви ли напрегнати преговори са се състояли между двете страни от зазоряване насам, че да му го позволят. За него се грижеха група евнуси и съветници, всеки от които облечен с разноцветна пола, пристегната на кръста със златни нишки. Някои имаха ярки шалове, а други бяха гологърди. И разбира се, никой друг не носеше оръжие.

До рамото на императора стоеше един огромен полугол телохранител. Мускулите му бяха толкова много, че изглеждаше по-скоро като украшение, отколкото като реална защита.

Хатусилис III, императорът на хетите, прекоси половината мегарон и спря. Приам, който седеше пред позлатения си трон, пристъпи да го посрещне, придружаван от Политес и Агатон. Последва пауза, докато двамата мъже се гледаха в очите, а после троянският цар се поклони леко. Дали това му се бе случвало някога преди? Андромаха се съмняваше. Единствено тревогата му за Хектор го бе накарала да направи този жест, предполагаше тя, дори и към императора си.

- Поздравявам те - каза Приам на висок глас, но без ентузиазъм. - За нас е чест да те приветстваме в Троя. - Всяка учтива дума сякаш му костваше усилия. Той добави с равен тон:

- Народът ни ликува.

Малък плешив мъж, облечен в роба на жълти и зелени ивици, заговори тихо на императора. Андромаха осъзна, че това е преводач.

Хатусилис се усмихна леко и заговори. Дребосъкът преведе:

- Троя е ценно васално царство на Великата Хетска империя. Императорът винаги е загрижен за поданиците си.

Лицето на Приам почервения от гняв.

- Като васал, за мен е чест да водя битките на императора вместо него. Казаха ни, че Троянският кон е спечелил голяма победа при Кадеш за императора.

- Великата хетска армия смаза амбициите на фараоните за поколения напред - отвърна Хатусилис. - Благодарни сме на Троя за смелите ѝ конници.

Приам не можеше да сдържа повече нетърпението си.

- Синът ми не се върна от Кадеш. Носиш ли ми новини за него?

Императорът подаде голия меч на мускулестия телохранител, а после постави и двете си ръце пред сърцето. Мегаронът утихна. Плешивият преводач каза:

- За наше огромно съжаление Хектор е мъртъв. Умря смело за каузата на Хетската империя. - Императорът заговори отново. - Хектор бе наш добър приятел. Спечелил е много битки за империята. Тъмният му поглед се спря върху поразеното лице на Приам и Андромаха видя там истинско съчувствие. Скърбим за него, сякаш е наш собствен син.

Тя чу тиха въздишка до себе си и прегърна Лаодика, когато младата жена залитна към нея. "Хектор е мъртъв, помисли си тя. Хектор наистина е мъртъв." Сега умът и бе изпълнен до пръсване от различните възможности, но тя ги отблъсна решително, за да чуе думите на Приам.

Царят погледна право в черните очи на императора.

- Синът ми не може да умре - каза той, но гласът му трепереше.

Хатусилис направи знак на двама невъоръжени хетски войници и те се приближиха бавно с тежък дървен сандък. Императорът кимна и те го отвориха. Капакът издрънча на каменния под.

- Тялото му бе открито заедно с телата на хората му - продължи императорът. - Били са хванати в капан, заобиколени и избита от египтяните. Докато успеем да го намери, тялото се бе разложило, затова ти нося бронята му като доказателство за смъртта му.

Приам пристъпи напред и бръкна в сандъка. Извади огромен бронзов нагръдник, украсен със злато и сребро. От мястото си Андромаха виждаше, че на тях е изрисуван златен кон, тичащ по сребърни вълни.

- Хектор. Това е Хектор - прошепна останалата без дъх Лаодика.

Хатусилис извади от сандъка богато украсена златна урна;

- Почетохме обичая на народа ви - изгорихме тялото и поставихме костите тук.

Той протегна съда. Когато Приам не помръдна, Политес скочи и пое златната урна от ръцете на императора.

Андромаха никога досега не бе изпитвала толкова противоречиви емоции едновременно. Тъжеше за болката на Лаодика от смъртта на брат ѝ, за загубата, изписана по лицата на хората, струпали се в мегарона - войниците, съветници и дворцовите слуги. Тъжеше дори за Приам, който стоеше неподвижно, хванал нагръдника и с изписано неверие на лицето. В очите, с които гледаше урната, се четеше опустошение.

Ала сърцето и бе изпълнено с непреодолима радост. Ръцете и се вкопчиха в гърлото от страх, че ще извика от щастие. Беше свободна!

После Приам обърна гръб на императора и отиде с несигурни крачки до трона си. Там се

свлече, все така прегърнал нагръдника. Откъм хетския антураж се разнесоха шокирани възгласи. Никой не седеше в присъствието на императора. Андромаха погледна към Агатон, очаквайки принцът да се намеси, за да успокои напрежението, но той беше почти парализиран, гледащ баща си с изражение, колебаещо се между тъга и шок. Тя му съчувстваше. После тъмнокосият Диос плавно пристъпи напред и се поклони ниско на Хатусилис.

- Моите извинения, велики господарю. Баща ми е преизпълнен с мъка. Не иска да обижда никого. Приам и синовете му са, както винаги, най-верните ти последователи.

Императорът заговори и думите на преводача проехтяха в притихналия мегарон:

- Няма обида. Когато падне велик герой, е редно, мъжете да изразят истински чувствата си. Смелостта на Хектор наистина спечели за нас битката. Не бих очаквал по-малко от него. Затова и сметнах, че е редно самият аз да дойда в този далечен град, така че всички да знаят, че принцът ви е почитан от онези, на които е служил най-героично.

С тези думи императорът се обърна и излезе от мегарона.

III

Малко преди мръкване една закачулена и обгърната с наметало фигура се промъкна през Дарданската порта в Долния град. Един от стражите мерна лицето на мъжа и се обърна да сподели нещо с другаря си, но той се намираше по средата на един Добър виц за хет, кон и магаре, така че първият войник се засмя и не каза нищо. В крайна сметка нямаше смисъл да разпитват всеки, който излиза от цитаделата.

Закачуленият се насочи към източната част на града, където инженерите дълбаеха широк защитен ров, предвиден да спира настъпващи коне и колесници. Къщите край него бяха опразнени, за да не пречат обитателите им на работата. Но изкопите бяха разкрили множество погребални делви отпреди много поколения, които сега трябваше да бъдат внимателно изровени и преместени на друго място, югоизточно от града.

На светлината на сивкавия здрач мъжът откри бяла къща с жълт знак като следа от лапа на вратата. Той се огледа и бързо влезе в изоставеното жилище. Зачака в сенките. Не след дълго към него се присъединиха още двамина.

- Тук ли си? - попита тихо мъж с червеникава коса.

Закачуленият излезе от сенките.

- Тук съм, Ерекос.

Гласът на микенския посланик издаваше напрежението му:

- Без имена, принце, моля те.

Другият мъж изсумтя.

- Това скривалище е добре избрано. На сто крачки околоръст няма никой. Боят се, че призраците на умрелите бродят около тази местност.

- Може и да са прави - каза нервно посланикът.

- Нека не губим време в религиозни спорове - отсече третият висок белокоос войн. - Смъртта на Хектор е дар от боговете. Трябва да използваме този шанс.

Последва тишина.

- Ами хетите, Коланос? - попита студено закачуленият. - Мислиш ли, че можем да разпалим бунт, докато императора е в Троя? Имаш ли представа какви войски могат да събере синовете му? А те ще пропищят от радост при такава възможност. Независимостта на града зависи от три прости факта. Плащаме огромни данъци, за да финансираме хетските войни, далеч сме от центъра на империята им и пращаме най-добрите си войни да им помагат. Но

мнозина гледат на Троя огромна завист и алчност. Не бива да ги обиждаме или да им даваме възможност да поискат погрома ни.

- Всичко това е истина, принце - намеси се Ерекос. - Но дори и да изчакаме оттеглянето на императора, той няма ли да прати мъже на помощ на Приам?

- Не и ако царят е мъртъв - каза закачуленият. - Добре известно е, че Хатусилис не го обича много. Кой ли изобщо го обича? Императорът има много по-важни грижи от домашните проблеми на Троя. Хетската армия си тръгва на разсъмване. Когато Хатусилис чуе, че Приам е умрял, ще пратя вестоносец, който да го увери в моята вярност. Вярвам, че ще я приеме. Трябва да бъдем търпеливи и да изчакаме още девет дни.

- За теб е лесно да си търпелив в двореца си - изсъска Коланос. - Но е далеч по-трудно да криеш четири галери близо до брега толкова дълго време.

- Лесно? - възкликна закачуленият. - Нищо в това начинание няма да бъде лесно. Имам верни войски... но тази вярност ще залинее, когато почнат убийствата. Лесно? Мислиш ли, че е лесно да победи орлите? Всеки от тях е участвал в много битки. Били са повишени заради смелостта и способностите си. Обучавани са от Хектор.

- И ще умрат също като него. Никога преди не са се изправяли срещу микенски войни - отвърна Коланос. - А водят най-добрите с мен. Непобедими. Орлите ще паднат.

- Дано си прав - каза принцът. - Ще имаме и предимството на изненадата. Но Въпреки това е жизненоважно да не се отклоняваме от плана. Ако изключим орлите, единствените хора, които ще умрат, трябва да са онези, които са в мегарона по време на атаката. Приам и онези негови синове и съветници, които са наоколо. Смъртта им трябва да е бърза, а дворецът - превзет преди разсъмване.

- И защо да чакаме девет дни? - попита Ерекос. - Толкова Много ли ти трябва?

- Царят постоянно сменя войските, които пазят Горния град - отвърна принцът. - Трябва ми време, за да съм сигурен, че и двата отряда ще са ми верни.

- С две хиляди войника срещу стотина орли, защо изобщо се тревожиш? - попита Коланос.

- Няма да имам две хиляди войника. Трябва да разбереш сложността на всичко това, Коланос. Моят отряд ще се бие за мен безропотно. Другите троянски войски ще ми служат вярно, щом стана цар. Мъжете, пазещи стените, ще изпълняват заповедите на един от моите хора. Той ще подsigури портите да се затворят и никой да не мърда от поста си. Но дори той може да им нареди да нападнат двореца и да убият царя. Защо ми трябваш ти и хората ти? Защото троянските войски не бива да се използват за убиването на Приам и синовете му. Моят отряд ще задържи двете дворцови порти и стените и ще се пребори с орлите. После, когато царят и последователите му са изолирани в двореца, твоите микенци ще нападнат мегарона и ще избият всички.

- Ами царските дъщери и жените в двореца? - попита Коланос.

- Хората ти могат да се забавляват със слугите. Но не бива да нараняват благородничките по никакъв начин. Забавлявайте се с останалите както намерите за добре. Има обаче една жена на име Андромаха. Висока е, с дълга червена коса и прокълнатата с твърде много гордост. Сигурен съм, че хората ти ще намерят начин да я смирят. Ще се радвам да я чуя как се моли.

- Така и ще бъде. Обещавам ти - каза Коланос. - Няма нищо толкова сладко след битката, колкото писъците на пленени жени.

- Мислите за изнасилвания трябва да останат за след победата - каза Ерекос. - Кажи ми, принце, какво ще стане с , останалите войски в близост до града? Казармите в Долния град разполагат с огромно количество бойци, а в равнината, Симоея има и конници.

Принцът се усмихна.

- Както казах, портите ще са затворени до съвване. Познавам генералите на другите войски. Те ще ми се закълнат във вярност... ако Приам е мъртъв.

- Мога ли да поискам една услуга? - попита Коланос.

- Разбира се.

- Искам предателят Аргуриос да бъде поканен в мегарона в тази нощ.

- Луд ли си? - извика Ерекос. - Искаш най-великият войн на Микена да стои насреща ни?

Белокосият се засмя.

- Но той ще е невъоръжен. Нали, принце?

- Да. Всички оръжия ще останат при портата. Царят не допуска мечове и кинжали около себе си.

Ала Ерекос не се успокои.

- Той беше невъоръжен и когато надви петима въоръжени убийци. Струва ми се, че рискът не е оправдан. Мнозина от войните край теб все още го уважават много. Моля те, оттегли желанието си, Коланос.

- Цар Агамемнон го иска мъртъв - отвърна микенецът. - Иска го убит от неговите някогашни другари. Наказанието ще е достойно за предателството му. Няма да оттегля желанието си. Какво ще кажеш, принце?

- Съгласен съм с Ерекос. Но ако държиш, ще се погрижа.

- Държа.

- Значи ще бъде сторено.

28

ЗА ДРЕВНИТЕ БОГОВЕ

I

ГЕРШОМ НИКОГА НЕ БЕ ОБИЧАЛ ДА ЯЗДИ. В Египет конете бяха малки, а движението на хълбоците им - ужасно неудобно за тежък мъж. Освен това се чувстваше и леко смешен с дългите си крака, висящи почти до земята. Но тесалийците отглеждаха коне, които сега можеше да язди с радост. Точно под шестнадесет педи, със златни тела, бяла грива и опашка, животното почти летеше над земята. В пълен галоп гърбът на звяра почти не се движеше и Гершом можеше да се отпусне и да се наслаждава на скорост. Хеликаон яздеше до него. Жребецът му беше близък на неговия. Заедно профучаха през откритата земя под бледото облачно небе, докато накрая Хеликаон не забави коня си. После го потупа по дългия врат. Гершом спря до него.

- Невероятни животни - каза той.

- Добри са, ако искаш скорост - каза Хеликаон. - Но не стават за война. Твърде игриви са и податливи на паника, когато мечовете задрънчат и полетят стрели. Кръстосвам ги с нашите попита. Може би темпераментът на техните жребчета ще е по-спокоен.

Те обърнаха конете и потеглиха обратно към мястото, където товарното им пони ги чакаше и пасеше спокойно. Хеликаон взе въжето му и двамата тръгнаха на югозапад.

Гершом се радваше, че отново са на път. Крепостта на Дарданос все още му напомняше света, който бе изгубил, въпреки че беше грубо жилище в сравнение с дворците у дома. А и се радваше на компанията на Златния по пътя към Троя.

- Не мисля, че онзи търговец щеше да ме предаде - каза той, докато яздеха.

- Може би не умишлено - отвърна Хеликаон. - Но хората обичат да клюкарстват. Троя е по-голяма и там няма толкова сериозен шанс да те разпознаят.

Гершом огледа безличния пейзаж. Старият генерал Павсаний бе предупредил Хеликаон, че из тези хълмове има бандити, и го бе помолил да вземе отряд войници като лична стража. Царят отказа.

- Обещах да направя тези земи безопасни - каза той. - Водачите сега ме познават. Ако видят царя си да язди през териториите им без въоръжен ескорт, ще почувстват сигурност.

Павсаний не беше убеден. Гершом също не вярваше в това.

Щом потеглиха, той се увери, че Хеликаон просто е имал нужда да се измъкне от Дарданос и капана на задълженията на властта. Но с всяка следваща миля царят ставаше все по-напрегнат. Тази нощ лагеруваха в хълмовете под няколко кипариса.

- Какво те терзае? - попита египтянинът.

Хеликаон не отвърна, а вместо това добави още дърва към малкия огън. После се вгледа в тях. Гершом не повтори въпроса и след малко царят заговори:

- Харесваше ли ти да си принц?

- Да, много... но не толкова, колкото на полубрат ми Рамзес. Той отчаяно желаше да стане фараон, да води египетската армия в битка, да построи собствени стълбове в Храма в Луксор, да види лицето си издялано върху огромни статуи. Докато аз просто обичах да бъда глезен от красиви жени.

- Не те ли смущаваше това, че те го правят само защото са задължени?

- Защо да ме смущава? Резултатът е същият.

- Само за теб.

Гершом се изкикоти.

- Вие, морските хора, мислите твърде много. Робините в двореца бяха там за мое удоволствие. Това беше целта им. Какво значение има дали са искали да бъдат робини? Когато си гладен и решиш да убиеш овца, спираш ли, за да помислиш какво мисли тя по въпроса?

- Интересно разсъждение - отбеляза Хеликаон. - Ще помисля над него.

- Няма какво да мислиш - възрази Гершом. - То трябваше да приключи спора, не да го разпали.

- Целта на спора е да изучава проблемите, а не да ги прекратява.

- Добре. Тогава нека поспорим за причината на първо началния ти въпрос. Защо ме попита дали ми е харесвало да съм принц?

- Може би просто съм си търсил тема за разговор - отвърна Хеликаон.

- Не. Първата причина беше, за да отклониш въпросите ми за тревогите си. Втората е по-сложна, но пак свързана с тази.

- Е, сега ме заинтригува. Просветли ме.

Гершом поклати глава.

- Трябва ти просветление ли, Златни? Не мисля. В Египет имаше статуи на мистични зверове, които винаги са ме впечатлявали. Създания с глави на орли, тела на лъвовете и опашки на змии. Дядо ми казваше, че всъщност представляват хора. Всеки от нас е смесица от много зверове. Има го дивакът, който би откъснал сърцето на врага, за да го изяде сурово. Има го любовникът, който съчинява песни за жената, впримчила душата му. Има го бащата, който държи детето до себе си и би умрял, за да го предпази от злини. Три създания в един човек. А има и други. Във всеки от нас е сбор от всичко, което някога сме били - сърдитото дете, арогантния младеж, безпомощното бебе. Всеки страх от детството се крие някъде вътре. - Той почука слепоочието си. - И всяка героична или страхлива постъпка, всяка щедрост или злоба.

- Това е много интересно - каза Хеликаон. - Но сякаш току-що попаднах в мъгла. Какво

всъщност искаше да кажеш?

- Ето какво. Прекарваме живота си, плавайки в мъглата с надеждата никой слънчев лъч да вложи смисъл в битието ни.

- Аз зная кой съм, Гершом.

- Не, не знаеш. Кой си ти? Човекът, който се тревожи за тайните желания на робините, или онзи, който отрязва главата на земеделец, отворил си устата в неподходящ момент? Богът, който спасява дете на Кипър, или лудият, изгорил до смърт петдесет моряка?

- Този разговор изгуби привлекателността си - каза Хеликаон със студен глас.

Гневът се надигна в Гершом.

- Разбирам - каза той. - Значи може да се спори само за неща, които не засягат действията на Златния. Сега вече наистина се превръщаш в цар, Хеликаон. Скоро ще се заобиколиш с лицемери, които ще шепнат похвали за величието ти и няма да те критикуват.

Той извади одеялото си и легна с лице към огъня. Сърцето му биеше учестено. Нощта беше студена, а вятърът носеше миризма на дъжд. Раздразнен беше от собствената си яростна реакция. В действителност той много харесваше младия цар и му се възхищаваше. Хеликаон беше способен на огромна доброта и вяроност. Освен това беше смел и се ръководеше от принципи. Тези качества бяха редки, поне доколкото Гершом познаваше хората. Но познаваше и опасностите, с които царят щеше да се сблъска с нарастване на властта си. Не след дълго египтянинът отметна одеялото и стана. Хеликаон седеше облегнат на едно дърво, наметнат с одеяло.

- Съжалявам, приятелю - каза Гершом. - Нямам право да те възпитавам.

- Не, нямаш - отвърна Хеликаон. - Но мислих доста над онова, което каза, и в него има истина. Дядо ти е бил мъдър човек.

- Така е. Знаеш ли историята за Озирис и Сет?

- Египетски богове, които воюват помежду си?

- Да. Озирис е добрият герой - господарят на светлината. Сет е неговият брат - зло и покварено създание. Двамата са в постоянна смъртоносна война. Дядо ми ми разказваше за тях, когато бях млад. Казваше, че всички носим битката на Озирис и Сет в себе си. Всеки от нас е способен на състрадание и любов, или на омраза и ужаси. За съжаление сме способни да изпитваме наслада и от двете.

- Зная, че е така - каза Хеликаон. - Почувствах го, докато онези моряци горяха. Споменът ми носи само срам.

- Дядо ми би казал, че когато си изгорил онези моряци. Сет е доминирал в душата ти. А Озирис е онзи, който се срамува. За това не ти харесва да си цар, Хеликаон. Подобна власт приближава Сет до пълния контрол. А ти се боиш от човека, който ще станеш, ако Озирисът в теб бъде убит.

Гершом замълча. Хеликаон добави още дърва в огъня, а после отиде до товарното им пони и извади малко хляб и сушено месо. Тишината се проточи, докато двамата се хранеха. После царят се излегна до огъня и се покри с наметалото си.

Египтянинът закъмува за кратко. Нощта стана по-студена и не след дълго проехтя гръмотевица. Небето се озари от мънии. Хеликаон се събуди и двамата изгичаха до мястото, където бяха вързали конете си. Животните бяха изплашени, с уши, притиснати до главите им. Царят и Гершом ги отведоха на открито, далеч от дърветата.

Започна да вали. В началото дъждът бе слаб, но скоро стана порой.

Отново проблесна светкавица и на нейната светлина Гершом видя пещера малко по-нагоре в хълма. Той повика Хеликаон и двамата поведоха жребците по пътеката. Не беше лесно. Златните коне бяха нервни, точно както царят ги беше описал, и постоянно се

опитваха да се отскубнат. Малкото пони с багажа им беше по-спокойно, но и то се дърпаше от въжето, когато изтътнеше някоя гръмотевица. Щом достигнаха пещерата, и двамата мъже бяха изтощени.

Те вкараха конете вътре и ги завързаха. После седнаха на входа, за да гледат как бурята се носи над земята.

- Преди обичах бурите - каза Гершом. - Но след корабокрушението... - Той потрепери при спомена.

- Бързо ще мине - отвърна Хеликаон. После погледна египтянина. - Благодаря ти за откровеността.

Гершом се разсмя.

- Вечното ми проклятие - винаги да казвам каквото мисля. Не мога да си спомня човек, когото да не съм обидил по едно или друго време. Дълго ли мислиш да останеш в Троя?

Хеликаон поклати глава.

- Само ще присъствам на прощалния пир за Хектор. - Внезапно потрепери. - Дори само думите смразяват душата ми.

- Приятели ли бяхте?

- Повече от приятели. Все още не мога да приема, че е мъртъв. - Той се усмихна. - Преди пет години яздех с Хектор. Приам го беше пратил заедно с двеста мъже от Троянския кон в Тракия, да помогне на местния цар срещу някакви нападатели. Преследвахме вражеската сила през горите и те ни устроиха засада. Когато успяхме да си пробием път с бой, осъзнахме, че Хектор не е с нас. После някой си спомни, че е видял как го удрят с камък по главата. Падаше мрак, но ние се върнахме бързо на мястото на битката. Бандитите бяха прибрали телата на своите хора. На земята имаше само шестима от нашите мъртви, но Хектор не бе сред тях. Тогава разбрахме, че са го пленили. За тракийците е известно, че измъчват пленниците си, режат им пръстите или им вадят очите. Пратих съгледвачи и тръгнахме да търсим лагера им. Открихме го точно преди съмване, а когато се промъкнахме наблизко, чухме звуци на веселие. И тогава го видяхме на светлината на огъня - висок, с голяма чаша вино в ръка. Хектор. Забавляваше пияните бандити с неприлични истории, а те умираха от смях. - Хеликаон въздъхна. - Такъв ще го запомня.

- Но имаш и друга причина за това пътуване - каза египтянинът.

- Ти гадател ли си, Гершом?

- Не. Но те видях да говориш с годеницата на Хектор и чух да я наричаш богиня.

Хеликаон се засмя.

- Да, така е. Влюбен съм в нея, Гершом. Ако и тя изпитва същото към мен, искам да я направя своя жена, макар че в замяна вероятно ще трябва да предложа на Приам планина от злато.

- Ако изпитва същото? - повтори египтянинът. - Какво значение има? Купи я, независимо от това.

Хеликаон поклати глава.

- Можеш да купиш злато, ярко като слънцето, и диаманти, бледи като луната. Но не можеш да купиш слънцето. Не можеш да купиш луната.

II

Когато зората приближи, Лаодика се уви в шала си и излезе от двореца. Улиците бяха тихи и празни, ако се изключеха няколко бездомни кучета, ровещи за отпадъци. Тя обичаше да върви, особено в свежия утринен въздух, и вероятно познаваше града и ежедневието живот

в него по-добре от всеки войник или наемник. Знаеше кой пекар прави първите пресни и ароматни самуни още преди пукването на зората. Познаваше проститутките и обичайните им места не по-зле от тези на троянските отряди. Разбираше кога се е родило първото агне в края на зимата, защото Поимен - древният овчар, благословен с четири поколения синове - отваряше единствената си делва с вино за годината и се напиваше до безсъзнание, а после преспиваше на улицата, изгонен от къщи от дребната си, но свирепа жена.

Лаодика излезе от града. Стъпките и я отведоха по моста през новия защитен ров, а после към Скамандър.

Речната долина бе потънала в тежка сива мъгла. Отвъд хълмовете все още бяха окъпани в розово, въпреки че слънцето изгриваше в небето зад гърба и. Не чуваше никакви звуци, освен кукуригането на петлите и блеенето на овце в далечината.

Приблужи се към гробницата на Илос, разположена на малък хълм между града и реката. Илос бе нейният прапрадядо и герой на Троя. Хектор често идваше тук, за да говори на предшественика си, когато бе разтревожен. Затова и тя бе дошла, търсейки утеха.

Лаодика се изкачи по ниския склон и седна на ниско подрязаната трева, загледана в града. Тялото и вече не беше заето, затова мъката отново я погълна и в очите и бликнаха сълзи.

Как можеше да е мъртъв? Как можеха боговете да са толкова жестоки?

Тя го виждаше в ума си, заразителната му усмивка повдигаше духа ѝ, докато слънцето блестеше в златото на косата му. "Беше като зората, мислеше си Лаодика. Когато влезете някъде, всичко се разведряваше." Докато тя бе малка, Хектор винаги беше скалата, при която да дотича, когато е изплашена. И именно той би убедил Приам да позволи на Аргуриос да я вземе за своя жена.

Тогава почувства срам, а с него и тежестта на вината. Заради това, че е отишъл в Елисейските полета ли си тъжна, или мислиш за себе си?

- Съжалявам, Хектор - прошепна тя. После сълзите отново потекоха.

Върху нея падна сянка и тя погледна нагоре. Яркото слънце се намираще зад фигурата и за момент блестящият нагръдник пред подутите и от плач очи я накара да мисли, че духът на брат и е дошъл да я успокои. После той коленичи до нея и тя видя, че това е Аргуриос. Не го беше виждала от пет дни и не му беше изпращала съобщения.

- О, Аргуриос, не мога да спра да плача!

Той я прегърна през рамото.

- Видях същото из града. Трябва да е бил велик човек и съжалявам, че не го познавах.

- Откъде знаеше, че ще съм тук?

- Ти ми каза, че когато си притисната от грижи, обичаш да бродиш из града по зазоряване. Разправяше ми за стар овчар по тези хълмове.

- И как се сети, че днес ще съм тук?

- Не съм. Вече пет дни стоя на Скейската порта по зазоряване.

- Съжалявам, Аргуриос. Не съобразих. Трябваше да ти пратя вестоносец.

Последва мълчание, а после Лаодика попита:

- Къде са телохранителите ти?

Той се усмихна. Нещо рядко при него.

- Сега съм по-силен и по-бърз. Преди няколко дни обикалях града, а после свих рязко и ги пресрещнах. Казах им вече нямам нужда от услугите им и те се съгласиха да ме оставят.

- Просто така? Помоли ги и си тръгнаха?

- Говорих много... твърдо - каза той.

- Тоест си ги изплашил?

- Някои се плашат лесно - отвърна Аргуриос.

Лицето му се намираше на сантиметри от нейното и когато го погледна в очите, болката и тъгата, натрупани през последните няколко дни у Лаодика, намаляха. Това лице се появяваше често в мислите ѝ. Очите му не бяха просто кафяви, каквито ги помнете, а имаха златисти петънца в тях. Веждите му бяха красиво оформени. Гледаше я спокойно и тя сведе очи. Усети топлина в стомаха си и внезапно осъзна много ясно триенето на плата по кожата си.

Почувства докосването му и видя как дланта му нежно я гали. Топлината в стомаха ѝ се засили.

Тя се пресегна и започна да развързва вървите, държащи нагръдника на Аргуриос на място. Силната му ръка я спря.

- Ти си царска дъщеря - напомни ѝ той.

- Не ме ли искаш?

Лицето му почервения.

- Никога не съм искал нещо по-силно през живота си.

- Царят няма да ни позволи да се оженим, Аргуриос. Той ще те прогони от Троя. Ще отпрати и мен. Не мога да понеса тази мисъл. Но имаме този миг. Това е нашият миг, Аргуриос!

Ръката му се отдръпна. Дори и като дете, тя бе помагала на Хектор да слага и маха бронята си. "Имам малко умения, каза си Лаодика. Но едно от тях определено е това." Сръчно развърза вървите и Аргуриос вдигна бронята над главата си.

Той свали и колана с мечи си и го постави до нагръдника, а после издърпа принцесата край кръга от камъни до гробницата на Илос, където легнаха заедно на тревата. Тогава микенецът я целуна и за известно време не направи нищо повече. Докосването му бе нежно - по-нежно, отколкото ѝ се искаше в момента. Устните ѝ се притиснаха към неговите, устата ѝ изпитваше глад за него. Ръцете му загубиха колебливостта си я издърпаха роклята ѝ над главата. Лаодика вдигна ръце, за да се измъкне от нея. След миг и двамата бяха голи. Принцесата се опиваше от усещането на топлата му кожа, докосваща се до нейната, за твърдите му мускули под пръстите ѝ. Последва кратката болка от проникването и великолепно усещане да се слее с мъжа, когото обичаше.

По-късно лежеше замаяна от радост и удовлетворение. Беше ѝ топло, а умът ѝ бе вихър от срам и щастие. Малко по малко започна да усеща тревата под себе си и неравната земя, притисната в гърба ѝ.

Лежеше с глава, опряна на рамото на Аргуриос. Осъзна, че той не е говорил от известно време. Извъртя глава, за да го погледне. Мислеше, че е заспал, но мъжът гледаше в небето с обичайното си сериозно изражение.

Лаодика внезапно се изпълни с лоши предчувствия. Дали Аргуриос не съжаляваше за постъпката си? Щеше ли сега да я изостави? Той извърна глава и я погледна. Когато видя изражението ѝ, каза:

- Боли ли те? Нараних ли те?

- Не. Беше прекрасно. - Почувства се глупаво, но не можеше да се спре да не добави: - Беше най-хубавото нещо, което някога ми се е случвало. Прислужниците ми са ми казвали... - Тя се поколеба.

- Какво са ти казвали?

- Ами.. че е болезнено и неприятно. И наистина болеше малко - призна Лаодика, - но не беше неприятно.

- Не беше неприятно - повтори той и се усмихна леко. После отново я целуна - продължително и нежно.

Тя се излегна спокойна, а всички съмнения в ума ѝ се пиха. Очите му и казваха всичко, което имаше нужда да Никога не се бе чувствала толкова щастлива. Знаеше, че този миг ще я съпровожда до края на живота ѝ.

Внезапно тя седна, а шалът падна от голите ѝ гърди. Посочи на изток.

Голямо ято лебеди се носеше на тихите си бели криле над града и към морето. Лаодика никога не бе виждала повече от един или два и сега бе вцепенена от гледката на стотици от великите птици, летящи над тях. За момент те скриха слънце, то като жив облак.

Двамата наблюдаваха мълчаливо ятото, докато се носеше на запад. Накрая изчезна в сивата мъгла на хоризонта.

Лаодика усети докосване по голия си крак и погледна надолу. Едно меко бяло перо бе паднало върху кожата ѝ, толкова неподвижно, сякаш винаги бе стояло там. Тя го вдигна и го показа на любимия си.

- Това поличба ли е? - зачуди се.

- Птиците винаги са поличба - отвърна той меко.

- Какво ли значи?

- Когато лебедът си намери партньор, това е завинаги - каза Аргуриос и я придърпа към себе си. - Това означава, че никога няма да ни разделят. Ще говоря с баща ти утре.

- Той няма да те приеме, Аргуриос.

- Мисля, че ще го стори. Поканиха ме на прощалното събиране утре вечер.

Лаодика се изненада.

- Защо? Както сам каза, ти не си познавал Хектор.

- Обясних това на пратеника, който дойде в храма преди два дни. Той ми отговори, че принц Агатон е пожелал да присъствам.

- Само това ли каза?

- Не, имаше и предостатъчно ласкателства.

Тя се засмя.

- За това какъв смел войн и герой си и колко би било подходящо да присъстваш?

- Нещо подобно - усмихна се той.

- Поканата е огромна чест. В семейството ми вече има размирици. Баща ми е обидил много от синовете си, които няма да присъстват. Антифон е в немилост, както и Парис. А има и други. - Лаодика въздъхна. - Дори и в такъв момент той пак си играе с чувствата на хората. Мислиш ли, че ще те послуша, Аргуриос?

- Не зная. Нямам какво да предложа, освен меча си. Но мечът на Аргуриос има известна стойност.

Принцесата се облегна на него, а ръката ѝ се плъзна надолу по корема му.

- Мечът на Аргуриос е безценен - каза му тя.

29

КРЪВТА НА ГЕРОИТЕ

I

АНТИФОН ГЛЕДАШЕ ОТ ЕДИН ВИСОК ПРОЗОРЕЦ, докато посетителят си тръгваше, а стомахът му се бе стегнал от тревога. Обърна се към камината, където се охлаждаше подноса с пушена риба и царевични питки. Отхапа малко от рибата в я прокара с глътка гъсто и сладко, неразредено вино. Страхът му понамаля, но той знаеше, че ще се върне. Беше се озовал впримчен в собствената си мрежа.

Винаги бе харесвал Агатон и му се бе възхищавал. Въпреки че бяха от различни майки,

възрастта им бе почти една и съща, а като деца бяха играли заедно. Тогава дори изглеждаха еднакво - руси и синеоки. Тримата най-големи синове на Приам - Хектор, Агатон и Антифон - често бяха бъркани един с друг от гостите на мегарона. Той изгръпна, като си спомни какво казваше царят на такива хора: „Приличат си по външност, но не и като характер. Запомнете ги: Хектор, смелия; Агатон, коварния; и Антифон, глупака.” Посетителите се кискаха учтиво, а царят се усмихваше студено, изучавайки реакциите на трите момчета.

Антифон знаеше, че не е глупав. С изминаване на годините осъзна, че е по-умен от повечето хора, които познава. Именно той пръв осъзна, че е по-добре да внасят вино от Лесбос, вместо да отглеждат лози по северните земи, далеч по-подходящи за развъждане на коне, които после продаваха из цялата Велика зеленина. Това напълни съкровищницата на Приам много повече от търговията с вино. Не друг, а той предложи да реорганизират хазната и да държат богатството на царя под отчет на писмото на хетите, изписано на египетски папирус.

В резултат на това Приам, с типичното си жестоко чувство за хумор, направи Политес свой съветник, а дебелия Антифон - Господар на коня. Знаеше, че хората се смееха, щом чуеха титлата му; малцина се опитваха да го скрият. Бяха минали много години откакто за последен път успя да се качи на кон.

Отново се върна при прозореца и погледна надолу към притихналата улица. За разлика от повечето синове на царя, той предпочиташе да живее в Долния град, близо до пекарите, търговците на вино и магазините за сирене, които обожаваше. Всеки следобед след дрямката си се разхождаше по улиците в разглеждане на различните места за хранене, за да избере от най-добрите смокини и най-вкусните сладкиши. Понякога вървеше бавно надолу към далечния край на града, където млада жена на име Талея предлагаше подправени нарове и орехи с глазура от мед. Усилието да стигне толкова далеч бе голямо, но той не можеше да язди и се боеше от носилките, защото очакваше всеки миг да се счупят под тежестта му. Беше му се случвало веднъж преди две години. Още се срамуваше от това и така и повече не се бе качил на носилка.

Но този срам бе нищо в сравнение с онова, което изпитваше сега.

Когато разбра за заговора за убийството на царя, той се присъедини с плам. Приам беше тиранин, а убийството на тирани не можеше да не е почтена мисия. Царят трупаше богатство за себе си за сметка на всички други в града. Антифон познаваше хазната по-добре от всеки и знаеше това най-добре. Децата в Долния град гладуваха през зимата, робите по полетата умираха от преумора през лятото, а съкровищницата на Приам се пръскаше по шевовете от злато и скъпоценни камъни, повечето от които покрити с прах от годините. Хектор казваше в защита на баща си: “Да, царят може да бъде суров, но никога не пести от защитата на Троя”. Ала Антифон знаеше, че това не е вярно. Тракийските наемници получаваха много по-малко, отколкото заслужаваха, а градските инженери, още не бяха получили нареждания за възстановяване на слабата западна стена.

Смъртта на Хектор щеше да унищожи и последните задръжки на алчността на Приам.

Помолиха Антифон да се включи във въстанието, защото Агатон виждаше в него уменията, които щяха да му трябват, за да преустрои администрацията на града, да сключи нов договори със съседните царе и да преустрои защитата. През последните няколко дни той бе планирал трескаво до късна вечер, работейки над мечтите си за едно бъдеще, в което баща му беше мъртъв. Но днешната среща с Агатон бе сринала тези мечти и го бе запратила в отчаяние.

- Тази нощ, братко. Трябва да стоиш далеч от двореца.

- Възнамеряваш да го убиеш след прощалното пиршество?

Агатон поклати глава.

- Не след, а по време на него. Тракийците ми имат заповеди да убият всичките ни врагове тази нощ.

Антифон почувства празнина в гърдите си.

- Всичките ни врагове? Какви врагове? Каза ми, че си наел Карпофорус да убие татко.

Агатон сви рамене.

- Такова беше първоначалното ми намерение, но не можах да го намеря. Обаче помисли, братко. Смъртта на баща ни без друго щеше да е само началото. Диос и мнозина от другите щяха да започнат да заговорничат против нас. Не виждаш ли? Щеше да последва гражданска война. Някои от царете по брега биха се съюзили с нас, но други ще последват Диос. - Той вдигна ръка и бавно я сви в юмрук. - По този начин ще ги смажем до един и Троя ще остане в мир със съседите си.

- Каза всичките ни врагове. Колцина имаш предвид?

- Само онези, които биха се обърнали срещу нас. Онези, които се присмиваха зад гърбовете ни. Стотина души. О, Антифон, нямаш представа колко дълго чакам този момент!

И тогава той погледна Агатон в очите и видя за пръв път мащаба на братовата си злоба.

- Почакай! - каза той отчаяно. - Не можеш да пуснеш тракийците в двореца. Те са варвари! Ами жените?

Агатон се изсмя.

- Жените? Като Андромаха? Студена и презрителна. Знаеш ли какво ми каза? Не мога да се омъжа за теб, Агатон, защото не те обичам. В името на боговете, ще гледам как тракийците я изнасилват. Ще избият всякаква арогантност от главата ѝ. След тази нощ няма да е толкова надменна.

- Не можеш да го допуснеш! Троянските войски не бива да убиват троянски принцове! Как после ще пазят града? Нима убийците на баща ни ще седят в кръчмата и ще разправят как са прерязали гърлото на троянския цар?

- Разбира се, че е така, братко - отвърна Агатон. - Мислиш ли, че не съм се сетил за това? Щом тракийците превземат дворецовите стени, ще дойдат съюзниците ни. Именно те ще избият хората в мегарона.

- Съюзниците ни? За кого говориш?

- По здрач на брега ще слезе микенски отряд. Техните войници ще избият враговете ни.

Антифон остана безмълвен, опитвайки се да възприеме тази нова информация. Баща им говореше, че Агамемнон строи огромни флотилии, и се питаше как ли ще ги използва. Сега вече ставаше ясно. Микенците бяха преметнали Агатон. Той щеше да е цар само на думи. Агамемнон щеше да е истинската сила зад него, използвайки Троя като база за микенското нашествие на изток.

Сега Антифон погледна брат си по нов начин.

- О, братко - прошепна той. - Какво си направил?

- Какво ли? Каквото планирахме. Аз ще бъда цар, а ти - моят съветник. И Троя ще е по-силна отвсякога.

Антифон не каза нищо. Агатон поседя тихо, изучавайки лицето му.

- Все още ли си с мен, братко? - попита той.

- Разбира се - отговори Антифон, но не можа да го погледне в очите. Тишината се проточи. После Агатон се изправи.

- Е, имам още много работа - каза той. - Ще се видим утре. - Той отиде до прага, където се обърна със странно изражение на лицето. - Сбогом, Антифон - каза меко.

Принцът потрепери при този спомен.

Сега улиците бяха тихи, а сенките - издължени. Антифон погледна към стените на Горния град и блестящото злато под избледняващото слънце.

Обзе го отчаяние. Не можеше да стори нищо. Ако пратеше съобщение на Приам, щеше да издаде участието си в заговора, а това щеше да означава смърт за предателство. И дори да приемеше тази съдба, как да достигне царя? Агатон контролираше подстъпите към двореца и кой знаеше колцина войници и офицери му се подчиняват?

Помисли си за онези, които трябваше да умрат тази нощ. Повече от сто души щяха да участват в прощалното пиршество. Политес щеше да е там, а също и Хеликаон и Диос. Пред очите му изплуваха лице след лице. Да, Агатон бе прав - мнозина от тях се бяха подигравали на дебелия Антифон. Мнозина се смееха, когато Приам се подиграваше на Агатон. Но това бяха добри хора, които служеха вярно на Троя.

Той погледна към хълма и двореца на Хеликаон с каменните коне на портите. Не виждаше стражи там, но врявата около входа показваше, че дарданецът е пристигнал.

Антифон пое дълбоко дъх. Собствената му смърт не можеше да се мери с ужаса, който очакваше невинните в двореца. Реши да прати послание на Хеликаон. Той щеше да достигне царя.

Извика на прислужника си Тоас и отиде с тежки крачки до вратата. Отвън видя русокос тракийски войник, приклепнал над тялото на Тоас. Мъжът бършеше окървавен нож в туниката на стария слуга.

А други двама чакаха до прага с мечове в ръце.

Антифон знаеше, че ще умре. В този миг обаче не усещаше бликация ужас, а сякаш слънчев лъч пронизваше тъмните облаци. През целия си живот бе живял в страх - страх да не разочарова баща си, страх от провал, страх от отхвърляне. Сега нямаше страх.

Очите му срещнаха бледия син поглед на тракийския убиец.

- Той ми беше прислужник - каза меко Антифон и посочи мъртвия Тоас. - Прост човек с добро сърце.

- Ами чудесно - отвърна тракиецът с широка усмивка. - Може би ще ти служи и в Отвъдното, дебелако.

Той стана с плавно движение и се приближи към принца. Беше млад и като повечето тракийски наемници изглеждаше коравосърдечен и жесток. Антифон не помръдна. Войникът се спря.

- Е, при това тегло не можеш да бягаш - каза той. - Искаш ли да молиш за живота си?

- Нищо няма да моля от тракийски любител на кози - отвърна студено Антифон.

Мъжът присви очи, изръмжа ядно и скочи към принца. Той обаче го пресрещна. Огромната му лява ръка блокира ножа, а с дясната заби юмрук в челюстта на нападателя. Тракиецът изгуби почва под краката си, удари глава в стената и се свлече на пода. Другите двама войници извадиха мечове и скочиха към Антифон. Той изрева оглушително и се затича да ги посрещне. Мечът на единия го поряза по рамото и кръвта оплиска надиплената му синя роба. Принцът сграбчи другия и го удари с глава в лицето. Мъжът се отпусна полуприпаднал в ръцете му.

Прониза го болка. Първият тракиец го бе заобиколил, за да заби меч си в гърба му. После убиецът извади острието и вдигна ръка за нов удар. Все така сграбчил зашеметения нападател, Антифон се извъртя и го запрати срещу другаря му. Тракиецът стъпи встрани и принцът скочи напред. Мечът на убиеца се стрелна и го улучи в корема. Антифон обаче заби юмрук в брадичката на мъжа и го запрати към стената, а после падна на едно коляно и вдигна падналия меч. Надигна се с усилие и блокира свиреп удар, след което замахна към гърлото на нападателя. Не уцели момента, защото не беше добър с меч. Острието прониза бузата на

мъжа. Проряза кожата и застърга по зъбите, преди да излезе през челюстта. Убиецът изкрещя гърлено и отново го прониза. Антифон отстъпи и заби меча в черепа на тракиец. Мъжът залитна надясно я ти падна. Принцът го удари още три пъти и последният удар разкъса гърлото му.

Последният тракиец се опитваше да стане. Антифон скочи към него. Обърна късия меч като кинжал в ръката си и го заби в гърдите на мъжа, натискайки с цялата си огромна тежест. Тракиецът изкрещя и падна назад. Мечът бе толкова дълбоко забит, че само дръжката се подаваше от тялото му.

През робата на Антифон бе избила кръв. Виеше му се свят. Върна се бавно до първия тракиец. Грабна кинжала на все още зашеметения мъж и коленичи до него. Сграбчи го за яката и го обърна по гръб. Убиецът изстена и отвори бледите си очи. Антифон опря кинжала в гърлото му.

- Този дебелак е принц на Троя и кръвта във вените му принадлежи на герои и царе - каза той. - Когато идеш в Хадес, можеш да се извиниш на Тоас. Кажи му, че дебелакът е имал високо мнение за него.

Очите на тракиец се разшириха и той понечи да заговори. Антифон заби кинжала в гърлото му и го разкъса. Наблюдаваше кръвта, бликаща от ужасната рана. След малко пусна ножа и отстъпи към вратата.

“Сбогом, братко”, беше казал Агатон. Антифон знаеше, че е трябвало да разбере значението, скрито в този последен смразяващ поглед. Брат му бе излязъл от къщата, за да прати тракийците си да го убият. И защо не? Повечето от другите му братя бяха белязани да умрат.

Кръвта му продължаваше да тече. Антифон затвори очи. Не се боеше от тъмния път. Всъщност се изненада от спокойствието, което изпитваше. В мислите му се появи Хектор той се усмихна. “Дали щеше да се изненада, ако ме видеше как надвивам трима убийци?”

После отново си спомни заговора срещу Приам, синовете и съветниците му.

С огромно усилие на волята успя да се изправи на крака. Запрепъва се до задната част на къщата и си сложи дълго сиво наметало, което да скрие петната от кръв. После бавно излезе в задните градини, а оттам - в една странична уличка.

Не виждаше ясно камъните на улицата. По тях сякаш лежеше мъгла, като онази над Скамандър по изгрев-слънце. Те трептяха и блуждаеха пред очите му, а с всяка следваща разтърсваща крачка заплашваха да се стопят в мрака.

Антифон се наведе напред и болката в гърба и рамото се удвои, но той само извика тихо и продължи да върви. Крачка след крачка. После нова. И още една.

Кръвта му още течете свободно, но наметалото криеше раните и малцината хора, които го подминаваха, му хвърляха само бегли погледи. Мислеха, че е пиян или твърде дебел, за да върви нормално, така че отместваха поглед, развеселени или засрамени. Не забелязваха кръвавите отпечатъци, който оставяше след себе си.

Антифон достигна портата на двореца на Хеликаон и за известно време постоя в сянката на конете. Видя, че някакъв слуга пресича двора към главния вход, и го повика. Мъжът го разпозна и дотича до мястото, където сега се бе облегал в основата на една от статуите.

- Помогни ми - каза принцът, несигурен дали изговаря думите, или само си ги мисли.

После изпадна в безсъзнание. Нечии ръце се опитваха да го вдигнат. Не можеха. Тежестта бе твърде голяма.

Отвори очи и видя надвесен над него огромен мъж с черна брада и широки рамене.

- Трябва да те внесем вътре - каза той с египетски акцент.

- Хеликаон... Трябва да говоря с... Хеликаон.

- Няма го тук. Подай ми ръка.

Антифон вдигна немощно ръката си и няколко слуги застанаха зад него. После египтянинът се напрегна и го изтегли отново на крака, принцът се облегна тежко на гърба му и те бавно тръгнаха към двореца на Хеликаон. Щом влязоха, краката му поддадоха и египтянинът го спусна на пода.

Мъжът коленичи до него и извади нож.

- Ще ме убиеш ли? - попита Антифон.

- Някой вече се е опитал, приятелю. Не! Пратих за лечител, но трябва да видя раните ти и да спра кръвенето. - проряза плата на робата му. - Кой ти причини това?

Антифон имаше чувството, че пада от много високо. Опита се да заговори. Лицето на египтянина заплува пред очите му.

- Предатели - измърмори. - Искат да... избият всички. После мракът го погълна.

II

Аргуриос седеше смълчан в градината на храма и лъскаше нагръдника си с прокъсан парцал. Бронята беше стара и няколко от застъпващите се бронзови дискове бяха напукани. Два от лявата страна липсваха. Първият падна под удара на брадвата. Аргуриос още си го спомняше. Един млад тесалийски войник проби микенските редици и уби двама войни. Мъжът беше висок, широкоплещест и абсолютно безстрашен. Аргуриос го посрещна с високо вдигнат щит и протегнат меч. Тесалиецът реагира брилянтно, падна на едно коляно и удари с брадвата изпод щита. Ударът счупи две от ребрата на микенеца и щеше да го изкорми, ако старият му нагръдник не бе толкова качествено изработен. Въпреки изпепеляващата болка Аргуриос продължи битката и накрая рани смъртно врага си. Когато боят приключи, той намери умиращия и постоя с него. Говориха си за живота - за предстоящата жътва и стойността на доброто острие.

Когато кратката война приключи, Аргуриос отпътува до Тесалия и върна бравата и бронята на семейството на войника в една планинска долина.

Той полираше бавно и методично всеки диск. Тази нощ смяташе да говори с Приам и искаше да изглежда възможно най-добре. Нямаше големи очаквания за успех в това начинание и мисълта да го прогонят от близостта на Лаодика го караше да изпитва паника.

“Какво ще правиш, чудеше се той, ако царят ти откаже?”

В действителност нямаше представа, за това просто отпъди страха.

Когато приключи с нагръдника, Аргуриос се зае с шлема си. Той бе чудесно изработен от един цял бронзов лист. Подарък от цар Атрей. Отвътре бе покрит с кожа, която да поеме почти всеки удар, и му беше служил добре през годините. Докато го гледаше, микенецът не за първи път се удиви от уменията на ковача. Сигурно му бе отнело седмици да оформи шлема, да извае купола и извитите предпазители за бузите. Той нежно докосна издатините около темето, в които се поставяше церемониалният гребен от бели конски косми. Беше изкривен и трябваше да се смени. Аргуриос излъска Внимателно шлема. Ако не бе станал войн, щеше с удоволствие да изучи оформянето на бронз. Мечовете трябваше да станат твърди, но без това да ги направи чупливи. За шлемове и брони бе нужен по-мек бронз, който да поддава и да се изкривява, за да поема ударите. За тези различни цели в медта се прибавяха по-големи или по-малки количества калай.

След като приключи и критично огледа блестящия шлем, той го остави до себе си и започна да работи върху наколенниците. Те не бяха много добре изработени. Подарък от цар Агамемнон, който само показваше сигурното изпадане на Аргуриос в немилост.

Все още се занимаваше с тях, когато видя приближаващата се през дърветата Лаодика. Тя носеше слънчевожълта рокля с широк колан, украсен със злато. Светлата и коса се спускаше свободно, а усмивката ѝ, когато го видя, накара сърцето му да забие по-бързо. Той остави наколенниците и се изправи, а тя се спусна в прегръдката му.

- Имам много добро предчувствие за днес - каза принцесата. - Тази сутрин, когато се събудих, всичките ми страхове бяха изчезнали.

Той докосна лицето ѝ и я целуна. За момент останаха неподвижни и без да продумат. После тя сведе поглед към бронята му.

- Тази вечер ще изглеждаш великолепно.

- Искан ми се да можех да се видя през твоите очи. Последния път, когато видях отражението си, от него ме гледаше мъж прехвърлил най-добрите си години, с четвъртото лице и посивяваща коса.

Лаодика го погали по бузата.

- Никога не съм виждала по-красив мъж. Никога. - Тя му се усмихна. - Тук е много топло. Може би трябва да идем в стаята ти, където е по-хладно.

- Ако отидем там, няма да ти е хладно за дълго - отвърна той.

Принцесата се засмя и му помогна да събере въоръжението си. После двамата тръгнаха през градините.

По-късно, докато лежаха голи в тясното легло, тя му разказа за предстоящото пиршество.

- Няма да има жени. Върховната жрица на Атина ще води отделен ритуал в нашите покои. Тя е много стара и безкрайно скучна. Не съм кой знае колко нетърпелива. При теб ще е много по-вълнуващо. Ще има певци, които да пеят за славата на Хектор, както и разказвачи. - Лицето ѝ се сгърчи и тя вдигна ръка до устата си. От очите ѝ бликнаха сълзи. Аргуриос я прегърна. - Още не мога да повярвам, че е мъртъв - прошепна тя.

- Той е бил герой. Боговете са го приветствали с велико пиршество.

Тя се надигна и избърса сълзите от очите си.

- Касандра разстрои всички, като каза, че Хектор ще се върне от мъртвите. Хекуба беше толкова бясна, че я отпрати в двореца на баща и, за да слуша жрицата и да се научи да приема истината. Как мислиш, дали хората наистина се връщат от мъртвите?

- Не познавам някой, който да го е сторил - каза Аргуриос. - Казват, че Орфей е влязъл в Подземния свят, за да помоли да му върнат жената. Но това не станало. Скърбя с теб, Лаодика. Но Хектор е бил войн, а войните умират по този начин. Предполагам, че и той не би искал друго.

Тогава тя се усмихна.

- О, не и Хектор! Той мразеше войната.

Аргуриос седна до нея.

- Но как е възможно това? Всеки мъж из Великата зеленина е чувал за битките, които е печелил.

- Не мога да обясня това противоречие. Хектор е... беше... особен. Мразеше споровете и конфронтациите. Когато беше в Троя, прекарваше повечето време в имението си, отглеждаше коне и прасета. Там има голяма къща, пълна с деца - синове на мъртви троянски войници. Хектор плаща за обучението и прехраната им. Винаги е говорил с омраза за войната. Казваше ми, че дори и победата оставя лош вкус в устата му. Веднъж дори заяви, че всички деца трябва да бъдат принудени да се разходят из някое бойно поле и да видят осакатените мъртви тела. И че може би така няма да израстат изпълнени с мисли за слава.

- Както сама каза, особен човек.

Аргуриос стана от леглото и си сложи туниката. После отвори прозореца и погледна над

двора на храма. Пред масите на жреците се бяха струпали тълпи от молители.

- Днес ми се случи нещо странно - каза той. - Слязох в Долния град, за да намеря ковач, който да ми поправи бронята. Там видях тракийски войници. Много от тях пиеха. Бяха шумни и недисциплинирани.

- Да, видях ги на идване. Агатон ще се ядоса много, ако научи.

- Един от тях се довлече до мен и каза: "Ти не трябваше ли да се криеш?" Сигурен съм, че не го познавам. После друг го изтегли встрани и му каза, че е глупак.

- Не зная защо са се върнали толкова скоро - каза Лаодика. - Татко е много внимателен при разместването на отрядите. Но въпреки това тракийците бяха тук едва преди седмица. Не би трябвало да патрулират из града още доста време.

- По-добре се връщай в двореца - смени темата Аргуриос. - Трябва да се подготвя.

Лаодика си сложи роклята, а после отиде до сандъка при отсрещната стена. Върху него бяха поставени меч и ножница, малък кинжал и два запечатани с восък свитъка.

- Писма ли пишеш? - попита принцесата.

- Не. Никога не успях да се науча. Дадох ми ги в Микена, за да ги предам на посланика Ерекос.

Тя взе единия свитък и счупи печата.

- Какво правиш? - попита той. - Това са писма от царя.

- На теб вече не ти е цар - отвърна тя. - Прогони те, нали помниш? Любопитно ми е за какво пише.

- Вероятно приказки за търговия.

Лаодика разви свитъка и го огледа.

- Да - каза му след малко. - Става дума за доставки на мед и калай, а освен това иска Ерекос да е сигурен, че количествата ще се увеличат. - Продължи да чете. - И нещо за доставка на злато на "приятелите ни". Много е скучно. - Тя разви втория свитък. - Още от същото. Има и име. Карпофорус. Трябва да му се даде злато за някаква мисия. И благодарности за Ерекос, че е предоставил детайлна информация за смяната на патрулите. - Тя върна писмата върху капака на сандъка. - Царят ти пише много скучни писма. - После прекоси стаята и го целуна. - Тази вечер няма да те видя, но ще те чакам тук утре, за да чуя как е минала срещата ти с баща ми. Не забравяй, че той е много горд човек.

- Както и аз - отвърна Аргуриос.

- Е, опитвай се да не го ядосаш. Ако откаже, само сведи глава и отстъпи. Той не може да направи нищо, което да ни раздели задълго, обич моя. Ако ме отпрати надалеч, ще намеря начин да ти пратя съобщение.

- Радвам се да видя, че добиваш самочувствие.

- Просто вярвам в посланието на лебедите - отвърна тя. А после, след още една продължителна целувка, излезе от стаята.

Аргуриос се върна до прозореца. Слънцето се спускаше към хоризонта.

Той се върна към бронята си и приключи с полирането на колениците, а после и бронзовите дискове върху старата му кожена бойна пола. Накрая стигна до извитите налакътници, дадени му от войника Калиадес преди две години. Калиадес ги бе свалил от един мъртъв атинянин, а после ги отнесе до мястото, където Аргуриос почиваше след битката.

- Благодаря ти, че ми спаси живота - каза войникът.

Тогава Аргуриос не успя да си спомни.

- Носех шлем със змийска глава за украса - настоя Калиадес. - Събориха ме и един копиеносец щеше да ме прониза през гърлото. Ти скочи върху него и отклони копието с щита

си.

- Да, да - сети се Аргуриос. - Радвам се, че си оцелял.

- Донесох ти тези - каза войникът и му предложи налакътниците. Някои от приятелите на Калиадес бяха наблизно, но лазеха почтителна дистанция. Аргуриос разпозна Банокъл Едноухия и Арутрос, който бе известен с грубите си шеги. Имаше и други - нови войници, които не познаваше.

Той прие подаръка и каза:

- Чудесни са. Сега можеш да ме оставиш.

Войниците се отдръпнаха. Спомняйки си този момент, Аргуриос откри, че съжالياва, че не е поговорил с тях, за да се сблизат и опознаят.

Погледна колана и ножницата си. И те имаха нужда от лъскане, но той не възнамеряваше да носи меч в двореца.

Върху сандъка останаха и папирусите, покрити с неразбираеми символи. Мед и калай за още оръжия и броня. Злато за "приятелите ни". Тези приятели бяха троянски предатели. А що се отнася до смяната на патрулите, това можеше да означава само отрядите, пазещи града. Аргуриос не можеше да чете, нито можеше сам да си направи броня. Не разбираше от реколти, нито от тъкане на коприна и вълна.

Но онова, което познаваше по-добре от повечето живи хора, бяха стратегията и войната.

Ако Агамемнон искаше да разбере кои отряди ще пазят града по определено време, това означаваше само, че когато някой определен отряд е на пост, той ще има полза от това. Иначе нямаше да има значение кой точно патрулира по стените.

"Ти вече не си стратегосът на царя, сгълча се той. Амбициите на Агамемнон вече не те засягат."

Освен, разбира се, ако Приам не се съгласи да му даде Лаодика за жена. Тогава, по закон, той щеше да стане царски син и троянец. Колко немислима би му се сторила такава идея, когато за пръв път стъпи на борда на "Ксантос".

Сенките отвън се издължаваха. Аргуриос си сложи наколенниците, а после и нагръдника, и полата. Накрая затегна каишите на налакътниците си и се изправи.

Отиде до вратата... и се спря. Погледна назад и очите му се спряха на меча и ножницата.

После, следвайки необясним импулс, ги грабна и тръгна към двореца.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

ЩИТЪТ НА ГЕРОЯ

30

НОЩТА НА ПРЕДАТЕЛЯ

I

ЗА ХЕЛИКАОН ДЕНЯТ СЕ ОКАЗА МНОГО ИЗНЕРВЯЩ. Отиде до двореца да потърси Андромаха, но откри портите затворени. Един орел от стената му извика, че никой няма да бъде допуснат преди мръкване по заповед на Агатон. Затова той се върна в Дома на каменните коне, хвърли един шабрак от леопардова кожа на гърба на коня си и прекоси Скамандър към двореца на Хекуба, с надеждата да намери Андромаха там.

Намери сградата почти изоставена. Най-младият син на царицата, ученолюбивият Парис, седеше в сянката на няколко дървета, гледащи към залива. До него седеше набита млада жена с безлично честно лице и кестенява коса, която разглеждаше някакъв свитък.

- Майка ми спи - каза му Парис и остави собственото си четиво. - Прекара много неспокойна нощ.

- Съжалявам да го чуя. Търсех Андромаха.

- Беше тук вчера заедно с Лаодика. Днес всички са в града и се готвят за пиршеството.

- Но не и ти?

Младежът се усмихна срамежливо.

- Аз не съм поканен. Агатон знае, че не се чувствам добре сред тълпите. Тук ми е много по-добре. - Бледите му очи се спряха на младата жена. - О, извинявай, братовчедке - каза той. - Това е Елена. Тя живее при нас.

- Аз съм Хеликаон - представи се царят.

- Чувала съм за теб - каза тя меко и срещна погледа му. После бързо отклони очи и почервеня.

- Елена споделя интересите ми в историята - каза Парис и изгледа със задоволство.

- Четеш ли? - попита я Хеликаон, опитвайки да бъде учтив.

- Парис ме учи - отвърна тя.

- Тогава няма да ви притеснявам повече. Трябва да се прибера, за да се приготвя за пиршеството.

Парис стана от стола си и изпроводи Хеликаон по коридорите на тихия дворец.

- Не е ли приказна? - попита той възбудено.

Дарданецът се усмихна.

- Струва ми се, че си влюбен.

- Мисля, че съм - отвърна младият мъж щастливо.

- Кога ще се жените?

Парис въздъхна.

- Твърде сложно е. Бащата на Елена е във война с Микена. Не разбирам нищо от битки и стратегии, но Антифон ми каза, че Спарта ще изгуби тази война. Така че баща и или ще бъде убит, или принуден да се закълне във вярност на Агамемнон. И в двата случая Елена ще зависи от волята на микенския цар.

- Тя е спартанка? Парис, приятелю, значи не е за теб.

Младият принц се изпъна.

- Напротив! Тя е всичко за мен!

- Нямах това предвид. - Хеликаон пое дълбоко въздух, за да подреди мислите си. - Спартанският цар няма синове. Ако Спарта падне, Елена ще бъде омъжена за някой от военачалниците на Агамемнон, за да му осигури права над трона. А дори по някакво чудо спартанците да победят, царската щерка ще се омъжи за благороден спартанец, който да бъде обявен за наследник.

Парис изглеждаше съкрушен.

- Ами ако баща ми се намеси?

Хеликаон се поколеба. Той харесваше кроткия млад принц. От всички синове на Приам, Парис най-малко приличаше на баща си. Не се интересуваше нито от битки, нито от политически интриги. Никога не бе участвал в атлетически състезания, нито се бе опитвал да се учи да борави с копие, меч или лък.

- Парис, приятелю, ти сам каза, че не разбираш нищо от стратегии или битки. Който и да се ожени за Елена, ще може да претендира за трона на Спарта. Можеш ли да си представиш Агамемнон да допусне троянски принц на такава позиция? Дори Приам, с цялата си сила, не може да постигне това. Избий си го от главата.

- Не мога. Ние се обичаме.

- Но принцовете не се женят по любов, Парис. Боя се, че те очаква разочарование - каза Хеликаон, хвана бялата грива на коня си и скочи на гърба му. Допря пети до страните на жребеца и потегли към моста на Скамандър.

Разговорът му с принца го обезпокои. Дойде в Троя, убеден, че може да спечели Андромаха, но дали и той не беше просто заслепен от емоциите си? Защо му бе на Приам да позволява такъв съюз? Защо, вместо това, просто не я омъжеше за Агатон? Или да я вкара в собственото си легло?

Последната мисъл го разяри, а от представата му се доповръща. Докато яздеше обратно към града, умът му започна да ражда планове за действие, които ставаха все по-абсурдни. Когато премина през Скейската порта, вече дори обмисляше да отвлече Андромаха и да избяга обратно в Дарданос.

“Не се дръж като идиот!” укори се веднага.

Малката му необучена армия никога нямаше да устои на мощта на Троя. Подобно действие щеше да докара царството му до пълна катастрофа. Той се принуди да мисли разумно и да прецени какво може да предложи на Приам по отношение на богатство и търговия. Унесен в изчисления, премина бавно през града към Дома на каменните коне.

Видя двадесетина войника в двора, а с приближаването забеляза и кръв по камъните.

- Какво става? - обърна се той към един млад тракийски офицер. Мъжът го разпозна.

- Нападнали са някой, господарю Еней - каза той. - Твоят слуга не ни допуска да влезем.

Хеликаон подмина офицера и удари с юмрук по вратата.

- Кой е? - разнесе се гласът на Гершом.

- Хеликаон. Отвори вратата!

Чу отместването на резето и му отвориха. Първото, което видя, бе тялото на пода, покрито с две наметала. Кръвта бе попила в килима под него. Въпреки факта, че лицето бе покрито, Хеликаон веднага разбра, че мъртвецът е Антифон. Никой друг в Троя не беше толкова дебел. Тракийският офицер влезе след него и погледна покрития труп.

- Не знаехме какво да правим, господарю - каза Гершом и се поклони. - Този човек се довлече дотук и попита за теб. После се свлече и умря.

Хеликаон изгледа египтянина внимателно. Никога преди това не го бе виждал да сервилничи, нито някога му се беше кланял. Срещна погледа му и почувства, че има нещо повече. Затова бързо се обърна към офицера.

- Мъртвецът е Антифон, синът на Приам. Предлагам да повикаш каруца, за да отнесеш тялото в двореца.

- Така ще направя - отвърна тракиецът. После се завъртя към Гершом. - Принцът каза ли още нещо, преди да умре?

- Опитва се, господарю - отвърна египтянинът със сведена глава. - Не спираше да вика господаря Хеликаон. Казах му, че го няма. Опитвах се да спра кръвенето, но раните бяха твърде дълбоки. После той умря. Не можах да го спася.

- Защо не ни пусна да влезем? - попита войникът.

- Изплаших се, господарю. Аз съм чужденец в този град. В къщата идва човек, който след това умира, а после и други въоръжени мъже блъскат по вратата. Не знаех какво да сторя.

Отговорът явно задоволи тракиеца.

- Ще наредя да изпратят каруца - каза той на Хеликаон и излезе. Когато вратата се затвори, Гершом коленичи до Антифон и свали най-горното наметало от лицето на мъжа. Очите на Антифон бяха отворени, но Хеликаон го видя да мига. После от една странична стая излезе лечителят Макаон.

- Какво става тук? - попита объркано дарданецът.

Гершом вдигна поглед.

- Нападнали са го тракийски войници, пратени от брат му Агатон - каза той без следа от сервилност в гласа. Макаон също коленичи до Антифон и свали наметалото още по-ниско. Гърдите на принца бяха покрити с кръв и Хеликаон видя няколко шева върху множеството рани. Макаон огледа прорезите, а после постави ръка до сърцето на Антифон.

- Той е силен мъж - каза лечителят. - А и мисля, че тлъстините му са попречили на остриетата да му нанесат смъртоносни удари.

- Защо го е направил Агатон? - обърна се Хеликаон към ранения.

- Бях ужасен глупак. Не видях толкова много неща. Мислех си, че също като мен и Агатон иска да си отмъсти на Приам за обидите и разочарованията. Но той е изгубен в море от омраза. Не само към Приам, но и към всички, които някога са го обидили, поне според него. Тази нощ ще има клане. Хиляда тракийци и двеста микенци ще атакуват двореца. Всички в мегарона трябва да умрат. Всички принцове, съветници и благородници. Всички. Опитах се да го убедя, че това е лудост. Той праги трима убийци след мен. - Антифон се усмихна уморено. - Е, убих ги. Хектор щеше да се гордее с мен, не мислиш ли?

- Щеше, да. Ами жените?

Усмивката на принца се стопи.

- Сестрите ни трябва да са в безопасност. Останалите ще са просто плячка. Не знаех, че таи в себе си толкова много омраза. Бях сляп в яростта си към Приам. Трябва да избягаш от града. Щом баща ни умре, Агатон ще праги убийци след теб.

- Приам още не е мъртъв - каза Хеликаон.

- Не можеш да сториш нищо. Великите порти се пазят от отряд, подчинен на човек на Агатон. Имат заповед да не напускат постовете си и да държат портите затворени до зазоряване. Няма да дойдат на помощ на Приам. А в двореца има само стотина орли. Те не могат да спечелят срещу подобен брой нападатели.

- Ами Андромаха? Тя къде е?

- О, тя също е в списъка с враговете. Тя му отказа, Еней той сподели, че с удоволствие ще гледа как тракийците я изнасилват.

II

Беше следобедът преди пиршеството и Андромаха стоеше на балкона в покоите си, загледана над зелените хълмове на север от града. Там пасяха овце, а в далечината видя и двама ездачи, прекосяващи един хребет. "Колко ще е хубаво, помисли си тя, да съм свободна от Троя." Колко прекрасно щеше да бъде да язди безгрижно из хълмовете.

- Днес искаше обикновена бяла дреха - каза Акса и се присъедини до нея на балкона, нарушавайки унеса ѝ. Прислужницата държеше две еднакви роби. Андромаха посочи едната. Акса огледа бродерията, а после въздъхна неодобрително и се затича към кутията с шивашките си пособия. Въоръжена с игла и сребърен конец, тя седна удобно на един стол. Вече се движете по-лесно и Андромаха забеляза, че раните и са избледнели.

- Касандра е в двореца - каза прислужницата, загледана твърде отблизо в работата си. - Върна се вчера. Мълви се, че царицата ѝ е ядосана. Не спирала да повтаря, че Хектор ще се върне от мъртвите. Сигурно е трудно за една майка да има дете с болна душа.

- Душата на Касандра не е болна - каза Андромаха. - Парис ми разказа как едва не е умряла като малко дете. Имала е мозъчен огън.

- Бедното същество - каза Акса. - Моето момче няма да страда от това. Имам амулет. Носи благословията на Персефона. Местарес ми го купи.

При споменаването на името на мъжа ѝ, Акса спря да шие, а простоватото ѝ пълно лице се сгърчи от мъка. Андромаха седна до нея. Нямаше какво да каже. Пристигането на императора бе прекратило всякакви надежди, че Хектор и хората му ще се върнат.

Акса избърса сълзите с мазолестата си длан.

- Няма да стане така. Изобщо няма да стане - каза тя. - Трябва да си хубава за събирането.

- Андромаха!

Вратата се отвори с трясък. Последва дрънчене на завеси по корниз и на прага се появи Касандра. Тъмните ѝ къдрици бяха разбъркани, а синята ѝ рокля се влачеше по пода.

- Искам да отида в градините, а Лаодика не пуска! Постоянно ме връща.

Лаодика се появи зад гърба и.

- Касандра, не тормози Андромаха. Това е време на тъга. Трябва да бъдем тихи и да останем в женските покои.

- Ти не си тъжна. - Синьо-сивите очи на детето се стрелнаха към сестра ѝ. - Сърцето ти пее като птичка. Чувам го.

Лаодика се изчерви и Андромаха ѝ се усмихна незабележимо. Беше се досетила, че в живота на приятелката ѝ се е появил някой. През последните няколко дни бе станала много по-уверена в себе си, а вчера беше толкова щастлива, че на Андромаха ѝ стана хубаво само да я гледа. Надяваше се, че Лаодика ще ѝ се довери, но не я виждаше често, а когато говореха, темата за любовта не беше разисквана. Предполагаше, че принцесата може да е във връзка с някой от войниците и затова да пази тайна.

- Сърцето ми не пее, зло дете такова! - възкликна Лаодика. - Наистина си ужасна! А аз имам толкова много работа. Трябва да посрещна жрицата, а тя е толкова досадна жена.

- Остави Касандра с мен - каза Андромаха. - Компанията ѝ ми е приятна.

Принцесата въздъхна.

- Това е защото не ти се е налагало да я търпиш по-дълго време.

Тя изгледа строго момиченцето, но погледът ѝ се смекчи, защото детето наклони глава на една страна и ѝ се усмихна в отговор.

- Знам че ме обичаш, Лаодика - каза то.

- Нищо не знаеш! - Тя се обърна към Андромаха. - Добре, ще ти я оставя. Но те предупреждавам, че до довечера ще имаш сиви коси и бръчки по лицето.

Когато Лаодика излезе, Андромаха каза:

- Не виждам защо да не се разходим в градините. Акса дай ми роклята. Малко раздърпан подгъв не ме тревожи. Никой няма да ме гледа в краката.

Прислужницата и очевидно не бе щастлива от това решение, но ѝ подаде дрехата. Тя съблече зелената си роба и сложи бялата. Акса ѝ донесе красив колан, украсен със сребърни верижки.

Трите излязоха от стаите на Андромаха и тръгнаха по коридорите на женските покои, а после преминаха през високите дъбови врати, украсени със злато и слонова кост. Отвъд тях имаше стълбище, което се спускаше в мегарона на Приам. Там пък кипеше трескава дейност, докато слугите се подготвяха за голямото пиршество тази нощ. Вече пристигаха гости и Андромаха забеляза Политес и Диос, който ѝ хвърли яростен поглед. Принцът все още ѝ беше сърдит заради случая на плажа и оттогава не ѝ бе казал и една учтива дума.

- Защо хората ядат толкова много готвено месо, когато някой умре? - попита Касандра, гледайки слугите, които носеха огромни подноси печено.

Андромаха сви рамене.

- Просто традиция. Когато герой като Хектор умре, мъжете искат да седнат заедно и да си разказват истории за величието му. Казват, че боговете също участват, така че и те са

поканени да ядат и пият в чест на война.

Тя огледа мегарона. Бе идеала тук няколко пъти, но никога не ѝ се бе удавал шанс да го разгледа внимателно. Стените бяха натежали от броня и оръжия. Акса, която сега използваше всеки повод да я зарадва, започна да ѝ разказва за тях.

- Онези там - каза тя, сочейки отсрещната стена, са оръжията на Херкулес. Ето ги копията му, а онова е чукът, който с използвал, за да събори западната стена.

Андромаха вдигна поглед. Над главите им бяха разположени пет щита. Четири бяха лъскави и гладки, но средният - най-старият на вид - бе очукан и изкривен. Широк на върха и стесняващ се надолу, той бе изработен майсторски и покрит с десет кръга бронз. Върху него беше гравирана огромна змия с девет глави и войн, въоръжен с меч и факел. Каишът на щита представляваше друга сребърна змия.

- Невероятен е! - каза тя.

- Това е щитът на Илос, един от великите войни на Троя - обясни с готовност Акса. - Според легендата само най-великият герой може да го свали от стената. Царят го предложи на Хектор, но той отказа. Принц Агатон го поиска миналата година, след като спечели една битка на изток. Но царят каза, че щом Хектор не се смята за достоен да го носи, никой друг не е.

- Сега това може и да се промени - каза Андромаха. - Предполагам, че Агатон ще наследи Приам?

- Не, той ще надживее всичките си синове - каза внезапно Касандра, а високото ѝ гласче зазвуча студено и дистанцирано. Андромаха усети как косъмчетата по ръцете ѝ се изправят, а по гърба ѝ полазват тръпки. Очите на детето внезапно се разшириха от уплаха. - По стените има кръв! - извика тя и избяга нагоре по стълбите към покоите на царицата. Чуваха шляпането на сандалите ѝ по каменните стъпала. Андромаха остави Акса и се затича след бягащото момиче.

Но Касандра беше бърза и заобикаляше слугите, прокарвайки си с лекота път през гъстата тълпа. Андромаха я следваше толкова бързо, колкото ѝ позволяваше приличието. Не можеше просто да запретне дългата до глезените ѝ рокля и да се затича истински, затова просто вървеше, докато не достигна женските покои и собствените си стаи. Вратата се отвори и оттам излезе Касандра, понесла лъка и колчана ѝ със стрели.

- Ще ти трябват - каза тя. - Те идват.

31

ОБСАДАТА ЗАПОЧВА

I

ДОКАТО АРГУРИОС ВЪРВЕШЕ КЪМ ДВОРЕЦА на Приам задуха студен вятър. Търговците на площада се бореха да спуснат ленените платници на масите си. Платът се усукваше и едно от покривалата се отскубна и се понесе като платно по вятъра. Няколко мъже се затичаха след него и сред околните минувачи се разнесе силен смях.

Слънцето се спускаше над далечните острови Имброс и Самотраки, а по небето се носеха буреносни облаци.

Блъскан от вятъра, Аргуриос прекоси площада пред Храма на Хермес. Надяваше се да стигне до двореца, преди да е завалило. Не му се нравеше мисълта да се изправи пред цар Приам целия подгизнал.

Всъщност, ако трябваше да е честен, не му се нравеше мисълта изобщо да се изправя пред него.

Откак се помнеше, Аргуриос се бе чувствал неудобно по време на разговор. Винаги, без изключение казваше нещо, което или обиждаше слушателя или, в най-добрия случай, създаваше погрешни впечатления. Малцина бяха хората, сред които можеше да се отпусне истински. Един от тях бе цар Атрей и той все още тъжеше за него.

Спомняше си онази нощ до огъня на бойното поле. Аргуриос се бе сбил с един от пълководците на царя. После развеселеният Атрей седна с него и го накара да диша дълбоко и да открие спокойствието, като през цялото време се стараше да не се разсмее. Това само разгневи Аргуриос още повече.

- Не мисля, че има нещо смешно - каза той накрая.

- Естествено, че не мислиш - съгласи се миролюбиво Атрей. - Ти си Аргуриос. За теб нищо не е смешно. Ти си сериозен и отблъскващо искрен.

- Истината трябва да се цени - възрази той.

- Без съмнение е така. Но тя има много лица. Каза на Ростидес, че е идиот, защото започнал атака срещу позиция, която не е проучил. Каза, че загубите, които са му нанесли, са непрости.

- И това е истина.

- Съгласен съм. Но в действителност аз наредих на Ростидес да поведе атаката. Той само следваше заповедите ми, както е редно за верен войник. Аз идиот ли съм?

- Да - отвърна Аргуриос, - защото ситуацията си остава същата. Не е имало предварително проучване и мъжете се озоваха в капан.

- Напълно прав си, приятелю - отвърна Атрей и усмивката му избледня. - Действах прибързано и в този случай не бях особено мъдър. Ти също действа прибързано като обиди Ростидес, преди да си проучил ситуацията. И ако вярваме на собствените ти аргументи, това те прави идиот. Не е ли така?

- Тогава ще му се извиня.

- Мъдро решение. Знаеш ли, Аргуриос, винаги съм ценял честността ти. И винаги ще я ценя. Царете често се заобикалят с ласкатели. - Внезапно той се разсмя. - Всъщност и аз съм си насъбрал доста. Но винаги трябва да има някой, който да казва истината. Опитай се обаче да запомниш, че не всички мислят като мен.

- Не мога да бъда нищо различно от това, което съм, господарю.

- Зная. Да се надяваме тогава, че и двамата ще живеем дълго, нали?

Атрей умря след две години. Сега Аргуриос разбираше точно какво е имал предвид. Агамемнон не беше като баща си. Той не искаше хора, които да му казват истината.

Ами Приам?

Съмняваше се.

Спря се за миг и погледна към смрачаващото се небе.

- През целия си живот не съм те молил за нищо, татко Зевс - каза той. - Но бъди с мен днес и ме води, за да не изгубя Лаодика.

В далечината изгътна гръмотевица. Аргуриос погледна обратно към морето. На фона на залязващото слънце видя четири галери с тъмни платна, които бавно се приближаваха към далечния плаж. Последните слънчеви лъчи се отразиха по ярките шлемове и щитовете на войните на борда им.

Той продължи, опитвайки се да подреди в ума си рента към Приам.

Достигна откритото пространство пред портите и видя няколко скъпо облечени троянски благородници, които говореха с орлите на Приам. Явно имаше кавга.

- Това е недопустимо! - чу да вика някой. - Дори и кинжал? А как ще ядем? Или на пиршеството на Хектор ще има само супа?

Зад портала бяха разположени две дълги маси, покрити с мечове и кинжали.

- Съжалявам, господарю - каза един войник. - Заповедите са много строги. Никой не може да внася оръжие в мегарона. Но ще ви чакат тук на излизане.

Аргуриос разпозна в говорещия Полидорус, войникът, който бе вървял с него до плажа в деня, когато плува с Андромаха. Все така ядосан и мърморещ, гостът хвърли ножа си на масата и влезе. Тъй като светлината намаля твърде много, от двореца на царя излязоха слуги, които запалиха факли и ги разположиха по стените около портата. На пилоните до високите дворцови врати закачиха фенери.

Аргуриос изчака, докато и последният троянски благородник влезе, а после се приближи към Полидорус. Младият войник изглеждаше смутен, но му се усмихна, щом го позна.

- Ще се грижа внимателно за оръжието ти - каза той. - Това ли е мечът, който си използвал в Парта?

- Не. Онзи се счупи отдавна.

Точно тогава чуха трополене на конски копита. Един златен кон се приближи в галоп до портала. От гърба му скочи Хеликаон. Той носеше нагръдник и шлем, а зад раменете му се подаваха дръжките на два меча.

- Къде е офицерът на стражата? - извика той.

Един висок войник излезе от сенките отвъд портала.

- Аз съм Аранес, господарю. Трябва да оставиш оръжието си тук по заповед на принц Агатон.

- А ти трябва да затвориш дворцовите порти, Аранес - каза Хеликаон. - Има предатели, които искат да убият царя. Точно зад мен са. А идва и микенски отряд, който да им помогне. Точно в момента изтеглят корабите си на брега.

- Що за глупост? Да не си пиан?

- Изглеждам ли ти пиан? Принц Антифон е бил намушкан. Агатон е предател и тракийците му идват насам с намерение да убиват. А сега затвори портите или всички ще умрем.

Войникът поклати глава.

- Трябва да попитам висшестоящите. Наредено ни е да държим портите отворени.

Хеликаон постоя неподвижно за миг, а после пристъпи напред и внезапно удари мъжа в челюстта. Аранес се завъртя и падна по лице на земята. Неколцина от орлите се затичаха напред и извадиха мечове.

- Чуйте ме! - извика Хеликаон. - Смъртта идва. Съберете всички, които можете. И в името на боговете, затворете тези порти!

- Изпълнявайте! - извика им Полидорус и се втурна към първата порта. Аргуриос отиде с него и те бавно я затвори. Останалите войници тръгнаха към втората.

В този миг едно копие се заби в дървото.

От мрака отвъд към тях се затичаха въоръжени мъже, надавайки бойни викове.

А портите бяха все още отворени.

II

Хеликаон се извъртя, щом копието изсвистя. Към портите тичаха тракийски войници. Някои държаха копия, а други - къси мечове. За част от секундата, с която разполагаше, той видя, че те имат леки кожени нагръдници и кръгли кожени шлемове. Нямаха щитове. Заля го ярост. Дори не бяха се върнали в казармите да си сложат брони, толкова уверени бяха в смъртоносната си мисия. Очакваха да срещнат само няколко орела и стотина невъоръжени

мъже, скърбящи за умрял герой.

Хеликаон извади двата си двуостри меча от ножниците на гърба и се затича към струпаните на едно място тракийци. В ума му нямаше мисли за слава. Нямаше и мисли за смърт. Нямаше мисли за нищо, освен дивашко безразсъдно желание да отмъсти на тези предатели, да види как кръвта им да тече и да чуе ужасените им писъци.

Някои от тракийците се бяха хвърлили към портите, за да ги отворят наново. Двадесетината орли от вътрешната страна пък бутеха да ги затворят. Хеликаон се шмугна между двете групи и преряза гърлото на един рус войн, а после заби левия си меч във врата на втори. Атаката му бе внезапна, а оръжията му летяха, за да режат, пронизват и осакатяват. Част от войниците се опитаха да го хванат едновременно, други пък искаха да се измъкнат от мелето, ужасени от скоростта на ударите му. Няколко меча се удариха в бронята му, а едно хвърлено копие отскочи от шлема му.

Вече се намираше точно сред тях. В краката му лежаха тела, а мечовете му блестяха при всяко движение. Но дори и в опиянението от битката той осъзна, че е стигнал твърде далеч. Сега враговете бяха навсякъде около него и не след дълго щяха да го поразят в гръб или да го повалят на земята. В същия миг, в който си го помисли, един едър тракиец скочи върху него и удари бронята му с рамо. Докато падаше, Хеликаон би меч в бузата на мъжа. Нечия ръка го хвана и го задържа в крака. Видя до себе си Аргуриос. Един войник метна копието си срещу микенеца, но той се отдръпна и уби хвърлилия го със свиреп удар, който разби черепа му.

- Избийте ги до един! - изрева Аргуриос с властен глас.

Неколцина от орлите на Приам се хвърлиха в битката - високи и силни мъже с широки рамене. Те бяха тежко бронирани с огромни бронзови щитове, така че атаката им бързо проби тракийските редици. Врагът се отдръпна, за да се прегрупира.

Хеликаон понечи да тръгне след тях.

- Не сега! - извика Аргуриос и го хвана отново. - Обратно към портите!

Червената мъгла на битката се разнесе и Хеликаон се затича с другите. Тракийците твърде късно осъзнаха какво става и се втурнаха да ги преследват.

Хеликаон мина последен през затварящите се порти. В мига, в който се затръшнаха зад гърба му, Полидорус и един друг войник поставиха дългото дървено резе на мястото му.

Сега от двореца излизаха хора.

- Въоръжете се с лъкове! - изкрещя Хеликаон на войниците. - Качете се на стените. Ще дойдат още. - После се обърна към Аргуриос и каза: - Благодаря ти.

- Там имаше само петдесетина - отвърна микенецът. - Сигурно това е първата вълна. Колко са общо тракийците?

- Хиляда.

- А казваш, че има и микенци?

- Такива сведения получих.

- Мисля, че ги видях. Четири галери се приближаваха към брега, докато идвах. Поне двеста войни. Може би и повече. Мислех, че са троянци.

Цар Приам си проби път през тълпата.

- Какво, в името на Хадес, става тук? - обърна се той към Хеликаон. Дъхът му вонеше на неразредено вино и краката му не бяха съвсем стабилни.

- Предателство - отвърна Хеликаон. - Тракийците на Агатон имат заповед да убият всички в двореца. А точно в момента още двеста микенски войни се приближават насам.

Приам потърка очите си и си пое дълбоко дъх.

- Това е лудост - каза той. - Един отряд тракийци? Щом другите гарнизони чуят, ще дойдат с хиляди. А и вече се мръкна. Великите порти са затворени. Микенците няма да бъдат

пуснати.

- Грещиш, царю - каза Хеликаон. - Войниците на Скейската порта имат заповед да ги пуснат и да затворят след тях. Другите войски няма да получат достъп. Орлите тук са единствените ти верни хора в Горния град. Сами сме.

За момент Приам не каза нищо, а после се завъртя към най-близкия орел.

- Донеси ми бронята - нареди той. После отново се завъртя към Хеликаон и каза: - Ще ги удържим. И в името на боговете, ще им покажем каква цена се плаща за предателство.

- Няма да удържиш тези стени дълго - каза Аргуриос. - Не са достатъчно високи, а ти нямаш достатъчно мъже. Дори в момента те сигурно вече търсят стълби, каруци и греди... всичко, което ще им помогне да прескочат укрепленията.

- Познавам ли те? - сопна се Приам, примижавайки на светлината на фенерите.

- Аз съм Аргуриос, царю Приам.

- Онзи Аргуриос?

- Същият.

- И ти се биеш за мен?

- Така се оказва, да.

Пияният цар внезапно се разсмя, но в смеха му нямаше веселие.

- Отнеха ми Хектор. Брат му ме иска мъртъв, а градът ми е подложен на атака. А ето, че сега един микенски герой идва да ми помогне. - Той се намръщи. - О, как само ме обичат боговете!

- Споделям чувствата ти - отвърна Аргуриос. - Никога не съм мечтал да се бия за Троя. Но можем да говорим за капризните богове и по друго време. Сега трябва да въоръжим всичките ти гости, с каквито оръжия могат да се намерят в двореца. Ще ни трябва стрелци на всеки балкон, който гледа към този двор. И така обаче шансовете ни са малки.

Приам му се усмихна студено.

- Шансове, подходящи за герой, Аргуриос. Къде ми е проклетата броня?

Той се обърна и се запрепва в търсене на оръжията си.

На стените горе неколцина орли започнаха да стрелят по струпалите се под тях тракийци.

- Не можем да удържим стените дълго - повтори Аргуриос този път на Хеликаон. - Ще се върнат със стълби и въжета, и куки. Ще пълпят като мравки.

- Зная. - Хеликаон се обърна към Полидорус. - Ти влез вътре. Отведи всички по-стари съветници и слуги в покоите на царицата, надалеч от битката. После барикадирай всички ненужни входове. Увери се, че прозорците са затворени и залостени. Ако намериш сечива, дори ги закови.

Офицерът, когото бе ударил преди малко, вече се бе изправил, но все още изглеждаше замаян.

- Колко мъже има на стража при портата до женските покои? - попита го Хеликаон.

- Няколко - отвърна войникът. - Портите са заключени. Никой не може да влезе.

- Значи врагът ще изкачи стените необезпокояван - извика дарданецът. - Аргуриос, ти остани тук и поemi контрола над защитата. Ти! - Той се обърна към Аранес. - Събери двадесет добри бойци и ме последвай!

III

В дълбините на двореца Андромаха стоеше пред покоите си, вгледана в сивите очи на Касандра. В тях имаше ужас.

- Кой идва? - попита тя меко.

Момиченцето премигна.

- Кръв по стените. Кръв... навсякъде. Моля те, вземи лъка.

Детето трепереше. Андромаха пристъпи напред и взе оръжието от ръката и. Касандра и подаде и колчана с двадесетте чернопери стрели. Тя го преметна през рамо.

- Ето! Взех лъка! Успокой се, малката. Никой няма да те нарани.

- Не - съгласи се Касандра с въздишка. - Мен никой няма да ме нарани.

Андромаха протегна свободната си ръка и пое дланта на момиченцето.

- Нека слезем долу да послушаме жрицата. Казват, че била много скучна. После двете ще седнем под звездите и ще си поговорим.

- Хеликаон идва за теб - каза Касандра, докато вървяха, хванати, по широкия коридор към общата зала на женските покои.

- А защо му е да го прави? - попита Андромаха.

- Защото те обича - отвърна детето. - Но ти го знаеш, нали?

Тя въздъхна.

- Хеликаон е в Дардания.

Касандра поклати глава.

- Той яздеше златен кон през улиците. Изплашен е за теб. Знае, че кръвта идва. Дебелият му е казал. - Внезапно момиченцето започна да плаче. Андромаха постави лъка на един диван, разположен до стената на коридора, и седна, притегляйки Касандра към себе си. Прегърна я и целуна тъмната ѝ коса, за да я успокой. Бе чувала много истории за странното дете и знаеше, че нищо, което каже, не можеше да разруши илюзиите ѝ. Затова просто зачака сълзите да отминат, като я притискаше плътно до себе си.

Поседяха така известно време.

- Не искам да виждам толкова много - каза Касандра, отдръпна се и седна с гръб към стената. - Мразя това. Понякога не мога да различа сега от после.

- Това тук е сега - отвърна Андромаха. - Двете с теб седим тук.

- Двете с теб - повтори детето. После огледа коридора. - Погледни натам. Какво виждаш?

- Виждам гоблена на стената. Много красива бродерия.

- Не! Пред него.

- Коридора?

Раменете на Касандра се отпуснаха. Андромаха я видя да се усмихва на нищото, а после момиченцето махна с ръка.

- А ти какво виждаш? - попита я жената.

- Няма значение. Делфините ми казаха, че морето се променя. Изплашени са. И аз съм изплашена. Всичко се променя, Андромаха.

- Защо каза, че Хеликаон ме обича? Заради нещо, което е казал ли?

Касандра се усмихна срамежливо.

- Аз го обичам. Преди го гледах как спи. Хеликаон е в сега. Той е Повелителят на сребърния лък.

- Мислиш, че той е Аполон?

- Не, глупаче! Хеликаон е Хеликаон.

Андромаха се усмихна на детето.

- Не разбирам.

- Никой не разбира. Е, или поне никой, който чувства дъжда или горещината на слънцето.

- Това не значи ли всички?

- Трябва да вървим! Дръж лъка си в готовност. Трябва да спасим Лаодика и да я отведем

до щитоносеца.

Андромаха не можеше да измисли какво повече да каже на това странно дете, затова двете закрачиха в тишината към залата за ритуали.

Там вече имаше около двадесетина жени, облечени с широки рокли и накичени с бижута от злато и сребро. Сред тях се движеха слуги, а върху подносителите в ръцете им имаше златни чаши, пълни с вино. Андромаха видя Лаодика и ѝ помахна. До огромните двойни врати стоеше висока среброкоса жена, която носеше малък церемониален шлем от чисто злато.

- Това е жрицата - прошепна Касандра. - Не я обичам. Предсказанията и са фалшиви.

- Ако е така, хората сигурно щяха да го осъзнаят, когато не се сбъднат - отбеляза Андромаха.

Андромаха последва посоката на протегнатия пръст.

- Не, тя е много умна - отвърна момиченцето. - Миналата година търговецът Паидатес отиде да я попита дали жена му някога ще забременее. Жрицата му отговори, че боговете ще са благосклонни към него, но трябва да бъде търпелив. Каза му, че ще има син, ако не обиди боговете. После корабът му потъна и той се удави, а тя обясни, че е обидил Посейдон.

- Може би е така - предположи Андромаха.

- След тази нощ ще казва само истината и пророчествата ѝ ще са истински - каза Касандра. - Но никой няма да ги чуе.

На Андромаха ѝ се струваше, че воденето на разговор с това дете бе подобен на опитите да хванеш пеперуда. Всеки път, когато си мислиш, че ти е в ръцете, тя изпърхва надалеч.

- Тук няма много жени - отбеляза тя. - Хектор нямаше ли приятелки?

- Всички обичаха Хектор - отвърна Касандра. - И много ще се радват, когато се върне у дома. Дръж лъка в готовност.

Лаодика прекоси залата, за да стигне до тях. Носеше ярка жълта рокля и в русата ѝ коса бе вплетена златна нишка.

- Това не е място за демонстрация на стрелба - каза тя и се намръщи.

- Зная. Ще ти обясня по-късно. Виждам, че Креуса я няма.

- Тя винаги закъснява - отвърна Лаодика. - Креуса обича да се появява драматично. Мисля, че ще се разочарова. Толкова малко са дошли. Жените на най-близките съветници на татко, но никоя от приятелките на Хектор. - Тя се наведе по-близо. - О богове, жрицата ще заговори и най-омразната част от вечерта ще започне.

- Няма да говори дълго - прошепна Касандра и отстъпи с преbledняло лице. Внезапно се завъртя и се затича по коридора.

Среброкосата жрица вдигна церемониалния златен шлем над главата си и започна да припява:

- Атина, чуй децата си! Богиньо на мъдростта, чуй последователите си. Нека думите на мъката ни потекат към теб и да ни донесат мир и разбиране в тези дни на скръб.

Точно в този миг двойните врати се отвориха с трясък и в стаята нахлуха тракийски войници с мечове и копия в ръце.

Жените застинаха, шокирани. В техните покои не се допускаха мъже и определено не по време на свещена церемония.

Жрицата се разяри. Тя се втурна към тях, крещейки да напуснат незабавно или да се изправят срещу проклятието на Атина. Онова, което се случи после, встрещи Андромаха. Един едър тракиец замахна към старата жена и я запрати на пода. Церемониалният шлем издрънча и се удари в крака на близката маса. За миг последва страшна тишина. После жрицата посочи към мъжа.

- Нека богинята те порази и да прокълне семейството ти за девет поколения! - изпищя тя.

Мъжът се засмя... а после замахна с меча си. Жрицата вдигна ръка и бронзовото острие се заби в нея. Шурна кръв. Втори удар преряза гърлото ѝ. Жените започнаха да крещат и да тичат. Войниците обаче ги догониха и започнаха да ги дърпат назад.

Тогава Лаодика се затича към война, който още мушкеше гърчещата се жрица с меча си.

- Страхливо куче! - изкрещя му тя.

- И ти ли искаш да кървиш, кучко? - отвърна той и тръгна към нея. Андромаха бързо постави стрела в тетивата и я издърпа до бузата си. Когато войникът достигна Лаодика с високо вдигнат меч, черноперата стрела го прониза в окото. Той се препъна няколко крачки, изпусна меча и се свлече на пода.

- Лаодика! - извика Андромаха.

Младата жена се затича към нея. Един тракиец метна копие и то я уцели в гърба. Принцесата изкрещя и залитна. Андромаха простреля мъжа в гърлото. Още и още войници нахлуваха в общата зала. Лаодика се свлече към приятелката си. Един войн се затича към тях. Андромаха запрата стрела, която прониза кожения му нагръдник и се заби в гърдите му. Той залитна, но после продължи да ги преследва с вдигнат меч. Тя нямаше време да опъне тетивата, затова пристъпи напред да го посрещне, използвайки стрелата като кинжал. Отслабен от предната и атака, войникът замахна твърде вяло. Андромаха парира удара с ръка и заби върха на стрелата във врата му. Той падна със задавен вик.

Тя отново вдигна лъка си и сложи нова стрела на тетивата. Погледна надолу към Лаодика, която бе паднала на пода и се опитваше да изпълзи към коридора. Дългото черно копие все още стоеше забито в гърба и.

Край нея тичаха и други жени. Настана същински хаос.

И тогава изотзад се появиха други войници - царски орли водени от Хеликаон. Те атакуваха тракийците.

Андромаха дотича до мястото, където пълзеше Лаодика. Сграбчи копието и го извади. Принцесата извика, а после се свлече на пода. Андромаха запрата копието настрани и я хвана за ръката, за да я изправи на крака.

- Подпри се на мен - подкани я. - Трябва да се махаме оттук.

В мелето се хвърлиха още орли. Андромаха се затътри към двойните врати, водещи към стълбището до покоите на царицата. Няколко от войниците на Приам вече бяха там. Един от тях напусна поста си, за да вземе Лаодика в ръце.

- Отведи я в безопасност! - нареди Андромаха.

- Тази нощ няма безопасни места - отвърна той мрачно. - Но ще я отнеса горе. Ще задържим онези врати колкото можем по-дълго.

IV

Хеликаон и орлите си проправиха път с бой в общата зала. Троянците до един бяха опитни и се биеха с безкомпромисна ефективност. Имаха добри брони, а също и щитове, и шлемове, така че лесно отблъснаха тракийците обратно към двойните врати, водещи към външната порта. Двадесетимата защитници бяха многократно по-малобройни, но тракийците нямаха щитове и с леките си градски кожени нагръдници и шлемове даваха ужасни жертви. Хеликаон се биеше със студена ярост, а двата му меча поразяваха жертвите му с ужасяваща скорост.

Водещите тракийци отстъпиха хаотично, а после се затичаха право към другарите им, които все още се опитваха да нахлуят. Това увеличи хаоса, в който паникьосани войници се опитваха да си проправят път сред собствените си редици. Орлите продължаваха да ги

притискат, забивайки мечове в незащитените им гърбове и вратове. Тракийците се разпръснаха встрани от двойните врати.

Хеликаон даде заповед на войните си да се отдръпнат. Повечето се подчиниха, но четирима мъже, обхванати от бойна ярост, продължиха да преследват врага. Когато се върнаха в залата, Хеликаон нареди да затворят двойните врати. Имаше две дървени скоби за резета, но самото резе не се виждаше. От десетилетия не бе имало нужда от него и очевидно някой го беше махнал. Дарданецът прати двама войници да го намерят. От коридора вече не се чуваха звуци от битка и Хеликаон предположи, че тракийците са убили четиримата си преследвачи. Почти не им оставаше време да залостят вратите. Скоро враговете им щяха да се върнат.

- Съберете онези копия! - извика той, сочейки оръжията на мъртвите тракийци.

Орлите побързаха да изпълнят заповедта и скоро успяха да поставят девет дебели пръта в скобите.

- Това няма да ги задържи за дълго - каза един от тях. Хеликаон се огледа.

Повече от четиридесет тракийци бяха умрели тук, но сред тях се виждаха и телата на осем орела и пет жени, две, от които на преклонна възраст. Още четирима войника бяха ранени.

- Не можем да сторим нищо повече - обяви накрая той и ги поведе обратно към другите двойни врати, водещи към покоите на царицата и мегарона. Тук вече имаше резе и Хеликаон им нареди да затворят и да залостят тежките дъбови врати.

После остави двама орела да пазят входа и се качи по стълбите до покоите на царицата. В по-големите стаи откри оцелелите жени. Някои изглеждаха изплашени, други - шокирани и несигурни. Лаодика лежеше на един диван, заобиколена от Касандра и Андромаха. По изящно украсения плат бе попила кръв. Хеликаон прибра мечовете си и се приближи към тях.

Една жена на средна възраст му препречи пътя.

- Какво става? - попита го тя и сграбчи ръката му. Беше изплашена и трепереше, а лицето и бе неестествено бледо.

- Нападат ни - отвърна той със спокоен глас. - Има ни мъже, които се нуждаят от помощ. А ще има и още. Можеш ли да претърсиш покоите за игли и конец, а също и накъсаш чаршафи за превръзки?

Изражението и се успокои малко.

- Да, мога.

- Добре. Организирай и другите жени, пригответе се да се погрижите за онези, които ще имат нужда от вас.

- Кой стои зад това предателство? - попита тя.

- Агатон.

Жената се намръщи и поклати глава.

- Винаги съм го харесвала - каза след малко.

- Аз също.

Той я заобиколи и коленичи до дивана. Имаше много кръв, а Лаодика сякаш спеше. Той погледна към Андромаха.

- Копие - прошепна тя. - Удари я ниско в гърба. Спрях кървенето, а сърцето ѝ бие силно. Мисля, че ще се възстанови.

Хеликаон се пресегна и нежно отметна кичур коса от челото на Лаодика. Очите и се отвориха.

- Хеликаон! - извика тя с широка усмивка. - Мъртви ли са предателите?

- Още не.

- Те убиха жрицата. Беше ужасно. Пияни ли са били?

- Не, Лаодика. Има заговор за убийството на баща ти.

- Антифон или Диос - каза тя. - Или и двамата.

- Не. Агатон.

- О, не - прошепна тя. - Не, не може да е истина.

- За съжаление обаче е. Той е пратил хора да понижат Антифон и е наредил всички в двореца да умрат.

- Вие двамата бяхте приятели - каза принцесата. - Не разбирам. Аргуриос тук ли е?

- Да. Той е долу на двора и организира защитата.

- Защитата? - Тя изглеждаше изненадана.

- Тракийците на Агатон са обградили двореца... а на помощ им идва и микенски отряд.

- Ами нашите войски?

- Войниците в града са верни на Агатон. Мисля, че нощта ще бъде дълга.

Лаодика въздъхна, а после примижа от болка.

- Чувствам се така, сякаш ме е ритнал кон - оплака се тя.

- Раните от пронизване са такива - успокой я той. - А сега трябва да вървя. Почивай и събери силите си.

- Да, ще го сторя. Много съм изморена. Кажи на Аргуриос да внимава. Не искам да му се случи нещо.

- Аргуриос? - Хеликаон я изгледа въпросително.

- Ние ще се оженим - каза тя. - Такава е съдбата ни.

Той се усмихна, а после я целуна по челото.

- Радвам се за вас.

После се изправи и Андромаха стана заедно с него.

- Ела с мен за малко - каза ѝ Хеликаон.

Двамата прекосиха покоите и излязоха в коридор над широкото стълбище, водещо към царския мегарон. Под тях виждаха мъже, които се екипираха с оръжия и щитове от стените.

- Радвам се, че дойде - каза Андромаха.

Хеликаон се вгледа в зелените ѝ очи.

- Дойдох за теб.

- Защо?

- Мисля, че знаеш.

- Може би. Но може и да нямаме време да чуем думите. Той пое ръката ѝ и я вдигна до устните си. Очакваше тя да се възпротиви, но това не стана.

- Обичам те, Андромаха - каза той. - Обичам те от първия миг, в който те видях на плажа в Залива на сините сови. От онази нощ насам ти винаги си в сърцето и ума ми. Ако оцелеем, ще се върнеш ли с мен в Дардания?

- Да - каза тя протичко.

Той я целуна. И когато устните им се срещнаха, мисълта за опасността наоколо изчезна от ума му. Нямахше нищо друго и той знаеше, че този прекрасен момент ще остане запечатан в паметта му до края на живота му.

Когато най-накрая се отдръпнаха един от друг, студената реалност се върна на мястото си.

До края на живота му. Беше много Възможно това да е само тази нощ.

- За какво мислиш? - прошепна тя.

Хеликаон се усмихна.

- Цял живот съм чакал този миг, а не го знаех. Мислех, че предпочитам да съм тук и сега с

теб, вместо, където и да било из Великата зеленина.

32

КОПИЯ В НОЩТА

I

ПОРТИТЕ БЯХА ЗАТВОРЕНИ, ПЪРВАТА БИТКА - приключила, и Аргуриос стоеше на двора пред двореца. По стените над него четиридесетима орли, въоръжени с фригийски лъкове, чакаха следващата атака. Зад гърба си чуваше заповедите, разнасящи се откъм царския мегарон. Стоеше мълчалив и с натезало сърце.

Бе дошъл тук като микенски престъпник, решен да моли Приам да му позволи да се ожени за дъщеря му. Само за да се озове наред граждански война. Мисълта за битката не го тревожеше. Бе прекарал целия си съзнателен живот, калявайки се с бой. Онова, което го безпокоеше, докато чакаше тихо в спокойствието преди клането, бяха приближаващите се микенски войни. Ако Агамемнон се бе съгласил да подкрепи Агатон с малък отряд, той щеше да е съставен от най-добрите бойци в армията му. Аргуриос щеше да е водил битки с повечето от тях, щяха да са празнували победи заедно и да са скърбили за падналите си другари. В ума му заплуваха лицата на Калиадес Високия, Менидес Копиеносеца, Банокъл Едноухия, Ерутрос Шегаджията, Аякс Черепотрошача...

Дали сега те не се приближаваха към цитаделата?

И ако бе така, как можеше той - един микенски войн - да вдигне оръжие срещу тях?

Способен ли бе да пониже високия Калиадес и да го гледа как пада? Или да прати Банокъл в Подземния свят?

И все пак тези мъже идваха да убият бащата на жената, която обичаше. А каква щеше да е нейната съдба, ако успееша? Поне на този въпрос можеше да отговори. Макар самият Аргуриос никога да не бе изнасилвал жена, знаеше, че подобно нещо е често срещано след битка.

Изпълни го гняв, когато си представи подобна съдба за Лаодика. "Не, няма да го допусна, реши той. Ще извадя сърцето на самия Агамемнон, преди да позволя да я наранят."

Той бързо отиде до укреплението и изкачи двадесетте стъпала до мястото, където Полидорус бе коленичил зад назъбената стена. Аргуриос вдигна глава над парапета и огледа откритото пространство отвъд. Не се виждаха войници, но в сенките виждаше струпвания в тесните улици на осемдесетина крачки разстояние.

- Ще търсят стълби - предупреди Микенецът.

- И ще намерят много - отвърна войникът. - В Троя винаги някой строи нещо.

Самите стени едва надвишаваха височината на двама високи мъже. Ако врагът разположеше каруци до тях, бойците щяха да са в състояние да скочат и да се хванат за ръба. Аргуриос погледна обратно към двореца. Горен и вляво от вратите имаше дълъг балкон с широки прозорци. Ако врагът успееше да отвори портите, можеха да донесат стълбите си до стената на двореца и да нахлуят директно на горните етажи. С достатъчно мъже микенецът щеше да удържи външните стени дни наред. А с триста опитни войни - да защитава двореца от цяла орда. Беше ужасно да имаш подобна крепост и толкова малко войници, които да я бранят. - Ще вляза вътре - каза той на Полидорус. - Трябва да изуча мегарона и да планирам защитата му. Ако ни нападнат, преди да съм се върнал, пратете няколко залпа по тях и задръжте първата атака. Това е жизненоважно.

- Ще ги удържим, Аргуриос - измърмори Полидорус - цяла нощ, ако трябва.

- Няма да е цяла нощ. Ще ти обясня всичко, щом се върна.

Войникът се усмихна.

- Нещо, което да разказвам на децата си, когато пораснат, а? Че съм се бил до Аргуриос.

- Имаш деца?

- Още не. Но човек трябва да мисли в перспектива.

Микенецът слезе на бегом по стълбите до двора. Когато влезе в мегарона, видя, че всички врати, освен главните, са барикадирани. Приам седеше на трона си, облечен в изкусно изработена броня, украсена със злато и сребро. В ръцете си държеше шлем с висок гребен. Навсякъде наоколо имаше въоръжени мъже. Почти бяха оголили стените от щитове и копия. До царя стоеше принц Диос. Той не носеше броня, но имаше меч на колана си.

Аргуриос ги приближи и Приам вдигна поглед.

- Кучетата избягаха ли? - попита той, вече трезвен, Въпреки че очите му бяха зачервени и уморени.

- Не, царю. Събират стълби. Ще дойдат скоро. Трябват ни стрелци на външния балкон над вратите. Тридесет ще ни стигнат. Ще нареди на мъжете по стените да отстъпят до мегарона, когато започне истинската атака.

- А кой си ти, че да раздаваш заповеди? - попита рязко Диос, а очите му заблестяха гневно.

- Той е Аргуриос - каза Приам спокойно. - И се бие на моя страна.

- Трябва да извадим всички на външните стени - възкликна раздражено принцът. - Можем да ги удържим.

- Ти какво мислиш, Аргуриос? - попита царят.

- Ако имахме триста мъже, бих се съгласил с принц Диос. Но при толкова малко рискуваме да ни обкръжат. Ако минат зад нас, ще ни нарежат на парчета. Трябва да имаме път за отстъпление, който да издържи възможно най-дълго. Планът ми е да удържим стената за първата атака, а после тихо да отстъпим. Когато дойдат отново, ще ги ударим със залпове от стрелците на балкона.

- А после барикадираме вратите? - попита Приам.

- Не, царю. Оставяме ги отворени.

Приам се изненада.

- Обясни ми тази стратегия!

- Врагът може да ни достигане по много начини. През вратата към дворцовите градини, например. Или ако донесат стълби и се изкачат до балкона. Могат да минат и отзад. А ние искаме да ни атакуват там, където сме най-силни. Те няма да са в състояние да устоят на поканата на отворените врати. Ще бъдат привлечени като мухи на конско лайно и ще ги задържим там. Поне докато пристигнат микенците.

- В името на фуриите, татко, как можеш да му вярваш? - извика Диос. - Той също е микенец.

Аргуриос си пое дълбоко дъх, за да се успокои.

- Така е, принце. Повярвай ми, в момента ми се ще да бях навсякъде другаде, но не и тук. Ако микенците успеят, аз ще бъда убит заедно с всички вас. Имаме много малко време за подготовка и никакво за лични вражди.

Той се обърна към царя.

- Ако имаш по-добър човек от мен, който да оглави защитата, посочи го, за да се отдръпна и да се бия, където ми кажат.

- Аз съм царят - отвърна Приам студено. - Сам ще си оглавя защитата. Да не ме мислиш за слабак? Някаква антика, неспособна да вдигне меч?

- Изобщо не поставям под съмнение силата и уменията ти - каза Аргуриос. - Но ако аз бях

начело на нападателите, бих се молил на всички богове да постъпиш именно така. Ако ти умреш, те печелят. Всички до един ще се опитват да те убият. Бронята ти блести като слънцето и всяка атака ще се насочи към теб. Всяка стрела, копие и меч ще те търсят. Мъжете ти ще се бият смело... но само докато има цар, за който да го правят.

В този момент Хеликаон влезе в мегарона и застана до Диос.

- Блокирахме задните входове - каза той, - но няма да издържат дълго. Какви са заповедите ти?

Приам помълча за известно време.

- Аргуриос ме съветва да се оттегля от битката. Какво ще кажеш ти?

- Добър съвет. Този бой няма да бъде само за двореца, но и твоята защита.

- Нека аз застана начело на твое място, татко - помоли Диос.

Приам поклати глава.

- Имаш твърде малко опит, а и, както каза Аргуриос, сега нямаме време за спорове. Мъжете ще те последват, Еней. В това съм сигурен. Самият Аргуриос също е известен сред цялата Велика зеленина като стратег и боец. Какво предлагаш ти?

- Нямам голям опит в обсадите, а още по-малък в микенските бойни тактики - отвърна Хеликаон. - Бих приел водачеството на Аргуриос.

- Така да бъде. - Внезапно Приам се разсмя. - Един микенски приятел начело на защитата на моята цитадела? Харесва ми. Когато спечелим, можеш да ме помолиш за всичко и ще го получиш. Е, на твоите заповеди сме, Аргуриос.

Микенецът се завъртя към Диос.

- Ти ще командваш защитата на горните балкони. Вземи тридесет добри стрелци, както и мъжете с най-малко броня. Стените на балкона ще ги пазят от стрели. Врагът ще донесе стълби. Дръжте ги на разстояние колкото можете по-дълго, а после отстъпете към мегарона и ще се оттеглим в горните сгради отзад.

Лицето на принца бе преbledняло и на него се четеше едва удържана ярост.

- Изпълнявай! - отсече Приам.

- Това е лудост - отвърна Диос, - но ще ти се подчини, татко. Както винаги.

С това той се оттегли.

- Нека огледаме бойното поле - каза Аргуриос и тръгна да обикаля мегарона. Приам и Хеликаон го последваха. Микенецът достигна подножието на стълбите. Бяха достатъчно широки да могат на тях да се бият двама войни, застанали рамо до рамо. После погледна към коридора горе и надясно от стълбището.

- Ще разположим стрелци там. Те ще виждат добре мегарона. Трябват ни колкото се може повече стрели. Копия също, ако имаме достатъчно. Какво има отвъд онзи коридор?

- Покоите на царицата - отвърна Приам. - Те са обширни и просторни.

Аргуриос се качи по стълбите, следван от царя и Хеликаон. В стаите горе видя Лаодика, легнала на напоения с кръв диван, и седналата на пода до нея Андромаха. Мислите за защитата изчезнаха от ума му. Той свали шлема си, отиде при принцесата и взе ръката ѝ в своята. Тя отвори очи и се усмихна широко.

- Какво стана? - попита я микенецът.

- Раниха ме - отвърна Лаодика. - Но не се тревожи. Няма ми нищо. - Тя го погали по лицето. - Радвам се, че си тук. Говори ли с татко?

- Още не. Не мога да остана с теб. Имам твърде много за вършене. Ще се върна веднага, щом мога. Сега почивай.

Той целуна дланта ѝ и стана на крака. Едва когато се върна при царя и Хеликаон, видя шока, изписан по лицето на Приам. Аргуриос ги подмина и тръгна към задното стълбище.

После се обърна и прекоси множеството стаи.

- Балконите са недостъпни - каза той. - Така че врагът ще е принуден да дойде през мегарона. Мисля, че можем да удържим тракийците на вратите. Микенците вече са друга работа.

- Можем да отстъпим до стълбите - каза Хеликаон.

- Така и ще направим, но моментът трябва да е много внимателно подбран - отвърна Аргуриос и тръгна към коридора над стълбите. - Трябва да ги държим разгневени, да ги принудим да идват срещу ни. Не бива да им даваме време да спрат и да помислят. Сторят ли го, ще осъзнаят, че този коридор е ключът към победата. Веднъж влязат ли в мегарона, достатъчно е да донесат стълбите си и да се качат там. По този начин ще подминат стълбите и ще ни обкръжат.

- И как мислиш да ги държиш разгневени? - настоя да разбере Приам.

- Щом ме видят, ще тръгнат към мен. Аз ще съм тяхна цел и фокус на атаката им. Ще отстъпим към стълбите, а те ще се втурнат след нас. После сърцата им ще се изпълнят с гордост бойна ярост. Ще стоиш ли до мен, Хеликаон?

- Да.

- Добре, защото колкото и да желаят да ме убият, няма човек, когото да мразят повече от теб. Видят ли ни заедно, това ще ги заслепи и няма да могат да мислят трезво. А сега трябва да се върна на стената.

- Само един момент - намеси се Приам. - Как така дъщеря ми те поздравява с целувка?

Аргуриос видя гнева в очите на царя.

- Ти каза, че ако оцелеем тази нощ, ще изпълниш всяко мое желание. Желанието ми е да се ожена за Лаодика. Обичам я. Но наистина ли сега е времето да обсъждаме това?

Приам се отпусна, а после се усмихна студено.

- Ако утре сутрин все още съм цар, ще го обсъдим надълго я нашироко.

Микенецът замълча за момент. После се обърна към Хеликаон.

- Организирай защитниците в мегарона. После гледайте стените. Трябва да отблъснем първата атака и да им нанесем тежки поражения. Това ще смути наемниците. Когато моментът настъпи, ни елате на помощ.

- Можеш да разчиташ на мен - каза Хеликаон.

- Дано преценката ти е добра, Златни.

И с тези думи той тръгна към двойните врати и двора зад тях.

II

Полидорус се взираше през пролуката между издатините на парапета. Тракийците се събираха в сенките между сградите. Усети как гневът се плъзва по него, но го удържа. Вчера родителите на Касила най-сетне се бяха съгласили на сватбата им - в немалка степен заради намесата на Лаодика. Тя бе посетила дома им, за да поговори с майката на Касила. Освен това занесла дар на бащата - златен бокал, украсен с червени скъпоценни камъни. Тази здрава връзка с благородниците накрая го спечели. Касила бе преизпълнена от щастие, а Полидорус се смяташе за най-щастливия човек на света.

Сега имаше чувството, че участва в някаква мрачна шега на боговете. Полидорус не беше глупак. Не разполагаша с достатъчно хора да защитят двореца дори от тракийците, а какво оставаше за микенците. Веднъж щом наемниците съберяха достатъчно стълби да щурмуват стените, битката щеше да е практически приключила. Боят щеше да е свиреп и кървав, а орлите щяха да вземат ужасяваща цена от врага, но резултатът бе предрешен. Касила

щеше да скърби за него, разбира се, но тя беше млада и баща ѝ щеше да ѝ намери друг ухажор.

Аргуриос се качи на стената и застана до него.

- Някакво движение?

- Събират се. Още не съм видял никакви микенци.

- Те ще дойдат, когато се отворят портите.

- Какъв е бойният ни план? - попита Полидорус.

- Ще ги задържим тук за известно време, а после ще отстъпим в самия дворец.

- Вратите са здрави - отбеляза войникът. - Но няма да издържат дълго.

- Няма и да се наложи - отвърна Аргуриос. - Не възнамерявам да ги затварям. Искам врагът да се концентрира около тези врати. Ще ги ударим отгоре и ще ги задържим в портала.

- Но ако ги залостим, ще имаме още време, нали?

- Да - съгласи се микенецът. - Това също ще намали бойния дух на онези вътре, докато слушат ударите на брадвите по дървото. По-добре да се изправиш срещу врага очи в очи. Баща ми казваше, че стена от мъже е по-здрава от стена от камък. Виждал съм тази истина в много битки.

Полидорус вдигна глава и се вгледа в мрака. Една стрела удари укреплението близо до него и отскочи встрани.

- Всички ще измрете тази нощ! - долетя вик от сенките.

Последваха го пронизителните бойни крясъци на тракийците.

После се чу друг глас:

- Тук ли си, предателю Аргуриос?

- Тук съм, пале! - извика в отговор микенецът.

- Това ме радва! Скоро ще те видя.

- Не и докато държа меч в ръката си, безгръбначен червей. Познавам те, Коланос. Ще се криеш в сенките, докато по-смелите мъже умират заради теб. - Той се наведе към Полидорус.

- Пригответи се! Идват!

Войникът вдигна фригийския си лък и сложи стрела на тетивата. Орлите по цялата стена го последваха.

Внезапно се разнесе звук от тичащи крака и тракийците отново изпълниха въздуха с бойните си викове.

Орлите се изправиха и запратиха един залп в нападателите. Полидорус стреля втори път и видя как един мъж, влачещ стълба, падна на земята. Другарите му обаче поеха товара. Залп след залп се удряше в тракийците, но стрелците бяха твърде малко, за да спрат атаката. Няколко десетки стълби издрънчаха в стената. Една вражеска стрела отскочи от нагръдника на Полидорус. Друга изсъска край лицето му.

После тракийците започнаха да нападат стените. Той хвърли лъка си, извади листовидния къс меч и вдигна щита си. До него Аргуриос също чакаше с оръжие в ръка.

- Отдръпни се леко - каза той спокойно. - Дай ми повече място за бой.

Полидорус се отдръпна надясно.

Първият тракиец ги достигна. Войникът скочи напред и заби меча си в лицето на мъжа. Врагът отчаяно се опита да се прехвърли от другата страна на стената, но Полидорус го удари отново и той падна. Сега нощта се изпълни от звуците на битката, крясъци от болка и ярост, дрънченето на мечове и щитове. Няколко война прехвърлиха укреплението вдясно от Полидорус. Той ги атакува, забивайки меча си в гърдите на първия. Острието влезе надълбоко и се заклеши. Неспособен да го извади, той блъсна мъжа от стената на двора долу. После засили щита сив лицето на втория. Аргуриос се появи до него, проправяйки си път със

смъртоносни удари. Микенецът вдигна един паднал меч и го хвърли на Полидорус, а после извъртя, за да посрещне нов нападател.

По цялата стена тракийците печелеха позиции. Орлите не отстъпваха, а се биеха с неуморима смелост. Полидорус огледа парапета и видя, че около една трета от хората му са паднали. После Хеликаон и още тридесетина орли дотичаха през двора. Те се качиха по стълбите, за да се включат в боя. Леко бронираните тракийци започнаха да отстъпват. Някой дори скочиха от стените на улицата. Други, вече слизачи по стълбите, също заскачаха. Полидорус остави щита си да падне, грабна лъка и стреля в гърбовете на бягащите.

Обзе го неконтролируема радост. Беше жив и бе победил.

Аргуриос се приближи до него.

- Отведи ранените в мегарона и вземи всички оръжия и брони на мъртвите. Също така събери мечовете и копията на врага. Направи го бързо, защото няма да имаме много време преди следващата атака.

- Ще ги надвием отново - отвърна войникът. - Ние сме орлите и сме неуязвими.

По-възрастният мъж го изгледа отблизо.

- Това беше само първата атака. Сега ще дойдат повече, по-бързо и по-свирепо. Огледай се. Изгубихме четиринадесет мъже, а шестима са ранени. Половината от бойците по стената. Следващия път ще ни пометат. Затова и следващия път няма да бъдем тук. А сега изпълнявай.

Полидорус преодоля възбудата. Той се втурна по стълбите, като раздаваше заповеди по пътя си. Други хора заизлизаха от мегарона, за да помогнат в събирането на оръжията. Аргуриос тръгна по парапета, а от време на време край него прелиташе по някоя стрела...

III

Вървеше сред останалите по стените защитници. Също така Полидорус, сега и те бяха превъзбудени, защото се бяха сблъскали с противника и го бяха надвили. Духът им бе приповдигнат и Аргуриос не искаше да ги охлажда със студената реалност. Първата атака беше прибързана и недомислена - опит да се пометят укрепленията на широк фронт. По-добре да бяха дошли от двете страни на стената, за да разпръснат защитниците, а после да нахлуят в центъра. Следващата атака щеше да е по-добре планирана.

Но Въпреки това микенецът беше доволен. Първата битка бе окуражила защитниците и изплашила врага. Увереността на тракийците бе накърнена. Водачите им щяха да знаят, че е жизненоважно да спечелят бърза победа, за да поправят това. Сигурно в момента се бяха събрали, а Агатон се опитваше да ги вдъхнови, за да подсили смелостта им за следващата атака. Щеше да ги уверява в победата, да им обещава богатства. Аргуриос извика един войник:

- Иди при принц Диос на балкона. Кажу му, че ще се оттеглим от стената преди следващата атака. Помоли го да задържи стрелците, докато врагът не достигне двора. Той ще се струпа долу и ще е лесна цел. После иди при господаря Хеликаон. Петдесет мъже с щитове трябва да са готови да защитават входа.

Закачайки собствения си щит на гърба си, войникът се спуска по стълбите и през двора.

Аргуриос вдигна глава над парапета. Луната изгряваше и къщите и улиците се къпеха в сребриста светлина. Оттук виждаше застаналите в готовност тракийци, както и движещите се сред тях офицери. Още нямаше и следа от микенците.

Но това можеше да се очаква. Те бяха елитен отряд и нямаше да бъдат използвани толкова рано в битката. "Ще дойдат, когато сме изморени, помисли си той, и ще ударят като чук в сърцето на съпротивата." Копията и стрелите щяха да са в по-голямата си част

безполезни срещу тях. Добре бронирани и с високи извита бронзови щитове, подсилени с волска кожа, въоръжени с тежки копия и мечове, те щяха да настъпят в бойна формация и да принудят защитниците да се огънат. Копията щяха да им дадат предимството на разстоянието пред въоръжените с мечове орли. Единствената им надежда за успех срещу подобна сила беше да разкъсат формацията им. То можеше да стане на открито бойно поле, но не и в пределите на дворецов мегарон. Аргуриос знаеше, че орлите са дисциплинирани и опитни бойци. Дали обаче можеха да удържат срещу най-добрите войни на Микена? Съмняваше се.

Времето минаваше, а тракийците все така не атакуваха.

Полидорус се върна на укреплението, а после от двореца излезе и Хеликаон и се присъедини към тях.

- Кога ще дойдат микенците? - попита той.

- Когато се отворят портите. - Аргуриос се обърна към Полидорус. - Върни се вътре и събери най-високите и силни орли. Не повече от тридесет. Задръж ги настрана от първоначалната битка. Когато микенците дойдат, ще ни трябва най-доброто, с което разполагаме. Освен мечовете им, искам да имат и тежки копия.

- Да, Аргуриос.

Когато войникът тръгна, той вдигна глава над парапета.

- Мисля, че няма да чакат още много.

- Сигурно ти е тежко - каза Хеликаон, когато Аргуриос се отдръпна.

Той усети как го изпълва гняв, но го преглътна. Изгледа младия мъж до себе си.

- Съвсем скоро ще избивам собствените си другари. Ще се бия рамо до рамо с мъж, когото съм се заклел да убия. Тежко не може да опише случващото се тази нощ.

- Има моменти, когато почти можеш да чуеш как се смеят боговете - отвърна Хеликаон меко. - Наистина съжалявам за това, Аргуриос. Искан ми се никога да не те бях молил да ме придружаваш до двореца на Кигон. Ако знаех каква болка щеше причини това, нямаше да го сторя.

Ядът на микенеца отслабна.

- А аз не съжалявам за действията си от онзи ден - каза той. - В резултат на тях срещнах Лаодика. Преди това не бях осъзнавал, че животът ми е бил изпълнен с мрака на вечна зимна нощ. Когато я видях, сякаш слънцето изгря за пръв път. - Той замълча за момент, засрамен от тази емоционалност. Предполагам, че звучи като разлигавен идиот.

- Не. Звучиш като влюбен човек. Имаше ли чувството, че някакъв невидим юмрук е ударил гърдите ти? Езикът ти залепва ли се за небцето?

- Точно! Значи си го преживявал?

- Всеки път, щом видя Андромаха.

И тогава един орел вляво от тях извика:

- Идват!

Аргуриос се изправи на крака.

- Сега вече започва сериозната част - каза той.

IV

Принц Агатон гледаше своите тракийци, докато тичаха към стените. Сега нямаш бойни викове. Само мрачна решителност за убийство и покоряване, за да спечелят богатствата, които им бе предложил. Копнееше да е с тях, да се качи по стълбата и да си проправи с бой път до Приам. Искаше да бъде там, когато царят бъде захвърлен на колене, молейки се за живота си. Но все още не можеше да си го позволи. Смъртта на Приам подсигуряваше успеха

му, но ако той умреше в атаката, всички години на планиране и заговори щяха да са били за нищо. Щеше да извърви тъмния път към Хадес с провал в сърцето.

Провал.

В очите на Приам той винаги се бе провалял. Когато Агатон победи хетските бунтовници в Резос, баща му се разяри от загубите, които беше понесъл.

- Хектор щеше да ги смаже с половината от твоите мъже и една десета от убитите.

Нямаше парад за Агатон. Нямаше лаврови венци.

Нима някога е било различно? Когато бе на десет години и се боеше от мрака и тесните тъмни места, баща му го заведе в подземните Пещери на Цербер. Приам му разказа за демоните и чудовищата, обитаващи тези места, и как грешната пътека води право към мъченията на Подземния свят. Баща носеше факла. Агатон стоеше близо до него и се паникьосваше все повече и повече. Отиваха все по-надълбоко и по-надълбоко. А после достигнаха подземен поток и царят изгаси факлата в него и се отдръпна от сина си. Агатон изкрещя и го замоли да го хване за ръката.

Тишината се проточи. Той приклепна в мрака и остана парализиран сякаш цяла вечност - хлипащ и ужасен.

После видя светлина. Това беше единадесетгодишният му полубрат Хектор, който също носеше факла.

- Татко изчезна. Демоните го отнесоха - изпищя Агатон.

- Не, той те чака отвън.

- Защо ме е оставил?

- Мисли си, че това ще излекува страха ти от тъмното.

- Можем ли да си вървим?

- Няма как да изляза с теб, Агатон. Татко не знае, че съм дошъл тук. Влязох от южната страна. Ще изгасим факлата и ти ще ме хванеш за ръката. Аз ще те отведа на място, откъдето ще виждаш слънцето. После трябва да излезеш сам.

- Защо той ме мрази толкова, Хектор?

- Не те мрази, просто искала бъдеш силен. Сега ще изгася факлата. Готов ли си?

Хектор бавно го поведе през тунелите, движейки се близо до стените. Тогава Агатон не се боеше, защото усещаше топлината на дланта му и знаеше, че той не би го изоставил. Мракът бавно се вдигна и той видя слънчевата светлина, отразена от скалата.

- Ще се видим по-късно, малки братко - каза Хектор и скочи обратно в мрака.

Агатон излезе и видя баща си, майка си и двадесетина съветници, които стояха под слънцето. Когато го видя, Приам се намръщи.

- В името на боговете, момче, да не би да си плакал? Какъв позор.

Той се отърси от спомена, за да наблюдава как тракийците му прехвърлят стените. Странно, но не се чуваха звуци от битка.

Белокосият Коланос се появи до него.

- Отдръпнали са се в цитаделата.

После прозвучала виковете на ранени и умиращи мъже. Агатон знаеше какво става. Лъконосците обстрелваха струпаните в двора тракийци. Той се завъртя и извика на един от офицерите, командващи подкрепленията.

- Изпрати стрелците! Врагът се е струпал на балкона над вратите. Надупчете ги!

Войникът събра хората си и стотина стрелци се затичаха към стълбите.

Всичко трябваше да е толкова по-просто. Предполагаше се хората на Агатон да влязат в двореца, да надвият малцината стражи и да пуснат микенците да довършат клането. Вместо това портите бяха барикадирани, а защитата - организирана.

Кой би предположил, че Дебелият Антифон ще се пребори с убийците? Агатон не се съмняваше, че е оцелял достатъчно дълго, за да предупреди Хеликаон. Принцът бе чул, че ездач на златен кон е задминал тракийците му, докато марширували към цитаделата. Само Хеликаон имаше такива коне. После дойдоха и новините, че войн с микенска броня е разпръснал хората му, когато са щели да атакуват портите.

Хеликаон и Аргуриос. Двама мъже, които изобщо не присъстваха в първоначалния му план. И двамата - поканени само по молба на Коланос.

В крайна сметка действията им не можеха да сторят нищо, освен да отложат неизбежното, но все пак го вбесяваха.

Портите на двора се разтвориха.

- Пригответи бойците си - каза той на Коланос, а после прекося откритото пространство, за да сграбчи съдбата.

33

ЩИТЪТ НА ИЛИОС

I

АРГУРИОС ВЛЕЗЕ В МЕГАРОНА И СИ ПРОПРАВИ ПЪТ през трите редици орли, готвещи се да защитават широкия портал. Хеликаон се приближи към него. На гърба си носеше извит щит.

- Провери дали мъжете знаят, че трябва да останат на място - каза Аргуриос. - Ако врагът отстъпи, не бива да има преследване.

- Вече го направих - отвърна дарданецът. - Кога очакваме микенците?

- Скоро.

Аргуриос го остави и прекося мозаечния под. Трябваше му щит, но стените бяха оголени от всички оръжия и брони. И тогава го видя. Беше древен и красиво изработен, украсен с мед и син емайл. В центъра му имаше бойна сцена с участието на великия герой Херкулес, вкопчен в битка с деветглавата Хидра. Взе за момент копие то на един войник, закачи с него каиша на щита и го свали от стената.

После го закачи на гърба си и отиде до мястото, където стояха Полидорус и тридесетима орли - високи и широкоплещести мъже с мрачни лица. Той ги огледа, спря се и на очите им. Не беше сигурен за двамата и затова ги прати обратно при Хеликаон на портала. Останалите чакаха заповедите му.

- Когато дойдат микенците, искам да оформите три линии зад защитниците - нареди той. - После, по моя заповед... - Точно тогава отвън се разнесоха писъци и бойни викове - тракийците щурмуваха портала. Орлите стиснаха копията си и наместиха щитовете. - Гледайте ме и слушайте - каза Аргуриос спокойно. - Съвсем скоро ще дойде и вашият ред. Вие трябва да се изправите срещу микенците. Ще дойдат, в здрава формация. Ще атакуват портала с мисълта да разпръснат защитниците с тежестта и силата си. Когато тръгнат напред, Хеликаон ще раздели редиците си наляво и надясно. Ние ще се противопоставим на враговете с наше собствено настъпление. Това ще оформи три страни на квадрат. Нашата цел е да задържим микенците, докато мъжете на Златния ги атакуват по фланговете. Ясно ли е?

- Ясно е - каза Полидорус. - Но колко дълго могат тридесетима да удържат двеста?

- Не зная - призна Аргуриос. - Но така се създават легенди. Ще ни принудят да отстъпим. Трябва да го направим към стълбите, без да спираме да се бием. Няма да разбиваме формацията или да се разпръсваме. Всеки от вас ще стои до другарите си така, сякаш са негови кръвни братя.

Каго каза това, той завъртя щита и пъкна лявата си ръка в каиша. Видя как орлите го зяпват шокирани.

- Братя на кръвта - каза Полидорус. - Няма да те провалим, Аргуриос.

- Тогава нека се разположим зад защитниците. Три редици.

Орлите застанаха в позиция с микенеца в центъра на първата линия.

Пред тях Хеликаон и войните му вече се биеха с тракийците.

Аргуриос си пое дълбоко дъх и издиша бавно. Факлите примигваха в скобите си по стените, а звуците на войната ехтяха из мегарона. На стълбите, водещи към балкона над портала, се виждаха ранени мъже, на които помагаха да слязат. Тракийските стрелци започваха да притискат Диос и хората му. Неколцина от орлите с Хеликаон също бяха паднали и ги изтеглиха назад от битката.

Дългата нощ продължаваше.

II

Андромаха стана от мястото си до спящата Лаодика и се огледа из покоите на царицата. Сега непрестанно им водеха мъже с ужасяващи рани. Главният лечител на Приам, Зеотос, се грижеше за тях. Дългата му бяла роба бе окървавена, а ръцете му бяха поаленели. Възрастният човек бе пристигнал преди малко и веднага отиде при Лаодика.

- Добре е - увери го Андромаха. - Кървенето почти спря и тя спи спокойно.

- Всички ще спим спокойно след тази нощ - отвърна той унило.

Акса и още няколко слугини помагаха на благородничките в превързването на раните и шевове. Дори и младата Касандра бе заета с нарязване на чаршафи за превръзки. До балкона имаше шест трупа, на който бяха свалили броните и оръжията. Нямахше къде да ги сложат и затова ги бяха наредили един върху друг с преплетени ръце.

Андромаха излезе от покоите към коридора над стълбите. Тук бяха разположени колчани със стрели и купчина метателни копия. Отиде до най-лявата част на парапета и погледна към мегарона. При вратите кипеше битка и тя видя Хеликаон в мелето. Блестящата му бронзова броня беше като златна на светлината на факлите.

Зад защитниците стоеше друга група войни с високи щитове и тежки копия в ръце.

Вдясно видя царя и около дузина от съветниците му. Мнозина бяха стари мъже, но държаха мечове и копия, а няколко имаха и щитове. От мястото, където стоеше, Андромаха виждаше и отвъд бойната линия към двора. Там се бяха струпали стотици тракийци. Струваше й се невъзможно, че толкова малко защитници са удържали толкова дълго време.

Още и още ранени бяха изтеглени от боя. Видя как Приам прави знак на съветниците си и неколцина затичаха напред, за да помогнат на ранените да се изправят на крака и да ги отведа до горе. От раната в гърлото на един по-възрастен войник - може би към четиридесетгодишен - течете кръв. Той залитна към мъжете, които му помагаха, а после се свлече на пода.

Андромаха наблюдаваше как бликащата кръв се забави, а после войникът умря. Почти веднага около него се струпаха хора, които свалиха нагръдника и наколенниците му. Само след миг мъртвият орел бе просто още едно тяло, захвърлено безцеремонно в дъното на залата, за да не пречи на живите. Мъртвецът падна по гръб и главата му се килна на една страна, а празните очи сякаш се впериха в нея. Внезапно й се зави свят и започна да й се струва, че всичко това е нереално. Звуците на битката утихнаха и тя се озова втрещена в очите на трупа, разликата между живота и смъртта бе в един-единствен удар на сърцето. Всички мечти, надежди и амбиции на този човек бяха пометени в един кървав миг.

Устата ѝ пресъхна и тя почувства как ноктите на ужаса се опитват да се впият в стомаха ѝ.

Дали и тя нямаше да е мъртва съвсем скоро?

Дали Хеликаон щеше да падне с прерязано гърло, за да бъде съблечен и захвърлен в ъгъла?

Ръцете ѝ трепереха. Скоро врагът щеше да помете изтощените защитници и да нахлуе в мегарона. Тя си ги представи как тичат към нея с лица, изкривени от ярост и лудост. Странно, но тази мисъл я успокоя.

- Аз не съм жертва, чакаща за колеление - каза тя високо. - Аз съм Андромаха.

Касандра дотича от покоите на царицата.

- Трябват ни още превръзки - каза детето.

Андромаха протегна ръка.

- Дай ми ножиците.

Момичето я послуша и тя започна да реже дългата си до земята бяла рокля точно над коленете. Касандра плесна с ръце.

- Нека ти помогна! - извика тя, докато Андромаха се мъчеше да завърши кръглия разрез. Детето взе ножиците и бързо го довърши. Долната част на роклята падна.

- И моята! И моята! - извика Касандра.

Андромаха коленичи до нея и бързо разряза плата. Касандра грабна материала и избяга към стаята. Жената я последва в главните покои и намери лъка си. Върна се в коридора и взе колчан със стрели, който праметна през рамо.

- Страхът е от полза на война - бе казал баща ѝ. - Той е като малък горящ огън. Сгорещява мускулите и ни прави по-силни. Паниката идва, когато огънят излезе от контрол и погълне смелостта и гордостта.

У нея все още имаше страх, докато гледаше битката на портала.

Но паниката беше изчезнала.

III

Двеста и дванадесетте войни от Микена стояха пред Храма на Хермес и търпеливо чакаха зова на битката. Не бяха особено напрегнати, въпреки далечните звуци на боя и писъците на умиращите, ехтящи из града. Някои се шегуваха, а други си говореха със стари другари. Калиадес Високия вървеше край редицата от статуи до вратите на храма, праметнал високия си щит на гърба, и се възхищаваше на майсторството на скулптурите. "На лунната светлина изглеждат почти като живи", мислеше си той, загледан в лицето на Хермес, крилатия бог на пътешествениците. Лицето му беше младо, като на момче, а крилата на петите му бяха изваяни невероятно детайлно. Калиадес се пресегна и погали камъка с дебелиите си пръсти. Банокъл Едноухия се приближи към него.

- Говори се, че повикали египетски скулптори - каза той. - Имах чичо, който веднъж отиде в Луксор. Казва, че там имали статуи, високи като планини.

Калиадес погледна приятеля си. Банокъл вече си бе сложил шлема, който покриваше лицето му, и дълбокият му глас звучеше приглушено.

- Сигурно се потиш като прасе в това нещо - предположи той.

- Предпочитам да съм подготвен - отвърна Банокъл.

- За какво?

- Не вярвам на троянците. Имат хиляда мъже на Великите стени.

Калиадес се изсмя.

- Никога не си бил доверчив. Но те ни отвориха портите, нали? Служат на новия цар. Не са проблем за нас.

- Не са проблем ли? Всичко това ти звучи безпроблемно? - възрази приятелят му. - Не се очакваше да има голяма битка. Тракийците трябваше да превземат цитаделата, а ние да разчистим малцината гости на погребалното пиршество. Това не върви на добре, Калиадес.

- Ще го оправим, когато ни повикат. - Той посочи към статуята на жена, държаща житен клас в едната си ръка и меч в другата. - Разпознах повечето богове, но коя е тази?

Банокъл сви рамене.

- Не зная. Сигурно някоя троянска богиня.

Един огромен войн с квадратно подрязана черна брада се появи от близката улица и се приближи към тях.

- Какви новини носиш, Ерутрос? - попита го Едноухия. - Добри и лоши. Портите са отворени - отвърна мъжът. - Няма да чакаме още дълго.

- А лошите?

- Говорих с Коланос. Аргуриос е с троянците.

- В името на Хадес, не мислех, че това е възможно - каза Калиадес. - Когато чух, че е станал предател, не повярвах и за миг.

- Нито пък аз - призна Банокъл.

- Е, надявам се, че не аз ще трябва да го убивам - добави Ерутрос. - Този човек е легенда.

Калиадес се отдръпна от приятелите си. Не се боеше от битката, нито го безпокоеше това, че ще се сражава в чужд град. Струваше му се, че светът е удобно разделен на лъвовете и овцете. Микенците бяха лъвовете. Всички, които покоряваха, бяха овцете. Това беше естествен ред и Аргуриос го разбираше. Всъщност именно той пръв му бе разяснил тази проста философия.

И сега Аргуриос, Микенският лъв, стоеше с овцете. В това нямаше смисъл. А по-лошото бе, че Калиадес и приятелите му бяха водени от Коланос. Наричаха го Сломителя на сърца, но Отвратителния бе по-близо до истината. За пръв път откак бяха слезли на брега, Калиадес почувства безпокойство.

Беше се бил рамо до рамо с Аргуриос в Парта и Тесалия, а също и в Атинските равнини. Беше нападал села и бе плячкосвал градове с него, и заедно бяха участвали в десетки битки. Аргуриос никога не се беше интересувал от плячка и богатства. Целият му живот бе посветен на служба на царя. Нямаше достатъчно злато на света, което да купи мъж като него. Как бе възможно да е предал микенците и да се съюзи с троянския враг?

Банокъл се приближи до него.

- Орлите удържат тракийците при дворецовите врати. Касапинът Хеликаон е с тях.

Това бяха по-добри новини. Мисълта, че ужасният Подпалвач ще плати за злоещите си престъпления, оправя настроението на Калиадес.

- Ако боговете го позволят, ще му отрежа главата - отвърна той.

- И ще му извадиш очите?

- Разбира се, че не! Да не ме мислиш за дивак и неверник като него? Не, смъртта му ми стига.

Банокъл се засмя.

- Е, ти можеш да гониш Подпалвача. Щом очистим орлите, аз лично ще потърся нещо малко по-меко. Никога не съм опитвал царска щерка преди. Казват, че всички дъщери на Приам са красиви. Големи кръгли цици и дебели задници. Дали ще ми позволят да си прибера една за вкъщи?

- А за какво ти е? - възрази Калиадес. - Със златото, което ни обещаха, можеш да си купиш сто жени.

- Така е, но царската дъщеря е специална. Нещо, с което да се хвалиш.

- Не си спомням, преди да си имал нужда от нещо специално, че да се хвалиш.

Банокъл се засмя с искрено добро настроение.

- Преди си мислех, че съм най-големият самохвалко из Великата зеленина. После срещнах Одисей. Ето това е човек, който умее да се хвали. Кълна се, че е способен да ти разкаже магическа история дори за това как е срал в бласто.

Около тях микенците започнаха да се събират. Калиадес видя Коланос, който вървеше сред хората си.

- Време е да си спечелим плячката - каза чернобрадият Брутрос и си сложи шлема.

Калиадес се върна до мястото, където бе оставил собствената си екипировка. Банокъл го последва. Докато войнът се подготвяше за битка, приятелят му си махна шлема и прокара пръсти през дългата си руса коса.

- Ето сега, когато е време да си сложиш шлема, ти го махаш - изтъкна Калиадес.

- Потя се като прасе - отвърна Банокъл с широка усмивка.

Те се наредиха до другарите си и зачакаха, докато Коланос строяваше хората си.

- Знаете какво се иска от вас, мъже от Микена - извика той. - Дворецът се защитава от неколцина царски стражи. Това е нощ на кръв. Нощ на клане. Напоете копията си. Избийте всички. Нека никой не оцелее!

IV

Телата на мъртвите тракийци бяха струпани на високи купчини около дворецовите врати, а из двора бяха пръснати още десетки трупове, простреляни от балкона. Хеликаон снижи меч, когато оцелелите наемници се оттеглиха към укритието на портите.

Около него орлите се отпуснаха и най-накрая настана тишина. Той се обърна към войните до него.

- Сега ще дойдат микенците. Когато ни атакуват, се разположете вляво и вдясно от вратите.

- Не са останали мнозина от нас - каза един висок войник, оглеждайки се около себе си. На портала стояха не повече от двадесетина орли. Аргуриос и неговите двадесет и осем чакаха на известно разстояние с готови щитове и копия.

- Може би това е добър момент да затворим вратите - предложи друг войн.

- Не - отвърна Хеликаон. - Те няма да издържат повече няколко мига. А и това ще им даде време да преместят телата. В момента настъплението им ще се забави в опита им да ги преодолеят.

- Никога не съм се бил с микенци - каза първият. - Твърди се, че са страхотни бойци.

- Те си мислят, че са най-великите войни на света - отговори му Хеликаон. - Но тази нощ ще научат тъжната истина.

Той се приближи до Аргуриос. Мъжете стояха в три редици. Полидорус се отдръпна вляво, за да пропусне Хеликаон до микенеца.

Никой не проговори и тишината се проточи. После принц Диос дотича от горния балкон, следван от стрелците си.

- Свършиха ни стрелите - каза той.

- Отведи мъжете си до другия балкон - отвърна Аргуриос. - Там има колчани.

- Нямаме достатъчно хора, за да ги удържите тук. Нека се бием с вас.

- Не. Твоите хора нямат броня. Ще бъдат изклани. Защи­та­вай­те стълбището!

Диос отстъпи, без да каже и дума и войните отново зачакаха. От мястото, където стоеше, Хеликаон виждаше двора. Беше изоставен, ако не се брояха умрелите и умиращите. Толкова много бяха изгубили живота си тази нощ и поне още толкова щяха да извървят тъмния път преди зората. Времето се точеше. Устата му беше пресъхнала.

После чу звук от маршируващи крака.

- Идват! - извика един войн от портала.

В този момент се появи принц Диос, облечен в нагръдник от бронз и сребро и с дълъг щит в ръка. На главата си носеше шлема на орел. На кръста си бе окачил меч, а в ръка държеше тежко копие.

Той се намести до Аргуриос.

- Имаш ли възражения да се биеш редом с изгърсака в котилото? - попита той с напрегната усмивка.

- За мен ще е чест, принц Деифобос - отвърна меко микенецът.

- Наричай ме Диос - каза младият мъж и усмивката му се разшири. - И се опитай да забравиш, че понякога съм претенциозен глупак.

- Всички сме такива - отвърна Аргуриос. После повиши глас, за да се обърне към чакащите войни:

- Не се опитвайте да пони­жете телата им. Микенските брони са добре направени и ще отблъснат удара. Целете се в гърлото, прасците или ръцете.

Хеликаон погледна към двора. Микенците бяха формирали стройни редици от по осем души. После започнаха да маршируват към двореца. Когато приближиха, се затичаха.

Орлите на портала се отдръпнаха наляво и надясно. Нашествениците се забавиха, когато достигнаха стената от тракийски трупове.

Аргуриос вдигна копието си.

- За царя и Троя! - изрева той.

И орлите се хвърлиха в атака.

34

ИЗГУБЕНАТА ГРАДИНА

I

АНДРОМАХА ИЗПИТВАШЕ СЪПРИЧАСТНОСТ КЪМ ТЕЗИ смели мъже. От мястото, където гледаше в горния коридор виждаше колко неравностойна е битката. Тежко бронираните микенци сякаш бяха стотици и се изсипваха със свиреп устрем върху редиците на орлите. Но Въпреки това устремът им се спря, когато войниците от двете страни на портала атакуваха строя им по фланговете.

Никой от стрелците в коридора не можеше да си позволи да стреля, защото ги беше страх, че ще уцелят собствените си хора. Но малко по малко, докато микенците навлизаха все по-навътре в мегарона, някои лъконосци започнаха да пращат стрели към все още струпалите се при вратите войни. Съвсем малка част от стрелите успяха да пони­жат тежките щитове, шлемове и нагръдници на нашествениците. Но това ги принуди да вдигнат щитовете си, за да се опазят от новата атака, като по този начин ударите върху защитниците намаляха.

Аргуриос не отстъпваше. Биеше се с безжалостна пестеливост на усилията - копието му се стрелваше в редиците на врага, щитът му бе като стена, която никой не можеше да преодолее. До него Хеликаон също стоеше на място и Андромаха видя как първите микенци умират от копието му. Скоро и към тях се присъединиха и други и битката стана още по-

брутална. За всеки повален орел падаха поне по двама микенци.

Но това не беше достатъчно.

Тя сложи чернопера стрела на тетивата, прицели се внимателно и я пусна във въздуха. Ударът ѝ попадна в окото зад процепа на нечий бронзов шлем. Жертвата ѝ изчезна под краката на другарите си.

Битката продължаваше и сега орлите отстъпваха, огънати като лък от плът и кости. Андромаха и останалите стрелци не спираха да стрелят в мелето, но точните им попадения бяха по-малко от едно на двадесет.

Отстъплението на орлите бе съпроводено от постоянен бой, а микенците се опитваха да ги обградят и да им прережат пътя към стълбите. В центъра на троянската линия Аргуриос, Хеликаон и Диос се биеха смело, но войните отстрани падаха по-бързо, отколкото в средата. Всеки миг микенците щяха да обкръжат и да изолират биещите се мъже.

Андромаха видя надвисналата опасност.

- Целете се по фланговете! - извика тя на стрелците около нея. Още по-плътен залп от стрели се заби в микенските редици отляво и те бяха принудени да вдигнат щитовете си и да отстъпят, давайки време на троянската линия да се стабилизира.

В задната част на мелето Андромаха видя белокосия Коланос, който подканяше мъжете си напред, но стоеше надалеч от реалната битка.

И точно тогава някой подръпна подгъва на роклята и. Тя погледна надолу и видя малката Касандра.

- Трябва да дойдеш. Бързо - каза детето.

Андромаха се мъчеше да я чуе през дрънченето на мечове и щитове и крясъците на ранените. Коленичи и придърпа момиченцето до себе си.

- Какво има?

- Лаодика! Тя умира!

- Не, просто си почива - каза Андромаха.

Касандра поклати глава.

- Трябва да дойдеш!

Андромаха позволи на детето да хване ръката ѝ и я последва обратно в покоите на царицата. Сега те бяха претъпкани с ранени мъже. Видя как Акса помага да отнесат един войник до широката маса, където лечителят Зеотос, чиято роба вече бе изцяло напоена с кръв, се опита да го спаси.

Касандра се отдръпна и Андромаха дотича до дивана на Лаодика. Лицето на младата жена бе неестествено бяло и покрито с пот. Устните и клепачите ѝ бяха посинели. Андромаха коленичи до нея и пое ръката ѝ. Пръстите ѝ се сториха дебели и подути, а освен това бяха лишени от цвят.

- Зеотос! - извика тя. Шумът от битката навън сега се беше приближил и Андромаха усети, че скоро всичко ще приключи. В този момент обаче това не я интересуваше. - Зеотос! - изкрещя отново.

Старият лечител дойде до нея. Лицето му издаваше силно изтощение.

- Какво става с нея? - извика Андромаха.

Зеотос побутна Лаодика, обърна я наполовина и използва малък нож, за да разреже роклята ѝ. Когато кожата на гърба ѝ се откри, Андромаха видя широка черна подутина, която се спускаше от рамото на жената до бедрото ѝ.

- Защо не ми каза, че е имала такава рана? - попита лечителят. - Мислех, че само е била одраскана.

- Вярвах, че оздравява - отвърна Андромаха.

- Е, не е така. Тя умира. Мечът или копие то явно са успели да пробият някой важен орган.

Кърви отвътре.

- Със сигурност можеш да направиш нещо.

Зеотос клюмна.

- Само след няколко мига няма да мога да направя нищо за никого. Изгубени сме. И тя е изгубена. Всички ще умрем.

И с тези думи той се върна до ранения мъж на масата.

Приам се приближи с меч в ръка и погледна повалената си дъщеря.

- Смъртта ѝ ще е милостиво освобождение - каза той и погледна към Андромаха. - Когато дойдат, не се бори. Не им се противи. Много жени са били изнасилвани и преди и са оцелявали. Живей, Андромаха.

После той тръгна към коридора. Малката Касандра излезе иззад скривалището си зад леглото.

- Не исках татко да ме вижда - каза тя. - Сърдит ми е.

- Не ти е сърдит, мъничето ми.

Касандра грабна ръката на Андромаха.

- О, напротив. Откак му казах, че Хектор ще си дойде у дома. Но няма да е сърдит, щом го види. А той ще дойде скоро.

- Касандра... - Жената прегърна момиченцето. - Хектор е мъртъв.

- Не! - възкликна детето и се отдръпна. - Изслушай ме. И аз мислех, че е мъртъв. Но гласовете ми казаха. После ми показаха.

- Какво ти показаха?

- Как се катери по високи скали. Казаха ми за опасности и приключения. По течението на дълги реки...

- По-бавно! - възкликна Андромаха. - Кажи ми спокойно от самото начало. Какви скали?

Касандра си пое дълбоко въздух.

- Хектор и хората му са били в капан. Било е нощ. Той е знаел, че врагът ще дойде отново на зазоряване, за да го убие, затова си е сменил бронята с един мъртвец. После заедно с мъжете си са изкачили скалите. Хектор е добър катерач. Понякога се катерехме...

- Придържай се към историята - прекъсна я Андромаха. - Какво става, след като се изкачват по скалите?

- Отнело им е много време да достигнат една голяма река, а после да намерят лодка, която да ги откара в морето. Много дълго време. Затова и нямахме вест. Но тази нощ той е тук. Моля те, Андромаха, повярвай ми. Хектор скоро ще дойде тук с много войници. Наистина.

Тогавя Лаодика извика и отвори подутите си очи. Видя Андромаха и приятелката ѝ отново бързо я хвана за ръката и я целуна по бузата.

- Почивай, сестро - прошепна тя.

- Мисля, че умирам. О, Андромаха! - Една сълза потече от окото ѝ и тя примигна, за да спре плача. - Не искам да умра!

Зрението на Андромаха се замъгли и тя прехапа устни.

- Съжалявам.

Лаодика въздъхна.

- А всичко щеше да бъде толкова свършено. Двамата с Аргуриос... щяхме да живеем в дворец над Скамандър. Едва вчера ходих там. Толкова е... красиво... аз... седях в градината... в градината.... - Гласът ѝ заглъхна. После тя заговори отново: - Къде е Аргуриос?

- Бие се. За теб. За всички нас.

- Той ще спечели. Като моя Хектор. Той винаги печели. Много съм жадна.

Касандра изгича да намери вода. Не разполагаха с много и тя се върна с една малка чаша само с няколко глътки.

Андромаха я вдигна към устните на Лаодика. Принцесата отпи малко, а после отново се отпусна.

- Ще го намериш ли заради мен, Андромаха? - попита тя. - Доведи ми го. Аз... не искам да бъда сама, когато... умра.

- Ще го намеря.

Лаодика затвори очи и се усмихна.

- Намери... моя... Аргуриос - прошепна тя.

II

Аргуриос бе изпълнен с превъзбуда от битката. Всичко се бе получило точно според плана и сега идваше моментът, който бе чакал цяла нощ. Веднъж щом се озова на стълбите с Хеликаон до себе си и Полидорус и Диос зад тях, устремът на врага просто спря. Сега микенците трябваше да ги атакуват по двама, докато останалите им другари се трупаха долу, безпомощни срещу стрелите и копията, с които ги обстрелваха от коридора. Всъщност това отново бе Мостът на Парта - цялата битка се водеше на една тясна линия между сравнително равностойни бойци. Вече нямаше значение, че микенците ги превъзхождат числено, защото в самото стълкновение можеха да се съберат само двама от тях.

Аргуриос удари с щита си следващия си противник и го принуди да се открие. Копието му полетя напред и прониза шлема и плътта под нея. Войнът се свлече на земята. Микенецът изрита мъжа в рамото и го запрати сред другарите му. Друг от тях скочи в битката. Той се препъна в трупата и Хеликаон го уби.

Още воители прииждаха срещу мъжете на стълбите, но те отстъпваха и нападателите плащаха все по-висока цена.

Както се бе надявал Аргуриос, сънародниците му вече не мислеха трезво за целта си. Вместо това се бяха концентрирали в желанието си да избият изправилите се срещу тях войни. Това ги заслепяваше за останалите алтернативи. Аргуриос знаеше какво си мислят. Само един последен натиск и цитаделата щеше да е тяхна. Трябваше само да пометат тези няколко последни бойци на стълбите и победата щеше да им принадлежи.

Сега целият им първоначален устрем бе изчезнал. Аргуриос и Хеликаон, опрели крака в стъпалата и вдигнали високо щитовете си, блокираха пътя със смъртоносните си копия като смъртоносна стена.

В началото микенците бяха помислили, че печелят. Сега обаче бяха възпрени и губеха хора, без да получават нищо в замяна. Силни войни падаха посечени един след друг и враговете изтеглиха телата им, за да не пречат на боя. Аргуриос знаеше, че сега червеите на съмнението са започнали да гризат сърцата им. Това не беше обикновена битка. Нямаше къде да отстъпят, нито безопасен лагер, в който да се върнат, след като приключи денят. Бяха се озовали в не по-малък капан от троянците. Ако не успееха да прочистят цитаделата и да убият царя преди зазоряване, други войски щяха да дойдат на помощ на Приам, при това с хиляди, от фортовете на равнината на Скамандър, или от казармите в Долния град.

Аргуриос се биеше без почивка. Вече не чувстваше умора, всичките му сетива бяха изострени до крайност. Сега се бореше за нещо повече от живота, за нещо повече от честта. Бореше се за любовта си и бе решен нищо да не унищожи шанса му за щастие с Лаодика. Държеше лицето и в ума си, сладостта на усмивката ѝ, лъчезарното и присъствие. Никой

микенски войн нямаше да се изкачи по тези стълби.

Едно копие одраска нагръдника му и откъсна още два от бронзовите дискове. Аргуриос се изви надясно и собственото му оръжие намери целта си. Ударът бе слаб, само закачи бронираното рамо на нападателя и го завъртя. В същия миг обаче Хеликаон изрита противника пред себе си в подножието на стълбите, а после се завъртя и прониза гърлото на боеца пред Аргуриос. След това и двамата герои вдигнаха щитовете си, за да спрат следващите нападатели.

Миг по-късно Хеликаон на свой ред бе отблъснат и изгуби равновесие. Аргуриос блокира отвесният удар, който щеше да разкъса гърлото на дарданееца, а после удари щита си в лицето на другия микенец, за да го накара да отстъпи. Хеликаон скочи на крака и продължи битката.

Стълбите сега бяха хлъзгави от кръвта, но боят не спираше. Мъжете и жените от коридора горе вече нямаха стрели и само наблюдаваха безпомощни ставащото под тях.

На върха на стълбите Приам чакаше с меч в ръка и гледаше двамата мъже, които стояха между триумфа и катастрофата. Трудно беше да повярва, че са хора о плът и кръв, защото се биеха като богове - неуморими и непобедими. Царят вече бе повярвал, че битката е изгубена. Сега не бе толкова сигурен. Надеждата вдигна глава. Той се огледа около себе си. Върху всички лица в коридора бе изписана мрачна решителност и някакво усещане за гордост и възхита пред това, на което ставаха свидетели.

За пръв път от много години Приам почувства гордост от сина си Деифобос, застанал зад Аргуриос и готов да заеме мястото му в битката на стълбите.

Премествайки поглед към микенците обаче, видя, че и те не отстъпват. Не бяха нито уплашени, нито обезсърчени. Чакаха търпеливо за шанса си да се изправят срещу бойците на стълбите, а израженията им бяха твърди и неотстъпчиви.

Крежката надежда помръкна в гърдите на царя. Нямаше значение колко смели бяха героите долу. Нищо не можеше да удържи тези кръвожадни варвари. Скоро някой от двамата Хеликаон или Аргуриос - щеше да бъде посечен, и смъртоносното нашествие към горните етажи да започне.

“Е, помисли си, ще покажа на тези диваци как умира един цар.”

Хващайки меча си, той тръгна напред, за да застане до последните защитници.

III

Калиадес изплю кръвта от устата си и притисна плата към бузата си. Копието на Аргуриос бе проникнало под шлема му, за да разкъса лицето. Беше извадил късмет. Върхът пропусна окото му на косъм. След това го изритаха надолу по стълбите и сега се криеше в задната част на портала на мегарона. Банокъл стоеше до него с метнат на гръб щит.

- Поне стрелите им свършиха - отбеляза той и подаде ново парче плат на Калиадес. Сега кръвта течеше свободно. - Мислех, че си приключил - добави.

- Прекалено близо беше - отвърна Калиадес и изплю още кръв.

- Уби Ерутрос. Разпра му гърлото.

- Видях.

Калиадес погледна обратно към стълбите.

- Трябва да отстъпим - каза той. - Да съберем стълбите от стените. После ще ги ударим от няколко страни.

- Не могат да удържат още дълго - каза Банокъл.

- Това е Аргуриос - изтъкна Калиадес. - Може да удържи цяла нощ.

- Ами ясно тогава - ухили се приятелят му. - Когато царят те направи генерал, ще ти нося стълби, когато кажеш. Дотогава обаче мисля да си държа главата ниско.

- Трябват ми шевове, иначе ще си кървя докато умра - измърмори Калиадес.

Заедно двамата се отдръпнаха до главната част на мегарона. Там вече се бяха струпали към четиридесетина ранени микенски войни, за които другарите им се грижеха. Калиадес свали шлема си и седна на трона на Приам. Банокъл също се освободи от своя шлем, а после бръкна в една малка кесия колана си и извади извита игла и малко конец. Опита се да избърше кръвта с плата, но тя течете твърде бързо.

- Гледай на какво си заприличал - отбеляза той. - Голям късмет, че винаги си бил адски грозно копеле.

- Просто го заший - сопна се Калиадес.

Той отметна глава и стисна зъби срещу жилещата игла а опъването на разранената плът. Пръстите на Банокъл постоянно се пързалиха по прясната кръв, бликаща върху тях, но накрая течението се забави.

- Ще си пробваш ли пак късмета с Аргуриос? - попита Банокъл, докато завързваше последния възел.

Калиадес поклати глава.

- Изпълних си дълга. Не искам да съм човекът, убил Аргуриос. Нека някой друг прати духа му по тъмния път. Може и сега да ми е враг, но ще скърбя, когато падне.

- Е, аз пък се връщам. Ако не разчистим пътя, никога няма да мога да обядя някоя от дъщерите на Приам.

- Нека Арес води копието ти - каза Калиадес.

- Винаги го прави - отвърна Банокъл и си сложи шлема. После едрият мъж взе копието си и тръгна обратно към битката.

Калиадес усети как нещо го притиска. Цялото това начинание се бе объркало напълно. Аргуриос ги бе надхитрил, примамвайки ги точно там, където ги искаше. Коланос бе пълен идиот, щом не бе предвидил стратегията му. Те нямаше да пречупят стария войн. Вместо това нощта щеше бавно да отmine и на сутринта целият град щеше да се нахвърли върху тях.

Някои от ранените отново вдигаха оръжия. Други се бяха лежах и кръвта им капеше по пода.

Кратка и лесна битка с много плячка. Това им бе обещал Коланос.

Тъкмо докато мислеше за него, той го видя как върви през мегарона с лък в ръка. Коланос нямаше шлем, а бялата му коса се спускаше свободно по раменете.

Мнението на Калиадес за него се влоши още повече. Героите не използваша лъкове. Те се биеха с меч и копие, изправяха се срещу врага очи в очи, ръка срещу ръка.

И тогава в далечината се разнесе зов на рог, който проехтя в нощта. После звукът се повтори отново, а след това пак и пак.

Коланос се спря и се обърна към мястото, където стоеше троянският принц Агатон. Калиадес не можеше да чуе разговора им, но видя, че Агатон е обезпокоен от рога. Лицето му изглеждаше обтегнато и той постоянно хвърляше нервни погледи към вратата.

После Коланос дотича обратно до мястото на битката. Агатон тръгна в обратна посока и Калиадес го видя да изчезва в нощта.

Той остана на място, изгубен в мислите си. Ако знаеше, че ще трябва да се изправи срещу Аргуриос тук, нямаше никога да приеме мисията. Не заради страх от него, тъй като не се боеше от нищо. А просто защото Аргуриос имаше нечовешкото качество никога да не губи.

Проклетият рог не спираше да звучи и сега звучеше по-близо. Калиадес се надигна на

крака и излезе в нощта. В двора се мотаеха тракийци и разговаряха притеснено.

- Какво става? - попита той.

- Великите порти са отворени - каза му един войник. - Идват още троянци.

После друг тракиец дотича през вратата и изкрещя:

- Хектор се върна! Принцът е тук! Спасявайте живота си!

Наемниците застинаха за миг. После се втурнаха през портите на двора.

Калиадес прокълна и се затича обратно към мегарона.

35

ОБЕЩАНИЕТО НА ЛЕБЕДА

I

АРГУРИОС ПРОДЪЛЖАВАШЕ ДА СЕ БИЕ РЕДОМ с Хеликаон. По-възрастният войн започваше да се изморява и знаеше, че скоро ще трябва да отстъпи и да даде мястото си на Диос или Полидорус поне за известно време. Все още не се бе съвзел напълно от опита за убийство от есента и ръцете му започваха да натежават. Задъхваше се.

Той спря удара на нечие копие и удари с щита си война пред него, а после заби собственото си оръжие в шлема на мъжа. Засегна челото му и го отблъсна назад към боеца зад него. И двамата се свлякоха на земята. За миг в боя се отвори пролука, докато микенците се опитваха да се изправят.

И тогава в Аргуриос чу рога в далечината. Той погледна към Хеликаон.

- Това е боен призив - извика дарданецът. - Идват подкрепления!

Хората по коридора горе нададоха радостни възгласи и много от тях започнаха да крещат подигравки и заплахи към микенците.

- Сега сте свършени! - извика един мъж. - Като плъхове в капан!

Но нашествениците не отстъпиха, а вместо това атакуваха отново стълбите. Аргуриос ги посрещна. Върхът на копието му се счупи в щита на човека пред него. Той хвърли оръжието и извади меча си. Врагът му беше едър и се хвърли отгоре му, събаряйки го под себе си. Копието му се стрелна към лицето на Аргуриос. Той се отдръпна от пътя му и изрита мъжа в глезена. Това го забави достатъчно, за да има време да скочи на крака и да забие меча си в бицепса на дясната ръка на другия микенец. Нападателят отскочи назад, но мечът остана заклещен в раната. Принуден да отпусне хватката си, Аргуриос се изпъна и заби крак в бедрото на мъжа. Микенецът падна и други войни започнаха да го прескачат.

- Аргуриос! - извика Полидорус и хвърли собственото си копие към него. Още когато го хвана, той вече се завърташе напред и върхът на оръжието прониза гърлото на новия му нападател, счупвайки врата му.

Микенските войни в подножието на стълбите се отдръпваха през мегарона, за да се изправят срещу пристигналите там нови войски. Аргуриос не можеше да ги види, но чуваше звуците на битка.

После видя Коланос в далечния край на залата, вдигнал лък.

В този миг един микенски войник скочи върху Хеликаон и го събори. Полузамаян, той се опита да се претърколи. Нападателят застана отгоре му и вдигна копие, за да го убие. Аргуриос се завъртя и блокира удара с щита си.

Нещо остро и горещо го прониза в гърдите, преминавайки през ребрата му. Той залитна, надигна се отново и прониза война над Хеликаон с копието си. Докато той падаше, онези под него се обърнаха от стълбите и отстъпиха в мегарона.

Аргуриос се опита да ги последва, но краката му внезапно поддадоха и той се свлече на

стълбите. Щитът на Илиос падна от ръката му и той погледна надолу към стрелата, забила се дълбоко в гърдите му. Намираше се точно на ръба на нагръдника му.

Хеликаон и Полидорус го отнесоха до коридора и внимателно го положиха на пода. Сега във вените му гореше огън и той стисна зъби пред свирепата агония. Хеликаон свали шлема му и коленичи до него. После Полидорус хвана стрелата, готов да я извади.

- Не! - каза Аргуриос. - Сега двамата с тази стрела сме братя. Тя ме е убила. Но също така ще ме държи жив още известно време. Ако я извадиш, кръвта ми ще изтече с нея.

- Не! - настоя Полидорус. - Ще повикам лечителя. Той ще намери начин да я извади. Ти ще живееш, Аргуриос! Трябва живееш.

Той се затича към покоите на царицата.

Аргуриос въздъхна и погледна към Хеликаон.

- Момчето не разбира много от рани - каза той. - Но ние разбираме, нали, Златни?

- Да - съгласи се Хеликаон и свали собствения си шлем. - Съжалявам, Аргуриос.

Цар Приам дойде и коленичи вляво от микенеца. За един кратък миг не каза нищо, а после се протегна и сграбчи ръката на Аргуриос.

- Казах, че ще получиш каквото пожелаеш от мен - рече той.

- Не ми остана какво да искам, царю. - Старият войн се усмихна мрачно. - Ако имах силата, щях да сляза долу, за да спася приятелите си и да ги върна в Микена. Разпознах мнозина от тях.

- Мога ли да сторя нещо за теб? Или за семейството ти?

- Нямам семейство. И не се нуждая от нищо.

Приам въздъхна, а после се изправи.

- Благодаря ти, микенецо. Щитът на Илиос ще се върне на славното си място на стената на двореца ми. И от днес ще бъде известен като Щита на Аргуриос. Стореното от теб тук никога няма да бъде забравено.

И с тези думи царят, следван от царските орли, слезе в мегарона.

Полидорус се върна с лечителя Зеотос, който само потвърди онова, което Аргуриос вече знаеше. Стрелата бе влязла твърде дълбоко. Полидорус коленичи до умирация войн, от очите му бликнаха сълзи.

- Не мога да изразя с думи колко съм горд, че стоях до теб в тази битка, Аргуриос - каза той.

- Задели малко гордост и за себе си, момче. Справи се добре. Сега иди при другарите си и ме остави на спокойствие за малко.

Полидорус се наведе и го целуна по челото. После взе меча си и последва царя по стълбите.

Тогава дойде Андромаха.

- Няма ли да ме оставите на мира? - попита Аргуриос. Лицето ѝ бе напрегнато и той видя следите от сълзи по бузите ѝ.

- Лаодика се нуждае от теб - каза тя.

- Не искам да ме вижда така.

- Не, трябва да дойдеш. Тя... тя също умира, Аргуриос.

- Не! - Той изстена. - Не е възможно!

- Пронизаха я с копие. Трябва да идеш при нея. Аргуриос погледна към Хеликаон.

- Помогни ми да стана.

Дарданецът пое ръката му и го изправи на крака. Той изстена отново, когато върхът на стрелата се раздвижи и запрати вълна от болка по цялото му тяло. Облегна се на стената, но Хеликаон го задържа. Двамата бавно тръгнаха към покоите на царицата. Навсякъде имаше

ранени и Аргуриос видя Лаодика, легнала със затворени очи на дивана. Той се изпъна и каза на Хеликаон да го пусне, а после отиде до нея и коленичи на пода. Пресегна се и хвана ръката ѝ. Очите ѝ се отвориха. Лицето ѝ беше бледо, а клепачите - натежали. В този миг Аргуриос осъзна, че никога не е виждал такава красота. Лаодика се усмихна и лицето ѝ заблестя от щастие.

- О, Аргуриос - каза тя. - Аз те сънувах.

- Добър ли беше сънят? - попита я той.

- Да. Всичките ми сънища за теб са прекрасни.

- И какво сънува?

- Нашия дом. Отидох да го видя. Много... ще го харесаш. Има голяма градина и фонтан.

Цъфтящи дървета до западната стена. Можем да стоим там вечер, докато слънцето залязва.

- Нямам търпение, обич моя.

- Видя ли татко?

- Да. Всичко е наред, Лаодика.

- Значи няма да ни раздели?

Аргуриос отвори една кесия на колана си и извади смачканото лебедово перо.

- Запазил си го! - прошепна тя.

- Да. Запазих го. Никога няма да бъдем разделени. Дори в смъртта.

Той сложи перото в дланта ѝ и затвори пръстите си около нейните. И последните му сили свършиха и той се отпусна на пода, облегнал глава на гърдите ѝ.

- Толкова съм щастлива, Аргуриос - каза тя. - Мисля че сега ще поспя малко.

- И двамата ще поспим. А като се събудим, можеш да ми покажеш градината.

II

Калиадес дотича обратно в мегарона, а умът му препускаше като обезумял. Сега, когато вражеските войски идваха зад гърба им, а пред тях горните етажи още се удържаха от непобедима сила, бунтът беше обречен. Той хвърли един преценяващ поглед из двореца и видя, че нямаше как да бъде защитен за дълго. Мегаронът бе почти сто крачки дълъг и около петдесетина широк. Твърде обширен, за да се удържи срещу превъзхождаща ги сила, както и троянците бяха открили само преди няколко часа. Сега ролите щяха да се сменят... само дете микенците нямаше да могат да отстъпят към по-горните нива. Щяха да бъдат атакувани на два фронта - през големите врати отпред и откъм стълбите отзад. Той огледа стените. Единствената им надежда - макар и съвсем мимолетна - беше да формират стена от щитове.

Навсякъде около него лежаха ранени микенци. Другарите им шиеха раните или ги бинтоваха. Той извика към най-близките.

- Съберете ранените на едно място! Идват още троянци.

Войните незабавно започнаха да помагат на другарите си да се изправят на крака или ги понесоха към убежището на стената. Там започнаха да събират щитове и шлемове. Калиадес изгича към задната част на мегарона, където битката на стълбите още продължаваше. Аргуриос все така се биеше, но Калиадес не го погледна. Вместо това затърси Коланос. Видя генерала в убежището на една висока колона с опънат лък. Стрелата полетя към стълбите. Калиадес отмести поглед наляво и я видя как се забива в гърдите на Аргуриос.

- Пипнах ли те, копеле! - каза Коланос със зловна усмивка.

Другият микенец го достигна.

- Нападат ни троянски подкрепления - каза той. - Градските порти са отворени, а тракийците избягаха.

Видя страха в очите на Коланос.

- Къде е принц Агатон?

Калиадес сви рамене.

- Няма го. Не знам къде отиде. Трябва да направим стена. Наредил съм на другите да вземат щитовете.

- Стена? Аз няма да умра тук!

Коланос хвърли лъка и тръгна през мегарона към отворените врати. Калиадес го последва в очакване на заповеди. Но такива не последваха. Генералът изтича навън в двора. Другият войн се спря на портала, чудейки се какво ли прави той. После осъзна. Коланос се опитваше да избяга от двореца преди врагът да е дошъл. Почти бе достигнал портите, когато се появиха троянските войници. Той се завъртя обратно и дотича до мястото, където чакаше Калиадес, избутвайки го, за да влезе в двореца. Там застина, широко ококорен, с изкривено от ужас лице.

Омразата на Калиадес към този човек стана нетърпима. Той се отдръпна от генерала и затича обратно към групата биещи се на стълбите мъже.

- Назад! Назад! - изрева с цяло гърло. - Предадени сме! Сформируйте стена от щитове! Сега!

Първият, когото видя, беше Банокъл. Приятелят му бе изгубил шлема си и лицето му беше посивяло от болка. Нечий меч бе пронизал ръката му и стърчеше от бицепса му.

- Извади тази гадост! - обърна се той към Калиадес.

Микенецът изтръгна острието. Банокъл прокле шумно

- Стена от щитове! - извика отново Калиадес и гласът му се понесе над битката. Годиците сурова дисциплина прерязаха мъглата на бойната ярост и микенците започнаха да се оттеглят от стълбите.

Той вдигна собствения си щит и тръгна с тях. Троянските войници вече се изсипваха през вратите, въоръжени с копия и мечове. Коланос се бе отдръпнал зад двадесетина мъже с щитове и копия, докато останалите микенци тичаха да се присъединят към тях, формирайки здрава стена около ранените.

Група от седем война се втурна към вратите, за да блокира входа. И тогава Калиадес видя през тях да влиза огромен златокос троянец с два меча в ръцете. Нямаше шлем и носеше обикновен нагръдник. От двете му страни имаше щитоносци които да го пазят от странични атаки. Микенецът очакваше да види как другарите му го помитат. Вместо това той се заби в редицата на седмината, убивайки двама на място и събаряйки третия на пода. Тази нощ имаше много изненади, но тази направо шокира Калиадес. Троянецът не се биеше като мъж, а напредваше като буря - неуязвим и неудържим.

Хората от коридора горе започнаха да надават радостни възгласи. После започнаха да скандират.

- Хектор! Хектор! Хектор!

Калиадес изстина. Потрепери, докато гледаше как великият троянски войн помита микенците пред себе си.

Един боец се опита да пониже принца с копието си, но той се отдръпна встрани, а после посече черепа на противника си с меч. Острието се заклеци. Нападнаха го още двама микенци. Единият му щитоносец спря устрема на първия, но троянецът посрещна лично другия. Когато врагът му вдигна щита си, за да удари с копието, Хектор се приближи мълниеносно и заби юмрук в шлема на мъжа. Той извънтя като камбана и микенецът отхвърча назад. Останалите бойци се отдръпнаха, за да се присъединят към стената от щитове, тъй като още и още троянци нахлуваха в мегарона.

Калиадес уби един войник и събори друг на пода, а после зае мястото си до Банокъл.

Когато разположиха стената и вдигнаха копията си, противниците им отстъпиха за момент. Държаха се близо до микенците, но не ги атакуваха.

- Значи това е Хектор - отбеляза Банокъл. - Винаги съм се чудел дали е толкова добър, колкото твърдят легендите. Едро копеле, а?

Калиадес не отговори. Сега с тях беше свършено. Бяха им останали по-малко от петдесетима. Наистина щяха да пометат още няколко десетки троянци, но не можеха да се измъкнат с бой от тази бъркотия.

- Дали нещата могат да станат по-зле? - попита Банокъл.

Приятелят му видя цар Приам да излиза в мегарона, обкръжен от своите орли. Гнусният Хеликаон също бе до него. Царят извика името на Хектор и гигантът пристъпи към него и го прегърна. Моментът бе почти като в сън. Микенците щяха да умрат, обкръжени от озлобен враг. И все пак двамата се прегръщаха и се смееха. Троянците продължаваха да скандират.

Златокосият войн вдигна ръце, за да ги поздравя, а после се обърна и изгледа оцелелите микенци със студен поглед.

- Не виждам Аргуриос - отбеляза Банокъл. - Малка утеха. Не бих искал и той да стои редом до Човекоубиеца срещу мен.

- Коланос го простреля с лък.

- Проклятие! Това не е подходяща смърт за един велик герой!

- Нека Зевс чуе думите ти и прокълне Коланос - отвърна Калиадес тихо. - Може би Аргуриос ще ни изчака по тъмния път, за да го извървим заедно.

- Това би ми харесало.

Тогава се разнесе гласът на Коланос:

- Царю Приам, може ли да поговорим под знамето на мира?

Царят се появи иззад сина си и изгледа сурово генерала. После му направи знак да се приближи. Коланос си проправи път сред предните редици и премина през линията на троянците.

- Ако може да ни измъкне оттук с приказки, ще го целуна - каза Банокъл.

- Устните ти ще почернеят - измърмори Калиадес.

36

ЦАРСКАТА МЪДРОСТ

I

ХЕЛИКАОН ГЛЕДАШЕ С ОМРАЗА КАК МИКЕНЕЦЪТ излиза иззад стената от щитове. Ръката му стисна дръжката на меча и той с мъка удържа яростта, надигаща се в него. Този човек бе измъчвал Зидантас и бе убил младия Диомед. А сега и Аргуриос. Всички инстинкта на дарданеца го подтикваха да пристъпи напред и да му отсече главата.

Ала Коланос беше помолил за мир и го бе получил. Честта постановяваше да му се даде право да говори. "Ще те убия след това", помисли си Хеликаон.

Микенецът се приближи към царя и се поклони.

- Хората ти се биха добре, царю Приам - каза той.

- Нямах време за учтивости - отвърна царят. - Говори... а после се върни при мъжете си и се приготви да умреш.

- Ще говоря. Един мъдър човек знае кога късметът му се е изчерпал - отвърна Коланос, задържайки гласа си тих. - Вече не можем да спечелим. Повелителките на съдбата се обърнаха срещу ни. Можем обаче да убием може би още стотина от вас. А аз съм в състояние да го

предотвратя. Както и да предложи услугите си на Троя, царю.

Приам остана смълчан за момент, впил поглед в микенеца.

- И как ще попречиш на мъжете си да се бият? - попита накрая. - Те знаят, че са обречени.

- Мога да им кажа, че си се съгласил да ги пуснеш... ако оставят оръжията си. Веднъж обезоръжени, ти ще ги убиеш, без особени загуби за войските ти.

- Благородна постъпка - отвърна Приам с подигравателна усмивка.

- Както сам каза, те така или иначе са обречени. По този начин поне няма да умрат още троянци.

- А и ти ще оживееш.

- Именно. Мога да ти бъда много полезен. Зная всички планове на Агамемнон за източните земи. Зная къде планира да удари и кои царе е спечелил за каузата си. Зная имената на всички съюзници на принц Агатон в Троя, на които щеше да раздаде високопоставени длъжности и да ги привлече във вътрешния си кръг.

- Наистина ценна информация - каза Приам.

- Имам ли думата ти, че ще пощадиш живота ми?

- Гарантирам ти, че никой троянец няма да вдигне оръжие срещу теб.

- Ами дарданците? - попита Коланос, хвърляйки поглед към Хеликаон.

- Никой, който се бие за мен, няма да те нарани - обеща Приам.

- Не! - каза Хеликаон. - Аз не съм обвързан с това обещание. Тази змия заслужава да умре.

- Ти си в моя дворец и ще ми се подчиняваш, Еней! - отсеке Приам. - Враждата ти с Коланос може да почака. Няма да изгубя още сто смели мъже заради твоето отмъщение. Имам ли думата ти... или трябва да накарам хората си да те задържат?

Хеликаон погледна в бледите очи на Коланос и го видя да се усмихва. Това му дойде в повече. Мечът му излетя от ножницата. Приам пристъпи между двамата. Двама орли сграбчиха ръцете на дарданеца. Царят се приближи към него.

- Днес се би смело заради мен, Еней, и аз съм ти благодарен. Не позволявай на яростта си да развали всичко. Огледай се. Тук има много млади войници, които само след няколко мига могат да са мъртви или осакатени. Тези младежи имат жени и семейства или любими, или деца. Няма нужда да умират заради твоята вендета.

Хеликаон се отпусна.

- Няма да го убия в двореца ти тази нощ. Само толкова мога да обещаая.

- Това ми стига - каза Приам. - Пуснете го.

Хеликаон прибра меча си. Приам обърна гръб на микенеца и каза:

- Много добре, Коланос. Накарай мъжете си да свалят оръжието.

Генералът се поклони и се върна при хората си. Последва известно неразбирателство, когато им каза, че трябва да се обезоръжат. Хеликаон видя един млад мъж с рана на лицето, който подканяше войниците да откажат да се подчинят. Коланос спокойно ги увери, че оръжията ще им бъдат върнати на плажа, преди да се качат на корабите си. Хеликаон виждаше, че мнозина сред войните не харесват това развитие на нещата. Лицата им изразяваха нерешителност. Това бяха бойци, които не оставяха лесно оръжие. Но пък пред тях стоеше техният предводител, който възхваляваше смелостта им и им предлагаше живот. Твърде добро предложение, за да бъде отказано.

Троянските войници се приближиха към микенците и прибраха щитовете, копията, мечовете и шлемовете им. Накрая ги накараха дори да разкопчаят нагръдниците си и всички оръжия и брони бяха струпани в центъра на мегарона на огромна купчина. Съблечени и обезоръжени, микенците вече не бяха ужасяващи - просто група млади мъже, очакващи съдбата си. Коланос се върна при Приам.

Царят даде заповед и троянците обкръжиха врага със спуснати копия. Тогава микенците осъзнаха всичко. Нямаше да има освобождаване и сега, без оръжия и брони, ги очакваше единствено закление. Приам пристъпи напред.

- Мъже от Микена - каза той студено. - Аз съм Приам цар на Троя, и ви мразя със страст, която не можете да си представите. Дъщеря ми Лаодика лежи мъртва в покоите на царицата. Мнозина от приятелите и верните ми съветници извървяха тъмния път тази нощ. Сега вашият генерал ви продаде за да умрете, беззащитни като овце. Предаде всички ви в замяна на собствената си свобода. - Приам се обърна към Коланос. - Имаш ли някакви последни думи за хората си? Микенецът поклати глава.

Царят огледа мрачните предизвикателни лица на мъжете пред себе си.

- Искам да ме разберете добре. Бих изпитал единствено радост да ви видя изкормени, с прерязани гърла и бликаща кръв. Сърцето ми ще пее при звука на писъците ви. Вместо това обаче, аз ще ви пусна да се върнете на корабите си. Ще ви върна оръжията и вие ще живеете.

Хеликаон видя шока, изписан по лицата им.

- Да, правилно ме чухте - продължи Приам, а гласът му затрепери от гняв. - Ще ви кажа защо сте пощадени. Един велик човек умря тук тази нощ и в последните му мигове аз го попитах дали мога да сторя нещо за него или семейството му. Той каза, че няма семейство, но че ако е имал силата, е щял да се върне в мегарона, за да спаси вас. Вас, неговите другари. Да, вие знаете за кого говоря. Аргуриос искаше вие да живеете. Не си правете илюзии, аз ви искам мъртви. Царят на Троя иска да умрете. Но това е Нощта на Аргуриос. И в тази нощ той е по-велик от всички царе. Затова ще живеете.

Настана тишина, а после Приам се обърна и посочи Коланос.

- Завържете го! - нареди той. Войниците скочиха върху микенския пълководец и извиха ръцете му зад гърба.

- Но ти ми обеща! - изкрещя той.

- Да, така е, и аз ще спазя обещанието си. Никой троянец няма да те докосне. Ти предаде тези смели мъже и ми предложи да предадеш собствения си цар. Да, Коланос, много искам да узная плановете на Агамемнон. Както казах обаче, това е Нощта на Аргуриос. Мисля, че той би желал да се върнеш обратно с хората си. Може би те ще те оставят жив, за да се обясниш пред своя цар. А може би не.

Приам мина през троянските редици и се озова директно пред микенците.

- Кой ви командва сега? - попита той.

- Аз - отговори тъмнокоп млад мъж с пронизващи сиви очи. На лицето му имаше грозна наъбена резка, защита, но все още кървяща. - Аз съм Калиадес.

- Ще изпратя лечители, които да се погрижат за хората ти. Те ще ви чакат на плажа. Войниците ми ще ви отведат дотам и ще отнесат ранените ви.

- Можем и сами да ги носим, царю Приам.

- Така да бъде. Щом се качите на корабите си, ще ви върнем и оръжията. Ще погребем падналите ви другари и ще ги почетем подобащо.

- Аргуриос беше мой приятел - каза Калиадес. - Той ми направи тази рана и винаги ще ценя белега.

- Ами Коланос?

- Искаш ли да го отведем при Агамемнон, царю Приам?

- Не. Искам да застана на кулата си, докато корабите ви се отдалечават, и да чуя писъците му да се разнасят из цялата Велика зеленина. Искам да знам, че страданията му ще са дълга, болката - унищожителна, а смъртта - сигурна.

- Имаш клетвата ми, царю.

Приам се обърна и застана до Хеликаон.

- Така ще се чувстваш ли отмъстен, Еней?

Той погледна към Коланос. Мъжът бе ужасен.

- Да. Това, което направи, бе наистина велико. Аргуриос би се гордял с теб.

Обкръжени от троянски войници, микенците започнаха да се изнизват от мегарона. Хеликаон отиде до Хектор. Златокосият войн се усмихна широко, разтвори ръце и го придърпа в смазваща прегръдка.

- Този път наистина си мислех, че са те убили - каза Хеликаон.

- Нямах ли вяра, момче? Мислиш, че няколко египтянина могат да ме довършат? И как мога да не се върна, когато татко с такова усилие ми е намерил жена? - Хектор погледна нагоре към коридора. - Това тя ли е? В името на боговете, дано да е тя!

Хеликаон вдигна поглед към Андромаха. Тя стоеше там в разкъсаната си бяла рокля, с лък в ръка и свободно пусната огнена коса.

- Да - каза той с разбито сърце. - Това е Андромаха.

После се обърна и излезе от двореца.

Последва троянските войници, докато водеха петдесетимата микенци към плажа и чакащите ги кораби. Изморен и телом, и духом, той седна на една обърната лодка и зарея поглед към лечителите, движещи се сред ранените. Коланос седеше сам на плажа, загледан в морето, все така с вързани ръце.

Светлината на зората започна да проблясва на изток.

Няколко каруци се спуснаха по плажа, натрупани с оръжията и броните на микенците.

Сега всичко това му се струваше като сън - цялото кръвопролитие и ужаса, битката в мегарона. Трудно му беше да повярва в тишината и спокойствието на идващата зора, че хора са умирали и съдбата на цяло царство е висяла на ръба. И все пак, въпреки цялата драма и насилие, не мислите за битката тежаха в душата му. Единственото, което виждаше, бяха Андромаха и Хектор. Той беше повече от щастлив, че приятелят му е жив. Във всеки друг момент щеше да умира от радост. Но сега в него бушуваха противоречиви емоции. Завръщането на троянския престолонаследник го бе ограбило от единствената радост, заради която се сражава тази нощ.

Усети в себе си гняв.

- Няма да допусна това - каза на глас и си представи как се връща в двореца за Андромаха. Можеше да види Приам и да му предложи каквото поиска, за да я освободи и да му я даде. После реалността отнесе мислите му като студен вятър. Царят нямаше да я пусне. Беше я представил пред цяла Троя. Тя бе цената на договора с царя на Тива в полите на Плакос.

„Тогава ще я открадна, реши Хеликаон. Ще отплаваме по Великата зеленина и ще заживеем далеч от Троя.”

И така щеше да посрами Хектор, да предизвика война и може би да съсипе Дардания, а освен това да изживее живота си в постоянен страх от отмъщение и смърт.

“Това ли е любовта? - запита се той. На такъв живот ли искаш да обречеш Андромаха? Да стане бегълка, отхвърлена от собственото си семейство, клетвопрестъпничка, мразена и поругана?” Хеликаон имаше чувството, че цялата му сила се оттича от крайниците.

Небето просветна и въздухът се изпълни със звуците на морските птици, носещи се над залива. Пронизителните им писъци бяха изпълнени с глад и жизненост.

На плажа зад него микенците започнаха да се качват на галерите си. Ранените бяха вдигнати на палубите, а после издигнаха и оръжията си с рибарски мрежи. Хеликаон видя как

грубо избутват завързания Коланос. Той падна на колене. Един микенски войн го изрита, а после го вдигна на крака.

С пукването на зората галерите бяха избутани във водата и последните членове на екипажите им се качиха на борда. Пред погледа на Хеликаон платната бяха вдигнати, а греблата - извадени. Троянците тръгнаха през плажа към високия хълм и градските порти.

И докато галерите плаваха на запад, по водата долетя пронизителен писък. После агонизиращ вик. И още един. Ужасните звуци продължиха, затихвайки с отдалечаването на корабите от брега.

Хеликаон чу леки стъпки и се завъртя. Андромаха се приближаваше към него, обвита плътно в дългото си зелено наметало. Той стана от обърнатата лодка, разтвори ръце и тя пристъпи в прегръдката му. Хеликаон я целуна по челото.

- Обичам те, Андромаха. Нищо не може да промени това.

- Зная. Животът ни никога няма да ни принадлежи.

Той вдигна ръката ѝ и целуна дланта.

- Радвам се, че дойде. Нямах сили да те търся из двореца Щях да извърша някоя лудост и да обрека всички ни на мъки.

- Не мисля, че щеше - отвърна тя меко. - Лаодика ми каза, че обичаш Хектор като брат. Не си способен да го посрамиш така. Познавам те, Хеликаон. И ти би трябвало да ме познаваш. Никога не бих донесла срам на семейството си. И двамата сме възпитани да вярваме в дълга... над всичко останало.

- Подобен дълг е проклетие! - каза той и гневът му отново се разпали. - Няма нищо на този свят, което да искам повече от това да отплавам нанякъде с теб, да живеем заедно, да сме заедно.

Хеликаон погледна към небето. Издигащото се слънце бе полускрито от облаци, озарени в алено и златно, но над морето на запад небето бе яркосиньо и чисто.

- Трябва да вървя - каза Андромаха.

- Още малко - помоли я той и отново хвана ръката ѝ.

- Не - отвърна тя с тъга в гласа. - С всеки изминал миг решителността ми отслабва. - После издърпа ръката си и добави: - Нека боговете те дарят с голямо щастие, любов моя.

- Те вече го сториха, като ми позволиха да те познавам. Повече, отколкото заслужавах.

- Ще дойдеш ли пак напролет, за сватбата ми?

- Искаш ли да дойда?

Тогава тя заплака и той видя усилията ѝ да запази присъствие на духа.

- Винаги ще те искам близо до себе си, Хеликаон.

- Значи ще дойда.

Андромаха се обърна и се загледа към морето.

- Лаодика и Аргуриос умряха, хванати за ръка. Мислиш ли, че сега са заедно? Завинаги?

- Надявам се. С цялото си сърце.

Тя се загърна по-плътно с наметалото си и го погледна в очите.

- Тогава сбогом, цар Еней - каза и му обърна гръб.

- Сбогом, богиньо - прошепна той.

Андромаха го чу и Хеликаон видя как се спира за миг. После продължи, без да се обръща. Той остана загледан в нея, докато тя не достигна високата порта.

Така и не погледна назад.

Епилог

ЗЛАТНАТА ОГЪРЛИЦА

КОГАТО ПРОЛЕТТА ДОЙДЕ, ЗЕМИТЕ НА ДАРДАНИЯ вече бяха в мир. Войниците на Хеликаон бяха унищожили по-агресивните бандитски групи и при по-добрите съобщителни връзки между градовете и селата проблемите се решаваха бързо, преди да имат шанс да се задълбочат. Местните владетели сега имаха достъп до двореца в Дарданос и вече не се чувстваха изолирани, така че Пиршеството на Персефона, приветстващо новия сезон, бе щастливо.

Царица Халисия поведе жертвената процесия до олтара на върха на скалите, със златната Лаврова корона на главата си и жезъла на Деметра в ръка. Цар Хеликаон вървеше до нея. Бременността на царицата вече личеше, но никой не я коментираше. Тишината бе трудно поносима и Халисия вярваше, че знае какво се крие зад нея. Или я съжаляваха, или криеха отвращението си.

Когато започнаха танците и песните, тя се измъкна и се върна в крепостта и градините на върха на хълма. Не ги поддържаха и бяха обрасли с бурени и тя реши отсега нататък да прекарва повече време тук, в тихо усамотение, за да възстанови лехите и да изреже бурените. Днес обаче просто гледаше блестящото море.

Една слугиня ѝ донесе разхладителна напитка. Тя благодари на момичето и го отпрати. Видя, че "Ксантос" е отново спуснат във водата долу в залива и мъжете работят по палубите му, готови за пътуването на запад. Първият кораб от новия сезон бе спрял тук едва вчера с товар от мед и калай. Донесе и дар за Хеликаон, който го накара да се засмее с глас. Една приятелка от Кипър му бе прагила богато украсен лък със сребърна нишка, обрамчила дръжката. Имаше и кратко послание: „Сега наистина можеш да бъдеш Повелителя на сребърния лък“.

Халисия го попита за това. Той и разказа за някакво полуумряло от глад дете, което го сбъркало с бог Аполон.

- Струва ми се толкова далеч - добави той.

- И ти си ѝ помогнал? - Тогава тя се засмя. - Глупав въпрос. Естествено, че си ѝ помогнал. Такава ти е природата.

Дойдоха и съобщения от Троя, които бе споделил с нея. Предателят Агатон бил видян в Милет, където се качил на кораб за Микена. Принц Антифон бил издигнат до вътрешния кръг на царя и получил нов дворец заради ролята си в разкриването на заговора срещу живота на Приам. Последното зарадва Хеликаон.

- Той е добър човек. Много го харесвам.

Откъм края на скалата повя лек бриз. Халисия излезе от градината и тръгна по пътеката. Все още чуваше музиката в далечината, както и смеха на гостите. Толкова хубав звук. "В този свят няма достатъчно смях", помисли тя.

Седна в сянката на една надвиснала скала и се загледа към морските птици, носещи се над "Ксантос". После задряма за известно време в горещината. Когато се събуди, следобедът отиваше към здрач. Погледна надолу по пътеката и видя Хеликаон да се появява откъм градините малко по-надолу. Дъхът ѝ секна и сърцето ѝ заби по-учестено. Беше сменил дрехите, които носеше на жертвоприношението за Персефона. Сега носеше проста туника до коленете, поръбена със злато.

И тя си спомни видението от онази ужасна нощ, когато микенците я изнасилиха и убиха сина ѝ. Почти бе започнала да вярва, че то е било родено от ужаса. Но сега виждаше ясно Хеликаон, облечен точно в тази туника, да я търси на върха на скалата.

Устата и пресъхна и, и се прииска да се скрие от него. Но той вече я бе видял и ѝ помаха.

Халисия се отпусна, изправи се и го изчака. Видя, че носи малък пакет, увит в плат.

- Сигурен бях, че ще те открия тук, господарке - каза Хеликаон. - Трябва да поговорим за нещо.

- Не! - възрази остро тя. - Не, не бива! Зная какво носиш. Не бива да ми го даваш.

Той изглеждаше изненадан.

- Как би могла да знаеш?

- Сънищата ми, Хеликаон. Нали си спомняш? Морето, пълно с кораби, отвеждащи кръвожадни мъже към велик град, потънал в пламъци. Ужас и отчаяние! Видях небето да гори и морето да се надига. Видях и теб, как идваш тук при мен и в ръцете си държиш златна огърлица, украсена с лапис лазули. Разбираш ли? Ако ми я дадеш, значи и другите ми видения ще се сбъднат.

Той помълча известно време.

- Не разбирам - каза накрая. - Но ме чуй, Халисия. Ако виденията ти са истина, значи ще се случат, независимо дали ще приемеш дара, или не. Защото аз съм тук и той е в ръката ми, точно както си видяла. И да, един ден врагът ще прекоси Великата зеленина. Ще донесе война и страдание в източните земи. Такава е природата на злите хора. Но ние не можем да живеем в страх от тях. Не можем да се крием зад високи стени с треперещи сърца. Защото това не е живот. Трябва да приемем нуждите и дълга на всеки един ден и да се изправяме срещу тях последователно. Ти си царица на Дардания и хората те обичат. Аз съм цар и от мен се боят. Скоро ще родиш дете - син, ако сънищата ти са истина. И за него, и за теб, а най-вече за царството, ще е по-добре, ако станем истинско семейство. Трябва да се оженим, Халисия.

Тя се извърна.

- Но ти не ме обичаш, Хеликаон. А си обещах да се ожениш само по любов.

Той пое ръката ѝ и се усмихна.

- Грещиш. Аз изпитвам обич към теб. Да, както и уважение и възхищение. Ако боговете позволят, ще намерим щастие заедно. Или поне доволство.

Хладният бриз я облъхна и Халисия потрепери.

- Кога ще го направим? - попита накрая.

- Утре, докато всички са се събрали за празненствата.

- Толкова ме е страх, Хеликаон!

Той я притегли към себе си и я обгърна с ръце.

- Стани моя жена и аз ще бъда щит срещу всичките ти страхове.

Тя почувства силата на ръцете му и топлината на тялото му, и се притисна по-силно към него, чувствайки се в по-голяма безопасност, отколкото бе изпитвала от месеци. Въздъхна и затвори очи, искайки този миг да продължи завинаги.

Той погали златистата ѝ коса, а после я освободи от прегръдката си и ѝ предложи сватбения си дар. Халисия го пое с треперещи ръце и разтвори плата. Огърлицата бе прекрасна, направена от множество малки златни квадрата, много от които бяха покрити със сини лапис лазули. Хеликаон я вдигна и я постави около тънкия ѝ врат. Тя усети топлия метал върху кожата си.

- Изглежда красиво - каза той с широка усмивка. - Сега нека влезем вътре и обявим новините.

Хвана я за ръка и я поведе обратно по пътеката. Когато достигнаха градините, тя отново погледна за момент към морето.

И в ума си пак видя огромната флотилия от вражески кораби, спускащи се върху източните земи.

Но заради този едничък прекрасен миг това вече не я интересуваше.

КРАЙ